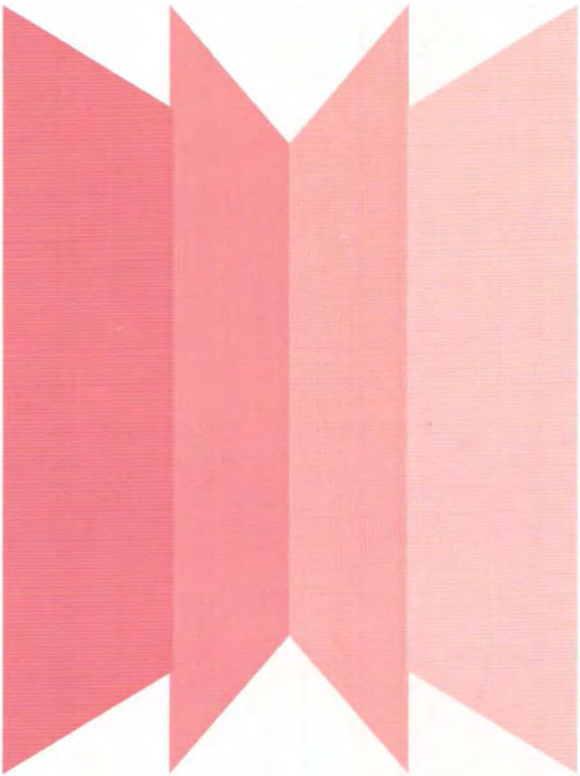
Şehir ve Belirsiz Duvarları

HARUKİ MURAKAMİ

Dünya Edebiyatı Roman

Çeviren: Ali Volkan Erdemir

Haruki Murakami, 1949'da Kyoto'da doğdu. Vaseda Üniversitesi'nde klasik drama eğitimi aldı. 21. yüzyıl edebiyatının en önemli isimlerinden olan Murakami'nin kitapları pek çok ödül aldı, tüm dünyada ellinin üzerinde dile çevrildi. Haruki Murakami'nin *Yaban Koyununun İzinde, Zemberekkuşu'nun Güncesi, İmkânsızın Şarkısı, Sınırın Güneyinde–Güneşin Batısında, Sahilde Kafka, Haşlanmış Harikalar Diyarı ve Dünyanın Sonu, 1Q84, Renksiz Tsukuru Tazaki'nin Hac Yılları, Koşmasaydım Yazamazdım, Uyku, Kadınsız Erkekler, Sputnik Sevgilim, Tuhaf Kütüphane, Karanlıktan Sonra, Fırın Saldırısı, Rüzgârın Şarkısını Dinle, Kumandanı Öldürmek, Doğum Günü Kızı, Mesleğim Yazarlık, Dans Dans Dans, Pinball 1973, Sadece Müzik, Birinci Tekil Şahıs, Bir Kediyi Terk Etmek* ve *Ortadan Kaybolan Fil* isimli kitapları Doğan Kitap tarafından yayımlandı.

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Sınırın Güneyinde, Güneşin Batısında
İmkânsızın Şarkısı
Yaban Koyununun İzinde
Sahilde Kafka
Zemberekkuşu'nun Güncesi
Haşlanmış Harikalar Diyarı ve Dünyanın Sonu
1Q84
Koşmasaydım Yazamazdım
Renksiz Tsukuru Tazaki'nin Hac Yılları
Uyku
Kadınsız Erkekler
Sputnik Sevgilim
Tuhaf Kütüphane
Karanlıktan Sonra
Fırın Saldırısı
Rüzgârın Şarkısını Dinle
Kumandanı Öldürmek
Doğum Günü Kızı
Mesleğim Yazarlık
Dans Dans Dans
Pinball 1973
Sadece Müzik
Birinci Tekil Şahıs
Bir Kediyi Terk Etmek
Ortadan Kaybolan Fil

ŞEHİR VE BELİRSİZ DUVARLARI

Orijinal adı: Machi to Sono Futashikana Kabe
© 2023 by Harukimurakami Archival Labyrinth
Yazan: Haruki Murakami
Japonca aslından çeviren: Ali Volkan Erdemir
Yayına hazırlayan: Handan Akdemir

Türkçe yayın hakları: © 2025 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.
Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.
Bu kitabın hakları Creative Artists Agency aracılığıyla alınmıştır.
İlk kez Shinchosha Publishing Co. Ltd. tarafından yayımlanmıştır.

1. baskı / Şubat 2025 / ISBN 978-625-5941-14-5
Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Geray Gençer
Sayfa uygulama: Yeşim Ercan Aydın
Baskı: Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.
15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli - Bağcılar - İSTANBUL
Tel: (212) 515 49 47
Sertifika no: 45464

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.
19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL
Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16
www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Şehir ve Belirsiz Duvarları

Haruki Murakami

Çeviren: Ali Volkan Erdemir

Doğan Kitap

Kutsal Alph nehrinin
Ucu bucağı olmayan mağaraların içinden geçerek
Güneşsiz bir denize doğru aktığı yerde.

Samuel Taylor Coleridge
"Kubilay Han"

İçindekiler

Birinci Bölüm.....11

İkinci Bölüm 163

Üçüncü Bölüm 501

BİRİNCİ BÖLÜM

1

O şehri bana sen öğrettin.

O yazın akşamüzeri, çimlerin mis gibi kokusunu içimize çekerek nehrin yukarısına doğru yürüyorduk. Bataklık oluşumunu önlemek için yapılmış minik bentlerden birkaçını aştık, arada bir durup gölette yüzen küçük, gümüş rengi balıkları izledik. İkimiz de bir süredir yalınayaktık. Soğuk su ayak bileklerimizi ıslatmış, nehir dibindeki ince kumlar ayaklarımızı sarmıştı – bir rüyadaki yumuşacık bulutlar gibi. Ben on yedi yaşındaydım, sen benden bir yaş küçüktün.

Ayağındaki ince topuklu kırmızı sandaletleri omzundaki sarı plastik çantaya atmış, benim biraz önümde, bir kum adacığından bir diğerine, ustalıkla yürüyordun. Islanmış baldırlarımıza ıslak otlar yapışmış, harika yeşil noktalama işaretleri gibi olmuşlardı. Bense yıpranmış beyaz spor ayakkabılarımı elimde taşıyordum.

Yorulmuş olmalısın, yaz çimlerinin üzerine oturuverdin, hiçbir şey demeden göğü seyrediyordun. Keskin bir ötüş sesiyle gökyüzünde iki kuş hızla birbirinin yanından geçti. Sessizliğin içinde, alacakaranlık bizi sarmaya başladı. Yanına oturunca tuhaf bir hisse kapıldım. Sanki görülmeyen binlerce ip, senin bedeninle benim yüreğimi birbirine bağlıyordu. Gözkapağının bir anlık hareketi, dudağının hafif bir kımıltısı, yüreğimi titretmeye yetiyordu.

Böylesi anlarda ne senin adın vardı ne de benim. Bir yaz günü alacakaranlığında nehir kenarındaki çimlerin üzerine oturmuş on yedi ve on altı yaşında iki kişinin rengârenk anısıydık, hepsi buydu. Biraz sonra başımızın üzerinde yıldızlar birer

birer parlamaya başlayacaktı. Yıldızların da adı yoktu. Adı olmayan bir dünyada, nehir kenarındaki çimlerin üzerinde, yan yana oturuyorduk.

"Şehrin etrafı yüksek duvarla çevrili" diye konuşmaya başladın. Sözcükleri, sessizliğin içinden bulup çıkarıyordun. Tek başına denize dalıp derinlerden inci çıkarır gibi. "Şehir, pek o kadar büyük değil. Ama tümünü kolayca görebileceğin kadar küçük de değil."

Bu bana o şehirden ikinci söz edişindi. O şehrin çevresi, yüksek duvarla çevriliydi.

* * *

Sen anlattıkça şehir daha belirginleşiyordu. Orada, tek bir güzel nehir ve üç taş köprü (Doğu Köprüsü, Eski Köprü, Batı Köprüsü) vardı. Ayrıca bir kütüphane ve gözetleme kulesi, gözden çıkarılmış bir dökümevi ve sade görünüşlü toplu konut binaları. Yazın günbatımındaki soluk ışık altında, ikimiz omuz omuza vermiş, o şehri seyrediyorduk. Kimi zaman çok uzaktaki tepenin üzerinden gözlerimizi kısıp bakıyorduk ona, kimi zaman elimizi uzatsak dokunabileceğimiz kadar yakından gözlerimizi iri iri açarak seyrediyorduk onu.

"*Gerçek* ben, o yüksek duvarla çevrili şehrin içinde yaşıyor" dedin.

"Peki, o zaman, şu an burada olan sen, gerçek sen değil misin?" diye sordum doğal olarak.

"Evet, şu an burada olan ben, gerçek ben değilim. Onun yerine geçmiş birinden başka bir şey değilim. Onun gezgin gölgesi gibi bir şeyim."

Dediklerini düşündüm. Gezgin gölge gibi bir şey mi? Ama fikrimi o an için kendime saklamaya karar verdim.

"Peki, o şehirde *gerçek sen* ne yapıyorsun?"

"Kütüphanede çalışıyorum" diye yanıtladın kısık sesle. "İşim, akşamüzeri beşten yaklaşık gece ona dek."

"Yaklaşık mı?"

"Orada tüm zamanlar *yaklaşık*. Merkezdeki meydanda yüksek bir saat kulesi var, ama akreple yelkovanı yok."

Akreple yelkovanı olmayan saat kulesini canlandırdım gözümde. "Bu kütüphaneye herkes girebiliyor mu?"

"Hayır. Her isteyen serbestçe giremez. Oraya girmek için özel bir vasıf gerekiyor. Ama sen girebilirsin. Çünkü sende o vasıf var."

"Özel bir vasıf mı? Nasıl bir vasıfmış bu?"

Gülümsüyorsun. Ama soruma cevap vermiyorsun.

"Oraya gidersem, *gerçek seni* görebilirim, değil mi?"

"Eğer o şehri bulabilirsen. Ve eğer..."

Sustun, yüzün hafifçe kızardı. Ama ben, senin seslendiremediğin sözleri duyabildim.

Ve eğer sen gerçekten ama gerçekten beni arzuluyorsan... Bu, senin söylemekten imtina ettiğin tümce. Elimi hafifçe omzuna koyuyorum. Üzerinde kolsuz, tek parça, yeşil bir elbise var. Başını omzuma dayadın. Ama o yazın günbatımında başını omzuma dayayan, gerçek sen değildin. Senin de dediğin gibi, bu, senin yerine geçmiş, senin gölgenden başka bir şey değildi.

Gerçek sen, yüksek duvarla çevrili o şehrin içindeydin. Güzel kum adacıklarında salkımsöğütlerin, birkaç küçük tepenin ve tek boynuzu olan sessiz yaratıkların olduğu yerde. İnsanlar, eski toplu konut binalarında kalıyor, basit ama kendilerine yeten bir yaşam sürüyorlardı. Bu yaratıklar, şehirde yetişmiş ağaçların yaprak ve kabuklu yemişlerini severek yiyor, ama karın biriktiği uzun kışlarda pek çoğu soğuk ve kıtlıktan ölüyordu.

O şehre girmeyi ne çok istiyordum. Orada *gerçek seninle* görüşmeyi ne çok arzu ediyordum.

* * *

"Şehir, yüksek duvarla çevrili olduğundan içine girmek çok zor" dedin. "Oradan çıkmaksa, girmekten çok daha da zor."

"Oraya girmek için ne yapmalıyım?"

"Oraya girmeyi dilemesin. Ama bir şeyi yürekten dilemek o kadar kolay bir şey değildir. Vakit alabilir. O sırada pek çok şeyi feda etmen gerekebilir. Senin için önemli olan şeyleri. Ama vazgeçme sakın. Ne kadar zaman alırsa alsın, şehir bir yere gitmeyecek nasıl olsa."

O şehirde gerçek senle görüşmeyi hayal ettim. Şehrin dışında iyice gelişmiş elma ağaçları, nehrin üzerine yapılmış üç taş köprü, görünmez gece kuşlarının ötüşlerinin sesi zihnimde canlandı. Ve *gerçek senin* çalıştığı o eski kütüphane.

"Senin için o yeri hep hazır tutuyorum" dedin.

"Benim için yer mi?"

"Evet. Şehirde açık tek bir pozisyon var. Seni ona yerleştireceğiz."

Bu nasıl bir pozisyon olabilirdi?

"Sen, *Rüya Okuyucusu* olacaksın" dedin kısık sesle. Önemli bir sır verir gibi.

Bunu duyunca ister istemez güldüm. "İyi de ben kendi gördüğüm rüyaları bile doğru düzgün hatırlayamam ki. Böyle birinden Rüya Okuyucusu olur mu hiç? Çok zor bu dediğin."

"Hayır, Rüya Okuyucusu'nun kendisinin rüya görmesine gerek yok. Kütüphanenin arşivinde biriken eski rüyaları okuyacaksın. Ama bu herkesin yapacağı bir iş değildir."

"Ama ben yapabilirim, öyle mi?"

Başını sallayarak onayladın bu dediğimi. "Evet, sen yapabilirsin. Senin bunu yapma vasfın var. *Ve orada olan ben*, sana işinde yardım edeceğim. Her gece yanında olacağım."

"Ben Rüya Okuyucusu olacağım ve şehir kütüphanesinin ar-

şivinde her gece bir sürü eski rüya okuyacağım. Ve sen, yanımda olacaksın. *Gerçek sen*" diye yüksek sesle tekrar ettim bana aktardığın bilgileri.

Kollarımdaydın, tek parça yeşil elbise vardı üzerinde, çıplak omzuna hafifçe dokundum. Sonra birden gerildiğini hissettim. "Ah tabii. Bir de şunu aklında tutmanı istiyorum. O şehirde seninle görüşsem de oradaki ben senin hakkında tek bir şey bile bilmeyecek."

Neden?

"Nedenini anlamıyor musun?"

Anlıyorum. Evet, benim omzuna nazikçe kolumu doladığım, senin yerine geçmiş birinden başka bir şey değil. *Gerçek* sen, o şehirde yaşıyorsun. Yüksek duvarla çevrili, çok uzaktaki o gizemli şehirde.

Elimin dokunduğu omzun öylesine yumuşak ve sıcak ki bunun aslında senin omzun olmadığını düşünemiyorum bile.

2

Bu *gerçek* dünyada, ben ve sen, birbirimizden ayrı yerlerde yaşıyorduk. Çok uzak denilecek kadar değil, aklına esince hemen görüşmeye gidecek kadar da yakın değildi. İki kez tren değiştirip bir buçuk saatlik yol gidince ancak senin yaşadığın yere varabiliyordum. Benim yaşadığım yerin etrafı yüksek duvarla çevrili değildi. Bu yüzden rahatça girip çıkabiliyorduk.

Ben, denize yakın, sakin bir banliyöde yaşıyordum. Sense büyük bir şehrin kalabalık merkezinde. O yaz, ben lise üçüncü sınıf öğrencisiydim, sense ikinci sınıftaydın. Ben mahallemizdeki devlet lisesine giderken, sen senin şehrindeki özel kız lisesine gidiyordun. Koşullarımız gereği ayda ancak bir ya da iki kez bir araya gelebiliyorduk. Neredeyse sırayla, ben senin yaşadığın şehre gidiyordum, sen de benim yaşadığım şehre geliyordun. Seni ziyarete ettiğimde, evinin yakınındaki küçük park ya da belediyenin bitki bahçesine gidiyorduk. Bitki bahçesine girmek için bilet gerekiyordu ve seranın yakınındaki kafe her zaman tenhaydı; orası favori mekânımızdı. Orada (biraz lükse kaçarak) kahve ve elmalı turta sipariş ediyor, aramızda kısık sesle sohbet ediyorduk.

Sen benim şehrimi ziyarete geldiğinde, genelde nehir boyunca ya da sahilde baş başa geziniyorduk. Büyük şehrin merkezindeki evinin yakınlarından nehir geçmediği gibi elbette deniz de yoktu; sen benim şehrime gelince önce nehri ve denizi görmek istiyordun. Oradaki doğal su kütlesi, sana çok çekici geliyordu.

"Su görünce, nasıl oluyorsa, huzurla doluyorum" demiştin. "Suyun çıkardığı sesi dinlemeyi seviyorum."

Geçen güz şans eseri tanıştık seninle, sekiz aydır birlikteyiz. Buluştuğumuzda mümkün olduğunca insanların göremeyeceği yerlerde birbirimize sarılıp, hafifçe öpüşürdük. Ama onun ötesine geçmiyorduk. Bunun bir nedeni, yeterli zamanımızın olmamasıydı. Bir diğer nedense, daha yakın ilişki yaşamak için uygun bir yer bulamamak gibi gerçekçi bir durumdu. Ama bu, ilişkimizi etkilemiyordu, aksine kendimizi sohbet etmeye kaptırıyor, zamanı unutup konuşmaya dalıyorduk. İkimizin de karşısına, o zamana dek, özgürce ve doğal bir şekilde duygu ve düşüncelerimizi olduğu gibi dile getireceğimiz biri çıkmamıştı. Böyle birini bulmak, gerçekten de mucizeye yakın bir şeydi. Bu yüzden ayda bir ya da iki kez buluştuğumuzda, zamanı unutup sohbet ediyorduk. Ne kadar uzun konuşursak konuşalım, konular bitmiyor, ayrılık vakti geldiğinde, istasyonun turnikesinde vedalaşırken bile hep pek çok şeyi anlatmayı unutmuş gibi hissediyordum.

Elbette sana karşı tensel arzu duyuyordum. On yedi yaşında, sağlıklı bir genç adam olarak, güzel memeleri olan on altı yaşındaki bir kızın esnek vücuduna kollarımı doladığımda, cinsel istek duymamam elde değildi. Ama içgüdüsel olarak bu duyguları bastırmam gerektiğini biliyordum. O an için gereksinim duyduğum şey, ayda bir ya da iki kez bir araya gelmekti, birlikte uzun yürüyüşe çıkmak, birçok şey hakkında açık yüreklilikle konuşmaktı. Birbirimize kendimizden söz ederek birbirimizi daha yakından tanımaktı. Sonra bir ağacın gölgesinde birbirimize sarılıp dudaklarımızı birleştiriyorduk; harika zaman geçiriyorduk ve ben, bunların ötesindeki şeyler için acele etmek istemiyordum. Telaş edersem, oradaki önemli bir şeyi kaybedebilirdim, belki de aramız açılırdı. Bedensel arzularımızı erteleyebileceğimizi düşünüyordum. Ya da sezgilerim bana böyle yapmamı söylüyordu.

* * *

Peki, ikimiz diz dize oturup neler konuşuyorduk? Artık hatırlamıyorum. O kadar çok konuştuk ki konuları birer birer anımsamamın imkânı yok. Ancak sen bana yüksek duvarla çevrilmiş o özel şehrin hikâyesini anlattıktan sonra artık şehir, sohbetlerimizin önemli bir bölümünü işgal etmeye başlamıştı.

Özellikle o şehrin kuruluşunu anlatırken ben de söylediklerin üzerine gerçekçi sorular soruyordum, senin yanıtlarınla o şehrin detayları netleşiyor, somut bir şekilde aklıma kazınıyordu. O şehri inşa eden sendin. Ya da çok eskiden beri o şehir senin içindeydi. Ama onun gözün önüne gelmesinde, sözcüklerle betimleyerek var edilmesinde benim de azımsanmayacak katkım oldu. Sen anlattın, ben yazdım. Antik çağ felsefecileri ya da din adamlarının sadık ve titiz kayıt görevlileri ya da yazma işinin mürit olarak adlandırılacak insanların omuzlarına yüklenmesiyle aynıydı benim yaptığım. Yetenekli bir yazman ya da sadık bir mürit olarak anlattıklarını kaydetmek için küçük bir not defteri bile kullandım. O yaz, ikimiz bu ortak çalışmaya kaptırmıştık kendimizi.

3

Güzün, yaratıkların bedenleri yaklaşan soğuk mevsime hazırlanıyor, üzerleri göz alıcı altın renkli tüylerle kaplanıyordu. Alınlarındaki tek boynuz keskin ve beyazdı. Toynaklarını serin nehir suyunda yıkıyor, kırmızı meyveleri yemek için boyunlarını nazikçe uzatıp katırtırnağı yapraklarını çiğniyorlardı.

Güzel bir mevsimdi.

Duvarın yanına kurulmuş gözetleme kulesinde durup alacakaranlık vakti tekboynuzun boynuzundan yapılmış borunun çalınmasını bekledim. Güneş batmadan az önceki vakitte, boru bir kez uzun, üç kez de kısa çalınıyordu. Kural böyleydi. Borunun yumuşak sesi, alacakaranlık çökerken taş kaldırımlı caddenin üzerinden kayıp geçiyordu. Borunun tınısı muhtemelen yüzlerce yıldır (belki çok daha uzun bir zamandır) değişmeden tekrar ediyordu. O ses, evlerin taş duvarlarına ve meydandaki çit boyunca sıralanmış taş heykellerin içine kadar sızıyordu.

Borunun sesi şehirde yankılandığında yaratıklar, başlarını eski zamanların anısına havaya kaldırıyordu. Biri yaprak çiğnemeyi, bir diğeri toynaklarını yola vurmayı bırakıyor, biri günbatımındaki uykusundan uyanıyordu; her biri aynı açıyla başlarını kaldırıyordu.

Hepsi bir anda, heykel gibi dondu. Hareket eden tek şey, rüzgârla savrulan yumuşak altın rengi tüylerdi; hepsi bu. İyi de hepsi birden neye bakıyorlardı? Başlarını aynı yöne eğmiş, gözlerini göğe dikmiş yaratıklar, hiç kımıldamadan duruyor, borunun sesine kulak veriyordu.

Borunun son sesi havaya karışarak yitip gittiğinde, bir kısmı ön ayaklarını kaldırıp hizaya girer gibi durdu, bir kısmı bedenlerini uzatarak duruşlarını düzeltti, sonra aynı anda yürümeye başladılar. Üzerlerindeki büyünün etkisi kalkmış gibi, sonrasında şehrin caddeleri bir süreliğine yaratıkların toynak sesleriyle inledi.

Yaratıklar sıra halinde kıvrımlı taş yolda ilerlediler. Ne içlerinden biri başı çekiyordu ne de biri onlara önderlik ediyordu. Gözlerini yere dikmiş, omuzları bir o yana bir bu yana sallanırken sessizlik nehrinde ilerliyorlardı. Buna rağmen biriyle diğerinin arasında kopması zor, sağlam bir bağ olduğu görülüyordu.

Bu sahneyi defalarca izleyerek, yürüdükleri yolun ve hızlarının katı bir şekilde kararlaştırılmış olduğunu anladım. Yol üstündeki arkadaşlarını sürüye katıp kemerli köprüden geçip sivri kuleli meydana doğru yürüdüler (Oradaki saat kulesindeki saatin, senin de dediğin gibi, akrep ve yelkovanı yoktu). Onlara bir de nehrin kıyısına inmiş yeşil çimleri yiyen küçük gruplar eklendi. Nehir boyunca yukarıya doğru devam eden yoldan ilerleyip kuzeye uzanan kanalın yanındaki fabrikadan geçip ormanda sert kabuklu yemiş arayan bir grupla birleştiler. Ondan sonra yönlerini güneye çevirip dökümhanenin üstü kapalı geçidinden devam edip kuzeydeki uzun engebeli yoldan yukarı çıktılar.

Şehri çevreleyen duvarlarda yalnızca bir kapı vardı. Onu açıp kapatmak Kapı Muhafızı'nın göreviydi. Üzerine kalın demir plakalar çakılı, ağır, sağlam görünen bir kapıydı bu. Ancak Kapı Muhafızı onu hafifçe iterek açıp kapatabiliyordu. O muhafız dışında hiç kimsenin kapıya dokunma izni yoktu.

Muhafız çok güçlü görünen, işine sadık iri bir adamdı. Sivri başı tıraşlı, yüzü pürüzsüzdü. Her sabah büyük bir tencerede su kaynatır, büyük ve keskin bir usturayla başını tıraş eder, sakalını keserdi. Kaç yaşında olduğu anlaşılmıyordu. Sabah ve akşamüzeri yaratıkları toplama borusunu üflemek de onun görevlerinden biriydi. Muhafız, kulübesinin önündeki iki metre yüksekli-

ğindeki kuleye çıkar, göğe doğrulttuğu boruyu üflerdi. Böylesine sert, neredeyse yabani görünen bir adamdan nasıl olur da böylesine yumuşak ve hoş bir ses çıkıyordu? Borunun sesini her işittiğimde beni hayrete düşüren bir şeydi bu.

Günbatımında yaratıkların biri bile içeride kalmayacak şekilde dışarı çıkarılınca, Kapı Muhafızı bir kez daha ağır kapıyı iterek kapatır, en sonunda da kapıya büyük kilidi vururdu. Kuru ve soğuk bir ses çıkardı.

* * *

Yaratıklar için, kuzeydeki kapının dışında bir alan vardı. Yaratıklar orada uyur, çiftleşir, yavrularlardı. Orada orman ve çim vardı, bir de küçük bir nehir. Orası da yüksek duvarla çevriliydi. Yüksekliği bir metreyi biraz geçen, alçak duvarlardı bunlar ama yaratıklar o duvarı hiçbir şekilde aşamazdı. Ya da aşmaya kalkışmazdı.

Kapının iki tarafındaki duvarda, altı gözetleme kulesi vardı. Eski, ahşap dönen merdivenden herkes oraya çıkabilirdi. Gözetleme kulesinden yaratıkların yaşadığı yer izlenebilirdi. Ama normalde kimse oraya çıkmazdı. Şehirdekiler, yaratıkların yaşamlarına ilgi duymazdı.

Sadece baharın başında, bir hafta, yaratıkların şiddetli bir şekilde savaşmalarını görmek için gözetleme kulesine çıkarlardı. Yaratıklar bu dönemde hayal bile edilemeyecek bir şekilde vahşi bir hal alır, erkekleri dişilerin peşine düşer, yemek yemeyi bile unutup ölümüne dövüşürlerdi. Hırlayarak boynuzlarının sivri ucunu dövüştükleri yaratığın boğazına ya da karnına saplamaya çalışırlardı.

Bu bir haftalık çiftleşme döneminde, yaratıklar şehre girmezdi. Şehirdeki insanlara tehlike oluşturmamaları için Kapı Muhafızı kapıyı kapatırdı çünkü (Bu dönemde sabah ve akşam boru da

çalınmazdı). Hiç de azımsanmayacak sayıda yaratık dövüşürken ciddi yaralar alır, hatta içlerinde ölenler de olurdu. Yerde akan kırmızı kandan yeni bir düzen ve yeni yaşamlar doğardı. Salkımsöğüdün yeşil dallarının bahar başında topluca tomurcuklanması gibi.

Yaratıklar bizim göremediğimiz, kendine özgü bir döngü ve düzen içinde yaşardı. Orada her şey düzenli bir tekrar içindeydi ve bu düzen kanla sağlanırdı. Şiddetli geçen o bir haftanın ardından yumuşacık nisan yağmurları dökülen kanı temizlediğinde, yaratıklar bir kez daha eski sakin ve uyumlu hallerine dönerdi.

Ben, bu manzaraya kendi gözlerimle şahit olmadım hiç. Bunları hep senden dinledim.

Güzün yaratıklar kendi yerlerine çekilir, altın rengi tüyleri akşam güneşiyle parlar, borunun sesi gökyüzü tarafından emilirken onlar sessizce beklemeye devam ederdi. Sayıları yaklaşık bin civarındaydı.

Böylece şehirdeki bir gün daha sona ererdi. Günler geçer, mevsimler dönerdi. Ancak günler ve mevsimler, geçicidir. Şehrin asıl zamanı, başka bir yerdedir.

4

Ne ben ne de sen birbirimizin evini ziyaret ettik. Birbirimizin ailesiyle hiç karşılaşmadığımız gibi arkadaşlarımızı da tanıştırmadık birbirimize. Biz, diğer bir deyişle, hiç kimsenin –bu dünyadan hiç kimsenin– bize engel olmasını istemedik. Biz, baş başa zaman geçirmekten yeterince hoşnuttuk, buna başka bir şeyi eklemeyi düşünmedik. Yine, salt fiziksel açıdan bakıldığında da zaten buna zaman yoktu. Daha önce de dediğim gibi, aramızda konuşacak konular dağ gibi yığılıydı ancak zamanımız sınırlıydı.

Sen ailen hakkında neredeyse hiçbir şey anlatmadın. Onlar hakkında bildiğim, birkaç küçük şeyden ibaretti. Baban, yerel yönetimde çalışıyormuş ama sen on bir yaşındayken görevini kötüye kullanma gibi bir şey yapınca istifa etmek zorunda kalmış, sonrasında bir dershanede ofis çalışanı olmuş. O "görevini kötüye kullanma" gibi şeyin ne olduğunu bilmiyordum. Dile getirmek istemediğin türde bir şey olmalıydı. Öz annen, sen üç yaşındayken kanserden ölmüş. Onunla ilgili neredeyse hiçbir şey hatırlamıyordun. Baban tekrar evlendiğince beş yaşındaymışsın, ertesi yıl kız kardeşin dünyaya gelmiş. Bu yüzden, şimdiki annen senin üvey annen olsa da babandan ziyade ona "biraz daha yakın hissediyor" olabilirmişsin, bir keresinde böyle demiştin. Kitap sayfasının köşesine küçük harflerle yazılmış, sıradan bir dipnot gibi. Senden altı yaş küçük kız kardeşinle ilgiliyse, "kedi tüyüne alerjisi olduğundan evde kedi besleyemiyoruz" dışında bir bilgi vermedin.

Çocukluğunda, kendisine yürekten yakınlık hissettiğin tek kişi anneannenmiş. Fırsat buldukça tek başına trene binip yakın bir semtteki anneanneni ziyarete gidermişsin. Okulun tatil olduğu zamanlarda, günlerce onda kalırmışsın. Anneannen seni koşulsuz şartsız şımartırmış. Dar gelirli olmasına karşın sana minik minik bir sürü şey alırmış. Ancak anneanneni her ziyarete gidişinde, üvey annenin yüzünde hoşnutsuz bir ifade belirdiğini görürmüşsün; sana bir şey dememesine karşın, giderek anneannenden uzaklaşmışsın. Anneannen, birkaç yıl önce kalp krizinden vefat etmiş.

Bunun gibi bilgileri bölük pörçük anlattın bana. Eski bir paltonun cebinde buruş buruş olmuş bir şeyi azar azar düzeltir gibi.

Hâlâ hatırladığım şeylerden biriyse, bana ailenden söz ederken, her nedense bakışlarını hep avuç içine odaklamandı. Sanki hikâyeni anlatmaya devam etmek için oradaki izleri (ya da onun gibi şeyleri) özenle okuyup çözmen gerekiyordu.

Benimse aklıma ailemle ilgili sana anlatacak bir şey gelmiyordu. Anne ve babam alışılmış, normal ebeveynlerdi. Babam, ilaç şirketinde çalışıyordu, annemse ev hanımıydı. Alışılmış, normal ebeveynler gibi hareket ediyor, alışılmış, normal ebeveynler gibi konuşuyorlardı. Yaşlı, kara bir kedimiz vardı. Okul yaşantım hakkında da özellikle anlatacağım bir şey yoktu. Ders notlarım fena olmasa da dikkat çekecek bir başarım yoktu. Okulda en rahat hissettiğim yer, kütüphaneydi. Orada kitap okuyup hayallere dalarak zaman geçirmeyi seviyordum. Merak ettiğim kitapların çoğunu, okul kütüphanesinde okumuştum.

* * *

Seninle ilk karşılaştığımız zamanı çok iyi hatırlıyorum. Lisede, kompozisyon yarışması ödül töreninin yapıldığı yerdeydik. İlk beşe girenler oraya çağrılmıştı. Ben üçüncü olmuştum, sen dördüncü; oturduğumuz sandalyeler yan yanaydı. Mevsim

güzdü, ben o zaman lise ikinci sınıftaydım, sense henüz birinci sınıfta. Tören sıkıcıydı, biz de aramızda fısıldayarak konuşmaya başlamıştık. Sen, lacivert ceket ve lacivert etekli okul forması giymiştin. Kurdeleli beyaz bir bluz, beyaz çoraplar ve siyah ayakkabıların vardı. Çorabın bembeyazdı, ayakkabılarının üzerinde tek bir toz zerresi olmadığı gibi güzelce parlatılmışlardı. Sanki gün doğmadan önce yedi cüce tarafından özenle cilalanmış gibi.

Kompozisyon yazmakta pek başarılı değildim. Kitap okumayı çocuk yaşlarımdan beri seviyordum, vaktim oldukça hemen elime bir kitap alsam da yazma konusunda bir becerim olduğunu düşünmüyordum. Ama sınıftaki herkese yarışma için Japonca dersi sırasında zorla kompozisyon yazdırılmıştı, onların arasından benim yazdığım seçilip jüriye gönderilmiş, son elemeye kadar kalmış ve beklemediğim bir şekilde üst sıralarda yer almıştı. Açıkçası yazdığım kompozisyonun nesi bu kadar iyiydi, hiç anlamamıştım. Ne kadar okursam okuyayım belirgin bir özelliği olmayan, sıkıcı bir metinden başka bir şey gibi gelmiyordu bana. Ama birkaç jüri üyesi okumuş ve ödül vermeyi uygun görmüştü, demek ki benim göremediğim bir değeri vardı. Kadın sınıf öğretmenimiz, ödül kazandığıma çok sevinmişti. Hayatımda ilk kez öğretmenim yaptığım bir şeyden hoşnut olmuştu. Bu yüzden gereksiz bir şey demeden teşekkür edip ödülü aldım.

Kompozisyon yarışması bölgeler arasında her yıl güz mevsiminde düzenleniyor, her defasında farklı bir tema veriliyordu. Bu seferki tema "Arkadaşım"dı. Her biri dört yüz Japon karakterinden oluşan beş sayfada anlatmak istediğim bir arkadaş bulamayınca, evimizde beslediğimiz kedimizi yazmıştım. O yaşlı, dişi kediyle nasıl bir ilişkim olduğunu, birlikte nasıl yaşadığımızı, birbirimizin hislerini –tabii ki bu onun tarafında sınırlıydı– nasıl anladığımızı yazdım. O kediyle ilgili yazacağım pek çok şey vardı. Çok akıllı ve kendine özgü bir kediydi çünkü. Muhtemelen jüri üyeleri arasında kedi severler vardı. Kedi seven insan-

ların çoğu, diğer kedi severlere olumlu yaklaşır, onlara yakınlık hissederler çünkü.

Sen, anneannen hakkında yazmıştın. Tek başına yaşayan, yaşlı bir kadınla yalnız bir kızın arasındaki ilişkiyi anlatmıştın. Bu ilişkide ortaya çıkan küçük, hiçbir yapmacıklığı olmayan gerçek değeri. Büyüleyici, yüreğe dokunan bir kompozisyondu. Benim yazdığım metinden katbekat güzeldi. Neden benimki üçüncü olup da seninki dördüncü olmuştu, anlayamamıştım. Sana bunu dürüstçe söylediğimde gülümsedin. "Bence senin yazdığın, benimkinden katbekat güzel" dedin. "Gerçekten böyle düşünüyorum, yalan değil" diye de ekledin.

"Evinizdeki kedi ne kadar da harikaymış."

"Hı hı, çok akıllı bir kedidir" dedim.

Gülümsedin.

"Peki sen, kedi besliyor musun?" diye sordum.

Başını hayır anlamında salladın. "Kız kardeşimin kediye alerjisi var."

Bu senin hakkında öğrendiğim ilk küçük bilgiydi. *Kız kardeşinin kediye alerjisi var.*

Çok güzeldin. En azından benim gözüme öyle görünüyordun. Minyondun, yüzün yuvarlak, parmakların ince ve güzeldi. Saçın kısa, düzgünce kesilmiş siyah perçemlerin yanaklarına dökülüyordu. Dikkatlice, titizlikle yapılmış gölgelendirmeler gibi. Burnun düz ve küçük, gözlerin çok iriydi. Genel yüz hatları standardından bakınca, burun ve gözlerinin dengesinin pek olmadığı söylenebilirdi, ama ben nedense bu uyumsuzluğu çekici buluyordum. Soluk pembe dudakların küçük ve inceydi, her zaman sımsıkı kapalıydı. Önemli bir sırrı derinlerde gizlercesine.

Ödül alan beş kişi sırayla sahneye çıktık, bize belge ve hatıra madalyası verildi. Birinci olan uzun boylu kız, kısa bir teşekkür konuşması yaptı. Ayrıca hepimize dolmakalem hediye edildi (bir dolmakalem şirketi, yarışmanın sponsoru olmuştu. O kalemi

uzun yıllar severek kullandım). O uzadıkça uzayan, sıkıcı ödül töreni bitmeden az önce, ajandamın not kısmına adımı ve adresimi tükenmezkalemle yazıp sayfayı yırtıp verdim sana.

"Bana mektup yazar mısın, senin için de uygunsa?" dedim kuru bir sesle.

Normalde gözü pek biri değilimdir. Hep temkinli davranırım (hatta tedirginimdir). Ama seninle orada ayrılıp bir daha görüşememenin büyük bir hata olacağını, haksızlık olacağını düşündüm. Bu yüzden de cesaretimi toplayıp harekete geçtim.

Sen biraz şaşırmış bir yüz ifadesiyle kâğıdı aldın, katlayıp ceketinin göğüs cebine koydun. Yumuşak, gizemli bir kıvrım oluşturan göğüs çıkıntısının üzerine. Sonra elini perçemine götürdün, yanakların hafifçe kızardı.

"Bundan sonra yazacaklarını da okumak isterim" dedim. Yanlış odanın kapısını açan bir insanın beceriksizce uydurduğu bahane gibi.

"Ben de senin yazacağın mektuplarını okumak isterim" dedin ve birkaç kez başını hafifçe salladın. Bana cesaret verir gibi.

* * *

Bir hafta sonra mektubun geldi. Harika bir mektuptu. Onu en az yirmi kez okudum. Sonra masanın başına oturup, ödül olarak verilen yeni dolmakalemle sana uzun bir cevap yazdım. Böylece mektup arkadaşı olduk ve ilişkimiz başladı.

Sevgili mi olmuştuk? Basitçe böyle nitelendirilebilir miydi? Bilmiyorum. Ama o dönemde, yaklaşık bir yıl boyunca kalplerimiz birdi. Sonra sadece ikimizin olan gizli bir dünya oluşturup paylaşmaya başladık – yüksek duvarla çevrili o tuhaf şehri.

5

O binanın kapısını itip içeri girdim; şehirdeki üçüncü günümün akşamıydı.

Budur denilebilecek bir özelliği olmayan, eski, taştan yapılmış bir binaydı. Nehre koşut yoldan doğu tarafına bir süre yürüyüp, merkezdeki Eski Köprü'ye bakan meydanı geçince, hemen oradaydı. Girişte hiçbir işaret yoktu, bilmeyen birinin oranın kütüphane olduğunu anlaması mümkün değildi. Üzerine "16" rakamının kazılı olduğu pirinç plaka, harap olmuştu. Plakanın rengi atmış, rakamlar zar zor okunuyordu.

Ağır ahşap kapı, içeriye doğru gıcırtıyla açıldı, dipte loş bir kare oda vardı. Ortalıkta insan görünmüyordu. Tavan yüksekti, duvara takılı lambanın ışığı zayıftı; havaysa kurumuş ter gibi kokuyordu. Her şey pusluydu, sanki her şey moleküllere ayrılıp o haliyle de bir yer tarafından emiliyormuş gibi bir loşluk vardı. Aşınmış sedirden döşemelerin üzerinde yürüyünce, ayakların altından keskin sesler çıkıyordu. Odanın iki dikey penceresi vardı ve içeride hiç mobilya yoktu.

Odanın en ucunda bir kapı vardı. Ahşap, basit bir kapıydı, göz hizasındaki yerde buzlu camdan küçük bir pencere yer alıyordu, onun üzerinde de "16" rakamı, eski, estetik bir fontla yazılmıştı. Buzlu camların arkasında zayıf bir ışık görünüyordu. Kapıyı iki kez tıklatıp bekledim, cevap gelmedi. Ayak sesi de duyulmadı. Biraz bekleyip nefesimi düzenledim, rengi atmış pirinç tokmağı çevirdim, kapıyı itip açtım. Kapıdan gıcırtılı bir ses çıktı. Etrafa, "Biri geldi" diye haber verircesine.

Kapının ardında yaklaşık beş metrekarelik bir oda vardı. Tavan, az önceki odanınki kadar yüksek değildi. Burada da insandan eser yoktu. Tek bir pencere dahi yoktu, etraf sıvalı duvarla çevriliydi. Duvarda ne bir resim ne bir fotoğraf ne de takvim vardı; elbette duvar saati de yoktu, sadece bomboş bir duvardı. Kaba ahşap bir bank, iki küçük sandalye, bir masa ve ahşap bir portmanto vardı. Portmantoya asılı palto yoktu. Odanın ortasına paslanmış eski tarz bir soba yerleştirilmiş, kırmızı alevler çıkıyor, onun üzerinde büyük, kara bir çaydanlıktan buhar tütüyordu. Odanın dip tarafında ödünç verme masasına benzer bir yer vardı, masanın üzerinde açık bir kayıt defteri duruyordu. Sanki buradaki kişi çalışırken aniden bir iş çıkıvermiş gitmiş gibi bir dağınıklık vardı. Muhtemelen o kişi (kütüphaneci), geç olmadan bu odaya dönecekti.

Ödünç verme masasının arkasında, oradan kitap raflarına gidildiğini düşündüren koyu renkli bir kapı vardı. Demek ki burası gerçekten de bir *kütüphaneydi*. Gözüme tek bir kitap bile ilişmese de tamamen bir kütüphane havası vardı. Ne büyük ne de küçüktü; ne eski ne de yeniydi, dünyanın her yerindeki kütüphanelerin sahip olduğu o özel havaya sahipti.

Üzerimdeki ağır paltoyu çıkarıp portmantoya astım, sert ahşap banka oturdum, sobanın sıcaklığıyla ellerimi ısıtırken birilerinin ortaya çıkmasını bekledim. Etraf tümüyle sessizdi. Denizin dibindeki gibi bir sessizlikti. Birisi duyar mı diye bir kez öksürdüm, ama çıkan ses hiç de öksürük sesi gibi gelmedi kulağıma.

* * *

Senin kitap raflarına giden kapıyı açıp içeriden görünmen on beş dakika sonraydı (sanırım o kadardı. Saatim olmadığından tam zamanı bilemiyorum). Beni bankta oturur halde görünce bir anda kaskatı kesildin, gözlerin faltaşı gibi açıldı. Sonra hafif bir nefes verip konuştun.

"Beklettiğim için özür dilerim. Birinin geldiğini bilmiyordum."

Ne diyeceğimi bilemedim, sessiz kalıp birkaç kez başımı salladım sadece. Sesin, hiç de seninki gibi gelmemişti kulağıma. Aklımda kalan sesinden farklıydı. Belki de bu odada her şeyin sesi olduğundan farklı bir yankıya sahipti.

Çaydanlığın kapağı takırdadı birden, gözünü yeni açan bir hayvan gibi hafifçe.

"Ne istemiştiniz?" diye sordun.

İsteğim şey, eski rüyalardı.

"Eski rüyalar, öyle mi?" dedin ve sonra ince, küçük dudaklarını dümdüz birleştirip bana baktın. Beni hatırlamıyordun.

"Ama bildiğiniz gibi" dedin, "Eski rüyalara ancak Rüya Okuyucusu dokunabilir."

Bir şey demedim, koyu yeşil çerçeveli gözlüğümü çıkardım, gözkapaklarımı kaldırıp sana gözlerimi gösterdim. Kuşkusuz Rüya Okuyucusu gözleriydi bunlar. Bu gözlerle, göz kamaştıran öğle güneşine çıkılamazdı.

"Tamam. Sizin o vasfınız var" deyip başını hafifçe öne eğdin. Sanırım gözlerimin şekli, aklını karıştırmıştı. Yapacak bir şey yoktu. Bu şehre girmem için gözlerimi bu şekle sokmam gerekiyordu.

"İşe bugün mü başlayacaksınız?" diye sordun.

Başımı sallayarak onayladım. "İyi bir şekilde okuyup okumayacağımı henüz bilmiyorum ama azar azar alışmak zorundayım."

Odada hâlâ çıt çıkmıyordu. Çaydanlık yeniden sessizliğe bürünmüştü. Beni bırakıp kayıt defterindeki yarım kalan işine dönüp tamamladın hızlıca. Senin bu halini, bankta oturduğum yerden izliyordum. Dış görünüşünde hiçbir farklılık yoktu. O yaz akşamındakiyle tıpatıp aynıydın. Giydiğin o canlı kırmızı renkli sandaletleri hatırlıyordum. Yakındaki çimlerin arasından aniden fırlayıp çıkan çekirgeyi de.

"Seninle bir yerde karşılaşmış mıydık acaba?" diye sordum birden. Hiçbir yararı olmayacak bir soru olduğunu bile bile.

Gözlerini kayıt defterinden kaldırdın, sol elinde kurşunkalem, yüzüme baktın (evet, sen solaksın, bu şehirde de burası olmayan şehirde de), başını salladın.

"Hayır, sizinle hiç karşılaşmadık" diye cevap verdin. Sizli bizli konuşmanın nedeni, muhtemelen, sen henüz on altı yaşında olsan da benim artık on yedi yaşında olmamdı. Şimdi senin için ben çok daha yaşlı bir adamdım. Elimde olmasa da zamanın akışı yüreğime bıçak gibi saplandı.

* * *

Kayıt işini bitirince defteri kapattın, arkandaki rafa kaldırdın, sonra bana bitki çayı hazırladın. Sobanın üzerinden çaydanlığı alıp, sıcak suyu bitki çayıyla dikkatli bir şekilde karıştırarak koyu yeşil bir çay yaptın. Sonra büyük porselen kupaya koyup önüme bıraktın. Bu, Rüya Okuyucusu için yapılan özel bir içecekti ve bunu hazırlamak da senin görevlerinden biriydi.

Çayı ağır ağır içtim. Bitki çayının kendine has bir sertliği vardı, içmesi kolay değildi. Ancak içindeki besinler, hâlâ yaralı olan iki gözümün iyileşmesine yardımcı olup yüreğimi sakinleştirecekti. Bu amaçla hazırlanmış özel bir içecekti. Masanın diğer tarafından beni izliyordun. Hazırladığın bitki çayını beğenip beğenmediğim konusunda endişeleniyordun muhtemelen. Sana dönüp başımı hafifçe salladım. Sorun yok, der gibi. Bunun üzerine dudaklarında rahatlamanın getirdiği bir gülümseme belirdi. Özlediğim bir gülümsemeydi bu. Uzun zamandır görmediğim.

Oda ılık ve sessizdi. Duvarda saat yoksa da zaman sessiz bir şekilde geçiyordu. Çit üzerinde hiç ses çıkarmadan yürüyen zayıf bir kedi gibi.

6

Birbirimize öyle sıklıkla mektup yazmazdık. Genelde iki haftada bir tane. Ama her biri uzun olurdu. Genelde, senin yazdığın mektuplar benimkilerden daha uzundu diye kalmış aklımda. Elbette mektupların uzun olmasının, aramızdaki ilişki açısından özel bir anlamı vardı diyemem.

Bana yazdığın mektupların her birini saklıyorum, ama ben sana yazdığım mektupların bir kopyasını çıkarmadığım için ne yazdığımı ne içeriğini net hatırlıyorum. Önemli şeyler değildi. Gündelik hayatımı, çevremde gelişen küçük olayları yazmıştım. Okuduğum kitaplar, dinlediğim müzikler, izlediğim filmleri. Okulda yaşadıklarımdan söz etmişimdir. Yüzme kulübünde olduğumdan (o kulübe kaçınamadığım koşullar sonucu alınmıştım, yoksa hırslı bir sporcu falan değildim), oradaki antrenmanlardan. Yazdığım kişi sen olunca, her şeyi doğal bir şekilde yazabiliyordum. Düşündüklerimi, hissettiklerimi, tuhaf denebilecek şekilde, olduğu gibi anlatabiliyordum. Doğduğumdan beri ilk kez böyle uzun uzun yazabiliyordum. Daha önce de dediğim gibi, o zamana dek yazma konusunda yeteneksiz olduğumu düşünüyordum. Sen, kesinlikle, benim o yeteneğimi içimden en güzel şekilde çekip çıkarmıştın. Tümcelerimdeki bir parça nükteli kısımlara sevinirdin. Bu yaşamımda en çok eksikliğini duyduğum şey demiştin.

"Vitamin gibi bir şey mi?" diye sormuştum.

"Evet. Vitamin gibi bir şey" demiştin başını güçlü bir şekilde sallayarak.

* * *

Sana öyle kapılmıştım ki, sabah gözümü açınca aklıma ilk sen geliyordun. Ve tabii ki rüyalarımda da sen vardın. Ama bu hislerimi mektuplarımda sana açmıyor, kendimi bastırıyordum. Ve elimden geldiğince gerçekçi ve somut konular üzerine yazmaya gayret ediyordum. O zamanlar gerçekten kendi ellerimle dokunabileceğim bir dünyaya tutunmayı ve yapabildiğim kadarıyla da içine mizah katmayı istiyordum. Nedeni, aşk gibi sevgi gibi şeyleri, diğer bir deyişle yüreğimdekileri olduğu gibi yazmaya başlarsam, giderek çıkmaz bir sokağa sürükleneceğimi bilmemdi.

* * *

Sen mektuplarında, benimkilerden farklı olarak, çevrendeki somut olaylar yerine içsel düşüncelerini daha çok yazıyordun. Ya da gördüğün rüyalardan, kısa kurmaca eserlerden söz ediyordun. Özellikle birkaç rüyan beni çok etkilemişti. Sıklıkla uzun rüyalar görüyordun ve onların da detaylarını net bir şekilde hatırlayabiliyordun. Sanki gerçekten olmuş şeyleri hatırlarcasına. Bu duruma inanmakta zorlanıyordum. Ben pek rüya görmediğim gibi görmüş olsam da içeriğini unutmuş oluyordum. Sabah uyanır uyanmaz tüm o rüyalar parça parça olup bir yerlere saçılıp gidiyordu. Çok gerçekçi bir rüya görüp gece yarısı birden gözlerim açılsa da (bu pek olmaz ama) hemen yeniden uykuya dalar, ertesi sabah uyandığımda hiçbir şey hatırlayamazdım.

Sana bunları anlatınca şunları demiştin.

"Ben, yatağımın başucuna not defteri ve kalem koyuyorum, uyanınca hemen o gece gördüğüm rüyayı not alıyorum. Ne kadar meşgul olsam ve zamanım dar olsa da. Özellikle canlı rüyalar görüp de gece yarısı gözümü açtığımda, ne kadar uykum olsa da gördüklerimi hemen mümkün olduğunca detaylı bir şekilde ya-

zıyorum. Bunların çoğu önemli rüyalar, bana pek çok mühim şey öğretiyorlar."

"Mühim şey mi?"

"Bilmediğim kendimle ilgili olanları" diye yanıtladın.

Rüyalar senin için, gerçek dünyada gerçekten olan olaylarla neredeyse aynı seviyedeydi, kolayca unutulmuyor, yok olup gitmiyordu. Rüyalar sana pek çok şeyi aktaran, değerli hislerinin kaynağıydı sanki.

"Kendini bu konuda eğitebilirsin. Sen de gayret gösterirsen, mutlaka gördüğün rüyaları detaylı şekilde hatırlayabilirsin. Denesene. Gördüğün rüyaları bilmek istiyorum."

"Olur, denerim" dedim ama gayret etsem de (yatağımın başucuna kalem ve not defteri koyacak kadar değildi ama), bir türlü gördüğüm rüyalara ilgi duyamadım. Rüyalarım hem parça parçaydı hem de tutarsız, çoğunluğunu da anlamak zordu. Orada konuşulan dil anlaşılmazdı, manzaralarda mantıklı görünen çok az şey vardı. Bazen de dillendiremeyeceğim kadar rahatsız edici içerikler oluyordu. Bunlara ilişmektense, senin gördüğün uzun, renkli rüyalara kulak vermek istiyordum.

Bazen rüyalarında beni görüyordun. Bunu senden duyduğumda çok mutlu oluyordum. Ne şekilde olursa olsun, senin içinde yer alan hayali dünyaya dahil olmuştum çünkü. Hem sen de, rüyanda beni gördüğün için seviniyor gibiydin. Çoğu durumda rüyalarındaki ben pek de o kadar önemli bir anlam taşımayan, dizilerdeki yardımcı rollerdeki oyuncular gibi olsa da.

Bana söylemekte zorlanacağın türde şeyleri rüyanda –arada benim gördüklerim gibi olanları (bazen istemeden iç çamaşırını kirletecek türden olanları)– görmüyor muydun? Gördüğün rüyaları bana dürüstçe anlatıyor muydun? Sen bana rüyalarını anlatırken bunlar gelip duruyordu aklıma.

Her şeyi olduğu gibi, hiç gizlemeden anlatıyor gibi görünüyordun. Ama aslında bunu kim bilebilirdi? Bu dünyada yüreğin-

de sırrı olmayan tek bir kişinin bile olmadığını düşünüyorum. Bu, insanların *bu dünyada* yaşamaya devam etmeleri için gerekli bir şeydir.

Sence de öyle değil mi?

7

"Eğer bu dünyada mükemmel bir şey varsa, o da bu duvardır. Bu duvarı kimse aşamaz. Hiç kimse bu duvarı yıkamaz" dedi Kapı Muhafızı.

İlk bakışta duvar, bir sonraki sert fırtına ya da depremde yıkılıverecek, eski bir tuğla yapı gibi görünüyordu. Buna nasıl mükemmel diyorsun, diye sorduğumda Kapı Muhafızı'nın yüzü, ailesine kötü bir söz etmişim gibi bir ifadeye büründü. Sonra beni kolumdan tuttuğu gibi duvarın dibine götürdü.

"Yakından bak. Tuğlalar arasında hiç birleşme yeri yok, değil mi? Dahası her bir tuğlanın şekli de birbirinden birazcık farklı. Yine de aralarından tek bir saç teli bile geçemeyecek kadar bitişikler."

Dediği gibiydi.

"Bu bıçakla tuğlayı kazımaya çalış" diyen Kapı Muhafızı ceketinin cebinden bir bıçak çıkardı, kınından pat diye çıkarıp elime tutuşturdu. Bıçak ilk bakışta eski görünüyordu ama özenle bilenmişti. "Tek bir çizik bile çizemeyeceksin."

Dediği gibiydi. Bıçağın ucundan sadece kuru bir ses çıktı ama tuğlada tek bir beyaz çizik bile olmadı.

"Anladın mı şimdi? Ne fırtına ne deprem ne de top mermisi bu duvarı yıkabilir. Zarar bile veremez. Şimdiye dek veremedi, bundan sonra da veremez."

Avucunu hatıra fotoğrafı çektirecekmiş gibi duvara koydu, çenesini kaldırıp bana üstten bir bakış attı.

Hayır, bu dünyada mükemmel bir şey yoktur, dedim içim-

den. Şekli nasıl olursa olsun her şeyin mutlaka zayıf, kör bir noktası vardır. Ama bunu sesli söylemedim.

"Bu duvarı kim yaptı?" diye sordum.

"Hiç kimse yapmadı" dedi Kapı Muhafızı sarsılmaz bir inançla. "En başından beri buradaydı."

* * *

İlk hafta sonuna dek senin seçtiğin eski rüyalardan birkaçını elime alıp okumaya çalıştım. Ama tek bir şey bile çözemedim. Duyduğum tek şey, belli belirsiz mırıltılardı, görebildiğimse odaklanmayan, zorlukla seçilebilen birkaç görüntüden başka bir şey değildi. Parçaları rastgele birbirine eklenmiş bir filmi ya da kaseti tersten izlemek gibi bir şeydi.

Kütüphanenin raflarında kitap yerine çok sayıda eski rüya diziliydi. Uzun zamandır onlara kimse dokunmamış gibi görünüyorlardı, her birinin üzeri beyaz tozla kaplıydı. Eski rüyaların şekilleri yumurtaya benziyordu, her biri farklı renk ve büyüklükteydi. Çeşitli türdeki hayvanların yumurtladığı yumurtalar gibi. Ama tam olarak yumurta da denemezdi. Eline alıp yakından bakınca, alt yarıları, üst yarılarına göre daha şişkindi. Ağırlık dengeleri de bozuktu. Ancak bu bozukluk sayesinde duruşları sabitti, bir şeyle desteklenmeseler de yuvarlanıp düşmüyorlardı.

Yüzeyleri mermer gibi katı ve kaygandı. Ama mermer ağırlığı yoktu. Ne tür bir malzemeyle yapıldıklarını ve ne kadar sağlam olduklarını bilmiyordum. Yere düşürürsem kırılırlar mıydı acaba? Her ne olursa olsun, onlara çok dikkatli davranmalıydım. Ender bulunan bir canlının yumurtasına davranır gibi.

Kütüphanede hiç kitap yoktu, tek bir tane bile! Eskiden burada kitaplar vardı da şehirdekiler bilgi edinmek ve eğlence arayışıyla geliyorlar mıydı acaba? Diğer normal şehir kütüpha-

nelerinde olduğu gibi. Ortamda öyle bir hava hâlâ az da olsa hissediliyordu. Ancak bir noktada tüm kitaplar raflardan kaldırılmış, sonra yerlerine eski rüyalar dizilmiş olmalıydı.

Benden başka Rüya Okuyucusu da yok gibiydi. En azından şimdilik bu şehirde yegâne Rüya Okuyucusu bendim. Benden önce başka Rüya Okuyucuları da olmuş muydu peki? Belki de. Rüya okuma kural ve yöntemlerinin bu kadar detaylıca geliştirilip sürdürüldüğünü görünce, muhtemelen benden önce de biri vardı diye düşündüm.

Senin kütüphanedeki görevlerin, raflarda dizili eski rüyaları korumak, onları uygun bir şekilde yönetmekti. Okunması gerekenleri seçmek, okunanları deftere kaydetmekti. Akşam olmadan kütüphane kapısını açıp lambaları yakmak, soğuk mevsimde sobayı tutuşturmak. Lambalar için kanola yağı ve yakacak odunu eksik etmiyordun. Ve Rüya Okuyucusu için –benim için– de koyu yeşil bitki çayı hazırlıyordun. O çay gözlerime iyi geliyor, yüreğimi sakinleştiriyordu.

* * *

Büyük beyaz bir bez parçasıyla eski rüyaların üzerindeki beyaz tozları silip önümdeki masaya koyuyordun. Ben yeşil çerçeveli gözlüğümü çıkarıp iki elimle eski rüyanın yüzeyine dokunuyordum. Sonra avuç içlerimle onu kavrıyordum. Beş dakika kadar sonra eski rüya, derin uykusundan yavaş yavaş uyanıyor, yüzeyi parlamaya başlıyordu. İpekböceğinin iplikçikleri çıkarması gibi; önce isteksizce, sonra coşkulu bir şekilde. İletmek istedikleri şeyler vardı. Kitap raflarında dururken kabuklarından dışarı çıkmak için büyük bir sabırla beklemiş olmalılardı.

Ama konuşurken sesleri o kadar inceydi ki dediklerini tam olarak işitemiyordum. Yansıttıkları görüntülerin ana hatları belirsizdi, öylece solup çöküyor, havaya karışıp gidiyorlardı. Bu

kesinlikle onların yüzünden olmayabilir, belki de benim yeni iki gözüm işlevini yeterince yerine getiremiyordur diye düşündüm. Ya da bir Rüya Okuyucusu olarak ben henüz idrak etme gücüne erişememiştim.

Sonra kütüphanenin kapanma saati gelirdi. Hiçbir yerde saat yoktu ama kapanma vaktinin yaklaştığını sen doğal bir şekilde anlıyordun.

"Nasıl her şey? İşinizde ilerleme kaydettiniz mi?" diye sordun.

"Ağır ağır ilerliyor" diye cevap verdim. "Ama tek birini okumak bile çok yorucu. Belki de yöntemimde bir hata vardır."

"Endişe etmeyin" deyip düğmeyi çevirdin, sobanın hava girişini kapattın. Lambaları birer birer söndürüp masanın karşı tarafına oturdun ve yüzüme tam karşıdan bakarak konuştun. (Bana bu şekilde doğrudan baktığında, heyecanlanıyorum.) "Telaşlanmayın. Burada bolca zamanınız var."

* * *

Kütüphaneyi kapatırken belirli bir sıralamayı takip ediyordun. Ciddi bir yüz ifadesiyle, telaş etmeden, kesin bir sakinlikle. Gördüğüm kadarıyla yapılacak işlerin kesin bir sıralaması vardı. Seni izlerken kütüphaneyi kapatmak için gerçekten bu kadar katılık gerekiyor mu acaba diye şüphe duymadan edemedim. Bu sakin ve huzurlu şehirde kim eski rüyaları çalmak ya da onları tahrip etmek için gecenin bir yarısı kütüphaneye zorla girsindi ki?

"Seni evine kadar bırakabilir miyim?" diye sordum; cesaretimi nihayet toplayabildiğim üçüncü gece, kütüphaneden çıktığımızda.

Geri dönüp gözlerin kocaman açılmış halde yüzüme baktın. Siyah gözbebeklerinde gökyüzündeki yıldızlardan birinin beyaz yansımasını gördüm. Sana sorduğum şeyin anlamını pek anla-

mamış görünüyordun. Neden beni evime kadar götürsün ki diye düşünüyordun.

"Bu şehre daha yeni geldim, senden başka konuşacak kimsem yok" diye açıkladım. "Mümkünse yürürken biriyle sohbet etmek istiyorum. Hem seni daha yakından tanımak isterim."

Bunun üzerine biraz düşündün, yanakların kızardı.

"Sizin yaşadığınız yerin aksi yönünde olacak ama."

"Sorun değil. Yürümeyi severim."

"İyi de benimle ilgili ne bilmeyi istiyorsunuz ki?" diye sordun.

"Mesela, bu şehrin neresinde oturuyorsun? Kiminle? Nasıl oldu da kütüphaneci oldun?"

Bir süre sessiz kaldın. Sonra konuştun.

"Evim pek o kadar da uzak değil" dedin. Tüm dediğin buydu. Ama bu da bir gerçekti.

* * *

Ordu battaniyesi gibi kaba kumaştan yapılmış mavi bir palto giyiyordun, yıpranmış sıfır yaka bir kazak ve üzerine biraz büyük gelen gri bir etek. Her biri daha önce biri tarafından kullanılmış gibi duruyordu. Kıyafetlerin yırtık pırtık olsa da sen güzeldin. Seninle yan yana yürürken yüreğim sıkışıyordu. Doğru düzgün nefes alamayacak kadar. Hani şu on yedi yaşında olduğum yazın akşamüzerindeki gibi.

"Bu şehre yeni geldim demiştiniz, nereden geldiniz?"

"Doğunun en dibindeki şehirden" diye belirsiz bir cevap verdim. "Çok ama çok uzak ve büyük bir şehirden."

"Ben bu şehirden başka bir yer bilmiyorum. Burada doğdum ve bir kez olsun bu duvarların dışına çıkmadım."

Bunları söylerkenki sesin yumuşacık ve nazikti. Ağzından çıkan sözcükler, yüksekliği sekiz metre kadar olan sağlam duvar tarafından korunuyordu.

"Neden özellikle bu şehre geldiniz? Buraya dışarıdan gelen biriyle ilk kez karşılaşıyorum."

"Neden acaba?" diye kaçamak bir cevap verdim.

Seninle olmak için geldim buraya, diye itiraf edemezdim. Bunu söylemek için çok erkendi. Öncesinde bu şehirle ilgili daha çok bilgi edinmeliydim.

Az sayıdaki sokak lambaları geceyi belli belirsiz aydınlatıyordu, nehir kenarındaki yol boyunca doğuya doğru yürüdük. Eskiden *seninle* yürüdüğümüz gibi, yana yana. Nehrin rahatlatıcı sesi geliyordu kulağımıza. Nehrin karşısındaki ormanda cıvıldayan kuşların kısa ve tiz sesleri duyuluyordu.

Benim bugüne dek yaşadığım "doğudaki uzak şehir" hakkında bir şeyler öğrenmek istiyordun ve bu merakın beni sana daha yakınlaştırıyordu.

"Orası nasıl bir şehirdi?"

Orası acaba nasıl bir şehirdi, kısa bir süre öncesine dek yaşadığım o şehir? Pek çok sözcük gelip geçti aklımdan ve pek çok anlamla dolup taştı.

Ama sana bunları anlatsam acaba ne kadarını anlayabilirdin? Sen bu hareketsiz, az konuşulan şehirde doğup büyümüştün. Sadeliğin, huzurun ve bütünlüğün olduğu bu yerde. Ne elektrik vardı burada ne gaz ne de saat kulesinin akrep ve yelkovanı; kütüphanede tek bir kitap bile yoktu! İnsanların ağzından çıkan sözcükler orijinal anlamlar taşıyor, her şey kendine ait yerinde ya da gözle görülebilecek kadar bir çevrede tereddütsüz bir şekilde alıyordu yerini.

"Yaşadığınız şehirde insanlar nasıl bir yaşam sürüyor?"

Bu soruna doğru düzgün bir cevap veremedim. Acaba biz orada *nasıl* bir yaşam sürüyorduk?

Başka bir soru sordun. "Orası bu şehirden çok farklı değil mi? Hem büyüklüğü hem yapısı hem de oradakilerin yaşam tarzı açısından. Buradakinden en farklı olan şey ne?"

Gecenin havasını içime çektim, doğru cevabı ve uygun ifadeyi aradım. Sonra cevap verdim. "Orada herkes gölgeleriyle birlikte yaşardı."

8

Öyle, o dünyada insanların hepsinin gölgesi yanında olurdu. Benim de senin de birer gölgemiz vardı.

Senin gölgeni çok iyi hatırlıyorum. Yaz başında hiç kimsenin olmadığı o yolda, gölgeme basıyordun, ben de senin gölgene basıyordum. Çocukken oynadığımız Gölge Oyunu'ydu bu. Nasıl başlamıştık bilmiyorum ama o oyunu oynuyorduk. Yaz başında yolun üzerine vuran gölgelerimiz karanlık, yoğun ve canlıydı. Üzerine basınca gerçekten acı hissediyormuşuz gibiydi. Oynadığımız masum bir oyundan başka bir şey değildi ama ikimiz de birbirimizin gölgesine basma işini o kadar ciddiye almıştık ki sanki bu, önemli bir sonuç doğuracak bir eylemdi.

Sonra bir bentin gölgesinde yan yana oturup ilk kez öpüştük. Biri önce hareket etmiş değildi. Önceden planladığımız ya da net bir kararla yapılmış bir şey de değildi. Öylesine oluvermişti. Dudaklarımız birleşti, biz de yüreğimizin bu akışına uyduk. Sen gözlerini kapattın, dillerimizin ucu çekingen bir şekilde birbirine değdi. Sonrasında bir süre ikimiz de bir şey diyemedik; öyle kalmış aklımda. Ben de sen de, yanlış bir şey söylersek, dilimizde kalan o önemli duyguyu kaybedeceğimizi düşünmüştük sanırım. Bu yüzden uzun bir süre sessiz kaldık. Bir süre sonra ikimiz de aynı anda bir şeyler söylemeye çalışınca sözcüklerimiz birbirine karıştı. Güldük ve yine öpüştük.

* * *

Bende bir mendilin var. Beyaz, tiril tiril yumuşak kumaştan yapılmış basit bir şey, kenarına zambak motifi işlenmiş. Bir gün bir nedenle bana ödünç vermiştin. Yıkayıp sana geri vereyim derken alıkoymuştum. Daha doğrusu, geri vermek istememiştim (elbette geri vermemi söyleseydin, unutmuş gibi yaparak hemen sana getirirdim). O mendili sık sık cebimden çıkarır, kumaşın verdiği hissi avucumda hissetmeye çalışırdım. O his, seninle doğrudan kurduğum bağlantıydı. Gözlerimi kapayıp sana sarıldığım ve öpüştüğümüz anı hatırlıyorum. Benim yakınımda olduğun zaman da ortadan kaybolup *başka bir yere* gittikten sonra da hiç değişmedi o his.

* * *

Bana yazdığın mektupta anlattığın bir rüyayı (daha doğrusu o rüyanın bir kısmını) çok iyi hatırlıyorum. Mektubun, sekiz sayfadan oluşuyordu. Yazarken, kompozisyon yarışmasında ödül olarak verilen dolmakalemi kullanmışsın. Mürekkep rengi her zamanki gibi turkuvaz maviydi. İkimiz de mektup yazarken o yarışmada verilen dolmakalemi kullanıyorduk. Sözsüz anlaşma gibi bir şeydi bu bizim için. O dolmakalem –öyle pahalı bir şey de değildi– bizim için önemli bir yadigârdı. Bir hazine, bizi birleştiren bağdı. Benim kullandığım mürekkebin rengi siyahtı. Saç renginle aynı kömür karası: *True black*.

"Dün gece gördüğüm rüyayı yazıyorum. O rüyada kısa bir süre sen de vardın" diye yazmıştın mektubunun başına.

* * *

Dün gece gördüğüm rüyayı yazıyorum.

O rüyada kısa bir süre sen de vardın. Çok önemli bir rolün yoktu, bunun için özür dilerim ama ne de olsa bu bir rüya, elim-

den ne gelir? Rüyalar bizim yaptığımız şeyler değil ki, bir yerlerdeki birilerinin, aniden "Al, buyur" diye verdiği bir şey, ben rüyanın içeriğini canımın istediği gibi değiştiremem (muhtemelen). Ayrıca tiyatro oyunlarındaki, sinema filmlerindeki yardımcı karakterler de önemli değil midir? Bir oyun ya da filmin izleyicide uyandıracağı izlenim, yardımcı karaktere bağlı olarak epey değişebilir. Bu yüzden başrol olmasan da biraz sabret ve En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu Oscar Ödülü'nü hedefle, olur mu?

Hepsi bir yana, sabah gözümü açtıktan sonra *heyecan* içindeydim (buranın daha sonra kurşunkalemle koyu bir şekilde altını çizmişti). Çünkü gerçekliğe döndükten sonra da kısa bir süre için seni hemen yanımda hissettim. Gerçekten yanımda olsaydın ne ilginç olurdu... Şaka yapıyorum tabii.

Rüyamda gördüklerimi her zamanki gibi yatağımın başucunda duran defterime kurşunkalemle detaylıca (*detaylıca*nın kanji'sini bilmiyorum) yazdım. Bu benim uyandıktan sonra yaptığım ilk şeydir. İster sabah olsun ister gecenin bir yarısı, uyku sersemliğiyle de olsa hızlıca, az önce gördüğüm rüyayı hatırlayabildiğim kadarıyla en ince ayrıntılarına kadar deftere kaydederim. Bugüne dek günlük tutma alışkanlığım olmadı (defalarca denemiş olsam da bir haftadan fazla sürdüremedim) ama rüyalarımı bir gün bile aksatmadan kaydettim. Günlük tutmak yerine hiç aksatmadan rüyalarımı kaydetmek benim için gündelik hayatımdan ziyade rüyalarımda gördüğüm olayların daha önemli ve anlamlı olduğunu ilan etmek gibi sanki.

Ama aslında, öyle olduğunu düşünmüyorum. Söylemeye gerek yok ama gerçek yaşamımdaki günlerle rüyalarımda gördüklerimin yapısı, birbirinden tümüyle farklı. Metroyla balon kadar farklı. Ve ben de herkes gibi kuşkusuz gündelik yaşantıma hapsolmuş, dünyanın geçici yüzeyine tutunarak hayatta kalıyorum. Bu çekim gücünden kaçmak, ne tür bir güce sahip olursanız olun, ne kadar zengin olursanız olun, mümkün değil.

Öte yandan, benim durumumda, bir kez yatağa girip de uykuya dalınca, orada uyanan "Rüya Dünyası" son derece canlı, gerçek gibi, hatta sıklıkla (nedense *sıklıkla* sözcüğünü seviyorum) gerçek yaşamdan daha çok gerçeklik hissi veriyor. Ve bu dünyada gerçekleşen şeyler, neredeyse tahmin bile edilemeyecek göz alıcılıkta olaylar oluyor. Ve bunun da bir sonucu olarak bazen, hangisi hangisiydi ayırt edemiyorum. Mesela, "Aa. Bu yaşamımda gerçekten deneyimlediğim bir şey miydi yoksa rüyamda mı görmüştüm acaba?" diyorum. Senin de başına gelmiştir, değil mi? Rüya ile gerçekliğin arasına çizgi çekemediğimiz anlar... Muhtemelen benim durumumda, çevremdeki insanlara göre buna meylimin (gösterge ibresi neredeyse oraya takılmış halde) çok daha güçlü olduğunu düşünüyorum. Bir tür ayarlamayla ya da doğuştan.

Bu özelliğimi fark ettiğimde ilkokuldaydım. Okul arkadaşlarımla ne zaman rüyalar üzerine konuşmaya kalksam neredeyse hiçbiri ilgi göstermiyordu, benim gibi rüyalara önem veren başka biri yoktu. Ve diğer insanların gördüğü –gördüm diye anlattıkları– rüyalar genelde renk ve heyecandan yoksundu, cansızdı. Neden öyle olduğunu bilmiyorum... Bu yüzden artık okul arkadaşlarıma rüyalarımdan söz etmemeye karar verdim. Aileme de anlatmadım (dürüst olmak gerekirse ailemle gerekmedikçe konuşmuyordum). Bunun yerine yatağımın başucuna küçük bir not defteri ve kurşunkalem koyarak uyuyordum. Sonraki yıllar boyunca da o not defteri benim için vazgeçilmez bir arkadaş oldu. Önemsiz gelebilir ama bence rüyaları kayda geçirmek için küçülmüş kurşunkalemler en iyisidir. Uzunluğu sekiz santimetreyi geçmeyenler. Böyle birkaç kalemimin ucunu önceki geceden bıçakla güzelce açardım. Uzun ve yeni kurşunkalemler kesinlikle olmuyordu! Neden acaba? Kısa kurşunkalemler olmazsa neden rüyalarımı iyi bir şekilde yazamıyordum? Düşününce çok tuhaf geliyor bu bana.

Not defterim en iyi arkadaşımdır, *Anne Frank'in Hatıra Defteri* gibi. Elbette ben evdeki gizli bir odada yaşıyor değilim. Etrafım da Nazi askerleri tarafından sarılmış değil. En azından etrafımdakiler kollarına gamalı haçlı kolluk takmıyor, ama yine de...

Her neyse, ondan sonra şu kompozisyon yarışması yapıldı, ödül töreninde sahnede sana denk geldim. Bu, yaşamım boyunca başıma gelen en harika şeylerden biriydi. Yarışma değil, seninle karşılaşmamı diyorum! Ve sen benim rüyalarımı dinlemeye ilgi gösterdin, büyük bir dikkatle dinledin onları. Bu her şeyden güzeldi. Anlatmak istediklerimi istediğim kadarıyla istediğim şekilde anlatıyor olmam ve dediklerime kulak veren birinin olması, doğduğumdan beri neredeyse ilk kez başıma geliyordu. Gerçekten!

Bu arada, "neredeyse" sözcüğünü kullanmakta aşırıya mı kaçıyorum? Bana öyle gibi geliyor da. Ben bazen aynı sözcüğü sıklıkla –sıklıkla sözcüğünün de kanji'sini bir türlü ezberleyemedim– kullanıyorum. Dikkat etmem gerek. Aslında yazdıklarımın üzerinden geçip, tümceleri parlatmam (parlatmayı da kanji'yle yazamıyorum) gerekir, ama kendi yazdığımı okuyunca her bir sayfayı yırtıp atmak istiyorum. Gerçekten!

Ah tamam, gördüğüm rüyalardan söz ediyordum, değil mi? Bunu anlatmalıyım. Bir şey yazmaya başladığımda hemen başka bir konuya geçiyor, asıl konuya bir türlü dönemiyorum. Bu da bir diğer zayıf yanım. Bu arada "zayıf yan" ile "eksik yan" arasında ne fark var acaba? Bu durumda zayıf yanım mı demeliyim? İkisi de olur mu? *Neredeyse* (bunun altını da kurşunkalemle çizmişti) aynı şey çünkü. Neyse, asıl konuma döneyim. Evet, dün gece gördüğüm rüyayı anlatayım.

* * *

Rüyamda çıplağım. Çırılçıplak. Anadan üryan; böyle bir deyiş vardı değil mi? Bunun tuhaf hatta aşırıya kaçan bir deyiş olduğunu düşünmüşümdür hep: Anadan üryan olmak. Ama kendime bakınca gerçekten de öyleyim! Belki sırtımda göremediğim bir yerde bir tiftik parçası olabilirdi ama bunun bir önemi yoktu. Uzun, dar bir küvetin içindeyim. Beyaz, Batı tarzında, klasik bir küvet. Hani şu sevimli kedi ayakları olanlardan. Ama küvetin içinde su yok. Diğer bir deyişle, boş bir küvetin içine çıplak halde uzanmışım.

Dikkatlice baktığımda, bunun benim bedenim olmadığını anlıyorum. Benimkilerle kıyaslandığında, memelerim fazla büyük. Hep keşke memelerim daha büyük olsa der dururdum, ama bu büyük memeleri görünce, doğal olmadığını düşünüp rahatsız hissediyorum. Tuhaf bir histi. Sanki bu ben değildim. Her şeyden önce ağırdı memelerim, yukarıdan bakınca aşağısı görünmüyordu, meme uçlarım da çok iriydi. Gerçekte memelerim böyle büyük olsa koşarken sallanır, rahat koşmama engel olurdu. Eski küçük hali daha iyiydi gibi bir şeyler düşünüyorum.

Sonra karnımın şiş olduğunu fark ediyorum. Ama bu şişman olduğum için değilmiş. Çünkü bedenimin diğer kısımları ince. Sadece karnım, şişirilmiş balon gibi şiş. O zaman hamile olduğumu anlıyorum. Karnımda bir bebek var demek. Şişkinliğe bakılırsa, yedi ya da sekiz aylık olmalı.

Peki bu durumda sence ben, ilk ne düşündüm?

İlk düşündüğüm şey, giysiydi. Memelerim o kadar büyümüş, karnım öyle şişmişti ki, iyi de buna uygun ne giymeliydim? Bir yerlerde giyebileceğim kıyafetler olmalıydı. Çırılçıplaktım, üzerime bir şeyler geçirmeliydim, öyle değil mi? Bunları düşününce büyük bir endişeye kapılıyorum. Ya bu şekilde dışarıda yürümem gerekirse ne yapacaktım?

Boynumu bir turna gibi uzatıyorum ve tüm odaya bakıyorum ama hiçbir yerde giysi göremiyorum. Bornoz da yok. Bunlar bir

yana, tek bir havlu bile yok. Kelimenin tam anlamıyla, anadan üryan kalmışım.

O sırada kapı vuruluyor. Tak tak diye ağır ve iki kısa vuruş. Afallıyorum. Bu halimle kimseyle görüşemezdim ki. Acaba ne yapmalıyım diye düşünürken aklım daha da karışıyor. O sırada o kişi kapıyı açıyor ve içeri giriyor.

O oda, banyoymuş ama her nasılsa çok geniş bir yerdi. Oturma odası büyüklüğünde ve içinde kanepeye kadar her şey vardı. Çok yüksek tavanlı. Bir sürü de penceresi vardı ve pencerelerden içeri parlak gün ışığı giriyordu. Işığa bakınca, sabahın ilerleyen saatleri olmalı diye düşünüyorum.

O kişi kimdi, kimin nesiydi? Kim olduğunu anlayamıyorum. Yüzü görülmüyordu. O kapıyı açar açmaz pencereden giren gün ışığı birden kuvvetlenmiş, bir tür ışık demeti oluşturmuştu; gözlerim tek bir şey bile seçemiyordu. Sadece iri, kara bir gölge, kapının ağzında aniden belirmiş ve orada öylece durmuştu. Beden hatlarına bakılırsa, bir erkekti. Çok iri, yetişkin bir erkek.

Üzerime bir şeyler giymem gerektiğini düşündüm. Anadan üryan bir haldeydim. Ve karşımda tanımadığım bir erkek vardı. Ama, az önce de dediğim gibi, etrafta kendimi örteceğim hiçbir şey yoktu. Ne bir havlu ne bir leğen ne bir fırça, hiçbir şey. Çaresizce tek elimle karnımın altındaki önemli kısmı, böyle desem olur değil mi, örtmeye çalıştım ama elim bir türlü oraya ulaşmıyordu. Çünkü memelerim ve karnım öylesine büyümüştü ki yetişemiyordum, üstelik kollarım da sanki kısalmış gibiydi.

Adam ağır ağır yürüyerek bana doğru geliyordu. Bir şey yapmalıydım. O sırada karnımdaki bebek, onun bir bebek olduğunu düşünüyordum, pat pat diye şiddetli bir şekilde tekme atmaya başladı. Karanlık bir deliğin derinliklerindeki hoşnutsuz üç köstebek isyana kalkmış gibi.

Sonra bir anda fark ediyorum ki burası artık banyo değil. Az önce oturma odası kadar büyük demiştim ama şimdi gerçekten

oturma odasına dönüşmüş, bense bu kez çıplak halde kanepeye uzanmışım. Ve nasıl olduysa avuç içlerimde birer göz var. Avuç içlerimin tam ortası göz olmuş. Kirpikleri bile var ve arada göz kırpıyorlar. Kapkara gözbebekleri olan gözler. Doğruca bana bakıyorlar. Ama korku duymuyorum. İki gözün üzerinde de beyaz yara izi var. Ve ağlıyorlar. Sessiz ve üzgün gözyaşları akıyor.

* * *

Buraya kadar yazdım ama (ki bundan sonra anlatacaklarım hiç beklenmedik bir doruk noktasına ulaşacak ve sen de orada öylesine, yardımcı bir rolde belireceksin), ne yazık ki dışarı çıkmam gerekti. Bir işim vardı ve masa başından kalkmak zorundaydım. Bu yüzden bu mektubu yazmaya burada ara veriyorum; buraya kadar yazdıklarımı zarfa koyup üzerine pul yapıştırıp istasyon önündeki posta kutusuna atacağım (atmanın kanji'si nasıl yazılıyordu acaba? Ve ben neden sözlük kullanmıyorum ki?). Rüyamın devamını sonraki mektubumda yazacağım. Merakla bekle olur mu? Ve bana mektup yaz. Oku oku bitmeyecek kadar uzun bir mektup yaz. Lütfen.

* * *

Neticede o rüyanın devamını dinleyemedim. Sonraki mektubunda tümüyle farklı şeyler yazmıştı (rüyasının devamını yazacağını unutmuş olmalı). Böyle olunca da onun rüyasında nasıl bir (yardımcı) rol aldığımı bir türlü öğrenemedim. Muhtemelen sonsuza dek de öğrenemeyeceğim.

9

Evet, oradaki insanların tümü gölgeleriyle yaşıyordu.

Bu şehirde insanların gölgesi yok. Gölgeni bir kez terk edince ilk kez aslında onun bir ağırlığı olduğunu anlıyorsun. Hani günlük yaşamda yerçekiminin etkisini de hissetmezsin ya, tıpkı öyle.

Gölgeni terk etmek, tabii ki, hiç de o kadar kolay bir iş değil. Nasıl bir şey olursa olsun, çok uzun zamanı birlikte geçirdiğin, alışıp yakınlık kurduğun birini geride bırakmak, yürek sızlatıcı. Bu şehre geldiğimde gölgemi, girişte Kapı Muhafızı'na bırakmak zorunda kalmıştım.

"Gölgenle duvarın iç kısmına geçemezsin" diye uyarmıştı Kapı Muhafızı. "Ya onu burada bırakırsın ya da şehre girmekten vazgeçersin."

Gölgemi bıraktım.

Kapı Muhafızı beni sıcak güneşin altında tuttu ve gölgemi çekip aldı. Gölgem korkudan tir tir titredi.

Kapı Muhafızı gölgeme sert bir sesle çıkıştı. "Her şey yolunda. Korkacak bir şey yok. Tırnaklarını sökecek değilim ya. Hiç acımayacak, hemen bitecek."

Gölge, biraz karşı koyduysa da Kapı Muhafızı'nın güçlü ellerinden kurtulamadı ve bedenimden çekilip alınınca gücünü yitirdi, yandaki ahşap bankın üzerine bıraktı kendini. Bedenimden ayrılan gölge, düşündüğümden çok daha perişan görünüyordu. Çıkarılıp atılmış eski bir çift bot gibi.

Kapı Muhafızı konuştu. "Bir kez birbirinden ayrılınca çok tu-

haf görünüyor değil mi? Bugüne kadarki yaşamında bedenine böyle bir şeyin ilişik olduğuna inanamıyorsun."

Belli belirsiz bir cevap verdim ona. Gölgemi kaybetme hissini henüz tam olarak algılayamamıştım.

"Gölgeler, aslında işe yaramaz şeylerdir" diye devam etti Kapı Muhafızı. "Gölgenin bugüne dek senin için çok önemli bir şey yaptığını hatırlıyor musun?"

Hatırlayamadım. En azından birden aklıma gelen bir şey olmadı.

"Haksız mıyım?" dedi Kapı Muhafızı bilgiçlik taslayan bir tavırla. "Bir işe yaramamalarına rağmen ağızları birinci sınıf iş yapar. *Bunu sevmiyorum, bu fena değil* gibi şeyler söylerler, tek başlarına hiçbir şey yapamamalarına rağmen pek çok teorileri vardır."

"Gölgeme bundan sonra ne olacak?"

"Burada özenle misafir edeceğiz kendisini. Odası da yatağı da olacak, lüks değil ama günde üç kez yemek vereceğiz. Buradaki işlerde bana yardım edecek."

"İş mi?" dedim. "Nasıl işler?"

"Ufak tefek şeyler. Temelde duvarın dışındaki işler, öyle büyük şeyler değil. Elma toplayıp yaratıkları beslemek gibi şeyler. Mevsime göre biraz değişiyor gerçi."

"Peki ya gölgemi geri istersem, o zaman ne olacak?"

Kapı Muhafızı'nın gözleri kısıldı, dik dik gözlerime baktı. Perde arasından boş bir odayı inceler gibi. Sonra konuştu.

"Çok uzun zamandır bu işi yapıyorum, şimdiye dek gölgesini geri almak için başvuran tek bir kişi bile olmadı."

Gölgem uysalca bankın üzerine oturmuş, bana bakıyordu. Bir şeyler demek ister gibiydi.

"Endişeye gerek yok" dedi Kapı Muhafızı beni rahatlatmak için. "Sen de gitgide gölgesiz bir yaşama alışacaksın. Zamanla gölgen olduğunu bile unutacaksın. *Aa, öyle bir şey mi vardı*, diyeceksin hatta."

Gölgem büzülmüş bir halde Kapı Muhafızı'nın sözlerine kulak verdi. Kendimi suçlu hissetmekten alıkoyamadım. Her ne kadar kaçınılmaz bir şey olsa da öteki benliğimi atmaya çalışıyordum çünkü.

"Şehre giriş çıkış için tek kapı budur" diye işaret etti Kapı Muhafızı etli parmağıyla. "Bir kez bu kapıdan içeri giren kişi bir daha bu kapıdan dışarı çıkamaz. *Duvar buna izin vermez.* Bu, bu şehrin kuralıdır. İmza atıp kanla mühürlenen büyük bir şey olmasa da yine de açık bir sözleşmedir. Bunu anlıyor musun?"

"Anlıyorum" dedim.

"Ve bir şey daha. Sen bundan sonra Rüya Okuyucusu olacağından sana Rüya Okuyucusu'na uygun gözler verilecek. Bu da diğer kural. Gözlerin iyileşene dek biraz rahatsız hissedebilirsin. Bunu da anlıyorsun, değil mi?"

Böylece kapıdan geçip içeri girdim. Gölgemi terk ettim, Rüya Okuyucusu'nun yaralı gözlerini aldım, bir daha o kapıdan çıkmamak üzere sözsüz bir anlaşma imzaladım.

Diğer şehirde (eskiden yaşadığım şehirde), herkes ardında gölgesini sürükleyerek yaşıyordu, diye sana açıkladım. Işıkta gölgen bedeninle bir hareket eder, ışık olmayan yerdeyse kendini gizler. Tümüyle karanlıkta gölgenle bedenin birlikte uyur. Gölgen hep seninledir.

"Gölgenin insanlara yararı var mı?" diye sordun.

"Bilmiyorum" dedim.

"Yararı yoksa neden insanlar gölgelerinden ayrılmıyor?"

"Nasıl ayrılacağımızı bilmiyoruz ki. Ama bilsek de muhtemelen hiç kimse gölgesini bırakmaz."

"Neden bırakmaz?"

"İnsanlar gölgelerinin varlığına alışmıştır çünkü. Gerçekten bir işe yarayıp yaramadığından bağımsız olarak."

Elbette sen bunun nasıl bir şey olduğunu anlayamazdın.

Nehrin kenarında gelişmiş söğütler vardı. Akıntı, nehrin ortasındaki bir söğüt gövdesine bir halatla bağlanmış eski bir ahşap kayığın etrafında şıpırtılar çıkarıyordu.

"Biz daha farkına bile varmadan gölgelerimiz çıkarılıp alınır burada. Bebeğin göbek bağının kesilmesi, süt dişlerinin dökülüp yerine yenilerinin çıkması gibi. Ve çıkarılan gölgeler, duvarın dışına gönderilir."

"Gölgeler dışarıdaki dünyada tek başlarına mı yaşar?"

"Genelde koruyucu aileye verilirler. Öylece vahşi doğaya bırakılmazlar."

"Senin gölgene ne olmuştur acaba?"

"Şey, bilmiyorum. Ama çoktan ölmüş olabilir. Bedenden ayrılan gölgeler, köksüz bitkiler gibidir. Uzun süre yaşayamazlar."

"Sen o gölgeyle bir daha karşılaşmadın mı?"

"Kendi gölgemle mi?"

"Evet."

Garipsemiş bir şekilde bana baktın. Ve sonra şunu dedin. "Karanlık yürekler uzakta bir yerde bozguna uğrar ve nihayetinde ölürler."

Nehir kenarındaki yolda yan yana yürüyorduk. Rüzgâr arada bir nehir yüzeyini hafifçe dalgalandırıyordu, iki elinle ceketinin yakasını düzelttin.

"Senin gölgen çok geçmeden ölecektir. Gölge öldüğünde karanlık anılar da yok olur ve sonrasında sakinlik gelir."

Sen söyleyince sakinlik sözcüğü sonsuz sessizlik gibi geldi kulağıma.

"Ve duvar da bunu koruyacak değil mi?"

Dik dik yüzüme baktın, "Sen şehre bunun için gelmemiş miydin? Çok uzak bir yerden."

* * *

İşçi Bölgesi, Eski Köprü'nün kuzey doğusuna kadar uzanan ıssız bir yerdi. Bir zamanlar içinden duru su akan kanal kurumuş, içinde sadece kalın çamur birikintisi kalmıştı. Suyun kesilmesinin üzerinden uzun yıllar geçmesine rağmen nemli havanın hatırası hâlâ duruyordu sanki.

O ıssız, karanlık fabrika bölgesini geçince, işçiler için toplu konutların inşa edildiği bir alan vardı. Her an yıkılıverecekmiş gibi görünen iki katlı eski ahşap yapılardı bunlar. Bu evlerde yaşayan insanların hepsi "işçi" diye çağrılıyor, ama aslında fabrikada çalışmıyorlardı. Bu artık gerçeğe uymayan, sadece kullanışlı bir etiketti. Fabrika çalışmayı çok önceden durdurmuş, inşa edilen bacalardan duman çıkmaz olmuştu.

Yapıların arasında labirent gibi kıvrılan dar kaldırımların taşları, birkaç kuşak insanın yaşamlarının kokusu ve yankılarıyla doluydu. Aşınıp düzleşmiş taşların üzerinde yürürken tabanlarımızdan hiç ses çıkmıyordu. O labirentin bir noktasında birden durdun ve bana bakıp, "Beni evime bıraktığın için teşekkür ederim. Buradan evine nasıl döneceğini biliyor musun?" dedin.

"Sanırım biliyorum. Kanala çıktım mı ondan sonrası kolay."

Atkını düzelttin, sonra bana dönüp tamam der gibi başını hafifçe salladın. Sonra arkanı dönüp hepsi bir diğerinin aynısı olan karanlık ahşap evlerin birinin kapısından içeri hızlı adımlarla girdin.

İçimde yükselen iki duygu arasında bocalayarak yavaşça eve yürüdüm. Bir yanda bu şehirde artık yalnız değilim hissi, diğer yanda sonsuz bir yalnızlık duygusu. Yüreğim bu iki duygu arasında parçalanmış gibiydi. Nehir kıyısındaki salkımsöğütlerin dalları hafif bir hışırtıyla sallanıyordu.

10

Bana "Memur Bölgesi" adı verilen yerde bir ev tahsis edildi.

Ev, yaşamam için gerekli basit mobilyalar ve zaruri eşyalarla donatılmıştı. Bir yatak, bir yuvarlak, ahşap yemek masası, dört sandalye, birkaç duvara monte raf, küçük, yeni bir odun sobası. Tüm eşyalar bu kadardı. Küçük bir gömme dolapla dar bir banyo da vardı. Ancak ne çalışma masası ne de dinlenmek için bir kanepe yer alıyordu. Odada dekoratif denebilecek tek bir şey yoktu. Ne bir vazo ne bir resim; dekoratif bir şey olmadığı gibi tek bir kitap ve tabii ki saat de yoktu.

Mutfakta basit yemekler yapıyordum. Eğer bir şey pişirmek istersem, mutfaktaki küçük sobayı kullanıyordum, ama ne elektrik ne de gaz vardı. Mutfak aletleri ve sandalyelerin hepsi basit ve kullanılmaktan yıpranmış haldeydi, şekilleri ve büyüklükleri de birbirleriyle uyumsuzdu. Oradan buradan aceleyle bulup buluşturulmuş gibi görünüyorlardı. Pencerede ahşap panjurlar vardı. Gündüzleri güneş ışığının girmesini önlemek için onları kapatıyordum (hassas gözlerim için gerekliydi bu panjurlar). Kapıda kilit yoktu. Bu şehirdeki insanlar evlerinin kapısını kilitlemiyordu çünkü.

Bu bölge çok önceleri lüks bir semt olmalıydı. Çocukların caddelerinde oynadığı, piyano seslerinin işitildiği, köpeklerin havladığı, günbatımında sıcak akşam yemeği kokusunun etrafa yayıldığı bir yer. Evlerin bahçelerindeki tarhlarda güzel mevsim çiçekleri açıyordu muhtemelen. O hava bazı yerlerde hâlâ hissediliyordu. Burada yaşayan insanların çoğu da, yerin adından da

anlaşılacağı üzere, devlet dairesinde çalışan memurlar ya da subaylardı herhalde.

Öğleden önce uyandım, bana verilen malzemeyle basit bir yemek hazırlayıp yedim. Yemeğe benzer tek öğünüm buydu, sadece günde bir seferlik. Bu şehirdeki insanlar yemek yemeye pek ihtiyaç duymuyorlardı. Günde bir kez basit bir yemek yetiyordu onlara. Benim bedenim de şaşılacak bir hızla bu yaşam tarzına alışmıştı. Yemeği bitirip masayı topladıktan sonra panjurları kapatıp karanlık odaya girdim, öğleden sonrasını yarası henüz tam iyileşmemiş gözlerimi dinlendirerek geçirdim. Zaman, sakince akıyordu.

Sandalyeye oturdum, bilincimi ben denen beden kafesinden özgür bırakıp düşünce denen geniş ovada istediğim gibi koşturdum; tasmasından özgür kalan bir köpek gibi. O sırada çimenlerin üzerine uzanmış, hiçbir şey düşünmeden gökyüzünde süzülüp giden beyaz bulutları boş boş seyrediyordum (elbette bu metaforik bir ifade. Aslında gökyüzüne bakmıyordum.). Zaman sorunsuz geçip gidiyordu. Sadece gerektiğinde ıslık çalıp onu geri çağırıyordum (elbette bu da metaforik bir ifade. Aslında ıslık çalmıyordum.).

Güneş batıp etraf kararmaya başlayıp da Kapı Muhafızı'nın borusunu çalacağı vakit yaklaştığında, ıslık çalarak bilincimi bedenime geri çağırdım, sonra evden çıkıp yürüyerek kütüphaneye gittim. Tepeden inip nehir boyundaki yolu yukarıya doğru yürüdüm. Kütüphane, meydanın az ilerisindeydi. Eski Köprü'ye bakan meydanda akrepsiz ve yelkovansız saat kulesi bir sembol gibi yükseliyordu.

* * *

Kütüphaneye benden başka gelen yoktu. Bu yüzden bir sen vardın bir de ben.

Ama benim Rüya Okuma becerilerimde pek bir ilerleme olmuyordu. Yüreğimdeki kuşku ve endişe gitgide artıyordu. Acaba Rüya Okuyucusu görevine atanmam bir hata mıydı? Acaba benim en baştan rüya okumak gibi bir yeteneğim yok muydu? Yanlış bir yerde yanlış şeyler mi yapıyordum? Bir gün iş arasında sana bu endişemi dile getirdim.

"Endişelenmeyin" dedin masanın karşı tarafından gözlerimin içine bakarak. "Biraz zaman gerekiyor sadece. Tereddüt etmeden çalışmaya devam edin lütfen. Siz doğru yerde, doğru şeyi yapıyorsunuz çünkü."

Sesin nazik ve sakin olmakla birlikte kendinden emindi. Şehrin yüksek duvarlarını meydana getiren tuğlalar gibi; sağlam ve sarsılmaz.

Rüya okumalarının arasında, hazırladığın koyu yeşil bitki çayını içtim. Acele etmeden, bir kimyacının deney yaparkenki ciddi surat ifadesiyle, çok dikkatli bir şekilde bitki çayını hazırladın; küçük bir havan ve tokmak, bir demlik ve bir bez süzgeç kullanarak. Kütüphanenin arka tarafındaki dar bahçede, çeşitli şifalı bitkiler yetiştirdiğin küçük bir yerin vardı, orayla ilgilenmek de görevlerinden biriydi. Oradaki şifalı bitkilerin adını sormuştum ama bilmiyordun. Sanırım o bitkiler de o şehirdeki pek çok şey gibi, en baştan adsızdı.

Günlük işim bittiğinde kütüphaneyi kapatıyorduk, sonra birlikte nehir boyunca yukarıya doğru yürüyorduk; seni İşçi Bölgesi'ne kadar geçiriyordum. Bu, gündelik rutinimiz haline gelmişti.

Güz yağmurları hiç durmadan yağmaya devam etti. Ne bir başlangıcı ne de sonu olan sessiz, ince bir yağmur yağıyordu. Geceleri ne ay vardı ne yıldızlar ne de rüzgâr; kuş ötüşü bile duyulmuyordu. Nehrin kıyısındaki salkımsöğütlerin ince dallarının ucundan su damlıyordu, hepsi buydu.

Geceleyin seninle yan yana yürürken çoğunlukla sessiz kalırdık. Ancak bu sessizlik bana en ufak bir rahatsızlık vermezdi.

Aksine bu sessizliği büyük bir hoşnutlukla karşılardım. Sessizlik, hafızamı canlandırırdı çünkü. Sen de sessizliği dert etmezdin. Bu şehirdeki insanlarını çoğunun yemeğe gerek duymadığı, konuşmaya ihtiyaç duymadığı gibi.

Yağmur yağınca sen kalın, sert, sarı bir yağmurluk giyer, yeşil bir yağmur şapkası takardın. Ben, evimde duran eski, ağır şemsiyeyi yanıma alırdım. Senin giydiğin yağmurluk, sanırım sana iki beden büyük geliyordu, yürürken iki elinle poşet yuvarlar gibi ses çıkardı. Eski, özlem duyduğum, ne olduğunu hatırlamadığım bir sesti bu. Elimi omzuna koymak istedim (daha önce yaptığım gibi) ama bunu bu şehirde yapamazdım.

İşçi Bölgesi'ndeki toplu konutların önünde durdun, cılız ışık altında kısa bir süre yüzüme baktın. Hafifçe çattığın kaşlarının arası kırışmıştı, sanki bir şey hatırlamaya çalışıyordun. Ama neticede anımsayamadın. Olasılık, bir şekle bürünemeden emilip çekilmiş gibi yok oldu.

"Yarın görüşmek üzere" dedim.

Sessiz bir şekilde başını sallayıp onayladın.

Gözden kayboldun, tüm sesler uzaklaştıktan sonra bile ben bir süre daha orada durdum, sessizce varlığından geride kalan hissi tattım. Sonra ince ince yağmaya devam eden yağmurun altında bir başıma batı yönündeki tepelikteki evime doğru yürüdüm.

"Endişelenmeyin. Biraz zaman gerekiyor sadece" demiştin.

Ama ben bundan pek emin değildim. Zamana, bu şehirde zaman diye adlandırılan şeye, güvenilebilir miydi? Ve bu hiç bitmeyecek gibi süren güzün ardından ne gelecekti?

11

Trene binmiş, seni görmek için yaşadığın şehre geliyordum. Aylardan mayıs, günlerden pazardı, sabahtı, gökyüzü tümüyle açıktı; havada süzülen tek bir beyaz bulut, yumuşak bir balık şekli almıştı.

Evden kütüphaneye gidiyorum diyerek çıkmıştım. Ama aslında seni görmeye geliyordum. Naylon sırt çantamın içinde öğle yemeği için sandviç (annem hazırlamıştı. Streç filme sımsıkı sarılıydı) ve ders çalışmak için malzemeler vardı, ama hiç çalışmak gibi bir niyetim yoktu. Üniversite giriş sınavına bir yıldan az kalmıştı. Ancak mümkün olduğunca bu konuyu düşünmek istemiyordum.

Pazar günü sabah treni tenhaydı. Koltuğa rahatça oturmuş, "kalıcı" sözcüğü üzerine düşünüyordum. Ancak daha yeni lise üçüncü sınıfa geçmiş on yedi yaşındaki bir genç için kalıcı bir şey üzerine düşünmek kolay iş değildi. Düşünebileceği kalıcılığın kapsamı kısıtlıydı çünkü. Kalıcı denen sözcüğün çağrıştırdığı tek şey, deniz üzerine yağan yağmur manzarasıydı sadece.

Deniz üzerine yağmur yağdığını görmek beni hep etkiler. Sanırım deniz sonsuza dek ya da sonsuza yakın bir zamana dek, değişmediği için. Deniz suyu buharlaşıp bulut olur, bulut yağmur yağdırır. Bu döngü böyle sürer gider. Böylece deniz suyu sürekli değişir. Ancak denizin temel özelliği değişmez. Deniz, her zamanki denizdir. Elinle dokunabileceğin bir şey olmakla birlikte aynı zamanda tek bir basit, kalıcı kavramdır. Denize yağan yağmuru seyrederken hissettiğim şey (muhtemelen) bu tür bir görkemdi.

Bu yüzden seninle aramızdaki bağı daha da güçlendirmeyi, onun kalıcı bir şey olmasını istediğimde, zihnimde canlanan şey, yağmurun deniz üzerine sessizce yağdığı manzaradır. Seninle sahile oturup denizi ve yağmuru izlediğimizi hayal ederim.

Bir şemsiyenin altında birbirimize yapışmış gibi duruyoruz. Sen başını hafifçe omzuma yaslamışsın. Deniz son derece sakin. Havada hafif bir esinti var, minik dalgalar ses çıkarmadan düzenli bir şekilde sahile vuruyor. Çamaşırlığa asılmış çarşafın rüzgârda salınışı gibi. Orada sonsuza dek oturabiliriz. Ama oradan nereye gidebiliriz, nereye gitsek iyi olur, o imge bir türlü zihnimizde belirmez. Çünkü o sahilde şemsiyemizi açıp yan yana oturuyor olmak zaten mükemmeldir. Bir şey mükemmelse, daha nereye gidilebilir ki?

Sonsuzlukla ilgili bir başka sorunsal da bu olabilir. Oradan sonra nereye gidileceğini bilmemek. Ama sonsuzluk arayışında olmayan bir aşkın ne değeri vardır ki?

Sonsuzluk üzerine düşünmeyi bırakınca senin bedenini düşünmeye başladım. Memelerinin dolgunluğunu, eteğinin altını. Orada neler olduğunu hayal ettim. Parmaklarım beyaz bluzunun düğmelerini birer birer, beceriksizce çözüyor, taktığın (sanırım) beyaz sutyenin kancasını yine beceriksizce çıkarmaya çalışıyorum. Elim yavaş yavaş eteğinin içine uzanıyor. Yumuşak baldırlarına dokunuyorum, sonra... Hayır, ben bunları düşünmemeliyim! Ama düşünmeden edemiyorum. Çünkü bu, sonsuzlukla kıyaslandığında hayal etmesi çok daha kolay bir şey.

Bütün bunları düşünürken bedenimin bir yeri ben fark etmeden sertleşmiş. Mermerden yapılmış çirkin şekilli bir süs eşyası gibi. Üzerime tam oturan kot pantolonun içinde ereksiyon olmuş cinsel organım çok rahatsız edici. Hızlıca normal haline döndürmezsem oturduğum yerden kalkamayacağım.

Bir kez daha yağmurun yağışını ve denizi zihnimde canlandırmaya çalışıyorum. Belki bu dingin manzara fazlasıyla sağlıklı

olan libidomu birazcık bastırır. Gözlerimi kapatıp konsantre olmaya çalışıyorum. Ama bir türlü sahil imgesini gözümde canlandıramıyorum. İsteğim ile libidom, her biri ellerinde farklı bir haritayla farklı yollara doğru devam ediyor sanki.

* * *

Metro istasyonunun yakınındaki küçük parkta buluşuyorduk. Daha önce de defalarca buluştuğumuz yerdi burası. Küçük çocuklar için birkaç park oyuncağı, bir çeşme, mor salkımın altında da bir bank vardı. O banka oturup seni bekledim. Ama bu kez sözleştiğimiz saat gelmesine karşın sen yoktun. Beklenmedik bir şeydi bu. Şimdiye dek bir kez bile geç kalmamıştın çünkü. Hatta her zaman benden önce gelirdin buluşacağımız yere. Sözleştiğimiz zamandan yarım saat önce geldiğimde bile, sen gelmiş ve beni bekliyor olurdun.

"Hep böyle erken mi gelirsin?" diye sormuştum bir keresinde.

"Senin gelmeni böyle bir başına beklemek çok eğlenceli" diye cevap verdin.

"Beklemek mi eğlenceli?"

"Evet."

"Benimle buluşmaktan bile mi?"

Gülümsedin. Ama soruma cevap vermedin. Sadece şunu dedin. "Seni böyle beklerken, bundan sonra neler olacağının, neler yapacağımızın sonsuz olasılıkları açılıyor sanki önümüzde. Öyle değil mi?"

Haklı olabilirdin. Gerçekten buluşunca o sonsuz olasılıklar yerini tek bir gerçekliğe bırakıyordu. Bu seni üzüyor olmalıydı. Ne demek istediğini anlamıştım. Ancak ben senin gibi düşünmüyordum. Çünkü olasılık, olasılıktan başka bir şey değildir. *Gerçekten* senin yanında olup teninin sıcaklığını hissetmek, elini tutmak, bir kenarda gizlice öpüşmek çok daha iyiydi bence.

Ama sözleştiğimiz saati yarım saat geçtiği halde, hâlâ ortada görünmüyordun. Endişeyle sürekli saatime bakıp duruyordum. Başına bir şey mi gelmişti acaba? Kalbim kuru ve uğursuz bir sesle çarptı. Aniden hastalanıp yığılıp kalmış olabilir miydin? Yoksa trafik kazası mı geçirmiştin? Seni ambulansla hastaneye götürülürken hayal ettim. Yakında ambulans sireni duyuluyor mu diye kulak kabarttım.

Belki de benim o sabah trende seninle ilgili cinsel hayaller kurduğumu –bunu nasıl yaptığını bilemiyorum ama– fark etmiş, böylesine iğrenç şeyler düşünen biriyle görüşmek istememiştin. Olabilir miydi? Böyle düşününce utançtan kulaklarıma kadar kızardım. Elimde olan bir şey değildi ki diye açıklardım sana, kendimi savunmak için. Bu, iri, kara bir köpek gibi bir şeydir. Bir kez hareket etmeye başlayınca, durduramazsın. Tasmasının ipini ne kadar güçlü bir şekilde çekersen çek.

* * *

Sözleştiğimiz saatten kırk dakika sonra geldin. Hiçbir şey demeden bankta yanıma oturdun. Geciktiğim için özür dilerim gibi bir şey çıkmadı ağzından. Ben de bir şey demedim. Konuşmadan öylece yan yana oturuyorduk. İki küçük kız salıncakta sallanıyordu. Hangisi daha uzağa sallanacak diye yarışıyorlardı. Senin soluk alıp verişin hâlâ düzensizdi, alnında terler birikmişti. Buraya kadar koşarak gelmiştin anladığım kadarıyla. Her nefes alıp verişinde göğsün inip kalkıyordu.

Beyaz, yuvarlak yaka bir bluz vardı üzerinde. Trende hayal ettiğimle aynıydı neredeyse, sade bir bluzdu. Az önce (hayalimde) çözdüğümle aynı türden küçük düğmeleri vardı. Lacivert bir etek giymiştin. Az önce hayal ettiğimle, renginin tonu biraz farklı olmakla birlikte yaklaşık aynı görünümde bir etekti. Hayal ettiğimle, fantezimdeki demek daha doğru olabilir, neredeyse aynı

kıyafetleri giymiş olman beni şaşırttı, söyleyecek bir şey bulamadım. Bununla birlikte bir tür *kıskançlık* gibi bir şey hissetmeden edemiyordum. Ama daha fazlasını düşünmemeye gayret ettim. Her koşulda, sade, beyaz bluz ve desensiz lacivert eteğinle bir Pazar günü banktaki görünüşün göz alıcı güzellikteydi.

Öte yandan, her zamanki senden farklıydın. Bu farkın ne olduğunu kestiremedim. Ama her zamankine göre *bir şey farklı* diye düşündüm ilk bakışta.

"Bir şey mi oldu?" diye sordum nihayet. "Başına bir şey mi geldi?"

Sessiz bir şekilde başını hayır anlamında salladın. Ama ben *bir şey olduğunu* hemen anladım. İnsanların duyma aralığının dışında kalan, hızlı, ince kanat çırpışlarını işitmiş gibiydim. İki elini dizlerinin üzerine koymuştun, elimi yavaşça seninkiyle birleştirdim. Mevsim artık yaz olmasına karşın, minik elin soğuktu. Eline azıcık da olsa sıcaklık geçirmeye çalıştım. Uzun bir süre o şekilde durduk. Sessizdin. Bu bir insanın doğru sözcükleri bulmak için durakladığı geçici sessizlik değildi. Sessizlik için sessizlikti; kendi içinde tamamlanmış, içten gelen bir sessizlik.

Küçük kız çocukları hâlâ salıncakta sallanıyordu. Düzenli olarak metalin gıcırtılı sesini duyuyordum. Önümüzde engin bir deniz olsa ve üzerine yağmur yağsa keşke diye düşündüm. Eğer öyle olsaydı, bu sessizlik şimdikinden çok daha yoğun ve doğal bir şeye dönüşebilirdi. Ama böyle de iyiydi. Daha fazlasını isteyemezdim.

Sonunda elimi bırakıp hiçbir şey demeden banktan kalktın. Sessizce yürümeye başladın, ben de sana eşlik ettim. Parktan çıkıp şehrin caddelerinde yürümeye devam ettik. Geniş bir caddeden dar bir caddeye geçtik, sonra yine geniş bir bulvara çıktık. Buradan nereye gittiğimizi, bundan sonra ne yapacağımızı söylemedin. Bu da normalde yaptığın bir şey değildi. Sen her zaman benimle buluşur buluşmaz, beklemeye zor sabretmiş gibi tutkuyla bir şeyler anlatmaya başlardın çünkü. Aklında bana anlatmak

zorunda hissettiğin şeyler birikmiş olurdu. Ama bugün yüz yüze geldiğimiz andan itibaren tek bir kelime bile etmemiştin.

Çok geçmeden anlamaya başladım, belirli, özel bir yere doğru yürümüyordun. Sen sadece tek bir yerde tıkılıp kalmak istemediğinden yürümeye başlamıştın. Hareket etmenin kendisini amaç edinmiş bir eylemdi bu. Tempona ayak uydurdum. Ben de sessizliğimi korudum. Ama benim sessizliğim, doğru sözleri bulamayan bir insanın sessizliğiydi.

Bu durumda nasıl davranmalıydım? Sen benim hayatımdaki ilk kız arkadaşımdın. Sevgili diyebileceğim yakınlıkta bir ilişki kurduğum ilk kişiydin. Bu yüzden seninle bu *alışılmadık durum* karşısında nasıl hareket etmemin iyi olacağına bir türlü karar veremedim. Bu dünya, benim henüz deneyimleyemediğim şeylerle doluydu. Özellikle de kadınların psikolojisi konusunda bildiklerim, içine hiçbir şey yazılmamış, sayfaları bembeyaz bir defter gibiydi. Bu yüzden daha önce deneyimlemediğim bu durum karşısında ne yapacağımı şaşırmıştım. Ama bir şekilde sakinleşmeliydim. Ben bir erkektim, senden bir yaş büyüktüm. Bu aslında önemsenecek bir fark olmayabilirdi. Hiçbir anlamı da olmayabilirdi. Ama bazen, özellikle de güvenecek başka bir şey bulamadığında, bunun gibi aptalca bir pozisyon bile bir işe yarayabilirdi.

Telaşlanmamalıydım. Sadece görünürde olsa bile, serinkanlılığımı korumalıydım. Bu yüzden sözlerimi yuttum, hiçbir şey olmamış gibi, sanki bu son derece normal bir şeymişçesine, adımlarına ayak uydurarak yanında yürümeye devam ettim.

Daha ne kadar yürüyecektik acaba? Arada bir kavşaklarda duruyor, trafik ışığının yeşile dönmesini bekliyorduk. Elini tutmak istiyordum ama sen ellerini eteğinin ceplerine sokmuş, doğruca önüne bakıyordun.

Seni kızdıracak bir şey mi yapmıştım? Bir yerde yanlış bir şey mi yapmıştım? Hayır, öyle bir şey yapmadım. Daha iki gün önce telefonda konuşmuştuk. O zaman keyfin yerindeydi. İki gün son-

ra görüşmeyi dört gözle beklediğini söylemiştin, neşeli bir sesle. Ondan sonra bir daha konuşmadık. Bana kızman için bir neden yoktu ortada.

Sakin olmalıyım, dedim kendi kendime. Seni kızdırmış değildim. Sanırım sen benimle ilgisi olmayan, kendinle ilgili bir sorun yaşıyordun. Trafik ışıklarında her bekleyişimizde defalarca derin derin nefes aldım.

Otuz dakika kadar yürümeye devam ettik sanırım. Belki biraz daha çok. Farkına vardığımda o küçük parka geri dönmüştük. Şehri baş döndürücü bir hızla dolanmış, neticede başladığımız yere dönmüştük. Sen doğruca mor salkımların altındaki banka gittin ve hiçbir şey demeden oturdun. Ben de yanına oturdum. İlk baştaki gibi sessizce, boyası çıkmış ahşap bankta oturuyorduk. Başını öne eğmiş önündeki boşlukta bir şeye bakıyordun. Neredeyse göz bile kırpmadan.

Salıncakta sallanan iki kız çocuğu gitmişlerdi. İki salıncak mayıs ayı güneş ışığı altında hiç kıpırdamadan duruyordu. Sallanmayan ıssız salıncaklarda nedense içedönük bir şeyler vardı.

Sonra başını yavaşça omzuma yasladın. Sanki bir anda orada olduğumu hatırlamış gibi. Bir kez daha minik elinin üzerine elimi koydum. Ellerimizin büyüklüğü çok farklıydı. Ellerinin bu kadar minik olmasına her defasında şaşırırken buluyordum kendimi. Böylesine minik ellerle pek çok şeyi yapabiliyor olmana hayranlık duyuyordum. Örneğin şişe kapaklarını çevirerek açışını, mandalina soyuşunu.

Derken ağlamaya başladın. Ses çıkarmadan ağlıyordun, bedenin hafifçe sarsılıyor, omuzların titriyordu. Ağlamamak için mi hiç durmadan hızlı hızlı yürümeye devam etmiştin? Elimi yavaşça omzuna koydum. Gözyaşların kot pantolonumun üzerine pıt pıt diye ses çıkararak döküldü. Arada bir boğazın tıkanıyor, kısa hıçkırık gibi sesler çıkıyordu. Ama anlamlı sözcükler oluşturmuyordu bunlar.

Ben de sessizliğimi korudum. Sadece orada durup senin üzüntünü, sanırım bu his üzüntüydü, olduğu gibi kabul ettim. Doğduğumdan bugüne ilk kez böyle bir şey deneyimliyordum. Kendimden başkasının üzüntüsünü olduğu gibi kabul etmek, birinin güvenini tamamen kazanmak.

Keşke daha güçlü biri olsaydım diye düşündüm. Sana çok daha güçlü bir şekilde sarılıp daha cesaret verici şeyler söyleyebilseydim; büyüyü bozacak en uygun ve doğru sözleri. Ama böyle bir şeye hazır değildim. Ve bu, beni çok üzdü.

12

Kütüphanede geçirdiğim zamandan kalan vaktimi, şehir haritasını çıkarmak için kullandım. Bulutlu bir öğleden sonrasında oyalanmak için başladığım bu işe kısa sürede kaptırmıştım kendimi.

İşe, şehrin genel hatlarını anlamaya çalışarak başladım. Diğer bir deyişle, şehri çevreleyen duvarların şeklini anlamaya çalışarak. Senin daha önce deftere kurşunkalemle çizdiğin basit haritaya göre, yan duran insan böbreği şeklindeydi (girintili kısmı aşağıdaydı). Ama gerçekten şekli böyle miydi? Bundan, kendim de emin olmak istiyordum.

Beklediğimden çok daha güç bir iş oldu. Etrafımda onun tam şeklini, hatta genel hatlarını bilen biri bile yoktu çünkü. Ne sen ne Kapı Muhafızı ne de yaşlı komşular (onlardan birkaçıyla tanışmıştım ve arada bir sohbet ediyorduk), şehrin şekli hakkında kesin bir bilgiye sahip değildiniz ve özellikle bilmek istiyor gibi de görünmüyordunuz. Onların da *yaklaşık böyle bir şey olmalı* diyerek çizdikleri şekillerin her biri diğerinden çok farklıydı. Bazısı eşkenar üçgen, bazısı ovale yakın, kimisiyse iri bir hayvan yutmuş yılanı andırıyordu.

"Neden böyle bir şeyi bilmek istiyorsun ki?" diye kuşkulu bir yüz ifadesiyle sordu Kapı Muhafızı. "Bu şehrin nasıl bir şekli olduğunu bilmen sana ne fayda sağlayacak?"

Basit bir merak sadece, diye açıkladım ona. Bilgi edinmek istiyordum yalnızca. Bir işe yarayıp yaramaması değildi konu... Ancak Kapı Muhafızı *basit bir merak* denen kavramı anlayamamış

görünüyordu. Bu onun idrak gücünü aşan bir şeydi. Yüzüne temkinli bir ifade yayıldı, *bu adam kötü bir şeyler mi planlıyor acaba* diyen gözlerle baktı bana. Bunun üzerine daha fazla soru sormadım.

"Sana şunu söylemek isterim" dedi Kapı Muhafızı, "başına tabak koyduğunda, kafanı kaldırıp gökyüzüne bakmazsan iyi edersin."

Ne demek istediğini hiç anlamadım. Ancak felsefi bir düşünceden ziyade bu pratik bir uyarı olmalı diye düşündüm.

Diğer insanların, buna sen de dahilsin, bu soruma verdiği tepki, Kapı Muhafızı'nınkine benzerdi. Şehir sakinleri, yaşadıkları yerin ne kadar genişlikte, nasıl bir şekli olduğuna hiç ilgi göstermiyor gibiydiler. Ve bu tür şeylere ilgi duyan insanların var olabileceği gerçeğini de öyle kolayca hazmedebilir gibi görünmüyorlardı. Bunu garipsemiştim. Doğup yaşadığın yerle ilgili pek çok şey bilmeyi istemek, doğal bir şey değil miydi?

Belki de bu şehirde merak diye bir şey de yoktu. Varsa da son derece zayıf ve dar kapsamlıydı. Bunun mantıklı bir açıklaması olmalıydı. Eğer bu şehirde yaşayan pek çok kişi çeşitli konulara, mesela duvarın dış tarafında kalan dünyaya merak duyarsa, o adam (ya da kadın) duvarın dışındaki dünyayı görmek isteyebilir ve bu duygusal kıpırdanma, şehir için arzu edilen bir şey olmayabilirdi. Çünkü şehir, duvarlarının içinde mühürlenmiş gibi dışarıya kapalı olmalıydı.

Eğer şehrin şeklini şemailini bilmek istiyorsam, ayaklarımı kullanıp gezinmeliyim sonucuna vardım. Yürümeye öyle çok hevesli değildim, ama yürümek, günlerdir süren hareketsizliğim için faydalı olabilirdi. Ne var ki görmemdeki zayıflık yüzünden işim yavaş bir tempoda ilerledi. Dışarıda uzun zaman yürümeyi bulutlu günler ve akşamüzerleriyle sınırlamıştım. Parlak güneş gözlerimi ağrıtıyor ve bir süre sonra gözyaşlarım akmaya başlıyordu. Ancak iyi ki (sanırım bu iyi bir şeydi) bolca zamanım vardı. İstediğim işlere istediğim kadar zaman ayırabildim. Daha

önce de dediğim gibi, o güz havanın kötü olduğu günler uzun süre devam etti.

Yeşil camlı gözlüğümü taktım, yanıma birkaç parça kâğıt ve kısa kurşunkalem aldım, şehrin iç duvarları boyunca yürüdüm, duvarların şeklini birer birer kaydettim. Basit çizimler de yaptım. Pusulam ve cetvelim olmadığından (bu şehirde ikisi de yoktu) hafifçe bulutların arasına gizlenen güneşin durumuna göre yaklaşık olarak yönümü bulup adım sayısıyla mesafeyi belirlemekten başka çarem yoktu. Kuzey kapısındaki muhafız kulübesini başlangıç noktası aldım, saatin ters yönünde duvar boyunca ilerlemeye karar verdim.

Duvar boyunca yol engebeliydi. Yolun kaybolduğu, görülmez olduğu yerler hiç de az değildi. İnsanların bu yolu kullandığına dair en ufak bir iz yoktu. Eski zamanlarda kullanılmış gibiydi (orada burada buna dair izler vardı) ama belli ki şimdilerde burada yürüyen insan yoktu. Yol, çoğunlukla duvarın çok yakınından geçiyordu ama araziye bağlı olarak geniş sapmalar yapıp duvardan uzaklaştığı da oluyordu, kimi yerlerde de çalılar yolu kapatmıştı, aralarından geçmek zorunda kaldığım çok oldu. Bunun için kalın bir eldiven taktım.

Görünüşe bakılırsa duvar boyunca uzanan arazi uzun yıllardır gözden çıkarılmış, terk edilmişti. Yer yer gözüme eve benzer yapılar ilişse de hepsi de terk edilmiş gibiydi. Çatıların pek çoğu, rüzgâr ve yağmurdan çökmüş, pencere camları kırılmış ve duvarlar dökülmüştü. Kimilerinin ise sadece taş temelleri kalmıştı. Şeklini olduğu gibi koruyan yapılar da gözüme çarptı, ama dış duvarlarını güçlü, yeşil sarmaşıklar sarmıştı. Ne var ki harap konutların içi bile boş değildi. Yaklaşıp bakınca eskimiş mobilyalar ve bırakılmış kap kacakları gördüm. Ters dönmüş masa, küflü kap kacak, kırık bir kova gibi şeyler ilişti gözüme. Üzerlerinde kalın bir toz tabakası vardı, nemi emmiş ve çürümeye yüz tutmuş gibiydiler.

Görünüşe göre uzun zaman önce çok kişi yaşamıştı bu şehirde. Burada normal bir yaşam sürmüşlerdi, ancak bir noktada *bir şey* olmuş, sakinlerin çoğu bu şehri terk edip gitmişti. Alelacele, çoğu ev eşyalarını geride bırakarak.

Acaba ne olmuştu?

Savaş mı, salgın hastalık mı ya da büyük bir siyasi kargaşa mı olmuştu? İnsanlar başka bir yere kendi istekleriyle mi göç etmişlerdi? Yoksa bir tür zorunlu sürgün mü olmuştu?

Her halükârda bir zamanlar *bir şey* olmuş, sakinlerin çoğu vakit kaybetmeden başka bir yere göçmüş gibiydi. Geride kalan insanlar merkezde nehrin yanındaki düzlükte ve batıdaki tepelerde toplanmış, omuz omuza verip sessizce yaşamaya başlamışlardı. Bu yerlerin dışında kalan araziler terk edilmiş, olduğu gibi bırakılmıştı.

Geride kalan sakinler, olan her ne ise o *şey* hakkında konuşmuyorlardı. Konuşmayı reddettikleri için değil. O *şey* her ne ise, kolektif hafızadan tümüyle silinmiş görünüyordu. Muhtemelen bıraktıkları gölgeleriyle birlikte hafızalarını da terk etmişlerdi. Şehir sakinleri, coğrafyaya yatay bir ilgi göstermedikleri gibi tarihe de dikey bir merak duymuyorlardı.

İnsanların bırakıp gittiği topraklarda artık sadece tekboynuzlar geziniyordu. Duvarın yakınındaki koruluğun içinde üçerli, beşerli gruplar halinde dolaşıyorlardı. Dar yolda yürürken, yaratıklar ayak sesimi işitip başlarını birden döndürüp bana baktılar, ama bundan daha fazla ilgi göstermediler. Ağaç yaprağı ve yemiş aramaya devam ettiler. Arada bir rüzgâr, koruluğun içinden esiyor, dallardan eski kemiklerin sesi gibi tıkır tıkır sesler çıkıyordu. Bense o gözden çıkarılmış ıssız topraklarda yürürken duvarın şeklini defterime kaydediyordum.

Duvar benim *merakımı* hiç umursamıyordu. İstese aramama engel olabilirdi. Örneğin ağaç devirip yolu kapatabilir, sık çalılıklardan barikat kurabilir, yolu karıştırmamı sağlayabilirdi. Du-

varın gücünü düşününce, bunları yapması çok kolaydı; duvarı her gün yakından gördükçe bu izlenimi edinmiştim: *Bu duvarın kendine özgü bir gücü var*, diye. Hayır, bu izlenimden ziyade emin olmaya yakın bir şeydi. Duvar, hiçbir hareketimi kaçırmadan izliyordu beni. Bakışlarını tenimde hissediyordum.

Beni bir kere bile engellemedi. Böylece herhangi bir müdahale olmadan duvarın yanındaki yoldan devam ettim, şekilleri deftere bir bir kaydettim. Duvar benim bu çabamı umursamadı, aksine belki de keyif bile alıyordu. **Bunu yapmak istiyorsan, istediğin gibi yap madem. Hiçbir faydasını göremeyeceksin nasılsa.**

* * *

Neticede benim bu araştırmam, başka bir deyişle duvar keşfi maceram iki haftada son buldu. Bir gece kütüphaneden eve döndükten sonra ateşim çok yükseldi, bir süre yataktan çıkamadım. Bu durum, duvarın isteğiyle mi olmuştu, yoksa başka bir nedeni mi vardı, bunu bilemedim.

Yüksek ateş bir hafta kadar sürdü. Bedenimin her yeri ateşten su topladı, gecelerim karanlık ve uzun rüyalarla doluydu. Mide bulantısı dalga dalga geliyordu ama kendimi ne kadar kötü hissetsem de kusamadım. Diş etlerim sızlıyordu ve sanki ısırma gücümü kaybetmiş gibi hissettim. Yüksek ateş bu şekilde devam ederse, tek bir tanesi bile kalmadan tüm dişlerim dökülür mü acaba diye endişeye kapıldım.

Rüyamda duvarı da gördüm. Rüyamda duvar anbean hareket ediyordu. İri bir organın iç duvarı gibi. Net bir şekilde kâğıda yazsam da resmini çizsem de hemen şeklini değiştiriyor, gayretimi boşa çıkarıyordu. Cümleleri yeniden yazıp resmi yeniden çiziyordum ama duvar aralıksız değişiyordu. Sert tuğlalardan yapıldığı halde nasıl bu kadar esnek olduğuna, değişebildiğine şaşırıyordum. Ancak duvar gözlerimin önünde durmaksızın

değişiyor, benimle alay edip duruyordu. Duvarın baskıcı varlığı önünde, benim günler boyunca sürdürdüğüm gayret hiçbir anlam taşımıyordu ve duvar da bu durumun farkındaydı.

"Sana diyeceğim bir şeyim var" dedi Kapı Muhafızı. "Kafana tabak koyduğunda, başını kaldırıp gökyüzüne bakmazsan iyi edersin."

* * *

Ateşim yükseldiğinde yanımda olup bana bakan kişi, yaşlı komşumdu. Sanırım şehir benim için seçip göndermişti bu adamı. Kimseye haber vermemiştim, ama şehir benim yüksek ateşle yatakta yattığımı biliyor gibiydi. Belki de şehre yeni gelen herkesin deneyimlediği, *öngörülen* bir ateşti bu. Bu yüzden şehirdekiler, daha öncesinde bu duruma hazırlıklı olabilirdi.

Her neyse, yaşlı adam sabah, hiçbir uyarı yapmadan, selam bile vermeden, son derece normalmiş gibi odama girdi (daha önce de dediğim gibi, bu şehirde hiç kimsenin kapısında kilit yoktu). Soğuk suyla ıslattığı havluyu alnıma koydu, birkaç saatte bir değiştirdi, alışkın el hareketleriyle bedenimdeki teri sildi, arada bir basit bir teselli cümlesi kurdu. Durumum biraz düzelince, yanında getirdiği taşıma kabındaki sıcak yulaf ezmesine benzer yiyecekten azar azar kaşıkla yedirdi. Su içirdi. Yüksek ateşten dolayı sersemlemiş halde olduğum için başta onu net bir şekilde algılayamamıştım, yaşlı adam bana rüyamın bir parçası gibi görünmüştü ama hatırladığım kadarıyla, sabır ve içtenlikle benimle ilgilendi. Biçimli oval başı, yabani otlar gibi gri saçlarla kaplıydı. Minyon ve zayıftı ama sırtı dimdikti, hareketlerinde en ufak bir fazlalık yoktu. Yürürken sol bacağını hafifçe sürüklüyor ve bu durum adımlarının sesinde bir düzensizlik olarak kendini gösteriyordu.

Yağmurlu bir günde, nihayet bilincimin geri geldiği bir öğleden sonrası, yaşlı adam pencere kenarına koyduğu sandalyeye

oturmuş, bir yandan karahindibadan yapılmış kahveyi yudumlarken diğer yandan da eski zaman öyküleri anlatıyordu. O da bu şehirdeki pek çok kişi gibi geçmişin olaylarını neredeyse hiç hatırlamıyordu ama (ya da hatırlama gayreti göstermiyordu) birkaç kişisel olayı parça parça da olsa net bir şekilde anımsıyordu. Sanırım şehir için zararı olmayan hatıraları kalmıştı geriye. Hiç kimse tamamen silinmiş bir hafızayla yaşayamaz. Elbette bu hatıralarının daha münasip hale getirilip yeniden yazılmadığına ya da ona göre uydurulmadığına dair kesin bir kanıt olamazdı. Ancak yaşlı adamın anlattığı hikâye, bana, en azından yüksek ateş yüzünden kafam hâlâ bulanıkken, gerçekten olmuş gibi geldi.

"Ben eskiden askerdim" dedi. "Subaydım. Çok gençken, bu şehre gelmeden önce. Bu yüzden bu, başka bir yerin hikâyesi. Orada herkesin kendine ait gölgesi vardı. O zamanlar, savaş vardı. Kim kiminle savaşıyordu, onu pek hatırlamıyorum. Zaten bunun şimdi bir önemi yok. *Orada* her zaman birileri diğerleriyle savaşır çünkü.

Bir keresinde ön cephedeki bir siperde gizlenirken uçup gelen bir şarapnel parçası sol baldırıma isabet etti, bunun üzerine cephe gerisine nakledildim. O zaman ağrı kesiciler kolay bulunmuyordu, bacağım çok ağrıyordu ama en azından ölmekten iyiydi. Erken tedavi sayesinde bacağım kesilmekten kurtuldu. Cephe gerisine, dağ içinde küçük bir kaplıca kasabasına gönderildim, yaralarım iyileşene dek oradaki bir pansiyonda kaldım. Her gün uzun uzun sıcak su banyosu yapıyordum, hemşireler de bakım yapıyordu, tüm tedavi buydu, bacağımdaki yaralar iyileşti. Kaldığım yer geleneksel bir pansiyondu, odamın cam kapılı bir taraçası vardı. Taraçadan aşağıdaki güzel vadi görünüyordu. O taraçada genç bir kadının hayaletini gördüm."

Hayalet mi, diye sormak istedim ama ses çıkaramadım. Ancak yaşlı adam, çanak antene benzeyen büyük kulaklarıyla söylemek istediğimi duymuş görünüyordu.

"Evet, kuşkum yok, o bir hayaletti. Gece saat biri geçmişti, birden gözümü açtım ve taraçadaki sandalyede o kadını tek başına otururken gördüm. Beyaz ay ışığının altında parlıyordu. İlk bakışta onun bir hayalet olduğunu anladım. Gerçek dünyada bu kadar güzel bir kadın yoktu çünkü. Bu dünyadan olmadığı için o kadar güzeldi. Dilim tutulmuş, donup kalmıştım. O zaman şöyle düşündüm. Bu kadın için her şeyimi verebilirim. Tek bacağımı, tek kolumu, hatta canımı. O güzelliğin sözlerle ifade edilmesi mümkün değildi. Bütün hayallerim, arzu ettiğim güzelliğin hepsi, o kadında beden bulmuştu."

Yaşlı adam bunu dedikten sonra sustu, pencereden dışarıdaki yağmura dikti gözlerini. Hava kapalıydı, bu yüzden panjurlar açıktı. Islak kaldırım taşlarının kokusu pencereden odaya insanı ürperten bir şekilde sızıyordu. Adam kısa bir süre sonra sessizliğini bozdu, tekrar konuşmaya başladı.

"Sonra her akşam o kadın görünmeye devam etti. Her zaman aynı saatte, taraçadaki hasır sandalyeye oturmuş dışarıyı izliyordu. Her zaman o harika profili bana dönük oluyordu. Ama ben hiçbir şey yapamadım. Onun karşısına çıkınca ağzımdan tek sözcük çıkmaması bir yana ağız kaslarımı hareket bile ettiremiyordum. Elim kolum bağlanmış gibi, ona öylece bakmaktan başka bir şey yapamıyordum. Bir süre sonra, ben daha fark etmeden, ortadan kayboluyordu.

Pansiyon sahibine danıştım. Kaldığım odada trajik bir olay yaşanıp yaşanmadığını sordum. Öyle bir şey duymadığını söyledi. Yalan söylüyor gibi gelmedi. Bir şey saklıyor gibi de değildi. Öyle olunca o odadaki kadın hayaleti ya da ruhu gören sadece ben miyim diye düşündüm. İyi de neden? Niye ben?

Yaralarım nihayet iyileşti, henüz biraz topallasam da günlük yaşamımı sürdürebilir hale gelmiştim. Yaralandığım için askerlik görevimden ayırdılar, memleketime dönmeme izin verdiler. Ancak memleketime dönsem de o kadının yüzünü bir türlü unu-

tamadım. Çekici kadınlarla yatsam da çok iyi huylu kadınlarla tanışsam da aklımda bir tek o kadın vardı. Sanki bulutun üzerinde yürümek gibi bir şeydi. Ruhum o kadın, o hayalet tarafından tümüyle ele geçirilmişti."

Kafam karışmış bir halde yaşlı adamın hikâyesine devam etmesini bekledim. Yağmurla karışık rüzgâr camlara vuruyor, kulağıma acil bir uyarı gibi geliyordu.

"Derken bir gün, bir gerçeği fark ettim; ben o kadının sadece bir tarafını görmüştüm. Kadın her zaman bana sol profilini dönmüş haldeydi ve hiç kıpırdamamıştı. Hareket denebilecek şey, göz kırpmayla ender olarak başını birazcık yana eğmesiydi. Diğer bir deyişle, yeryüzünde yaşayan bizlerin ayın tek tarafını görmemiz gibi ben de o kadının tek yanını görmüştüm."

Yaşlı adam bunları dedikten sonra avucunun içiyle sol yanağını okşadı. Yanağı, makasla düzeltilmiş beyaz sakalla kaplıydı.

"Kalbim şiddetli biçimde çarpıyordu, o kadının sağ profilini görmek zorundaydım, kendimi tutamıyordum. Onu görmedikçe hayatımın hiçbir anlamı olmayacağını düşünmeye başladım. Ve daha fazla karşı koyamadım ve her şeyi geride bırakıp o kaplıca kasabasına doğru yola çıktım. Savaş devam ediyordu (sürüncemede kalmış, uzun süren bir savaştı) ve oraya ulaşmak hiç de kolay değildi, ama askerlik günlerimden *bağlantılarımı* kullanıp askeriyeden özel izin aldım ve o pansiyonda kalabildim. Pansiyon sahibi tanıdık olunca bana bir gece için daha önce kaldığım o odayı vermesini rica ettim. Cam kapılı, taraçası olan o odayı. Sonra nefesimi tutup gecenin gelmesini bekledim. Kadın aynı saatte, aynı yerde belirdi. Tam da benim dönmemi bekler gibi."

Yaşlı adam yine sustu, soğuk kahvesinden bir yudum aldı. Tekrar uzun bir sessizlik oldu.

Peki gördün mü, o kadının sağ profilini, diye sordum neredeyse duyulmayacak bir sesle.

"Evet, gördüm tabii" dedi yaşlı adam. "Tüm gücümü kullanıp

beni tutan bağlardan kurtuldum ve yataktan doğruldum. Hiç de kolay olmadı ama kararlılıkla başardım. Cam kapıyı açıp taraçaya çıktım, sandalyede oturan o kadının sağ tarafına yöneldim. Ve dolunay ışığıyla aydınlanan sağ yandan yüzüne baktım... Bunu yapmasaydım keşke."

Orada ne vardı?

"Orada ne mi vardı? Bunu açıklayabilsem ne iyi olurdu" dedi yaşlı adam. Sonra eski bir kuyu gibi derin mi derin bir nefes aldı.

"Orada gördüğümü, kendim de bir şekilde açıklayabilmek için uzun yıllar boyunca uygun sözcükleri aradım. Çeşitli kitaplar okudum, birçok bilge insanın öğretisine başvurdum. Ama aradığım sözcükleri bulamadım. Uygun ifadeleri bulamayınca ıstırabım daha da derinleşti. Acı hep benimleydi. Çölün ortasında suyu arayan bir insan gibi."

Yaşlı adam kahve kupasını porselen altlığın üzerine koydu, tık diye ses çıktı.

"Diyebileceğim tek şey şu: Orada olan şey hiçbir insanın kesinlikle görmemesi gereken dünyadan bir manzaraydı. Bununla birlikte, aynı zamanda da bu herkesin içinde olan bir dünyaydı. Benim içimde, senin de içinde olan bir şey. İşte bu yüzden pek çoğumuz gözümüz kapalı yaşarız."

Yaşlı adam bir kez öksürdü.

"Anlıyorsun değil mi? Onu görünce, insan bir daha eskiden olduğu yere dönemez. Onu bir kez görünce sonrasında... Aman dikkat et sen de. Mümkün olduğunca uzak dur öyle şeylerden. Yaklaşırsan, mutlaka içine bakmak istersin çünkü. O baştan çıkarmaya karşı koymak zordur."

Yaşlı adam işaretparmağını kaldırıp dosdoğru bana yöneltti. Sonra hatırlatmak istercesine tekrarladı.

"Çok dikkat et."

Bu yüzden mi gölgeni terk edip bu şehre girdin? Yaşlı adama bunu sormak istedim. Ama dile getiremedim.

Yaşlı adam sessiz sorumu duymamış gibiydi. Ya da duysa da cevap verme niyeti yoktu. Rüzgârla cama çarpan yağmurun güçlü sesi, sessizliği doldurdu.

13

"Arada bir böyle oluyor" dedin beyaz bir mendile gözyaşlarını silerek. O sırada gözyaşların neredeyse dinmişti (gözyaşı stokun mu bitmişti acaba?). Hâlâ parktaki mor salkımın altında, bankta yan yana oturuyorduk. Bu, o sabah söylediğin ilk şeydi.

"Yüreğim katılaşıyor."

Ben yine sessiz kaldım. Neyi, nasıl söyleyebilirdim ki?

Konuşmaya devam ettin. "Böyle olunca, kendi başıma hiçbir şey yapamıyorum. Bir şeye tutunmak ve zaman geçirmekten başka çarem olmuyor."

Bana söylemek istediğin şeyi birazcık da olsa anlayabilmek için gayret ettim.

Yüreğim katılaşıyor?

Bu, somut olarak nasıl bir durumu anlatıyordu, hayal edemedim. Bedenin katılaşmasını anlardım. Sanırım insanın elini kolunu kıpırdatamaması gibi bir şeydi. Ancak yürek nasıl *katılaşırdı*?

"İyi de bu sefer *o katılaşmayı* bir şekilde atlatabildin, değil mi?" diye sordum sana.

Başını hafifçe sallayarak gülümsedin.

"Şimdilik, sanırım" dedin. "Yine de bir tür *artçı sarsıntı* olabilir."

Beş ya da on beş dakika, sessiz bir şekilde *artçı sarsıntıyı* bekledik. Evin en kalın sütununa tutunup her an gelebilecek artçı sarsıntıya hazırlanan biri gibi. Kolumun altındaki omzun hafifçe inip kalktı. Ama *o*, gelecek gibi görünmedi. Muhtemelen gelmeyecekti.

"Bundan sonra ne yapalım?" diye sordum sana kısa bir süre sonra.

Gün daha yeni başlamıştı. Gökyüzü maviydi, açıktı. Bundan sonra istediğimiz yere gidebileceğimiz gibi istediğimiz şeyi de yapabilirdik. Kesinleşmiş tek bir planımız bile yoktu. Bazı küçük kısıtlamalarımız olsa da (yeterli paramızın olmaması gibi), temelde özgürdük.

"Bir süre böyle durabilir miyiz? Biraz rahatlayana dek" dedin.

Son gözyaşının izini silip mendili katlayıp dizinin üzerine koydun.

"Olur" dedim. "Bir süre böyle duralım."

Nihayet bedeninden gerilim çekildi. Sahilde gitgide çekilen dalgalar gibi. Kıyafetinin üzerinden (beyaz bluz) bedenindeki değişikliği sezebiliyordum. Bu değişim, beni sevindiriyordu. Biraz da olsa işe yaradığımı düşündürüyordu.

"Bazen mi oluyor bu?" diye sordum.

"Sık değil, arada bir."

"Öyle olunca da böyle hep etrafta yürüyüp duruyor musun?"

Başını salladın. "Hep değil. Daha çok evde bir başıma oturuyorum. Tek başıma odama kapanıp ailemden hiç kimseyle konuşmuyorum. Okula gitmiyor, yemek de yemiyorum. Hiçbir şey yapmadan, sadece yere uzanıyorum. Çok kötü olduğum durumlarda günlerce sürüyor bu."

"Günlerce bir şey yemiyor musun yani?" Bu çok fena bir şeydi.

Başınla onayladın. "Arada su içiyorum."

"Böyle olmanın bir nedeni var mı peki? Örneğin hoşuna gitmeyen bir şey oluyor da ruhsal çöküntü mü yaşıyorsun?"

Başını salladın. "Özel bir nedeni olmuyor. Sadece, *oluveriyor* işte. Sanki kocaman dalga gibi bir şey, başımın üzerinden ses çıkarmadan geliyor, beni yutuyor ve yüreğim katılaşıyor. Ne zaman geleceğini, bunun ne kadar süreceğini, kendim de hesaplayamıyorum."

"Çok rahatsız edici bir şey sanırım" dedim.

Gülümsedin. Kalın bulutlar arasından azıcık gün ışığının sızması gibiydi gülümsemen. "Öyle tabii, kesinlikle *rahatsız edici*. Gerçi öyle olduğu hiç aklıma gelmemişti, ama sen deyince anladım; kesinlikle, öyle."

"Peki kalbinin katılaşması?"

Bunun üzerine düşündün. "Diğer bir deyişle, yüreğimin derinliklerinde iplerin birbirine karışması, katılaşıp çözülmesi zor bir hal alması gibi bir şey. Onları ne kadar çözmeye çalışırsam o kadar karışıyor ve katılaşıyorlar. Sana hiç olmaz mı?"

Benim buna benzer bir deneyimim olmamıştı. Bunu dediğimde başını hafifçe bana doğru çevirdin.

"Senin bu yanını seviyorum."

"Zihnimin karmaşık olmamasını mı?"

"O değil, yorumlamaya, öğüt vermeye kalkmadan sessizce bana destek olmanı seviyorum."

Gereksiz bir şey söylememenin tek nedeni, senin o "yüreğim katılaşıyor" dediğin durumu nasıl yorumlayacağımı, sana nasıl öğüt vereceğimi, nasıl bir fikir öne süreceğimi kestirememendi. Ama böyle oturup hiçbir şey demeden kolumu omzuna koymam senin için iyiyse benim için de uygunsuz ya da kötü his veren bir şey değildi. Aksine bu şekilde olması benim için daha iyiydi. Ancak ne olursa olsun, küçük de olsa pratik bir şeyler sormam gerektiğini hissettim.

"O halde... *bugünkü o dalga gibi şey* ne zaman geldi?"

"Bu sabah, uyandığımda" diye cevap verdin. "Gökyüzü giderek aydınlanmaya başlamıştı. Bugün seninle görüşemeyeceğimizi düşündüm. Nasıl desem, bedenim hareket etmiyordu. Parmağımı bile kımıldatamadım. Kıyafetimin düğmelerini bile kapatamadım. Böylesi bir durumda seninle görüşemezdim."

Bir şey söylemeden dediklerini dinliyordum.

"Sonra yorganı üzerime çekip yattım. Geride hiçbir iz bı-

rakmadan yok olup gitmeyi diledim. Ama buluşmaya sözleştiğimiz saat gelince, seni parkta bekletmenin doğru olmayacağını düşündüm. Bunun üzerine tüm gücümü toplayıp yataktan kalktım, bluzumun düğmelerini bir şekilde ilikledim, koşarak buraya geldim. Senin artık gitmiş olabileceğini düşünerek. Saçımı tarayacak vakit bile bulamadım. Şey, suratım çok mu kötü görünüyor?"

"Hayır, harika görünüyor. Her zamanki gibi" dedim. Gerçekten böyle düşünüyordum. Sen baştan aşağı harikaydın. Her zamanki gibi. Hayır, her zamankinden de iyiydin.

"Hayır, her zamankinden de iyi" diye ekledim.

"Yalan" dedin.

"Yalan değil" dedim.

Bir süre sessiz kaldın. Sonra konuştun.

"Küçüklüğümden beri böylesine yorucu bir kişiliğim var benim. Bu yüzden benden hoşlanan tek bir kişi bile olmadı. Beni kabul eden kimse olmadı. Ölmüş anneannem dışında, *tek bir kişi* bile. Ama anneannem öldü; açıkçası ölmüş biri ne düşünür bilmiyorum. Belki o da beni yanlış anlamıştı."

"Ben senden hoşlanıyorum."

"Teşekkür ederim" dedin. "Bunu senden duyduğuma sevindim. Ama bunu demenin nedeni, beni tanımadığın içindir. Eğer beni daha yakından tanısan..."

"Öyle olsa bile, seni daha yakından tanımak istiyorum. Hakkındaki pek çok şeyi, her şeyi öğrenmek istiyorum."

"Onların içinden bilmesen daha iyi olacak şeyler de çıkabilir."

"İyi de birinden hoşlanırsan, onunla ilgili her şeyi bilmek istemek doğal bir histir."

"Ve *o şeyleri* kabul eder misin?"

"Ederim tabii ki."

"Gerçekten mi?"

"Elbette."

On yedi yaşındaydım, âşıktım, mayıs ayının bu taptaze pazar gününde, elbette, hiçbir kuşku taşımıyordum.

Sen dizine koyduğun beyaz mendili eline aldın, bir kez daha yüzünü sildin. Yeni gözyaşlarının çenenin üzerinden aktığını gördüm. Hafif bir gözyaşı kokusu aldım. Demek gözyaşının da kokusu oluyormuş diye düşündüm. Bu, yürek burkan bir kokuydu. Nazik, çekici ve tabii ki hafif hüzünlü.

"Baksana" dedin.

Sustum, diyeceğin şeyi bekledim.

"Senin olmak istiyorum" diye fısıldadın. "Her şeyimle, senin olmak istiyorum."

Nefesim kesildi, bir şey diyemedim. Yüreğimin derinliklerinde biri kapıya vuruyordu. Acelesi var gibi, sert bir şekilde, art arda. O ses, bomboş odada güçlü ve yüksek bir şekilde yankılandı. Yüreğim ağzıma geldi. Derin bir nefes aldım ve yüreğimi bir şekilde eski yerine döndürmeye çalıştım.

"Baştan sona senin olmak istiyorum" diye devam etin. "Seninle bir olmak istiyorum. Sahiden."

Omzunu daha sıkı tuttum. Birisi hâlâ salıncakta sallanıyordu. Metalin çıkardığı gıcırdama sesi bir süre duruyor, sonra kulağıma ulaşıyordu. Bu, gerçek bir sesten çok her şeyin başka türlü olabileceğini ifade eden metaforik bir sinyal gibiydi.

"Acele etme olur mu? Yüreğimle bedenim birbirinden ayrı şu anda. Biraz farklı yerlerde. Bu yüzden biraz daha bekleyelim. Ben hazır olana dek. Anlıyor musun?"

"Anlıyorum" dedim cılız bir sesle.

"Benim için pek çok şey zaman alır."

Zamanın geçişi üzerine düşüncelere daldım. Salıncağın düzenli gıcırtısını dinleyerek.

"Bazen bir şeyin, birinin gölgesi olduğumu düşünüyorum" dedin önemli bir sırrını açığa vurur gibi. "Buradaki benim gerçek bedenim değilmiş, benim gerçek bedenim başka bir yerdeymiş.

Buradaki ben, bakınca benmişim gibi görünüyor ama gerçekte yüzey ya da duvara vuran gölgeden başka bir şey değilmişim... Öyle olduğunu düşünmeden edemiyorum."

Mayıs güneşinin ışığı güçlüydü, mor salkımın serin gölgesinde oturuyorduk. *Gerçek bedenim başka bir yerdeymiş*? Bu da ne demekti şimdi?

"Sen hiç bu şekilde düşünmedin mi?" diye sordun.

"Birinin gölgesinden başka bir şey olmadığımı mı?"

"Evet."

"Sanırım hiç düşünmedim."

"Öyle mi? Belki de ben tuhafımdır. Ama aksini düşünmeden edemiyorum."

"Eğer öyleyse, diğer bir deyişle sen birinin gölgesinden başka bir şey değilsen, peki, senin gerçek bedenin nerede?"

"Gerçek bedenim, gerçek ben, çok uzak bir şehirde, tamamen farklı bir yaşam sürüyor. O şehir, yüksek duvarla çevrili bir şehir ve bir adı yok. Duvarda tek bir kapı var ve güçlü bir muhafız tarafından korunuyor. Oradaki ben ne rüya görüyorum ne de gözyaşı döküyorum."

O şehir hakkında ilk kez bir şey söylemiştin. Ben, tabii ki, ne dediğini hiç anlamadım. Adı olmayan şehir? Kapı muhafızı? Kafam karışmış bir şekilde sordum.

"Peki ben o şehre gidebilir miyim? Gerçek senin olduğun, adı olmayan o şehre?"

Boynunu yana eğdin, yüzüme yakından baktın. "Evet, eğer bunu *gerçekten* istersen."

"O şehirle ilgili daha çok şey öğrenmek isterim. Orası nasıl bir yer?"

"Sonraki buluşmamızda anlatayım" dedin. "Bugün o konudan daha fazla söz etmek istemiyorum. Başka şeyler konuşalım."

"Olur. Vakit verelim. Ben beklerim."

Minik elinle elimi sıktın. Söz verme işareti gibi.

14

Nihayet ateşim düştü ve dışarıda yürüyebilecek duruma geldim. Uzun zamandan sonra ilk kez kütüphanenin kapısını itip açtığımda, binanın içinin öncekine göre daha da havasız olduğunu hissettim. Nemli ve bulutlu bir akşamdı. İç odada kimseden iz yoktu, sobanın ateşi sönmüştü. Işık da yanmıyordu, puslu, solgun alacakaranlık gözle görülmeyen boşluklardan odanın içine süzülmüş gibiydi.

"Kimse yok mu?" diye seslendim. Cevap gelmedi. Sessizlik derinleşti. Sesim, tok ve kuruydu, kendi sesim gibi gelmedi kulağıma. Sobanın üzerinde duran çaydanlığa dokundum. Soğuktu. Soba uzun bir süredir yanmıyor olmalıydı. Etrafa baktım, bir kez daha yüksek sesle "Kimse yok mu?" dedim. Yine cevap alamadım. Odada bir değişiklik yoktu. Gördüğüm kadarıyla her şey en son geldiğim zamankiyle aynıydı. Ancak oradaki her şey öncekine göre daha soğuk, solgun bir renk almış gibi görünüyordu.

Banka oturup senin gelmeni beklemeye karar verdim. Ya da başka birini görmeyi. Ancak bir süre beklesem de kimse görünmedi. Kimse gelecek gibi değildi. Kibrit buldum, ödünç verme masasının üzerindeki küçük lambayı yaktım. Böylece oda biraz aydınlandı. Sobayı da yakmayı düşündüm (içinde yakılmaya hazır edilmiş odun vardı), ama buna izin olup olmadığını bilmiyordum, dahası oda o kadar da soğuk değildi. Neticede sobayı yakmadım. Paltomun yakalarını birleştirdim, atkımı boynuma sardım, ellerimi cebime sokup biraz vakit geçirdim.

İçeride hâlâ hiç ses yoktu.

Yüksek ateşle evde yattığım sırada, tuhaf bir şey mi olmuştu acaba? Kütüphanenin yönetim sistemi mi değişmişti? Benim Rüya Okuyucusu olarak yeterli olmadığım anlaşılmıştı da bunun neticesinde artık seninle görüşemeyecek miydim? Birçok rahatsız edici olasılık gelip geçti aklımdan. Ancak düşüncelerimi bir araya toplayamadım. Bir şey düşünmeye kalkınca, bilincim kalın bir örtüye dönüşüp dipsiz bir derinliğe doğru batıyordu.

Belki de hâlâ yüksek ateşin etkileri biraz sürüyordu. Banka sırtımı dayadım ve fark etmeden uyuyakalmışım. Ne kadar uyumuştum acaba? Hiç doğal olmayan bir pozisyona rağmen derin bir uykuydu. Bir ses duydum, bakınca senin önümde dikildiğini gördüm. İlk görüştüğümüz zamanki kazağı giymiştin, kollarını göğsünün önünde kavuşturmuş, endişeli bir şekilde bana bakıyordun. Ben uyurken sobayı yakmış olmalısın, sobanın içinde kırmızı alevlerin titrediğini gördüm. Çaydanlıktan beyaz buhar çıkıyordu (demek ki düşündüğümden daha çok uyumuştum). Lamba da daha güçlü bir aydınlık yayıyordu. Bu sıcaklık ve aydınlıkla, bir de senin orada olmanla, kütüphane eski haline dönmüştü. Az öncesine kadarki o solgun ve soğuk hali, kaybolup bir yerlere gitmişti. Bunu görüp rahatladım.

"Epeydir ateşim vardı, o yüzden gelemedim. Bir türlü yataktan kalkamadım."

Birkaç kez başını hafifçe sallayarak onayladın ama söylediğim üzerine özellikle bir fikir belirtmedin, yorum yapmadın. Teselli eden bir şey de demedin. Benim yüksek ateşle yattığımı birisinden öğrenmiş miydin, yoksa bilmiyor muydun, yüz ifadenden anlaşılmıyordu. Belki de yüzündeki, *öyle olsa da bu alışılmadık bir şey değil* ifadesiydi.

"Ateşin düştü artık, değil mi?"

"Hareket edince eklemlerim biraz sızlıyor. Ama sorun yok, işe gelebilirim."

"Sıcak, koyu bitki çayı, kalan ateşini de alır."

* * *

Benim için hazırladığın sıcak ve koyu bitki çayını ağır ağır içtim. Bedenim ısındı, zihnim biraz daha berraklaştı. Kitaplıkların ortasındaki masanın başına oturdum. Eski, kalın, ahşap bir masaydı bu. Acaba ne kadar süredir rüya okumada kullanılıyordu? Ona sayısız rüyanın yankısı sızmış olmalıydı. Parmak uçlarım, yıpranmış masanın dokusunda böyle bir geçmişin izlerini hissediyordu.

Kitaplıkta sayılamayacak kadar çok eski rüya diziliydi. Raflar, tavana dek uzanıyor, yukarıdaki eski rüyaları almak için, ahşap bir merdiven kullanmak zorunda kalıyordun. Uzun eteğinin altından görünen bacakların, ince, beyaz ve diriydi. O biçimli, diri baldırların ister istemez gözümü alıyordu.

O gün okuyacağım rüyaları seçip masaya dizmek, senin görevindi. Bir elinde kayıt defteri, numaralarına göre seçtiğin rüyaları alıp önüme koyuyordun, dikkatlice, yavaşça. Gece boyunca uğraşıp üç rüyayı okumayı bitirdiğim olduğu gibi iki taneden fazla okuyamadığım da oluyordu. Okumak için uzun vakit gerektiren rüya olduğu gibi, görece kısa sürede bitirdiğim rüyalar da oluyordu. Genelde, hacmi büyük olanlar çok zaman alıyordu. Ancak bir kerede üçten fazla rüya okumuşluğum olmadı. Mevcut gücümle sınırım günde üç rüya okumaktı. Okuyup bitirdiğim rüya, senin elinle yeniden dipteki odaya taşınıyordu. Ama eski rafına konmuyordu. Okunup biten eski rüyaya ne yapıldığını bilmiyordum.

Her gün istisnasız üç tanesini okuyup bitirsem de kitaplık raflarında dizili eski rüyaların hepsini okumak için, kabataslak bir hesap yaparsam, en azından on yıl gerekirdi. Ve burada dizili olanların eski rüya *stokunun* hepsi olduğunun garantisi de yoktu. Yine listeye her gün başka eski rüyaların eklenmediğinin de garantisi yoktu (senin taşıyıp masaya getirdiğin eski rüyalardaki

toza bakılırsa, epey eskilerdi). Ancak bunları düşünmek beni bir yere çıkarmıyordu. Benim yapabileceğim şey, gözümün önünde duran rüyaları birer birer okuyup çözümlemekti sadece, bunun nedenini de gayesini de yeteri kadar anlayamadığım halde.

Seleflerim, diğer bir deyişle benden önceki Rüya Okuyucuları da yine, kendilerine bir açıklama yapılmadan, bu işin anlamını idrak etmedikleri halde her gün titizlikle eski rüyaları okumaya devam etmişler miydi acaba? Bu görevin üstesinden gelebilmişler miydi? Ve onlar şimdi neredeydi?

* * *

Bir rüyayı okuyup bitirince, kısa bir ara vermem gerekiyordu. Dirseklerimi masaya dayayıp yüzümü iki elimle kapatıyor, o karanlıkta gözlerimi dinlendirip yorgunluğun geçmesini bekliyordum. Rüyaların dediklerini hâlâ pek iyi anlayamıyordum, ama bir mesaj olduğunu iyi kötü tahmin ediyordum. Evet, bir şey aktarmaya çalışıyorlardı, bana ya da birine. Ama söyledikleri şeyi iyi işitemiyordum ve bana yabancı bir dil kullanıyorlardı. Buna rağmen her bir rüyanın bir yerlerden çekip aldığı ayrı bir neşesi, üzüntüsü ve öfkesi oluyordu ve bunların hepsi benim bedenimden geçip gidiyordu.

Rüya okuma işinde ilerledikçe, bu *içimden geçiş duygusunu* güçlü bir şekilde hisseder oldum. Rüyaların aradığı şey, bildik manada anlaşılmak olmayabilirdi. Sonra geçip giden o şey, bazen iç dünyamı tuhaf şekilde etkiliyor ve içimde olan, uzun zamandır unuttuğum bazı hisleri uyandırıyordu. Tıpkı bir şişenin dibinde uzun süredir birikmiş ve üfleyince havaya savrulan eski toz gibi.

Ben dinlenirken bana sıcak içecek getirirdin. Sadece bitki çayı değildi, bazen kahve yerine içilen o içecekten, bazen de kakao gibi ama aslında kakao olmayan bir içecek. Bu şehirde ikram edilen yiyecek ve içeceklerin çoğu sade şeylerdi, pek çoğu da bir

tür ikameydi, gerçeği değildi. Yine de tatları kesinlikle kötü sayılmazdı. Onlarda, nasıl ifade etsem iyi olur acaba, dostane, nostaljik bir tat vardı. İnsanlar da basit biçimde ve bir şeylere geçici çözümler bularak yaşamlarını sürdürüyorlardı.

"Rüya okumaya epey alışmış görünüyorsun" dedin masanın diğer tarafından beni cesaretlendirerek.

"Eh, biraz" dedim. "Ama bir rüyayı okuyup bitirmek beni çok yoruyor. Bedenimdeki tüm güç tükeniyor sanki."

"Ateşin tam düşmemiş olmalı. Ama yorgunluğun geçecektir. Bir kere mutlaka yüksek ateş çıkar. Bunu atlattıktan sonra rahatlayacaksın."

Bu, geçici yüksek ateşe yakalanma, yeni göreve başlayan Rüya Okuyucuları için geçiş seremonisi gibi bir şey, kaçınılamayacak bir süreçti anladığım. Böylece yavaş yavaş bu şehrin bir parçası olarak kabul görüyor, sistemle bir olmaya başlıyordum. Bu durumu sevinçle karşılamalıydım galiba. Sen de bunun için seviniyordun çünkü.

* * *

Uzun süren rutubetli güz nihayet sona erdi, şiddetli kış geldi. Yaratıklardan birkaçı yaşamından oldu. İlk kayda değer karın yağdığı sabahtı, kar kalınlığı beş santimetreyi bulmuştu, birkaçı kendi bölgelerinde, kışın daha beyaz bir ton alan altın sarısı bedenleriyle yerde yatıyordu. Yaşlılar, bir hastalığı olanlar, bir nedenden ötürü anne babası tarafından terk edilenler, ilk ölenlerdi. Mevsim onları sert bir ayıklamadan geçirmişti. Duvardaki gözetleme kulesine çıktım, o yaratıkların cesetlerine baktım. Üzücü, yürek burkucu bir manzaraydı. Sabah güneşi bulutların ardında hafifçe parlıyor, onun altında yaşayan yaratıkların beyaz nefesleri, sabah sisi gibi düz bir şekilde havaya yükseliyordu.

Gündoğumundan kısa bir süre sonra Kapı Muhafızı çaldığı

boruyla yaratıkları içeriye yönlendirdi. Hayatta olan yaratıklar içeri girdikten sonra ölenlerin cesetleri topraktaki tümsekler gibi orada öylece kalakaldı. Sabah güneşi gözlerimi ağrıtana dek, büyülenmiş gibi o manzaraya baktım.

Gökyüzü bulutlu olmasına karşın, sabahki güneş ışığı gözlerimi düşündüğümden daha çok ağrıtmıştı. Gözkapaklarımı kapatınca gözümden dökülen yaşlar yanaklarımdan süzüldü. Panjurları kapalı karanlık odada gözlerimi kapattım, karanlıkta süzülüp giden şekilleri izledim.

Yaşlı adam her zamanki gibi odaya geldi. Gözüme soğuk bir havlu koydu, bana sıcak çorba verdi. Çorbada sebze ve jambon gibi bir şey (ama jambon değildi) vardı. İçim ısındı.

"Karlı sabahtaki gün ışığı, o gün hava bulutlu olsa da, düşündüğünden çok daha güçlüdür. Gözlerin henüz yeteri kadar iyileşmedi. Ne diye dışarı çıktın?" dedi yaşlı adam.

"Yaratıkları görmeye gittim. Birkaçı ölmüş."

"Evet, kış geldi çünkü. Bundan sonra da pek çoğu ölecek."

"Yaratıklar nasıl olur da böyle kolayca ölür?"

"Zayıflar çünkü, soğuk ve açlıktan dolayı. Eskiden beri hep böylelerdi. Hiç değişmediler."

"Hepsi mi ölecek yani?"

Yaşlı adam başını salladı. "Çok eskiden beri bu hassasiyetlerine rağmen yaşayageldiler. Bundan sonra da böyle yaşayacaklardır. Kışın, pek çoğu yaşamından olur, nihayet bahar ve çiftleşme mevsimi gelir, yazın çocukları doğar. Yeni yaşamlar, eski yaşamları iter."

"Yaratıkların cesetlerine ne oluyor peki?"

"Yakıyor onları. Kapı Muhafızı." Yaşlı adam iki elini sobanın başında ısıttı. "Çukura koyuyor, sonra üzerine kanola yağı döküp yakıyor. Öğleden sonra, çıkan duman şehrin her yerinden görülür. Neredeyse her gün yakılırlar."

* * *

Duman, yaşlı adamın anlattığı gibi, her gün göğe yükseldi. Öğleden sonra her zamanki vakitte, güneşin açısına göre söylersem sanırım saat üç buçuk sularında. Kış, her gün biraz daha sertleşti, şiddetli kuzey rüzgârı ve arada bir yağan kar ısrarcı bir avcı gibi, tek boynuzlu zarif yaratıklara hücum etti.

Sabahtan beri yağan kar öğleden sonra dindi, hava hafif bulutluydu, uzun zamandan sonra Kapı Muhafızı'nın kulübesini ziyaret ettim. Kapı Muhafızı, botlarını çıkarmış, koca ayaklarını ateşin önünde ısıtıyordu. Sobanın üzerindeki çaydanlıktan çıkan buharla ucuz pipodan çıkan morumsu duman birbirine karışmış, odada ağır bir hava oluşmuştu. Geniş bir çalışma tezgâhının üzerinde çeşitli büyüklüklerde palalar ve baltalar sıra sıra dizilmişti.

"Gözlerin hâlâ ağrıyor mu?" diye sordu Kapı Muhafızı.

"Epey iyileşti, arada bir sızlıyor sadece."

"Biraz daha sabret. Buradaki yaşamına alıştıkça, ağrın da azalacaktır."

Başımı sallayarak onayladım.

"Nasıl peki, gölgeni kaybetmiş olmak aklına takılıyor mu?"

Bunu duyunca bir süredir gölgemi hiç düşünmediğimi fark ettim. Dışarıya ya günbatımından sonra çıkıyordum ya da bulutlu havalarda, bu yüzden gölgem hakkında, gölgemin olmayışı üzerine düşünme şansım da olmamıştı. Elimde olmadan kendimi suçlu hissettim. Uzun bir süre tek bir parça olarak hareket etmiş olmamıza karşın onun varlığını nasıl bu kadar kolayca unutabilmiştim?

"Gölgenin sağlığı yerinde" dedi Kapı Muhafızı sobanın önünde boğumlu ellerini ısıtmak için ovuşturarak. "Her gün bir saat kadar dışarı çıkıp hareket ediyor, iştahı da yerinde. Onu görmek ister misin?"

Görmek istediğimi söyledim.

* * *

Gölgem, şehir ile dış dünya arasındaki bir yerde yaşıyordu. Ben dış dünyaya çıkamıyordum, o da şehre giremiyordu. *Gölge Muhafaza Bölgesi*, gölgelerini kaybetmiş insanlarla, insanlarını kaybetmiş gölgelerin birbirini görebildiği yegâne yerdi. Oraya, Kapı Muhafızı kulübesinin arka bahçesindeki ahşap kapıyı geçince varılıyordu. Dikdörtgen, basketbol sahası genişliğinde bir yerdi. Sokağın sonunda bir binanın tuğla duvarı vardı, sağ tarafta şehri çevreleyen duvar yer alıyordu, diğer iki taraftaysa tahta çitler yükseliyordu. Köşede bir karaağaç vardı, gölgem onun altındaki banka oturmuştu. Büyük, yuvarlak yakalı bir kazağın üzerine yıpranmış bir deri mont giymişti. Cansız gözlerle dalların arasından görünen bulutlu gökyüzüne bakıyordu.

"Onun içinde yatıp kalktığı oda var" dedi Kapı Muhafızı sondaki binayı parmağıyla işaret ederek. "Otel düzeyinde olduğunu söyleyemem ama iyi ve temiz bir odadır. Çarşaflar haftada bir değiştirilir. Nasıl bir yer olduğuna bakmak ister misin?"

"Hayır, burada sohbet edelim" dedim.

"Olur. İkinizin konuşacak konuları birikmiştir. Ama önceden diyeyim, tekrar birleşmeyin. Sizi bir kez daha ayırmak çok zahmetli olur çünkü."

Kapı Muhafızı arkadaki ahşap kapının yanındaki ahşap sandalyeye oturdu, piposunu kibritle yaktı. Olduğu yerden bizi gözetleyecekti. Yavaşça gölgemin yanına yürüdüm.

"Hey" dedim.

"Merhaba" diye bitkin bir şekilde cevap verdi gölgem beni görünce. Onu son gördüğümden bu yana çok küçülmüştü.

"İyi misin?" diye sordum.

"Evet, sayenizde" dedi. Sesinde ironi hissettim.

Gölgemin yanına oturayım diye düşündüm, ama bir şekilde tekrar birleşmekten çekindim, ayakta konuşmaya devam etmeye

karar verdim. Kapı Muhafızı'nın dediği gibi, *çekip ayırmak* öyle kolay bir iş değildi.

"Tüm gün bu muhafaza alanında mısın?"

"Hayır, arada bir duvarın dışına da çıkıyorum."

"Egzersiz yapmak için mi?"

"Egzersiz... Hımm..." dedi gölgem kaşlarını çatıp çenesiyle Kapı Muhafızı'nın olduğu yeri işaret ederek. "*Oradaki*, duvarın dışındaki yaratıkları yakmasına yardım ettiriyor. Kürekle çukur açıyorum. Bunu yapmak egzersiz sayılırsa, yapıyorum demektir."

"Yaratıkları yakınca çıkan duman, benim yaşadığım yerden de görülüyor."

"Ne üzücü. Neredeyse her gün birkaçı ölüyor. Sinek gibi düşerek" dedi gölgem. "Onların cesetlerini sürükleyerek götürüyor, çukura atıyor, üzerine kanola yağı döküp yakıyoruz."

"Berbat bir iş."

"Hoş bir iş diyemem. Yakılsa da neredeyse hiç koku çıkmaması biraz kurtarıyor durumu."

"Burada başka gölge var mı? Senden başka?"

"Hayır, başka gölge yok. Buraya geldiğimden beri burada bir ben varım."

Bir şey demedim.

"Ne kadar daha böyle devam edebilirim, bilemiyorum" dedi gölgem kısık sesle. "Bedenden çekip çıkarılan gölge, uzun süre yaşayamaz. Benden önce buraya gelmiş tüm gölgeler art arda son nefeslerini vermişler. Kışın yaratıklara olduğu gibi."

Ellerimi paltomun cebinde tutarak ayakta durmaya devam ettim, hiçbir şey demeden gölgeme baktım. Karaağacın dalları arasından esip geçen kuzey rüzgârı, başımızın üzerinde keskin sesler çıkarıyordu.

Gölgem konuştu. "Hayattan ne beklediğinize siz karar verirsiniz. Ne de olsa bu sizin yaşamınız. Ben uzantıdan başka bir şey değilim. Ne takdir edilesi bir bilgeliğim var ne de gerçek bir işe

yararım. Ama ben tamamen ortadan kaybolduğumda, bazı elverişsiz durumlar ortaya çıkacaktır. Büyük laf etmek istemiyorum ama ben de şimdiye kadar boş yere sizinle hareket etmiş değilim."

"Böyle olmak zorundaydı" dedim. "Üzerine çok düşündüm."

Gerçekten de öyle mi diye sordum kendime. Sahiden *çok* düşünmüş müydüm? Bir güç tarafından çekilen, akıntı tarafından taşınan bir tahta parçası gibi buraya düşmemiş miydim?

Gölgem omzunu silkti. "Neticede, bu sizin vereceğiniz bir karar, ben hiçbir şey diyemem. Ama eğer bir kez daha asıl dünyaya dönmek istiyorsanız, hâlâ böyle bir düşünceniz varsa, mümkün olduğunca hızlı hareket etseniz iyi olur. Hâlâ zamanınız var. Ama ben öldükten sonra geç kalmış olursunuz. Bunu aklınızdan çıkarmayın."

"Unutmam."

"Peki siz nasılsınız? Yaşamınızda her şey yolunda mı?"

Başımı hafifçe yana eğdim. "Henüz net bir şey diyemem. Öğrenmem gereken pek çok şey var. Dışarıdaki dünyadan çok farklı bir yer burası."

Gölgem bir süre sustu. Sonra başını kaldırıp bana baktı. "Peki, *aklınızdaki o kişiyle* görüştünüz mü?"

Bir şey demeden başımı sallayarak onayladım.

"Buna sevindim" dedi gölgem.

Rüzgâr, karaağacın dalları arasından ses çıkararak esip geçti.

"Beni görmeye geldiğiniz için teşekkür ederim. Sizinle görüştüğümüze sevindim." Kalın eldiven taktığı elini veda etmek için hafifçe kaldırıp öylece tuttu.

* * *

Kapı Muhafızı'yla ahşap kapıyı geçip kulübesine yöneldik.

"Bu gece de kar yağacak gibi" dedi Kapı Muhafızı yürürken. "Kar yağmadan önce hep avuç içim kaşınır. Kaşıntının derecesi-

ne bakılırsa, sanırım şu kadar birikecek" deyip parmaklarını on santimetre kadar araladı. "Ve yine birçok yaratık ölecek."

Kapı Muhafızı kulübeye girince iş masasının üzerindeki baltalardan birini seçti, gözlerini kısarak bıçak ucunu inceledi. Sonra bileme taşını kullanarak alışkın ve becerikli el hareketleriyle bıçak kısmını bilemeye başladı. Keskin bir ses, odanın içinde tehdit edici bir şekilde yankılandı.

"Bedenin, ruhun yaşadığı tapınak olduğunu söyleyenler var" dedi Kapı Muhafızı. "Öyledir belki de. Ancak her gün o zavallı yaratıkların cesetleriyle ilgilenmek, bedenin tapınak olmasını bırak, sadece kirli bir harabe olduğunu düşündürtüyor. Ve böylesine zavallı bir kabın içine tıkıştırılan ruha da giderek daha az inanıyorum. Onun da bedenle birlikte üzerine kanola yağı döküp ateşe verilmesi gerektiğini düşündüğüm zamanlar oluyor bazen. Nasılsa yaşamak ve acı çekmekten başka bir görevi olmayan şeyler ikisi de. Ne dersin, yanlış mı düşünüyorum?"

Nasıl cevap vermeliydim acaba? Ruh ve bedenle ilgili sorular sadece kafamı karıştırırdı. Özellikle de bu şehirdeyken.

"Her neyse, gölgenin dediklerini ciddiye almamak akıllıca olur" dedi Kapı Muhafızı başka bir baltayı eline alıp. "Sana ne dediğini bilmiyorum ama ağızları iyi laf yapar onların. Kendini kurtarma niyetiyle akıllara gelen her türlü nedeni sıralarlar. Dikkatli olmakta fayda var."

Kapı Muhafızı'nı ardımda bırakıp batıdaki tepeye çıktım, evime geri döndüm. Arkama dönüp bakınca, kuzey yönündeki gökyüzünde kar taşıyan ağır bulutlar vardı. Kapı Muhafızı'nın öngördüğü gibi, muhtemelen gece yarısı kar yağmaya başlayacaktı. Karlar birikecek, gece boyunca daha çok yaratık son nefesini verecekti. Ve ruhunu yitirip sadece acınası birer kabuğa dönüşecek, gölgemin açtığı çukura atılacak ve üzerine kanola yağı dökülerek yakılacaklardı.

15

O yaz boyunca (benim on yedi yaşında olduğum, senin on altı yaşında olduğun o yaz) buluştuğumuzda bana hep o şehri anlattın. Harika bir yazdı. Ben sana âşıktım, sen de bana âşıktın (diye düşünüyorum). Bir araya gelince el ele tutuşurduk, insanların görmeyeceği bir yerde öpüşürdük. Sonra o şehir hakkında bıkmadan usanmadan konuşurduk.

Şehir, yüksekliği sekiz metre olan sağlam bir duvarla çevriliydi. Çok uzun zamanlardan beri orada olan duvarlar, özellikle sağlam tuğlalarla, özenle inşa edilmiş, bugüne dek tuğlaların bir tanesi bile kırılmamıştı. Bir nehir usulca şehrin içinden geçiyor, orayı kuzey ve güney olarak ikiye ayırıyordu. Nehrin üzerinde üç güzel taş köprü vardı. Zengin süslemelerle bezenmiş Eski Köprü'nün yakınında, üzerinde ince dalları nehre doğru süzülen harika salkımsöğütlerin olduğu büyük bir adacık vardı.

Duvarın kuzey tarafında tek bir kapı vardı. Eskiden doğu tarafında da benzer bir kapı varmış, ancak şimdi üzeri boyanmış ve sıkıca kapatılmış. Kuzeydeki kapı, günümüzde şehrin tek giriş kapısı, güçlü bir muhafız tarafından korunuyordu. Kapı, sabah ve akşamları birer kez, yaratıkların geçmesi için açılıyordu. Sert tek boynuzları olan suskun, altın sarısı rengindeki bu yaratıklar, sabah doğal bir şekilde sıra oluşturup şehre giriyor, akşam olunca duvarların dışındaki alanlarına çekilip uyuyorlardı. Onlar efsanevi yaratıklardı, bu şehir ve çevresi dışında bir yerde var olamazlardı. Çünkü şehirde yetişen özel ağaçların yemişleri ve yaprakları dışında bir şey yiyemezlerdi. Güzel ama yaşam gü-

cünden yoksundular. Boynuzları sivriydi ama şehir sakinlerine hiç zarar vermezlerdi.

Duvarın içinde yaşayan insanlar duvarın dışına çıkamazdı. Duvarın dışındakiler de içeri giremezdi. Kural böyleydi. İnsanlar şehre gölgeleriyle birlikte giremez, şehrin dışına da gölgesiz çıkamazlardı. Kapı Muhafızı da şehir sakinlerinden biriydi, gölgesi yoktu, görevi gereği şehir dışına çıkmasına izin veriliyordu. Böylece şehrin dışına yayılmış elma ağaçlarından elma toplayıp istediği kadar yiyebiliyordu. Artanlarıysa cömertçe insanlara dağıtırdı. Elmalar çok lezzetli olduğundan pek çok kişi Kapı Muhafızı'na şükran duyuyordu. Yaratıklar, sürekli yiyecek sıkıntısı çekmelerine, her zaman aç olmalarına karşın elma yemezlerdi. Onlar için şanssız bir durumdu bu. Yaşama alanları çevresinde bolca elma yetişiyordu çünkü.

Şehrin nüfusu net değildi, belki kimsenin bilmek gibi bir isteği de yoktu, ama kesinlikle büyük bir sayı değildi. Sakinlerin yarısı, şehrin kuzeydoğusunda, kuru kanal boyunca yer alan İşçi Bölgesi'nde ya da batıdaki tepeliğin yumuşak yamacındaki Memur Bölgesi'nde topluca yaşıyorlardı. Memur Bölgesi'nde yaşayanlar, İşçi Bölgesi'ne girmiyordu, bunun aksi de olmuyordu.

* * *

O şehrin nasıl bir yer olduğu konusunda elbette çok sorum vardı.

"Orada elektrik yok mu?" diye sordum.

"Hayır, elektrik yok" diye cevapladın. Tereddüt etmeden. "Elektrik de yok gaz da. İnsanlar kanola yağı kullanıp lambaları aydınlatıyor, yemek pişiriyor. Sobada odun yakıyorlar."

"Su kaynağı peki?"

"Batıdaki tepedeki pınardan borular kullanarak taze su çekiliyor. Musluktan su akıyor. Ayrıca birçok su kuyusu var, bunlara

ilaveten bir de güzel nehir var. Böylece sıcak yaz mevsimlerinde bile şehirde su sıkıntısı çekilmiyor. Eski zamanlarda kurulmuş su ve kanalizasyon sistemleri hâlâ sağlam ve de sifonlu tuvaletler hâlâ kullanılıyor."

"Yiyecek malzemesi?"

"Çoğu yetiştirdiklerini yiyor. Dahası şehirde yaşayan insanlar az yiyor. Bedenleri, kendilerine verilen ortama uyum sağlamış ve pek fazla yememeye alışmış."

"Evrim geçirmişler yani" dedim.

"Olabilir" dedin.

"Bir şeyler üreten kişiler var mı?"

"Tabak çanak, eşya ve giyecekleri üretmede uzman biri yok ama genelde herkes işini kendi eliyle görüyor. Gerekirse alet değiş tokuşu yapıp ödünç alıp veriyorlar. Yine eskiden kalanları onarıp özenle kullanıyorlar. Şehirde geçmişten kalan pek çok şey var. Şehri terk eden insanlar, yanlarında götüremediklerini burada bırakmışlar. Çok ihtiyaç duyulan bir şey olursa, arada bir dış dünyadan getirtiliyor. Bir yerlerde mutlaka basit bir değiş tokuş yapılıyordur."

"Kanola yağı, önemli bir yakıt kaynağı mı?"

"Evet ve hiç eksikliği duyulmuyor. Çok sayıda kanola tarlası var, bu bitkiden bol miktarda yağ kolayca çıkarılıyor. Ve insanlar tasarruf ederek en iyi şekilde yaşamaya gayret ediyor."

"Şehirde belediye binası gibi bir yer var mı peki? Çeşitli politikaların belirlendiği, insanlara görev veren bir sistem?"

"Büyük ölçekli bir şehir olmadığından sanırım gerekli durumlarda insanlar birbirleriyle konuşup basit kurallar koyuyorlar. Ama detayları pek bilmiyorum. O şehirde yaşarken sadece küçük bir çocuktum çünkü."

"Şehirde tek boynuzu olan güzel yaratıklar dışında başka hayvan da var mı? Kedi, köpek, inek ve at gibi mesela."

Başını hayır anlamında salladın. "Bu dediklerinden birini bile

görmedim. Şehirde tek boynuzlu yaratıklardan başka hiç hayvan yok. Ne köpek ne kedi ne de çiftlik hayvanı, buna bağlı olarak da ne tereyağı ne süt ne peynir ne de et bulunuyor. Bunların ikameleri var sadece. Kuşlar istisna. Duvar ne kadar yüksek olsa da kuşlar onu rahatça aşıp gelip gidebiliyor."

"Tek boynuzlu yaratıkların gölgesi var mı?"

"Evet, yaratıkların gölgesi var. Başka her şeyin gölgesi var. Gölgesi olmayan, sadece insanlar."

"Ve sen olmayan sen, *gerçek sen*, şimdi de duvarın içindeki o şehirde mi yaşıyorsun?"

"Evet, *gerçek ben* orada yaşıyorum. Daha önce de dediğim gibi, oradaki kütüphanede çalışıyorum."

Bana anlattığın o şehrin yapısını, sistemini, oradaki çeşitli görüntüleri, özel bir deftere tek tek not aldım. Böyle yaparak, duvarla çevrelenmiş şehirle ilgili pek çok bilgi edindim, böylece o şehrin varlığı benim için elle tutulur şekilde gerçeklik kazandı.

"Bütün bunları not edince ne olacak?" diye garipseyerek sordun. "Senin için anlattıklarımı bir bir not etmen gerekmiyor."

"Unutmamak için not alıyorum. Hepsini yazıp doğru bir şekilde kaydediyorum. Hata olmayacak şekilde. Çünkü bu şehir sadece seninle benim paylaştığımız bir yer."

O şehre gidince ben *gerçek* seni elde edebileceğim. Orada bana *her şeyini* vereceksin. Ben o şehirde benim olmandan başka bir şey istemiyorum. Orada yüreğinle bedenin bir olacak, kanola yağının hafif mavi ışığı altında sana sımsıkı sarılacağım. İşte benim isteğim bu.

* * *

Güz gelince mektupların kesildi. Yeni okul dönemi başladı, son mektubun eylül ayının ortasında ulaştı elime, ondan sonra tek bir mektup bile gelmedi senden. Ben yazdığım uzun mektupları

her zamanki gibi senin adresine düzenli olarak gönderdim, ama cevap alamadım. Neden acaba? Senin deyişinle yüreğinin katılaştığı bir dönem yaşıyordun da bu kez çok uzamıştı ve mektup yazamamış mıydın?

"Senin olmak istiyorum" demiştin parktaki o bankta otururken. "Her şeyimle senin olmak istiyorum."

Bu cümle, o günden sonra başımın içinde uğuldayıp durdu. Bunun bir yalan, abartı ya da geçici bir heves olmadığını biliyordum. Ağzından çıkan her şeyi yürekten söylerdin; sözlerin, özel mürekkeple özel bir kâğıda yazılan kuşku duymadığım sözlerdi benim için.

Bu yüzden pek endişe etmedim. Beklemeliydim. Senden gelecek mektubu beklerken, senin adresine aynı sıklıkla mektup yazmaya devam ettim. Günlük yaşam içinde başıma gelen olayları, aklıma gelen şeyleri yazıyordum. Duvarla çevrili şehir hakkında da yeni sorular yazdım. Her zamanki mektup kâğıdına, her zamanki dolmakalemle, her zamanki mürekkeple. Ama senden bir aydan fazla süre mektup gelmeyince, cesaretimi toplayıp evine telefon etmeye karar verdim. O ana dek sana hiç telefon etmemiştim, çünkü evine telefon etmemi istemediğini ima eden bir şey demiştin. Dolaylı bir şekilde, benim itiraz edemeyeceğim bir şekilde. Bir olaydan ötürü (nasıl bir olaydı hatırlayamadım), evine telefon etmemi istemiyordun. Ama öylece durup senden mektup gelmesini daha fazla bekleyemezdim.

Sana altı kez telefon ettim, ancak telefonu açan olmadı. Kalp atışlarım ve boşuna çalan telefonun sesi birleşmişti. Evde kimse olmayabilirdi. Yedinci telefon edişimde (akşam dokuz buçuktu), bir erkek çıktı telefona, keyifsiz, kısık bir sesle "Alo" dedi. Orta yaşlı bir erkek sesiydi. Adımı söyledim, akşam vakti rahatsız ettiğim için özür diledim ve seninle konuşmak istediğimi belirtince, karşımdaki hiçbir şey demeden telefonu kapattı. Yüzüme kapıyı pat diye kapatır gibi.

Bu şekilde ekim geçti, ben on sekiz yaşına girdim, sonra kasım ayı geldi. Güz ilerledi, lise yaşamımın sonu yaklaşıyordu. Endişem giderek artıyordu. Başına bir şey mi gelmişti? Duman olup havaya karışıp gitmiş miydin? Yoksa beni tamamen unutmuş muydun?

Hayır, beni kolayca unutamazdın. Benim seni unutamayacağım gibi; kendime defalarca söyledim bunu. Kendimi ikna etmeye çalışıp durdum. Ama kadınlıkla ilgili, kadın olmanın psikolojisi ve fizyolojisiyle ilgili benim ne kadar bilgim vardı ki? Genellemeyi bırakıp söylersem, *senin hakkında* ne biliyordum ki?

Düşünüyorum da senin hakkında hiçbir şey bilmiyorum desem yeridir. Senin hakkında "kesinlikle budur" diyebileceğim nesnel gerçek ve somut bilgi çok az. Elimdeki tek şey, bana kendinle ilgili anlattıkların. Ama senin gerçek diye anlattıklarını gerçek mi değil mi diye teyit etme imkânım da yok. Hepsini uydurmuş olabilirsin. Bu bir olasılık, sonuna dek bir olasılık olsa da imkânsız değil.

Seninle ilgili kuşkusuz ve kesin olan, elle tutulabilir tek şey, bir yaz boyunca bana anlattığın duvarla çevrili şehir sadece. Ben o şehirle ilgili bilgileri bir deftere detaylıca kaydettim. O, varlığını yalnızca ikimizin bildiği gizli bir şehir. Oraya gidersem seninle görüşebileceğim, *gerçek* seninle. Mektubunu dört gözle beklediğim günlerde, yüzümün gülmediği o günlerde, gözlerimi kapatıp nehrin ortasındaki adacık manzarasını hayal eder, orada yetişen salkımsöğütleri düşünürdüm. O zengin yeşil dalları, rüzgârla nazikçe salınışlarını. Tek boynuzlu yaratıkların iştahla yediği katırtırnağı yapraklarının kokusunu alırdım sanki. Duvarı oluşturan tuğlaların sert ve soğuk yüzeyini parmak uçlarımla hissederdim.

Güz geçti, kış geldi. Takvim son yaprağına ulaştı, insanlar paltolarını giydi, şehirde her zamanki Noel şarkıları çaldı. Sınıf arkadaşlarımın hepsinin aklında üniversite sınavı vardı. Ama benim umurumda değildi. Evde, sınıfta, trende ve yürürken hep

seni düşünüyordum. Seninle yarattığımız o adsız şehrin çeşitli detaylarını düşünüp duruyordum. Kendimce detaylar ekleyip onu güçlendiriyor, renklendiriyordum.

"Benim için pek çok şey zaman alır" demiştin. Ben bu cümleyi, büyülü bir söz gibi sessizce, defalarca kendime tekrarladım. Ve sabırla zamanın geçişini izledim. Sıklıkla kol saatime baktım, gün içinde defalarca duvardaki takvime göz attım, bazen de tarihi bir kronoloji çizelgesi açıp okudum. Zaman içimden ağır ağır ve geriye dönmemecesine geçip gitti. Bir dakika tam bir dakika sürdü, bir saat tam bir saat sürdü. Zaman yavaş yavaş ilerliyordu, ama asla geriye gitmiyordu. Bunu o dönem iliklerime kadar hissedip öğrendim. Bariz bir şeydi ama bazen bariz şeyler, her şeyden daha çok önem taşır.

Ve bir gün, nihayet, senden mektup geldi. Kalın bir zarf içinde çok uzun bir mektuptu bu.

16

Damın yelesinden akıp gelen su, şimdi boyalı ve sımsıkı kapalı doğu kapısının boşluğundan duvarın aşağısına geçiyor, kendini bize gösteriyor ve sonra şehrin merkezinden akıp gidiyordu. İnsan beyninin sağ ve sola ayrılması gibi, nehir de o şehri güney ve kuzey olmak üzere iki parçaya ayırıyordu.

Nehir, Batı Köprüsü'nü geçtikten hemen sonra sola doğru yön değiştiriyor, hafif bir kavisle tepeciklerin arasından geçip güneydeki duvara varıyordu. Akıntı daha sonra duvarın önünde durup derin bir gölet oluşturuyor ve göletin dibindeki kireçtaşı mağarası tarafından yutuluyordu. Güneydeki duvarın dışında, göz alabildiğince uzanan engebeli bir kireçtaşı arazisi vardı. Çok ıssız ve tuhaf bir manzaraydı. Ve bu çorak arazinin altında damarlar gibi sayısız kanal uzanıyordu. Karanlık bir labirent.

Bazen bu karanlık nehir kanallarından yolunu şaşırıp gelen tuhaf görünüşlü balıklar, nehir kenarına vururdu. Bu balıkların çoğunun gözü yoktu (ya da sadece küçük, gelişmemiş gözleri olurdu). Ve güneşin altında kalınca, çok iğrenç kokarlardı. Gerçi ben bu tür balıkları hiç görmedim. Öyle olduğunu duydum.

Bunun gibi rahatsız edici haberleri bir yana bırakırsak, nehir son derece hoş ve temizdi. Etrafı çeşitli mevsim çiçekleriyle donatır, sokaklarda suyun güzel sesi duyulurdu; ve yaratıklara taze içme suyu temin ederdi. Nehrin adı yoktu. Sadece "nehir" deniyordu ona. Şehrin adının olmadığı gibi.

Güneydeki duvarın yakınındaki o göletle ilgili ilginç pek çok şey duyunca, onu illaki kendi gözümle görmek istedim. Ama

şehrin topografisini, tek başına oraya yürüyecek kadar bilmiyordum. Gölete gitmek için sarp tepeleri geçmek gerekiyordu ve söylendiğine göre yol, oldukça haraptı. Bu yüzden senden bana rehberlik etmeni istedim. Bulutlu bir öğleden sonrasıydı, birlikte güneydeki göleti görmeye gidebilir miyiz, diye sordum sana.

Bu isteğim üzerine bir süre düşündün. İnce dudakların dümdüz ve sımsıkı kapalıydı.

"Mümkün olduğunca gölete yaklaşma" dedin (artık bana alışmıştın ve senli benli konuşuyordun benimle). "Çok tehlikeli bir yer orası. Birçok insan oraya düşüp dibe çekildi, o günden sonra da bir daha görülmediler. Orayla ilgili bundan başka korkutucu söylentiler de var. Bu yüzden şehir sakinleri, oraya yanaşmaz."

"Uzaktan şöyle bir bakarız" diyerek seni ikna etmeye çalıştım. "Oranın nasıl bir yer olduğunu görmek istiyorum. Suyun yakınına gitmeden bakabiliriz."

Başını hafifçe salladın "Hayır, ne kadar dikkat edersen et, oradaki su, insanı kendine çeker. Göletin öyle bir gücü var."

Tüm bunlar, insanları oraya yaklaştırmamak için, kasıtlı olarak yayılan söylentiler olabilir mi acaba diye kuşkulandım. Duvarın dışındaki dünyayla ilgili, pek çok korkutucu söylence kulaktan kulağa dolaşıyordu, ama çoğunluğunun dayanağı yoktu. Göletle ilgili konuşmalarda da (uğursuz söylencelerde) aynı türden tehdit vardı. O gölet duvarın dışındaki dünyaya açılıyordu, şehir sakinlerinin dışarı çıkması istenmeyince insanların oraya yanaşmaması için psikolojik hilelere başvurulması da olağandı. Benimse aksine, tüyler ürpertici hikâyeleri dinledikçe gölete karşı ilgim daha da arttı. Nihayet sen de bana yenildin ve benimle gölete kısa bir gezi (ya da uzun bir yürüyüş) yapmaya razı oldun.

"Kesinlikle suya yaklaşmayacağına söz verir misin?"

"Yaklaşmayacağım. Uzaktan bakacağım. Söz veriyorum."

"Yol epey bozuk. Belki çökmüştür de. Oraya gidip gelen pek

kimse olmadı, benim de oraya gitmemin üzerinden çok zaman geçti."

"Gitmek istemiyorsan sorun değil. Tek giderim."

Başını sert bir şekilde salladın. "Hayır, sen gidersen ben de giderim."

* * *

Gökyüzünün bulutlarla kaplı olduğu bir öğleden sonrası, seninle Eski Köprü'nün dibinde buluşup güneydeki gölete doğru hareket ettik. Eldiven takmıştın, omzuna kaba kumaştan yapılmış bir çanta almıştın. Çantanın içinde termos, ekmek ve küçük bir battaniye vardı. Tatil gününde pikniğe gider gibiydik. Eskiden, duvarın dışındaki dünyada seninle, ya da *ikiz benliğinle*, çıktığımız zamanları hatırladım. O zaman ben on yedi yaşındaydım, *sen* on altı yaşındaydın. *Sen* kolsuz, yeşil tek parça elbise giymiştin. Yaza çok yakışan soluk bir yeşildi; serin bir ağaç gölgesi gibi. Ama onlar, diğer dünyada, başka zamanda yaşanmıştı. Mevsim de farklıydı şimdi.

Yol giderek yükseliyor, kayalık arazi dikleşiyor, kıvrımlı nehir aşağıda görünür oluyordu. Yoğun ağaçlık görüşü engellerken, nehrin akışını göremediğimiz zamanlar artıyordu. Kurşuni bulutlar gökyüzünde alçakta asılı duruyor, her an yağmur ya da kar yağacak gibi görünüyordu ama endişeye gerek yok demiştin sen öncesinde. Bu yüzden yanımıza ne şemsiye ne de yağmurluk almıştık. Bu şehir sakinlerinin her biri, nasıl oluyorsa, hava durumunu tahmin etme konusunda büyük bir özgüvene sahipti. Ve bildiğim kadarıyla, tahminleri de hiç şaşmıyordu.

Üç gün önce yağan kar donmuş, adım attıkça gıcır gıcır diye sesler çıkıyordu. Yolda birkaç yaratığın yanından geçtik. İnce boyunlarını sağa sola sallıyor, yarım açık ağızlarından beyaz nefesleri çıkarken, adımları da ağırlaşmış halde yürüyorlardı. Ve rüya

görüyormuş gibi boş bakan gözlerle artık çok azalmış ağaç yapraklarını arıyorlardı. Altın sarısı renkli tüyleri kışın ilerlemesiyle, karla özdeşleşir gibi ağartılmış beyaza dönmüştü.

Sarp yokuştan tırmanıp güneydeki tepeyi aşınca yaratıklar artık gözden kayboldular. Yaratıkların oranın ilerisindeki bölgeye ayak basmaları yasaktı; bunu da bana sen öğretmiştin.

Duvarın iç kısmındaki yaratıklar, bazı detaylı kurallara uyarak hareket ediyorlardı. Bu *onlar* için konulmuş kurallardı. Bu kuralların ne zaman, nasıl belirlendiğini kimse bilmiyordu. Yine bu kuralların pek çoğunun varlık nedeni ve anlamını çözmek de zordu.

Bir süre de yokuş aşağı yürüdük, açıktaki patika bitti, devamında büyümüş otlar arasında belli belirsiz bir yol ayrımı ortaya çıktı. Nehir artık görünmüyordu, su sesi de işitilmiyordu. Ayağımızı bastığımız yere dikkat ederek ıssız kuru bir tarlayı geçip birkaç terk edilmiş evin yanından yürüdük. Belli ki burada eskiden küçük bir köy vardı, ama artık izleri zar zor ayrımsanabiliyordu. Sen önümden yürüyordun, ben seni takip ediyordum. Yamaçta yürürken benim nefesim kesiliyordu ama sen dünyayı umursamadan emin adımlarla yürüyordun. Sağlıklı iki bacağın ve genç bir kalbin vardı. Sana zar zor yetişebiliyordum. Böyle yürümeye devam ederken, hiç duymadığım, tuhaf bir ses geliyordu kulağıma. Ses bir alçalıyor, bir kalınlaşıyor, bazen hızla yükselip sonra aniden duruyordu.

"Bu neyin sesi?"

"Göletin sesi" diye yanıtladın bana dönmeden.

Ama benim duyduğum su sesine benzemiyordu. Kulağıma, bir rahatsızlığı olan devasa bir solunum organının hırıltısı gibi geliyordu.

"Bir şeyler söylüyor sanki."

"Bize sesleniyor" dedin.

"Göletin kendi iradesi mi var yani?"

"Eski insanlar göletin dibinde iri bir ejderhanın yaşadığına inanırlarmış."

Kalın eldivenlerini taktığın ellerinle otları ikiye ayırıp sessizce yoldan ilerliyordun. Otların boyu gitgide uzuyor, yolun nerede olduğunu anlamak giderek zorlaşıyordu.

"Eskiden geldiğim zamandakine göre yol çok daha kötü olmuş" dedin.

O tuhaf su sesinin duyulabileceği tarafı hedefleyip on dakika kadar patikadan yürüyüp koruluğu geçtiğimiz yerde birden önümüz açıldı. Gözümüzün önünde sakin ve güzel bir çayır belirdi. Ama bu nehir, şehrin içinde hep gördüğüm nehir değildi. Hoş bir ses çıkaran o zarif akıntı, burada yoktu. Son dönemeçten sonra nehrin ilerlemesi duruyor, rengi hızlıca koyu maviye dönerken sanki avını yutan bir yılan gibi şişip iri bir gölet oluşturuyordu.

"Yaklaşma, tamam mı?" derken kolumu sıkıca kavradın. "Yüzeyinde tek bir dalga olmadığından sakinmiş gibi görünür ama bir kere içine çekilirsen bir daha yukarı çıkamazsın."

"Derinliği ne kadar acaba?"

"Bunu kimse bilmiyor. Dibine kadar dalıp da geri dönen yok çünkü. Anlatılanlara göre, çok eskiden, buraya farklı dinden olanlar, savaş tutsakları atılırmış. Duvar yapılmadan önceki dönemde."

"Bir kez içine girince, yukarı çıkılamıyor mu?"

"Göletin dibindeki mağaranın ağzı açılıp suya düşen kişiyi yutuyormuş. Ve suya düşen kişi, dipteki karanlıkta boğulup ölüyormuş." Üşümüş gibi omuzlarını titrettin.

Göletin çıkardığı devasa nefes sesi etraftaki her şeye hükmediyordu sanki. Bu nefes alıp veriş sesi önce güçsüzdü, sonra birden arttı, nihayetinde öksürüğe benzer bir sesle dağıldı. Geriye nahoş bir sessizlik yayıldı. Bu şekilde tekrar ediyordu. Mağaranın çok miktardaki suyu yutarken çıkardığı ses olmalıydı bu.

Sen, otların arasında koyunun bacak kemiği büyüklüğünde bir odun parçası buldun ve onu göletin içine attın. Odun parçası beş saniye kadar su yüzeyinde sessizce yüzdü, ama birden birkaç kez titredi, bir parmağın kalkışı gibi su yüzeyinde dikildi, sonra bir şey tarafından emilircesine suyun içinde ortadan kayboldu. Ve bir daha su yüzeyine çıkmadı. Geriye kalan sadece göletin çıkardığı derin soluktu.

"Gördün, değil mi? Dipte kuvvetli bir girdap oluşuyor, her şeyi karanlığın içine çekiyor."

Göletten epey uzaklaştık, yanımızda getirdiğimiz örtüyü çimene serip oturduk. Termostan su içip senin bir poşet içine koyup getirdiğin sandviçleri yedik sessizce. Uzaktan bakınca, etraf çok huzurlu görünüyordu. Beyaz kar yığınlarının benek benek kaldığı çimenli alan yayılıyor, bu alanın çevrelediği göletteki su, tek bir dalgalanma olmayan ayna gibi yüzeyiyle öylece duruyordu. Göletin düzensiz aralıklarla oluşturduğu ses bir yana bırakılırsa, etrafta başka hiçbir ses yoktu. İleride kireçtaşı kayalıkların oluşturduğu tepe ve güney duvarı uzanıyordu. Kuşlar da görünmüyordu. Duvarı aşarak serbestçe gelip giden kuşlar dahi, göletin üzerinden geçmekten çekiniyorlardı sanırım.

Bu göletin ilerisinde dış dünya olmalı diye düşündüm. Gölete daldığımı hayal ettim. Böyle yaparsam, akıntı tarafından yutulup duvarın altına dalar, dış dünyaya çıkabilirdim. Ancak ondan sonrasında olan şey, kireç taşının zemini, karanlık dünyaydı. Eğer şehirdekilerin anlattıklarına olduğu gibi inanırsam bir daha canlı bir şekilde yeryüzüne dönemeyebilirdim.

"Gerçekten öyle" dedin. Aklımdan geçenleri okumuş gibi. "Işığın olmadığı, korkutucu bir alt dünya. Orada yaşayanlar, gözü olmayan balıklar yalnızca."

* * *

Yüksek ateşim olduğunda benimle ilgilenen, bacağından rahatsız yaşlı adam, hani şu kaplıca pansiyonunda güzel kadın hayaleti gören eski asker, uğrayıp gölgemle ilgili bilgi verdi. Durumu pek iç açıcı değil, dedi.

"Bir iş nedeniyle Kapı Muhafızı'nın kulübesine gitmiştim. Gölgenin iştahı tamamen kapanmış, bir şey yese de hemen kusuyormuş. Son üç gündür, dışarıya iş yapmak için de çıkamamış. Seninle görüşmek istiyormuş."

O günün öğleden sonrasında, yakılan yaratıklardan çıkan dumanı gördükten sonra, Kapı Muhafızı'nın kulübesine gittim. Tam da düşündüğüm gibiydi, Kapı Muhafızı duvarın dışına çıkmıştı, kulübede değildi. Yaratıkların yakılması vakit alırdı. Kulübeye girdim, arka kapıdan çıkıp gölge muhafaza alanına gittim.

Gölgem, odasındaki yatakta sırtüstü yatıyordu. Odadaki odun sobası yanmıyordu. Hava soğuktu ve oda, hasta birinin olduğu yere özgü o rahatsız edici kokuyla doluydu. Duvarın üst kısmında meydana bakan aydınlatma penceresi vardı. İçeride lambalar açık olmadığından odanın içi loştu.

Yatağın yanındaki küçük sandalyeye oturdum. Gölgem, bakışlarını tavana dikmiş, ağır ağır soluk alıp veriyordu. Ateşten dudakları kurumuş, yer yer kabuk bağlamıştı. Her nefes alıp verişinde, boğazından küçük, kısık bir ses geliyordu. Onun için üzüldüm. Kısa bir süre öncesine dek benim bir parçamdı.

"Durumunun kötü olduğu geldi kulağıma."

"İyi değilim" dedi gölgem güçsüz bir sesle. "Pek vaktim kalmadı."

"Neren ağrıyor?"

"Bir yerimin ağrıdığı yok. Vaktim doluyor. Gölge olarak uzun bir süre yaşayamayacağımı geçen geldiğinizde söylemiştim. Bedenden ayrılan gölge geçici bir şeydir."

Duruma uygun söyleyecek bir söz bulamadım.

"Burada bu şekilde öleceğim. Ve yaratıklarla birlikte çukurun

içinde yakılacağım. Üzerime kanola yağı dökülerek. Ama yaratıklardan farklı olarak, bedenimden duman çıkmayacak."

"Sobayı yakmamı ister misin?" diye sordum.

Gölgem, başını hafifçe salladı. "Hayır, üşümüyorum. Hislerim giderek yok oluyor. Yiyeceğin de tadı kalmadı artık."

"Yapabileceğim bir şey var mı peki?"

"Bana kulak verin."

Eğildim, kulağımı gölgeme yaklaştırdım. Kısık, kuru bir sesle mırıldanırcasına konuştu. "Şuradaki duvarda birkaç düğüm yeri var, görüyor musunuz?"

Yatağın karşısındaki duvara bakınca, gerçekten de orada üç ya da dört siyah düğüm yeri gördüm. Ahşaptan derme çatma bir duvardı.

"Onlar sürekli beni gözetliyor."

Bir süre o düğüm yerlerine baktım. Ancak ne kadar bakarsam bakayım, ahşabın üzerindeki eski düğüm yerlerinden başka bir şey göremedim.

"Gözetlemek mi?"

"Onlar gece boyunca yer değiştiriyor" dedi gölgem. "Sabah olunca, yerleri değişmiş oluyor. Gerçekten."

Duvarın önüne gittim, düğüm yerlerini birer birer yakından inceledim. Ama tuhaf bir şeye rastlamadım. Kaba yontulmuş ahşap üzerinde çatlak düğüm yerleriydi bunlar.

"Öğlen uslu duruyorlar. Ama gece olunca hareket etmeye başlıyor, etrafta geziniyorlar. Ve arada bir göz kırpıyorlar. İnsan gözü gibi, pıt pıt diye."

Düğüm yerlerinden birini parmak ucumla ovdum. Ahşabın sert hissi vardı sadece. Göz kırpmak mı?

"Onlara bakmadığım sırada hızlıca göz kırpıyorlar. Bunu yaptıklarını çok iyi biliyorum, onların gizlice göz kırptıklarını."

"Ve seni gözetliyorlar."

"Evet. Son nefesimi vermemi bekliyorlar."

Eski yerime döndüm, sandalyeye oturdum.

"Bir haftaya kadar kararınızı verin, olur mu?" dedi gölgem. "Bir hafta içinde sizinle tekrar birleşip bu şehirden çıkıp gidebiliriz. Birlikte olursak, eski sağlığıma kavuşurum. Bunun için henüz geç değil."

"İyi de buradan çıkıp gitmeye izin verilmiyor ki. Bu şehre girerken sözleşme imzaladım."

"Biliyorum. Sözleşmeye göre, *bu kapıdan* çıkılamaz. Bu durumda, güneydeki göletten geçip çıkmaktan başka çaremiz yok. Nehrin doğusundaki giriş kapısı zincirlendiğinden oradan çıkmak imkânsız. Geriye kalan tek olasılık göletten çıkmak."

"Güneydeki göletin dibinde güçlü bir girdap var, orada dipteki akıntıya kapılırsın. Geçen gün kendi gözlerimle gördüm. Oradan canlı bir şekilde çıkmak mümkün değil."

"Bu bir yalan bence. Herkesi korkutmak için bir söylenti yayıyorlar. O göletten duvarın altına geçip oradan hemen dışarıdaki hava solunabilir. Burada bulunduğum sırada, ben de kendimce, şehrin durumu hakkında biraz araştırma yaptım. Bu kulübeye insanlar sıklıkla uğruyor, Kapı Muhafızı da sanıldığından fazla konuşkan, bir sürü şey işittim. Dipteki karanlık su akıntısının uydurma olduğundan kuşkum yok. Bu şehir, türlü uydurma hikâyelerle dolu. Bu şehir, kurulduğundan beri çelişkilerle dolu."

Başımı sallayarak onayladım. Öyle olabilirdi. Gölgenin dediği gibi, bu şehir uydurma hikâyelerle doluydu belki de, kurulduğundan beri çelişkilerle dolu da olabilirdi. Neticede, bu şehir, benim ve *senin*, bir yaz boyunca hayal ederek kurduğumuz gerçek olmayan bir şehirden başka bir şey değildi. Ancak, buna rağmen, şehir gerçekte insanların yaşamını alıyor da olabilirdi. Çünkü, bu şehir, bizim elimizden çıkmış olsa da sonrasında kendi başına gelişmişti. Bir kez harekete geçen o gücü bastırmak, değiştirmek, artık elimizde değildi. *Bunu kimse yapamazdı.*

"İyi de ya onların dediği doğru çıkarsa?"

"Öyle olursa, birlikte boğulup ölürüz."

Bir şey diyemedim.

"Ben eminim" dedi gölgem, "söylentinin asılsız olduğuna eminim. Ama kanıtlayamam. Sezgime güvenmekten başka çaren yok. Gölgelerin çenesi düşük olabilir ama böyle bir yeteneğimiz de vardır."

"Ama kanıtlanamaz."

"Evet, ne yazık ki somut bir dayanak gösteremem."

"Karanlığın içinde boğulup ölmek istemem."

"Elbette, bunu ben de istemiyorum. Ama size bir şey diyeyim. Siz dış dünyada olanın kız arkadaşınızın gölgesi, bu şehirde olanınsa onun aslı olduğunu düşünüyorsunuz. Öyle mi acaba? Gerçekte tersi olabilir. Belki de dış dünyada olan kız arkadaşınız gerçektir, buradakiyse onun gölgesidir. Eğer öyleyse, bu çelişki ve uydurma hikâyelerle dolu dünyada kalmaya devam etmek ne kadar anlamlı olur? Emin misiniz, bu şehirdeki kız arkadaşınızın *gerçek* olduğuna emin misiniz?"

Gölgemin dediği üzerine düşündüm. Ama düşündükçe kafam daha da karıştı.

"Öyle bir şey mümkün mü? Gerçek ve gölgenin tamamıyla yer değiştirmesi? Hangisinin gerçek hangisinin gölge olduğu karıştırılabilir mi?"

"*Siz* karıştırmazsınız. Ben de. Sonuna dek asıl olan asıl, gölge olan gölgedir. Ama şu ya da bu nedenle işlerin tersine döndüğü durumlar da olabilir. Kasten yapılan değiştirmeler bile olabilir."

Sessiz kalmaya devam ettim.

"Benimle yeniden birleşmeniz ve birlikte duvarın dışındaki dünyaya dönmemiz gerektiğini düşünüyorum. Bunun nedeni, sadece burada ölmek istememem değil. Bunu sizin için de istiyorum. Hayır, yalan söylemiyorum. Bakın, bana göre, gerçek dünya orası. Orada insanlar, acı çekip yaşlanıyor, gücünü yitirip tükenip ölüyorlar. Çok ilginç değil, değil mi? Ama dünya denen şey

de özünde böyle değil midir? Asıl olan, bunu kabul etmektir. Ben de olabildiğince size ayak uydurmaya gayret edeceğim. Zamanı durdurmak mümkün olmadığı gibi ölen kişi sonsuza dek ölü kalır. Yok olan, sonsuza dek yok olur. Bu durumu kabul etmekten başka yapacak bir şey yoktur."

Odadaki karanlık giderek arttı. Kapı Muhafızı yakında dönebilirdi.

"Burası eğlence parkına benzemiyor mu sizce de?" dedi gölgem ve güçsüz bir şekilde güldü. "Sabah kapı açılıyor, gün batınca kapanıyor. Bütün manzara adeta sahne dekoru gibi. Hatta etrafta öylece gezinen tek boynuzlu yaratıklar bile var."

"Biraz düşünmeliyim" dedim. "Düşünmem için zamana ihtiyacım var."

"Sizce neden tek boynuzlu yaratıklar bu kadar kolayca ölüyorlar?"

"Bilmiyorum" dedim.

"Her şeyi olduğu gibi kabul edip sessizce ölüp gidiyorlar. Muhtemelen bu şehrin sakinlerinin yerine. Şehri inşa edip bu sistemi korumak için, *birileri* bu görevi üstlenmek zorunda. Ve zavallı yaratıklar, bunu üzerlerine almışlar."

Oda biraz öncesine göre daha da kararmıştı. Titredim, paltomun yakalarını iyice bitiştirdim.

"Elbette" dedi gölgem. "Düşünecek zamana ihtiyacınız olmalı. Olur tabii. Zaman, bu şehirde en bol olan şey. Ama, ne yazık ki, benim pek zamanım kalmadı. Bir hafta içinde kararınızı verin lütfen."

Başımı sallayarak onayladım. Sonra gölgemin yanından ayrıldım, Kapı Muhafızı'nın kulübesinden çıkıp kütüphaneye yöneldim. Yolda dört yaratıkla karşılaştım. Gözden kaybolduktan sonra bile toynaklarının taşa çarptıkça çıkardığı kuru ses geliyordu kulağıma.

17

Senden gelen mektubu açmadan, masanın çekmecesine koydum, yarım gün orada tuttum. Bir an evvel onu okumak istediğimi söylememe gerek yok. Ancak mektubunu hemen okumamamın iyi olacağını düşündüm, böyle bir önsezim (ya da korkum) vardı. Bu yüzden mektubu açmak için biraz zaman verdim kendime. Yüreğim titreyerek.

Mektubu masanın çekmecesinden çıkarıp makasla dikkatli bir şekilde açtığımda gece saat onu biraz geçiyordu. Zarfın içinde altı sayfalık mektubun vardı. Dolmakalemle, ince ince yazılmıştı, mürekkep her zamanki gibi turkuvaz mavisiydi. Masanın başında bir süre gözlerimi kapattım, nefesimi düzenledim, mektubu elime alıp okumaya başladım.

Merhaba. Nasılsın? Mevsim değişti. Etraftaki manzara öncekinden farklı görünüyor, hava değişiyor. Sanırım ben de biraz değiştim. Ama neyim değişti, bunu kendim de bilmiyorum.

Kendimi göremiyorum ki. Keşke yüreğim aynaya yansıyabilse, ne iyi olurdu.

Uzun bir süre mektup yazamadım sana. Birkaç kez yazmaya başlasam da her seferinde vazgeçtim. Birkaç satır yazınca adeta pat diye duvara çarpmış gibi oluyordum. Bir tümce, bir diğer tümceye hiçbir şekilde bağlanamadı. Her bir sözcük bağını koparıp farklı yönlere dağıldı. Ve bir daha geri dönmedi.

Böyle bir şey ilk kez başıma geldi. Oysaki bugüne dek pek çok şeyin iyi gitmediği zamanlarda cümleler bana çok yardımcı olmuştu. Bir cümleyi bir diğerine bağlayarak hislerimi ifade edebilmiştim (Elbette bir dereceye kadar). Artık bunu yapamadığımı görünce, hayal kırıklığına uğradım. Hayır, bu hayal kırıklığı değildi aslında. Evin bütün kapıları sımsıkı kapatılmış, dışarıdan da sağlam bir şekilde üzerime kilitlenmiş gibi bir umutsuzluk hissiydi. Derin bir güçsüzlük hissi... Denizin dibine gömülmüş ağır bir kurşun kutu. Artık kimsenin açamayacağı. Eğer mektup yazamazsam, sana hislerimi iletemeyecektim. Bu, nefessiz kalmakla eşdeğer.

Bir haftadan fazla süredir hiç kimseyle konuşmuyorum. Ağzımdan çıkacak şeyler (ya da bundan sonra söylemeye kalkacağım), cümlelerin tümü dile getirmeye niyet ettiğimden farklı, çünkü hiçbir anlamı olmadığını düşünüyorum. Bu yüzden sessizliğimi koruyorum. Ancak bu sessizlik amaç edinilmiş bir sessizlik değil. Ama *gerçek olmayan* (bunun altı kurşunkalemle kalın bir şekilde çizilmiş) sözcükleri söyleyince, sanki parçalara ayrılacak ve bir toz kütlesine dönüşecekmişim gibi geliyor.

Bugün bu cümleleri, bir şekilde, dolmakalemle yazabiliyorum. Nedenini bilmiyorum ama kalın bulutların parçalanıp arasından güneş ışıklarının süzülmesi gibi, bu cümleleri yazıyorum. Ne tuhaf değil mi? Belki de bir mucize parçasıdır. Bu yüzden o parçayı tutabiliyorken hızlı bir şekilde bu mektubu yazıyorum. Evet, zamanla yarışıyorum; haydi batmak üzere olan bir geminin iletişim odasından son mesajını gönderen telaşlı bir telgraf operatörünü canlandır gözünde.

Bu yüzden cümlelerim epey dağınık olabilir. Anlamın pek iyi aktarılmadığı yerler de. Ama kafamdakileri bir çırpıda (bu sözcüğün kanji'sini bilmiyorum) yazıyorum. Bundan sonra başka bir mektup yazıp yazamayacağımı kestiremiyorum çün-

kü. Yarın olunca (ya da on dakika sonra) yine tek bir satır bile yazamayacak duruma gelebilirim. Tüm sözcükler benim niyet ettiğim yerden farklı bir yöne başına buyruk şekilde dağılabilir. Bir köşeyi dönünce, dünya kaybolup gidebilir belki.

Acaba neyim ben?

Bu büyük bir mesele.

Daha önce de demiştim sanırım, burada olan ben, *gerçek* benin ikamesinden başka bir şey değil. Gerçek benin gölgesine benzeyen varlıktan öte değil, diğer bir deyişle, gerçekte gölgemin ta kendisi. Ve bedenden ayrılan gölge, o kadar uzun yaşayamaz. Benim bu kadar uzun bir süre hayatta kalmam çok ender bir şey. Normal değil. Ben üç yaşındayken bedenimden ayrıldım, duvarın dışına kovalandım, geçici aile tarafından yetiştirildim. Ölen annemle hayattaki babam, beni kendi kızları olarak görüyorlar (ya da görüyorlardı) ama elbette bu bir yanılsamaydı. Ben uzaktaki bir şehirden rüzgâra kapılıp gelmiştim, birinin gölgesinden başka bir şey değildim. Ama onlar bunu bilmiyor (ya da bilmiyorlardı). Ve onların gerçek çocukları olduğuma inanıyorlardı. *Biri tarafından* öyle olduğuna inandırılmışlardı. Diğer bir deyişle, hafızaları tamamen değiştirilmişti. Bu yüzden bu konuda (benim birinin gölgesinden başka bir şey olmadığım konusunda) ne kadar ıstırap çektiğim hakkında bir fikirleri yoktu.

Gerçeği söylersem ben, seninle tanışana dek, bir gölgeden başka bir şey olmadığımı kimseye açmamıştım. Bunu kimsenin anlamayacağını düşünmüştüm çünkü. Aklımı kaçırdığımı düşünebilirlerdi. Bu yüzden seninle tanışmamız, benim için gerçekten inanılmayacak kadar özel bir şey. Böyle bir mucizenin gerçekten başıma geleceği aklımın ucundan bile geçmemişti; açıkçası buna şimdi bile inanamıyorum. *Ama bu gerçekleşti.* Rüzgârsız bir sabahta aydınlık gökyüzünden güzel bir şeyin ışıl ışıl parlayarak döne döne aşağı inmesi gibi.

Çok uzun zamandır okula gitmiyorum. Dışarı çıkmak bana ıstırap veriyor. Birkaç kez denesem de dışarı çıkıp iki köşe bile dönemedim. İlk köşeden dönmek çok ıstıraplı oldu, ikinci köşeyi ise bir türlü dönemedim, çünkü onun ardında ne olduğunu bir türlü bilemediğim için çok korktum. Hayır, hayır, öyle değil. Gerçeği söylersem, onun ardında ne olduğunu bildiğim için o köşeyi dönemedim.

Bu durumda seninle buluşamadığım gibi sana kendimi de gösteremezdim. Yaşam gücüm (ya da yaşam gücü gibi *bir şeyim*), patlak bir balonun hava kaçırışı gibi boşalıyor. Ve ben o kaçışı durduramıyorum. Sadece iki elim ve on parmağım var, durdurmaya yetmiyor. Böylesi bir zamanda ne yapmanın iyi olduğunu ben de bilmiyorum. Ne *yapmalıyım* acaba?

Bana inan lütfen. Hani sana şu parkın bankında oturduğumuzda söylediklerim vardı ya, onların hepsi doğru.

Ben sana aitim. Eğer isteğin buysa, her şeyimi sana vermek istiyorum. Olduğu gibi. Ama şu sıralar bunu yapamıyorum. Lütfen anla beni.

Daha önce de demiştim ya, benim için pek çok şey zaman alır diye. Nasıl ifade etmiştim, detayları hatırlamıyorum ama sanırım böyle demiştim. Peki sen hatırlıyor musun? Gerçi benim artık pek zamanım kalmamış olabilir. Bu yüzden tık tık diye azimle telgrafın tuşuna basıyorum. Tık tık tık... Ama yardım isteme sinyali yerine varmayabilir. Deniz suyu her an kapıyı kırıp içeri girebilir. Soğuk, kötü niyetli, tuzlu, her anlamda öldürücü deniz suyu.

Hoşça kal.

Umarım tekrar sağlığıma kavuşurum, güneş tekrar bulutların arasından parlar ve sana her zamanki dolmakalemimle, hep kullandığım mürekkeple bunun gibi uzun mektuplar yazabili-

rim (gerçekten böyle olmasını ümit ediyorum. Hem de yürekten. Yüreğimin en derinlerinden).

** Aralık
****** (Senin adın)

Ancak görünüşe göre güneş tekrar parlamadı. Çünkü bu senden aldığım son mektuptu.

18

Her gün, kütüphanenin arka tarafında eski rüyaları okumayı sürdürdüm. Yüksek ateşten yataktan çıkamadığım bir haftayı bir yana bırakırsak, tek bir gün bile işe gelmemezlik etmedim. Sen de hiç ara vermeden kütüphanede çalışmaya devam ederek (bu şehirde hafta içi günleri yoktu, böylece hafta sonu diye bir şey de yoktu) bana yardım ettin. Üzerindeki kıyafetler soluk renkli, yıpranmış ama tertemizdi. Bu sade, süssüz görüntün, kıyafetin nasıl olursa olsun, güzelliğini ve gençliğini öne çıkarıyordu. Tenin parlak ve sıkıydı, kanola yağının yakıldığı lambanın verdiği parlaklıkla canlı bir ışıltı yayıyordu. Az önce fırından çıkmış gibi.

* * *

Bir gece tuhaf bir rüya gördüm. Hayır, o bir rüya değildi, kütüphanede okuduğum eski bir rüyanın içindeki bir manzaraydı sanırım. Ya da hastalıktan bilincim bulanık bir şekilde yatarken, o yaşlı eski askerin yatak ucumda anlattığı anılarından biri de olabilirdi. Belki de bilincimde o kadar sağlam bir yer edinmişti ki zihnimde yeniden canlanmıştı.

O rüya (gibi olan şey) içinde, ben bir askerdim. Savaş vardı ve ben üzerimde subay üniformasıyla devriye geziyordum. Emrimde biri başçavuş olmak üzere altı kişi vardı. Birliğim, çatışmaların yaşandığı dağlarda keşif operasyonları yürütüyordu. Mevsim neydi bilmiyorum ama ne sıcak ne de soğuktu.

Sabahın erken saatlerinde dağın zirvesine yakın yerde yürüyen beyazlar giymiş bir grup insan gördük. Otuz kişi kadarlardı. Birliğim hemen çatışma pozisyonu aldı, ancak buna gerek olmadığı hemen anlaşıldı. Hem silahsızdılar hem de yaşlı, çocuk ve kadınlardan oluşan bir gruptu. Onları durdurup, "Siz de kimsiniz? Nereden geliyorsunuz? Burada ne yapıyorsunuz?" diye sorsam yeriydi ama nasıl olsa dilimi anlayamayacaklardı, bu yüzden vazgeçtim (Evet, bizler çok uzaklardaki farklı bir ülkede savaşıyorduk).

Kadınlar da erkekler de aynı beyaz kıyafeti giyiyorlardı. Bir parça beyaz örtüyü bedenlerine dolamış, iple sıkmışlardı; kaba ve basit bir kıyafetti. Hiçbirinin ayağında ayakkabı yoktu. Bir dini grubun inanmışları gibi görünüyorlardı. Hastaneden kaçmış insanlar gibi bir havaları da vardı. Ama hiçbir şekilde birine zarar verecek gibi görünmüyorlardı. Yine de temkinli olmak için onları takip ettik.

Beyaz kıyafetli insanlar sarp tepeyi tırmandılar. Hiçbiri konuşmadı. En başta giden zayıf, uzun boylu ve yaşlı bir adamdı. Uzun beyaz saçları omuzlarına dökülüyordu. Herkes onun ardından sessizce yürüyordu. Nihayet zirveye ulaştılar. Zirvenin sağında dik bir uçurum vardı ve insanlar o yöne doğru gidiyordu. Sonra ilk önce beyaz saçlı, yaşlı adam kendini uçurumdan aşağı attı. Hiçbir söz söylemeden, hiç duraksamadan, sıradan bir şeymiş gibi, iki elini hafifçe açıp bedenini bıraktı boşluğa. Sonra diğerleri onun peşi sıra devam etti. Sanki havalanan bir kuş gibi, hiç tereddüt etmeden beyaz kıyafetleriyle kollarını açıp birer birer boşluğa atladılar. Kadınlar da çocuklar da, geride tek bir kişi kalmadan, yüz ifadelerinde hiçbir değişiklik olmadan. Onlara bakarken, bu insanlar gökyüzünde uçabiliyor olmalı diye düşündürecek kadar.

Elbette gökyüzünde uçamadılar. Koşarak uçurumun kenarına gittik ve korkuyla aşağıya baktık, vadi tabanı cesetle doluydu. Beyaz kıyafetleri bayrak gibi yayılmış, sıçrayan kan ve beyinleriyle boyanmıştı. Vadi tabanı sivri kayalarla doluydu, keskin çıkıntılarıyla insanların kafasını parçalamak için bekliyorlardı. O

zamana dek savaş alanında çok sayıda feci durumda olan ceset görmüştüm ama bu vadinin dibinde uzanan kanlı manzara karşısında bakışlarımı onlara çevirmeyi yeğlerdim. Bizi en çok etkileyen şey, sessizlikleriyle yüzlerindeki ifadesizlikti. Nasıl bir zorluk yaşıyor olursa olsun hangi insan kendi ölümü karşısında bu kadar sakin ve hissiz olabilirdi?

"Neden?" diye sordum etrafımdaki askerlere. "Bu insanlar da kim? Neden bunu yapmak zorunda kaldılar?"

Başçavuş başını salladı. "Sanırım, bilinçlerini öldürmek için" dedi kuru bir sesle. Sonra elinin tersiyle dudaklarını sildi. "Bazen bu, en iyi çare olarak görülür."

* * *

"Gölgem ölmek üzere" diye açıldım sana bir gece, kütüphanede.

Sobanın önünde, masada karşılıklı oturuyorduk. O gece, sen sıcak bitki çayının yanına üzerine beyaz pudra dökülmüş elma tatlısı getirmiştin. Elma tatlısı bu şehirdeki en kıymetli yiyecekti. Eminim Kapı Muhafızı'ndan elma alıp benim için özellikle yapmıştın bu tatlıyı.

"Pek vakti kalmadı" dedim, "Çok bitkin görünüyordu çünkü."

Bunu duyunca yüzün biraz bulutlandı. Sonra şunu dedin. "Çok yazık ama çare de yok. Karanlık yürekler, er ya da geç bozguna uğrar ve ölürler. Bunu kabul etmen gerekir."

"Gölgeni hatırlıyor musun?"

İnce parmak uçlarınla alnını hafifçe ovdun. Sanki bir hikâyenin olay örgüsünü takip ediyormuşçasına.

"Daha önce dediğim gibi, gölgemi bıraktığımda henüz çok küçüktüm, ondan sonra da bir daha onu görmedim. Bu yüzden bir gölgeye sahip olmanın nasıl bir şey olduğuyla ilgili bir şey bilmiyorum. Onu kaybetmenin dezavantajları var mı?"

"Pek bilmiyorum. Şu anda gölgemle ayrılmış olsak da özellikle rahatsızlık duyduğum bir şey yok. Ama gölgemi sonsuza dek kaybedersem, onunla birlikte başka önemli bir şeyimi de kaybetmiş olmaz mıyım acaba? Sanırım öyle olur."

Gözlerimin içine baktın. "Başka önemli bir şey mi? Mesela nasıl bir şey?"

"Pek iyi ifade edemeyeceğim. Gölgeni sonsuza dek kaybetmenin somut olarak nasıl bir şey olduğunu tam anlayamıyorum çünkü."

Sobanın küçük kapağını açtın, içine birkaç odun daha attın. Körükle ateşi canlandırdın.

"Peki gölgen senden ne istiyor?"

"Benimle yeniden birleşmeyi. Öyle olursa gölgem eski yaşam gücünü geri kazanabilecek."

"Ama gölgenle yeniden birleşirsen, bu şehirde kalamazsın."

"Aynen dediğin gibi."

Kafana tabak koyarsan başını kaldırıp gökyüzüne bakamazsın, diye uyarmıştı Kapı Muhafızı.

"O halde, gölgenden vazgeçmekten başka çaren yok, değil mi?" dedin sakin bir ses tonuyla. "Gölgene yazık ama sen bu şehirde gölgesiz yaşama alışacaksın. Bir süre sonra gölgeni unutursun bile. Diğerleri gibi."

Elma tatlısından bir parça attım ağzıma, tadını hissettim. Ağzıma ekşimsi bir tatlılık ve tazelik hissi yayıldı. Nasıl da leziz elmaymış diye düşündüm. Ve bu şehre geldikten sonra bir şey yiyip de tat aldığım ilk şeyin bu olabileceğini fark ettim.

Sobanın ışığı gözbebeklerinde pırıl pırıl yansıyordu. Ya da bu bir yansıma değil de senin içinde var olan ışık mıydı acaba?

"Endişelenecek bir şey yok" dedin. "Sen buraya geldikten sonra harika işler başardın. Herkesi etkileyecek kadar. Bundan sonra da eminim her şey yolunda gidecek."

Başımı sallayıp onayladım.

Herkesi etkileyecek kadar.

19

Bu senden aldığım son mektuptu.

Mektubunu baştan sona defalarca okudum. Her sözcüğü ezberleyecek kadar. Ve zihnimde tam da batmak üzere olan bir gemi, Titanic gibi devasa bir yolcu gemisi canlandı, telgraf odasında telgraf makinesinin tuşuna tık tık diye var gücünle basan görüntünü hayal ettim. Oradan bana son mesajını gönderiyordun. Soğuk deniz suyu her an kapıdan içeri girebilirdi.

Bir mucize olsun da deniz suyu içeri girmesin diye dua ediyordum. Geminin gövdesi yeniden dengesini sağlayıp tam sınırdayken en kötü durumdan kurtulsun diye. Facianın eşiğinden dönen denizci ve yolcuların güvertede birbirlerine sarılarak ağladıkları, iyi şans için Tanrı'ya ya da her neyse ona şükrettikleri içten bir sahne hayal ettim.

Ama sanırım işler öyle iyi gitmedi. Anladığım kadarıyla bir mucize olmadı, iyi şans gelmedi, sevinçli kucaklaşmalar da olmadı. Çünkü o mektup senden gelen son haberdi.

Birçok mektup yazıp adresine gönderdim ama cevap alamadım. Mektuplarım, adreste bulunamadı diye geri de gelmedi. Telefon da etmedin. Bir cesaretle evine telefon edip şansımı denedim. Ama kaç kez çaldırdıysam da "Bu telefon numarası artık kullanılmamaktadır" diye kayıtlı mesajı duydum sadece. Her halükârda telefonun bana bir faydası olmayacaktı. Eğer benimle bir şey konuşmak isteseydin, bana *sen* telefon ederdin.

Bu şekilde iletişimimiz tamamen kesildi, seninle ne görüşebildik ne de konuşabildik. Yeni yıl geldi, şubat ayında üniversite

sınavına girdim, Tokyo'da özel bir üniversiteyi kazandım. Memleketimdeki üniversiteye gitme olasılığım vardı ve ilk baştaki niyetim de oydu ama (öyle olsaydı az da olsa senin yakınında olurdum) uzun uzun düşündükten sonra Tokyo'ya gitmeyi, diğer bir deyişle seninle arama mesafe koymayı seçtim. Birincisi, memleketimde kalırsam senden sürekli haber bekleyerek geçecek bir yaşamı sonsuza dek sürdürmem gerekecekti. İkincisi, bu şekilde bekleyerek geçen bir yaşam içinde ben muhtemelen, senden başka hiçbir şey düşünemeyecektim. Gerçi bu umurumda olmazdı da. Çünkü ben bu dünyada her şeyden çok seni istiyordum.

Ama aynı zamanda da içimde net bir önsezi vardı: Yaşamım böyle devam edecekse kendimi düzgün bir şekilde koruyamayabilirdim, bunun neticesinde de içimdeki önemli bir şey kaybolup gidebilirdi. Bir yerde ara vermek zorundaydım. Yine çok genel anlamda olsa da şunu da biliyordum: Seninle ilişkimiz için fiziksel mesafe, ruhsal mesafeyle kıyaslandığında o kadar da önem taşıyan bir şey değildi. Eğer beni gerçekten istiyorsan, bana gerçekten gereksinim duyuyorsan, bu kadarlık bir mesafenin hiç engel olmaması gerekirdi. Bu yüzden bir cesaretle doğup büyüdüğüm şehirden ayrılıp Tokyo'ya gitmeyi seçtim.

Tokyo'dan da sana mektup göndermeyi sürdürdüm. Ancak senden cevap alamadım. O dönemde adresine gönderdiğim onca mektubun akıbeti ne oldu acaba? Onları okuyabildin mi? Yoksa zarfı dahi açılmadan birileri tarafından çöpe mi atıldılar? Sonsuza dek sürecek bir gizemdi bu. Buna karşın ben sana mektup yazmaya devam ettim. Her zamanki dolmakalemim, her zamanki mektup kâğıdı ve hep kullandığım o siyah mürekkeple. Mektup yazmak dışında yapabileceğim bir şey yoktu.

O mektuplarda Tokyo'daki günlerimden söz ettim. Üniversite hakkında yazdım. Derslerin genelinin hayal bile edemeyeceğim kadar sıkıcı olması ve etrafımdakilere pek de ilgi duymadığım

üzerine. Şincuku'daki plak dükkânındaki gece yarı zamanlı işim hakkında. O enerjik ve gürültülü şehir üzerine. Eğer o sırada yanımda olsan, ikimiz neler yapardık diye, çeşitli heyecanlı planlar üzerine. Ancak senden cevap gelmedi. Derin bir çukurun kenarında durmuşum da onun kapkaranlık dibine bakıp konuşuyormuşum gibi bir histi. Senin orada olduğunu biliyordum. Ama seni göremiyordum. Sesini duyamıyordum. Ama sen, oradaydın. Bunu biliyordum.

Senden bana kalan, turkuvaz mavisiyle yazıp gönderdiğin o kalın mektup demetiyle senden ödünç aldığım ve henüz geri vermediğim beyaz mendildi. O mektubu defalarca, özenle, okudum. Mendili avucumun içinde tuttum.

Tokyo'da son derece yalnız bir yaşam sürdürüyordum. Seninle teması kaybettikten sonra (bu geçici bir kayıp mıydı yoksa sonsuza dek sürecek miydi, bilmiyordum) bir başkasıyla ilişki kuramadım. Eskiden beri içimde böyle bir meyil vardı ama bu his artık çok daha güçlendi. Senden bir başkasıyla etkileşim içinde olmak hiçbir anlam taşımıyordu. Üniversitede bir topluluğa, dışarıda bir derneğe katılmadım, arkadaşım diyebileceğim birini de bulamadım. Bilincim tek bir kişiye odaklanmıştı. Daha doğrusu, senin bende kalan anılarına.

Daireme kapanıp birçok kitap okuyor, klasik filmler gösteren sinemaya gidiyor, ardı ardına iki film izleyip vakit geçiriyor, arada bir belediye havuzunda uzun mesafe yüzüyordum. Bitap düşene dek amaçsızca, uzun uzun yürüyordum. Tokyo'da geniş caddeler vardı, ne kadar yürürsem yürüyeyim bıkmıyordum. Bunların dışında ne mi yaptım? Başka şeyler de yapmışımdır, ama ne yaptığımı hatırlayamıyorum.

Yaz tatili gelince uzun süredir gitmediğim memleketime döndüm, ama durum daha da kötüleşti. İki günde bir senin şehrine geldim, sıklıkla buluştuğumuz parktaki banka oturdum, o salkımsöğüdün altında durmadan düşündüm. İkimizin geçirdiği

zamanlara gittim. Bir anda orada belirmen için içimde bir ümit kırıntısı taşıyarak. Ancak öyle bir şey olmadı.

Adresini aldım ve bir harita yardımıyla evine gittim. İki katlı müstakil bir evdi. Ne bahçesi vardı ne de garajı, dar cepheli küçük bir evdi. Ancak kapıdaki isimlikte farklı bir soyadı yazıyordu. Ailen başka bir yere mi taşınmıştı? Oradaki postaneye gitsem yeni evinin adresini bana söylerler miydi? Hayır, bu mümkün olmazdı. Dahası, bunu yapmak ne işe yarayacaktı ki? Bilemedim. Tekrar aynı fikre vardım, söyleyecek bir şeyin olsa zaten benimle iletişime geçerdin.

Böylece seninle ilgili tek ipucunu da yitirmiştim. Benim dünyamdan gizlice çekip gitmiştin. Geride ayak izi bile bırakmadan, açıklama gibi bir açıklama yapmadan. Bu gidişin senin niyetinle mi olmuştu, yoksa başına gelen kaçınamadığın bir şeyin sonucu muydu (örneğin kapı kırılmıştı da içeri soğuk deniz suyu mu dolmuştu?), bunu bilmiyorum. Geriye kalan derin bir sessizlikle canlı anılar ve yerine getirilemeyen sözlerdi.

Yapayalnız geçirdiğim bir yazdı. Karanlık bir merdivenden inmeye devam ediyor gibiydim. Merdiven basamakları bitmek bilmiyordu. Artık yerkürenin merkezine mi ulaşacağım acaba diye düşünmeye başladım. Ama bunu umursamadan inmeye devam ediyordum. Etraftaki havanın yoğunluğu ve basıncının giderek değiştiğini fark ediyordum. İyi de ne olmuştu? Bu sadece hava değil miydi? Yalnızca basınç değil miydi?

Ve böylece daha da yalnızlaştım.

20

O öğleden sonra yaratıkların yakılışından çıkan duman yükselip de duvarın dışından görünür hale gelince hızlı adımlarla Kapı Muhafızı'nın kulübesine gittim. Rüzgâr yoktu, tek çizgi halinde yükselen duman, kalın bulutlar tarafından emiliyordu. Kapı Muhafızı tahmin ettiğim gibi bu sefer de yerinde değildi. Kapıdan çıkmış, yaratıkların cesetlerini yakıyordu. Daha önce yaptığım gibi, Kapı Muhafızı'nın boş kulübesinin arka kapısından çıktım, gölge muhafaza alanını geçip yatakta uzanmış gölgemle tekrar buluştum. Gölgemin yüzü solgundu, daha da zayıflamıştı, arada bir şiddetli şekilde öksürüyordu.

"Nasılsınız, bir karara vardınız mı?" diye sordu kısık sesle, beklemeye daha fazla dayanamayacak gibi.

"Üzgünüm, öyle kolayca verebileceğim bir karar değil bu."

"Aklınıza takılan bir şey mi var?"

Ne cevap vereceğimi bilemedim, pencereden dışarı baktım. Ona nasıl bir açıklama yapsam iyi olurdu acaba?

Gölgem iç çekti. "Ne olduğunu bilmiyorum ama sanırım şehir sizi bırakmıyor. Bir sürü hileye başvurarak."

"Ama ben bu şehir için öyle önemli bir varlık mıyım ki? Bir sürü hileye başvurup beni burada tutacak kadar?"

"Beklenen bir şey değil mi ki bu? Ne de olsa bu şehri siz kurdunuz."

"Tek başına yapmadım" dedim. "Çok eskiden biraz yardım etmiştim, hepsi bu."

"Ama sizin hevesli yardımlarınız olmasaydı bu kadar titizlik-

le inşa edilmezdi. Siz bu şehri uzun yıllar boyunca canlı tuttunuz ve hayal gücünüzle beslemeye devam ediyorsunuz."

"Kesinlikle bu şehir, *bizim* hayal gücümüzden doğdu. Ancak uzun zaman geçince, şehir kendi düşüncelerine, kendi gayesine sahip olmuş gibi görünüyor."

"Artık sizin yardımınıza gereksinim duymuyor, bunu mu diyorsunuz?"

Başımı sallayarak onayladım. "Bu şehir kendi başına hareket eden bir canlı gibi görünüyor. Esnek ve zeki bir yaratık. Duruma kendini uyarlayan, gerektiğinde şekil değiştiren. Buraya geldikten sonra çok güçlü hissettiğim bir şey bu."

"Ancak özgürce şekil değiştiriyorsa bir canlıdan ziyade bir hücre ya da benzeri bir şey olmuyor mu?"

"Öyledir belki de."

Düşünen, kendini savunan ve saldıran hücreler.

Bir süre sessiz kaldık. Ben bir kez daha pencereden dışarı baktım. Duvarın dışında hâlâ duman tütüyordu. Yine pek çok yaratık yaşamından olmuştu demek ki.

"Benim her akşam kütüphanede okumaya devam ettiğim eski rüyalar acaba neyin nesi?" diye sordum gölgeme. "Onlar bu şehir için ne anlam taşıyor?"

Gölge, güçsüz bir şekilde güldü. "Ben nereden bileyim? Her akşam onları okuyan siz değil misiniz? Neden bana bu soruyu soruyorsunuz ki?"

"İyi de sen buradasın, bununla ilgili bir şeyler gelmiştir kulağına. Kapı Muhafızı'ndan ya da buraya ziyarete gelen kişilerden."

Gölgem sessizce başını salladı. "Eski rüyaların kütüphanede toplandığını, Rüya Okuyucusu'nun, yani sizin onları her gün okuduğunuzu herkes biliyor. Ve siz her akşam, işinizi bitirdikten sonra onu evine bırakıyorsunuz, değil mi? Ne de olsa burası küçük bir şehir. Ama sizin her gün eski rüyaları okumanızın bu

şehir için ne anlam taşıdığını, nasıl bir etkisi olduğunu, gerçekte hiç kimse bilmiyor. Bana öyle geliyor."

"Ama bu önemli bir anlamı olan bir iş değil mi? Bana bu şehirde onları okumam için özel bir görev verildi, şehir benim bu görevi devam ettirmemi çok güçlü bir şekilde istiyor olmalı."

Gölgem kuru kuru öksürdü, sonra düşüncelere daldı. Ellerimi cebimden çıkardım, dizimin üzerinde ovuşturdum. Oda çok soğuktu.

Gölgem, "Daha önce de demiştim, buradaki kız arkadaşınızın aslında bir gölge, duvarın dışında olan kız arkadaşınızın ise gerçek olması olasılığını hiç düşündünüz mü? Uzun zamandır aklıma takılıyor bu; buraya gelen insanların anlattıklarını dinledim, ufak tefek bilgiler topladım, kendimce düşündüm. Ve şöyle bir varsayıma ulaştım. Burası aslında gölgeler ülkesi olabilir. Gölgeler bir araya geliyor, bu izole olmuş şehirde herkes birbirine sokulup basit hayatlar yaşamıyor mu?"

"Eğer senin dediğin gibiyse, burası gölgelerin şehriyse, neden gerçek bir bedenden oluşan ben bu şehre giriyorum da gölge olan sen buraya kısıldın ve ölmek üzeresin? Tersi olsa anlaşılır ama."

"Anladığım kadarıyla buradakiler kendilerinin aslında gölge olduğunun farkında değiller çünkü. Kendilerini asıl beden sanıyor, çekilip alınan gölgelerinin duvarın dışına gönderildiğini düşünüyorlar. Ama aslında tam tersi değil mi? Duvarın dışına gönderilen aslı, burada kalanlar gölgeler değil mi? İşte bu benim varsayımım."

Bununla ilgili bir süre düşündüm. "Ve duvarın dışına gönderilen asıl bedenler, gölge olduklarını düşünüyorlar, öyle mi?"

"Aynen öyle. İçlerine sahte anılar yerleştiriliyor."

İki elimi ovuştururken bu varsayımın mantığını kavrayama çalıştım. Ama yarı yolda aklım karıştı.

"İyi de bu senin öne sürdüğün sonuna dek bir varsayımdan başka bir şey değil ki."

"Evet" diye onayladı gölgem. "Hepsi benim öne sürdüğüm varsayımdan başka bir şey değil. Kanıtlayamam. Ama düşündükçe, bana böylesi mantıklı geliyor. Birçok açıdan kendimce detaylıca, acele etmeden, irdeledim. Ne de olsa düşünecek bolca zamanım var."

"Eğer senin varsayımını kabul edersem, benim bu kütüphanede okuduğum eski rüyaların ne gibi bir işlevi olur?"

"Bu da sonuna dek varsayımımın uzantısından başka bir şey olmaz."

"Varsayımının uzantısı da olsa duymak isterim."

Gölgem biraz durup nefesini düzenledi. Sonra konuştu.

"Eski rüyalar, burayı bu şehir olarak meydana getirmek için duvarın dışında bırakılan asıl bedenler tarafından bırakıldılar. Yürekteki yankılar gibi bir şey. Asıl bedenini terk etsen de her şeyi kökünden söküp atamazsın, bazı şeylerin geride kalması kaçınılmazdır. İşte bu bırakılanları topladılar ve eski rüya adını verdikleri özel bir kap içine sımsıkı kapattılar."

"Yürekteki yankılar mı?"

"Burada henüz çocukken asıl bedenle gölge birbirinden ayrılır, sonra asıl beden gereksiz ve zararlı diye duvarın dışına çıkarılır. Gölgeler rahat ve sakin bir şekilde yaşayabilsinler diye. Ama asıl bedenden ayrılsa da etkisi tümüyle silinip gitmez. Yürekten sökülüp atılamamış küçük tohumlar gibi geride kalır, gizlice gölgenin içinde gelişir. Şehir bunları hemen bulur, çekip alır ve özel bir kaba kapatır."

"Yürekteki tohumlar mı?"

"Evet. İnsanların sahip olduğu çeşitli türdeki duygular. Üzüntü, karmaşa, kıskançlık, korku, dert, hayal kırıklığı, kuşku, nefret, şaşkınlık, acı, kararsızlık, kendine acıma... rüyalar ve aşk. Bu şehirde bu duygular kullanışsızdır, hatta zararlıdır. Deyim yerindeyse, salgının *tohumudur*."

"Salgının *tohumu*" diye tekrar ettim gölgemin sözünü.

"Evet, öyle. Bu yüzden bu tür şeylerin her bir parçası kazınır, hava geçirmeyen kaplara konur ve kütüphanenin arka tarafına kaldırılır. Ve sıradan halkın oraya yaklaşması yasaktır."

"Peki benim rolüm ne?"

"Muhtemelen onların ruhunu veya yüreklerindeki yankıyı teselli edip etkisizleştirmek olabilir. Bu, gölgelerin yapabileceği bir iş değildir. Sadece gerçek hisleri olan gerçek insanlar empati kurabilir."

"Ama, neden onları teselli etmek zorundayım? Bir kap içine sımsıkı kapatılıp derin uykuya dalmışlarsa, bu şekilde bırakılmaları daha iyi olmaz mı?"

"Ne kadar sıkı kapatılsalar da orada var olmaları başlı başına bir tehdittir. Bir şekilde güç kazanmaları ve bir anda kabuklarından çıkmaları, bu şehir için potansiyel bir tehdittir. Eğer böyle bir duruma düşülürse, şehir bir anda yıkılabilir. Bu yüzden onlar teselli edilip güçleri birazcık da olsa etkisizleştirilmek isteniyor. Birisi eski rüyaların sesine kulak verip onlarla birlikte rüya görürse, onları sakinleştirir; istenen büyük olasılıkla budur. Ve bunu yapabilecek kişi, şu an için, bir tek sizsiniz."

* * *

İki düşünce arasında kalmıştım.

Bu şehrin kütüphanesinde her gün seninle görüşüp kanola yağı lambasının ışığında, rüya okuyuculuğu işini yapmanın mutluluğu. Eski püskü bir masada karşılıklı oturup seninle konuşmak, benim için hazırladığın bitki çayını içmenin keyfini sürmek. Her akşam, iş bitiminde, seni evine kadar geçirmek. Bunun ne kadarının gerçek ne kadarının kurgu olduğunu bilmiyordum. Yine de bu şehir bana yüreğimi sevinçten titreten bir mutluluk veriyordu.

Başka bir şeyse, duvarın dışındaki dünyada seninle olan ilişkimiz ve bunun yüreğimde bıraktığı kesin anılardı. Seninle bu-

luştuğumuz o küçük şehrin parkında, kız çocuklarının bindiği salıncaktan çıkan ritmik gıcırtı. Birlikte dinlediğimiz dalgaların sesi. Kalın mektup demeti, beyaz mendilin. Gizli öpücükler. Bunlar kuşkusuz, gerçekten en canlı haliyle yaşandı. Hiç kimse bu anıları benden alamaz.

Peki ben hangi dünyaya ait olmalıydım? İşte buna karar veremiyordum.

21

Genç bir kız, geride hiç iz bırakmadan, yaşamından gidip kayboluyor. Sen o zaman on yedi yaşında, sağlıklı bir gençsin. Ve o kız, senin ilk kez öpüştüğün kişi. Herkesten çok daha çekici bulduğun, güzel ve harika bir kız. O da seni çok sevdiğini söylemişti. Zamanı gelince, senin olmak istediğini de. İşte o kişi, hiçbir haber vermeden, veda bile etmeden, açıklama dahi yapmadan, hayatından çekip gidiyor. Ortadan kayboluyor. Sözcüğün tam anlamıyla, duman gibi.

Başına bir şey mi geldi acaba?

Beklenmedik bir durum oldu da başka bir şehre mi taşındı (ama ne olursa olsun haber vermeliydi), yolda yürürken gökten başına bir şey düştü de bilincini mi yitirdi, ya da artık yaşamıyor mu (trafik kazası, sokak haydutları tarafından öldürülme, hızlı ilerleyen bir hastalık, yoksa intihar mı?), birisi tarafından kaçırıldı da bir yerde mi tutuluyor, (iyi de kim yapsın ve ne için?) veya bir anda artık seni sevmez mi oldu? Senin yüzünü görmek, adını duymaktan iğrenir hale mi geldi (ona uygunsuz bir şey mi dedin, yakışıksız bir harekette mi bulundun?), sokağın bir yerinde kara bir delik gibi bir şey kimse fark etmeden ağzını açmış, oradan geçenleri içine mi çekiyordu acaba; ağaç yapraklarının kanalizasyon ızgaraları tarafından yutulması gibi. Ya da... veya... Evet, bu dünyada her türlü olasılık insanları bekliyor. Her köşe başında akla gelmeyen tehlikeler bekliyor olabilir. Ancak onun başına gerçekten ne geldiğini bilme imkânın yok.

Sevdiğin kişinin akıl almaz bir şekilde, aniden ortadan kaybolmasının ne kadar üzücü olduğunu, yüreğini nasıl bir şiddetle acıttığını, insanı ne kadar derinden yaraladığını, içten içe nasıl da kanadığını hayal edebilir misin?

En çok acı verense, tüm dünya tarafından gözden çıkarıldığın hissidir. En ufak bir değerin olmadığını düşünürsün. Sanki anlamsız bir kâğıt parçasısındır ya da görünmez olmuşsundur. Avuç içlerini açıp baktığında karşı tarafı görecek gibi olursun; yalan değil, sahiden.

Mantıklı, ikna olacağın bir açıklama ararsın. Buna her şeyden çok ihtiyaç duyarsın. Ancak hiç kimse sana bunu vermez. Hiç kimse sana ilerlemen gereken yönü göstermez. Hiç kimse seni teselli etmez, cesaretlendirmez (zaten bunun yapılması ne işe yarar ki?). Çorak bir arazide bir başına bırakılmış gibisindir. Göz alabildiğine görülen yerde tek bir ot ya da ağaç yoktur. Tek bir yönden güçlü mü güçlü bir rüzgâr esmektedir, tenine iğne gibi batan bir rüzgâr. Bir sıcaklığı olan dünyadan acımasızca dışlanmış, bir başına kalmışsındır. Gidecek başka bir yeri olmayan duyguların göğsüne kurşun gibi yığılır.

Ondan bir şekilde haber gelmeli dersin. Böyle düşünüp sabırla beklemeye devam edersin. Zaten beklemekten başka yapabileceğin bir şey de yoktur. Ama ne kadar beklesen de haber gelmez. Ne telefon çalar ne de posta kutunda kalın bir zarf olur. Kapı da çalmaz. Olan tek şey, sessizliktir. Ve hiçlik. Bu şekilde sessizlik ve hiçlik, en yakın arkadaşın olur. Elinden gelse hiç de arkadaş olmak istemeyeceğin *şeylerdir* bunlar. Ama onlardan başka da sana eşlik eden kimse yoktur ortada. Elbette bir parça umuda tutunursun. Ama sessizlik ve hiçliğin kaba kuvveti karşısında umudun gölgesi bile silikleşmeye başlar.

* * *

Bu şekilde on sekizinci yaşımı karşıladım, en son mektubunu alışımın üzerinden bir yıl geçmişti. Zaman ağır, ama aynı zamanda acımasız bir hızla geçti. Bir kilometre taşı görünürken bir diğeri geride kalıyordu. Sonra bir diğeri geliyordu.

Ben denen insanın ne olduğunu bir türlü idrak edemiyordum. Ben neden buradaydım, bunları yapıyordum? Neden burada hep böyle güçlü rüzgâr esiyordu? Bunları kendime defalarca sordum.

Elbette, cevap gelmedi.

22

Kütüphaneye giderken yarı yolda kar yağmaya başladı. Kuru, minik parçalardan oluşan, erimesi zaman alacak gibi görünen kar taneleri. Acaba kar tutacak mıydı, bilemiyordum.

Kütüphaneye vardığımda odun sobası her zamankinden daha harlı bir şekilde yanıyordu. Üzerindeki büyük, siyah çaydanlıktan buhar çıkıyordu. Sen bahçeden topladığın şifalı otları küçük bir havanda eziyordun. Yoğun emek gerektiren bir işti. Sen sabırla ezerken *kırt kırt* diye bir ses çıkıyordu. Odaya girdiğimde başını kaldırıp hafifçe gülümsedin, işine ara verdin.

"Kar yağmaya başladı mı?"

"Biraz yağıyor" dedim. Ağır paltomu çıkarıp duvardaki askıya astım.

"Bu gece çok yağmayacaktır. Birikmez de" dedin. Muhtemelen söylediğin gibi olacaktı. Her zamanki gibi.

* * *

Eski rüyanın tozunu alıp masanın üzerine koydun, ben de onu okumaya başladım. Avuç içimle sarar gibi ısıtarak onu harekete geçirdim. Eski rüya kısa bir süre sonra gözünü açtı, mesajını duyamadığım sözlerle anlatmaya başladı.

Eski rüya; gölgemin ileri sürdüğü gibi, sökülüp alınmış, bir yere kapatılarak korunmuş insanların yüreğinin yankısı mıydı? Bu varsayımın doğru olup olmadığına karar veremedim. Benim açımdan orada olan şey, kap içine kapatılmış bir "mikrokozmik

kaostu" Yüreklerimiz bu kadar belirsiz ve tutarsız olabilir miydi? Ya da eski rüyaların bunun gibi parçalı ve karışık mesajlar göndermesinin nedeni, tek bir tutarlı yürekten değil de bir artık koleksiyonundan gelmeleri miydi?

Rüyamda başçavuş bana kuru bir sesle şöyle demişti. "Bazen bilinci öldürmek en kolay çaredir."

* * *

"Bu şehirden giderim belki" diye açıldım sana. Sana bir şey demeden buradan çıkıp gitmem uygun olmazdı çünkü. Şehir bu dediğimi duyacak olsa bile.

"Ne zaman?" diye sordun. Şaşırmış görünmedin.

Nehir boyunca yan yana yürüyorduk. Seni evine bırakıyordum, her akşam yaptığım gibi. Kar yağışı bir süre önce kesilmişti. Bulutların arasında bir parça açıklık olmuş, o aralıktan birkaç yıldız görülüyordu. Yıldızlar, buz parçası gibi, beyaz ve soğuk ışıklarını dünyaya saçıyordu.

"Yakında, gölgem son nefesini vermeden."

"Kararını verdin yani?"

"Sanırım" dedim. Ancak kafam hâlâ karışıktı. "Bunu yapmadan önce, seninle konuşmak istediğim bir şey var."

"Neymiş?"

"Seninle çok uzun süre önce duvarın dışındaki dünyada görüşüyorduk."

Durdun, boynuna sarılı yeşil atkıyı düzelttin. Sonra yüzüme baktın. "Benimle mi?"

"Bir diğer seninle. Duvarın dışındaki seninle."

"O, benim gölgem mi?"

"Sanırım öyle."

"Benim gölgem çok uzun zaman önce öldü" dedin. Bu gece kar birikmeyecek diye haber verdiğin zamandaki gibi düz bir sesle.

Senin gölgen çok uzun zaman önce öldü diye tekrar ettim zihnimde. Bir mağaranın derinliklerindeki bir yankı gibi.

Sonra "Öldükten sonra gölgelere ne olur?" diye sordum.

Başını salladın. "Bilmem. Ben kütüphanede görevlendirildim ve belirli bir işi yapıyorum sadece. Kapıyı açıyor, soğuk günlerde sobayı yakıyor, bitki ezip bitki çayı yapıyorum. Bunları yaparak işinde sana yardım ediyorum."

* * *

Ayrılırken şunları dedin. "Artık kütüphaneye gelmeyebilirsin, öyle mi? Ama bu şehirden nasıl çıkacaksın? Kapıdan öylece çıkıp gidilemiyor, değil mi? Şehre girerken bir sözleşme imzalamıştın çünkü."

Sustum. Şimdi burada anlatamazdım. Birileri duyabilirdi.

"Dışarıdaki dünyada seninle görüşürken" dedim, "ben sana, yani o kıza, âşık olmuştum. Hem de bir anda. Ben o zaman on altı yaşındaydım, sen on beştin. Şimdiki senin olduğun yaşta."

"On beş mi?"

"Evet, dış dünyanın ölçütlerine göre, *o kız* on beşindeydi."

Evinin önünde durduk, belki de son olacak sohbetimize devam ettik. Kar dinmişti ama dondurucu soğuk olan bir akşamdı.

"Sen duvarın dışındaki dünyada, benim gölgeme âşıktın. Orada o kız, on beş yaşındaydı" dedin. Anlaması imkânsız bir şeyi, anlamadığını bir kez daha teyit edercesine.

"Ben onu güçlü bir şekilde arzuluyordum, o da beni arzuluyor görünüyordu. Ama bir yıl sonra, birdenbire ortadan kayboldu. Hiç haber vermeden, bir açıklama yapmadan."

Atkını bir kez daha düzelttin. Sonra başını sallayarak onayladın. "Çaresi yok. Gölge, bir şekilde ölüp giden bir şey çünkü."

"O kızla bir kez daha görüşmek için bu şehre geldim. Buraya gelirsem onu görebilirim diye. Diğer yandan *seninle de* görüş-

mek istiyordum. Duvardan içeriye girme nedenlerimden biri de buydu."

"Benimle mi?" diye kuşkulu bir yüz ifadesiyle baktın bana. "Ama, neden? Neden benimle görüşmek istedin? Ben senin âşık olduğun o on beş yaşındaki kız değilim ki. Özünde belki birdik ama küçükken birbirimizden sökülüp koparılmış, duvarın iç ve dış kısmına ayrılmak zorunda kalmışız ve farklı varlıklar olduk."

Gözlerinin içine baktım. Dağdaki berrak bir pınarın dibini keşfetmek istercesine. Sonra şunu dedim. "Sen, o değilsin. Bunu çok iyi anlıyorum. Sen burada rüya görmüyorsun, hiç kimseye âşık olmuyorsun."

* * *

Sonra o, toplu konutların girişindeki kapıda kayboldun. Belki de sonsuz bir vedaydı bu. Ancak senin için her zamanki gibi bir hoşça kaldı. Çünkü burada her şey sonsuza dek sürer.

23

Yirmi yaşına geldiğimde, o çalkantılı dönemi bir şekilde atlatmıştım. Şimdi düşününce o günleri sağ salim –hiç yara almadan geçirdiğimi söyleyemesem de – geçirebilmiş olduğuma kendim bile şaşıyorum.

Ne üniversiteye ne de ders çalışmaya ilgim vardı, derslere de pek girmiyordum. Arkadaş da edinmemiştim. Tek başına kitap okuyor, arada bir yarı zamanlı işte çalışıyordum. Yarı zamanlı çalıştığım yerde birkaç kişiyle tanışmıştım, birlikte içmeye gidiyorduk, ama bunun ötesinde yakınlık kurmuyordum. Ama ne yaparsam yapayım bir türlü huzurlu hissetmiyordum. Hiçbir şeye ilgi duyamıyordum. Kalın bir bulutun içinde dalgın bir şekilde sadece yürümeye devam ettiğim günlerdi. Bunların nedeni, seni kaybetmiş olmamdı. Güçlü arzum yerini bulmamıştı.

Ama bir gün birdenbire açıldı gözlerim. Bu uyanışı tetikleyen şey neydi, şimdi de hatırlamıyorum. Ama son derece küçük ve sıradan bir şey olduğuna kuşkum yok. Mesela yeni haşlanmış yumurtanın kokusu, kulağa kısım kısım gelen nostaljik bir müzik, yeni ütülenmiş gömleğin verdiği his... Bunlar bilincimde özel bir yeri uyandırdı ve birden gözüm açıldı. Ve şöyle düşündüm. *Böyle devam etmemeliyim.*

Yaşamımı bu şekilde devam ettirirsem bedenim de ruhum da parça parça olacak, sen yanıma geri dönsen bile, belki de seni iyi bir şekilde kabul edemeyecektim. Böylesi bir durumdan kaçınmalıydım.

Kendimi doğru yola geri soktum. Derslere yeteri kadar devam

etmemiştim, notlarım da doğal olarak berbattı; yılı tekrar etmem gerekecekti. Kaçışım yoktu. Bu ödemem gereken bir bedeldi. Yaşamımı düzene sokacaktım. Derslere eksiksiz katılacak, dikkatli bir şekilde not tutacaktım (o dersin ne kadar sıkıcı olduğunu düşünsem de). Boş zamanlarımda üniversitenin havuzunda yüzüp fiziksel gücümü ve formumu koruyacaktım. Yeni temiz kıyafetler alacak, içkiyi azaltıp düzgün yemekler yiyecektim.

Böyle yaşamaya başladıktan sonra doğal olarak birkaç arkadaş da edindim. Onlara ilgi ve sevgi gösterirsem, onlar da bana ilgi ve sevgi gösteriyorlardı. Hiç de fena değildi. Seni sabırla beklemeye devam ederken, başka bir düzlemde, sıradan bir yaşam sürdürme becerisi edinebilirdim.

Nihayet bir kız arkadaşım oldu. Aynı dersi aldığımız, benden bir yaş küçük bir kız öğrenciydi. Parlak bir kişiliği vardı, sohbeti zevkliydi. Zeki, yüzü de çekiciydi. İyileşmemi pek çok anlamda destekledi, bunun için ona minnettarım. Ama içimde hep bir çekince vardı. Yüreğimin bir yerinde sadece *senin* için bir yer bırakmalıydım.

Biri için gizli bir yer ayırarak başka biriyle aşk ilişkisi yaşamak, böyle bir şey mümkün müdür? Bir dereceye kadar mümkündü. Ama sonsuza dek süremezdi. Bu yüzden onu incittim, sonrasında da ben incinmiş oldum. Ve yine bir başına kaldım.

Beş yılda üniversiteyi bitirip kitap dağıtımı yapan bir şirkette işe girdim. Memleketime dönmedim. İşimin yelpazesi genişti, öğrenecek çok şey vardı. Aslında bir yayınevine girip editör olarak görev almak istemiştim, ama başvurduğum tüm yayınevlerinin mülakatında elendim. Bunun nedeni üniversitedeki akademik performansımın düşük olmasıydı sanırım. Ama kitap dağıtımı da elbette kitapla ilgili bir işti, gönlümdekinden farklı olsa da değerliydi. Böylece bir şirket çalışanı olarak kendime yetecek bir yaşam geçirmeye başladım. İşime alıştım, giderek daha çok sorumluluk gerektiren işlere atandım.

Öte yandan, kadınlarla ilişkilerim açısından genelde ayın döngüyü yaşayıp duruyordum. Ben de herkes gibi kadınlarla çıktım, ciddi şekilde evlenmeyi düşündüğüm bile oldu. Kesinlikle gönlümü hoş tutmak için çıkmadım. Ne var ki, neticede, onlarla aramda gerçek anlamda güvene dayalı bir ilişki kuramadım. Bunu yapabilseydim iyi olurdu ama hiçbir zaman öyle olmadı. En sonunda bir şey oluyor ve ben hep işi batırıyordum; *işi batırmak*, gerçekten de en uygun ifade.

Bunun iki nedeni var. İlki, gönlümde hep *sen* vardın. Senin varlığın, sözlerin, görüntün aklımdan bir türlü çıkmadı. Ben her zaman, bilincimin en derin yerinde seni düşünmeye devam ettim. Bu en büyük nedendi.

Aynı zamanda, içimde sürekli bir korku vardı. Eğer birine koşulsuz âşık olursam, o âşık olduğum kişi tarafından bir gün aniden, hiçbir neden belirtilmeden, ne olduğunu anlayamadan terk edilme korkusu. O kadın, daha önce senin yaptığın gibi, hiçbir şey söylemeden hayatımdan duman gibi kaybolup gidebilirdi. Ve ben geride bir başına kalırdım. Bomboş bir kalple.

Ne olursa olsun bir daha aynı şeyleri hissetmek istemiyordum. Başıma aynı şey gelmesindense kendi halimde, sessizce yaşamak çok daha iyi olurdu.

Her gün yemeğimi kendim hazırlıyor, spor salonuna gidip formuma özen gösteriyor, temiz giyiniyor, boş zamanlarımda kitap okuyordum. Düzenli bir hayat, tek başına yaşayan biri için çok önemli hale gelir; bazen düzenli yaşamakla monotonluk arasına ince bir çizgi çekmek zorlaşır.

Etrafımdakilere, yaşamım özgür ve bencilce görünüyor olabilirdi. O özgürlüğü, günlük sessizliği minnettar bir şekilde kabul etmiştim. Bu *benim gibi bir insanın* kabul edebileceği türde bir yaşam tarzıydı, başka insanlara katlanması güç gelebilirdi. Çok monoton, çok sessiz ve her şeyin ötesinde, çok yalnız görünebilirdi.

* * *

Otuzlu yaşlarımı geride bırakıp kırkıncı doğum günümü karşıladığımda, ufak bir sarsıntı yaşadım. Hiç kimseyle bağ kuramamıştım; ömrümü hep böyle tek başına mı geçirecektim? Bundan sonra giderek yaşlanacaktım. Ve daha da yalnızlaşacaktım. Artık inişe geçecektim, fiziksel yeteneklerim giderek kaybolacaktı. Bugüne dek düşünmeden kolayca yapageldiğim şeyleri yapamaz hale gelecektim. Gelecekteki bu halimi henüz gözümde canlandıramıyordum, ama kesinlikle hoş bir şey olmayacağını düşünebiliyordum.

Kırk yaş. Düşünüyorum da on yedi yaşından sonraki yirmi üç yıl boyunca seni beklemeye devam ettim demek oluyordu bu. O arada, senden hiç haber gelmedi. Sessizlik ve hiçlik, hiç değişmeden dostlarım oldu. Onların varlığına tümüyle alışmıştım. Daha doğrusu, onlar benim birer parçam olmuştu. Sessizlik ve hiçlik. Onlar olmadan ben denilen bu varlık hakkında söyleyecek bir şey kalmazdı.

* * *

Bu şekilde kırkıncı doğum günümü sakince (kutlayan kimse olmadı) geçirdim. Şirkette işim yolundaydı. Mevkim yükselmişti, gelirimden de hoşnuttum (daha doğrusu güçlü bir şekilde arzu ettiğim bir şey yoktu). Memleketimdeki yaşlı ebeveynim benim evlenip çocuk sahibi olmamı istiyordu. Ne var ki, onlar için üzgünüm ama, böyle bir isteğim yoktu.

Hep aklımdaydın. Yüreğimin en derinindeki küçük odaya girip anılarımızın peşine takılıyordum. Bana gönderdiğin bir demet mektup, bir mendil ve duvarla çevrili şehirle ilgili özenli kayıtları tuttuğum o defter. O küçük odada onları elime alıyor, hiç usanmadan okşuyor, seyrediyordum (sanki on yedi yaşın-

daki bir genç gibi). Yaşamımın tüm sırları o odadaydı. Başka kimsenin bilmediği, bana ait sırlar. Bir tek sen çözebilirdin oradaki gizemi.

Ama yoktun. Nerede olduğunu bilmemin imkânı da yoktu.

* * *

Kırk beşinci doğum günüm geldi çattı, bu pek de hoş olduğunu söyleyemeyeceğim dönüm noktasını geçtikten kısa bir süre sonra bir kez daha çukura düştüm. Oradan *tökezleyerek* çıktım. Eskiden, o acınası yirmi yaş civarındaki günlerimde, ayağımın yerden kesildiği zamanlardaki gibi. Ama bu kez düştüğüm çukur mecazi değil, toprağa açılmış gerçek bir çukurdu. Düşmenin ne zaman, nasıl olduğunu hatırlamıyorum. Ama sanırım, basitçe, o sırada attığım adım kazara yere değmemişti.

Bilincim geri geldiğinde (demek ki bilincimi kaybetmiştim), o deliğin dibinde yatıyordum. Bedenimde hiç acı hissetmediğimi görünce, düşmedim mi acaba diye düşündüm. Oraya taşınıp *konulmuştum* belki de. Ama kim yapmıştı bunu? Bilmiyorum. Bildiğim, bedenim bulunduğu yerden uzakta bir yere taşınmıştı. Gerçeklikten uzağa, uzağa, uzağa; uzakta bir yerdeydim.

Vakit, geceydi. Çukurun üzerinde dikdörtgen şeklinde kesilmiş gibi bir gökyüzü görülüyordu. O kadar da derin bir çukur değildi demek ki. Yerin üstüne çıkmak istesem, kendi gücümle tırmanıp çıkabilirdim sanki. Bunu anlayınca biraz rahatladım. Ama çok bitkindim. Bedenimi doğrultamıyordum bile. Elimi kaldıracak gücüm yoktu, gözümü zar zor açıyordum. Bedenim parçalara ayrılmış gibi yorgundum. Gözlerimi yavaşça kapattım, yine bilincimi kaybettim. Derin baygınlık denizine battım.

* * *

O andan itibaren ne kadar zaman geçti acaba? Gözümü açtığımda gökyüzü tümüyle aydınlanmıştı. Küçük, beyaz bulutların rüzgârla sürüklendiğini görüyordum. Kuşların öttüğünü duyuyordum. Sabahtı demek. Berrak, güneşli, iyi his veren bir sabahtı. Birisi çukurun kenarından eğilmiş, bana bakıyordu. Başı tıraşlı, iri bir adam. Kat kat tuhaf kıyafetler giymişti, elinde küreğe benzer bir şey vardı.

"Hey, oradaki!" diye seslendi derinden gelen bir sesle. "Senin ne işin var orada?"

Bunları gerçekten mi yaşıyordum yoksa hayal miydi, anlamak için biraz zamana ihtiyacım vardı. Hava ne sıcak ne de soğuktu. Taze ot kokuyordu.

"Burada ne işim mi var?" diye tekrarladım sorusunu.

"Evet. Ben de sana bunu soruyorum."

"Bilmiyorum" diye yanıtladım. Sesim, hiç de kendi sesim gibi gelmedi kulağıma. "Burası neresi ki?"

"Uzandığın yeri mi diyorsun?" dedi adam anlaşılır bir sesle. "Nereden geldiğini bilmiyorum, ama sana küçük bir dost tavsiyesi, bir an önce oradan çıkman yararına olur. Orası, ölü yaratıkları atıp üzerine yağ döküp yaktığımız çukur çünkü."

24

Öğleden sonra kar yağmaya başladı. Rüzgârsız gökyüzünden sayısız beyaz kar tanesi, şehrin üzerine sessizce döküldü. Usulca boşlukta süzülen kar değildi bu. Kar tanelerinin her biri güçlü bir ağırlığa sahipti ve taş gibi düz bir çizgi çizerek yere iniyordu.

Evimden çıkıp batıdaki tepeden aşağı indim, hızlı adımlarla kapıya yöneldim. Yolda karşılaştığım yaratıkların sırtına donmuş kar kümeleri yapışmıştı, yenilgiyi kabul etmiş gibi gözlerini devirmişler, ağızlarından beyaz soluklar çıkarken yavaş adımlarla yürüyorlardı. Bu birkaç günde soğuğun şiddeti artmış, yiyecekleri yemiş ve yapraklar da çok azalmıştı. Bu durumda daha da çok yaratık ölecekti. Güçsüz olanlarından başlayarak, sırayla.

Kuzey duvarının dışındaki gri duman giderek arttı, kalınlaştı, güçlü bir şekilde yükseklere çıktı. Kapı Muhafızı bugün de yaratıkların cesetlerini toplayıp yakma işini yürütüyordu. Duman, gökyüzüne doğru bir çizgi çizerek yükseliyor, dolanarak yükselen bir ip gibi kalın kar bulutları tarafından emiliyordu. Yaratıklar için üzgündüm ama cesetlerin sayısı ne kadar çok olursa, Kapı Muhafızı'nın da işi o kadar artıyor, ben de o kadar zaman kazanıyordum.

Kapı Muhafızı kulübede değildi. Ancak soba hâlâ harlı bir şekilde yanmaya devam ediyor, kimsenin olmadığı odayı ısıtıyordu. İş masasının üzerinde el baltası ve nacaklar, düzgün bir şekilde yan yana konmuştu. Bıçak uçları sivriltilmiş, güzel ve tehditkâr bir şekilde parlıyor, masanın üzerinden sessiz bir

şekilde bana doğru bakıyorlardı. Kapı Muhafızı'nın kulübesini geçip Gölge Muhafaza Alanı'nda gölgemin uyuduğu odaya girdim.

Odanın kokusu öncekine göre ağırlaşmış, ölümü çağrıştırıyordu. Odaya girince duvardaki birkaç düğüm yeri uyarmak istercesine bana baktı. "Ne düşündüğünü biliyorum senin!" dercesine. Gölgem, yorgana sarınmış, ölü gibi yatıyordu. Parmağımı burnunun altına tutup soluk alıp almadığına baktım, ölmediğinden emin oldum. Gölgem gözünü açtı, tembelce doğruldu.

"Kararınızı verdiniz, değil mi?" diye güçsüz bir halde sordu.

"Evet. Şimdi birlikte buradan çıkacağız."

"Hemen mi?"

"Hemen şimdi."

"Artık gelmeyeceksiniz diye düşünmeye başlamıştım" dedi gölgem hafifçe boynunu bükerek. "Nasıl, yüzüm berbat görünüyor, değil mi?"

Gölgemin iyice zayıflamış bedenini kucaklayıp kaldırdım, omzundan tutarak dışarı çıkardım. Sonra onu sırtıma aldım. *Gölgene kesinlikle dokunmamalısın* diye uyarmıştı Kapı Muhafızı ama artık umurumda değildi. Gölgemin neredeyse hiç ağırlığı olmadığından onu sırtımda taşımak zor olmadı. Bu şekilde bedenlerimizi birleştirince, gölgem asıl bedeni olan benden güç alıp azar azar iyileşmeye başlayacak olmalıydı. Çöldeki bitkinin suyu var gücüyle emmesi gibi. Bu aşamada ben, gölgeme ne kadar güç verebilirdim, bundan emin olamasam da.

"Şuradaki boruyu alın lütfen" dedi gölgem sırtımdan, Kapı Muhafızı'nın kulübesinden çıkarken.

"Boruyu mu?"

"Evet, onu alırsak Kapı Muhafızı'nın peşimizden gelmesi güçleşir."

"Çok sinirlenecek" dedim pırıl pırıl parlayan el baltası ve nacaklara bakarken.

"Ama bu gerekli. Şehir isterse çok tehlikeli olabilir. Hazırlıklı olmalıyız."

Nedenini anlamamıştım ama dediği gibi duvara asılı boruyu aldım, paltomun cebine koydum. Uzun zamandır kullanıldığından rengi, bal rengine dönmüş, eski bir boruydu. Yaratıkların tek boynuzundan yapılmış, üzerinde ince oymalar vardı.

"Pek zaman yok" dedi gölgem. "Acele edelim. Kendi ayaklarım üzerinde koşamadığım için affedin beni."

"Seni sırtımda şehirden geçirirsem, pek çok kişi görür."

"Olsun, birlikte kaçtığımız hemen anlaşılacak zaten. Bir an evvel güney duvarına varalım."

Gölgemi sırtıma aldım, Kapı Muhafızı'nın kulübesini geride bıraktık. Artık geri dönülmez bir yoldaydık. Nehre ulaştık, eski köprüden güneye geçtik. Arada bir kar taneleri gözümüze girdi, önümüzü göremeyip yaratıklara çarptık. Onlara her çarptığımda küçük, tuhaf bir ses çıkardılar.

Yağan karın da etkisiyle caddeden geçen insan sayısı çok azdı, ama bizi gören birkaç şehir sakini de olmadı değil. Öylece durup sessizce bize baktılar. Bu şehirde koşan insan görmek son derece nadir bir şeydi. Acaba nereye haber vereceklerdi? *Rüya Okuyucusu gölgesiyle birlikte şehirden kaçmaya çalışıyor*, diye. Yoksa bu durum, onlar için hiçbir anlam taşımıyor muydu?

Bu şehre geldikten sonra hiç spor yapmadığımdan, ne kadar hafif olsa da gölgemi sırtımda taşıyarak şehirden koşarak çıkmak pek kolay olmalı. Nefes nefese kaldım, beyaz soluğum göğe yayıldı. Aldığım nefes karla karışık olduğundan soğuktu, ciğerime iğne saplanmış gibi acıyordu. Nihayet güney tepesinin ayağına vardığımızda nefesimi düzenlemek için durdum, arkama baktım.

"Eyvah" dedi gölgem. "Bakın, yaratıkların yakılmasından çıkan duman inceliyor."

Gölgemin dediği gibiydi. Yağan karın arasından, kuzey du-

varının diğer tarafından görülen duman, günün erken saatlerine göre net bir şekilde incelmişti.

"Bu kar altında ateş sönmeye başlamıştır" dedi gölgem. "Öyleyse Kapı Muhafızı ek kanola yağı almak için kulübeye dönüyordur. O zaman da benim Gölge Muhafaza Alanı'ndan ayrıldığımı anlayacaktır. Hızlı koşan biri. İşler ters gidebilir."

Gölgemi sırtımda taşıyarak güneydeki tepenin sarp yamacını tırmanmak, kolay olmadı. Ama bir kere yapmaya karar vermiştim, yarı yolda şikâyet edemezdim. Ve gölgemin dediği gibi, *şehir isterse çok tehlikeli olabilirdi.* Paltomun altında terleyerek yamacı tırmanmaya devam ettim. Bir şekilde tepenin zirvesine ulaştığımda iki bacağım da taş gibi katılaşmış, baldırlarıma kramp girmişti.

"Biraz dinlenelim izninle" dedim yere çömelirken, nefes nefese kalmış halde. Zamanla yarıştığımızı biliyordum, ama bacaklarım artık hareket edecek durumda değildi.

"Tabii, burada biraz dinlenin lütfen. Benim kendi başıma koşamamamdan dolayı kendinizi cezalandırmayın. Bana boruyu verir misiniz?"

"Boruyu mu? Boruyla ne yapacaksın?"

"Siz verin bana."

Nedenini anlamadan çaldığım boruyu paltomun cebinden çıkarıp gölgeme verdim. Gölgem onu ağzına götürdü. Derin bir nefes aldı ve tüm gücüyle üfledi. Aşağıdaki şehre doğru bir uzun, üç kere kısa. Borudan o her zamanki ses çıktı. Gölgemin bu kadar yetenekli şekilde boruyu üfleyebilmesine şaşırdım. Kapı Muhafızı'nın üflediğiyle hemen hemen aynı sesi çıkarmıştı. Bu yeteneği ne zaman edinmişti acaba? İzleyerek ezberlemiş miydi?

"Ne yapıyorsun?"

"Gördüğün gibi, boruyu üflüyorum. Böylece biraz zaman kazanacağız." Sonra gölgem boruyu kolayca fark edilecek şekilde yakındaki bir ağaca astı. "Böyle yapınca Kapı Muhafızı bunu bu-

lacak ve geri alabilecek. Nasıl olsa bu yoldan gelip peşimize düşecek. Boruyu geri alınca, öfkesi biraz azalır belki."

"İyi de nasıl zaman kazandıracak bu bize?"

Gölgem açıkladı. "Borunun sesini duyan yaratıklar bir araya gelip kapıya yönelir. Böyle olunca da Kapı Muhafızı kapıyı açıp onları dışarı çıkarmak zorunda kalır. Hepsi çıktıktan sonra da kapıyı kapatır. Bu onun işinin kesin bir kuralıdır. O sırada biz de zaman kazanmış olacağız."

Hayranlıkla gölgeme baktım. "Çok zekice bir hamle bu."

"Dinle beni; bu şehir kusursuz değil. Duvar da kusursuz değil. Bu dünyada kusursuz diye bir şey yok. Her şeyin zayıf bir noktası vardır, bu şehrin zayıf noktalarından biri de o yaratıklar. Onları sabah içeri alıp akşam dışarı çıkarmakla, şehir dengesini koruyor. Biz şimdi o dengeyi bozmuş olduk."

"Şehir bize kızmıştır, değil mi?"

"Muhtemelen" dedi gölgem. "Eğer şehrin duyguları varsa, öyle olmuştur."

Parmaklarımla baldırlarımı ovunca her iki bacağım da nihayet eski esnekliğine dönmüştü. "Haydi, gidelim." Yerimden kalktım, bir kez daha onu sırtıma aldım.

Bundan sonrası yokuş aşağıydı. Bacaklarım rahatladığı için o tepeden aşağı inebilirdim. Arada bir engebeyle karşılaşsam da genelde yokuş aşağıydı. Bastığım yere dikkat etmek zorundaydım, ama nefes nefese de kalmadım. Sonunda net olarak görülen yol bitti, ondan sonrası ayırt edilmesi zor bir patikaya dönüştü. Harap halde küçük bir yerleşim yerinden geçtik. Kar her zamanki gibi yağmaya devam ediyordu. Yapışan kar taneleri saçımı topak topak yapmıştı. Yanıma şapka almadığım için biraz pişmanlık duydum. Bütün göğü kaplayan kalın kar bulutları içinde tükenmek bilmeyen miktarda kar barındırıyor gibiydi. İlerledikçe, göletin çıkardığı o garip, bunaltıcı su sesi aralıklı olarak kulaklarımıza gelmeye başladı.

"Buraya kadar geldik, artık sorun çıkmaz" diye seslendi gölgem arkamdan. "Şuradaki koruluğu geçince, hemen orada bir gölete çıkacağız. Kapı Muhafızı artık peşimizden gelemez."

Bunu duyunca rahat bir nefes aldım. Buraya kadar bir şekilde işleri kotarmıştık.

Ne var ki, tam da bunları düşündüğümüz sırada, önümüze duvar dikildi.

* * *

Hiçbir işaret olmadan bir anda önümüze çıkan duvar yolumuzu kapattı. O her zamanki yüksek, sağlam şehir duvarı. Orada öylece kaldım, nefesimi yuttum. *Burada* nasıl duvar olurdu ki? Daha önce bu yoldan geçtiğimde yoktu. Hiçbir şey demeden, sadece yüksekliği sekiz metreyi bulan o engele baktım.

Şaşıracak bir şey yok, dedi duvar derinden gelen bir sesle. **Senin çıkardığın harita hiçbir işe yaramaz. O şey, kâğıt parçasına çizilmiş çizgilerden başka bir şey değil.**

O an farkına vardım: Duvar, şeklini ve yerini serbestçe değiştirebiliyordu. İstediği zaman, istediği gibi istediği yere hareket edebiliyordu. Ve duvar, bizi dışarı çıkarmamaya karar vermiş görünüyordu.

"Onu dinlememelisiniz" diye fısıldadı gölgem arkamdan. "Ona bakmamalısınız da. Bu bir illüzyon. Şehir bize illüzyon gördürüyor. Bu yüzden gözlerimizi kapatıp doğruca içinden geçeceğiz. Onun dediklerine inanmaz ve ondan korkmazsanız, duvar diye bir şey yok."

Gölgemin dediği gibi yaptım, gözlerimi sımsıkı kapatıp doğruca devam ettim.

Duvar konuştu. **Sizler duvarı geçemezsiniz. Bir duvarı geçseniz bile ondan sonraki bir başka duvar bekliyor sizi. Ne yaparsanız yapın, sonuç yine aynı olacak.**

"Dinlemeyin onu" dedi gölgem. "Korkmamalısınız. Öne doğru koşun. Kuşkuyu bırakın, yüreğinize inanın."

Koşabilirsin tabii, dedi duvar. Sonra yüksek sesle bir kahkaha attı. **İstediğin kadar uzağa koş. Ben hep orada olacağım.**

Duvarın gülme sesi kulaklarımda, başımı kaldırmadan ileriye doğru koşmaya devam ettim, orada olması gereken duvara doğru. Şimdi gölgemin dediğine inanmaktan başka çarem yoktu. *Korkmamalısınız.* Kuşkularımı bıraktım, tüm gücümle yüreğime inandım. Sonra ben ve gölgem, sert tuğladan yapılmış olması gereken kalın duvardan adeta yüzer gibi geçtik. Yumuşak bir jöle tabakasının içinden geçer gibi. Yaşadığım, tanımlanamayacak kadar tuhaf bir histi. Orada ne zaman ne de mesafe vardı, sadece farklı büyüklükteki tanelerin karışımı gibi belirli bir dirençti var olan. Gözlerim kapalı bir şekilde o yumuşak engel katmanlarına doğru ilerledim.

"Tam dediğim gibiymiş değil mi?" dedi gölgem kulağımın dibinde. "Hepsi illüzyon."

Kalbim, göğüs kafesimin içinde, kuru ve sert bir ses çıkararak atmaya devam etti. Kulağımın içindeyse hâlâ duvarın o yüksek gülme sesi vardı.

Koşabilirsin tabii, dedi duvar. **İstediğin kadar uzağa koş. Ben hep orada olacağım.**

25

Son çalı kümesini de hızlı adımlarla aştık, göletin görülebildiği çayıra çıktık. Gölete vardığımızda gölgemi sırtımdan indirdim. Gölgem hafif sallansa da tek başına yürüyebilecek kadar iyileşmişti. Soluk yüzüne biraz renk gelmişti. Bir süredir birbirimize yapışık gibi olsak da henüz bu noktada gölgemle bir olmamıştık, hâlâ birbirinden ayrı varlıklardık. Gölgem, birleşmek için gereken gücü henüz geri kazanmamış görünüyordu.

"Sırtınızdayken gerekli besini alabildim" dedi gölgem. "Yeterli olduğunu söyleyemem ama işimi görecek kadarını. Biraz soluklandıktan sonra buradan çıkalım."

Orada durdum, nefesimi düzenlerken dikkatli bir şekilde etrafıma baktım. Gölet, daha önce gördüğümden farklı görünmüyordu. Güzel, berrak, mavi su, tek bir dalgalanmanın bile olmadığı sakin bir yüzey, arada bir derinliklerden gelen boğuk bir ses. O rahatsız edici boğuk ses. Mağaranın içine çekilen büyük hacimli suyun çıkardığı sesti bu. Ondan başka hiçbir ses duyulmuyordu. Uçan bir kuş bile görünmüyordu. Etrafa sessiz, saf beyaz kar düşüyordu. Ne kadar da güzel bir manzara bu, diye düşündüm. İnsanın yüreğine işliyor dense yeriydi. Ben bu manzarayı muhtemelen son nefesimi vereceğim ana dek canlı bir şekilde hatırlayacaktım. O zaman, manzaranın detaylarının zihnimde aynı şekilde canlanacağından kuşkum yoktu.

Gerçeklik ile gerçekdışılık kafamın içinde şiddetli bir şekilde itişiyor, birbirine karışıyordu. Ben tam da şu anda, bu dünyanın ve diğer dünyanın çatlağı arasında duruyordum. Burası bilinç ile

bilinçdışı arasındaki ince yüzeydi ve benim bu iki dünyadan birine ait olmak üzere seçim yapmam gerekiyordu.

"Buradan sağ salim kaçabileceğimize eminsin değil mi?" diye göleti işaret ederek sordum gölgeme.

Gölgem, "Bu gölet duvarın dışındaki dünyayla doğrudan bağlantılı. Onun dibinde bir mağara var, duvarın altından yüzerek geçebilirsek dış dünyaya ulaşabiliriz" dedi.

"Söylentiye göre, gölet, dipteki kireçtaşı kanalıyla birleşiyormuş, mağara tarafından yutulanlar o karanlığın içinde boğularak ölüyormuş."

"Bu insanları korkutmak için şehir tarafından uydurulmuş bir yalan. Yeraltında labirent falan yok."

"Böylesine zahmetli bir şey yapmaktansa göletin etrafını yüksek duvar veya parmaklıklarla çevirerek insanları uzak tutmak çok daha hızlı ve kolay olmaz mı? Yalan söyleme zahmetine girmektense."

Gölgem başını salladı. "Bu noktada onların bilgelikleri işe yarıyor. Şehir, bu göletin etrafını korku denen psikolojik alanla sımsıkı çevirmiş. Duvar ve parmaklıklardan ziyade, böylesi çok daha etkili. Korku bir kez yüreğe işledi mi ondan kurtulmak kolay değildir."

"Nasıl bu kadar emin konuşabiliyorsun?"

Gölgem cevap verdi. "Daha önce dediğim gibi, bu şehrin yapısında pek çok çelişki var. Şehri var edebilmek için bu çelişkili noktalar ortadan kaldırılmalı. Bunun içinse birkaç tedbir alındı ve sistem iyi bir şekilde işlevini görüyor. Dikkatlice tasarlanmış bir sistem bu."

Gölgem beyaz soluğunu dışarı verirken ellerini ovuşturdu.

"Alınan tedbirlerden biri, o zavallı yaratıklar. Yaratıkları her gün kapıdan içeri sokup çıkararak, yine mevsimler boyunca onları besleyip eleyerek, şehir potansiyel enerjisini dışarı çıkarıp işliyor. Sizin buradaki kütüphanede rüya okuyuculuğu göreviniz

de o tedbirlerden biri. Eski rüyalarda toplanıp biriktirilen ruh parçaları, onları okumakla yüceltiliyor, sonra havaya karışıp yok oluyorlar. Demek istediğim, bu şehir özünde çok teknik ve yapay bir yer. Tüm varlıkların dengesi hassas bir şekilde korunuyor ve bunu yerinde tutan tedbirler ihmal edilmeden alınıyor."

Gölgemin dediğini anlamam biraz zaman aldı.

"Ve o dengeyi korumak için de şehir korkuyu bir tedbir olarak kullanıyor. Öyle mi?"

"Aynen öyle. Güneydeki göletin tehlikeli bir yer olduğu haberi, şehirdeki insanların aklına sokuldu. Çünkü şehir sakinlerinin duvarın dışına çıkabilmesi için buradan başka bir yol yoktur. Kuzeydeki kapı, Kapı Muhafızı tarafından korunuyor, doğu kapısının üzeri boyanmış, nehir girişi sağlam parmaklıklarla kapatılmıştır. Bu şehirde duvarın dışına çıkmayı düşünen pek kimse olduğunu sanmıyorum, yine de şehir her türlü kaçış olasılığını ortadan kaldırmaya çalışıyor."

"Ancak bizim bundan korkmamıza gerek yok."

Gölgem başıyla onayladı. "Korkmamıza gerek yok. Siz şanslısınız, henüz ruhunuz alınmadı. Biz burada bir olacağız, göleti aşıp dış dünyaya çıkacağız."

Kulağımda duvarın az önceki sesi bir kez daha çınladı. **Bir duvarı geçseniz bile ondan sonraki bir başka duvar bekliyor sizi.** Sonra yüksek sesle gülüşü.

"Korkmuyor musun?" diye sordum gölgeme. "Yeraltındaki karanlıkta boğulup ölmekten?"

"Elbette korkuyorum. Düşüncesi bile ürkütücü. Ancak biz bir karar verdik. Zaten en baştan beri bu şehri kuran siz değil misiniz? Gücünüz var. Daha az önce gözümün önünde de yüksek, sağlam bir duvarın içinden geçtiniz. Öyle değil mi? Önemli olan korkunun üstesinden gelmek. Siz iyi bir yüzücüsünüz. Nefesinizi de uzun süre tutabiliyorsunuz."

"Peki ya sen? Yüzebiliyor musun?"

Gölgem güçsüz bir şekilde güldü. Sonra iki elini açtı. "Ah ah! Ben sizin gölgenizim ya. Siz yüzdüğünüzde, ben de yanınızda aynı sizin gibi yüzerim. Aynı tempoda, aynı mesafeyi. Yüzebilirim tabii."

Öyle ya, biz yan yana, aynı şekilde yüzebilirdik. Gökyüzüne baktım, soğuk kar taneleri yüzüme düştü.

"Söylediklerin mantıklı, ikna edici" dedim gölgeme.

Bu dediğimi duyunca gölgem hafifçe gülümsedi. "Sizin tarafınızdan övülmek benim için bir onur. Ancak bu bir anlamda, sizin kendi başınıza düşünüp de kendinize yönelik söylediğiniz bir şey. Ne de olsa ben, sizin gölgenizim."

"Dediklerin sahiden mantıklı."

"Peki o zaman, artık işimize koyulalım. Gerçi yüzmek için yanlış mevsim ama."

Orada bir süre sessizce dikildim. Bir kez daha kalın kar bulutlarıyla kaplı gökyüzüne baktım, sonra da dosdoğru gölgemin yüzüne. Kararımı verip cesaretimi toplayıp konuştum.

"Ama ben bu şehirden gidemem. Üzgünüm, sen tek başına git."

26

Bir süre yüzüme bakakaldı gölgem. Bir şey demeye çalıştıysa da her seferinde diyeceğini yuttu. İyi çiğneyemediği yiyeceği, artık vazgeçip olduğu gibi boğazına gönderir gibi. Sanırım uygun sözleri bulamamıştı. Başını eğdi, donmuş zemine botunun ucuyla küçük bir işaret çizdi. Sonra hemen botunun topuğuyla o işareti sildi.

"Bu kararı vermeden önce çok düşündünüz mü?" dedi. "Buraya dalmak ürkütücü olduğu için vazgeçmiyorsunuz, değil mi?"

Başımı salladım. "Hayır, artık korkmuyorum. Az öncesine dek içimde bir ürperti vardı, ama geçti. Söylediklerinde haklılık payı var. Yapmak istersek, birlikte duvarı sağ salim bir şekilde aşabiliriz bence."

"Yine de siz burada kalacaksınız, öyle mi?"

Başımı sallayarak onayladım.

"Neden peki?"

"Öncelikle, geldiğim dünyaya dönmek için bir neden bulamıyorum. O dünyada giderek daha da yalnızlaşacağım. Ve şimdikinden daha da yoğun bir karanlıkla yüz yüze geleceğim. Benim o dünyada mutlu olmam mümkün değil. Elbette bu şehir pek çok çelişkiden oluşuyor. Ve bu çelişkilerin üstesinden gelmek için, pek çok karmaşık operasyon yapılıyor. Ve sonsuzluk, çok uzun bir zaman. Bu arada bir birey olarak bilincim yavaş yavaş kaybolacak ve varlığım şehir tarafından yutulacak. Öyle olsa bile, bunu dert etmiyorum. Burada olduğum sürece yalnız değilim. Bu şehirde ne yapacağımı ne yapmam gerektiğini biliyorum çünkü."

"Eski rüyaları okumak, değil mi?"

"Birisi onları okumalı. Kapların içine kapatılmış, üstü tozlanmış sayısız eski rüyayı birisi okuyup çözümlemeli. Ben bunu yapabilirim ve onlar da *benden* bunu bekliyor."

"Kütüphanenin rafları arasında bir yerde, *o kızın* bıraktığı eski bir rüya da sessizce uyuyor olabilir."

Başımı sallayarak onayladım. "Olabilir. Varsayımım doğruysa tabii."

"Ama yüreğiniz öyle olsun istiyor."

Sessizliğimi korudum.

"Siz burada kalmaya devam ederseniz ve ben duvarın dışına çıkarsam, muhtemelen çok geçmeden ölürüm. Ne de olsa sizinle ben asıl beden ve gölgeyiz. Birbirimizden ayrılırsak, uzun yaşayamam. Benim için fark etmez. Baştan beri aksesuvardan başka bir şey değildim çünkü."

"Belki de benim ikamem olarak dış dünyada yaşamaya devam edersin. Gördüğüm kadarıyla, sende bu vasıflar var, akıl da var. Bir süre sonra gölgeyle gerçek beden arasında ayrım yapılamayacak bir hale dönüşebilir de."

Gölgem bir süre bunun üzerine düşündü. Sonra hafifçe başını salladı.

"Varsayımlara varsayım ekleyip duruyoruz. Hangisi varsayım, hangisi gerçek, giderek anlaşılmaz oluyor."

"Dediğin gibi olabilir. Ama bir şey gerekiyor. Harekete geçmeye karar vermek için gerekli, yaslanabileceğimiz bir sütun gibi."

"Anladığıma göre kararınız kesin. Öyle mi?"

Başımı sallayarak onayladım.

"Ne olursa olsun, sonuna dek bana eşlik ettiniz, beni buraya kadar getirdiniz."

"Açıkçası en son ana kadar neyi seçeceğimi ben de bilmiyordum. Bu göletin önünde durup dikilene dek" dedim. "Ama ver-

diğim karardan dönemem, ben tek başına bu şehirde kalacağım. Sen buradan gideceksin."

Gölgemle birbirimizin gözüne baktık. Gölgem konuştu.

"Bunca yıllık yoldaşınız olarak sizinle kesinlikle aynı fikirde değilim, ama kararınız kesin görünüyor. Sizi daha fazla ikna etmeye çalışmayacağım. Burada kalacak olan size bol şans diliyorum. Siz de, buradan giden bana bol şans dileyin lütfen. Tam bir ciddiyetle."

"Tabii, tüm yüreğimle sana bol şans diliyorum. Senin için her şey yolunda gitsin."

Gölgemin uzattığı sağ elini sıktım. Kendi gölgemle el sıkışmak çok tuhaf bir şeydi. Gölgemin normal bir insanınki gibi kavrama gücü ve vücut ısısına sahip olması da ayrıca tuhaftı.

O gerçekten benim gölgem miydi? Ben gerçek ben miydim? Gölgemin dediği gibi, neyin varsayım neyin gerçek olduğu giderek daha anlaşılmaz oluyordu.

Gölgem kabuğundan çıkan bir böcek gibi ağır ve nemli paltosundan soyundu, botlarını ayağından çıkardı.

"Kapı Muhafızı'ndan benim adıma özür dileyin lütfen" dedi yüzünde soluk bir gülümsemeyle. "Kulübesinden izinsiz borusunu aldığım ve yaratıkları harekete geçirdiğim için. Başka çarem yoktu ve bana kesinlikle çok sinirlenmiştir."

Gölgem, kar yağışı altında bir süre öylece dikildi, göletin yüzeyine baktı. Sonra derin bir nefes aldı. Verdiği nefes yoğun ve beyazdı. Sonra benim tarafıma dönmeden, gölete balıklama daldı. Zayıf bedenine karşın hiç beklemediğim kadar çok su püskürdü, suyun yüzeyinde dalgacıklar oluştu. O dalgacıkların halka halka genişlemesini, sonra yavaş yavaş azalmasını izledim. Nihayet dalgacıklar kaybolunca, geriye eskisi gibi durgun su yüzeyi kaldı. Kulağıma sadece mağaranın suyu çekerken çıkardığı o uğursuz ses geldi. Ne kadar beklediysem de gölgem bir daha su yüzeyine çıkmadı.

Uzun bir süre o durgun, kıpırtısız suya baktım. Belki de hiç aklıma bile gelmeyecek bir şey olabilirdi. Ama hiçbir şey olmadı. Sayısız kar tanesi hiç ses çıkarmadan su yüzeyine düştü, eriyip suya karıştı.

Sonunda geriye döndüm, ikimizin geldiği yöne doğru tek başına yürüdüm. Bir kere bile arkama bakmadım. Önce uzun otların olduğu patikadan geçtim, sonra terk edilmiş bir evin önünden derken sarp bir tepeye tırmanıp indim. Eski köprüyü geçip ev olarak kullandığım yere dönene dek hiç kimseyle karşılaşmadım. Şehir sakinleri yoğun kar yağan böylesi bir günde evlerinde kalmışlardı. Ve yaratıklar, sahte boru çalışıyla duvarın dışına çıkmışlardı.

Eve dönünce önce havluyla kaskatı olmuş sırılsıklam saçlarımı özenle sildim, paltomun üzerindeki donan karları fırçayla süpürdüm. Ayakkabılarıma bulaşan ağır çamuru spatulayla güzelce temizledim. Pantolonuma bir sürü ot parçası takılmıştı. Eski, minik hatıra parçaları gibi. Sonra kendimi koltuğa bıraktım, gözlerimi sımsıkı kapattım, aklımdan bir sürü düşünce gelip geçti. Ne kadar süre böyle kalmıştım acaba?

Karanlık odayı sessizce doldurmaya başladığında şapkamı takıp gözlerimin üzerine kadar indirdim, paltomun yakasını kaldırdım, nehir boyundaki yoldan kütüphaneye doğru yürüdüm. Kar yağmaya devam ediyordu ama şemsiye kullanmadım. Gitmem gereken bir yer vardı en azından.

İKİNCİ BÖLÜM

27

O nehir akıntısının yeraltının derin karanlıklarında dolanan karmaşık bir labirente dönmesi gibi gerçekliğimiz de içimizde birçok yola ayrılarak ilerledi. Birkaç farklı gerçeklik birbiriyle karıştı, farklı seçenekler birbiri içine geçti ve bunlardan sentezle oluşan gerçeklik, bizim gerçeklik diye kabul ettiğimiz o şey, ortaya çıktı.

Elbette bu sonuna dek benim kişisel hissim, yorumumdan başka bir şey değildi. Bana "Tek gerçeklik bu, bundan başka gerçeklik yoktur" dense, öyle olabilir diyebilirdim. Batmak üzere olan bir yelkenli geminin mürettebatının ana direğe tutunması gibi bizim de tek bir gerçekliğe sımsıkı tutunmaktan başka çaremiz olmayabilir. İstesek de istemesek de.

Ama bizler, üzerinde durduğumuz sağlam zeminin altındaki yeraltı labirentinde ilerleyen gizli karanlık nehir hakkında ne kadar bilgiye sahibiz ki? Onu gerçekten kendi gözleriyle gören, gördükten sonra diğer tarafa gidebilen kaç kişi vardır acaba?

* * *

Uzun, karanlık gecelerde, duvara kadar uzayan karanlık gölgeme gözümü kırpmadan bakıyorum. O, tek kelime bile etmiyor. Ona ne dersem diyeyim, ne sorarsam sorayım, tepki vermiyor. Gölgem, eskiden olduğu gibi, sessiz, düz siluet yine. Ama ben yine de gölgeme bir şeyler diyorum. Onun bilgeliğine ihtiyacım var, beni teselli etmesine ihtiyacım var. Ama sorularıma hiç yanıt vermiyor.

Gerçekten bana ne oldu acaba? Ben şu anda, neden *buradayım*? İçinde olduğum bu duruma, şimdi bu şekilde beni kendine dahil eden bu gerçekliğe neden bir türlü ikna olamıyorum? Nasıl düşünürsem düşüneyim, benim burada olmamam gerekiyor. Net bir şekilde kararımı verip gölgemle vedalaşıp o duvarın çevrelediği şehirde tek başına kalmış olmalıydım. Peki neden şimdi, bu dünyaya döndüm? Yoksa hep buradaydım, hiçbir yere gitmedim de uzun bir rüya mı görüyordum?

Yine de en azından artık bir gölgem var. Bedenime ilişik bir gölge. Gittiğim her yerde gölgem bana eşlik ediyor. Ben durunca, o da duruyor. Ve bu gerçeklik beni rahatlatıyor. Bu gerçekliğe minnettarım: Benim ve gölgemin, kelimenin tam anlamıyla, tek bir yürek tek bir beden olmasına. Bu hissi, bir kere gölgesini kaybetmeyen kimse anlayamaz. Muhtemelen.

Ve uyuyamadığım gecelerde, duvarla çevrili o şehirde gördüklerim, orada başıma gelenler, birer birer en canlı haliyle zihnimde yeniden yaşanıyor.

Kütüphanenin odasını hafifçe aydınlatan kanola yağı lambasını, küçük bir havanda şifalı bitkileri ezen görüntünü, taş döşemeli kaldırımlı sokaklarda toynakları takırdayan o zavallı tekboynuzları, yaprakları rüzgârla sessizce salınan nehrin ortasındaki salkımsöğütleri hatırlıyorum. Sabah ve akşamları Kapı Muhafızı'nın üflediği borunun sesini, görünmez gece kuşlarının hüzünlü seslenişini, her gece seninle yürüdüğümüz nehir boyundaki yolu, eski kaldırım taşlarını, ağız içinde eriyen elma tatlısını. İki elimle tutarak ısıtmaya çalıştığım eski rüyaları. Derin göletin olduğu çayırlığa yağan bembeyaz karı. Şehri hiç boşluk bırakmayacak halde çevreleyen, tuğladan yapılmış gizemli yüksek duvarı. Hiçbir bıçak onun üzerinde bir çizik bile oluşturamaz. Ve hepsinden önemlisi, sade, temiz kıyafetler içindeki o güzel kızı. Verilen söz tutuldu mu? Yoksa tutulmadı mı?

* * *

Ben bir güç tarafından bir noktada ikiye ayrılmış olabilirim. Bazen bu düşünceden kaçamıyorum. Belki de başka bir ben var, bugün de o yüksek duvarla çevrili şehirde, sessizce günlerini geçiren. Her akşamüzeri o kütüphaneye gidiyor, o kızın yaptığı yeşil bitki çayını içiyor, kalın masanın başında durmadan eski rüyaları okumaya devam eden bir başka ben.

Bu bana en akla yatkın ve uygun varsayım gibi geliyor. Bir noktada bana iki seçenek sunuldu. Ve şu an burada olan ben, *burada olmayı* seçen benim. Onun dışında, *orada olmayı* seçen ben, başka bir yerdeyim; muhtemelen tuğladan yapılmış yüksek duvarla çevrili o şehirde.

* * *

Buradaki *gerçek dünyadaki* ben, orta yaşlı, dikkat çekici hiçbir özelliği olmayan bir adamdım. Artık o şehirde olduğum gibi, özel bir yeteneğe sahip bir uzman değildim. Gözlerim yaralı olmadığı gibi eski rüyaları okuma vasfım da yoktu. Büyük bir toplumu meydana getiren sistemin dişlisinden başka bir şey değildim. Üstelik çok küçük, yerine başkası konabilir bir dişli. Bu konuda biraz pişman hissetmekten alamıyordum kendimi.

* * *

Buraya döndükten sonra, *dönmüştüm* sanırım, bir süre hiçbir şey olmamış gibi her sabah trene binip şirkete gittim, her zamanki gibi meslektaşlarımla selamlaştım, toplantılara girip mümkün olduğunca (ama pek de işe yarar olduğunu düşünmediğim) fikirlerimi dile getirdim, sonra da çoğunlukla masamın başında, bilgisayarımda işimi yaptım. Tüm ülkedeki şubeleri-

mize direktif veren e-mail'ler gönderdim, onlardan çeşitli talepler aldım. Arada bir şirket dışına çıkıp kitapçıdaki sorumlu kişi ve yayınevlerindeki görevlilerle toplantı yaptım. Epey deneyim gerektiren bir işti, ama çok da zor değildi. Ben sadece küçük, sabit bir dişliydim.

* * *

Sonra bir sabah, müdürüme istifa dilekçemi verdim. Artık bu işe devam edemezdim. İyice düşündükten sonra istifa etmeye karar verdim. Bedenimi, zihnimi buradaki yaşamın raylarından çekmeliydim, onun yerine koyacak yeni bir ray bulamama pahasına da olsa.

Müdürüm, birdenbire istifa mektubumla karşılaşınca çok şaşırdı. Çünkü o ana dek hiçbir belirti göstermemiştim. Sonra benim rakip şirkete geçeceğimi düşündü. Öyle olmadığını anlatmaya çalıştım. Kolay olmadı ama nihayet ikna etmeyi başardım. Ondan sonra ısrarla psikolojik bir sorunum olduğunu varsaydı. Nevroz ya da orta yaş krizi gibi.

"İşten yorulduysan, bir süre izin verebilirim, ne dersin?" diye sakin bir şekilde sordu. "Ücretli izin hakkın birikmiş, iki hafta Bali'ye falan gitsen, tazelenip geri gelsen nasıl olur? Sonra bir kez daha düşünebilirsin."

O güne dek kendisine karşı hep iyi hisler beslemiştim, onun da bana karşı benzer hislerde olduğunu düşünüyordum. Bu yüzden istifa edeceğimi söylediğim için kendimi kötü hissettim. Ama ne olursa olsun, artık o işyerine dönme niyetim yoktu. Sabahın ilk ışığı kadar netti.

* * *

Ben sadece bu gerçekliğin bana uymadığını düşünüyordum. Tıpkı buranın havası solunum sistemime uymuyor demek gibiydi bu. Burada bu halde kalmaya devam edersem, nefes almakta bile güçlük çekecektim. Bu yüzden de bir an evvel bir sonraki istasyonda bu trenden inmeliydim; istediğim tek şey buydu. Bana mutlaka gereken şey buydu, böyle yapmak zorundaydım.

Ama bunları söylesem de müdürüm (ve tabii ki meslektaşlarım) beni anlamayacaktı. Bedenimde hissettiğim *bu gerçekliğin benim için gerçeklik olmadığı* hissini, duyumsadığım derin yanlışlık hissini muhtemelen hiçbiriyle paylaşamazdım.

* * *

İstifamı verip özgür kalmıştım ama bundan sonra ne yapacağımı bilmiyordum, plan diyebileceğim bir şeye sahip değildim. Bu yüzden mümkün olduğunca düşünmeden, bir şey yapmadan, odada tek başına yatarak geçirdim günlerimi. Bundan başka yapabilecek bir şeyim yoktu. Uyuşmuştum, tüm hareketlerim durmuştu, yerde bırakılmış ağır demirden bir topa dönüştüğümü hissediyordum. Ve bu kesinlikle kötü bir his değildi.

O dönemde çok uyudum. Her gün en az on iki saat uyumuşumdur. Uyumadığım zamanlarda da yatağa uzanıp tavanı seyrediyor, pencereden içeriye giren çeşitli seslere kulak kabartıyor, duvara yansıyan gölgelere bakıyordum. Oraya yansıyacak bir işareti okumaya çalışıyordum. Ancak orası elbette hiçbir mesaj içermiyordu.

İçimden kitap okumak gelmiyordu (ki bu benim için ender bir durumdu), müzik dinlemek de. Pek iştahım yoktu. Canım içki de çekmiyordu. Kimseyle konuşmak da istemiyordum. Nadiren yiyecek alışverişi için evden çıksam da dışarıdaki manzarayı kolayca kabul edemiyordum. Köpeğini yürüyüşe çıkarmış yaşlıları, bitkilerini budamak için merdivene çıkmış insanları, okula giden

çocukları görsem de bunların gerçek dünyanın olayları olduğunu düşünemiyordum. Her şey duruma uygun görünsün diye özenle bir araya getirilmiş bir sahne, üç boyutlu görünmesi için akıllıca yapılmış düz bir sahne gibi görünüyordu.

Gerçek dünyanın manzarası olarak düşünebildiğim şeyler, nehir ortasındaki adacıktaki salkımsöğütlere bakan nehir kenarındaki yol, akrep ve yelkovanı olmayan bir saat kulesi, yağan kar altında yürüyen tekboynuzlar ve Kapı Muhafızı'nın özenle bilediği baltaların ürkütücü parıltısıydı.

* * *

Ama o dünyaya dönmemin bir yolu yoktu.

* * *

Ekonomik açıdan ciddi denecek bir problemim yoktu. Bir miktar birikimim vardı (daha önce de belirttiğim gibi çok uzun yıllardır sade bir bekâr yaşamı sürdürüyordum), beş ay da işsizlik sigortası aldım. Son on yıl boyunca işyerine gitmek için elverişli, şehir merkezinde kiralık bir dairede yaşamıştım, ama çok daha ucuz bir yere de taşınabilirdim. Aslında Japonya'da istediğim yere taşınıp orada yaşayabilirdim. Ama nereye gidecektim? Aklıma belirli tek bir yer bile gelmiyordu.

Evet, ben bu dünya üzerinde öylece durmuş demirden bir toptan başka bir şey değildim. Ağır ve içedönük bir demir top. Düşüncelerim bu topun içine sımsıkı kapatılmıştı. Görünüşü ihtişamlı olmasa da yeterince ağırlığı vardı. Biri geçerken güçlü bir şekilde iterse, hiçbir yere kıpırdamazdı. Hiçbir yere hareket etmezdi.

Gölgeme defalarca sordum. Bundan sonra nereye gitmeliyim, diye. Ancak gölgem bana hiç cevap vermedi.

28

İşimden ayrılıp özgür kaldıktan sonraki iki ay boyunca hareketsiz günler geçirmeye devam ettim. Sonu gelmeyen durgun günlerdi. Derken bir gece bir rüya gördüm. Uzun bir süreden sonra gerçekten de ilk gördüğüm rüyaydı (düşünüyorum da o iki ay boyunca uzun ve derin derin uyumama karşın hiç rüya görmemiştim. Rüya görecek gücüm geçici olarak kaybolmuştu sanki).

* * *

Her detayı canlı ve netti gördüğüm rüyanın, kütüphaneyle ilgili bir rüyaydı. Orada çalışıyormuşum. Hayır, yüksek duvarla çevrili şehirdeki *o* kütüphane değildi. Her yerde bulunan türden, genel bir kütüphane. Deposunda tozlu oval eski rüyalar dizili değildi, ciltli, kâğıt kitaplar vardı.

Büyük ölçekli bir kütüphane sayılmazdı. Küçük bir bölge kütüphanesiydi daha çok. Şöyle bir bakınca bu türdeki yerlerin çoğunda olduğu gibi, zengin bir bütçesi de varmış gibi değildi. İçerideki çeşitli ekipmanların, kitap çeşitliliğinin yeterli olduğunu söylemek zordu; sandalye ve masalar uzun yıllardır kullanılıyor gibi görünüyordu. Arama yapmak için bir bilgisayar da yoktu ortalıkta.

Birazcık da olsa canlı bir atmosfer yaratmak için orta sehpa üzerine büyük porselen bir çiçeklik konmuştu, ama yığın halinde kesilip konmuş çiçekler birkaç gündür oradaymış gibi görünü-

yordu. Yalnızca gün ışığı bütçe kısıtlamasına takılmamış, eski tip pirinç aksesuvarlı uzun dikey pencerelerden, güneşten solmuş beyaz perdenin arasından odaya bolca doluyordu.

Pencere pervazı boyunca sıralanmış masa ve sandalyelerde birkaç okur kitap okuyor, bir şeyler yazıyordu. Durumlarına bakılırsa rahatları yerindeydi. Duvar çok yüksek, tonozluydu, yukarıda siyah kirişleri görünüyordu.

* * *

Ben o kütüphanede çalışıyormuşum. Orada somut olarak ne iş yaptığımı, detayları bilmiyorum ama her halükârda pek yoğun değilim. Aceleyle bitirmem gereken bir konu veya o anda çözülmeyi bekleyen bir durum yok. *Bir ara yapsam da olur* türdeki işleri, kendimi zorlamayan bir tempoda yapıyormuşum.

Kütüphaneyi kullanan insanlarla doğrudan temas birkaç kadın görevli tarafından yürütülüyormuş (yüzleri görülmüyordu). Ben özel bir odada, masamın başında ofis işlerini yapıyorum. Kitap listelerini incelemek, fatura ve makbuzları düzenlemek, belgelere göz atıp damga basmak gibi işleri yapıyorum.

O rüyadaki işyerinde olmaktan özel bir memnuniyet hissediyordum diyemem. Ancak işimle ilgili bir hoşnutsuzluğum ya da sıkıcı olduğunu düşündüğüm bir şey de yokmuş. Uzun yıllardır kitapların düzenlenme işini yapmayı öğrenmişim; alıştığım bir işmiş bu. Bu konuda uzmanlaşmışım. Önümdeki işi halledip sorunları gideriyorum, çoğunlukla da günlük hayatım sorunsuz sürüyormuş.

En azından orada tek bir yere sıkışıp kalmış demir top gibi hissetmiyorum. Azar azar da olsa bir yere doğru ilerliyor gibiyim. Nereyi hedeflediğimi bilmiyordum. Ancak orada olan şey her ne ise, kötü bir his uyandırmıyor.

* * *

Sonra birden fark ediyorum. Masanın köşesinde bir bere duruyor. Koyu, mavi bir bere, hani şu eski filmlerde ressamların standart bir aksesuvar olarak taktığı türden. Bu bereyi uzun yıllar boyunca biri her gün başına takmış gibi görünüyor, yumuşak kumaşlı ve esnek, sanki gün ışığı altında uykuya dalmış yaşlı bir kedi gibi. Natürmort Bere manzarası. Ve o bere her nasılsa *benimmiş*. Tuhaf bir durum. Çünkü ben normalde hiç bere takmam, dahası doğduğumdan bugüne (hatırladığım kadarıyla) bir kere bile bere takmadım. O bereyi taktığımda nasıl görünüyordum acaba? Odanın içinde ayna var mı diye bakınıyorum. Ama aynaya benzer bir şey gözüme çarpmıyor. O bereyi takmak zorunda mıydım peki? Neden?

Sonra birden uyandım.

* * *

O uzun rüyadan uyandığımda şafaktan hemen önceydi. Etraf henüz karanlıktı. Bunun bir rüya olduğunu anlamam, o rüya dünyasından bedenimi tamamen çekip alarak bu dünyaya dönmem, uzun sürdü. Bir tür ince yerçekimi ayarı yapmak gerekti.

O rüyayı zihnimde defalarca canlandırarak en ufak detayına dek düşündüm. Hemen unutmamak için, henüz zihnimde canlı haliyle yer alıyorken, yatağımın başucunda tuttuğum not defterine rüyanın içeriğinin detaylarını hatırlayabildiğim kadarıyla yazdım. İnce uçlu tükenmezkalemle, birkaç sayfa yazdım. O rüya bana önemli bir şeyi işaret ediyor diye düşündüm. O rüya, kuşkuya hiç yer vermeden, bana *bir şey* demeye çalışıyordu. Sanki birbirine yakın kişilerin arasındaki içten mesajlaşmaları gibi, çok içten, detaylı bir şekilde.

Nihayet camdan dışarısı tamamıyla aydınlandı, kuşların canlı bir şekilde ötmeye başladığı sırada ben bir sonuca vardım.

* * *

Bana çalışacak yeni bir işyeri gerekliydi.

* * *

Biraz da olsa hareket etmeye başlamalıydım. Sonsuza dek burada böyle yığılıp kalamazdım. Ve o yeni işyeri, tabii ya, *kütüphaneden başka ne olabilirdi ki*? Kütüphane dışında gidecek bir yerim yoktu. Böylesine basit bir şeyi neden şimdiye dek fark edememiştim?

Nihayet bir yere doğru hareket etmeye başlıyordum. Yeni bir devinimle azar azar ilerlemeye çalışıyordum. Canlı rüyam beni güçlü bir şekilde arkamdan itiyordu.

29

Kütüphanede çalışmak.

İyi de böyle bir işi nasıl bulabilirdim? Uzun yıllar boyunca kitap dağıtım işinde çalışmıştım ama kütüphane ayrı bir uzmanlık alanıydı ve benim bu konuyla hiç ilgim olmamıştı. Ve hatırlayabildiğim kadarıyla, okuldan mezun olduktan sonra kütüphane namına hiçbir tesisi kullanmamıştım.

Büyüğünden küçüğüne, devletinden özeline kadar her türlü kütüphane ya da kütüphane türünde yerlerin tümünü bir araya getirirsem, ki bu benim kaba hesabımdan başka bir şey değildi, tüm Japonya'da muhtemelen binlerce kütüphane vardı ve hepsi de az çok demeden işlev görüyor olmalıydı (Hayır, o kadar çok sayıda olmayabilirdi... Bilmiyorum.) Onların içinde bana uygun bir tanesi ya da beni isteyen bir kütüphane çıkar mıydı? Ve o kütüphanede benim için bir pozisyon olabilir miydi?

Uzun bir süre sonra ilk kez bilgisayarımı çalıştırıp internete bağlandım, kütüphaneler hakkında araştırma yaptım. Yakındaki kütüphanelere gidip kütüphaneler üzerine odaklanan metinleri buldum. Ancak içlerinde aradığım türde bilgiye erişemedim. Bulduğum bilgiler ya muğlak kalıyor ya da konuyu çok geniş ele alıyor veya pratik detaylara gereğinden fazla odaklanıyordu.

Bir hafta kadar bu faydasız gayretin ardından dışarıdan bilgi edinmeyi bıraktım, hafızamdaki bilgilere geri dönmeye karar verdim. O uzun rüyada gördüklerim, hayal gücümün bana detaylıca işaret ettiği, nasıl bir kütüphaneydi?

Uyandıktan sonra rüyalarımı kaydettiğim defterimi okudum,

bir kez daha zihnimde o kütüphanenin manzarasını canlandırdım. Hafızamı yoklayarak bana bu yerin nerede olduğunu gösterecek herhangi bir ipucu olup olmadığına baktım. İnsanların konuşma sesleri, duvara asılı posterler... Ancak hiçbir şey çıkaramadım. İnsanlar sessizdi (ne de olsa orası bir kütüphaneydi), duvara yapıştırılmış posterlerdeki ince yazılar çok uzaktan okunmuyordu. Ama bir şekilde orasının Tokyo'dan çok uzak bir yer olduğu belliydi. Havanın verdiği histen bu kolayca anlaşılıyordu.

* * *

Rüyamda çalıştığım odaya bilincimi odakladım, bir kez daha genel haliyle baktım. Önemli bir şeyi kaçırmamak için.

İçeride, arka tarafta dikdörtgen bir oda vardı, zemini ahşaptı ve üzerindeki kilim yer yer yıpranmıştı (yeni olduğu zamanda harika bir şey olabilirdi). Arkadaki duvarda üç dikey pencere yan yana sıralıydı. Alt kattaki pencereyle aynı eski pirinç bağlantı yerlerine sahipti. Tavanda floresan ışıkları vardı. Bu tarafa bakan ofis masasının üzerinde, pencerenin yanında eski bir lamba, bir dosya tepsisi, bir günlük takvim, eski, siyah bir telefon, seramik bir kalem kutusu ve kullanıldığına dair hiçbir iz olmayan cam bir kül tablası (artık ataşlar için bir kap olarak kullanıyordu) vardı, ayrıca köşede de koyu mavi bir bere. Girişin yakınında dört sandalyeyle alçak bir sehpa. Bir vestiyer. Her biri basit şeylerdi. Ahşap bir dolabın üzerinde klasik görünümlü bir saat vardı. Görünürde bilgisayar yoktu. Olanların hepsi buydu. Kütüphanenin nerede olduğu hakkında ipucu verecek tek bir şey yoktu.

Pencereden içeri güneş ışığı sızıyordu ama soluk dantel perdeler çekili olduğundan dışarıdaki manzara görülmüyordu. Duvara takvim asılmıştı. Dağ ve göl manzara fotoğraflarının olduğu bir takvimdi. Gölün yüzeyine dağ yansıyordu. Ama takvim sayfasında hangi ay olduğu okunmuyordu. O dağ ve göl, nere-

deki dağ ve göldü, onu da belirlemek mümkün değildi. Manzara güzel olmasına güzeldi, ama neticede her tatil yerinde olabilecek türden dağ ve göldü. Ne var ki takvimin manzarasından orasının Japonya'nın iç bölgesinde bir yer olduğu tahmin edilebilirdi.

Takvimdeki fotoğrafların o kütüphanenin yakınındaki bir yerin manzarası olduğu söylenemezdi elbette, yine de pencereden içeri giren gün ışığına, solunan havanın kalitesine bakıldığında orasının sahilden ziyade dağda bir yer olduğunu tahmin ettim. Ve tabii bu sonuna dek kişisel görüşümden başka bir şey değildi ama bere, sahil bölgesinden ziyade dağ bölgesine yakışan bir şey değil miydi?

Rüyamdan hatırladıklarıma göre edindiğim bilgiler bu kadardı. Gördüklerimi detaylı ve net şekilde hatırlayabiliyordum, ancak ne o kütüphanenin adını ne de hangi bölgede bulunduğunu biliyordum.

Birinden yardım almaya, muhtemelen bir uzmanın deneyimli bilgisine, ihtiyacım vardı.

* * *

Yakın zamana dek çalıştığım şirkete telefon ettim, kütüphanelerle ilgili bölümdeki tanıdığımı telefona çağırttım. Adı Oki'ydi, üniversitede benden üç sınıf alttaydı. Onunla özel bir yakınlığım yoktu ama işten sonra birkaç kez birlikte içmeye gitmiştik. Sessiz, mesafeli biri olsa da güven veren bir yanı vardı. İçkiye dayanıklıydı, ne kadar içerse içsin yüzünden anlaşılmazdı.

"Alo, nasılsınız?" diye sordu Oki. "Birdenbire işi bırakmanıza açıkçası çok şaşırdım."

"Veda etmeden, birdenbire işten ayrıldığım için özür diledim. Özel bir durum vardı" dedim. Oki, daha fazla soru sormadığı gibi bir şey de demedi. Sonra konuya girmemi bekledi.

"Kütüphanelerle ilgili sormak istediğim bir şey vardı."

"Elimden geleni yaparım."

"Aslında bir kütüphanede çalışmak istiyorum."

Oki bir süre sustu. Sonra konuştu. "Peki ne tür bir kütüphane var aklınızda?"

"Tercihen küçük bir şehirde, pek büyük olmayan bir kütüphane iyi olur. Tokyo'dan uzakta olmasında sorun yok. Tek başına yaşadığım için kolayca taşınabilirim."

"Küçük bir halk kütüphanesi demek... Oldukça belirsiz bu haliyle."

"Kişisel tercihim, deniz kenarından ziyade iç taraflarda olması."

Oki hafifçe güldü. "Tuhaf bir istek bu. Peki. Araştıracağım. Biraz zaman alabilir gerçi. Halk kütüphanesi olsa bile sayısı yıldızlar kadar çoktur. İç bölgelerle sınırlasanız dahi."

"Zamanım bol."

"Başka bir isteğiniz var mı?"

Mümkünse odun sobalı bir kütüphane iyi olur demek istedim ama elbette bunu söylemedim. Bugünlerde odun sobalı kütüphane muhtemelen hiçbir yerde yoktu.

"Özel bir isteğim yok. Çalışabileceğim bir kütüphane olsun da."

"Bu arada, kütüphanede çalışmak için gerekli sertifikanız var mı?"

"Hayır, yok. Olması şart mı?"

"Hayır, şart değil" dedi Oki. "Sertifikanın gerekli olup olmadığı, kütüphanenin büyüklüğü ve iş türüne göre değişir. Şimdi diyeceğim gereksiz bir şey belki ama bu tür bir pozisyondaki işin, eğer bulunsa bile, fazla bir geliri olmaz. Belki de bir gönüllü kadar maaş alıyor bile olabilirler. Bu durum sizin için sorun olur mu?"

"Hiç problem değil. Şimdilik maddi sıkıntım yok."

"Anladım. Araştıracağım. Bir şey bulunca sizi ararım."

Ona ev telefon numaramı verdim, teşekkür edip telefonu kapattım.

* * *

Konuyu Oki'ye devretmek beni beklediğimden de çok rahatlattı. Ne tür bir sonuç çıkacağını bilmiyordum, ama en azından işlerin az da olsa yoluna girmeye başladığı hissi, taze bir hava esintisi gibiydi. Nihayet yataktan kalktım, azar azar da olsa bedenimi hareket ettirmeye başladım. Odamı süpürdüm, yatak çarşaflarını değiştirdim, alışveriş yapıp yemek pişirdim. Hızlı bir şekilde taşınabilmek üzere kıyafetlerimi ve kitaplarımı düzenledim, gereksiz şeyleri toparlayıp mahalledeki bir merkeze bağışladım. Eskiden beri pek eşyam yoktu zaten, ama elimi oyalayacak işlere girişince, en azından öğlen gereksiz şeyleri düşünmeden geçirdim.

Ancak güneş batıp da akşam olunca, yatağa yatıp gözlerimi kapatınca aklım yine duvarla çevrili o şehre gitti. Kendimi durduramadım (gerçi durdurmak için özel bir çaba da harcamadım). İnce güz yağmuru durmadan yağmayı sürdürüyordu, o kız, yürüdükçe üzerine büyük gelen sarı yağmurluktan hışır hışır ses çıkıyordu. O şehirde gölgem konuşabiliyordu. Sanki benmişim gibi. Orada içtiğim koyu bitki çayının tadı, yediğim elmalı tatlının lezzeti hâlâ ağzımda canlı bir şekilde duruyordu.

Bir hafta sonra Oki'den telefon geldi, akşam saat sekizdi. Sandalyede oturmuş kitap okuyordum, birden çalmaya başlayan telefonla yerimden fırladım. Etraf çok sessizdi ve çok uzun zamandır telefon ilk kez çalıyordu.

Ahizeyi elime aldım, "Alo" diye kuru bir sesle cevap verdim. Yüreğim hızla çarpıyordu.

"Alo. Ben Oki."

"Selam."

"Sizsiniz değil mi?" diye kuşkulu bir şekilde sordu Oki. "Sesiniz her zamankinden farklı geliyor da."

"Biraz boğazım ağrıyor da" dedim ve hafifçe öksürüp boğazımı temizledim.

"Kütüphane işiyle ilgili arıyorum" diyerek konuya girdi Oki. "Hiç kolay olmadı. Halk kütüphanesi çalışanı, diğer bir deyişle kamu personeli olunacaksa, genelde iyi bir yeterlilik sertifikası ve kütüphanede çalışmış olma deneyimi aranıyor. Bildiğiniz gibi, kariyerin ortasında birden devlet memuru olmak zor bir şeydir. Ama sizin durumunuzda uzun yıllardır yayın sektöründe çalıştığınızdan yeteri kadar uzmanlık bilginiz olduğu gibi uygulama konusunda da sorun olmamalı. Ve sizin özelliklerinize göre çalışan arayan birkaç kütüphane buldum. Resmi kütüphane çalışanı olmanız zor, ama ona yakın bir pozisyon olması durumunda kabul edecek görünüyorlar."

"Resmi çalışan olmadığım takdirde mümkün yani?"

"Evet, basitçe söylersem öyle. Açıkçası ücreti az, sosyal güvencesi de yok. Çalışırken yeteneğiniz değerlendirilecek, sonrasında resmi olarak işe alınmanız da olası."

Biraz düşündüm. Sonra "Resmi olarak işe alınmadan da çalışırım. Ücretin az olması hiç sorun değil. Yeter ki kütüphanede çalışayım. Bu yüzden uygun bir pozisyon varsa bana söyler misin?" dedim.

"Anladım. Eğer isteğiniz buysa, elbette yaparım. Birkaç yer var. Birkaç gün içinde yer ve şartlarla ilgili size bir liste hazırlayıp gönderirim. Telefon yerine bir yerde buluşup yüz yüze konuşmak daha iyi olur gerçi, ne dersiniz?"

Üç gün sonra buluşmak üzere saate ve yere karar verdik.

* * *

Oki, çalışan arayan dört halk kütüphanesinin listesini bana getirdi. Yerler, Oita, Şimane, Fukuşima ve Miyagi bölgelerindeydi; bu kütüphanelerden üçü büyük, biri de küçük şehir kütüphane-

siydi. Çalışma şartları birbirine yakındı, nedense bana Fukuşima bölgesindeki şehir kütüphanesi çekici geldi. O şehrin adını daha önce hiç duymamıştım, Oki'nin açıklamasına göre o Z** adlı şehir Aizu'dan fazla uzakta değildi. Aizuvakamatsu İstasyonu'ndan banliyö hattına geçilip bir saatte oraya varılıyordu. Nüfusu, on beş bin kadardı. Japonya'daki diğer taşra şehirlerinde olduğu gibi bu yirmi yıl boyunca nüfusu giderek azalmıştı. Gençlerin pek çoğu daha iyi eğitim ortamı ve çalışma şartları olan işler aramaya şehirlere göçmüşlerdi. Ve yine Z** şehri, Oki'nin hazırladığı listedeki yerler içinde en küçük ve denize en uzak olanıydı. Dağlarla çevrili bir vadide yer alıyordu, şehrin etrafından nehir geçiyordu.

Detayları gözden geçirdikten sonra "Fukuşima'daki kütüphane ilgimi çekti" dedim.

"Peki, doğrudan oraya gidip mülakata girer misiniz?" diye sordu Oki. "İsterseniz sizin için bunu ayarlarım. Mümkün olduğunca hızlı olmalısınız gerçi. Müdürlük ilanı verildiğinden bir başkasına karar verilmeden önce özgeçmişinizi hazırlayıp bana gönderebilir misiniz?"

"Hazırlamıştım" dedim. Özgeçmişimin içinde olduğu zarfı ona verdim, Oki çantasına koydu.

"Açıkçası ben de sizin Fukuşima'daki kütüphaneye uygun olduğunuzu düşünmüştüm."

"Öyle mi? Neden?"

"Burası görünürde şehre ait bir kütüphanedir ama işleyişe şehir karışmaz. Bu yüzden de yerel kamu görevlisi olmanın sıkıcı zincirlerinden muaf olabilirsiniz."

"Şehir kütüphanesi olmasına karşın, şehir yönetime karışmıyor mu?"

"Evet, karışmıyor."

"Peki kim yönetiyor?"

"Bu şehirde tarımdan başka bir üretim yok. Dahası, çevrede ünlü turistik bir yer de yok. Yakında küçük bir kaplıca var, hepsi o.

Ve bu tür yerlerin belediyelerinde hep olduğu gibi, kronik bütçe açığından muzdaripler. Şehir kütüphanesini ayakta tutmak için çok uğraşıyorlar, bina çok eski, yangın tedbirleri açısından uygunsuz bulunup bir süre kapatılması da düşünülmüş. Ancak şehirdeki köklü bir sake üreticisi 'Kütüphane önemli bir kültürel yapıdır, onu ortadan kaldırmak bu şehrin hayrına olmaz' diyerek on yıl kadar önce bir fon kurmuş, kütüphanenin işlemesi için gerekli bütçe oradan sağlanmaya başlamış. Kütüphane yeni bir yere taşınmış, bu vesileyle de şehir, yönetim hakkını bu kuruluşa bırakmış. Bundan fazla detay bulamadım. İsterseniz oraya gidince doğrudan kendilerine sorabilirsiniz."

"Öyle yaparım" dedim.

"Modern tabirle, özel sektöre devredilmiş bir kütüphane. Bence bu tür bir yerde çalışmak, sizin gibi benden kıdemli biri için kolay olacaktır. Kendi gözlerimle görmedim ama pek tempolu bir iş değil gibi" dedi Oki.

* * *

İki gün sonra Oki'den haber geldi, Pazartesi hariç uygun olduğum bir gün öğleden sonra saat üçte o kütüphaneye gidebileceğimi söyledi.

"Uygun olduğum bir gün mü?" dedim.

"Evet, istediğiniz bir gün olurmuş. Ne zaman isterseniz sizinle görüşecekler."

Ne tuhaftı. Ama karşı çıkmam için bir neden yoktu.

"Mülakat olacak mı?"

"Muhtemelen" dedi Oki. "Sizin gibi işinde kıdemli, mükemmel bir özgeçmişi olan, çalışma hayatının olgunluk dönemindeki birinin, üstelik Tokyo'dan başvuru yapmasına epey şaşırdılar. Ben gereken açıklamayı yaptım. Büyük şehirdeki yoğun çalışma temposundan yoruldu, dedim."

"Nazik yardımların için teşekkür ederim. Sana minnettarım" dedim ben de.

Kısa bir süre durdu ve sonra konuştu.

"Bu söyleyeceğim yersiz bir şeydir belki ama, benim için siz eskiden beri hep tuhaf yanları olan biriydiniz. Öngörülemez mi demeli, anlaşılması zor biri mi demeli... Bu seferki durum da öyle. Neden bu kadar hızlı bir şekilde işinizden ayrılıp adını bile duymadığınız bir taşra şehir kütüphanesinde, şartları hiç de iyi olmayan bir işi kabul etmek istediğinizi hiç anlamıyorum. Ama mutlaka önemli bir nedeni vardır. Bir gün anlatmak isterseniz, duymaktan mutluluk duyarım." Sonra hafifçe boğazını temizledi. "Yeni yerinizde güzel bir yaşam sürmenizi dilerim."

"Teşekkür ederim" dedim. Sonra bir cesaretle sordum.

"Hiç gölgen için endişe duydun mu?"

"Gölgem için mi? Kara siluetim mi yani?" Oki, telefonun diğer ucunda bir süre düşündü. "Hayır, özellikle endişe etmedim."

"Ben gölgemi düşünmeden edemiyorum. Özellikle son günlerde. Gölgeme karşı sorumluluk hissetmeden yapamıyorum. Bugüne dek ona düzgün, adil davrandım mı diye."

"Şey... İş değişikliğinizin nedenlerinden biri de bu mu peki?"

"Olabilir."

Oki yine derin bir sessizliğe gömüldü. Sonra, "Anladım" dedi, "Sanırım. Açıkçası pek anlamadım; gölgem üzerine biraz düşüneceğim. Neyin düzgün neyin adil olduğu üzerine."

30

Tokyo'dan Z** şehrine kadarki seyahatim tahmin ettiğimden uzun sürdü. Salı günü sabah dokuzda Tokyo'dan çıktım, oradaki istasyona vardığımda saat öğleden sonra iki olmak üzereydi. Mülakat saat üçteydi.

Tohoku hattındaki yüksek hızlı trenle Koriyama'ya kadar gittim, oradan Zairai hattına geçerek Aizuvakamatsu'ya ulaştım, orada banliyö trenine geçtim. Tren bir süre dağların arasından ilerledi, sonra yer şekline bağlı olarak hafifçe yön değiştirerek dağları birbirine bağlarcasına devam etti. Bir tünel bitiyor, bir diğeri başlıyordu. Bazısı uzun bazısı kısaydı. Acaba dağlar daha ne kadar böyle uzayıp gidecek diye merak içinde kaldım. Mevsimlerden yaz başıydı, etraftaki dağlar canlı yeşille bezenmişti. Bir yerden rüzgâr esiyor, beraberinde ferahlatıcı bir koku getiriyordu. Gökyüzünde uçurtmalar çember çiziyor, keskin gözleriyle dünyayı hiç durmadan izliyordu.

En başından beri iç kesimde bir yer istemiştim, bu yüzden dağların çok oluşu normaldi, sonra düşününce bugüne dek hiç dağlık yerde yaşamadığımı fark ettim. Doğup büyüdüğüm yer deniz kenarıydı, Tokyo'ya geldikten sonra sürekli Kanto Bölgesi'nin dümdüz alanlarındaki topraklarda yaşamıştım. Bu yüzden bu kadar çok dağla çevrelenmiş bir alana (muhtemelen) yerleşecek olmak bende tuhaf hisler uyandırıyordu. Aynı zamanda da çok ilgi çekici yeni bir gelişme gibi görünüyordu.

Öğle vakti olduğu için trende az sayıda yolcu vardı. Her istasyonda birkaç kişi trenden iniyor, onun yerine birkaç kişi biniyor-

du. Hiç inen ya da binenin olmadığı istasyonlar da oldu. İstasyon görevlisi görmediğim istasyonlar da oldu. İştahım yoktu, öğle yemeği yemedim, sonsuza dek sürüyor gibi görünen dağlara bakarak arada bir uyukladım. Sonra ne zaman gözümü açsam hafif bir endişe hissettim. Ben burada ne yapıyorum, bundan sonra ne yapacağım diye düşünmeye başlayınca bedenimdeki karar ekseninin hafifçe sarsıldığını hissettim.

Ben gerçekten doğru yere mi gidiyordum? Yoksa yanlış bir yöne, yanlış bir şekilde mi ilerliyordum? Böyle düşününce kaslarım gerildi. Bu yüzden de mümkün olduğunca hiçbir şey düşünmemeye çalıştım. Kafamı tümüyle boşaltmalıydım. İçimdeki önseziye, teorik olarak açıklayamayacağım yön hissine güvenip ilerlemekten başka çarem yoktu.

Ama mutlaka önemli bir nedeni vardır, demişti Oki. Benim de buna inanmaktan başka yapacak bir şeyim yoktu. Bunda mutlaka önemli bir neden var, diye düşünerek.

Oki, benim için *öngörülemez, anlaşılması zor biri* demişti. Bunu duyunca şaşırmıştım. Etrafımdakiler tarafından böyle görüldüğüm aklıma bile gelmezdi çünkü. Çalıştığım şirkette özellikle göze batacak bir hareketim olmadığı gibi alışılmış, son derece normal biri olarak davrandığımı düşünüyordum. Pek sosyal biri olduğum söylenemese de şirket içindeki ilişkilerim gayet normaldi. Kırk yaşını aşan bir bekâr olmam az rastlanır bir durumdu ama (şirkette benden başka örneği yoktu) bunun dışında diğerlerinden farklı bir yanım yoktu. Ama sanırım yüreğimdekileri insanlara açmayan bir yanım vardı. Yere bir çizgi çizip buradan içeriye adım atmanızı istemiyorum, dercesine. Ve uzun süre birlikte çalışınca insanlar sizden bu tür ince işaretleri alırlar.

Anlaşılması zor biri. Gerçekten öyle olabilirdim. Neticede ben de kendimi anlayamıyordum. Pencerenin dışından geçip giden

dağ manzarasına bakarak düşündüm. Belki de kim olduğum konusunda en çok kafası karışan kişi bendim.

* * *

Gözlerimi kapatıp birkaç kez derin nefes aldım, sakinleşmeye çalıştım. Bir süre sonra gözlerimi açtım, dışarıdaki manzaraya baktım. Tren güzel bir dolambaçlı vadi geçidinden geçip tünele girdi, tünelden çıktı. Tünele girip tünelden çıkıyordu. Dağların bu kadar içine girince kış mutlaka soğuk geçerdi. Kar da çok yağardı. Kar deyince aklıma o zavallı yaratıklar geldi. Birikmiş beyaz kar içinde, ardı ardına son nefesini veren o tek boynuzlu yaratıklar. Güçten düşmüş bedenlerini yere bırakıp sessizce gözlerini kapatıp ölümü bekliyorlardı.

* * *

Z** şehri tren istasyonunun önündeki küçük meydanda taksi durağıyla otobüs durağı yer alıyordu. Taksi durağında tek bir taksi olmadığı gibi gelecek gibi de görünmüyordu. Otobüsü bekleyen kimse de görünmüyordu. Yanımda getirdiğim haritada kütüphanenin yerini belirledim. İstasyondan yürüyerek on dakika sürüyordu. Bu yüzden şehirde gezinip buluşma saatine dek vakit geçirmeye karar verdim. Ancak on beş dakika gezindikten sonra burada yürüyerek daha fazla vakit öldürmenin mümkün olmadığını anladım. Özellikle görülecek bir şey yoktu. İstasyonun önünde küçük bir kapalı çarşı vardı, ama dükkânların yarısına yakını kepenklerini kapatmış, açık olanların çoğu da uykuda gibiydi.

Bir kafeye girip kahve içerken yanımda getirdiğim kitabı okuyayım diye düşündüm, ancak içeri girme isteği uyandıran bir yer göremedim. Fast food zincir restoranlarından birinin bile olmaması genel atmosfer açısından iyiydi, ancak onun yerine çekici

(ya da uygun) bir seçenek yoktu. Buranın insanları muhtemelen hiçbir özelliği olmayan kutu gibi arabaları ya da hafif araçlarıyla banliyöye gidiyor, hiçbir özelliği olmayan alışveriş merkezlerinde alışveriş yapıyor, yiyecek satın alıyorlardı. Japonya'nın her yerinde görülen tipik bir taşra şehri. *Yerel renk* denen terim artık ölü sözler arasına karışmıştı sanırım.

Küçük bir markete girip sıcak kahve aldım, karton bardak elimde, istasyonun yakınındaki küçük parkta vakit geçirmeye karar verdim. İki genç anne, çocuklarını oynatıyordu. İlkokul öncesi çocuklardı. Bir oğlan bir de kız çocuğu. Çocuklar oyuncaklarla oynuyor, anneleriyse yan yana durmuş, hararetle sohbet ediyorlardı. Sert banka oturdum, boş gözlerle onları izledim. Bunu yaparken, lisedeyken kız arkadaşımın evinin yakınındaki parkta buluştuğumuz zamanlar geldi aklıma. Bir anda aklım o hatırayla doldu.

O yaz, on yedi yaşındaydım. İçimde zamanın işleyişi orada gerçek anlamıyla durmuştu. Saatin akrep ve yelkovanı her zamanki gibi ileri gidiyor, zamanı parçalara ayırıyordu ama benim için gerçek zaman, yüreğimin duvarına gömülmüş zaman, öylece durmuştu. Ondan sonra geçen yaklaşık otuz yılı, sadece boşlukları doldurmak için harcanmıştı. Boş kısımları bir şeylerle doldurma ihtiyacı olduğundan, etrafta olanlardan gözüme ilişenlerle doldurmuştum onları. İnsanlar uyurken soluk almak gerektiği için, bilincinde olmadan, nefes alıp verirler. Tıpkı onun gibi.

Nehri görmek istedim birden. Öyle ya, buraya gelmişken nehri görmeye gitmeliydim. Ne de olsa vaktim boldu.

İnternetten çıktısını aldığım şehir haritasını cebimden çıkarıp yayıp baktım, nehir hafif bir kavis çizerek şehrin dışına akıyordu. Nasıl bir nehirdi acaba? Orada nasıl bir su akıyordu? Balık var mıydı? Üzerindeki köprüler nasıldı? Ama şimdi nehre gidersem, geri gelmek için yeterli zamanım kalmayacaktı. Kütüphanedeki

mülakat bittikten sonra, hâlâ orayı görme havamda olursam, gidebilirdim.

Neredeyse hiç tadı olmayan hafif kahveyi içip bitirdikten sonra karton bardağı parktaki çöp kutusuna attım. İki küçük çocuk hâlâ oyuncaklarla oynuyordu. İki genç anneyse onların yanında hiç bıkmadan konuşmaya devam ediyordu. Çeşmenin başına bir karga konmuş, yan gözle bana bakıyordu. Bir yabancı olan beni dikkatlice inceliyor, hareketlerimi gözlüyordu. Onun uçup gitmesini bekledikten sonra parktan çıktım, yürüyerek kütüphaneye gittim.

* * *

Kütüphane, iki katlı ahşap bir binaydı. Eski, büyük bir binayı yakın zamanda elden geçirmişler gibi görünüyordu. Çatı kiremitlerinin yeni ve pırıl pırıl olmasından anlaşılıyordu bu. Hafifçe yükseltilmiş bir tepenin üzerine inşa edilmişti, bakımlı bir bahçesi vardı, birkaç büyük çam ağacı yerde koyu gölgeler oluşturuyordu. Burası bir kamu binasından daha çok varlıklı bir ailenin sayfiye evine benziyordu.

Düşündüğüm kadar kötü değilmiş dedim içimden. Daha doğrusu, etkilenmiştim. Girişteki iki eski taş sütundan birinin üzerinde büyük, eskimiş bir ahşap tabela asılıydı; üzerinde Z** Şehri Halk Kütüphanesi yazıyordu, ama eğer o olmasa oranın kütüphane olduğunu fark etmeden önünden geçip gidebilirdim. Geliri fazla olmayan küçük bir şehir kütüphanesi olması nedeniyle daha geleneksel, fakir ve zevksiz bir mimari bekliyordum.

Etrafta kimse yoktu. Ardına kadar açık büyük demir kapıdan geçtim, tabanlarımın altında gıcırdayan çakıl taşlarının üzerine basarak hafif eğimli patikadan antreye kadar yürüdüm. Büyük bir çam dalına kapkara bir karga tünemişti (ve yine gözlerini ayırmadan keskin gözleriyle bana bakıyordu), bu az önce parkta gördüğüm karga mıydı ayrımını yapamadım.

Antrenin sürgülü kapısını açtım, eski tarz evlerinkine benzeyen eşikten içeri girdim; içeride büyük, geniş ve açık bir alan vardı. Oldukça yüksek, tonozlu bir tavanı vardı. Kalın kare sütunla birkaç güzel hafif kavisli kiriş, büyük yapıyı sağlam bir şekilde desteklemek için birbirine kenetlenmişti. Muhtemelen yüz yıldan fazla bir süredir kendilerine verilen görevi sessizce, hiç şikâyet etmeden üstleniyorlardı. Kirişlerin üzerindeki yatay pencerelerden yaz başının günışığı hoş bir şekilde içeri giriyordu.

Antreyi geçtikten sonraki oda, salon gibiydi; içinde bir kanepe vardı, duvardaki rafa gazete ve dergiler özenle dizilmişti. Ortadaki masada duran büyük seramik vazoya beyaz çiçeklerden oluşan bir aranjman konmuştu. Üç kişi sandalyeye oturmuş, her biri sessizce gazetesini okuyordu. Altmışlı, yetmişli yaşlarda, muhtemelen boş vakitleri olan emeklilerdi. Burası böyle insanların öğleden sonralarını geçirmeleri için en uygun yer gibi görünüyordu.

Arkaya doğru danışma masası vardı, masada gözlük takmış zayıf bir kadın oturuyordu. Kemikli yüzü olan, küçük, ince burunlu biri. Saçını arkadan toplamıştı, basit bir beyaz bluz giymişti. Şöminenin önünde örgü ören birine benziyordu. Ama şimdi masanın arkasına oturmuş, kalın kayıt defterine tükenmezkalemle bir şeyler yazıyordu. Arkasındaki duvarda Leonard Foujita'nın gerinen bir kediyi resmettiği küçük sağlam çerçeveli tablo asılıydı. Reprodüksiyon olmalıydı. Aksi halde kuşkusuz çok yüksek bir fiyatı olurdu ve böylesine değerli bir objenin burada sergilenmesi düşünülemezdi. Yine de bir reprodüksiyon için çerçevesi fazlasıyla pahalı bir şey gibi görünüyordu.

Kol saatime baktım, saat üç olmak üzereydi, danışma masasına gidip adımı ve mülakat için geldiğimi söyledim. Kadın adımı tekrar sordu, bir daha söyledim. Kedilerinkini andıran gözleri vardı. Sürekli değişen, gizemli gözler.

Bir şeyden emin olmak istermişçesine yüzüme uzun uzun baktı, bir süre sessizliğe daldı. Geçici bir süre dilini yutmuş gibi.

Sonra bir nefes aldı, vazgeçtiğini hissettiren bir sesle konuştu. "Randevunuz mu vardı?"

"Pazartesi harici herhangi bir gün saat üçte buraya mülakata gelebileceğim söylendi."

"Affedersiniz ama kiminle randevunuz vardı?"

"Şey, adını bilmiyorum. Bir aracıdan duydum. Bana bu kütüphanede sorumlu biriyle konuşmamı söyledi sadece."

Parmağını gözlüğünün kemerine götürüp duruşunu düzeltti, bir süre daha sessiz kaldı, sonra düz bir sesle konuştu.

"Mülakat hakkında bana bir şey söylenmedi ama anladım. Şuradaki merdivenden çıkınca koridorun hemen sağında Müdür Odası var. Oraya gidin lütfen."

Teşekkür edip merdivene yöneldim. Danışma masasındaki kadının şaşkın sessizliğinin bir anlamı olmalıydı, ne olduğunu merak etsem de şimdi burada bunu tartışmaya vaktim yoktu. Ne de olsa birazdan önemli bir mülakatım vardı.

Merdivenin yukarısına basit bir ip çekiliydi, Sadece Yetkili Personel yazılı bir tabela asılıydı. Salon dahil zemin katın bir kısmında tavan yukarı kaldırılmış, tonoz yapılmıştı, geri kalan kısımla bina iki katlı gibi görünüyordu. Genel kullanıcılar için ayrılan yer, muhtemelen zemin kattı.

Hafif gıcırtı çıkaran merdivenden üst kata varınca danışma masasındaki kadının söylediği gibi hemen sağ tarafta bir kapı vardı, üzerine Müdür Odası yazılı metal tabela takılıydı. Bir daha saatime baktım, üçü birkaç dakika geçtiğini teyit ettikten sonra derin bir nefes alıp kapıyı tıklattım. Üzerine adım atmadan önce göldeki buzun kalınlığını ciddiyetle kontrol eden bir gezgin gibi.

"Buyurun, içeri girin" diyen bir erkek sesi geldi içeriden. Kapının çalınmasını da uzun süredir orada bekliyormuş gibi.

* * *

Kapıyı açıp bir adım içeri girip durdum, başımla hafifçe bir selam verdim. Şakaklarımda hafif bir kan basıncı hissettim. Düşündüğümden daha çok gerilmiştim. Mülakata girmek, üniversite öğrencisi olduğum sırada iş bulmak için şirketleri gezdiğim zamanda kalmıştı. O döneme, o yaşa dönmüş gibi hissettim.

Oda pek geniş değildi. Kapının tam karşısında dikey pencere vardı, oradan güneş geliyordu. O pencereyi arkasına alan büyük, eski bir masada bir adam oturuyordu. Ancak gölgede kaldığından yüzünü net göremiyordum.

"Affedersiniz" dedim kuru bir sesle dikildiğim yerden. Sonra adımı söyledim.

"Buyurun, içeri girin. Gelin. Ben de sizi bekliyordum" dedi adam. Ormanın derinliklerinde daha önce hiç görmediği bir hayvana seslenir gibi sakin, bariton bir sesi vardı. Yerel aksan duyulmuyordu. "Şu sandalyeye oturun lütfen."

Sandalye benim tarafımdaydı, onunla karşılıklı oturduk. Ancak yüzü hâlâ gölgeliydi. Sandalyede oturduğundan uzun boylu biri olup olmadığını anlayamasam da iri biri değildi. Yuvarlak yüzlü, etine dolgundu.

"Çok uzaktan geldiniz" dedi adam. Sonra hafifçe öksürdü. "Epey zaman almıştır."

Beş saatten fazla tuttuğunu söyledim.

"Öyle mi?" dedi adam. "Yüksek hızlı trenler sayesinde seyahat süresi kısaldı, ama ben pek dışarı gitmediğimden bu konularda pek bilgim yok. Tokyo'ya da çok uzun zamandır gitmedim."

Adamın sesinde bir tür tuhaflık vardı. Rahat ve yumuşak bir kumaş hissini andırıyordu. Çok eski zamanlarda bir yerde buna benzer bir ses duyduğumu hatırlıyordum, ama ne zaman ve nerede olduğunu bir anda çıkaramadım.

Güneş ışığının parlaklığına giderek alışınca, adamın yetmişli yaşlarının ortalarında olduğunu anladım. Gri saçlarını başının ar-

kasına doğru taramıştı. Üst gözkapakları kalındı, ilk bakışta uykulu gibi bir izlenim verse de onun altından bakan gözbebekleri parlıyor, beklenmedik şekilde canlılık hissi veriyordu.

Masanın çekmecesini açtı, oradan bir kartvizit çıkardı, masanın üzerinden bana uzattı. Beyaz kâğıda siyah mürekkeple "Tatsuya Koyasu, Müdür, Fukuşima *** Bölgesi Z** Şehri Halk Kütüphanesi" yazılmıştı. Kütüphanenin adresi ve telefon numarasının yer aldığı sade bir kartvizitti.

"Ben Koyasu" dedi.

"Ender rastlanan bir soyadınız var" dedim. Adı hakkında bir şey demem gerektiğini hissetmiştim çünkü. "Bu yörede yaygın mıdır?"

Müdür Koyasu gülümseyerek başını salladı. "Yok, değil, bu çevrede Koyasu soyadını taşıyan bir ben varım. Başkası yok."

Ben de ne olur ne olmaz diye yanımda getirdiğim eski çalıştığım şirkette kullandığım kartvizitimi, kartvizitliğimden çıkarıp ona uzattım. Koyasu okuma gözlüğünü taktı, kartviziti okuduktan sonra çekmeceye koydu. Sonra gözlüğünü çıkardı.

"Gönderdiğiniz özgeçmişi okudum. Kütüphanede çalışma deneyiminiz olmadığı gibi sertifikanız da yok, bu yüzden de ilk aşamada reddetmeyi düşündüm. Bizler, kütüphane yönetiminde deneyimi olan bir kişi için ilan vermiştik."

Elbette der gibi başımı salladım. Bir yandan da *bizler* sözcüğü acaba kaç kişi anlamına geliyor diye meraklandım.

"Ama, şey, birkaç nedenden ötürü, sizi işe almaya karar verdik" dedi Müdür Koyasu, kalın dolmakalemini eline alıp parmakları arasında döndürdü. "Nedenlerden biri, yayıncılık üzerine uzun yıllara varan deneyiminizin ulaşılması zor bir şey olduğunu düşündük. Ve henüz gençsiniz. Ne yaşadığınızı bilmiyorum ama en verimli yaşınızda şirketten ayrılmışsınız. Bizim ilanımıza başvuran kişilerin çoğunluğu, halihazırda emekli olmuş yaşlılar. Siz en genç olandınız."

Bir kez daha başımı sallayarak onayladım. Bu aşamada söylemem gereken bir şey bulamamıştım.

"Üçüncü nedense, özgeçmişinize ekli mektubunuzu okuyunca, kütüphanede çalışmaya büyük bir ilgi gösterdiğinizi anladık. Üstelik büyük bir şehirde değil de küçük bir şehrin kütüphanesinde. Bu şekilde yorumlayabilirim değil mi?"

Öyle olduğu cevabını verdim. Müdür boğazını temizledikten sonra başıyla onayladı.

"Bu dağlık, taşra şehrindeki kütüphanecilik işinin sizin için nasıl bir özel anlamı olduğunu, açıkçası hiç anlamıyorum. Kütüphanede çalışmak, çok monoton bir iştir çünkü. Ve burada eğlence tesisi denebilecek bir şey neredeyse hiç yok. Kültürel bir uyaran da yok. Gerçekten burada çalışmak istiyor musunuz?"

"Kültürel bir uyaran gerekmiyor" dedim. "Benim istediğim sessiz, sakin bir yer."

"Sessizdir burası, hem de çok sessiz. Güz gelince geyiklerin sesini duyacak kadar" dedi Müdür Koyasu gülümseyerek. "Kitap dağıtım şirketinde yaptığınız işin içeriğinden biraz söz eder misiniz?"

"Gençken ülkedeki tüm kitapçıları dolaşıp kitap satışını asıl yerinde öğrendim. Yaşım biraz ilerledikten sonra şirket merkezine geçip satış işlerini düzenleyen, şubelere talimat veren denetçilik işini yaptım. Ne kadar iyi bir şekilde hazırlık yapsanız da mutlaka bir yerde sıkıntı çıkabilir. Ancak işimin üstesinden iyi bir şekilde geldiğimi düşünüyorum."

* * *

Bu açıklamayı yaparken bir anda fark ettim. Büyük masanın köşesinde bir bere duruyordu: Koyu mavi bir bere. Uzun yıllardır kullanılmış görünüyordu, tam kıvamında bir yumuşaklık ve yıpranmışlıkta. Rüyamda gördüğüm berenin *tıpkısıydı* ya da en

azından ona çok benziyordu. Durduğu yere kadar her şey aynıydı. Yutkundum.

Burada bir bağlantı vardı.

Zaman bir an durdu sanki. Saatin yelkovan ve akrebi uzak bir geçmişten önemli bir anıyı var güçleriyle ortaya çıkarmaya çalışıyormuş gibi donup kaldı. Tekrar harekete geçmelerine dek biraz süre geçmesi gerekti.

"Bir şey mi oldu?" diye endişeyle bana bakarak sordu Müdür Koyasu.

"Hayır, bir şey yok. Sorun yok" dedim. Sonra birkaç kez hafifçe öksürdüm. Boğazıma bir şey takılmış gibi yaparak. Hiçbir şey olmamışçasına önceki şirkette yaptığım işi açıklamaya devam ettim.

* * *

"Anladım. Uzun yıllar boyu kitaplar üzerine çalışmış, becerilerinizi geliştirmişsiniz. Bir şirkette çalışma bilinciniz olduğu gibi bir organizasyon içinde nasıl çalışılacağını da biliyorsunuz" dedi Müdür Koyasu konuşmam bittikten sonra.

Bir an bereye bakıp sonra yine onun yüzüne baktım.

Müdür Koyasu, kütüphanenin işleyişi hakkında, müdürün yapması gereken işle ilgili açıklama yaptı. Çok uzun bir açıklama değildi. Çok yoğun bir iş olmadığından. Ücreti de söyledi. Büyük bir rakam değildi, ama göze almayı düşündüğüm kadar da az değildi. Bu şehirde mütevazı bir yaşam sürdürmek için yeterliydi.

"Sorunuz var mı?"

Birkaç sorum vardı tabii ki. "Eğer sizin işinizi devralacaksam, çeşitli kararlar verirken, kime danışmalıyım?"

"Diğer bir deyişle patronunuzun kim olduğunu soruyorsunuz, değil mi?"

Başımı salladım. "Evet."

Müdür Koyasu dolmakalemini bir daha eline aldı, ağırlığını tartar gibi yaptı, sonra sözcükleri özenle seçerek konuştu.

"Bu kütüphane kâğıt üzerinde şehir kütüphanesi diye geçiyor, ama yönetimi şehirdeki gönüllüler tarafından kurulan bir fon tarafından yürütülüyor. Fonun yönetim kurulu ve teoride karar verme yetkisine sahip bir başkanı var, ancak sadece adı var ve onursal başkanlık yapıyor, işlere neredeyse hiç karışmıyor."

Müdür Koyasu bunları söyledikten sonra sustu. Konuşmasının devamını bekledim ama devamı gelmedi.

Ben de sessiz kalınca Müdür Koyasu birkaç kez gözlerini kırpıştırdı, sonra dolmakalemini masanın üzerine koydu.

"Bu konuyla ilgili olarak ileriki günlerde yine açıklama yapacağım. Uzun bir konuşma olacak çünkü. Ama herhangi bir sıkıntınız olduğunda bana danışabilirsiniz. En iyi şekilde çözmeye çalışırım. Ne dersiniz?"

"Ben henüz tam olarak olanları idrak edemedim. Siz buradaki müdürlük işinizi bırakacaksınız, öyle mi?"

"Evet, aynen öyle. Aslında bıraktım bile, müdürlük pozisyonu şu an açık."

"Ve buradaki işinizi bıraktıktan sonra danışman olarak burada kalmaya devam mı edeceksiniz?"

Müdür Koyasu, bir ses duyan su kuşu gibi başını hızla yana doğru eğdi.

"Hayır, hayır, danışman diye resmi bir iş yok. Sadece işi devretme sürecinde gerekli olabileceği düşüncesindeyiz. O arada gerekli durumlarda, *tamamen kişisel manada* yardımım dokunabilir diye düşünüyorum. Elbette sizin için de sakıncası yoksa."

Başımı salladım. "Hayır, tabii ki sakıncası yok. Aksine buna minnettar olurum. Sadece konuşmanızdan çıkardığım halefiniz olarak bana karar vermişsiniz gibi."

"Ah, evet, o konu" dedi Müdür Koyasu yüzünde şaşırmış bir

ifadeyle, bunu bilmiyor muydun der gibi. "Bizim en başından beri niyetimiz buydu zaten. Aslında bugüne dek çalıştığınız şirketteki meslektaşlarınıza sizi sorduk, kuşkusuz iyi bir itibarınız olduğunu söylemeliyim. İşinde yetkin, kişilik olarak da ormandaki ağaç kadar sağlam ve güvenilir biriymişsiniz."

Ormandaki ağaç mı? Kulaklarıma inanamadım. Çünkü böyle bir ifadeyi kullanabilecek tek bir meslektaşım bile gelmedi aklıma. *Ormandaki ağaç kadar*?

Müdür Koyasu devam etti. "Bu kadar uzaktaki bir yere zahmet edip geldiniz. Resmi kararı vermeden önce bir kez sizinle görüşüp sohbet etmek iyi olur diye düşündük. Ama kararımızı önceden vermiştik. Bu işte mutlaka sizin çalışmanızı isteyecektik."

"Teşekkür ederim" dedim, sesim dengesiz çıkmıştı, sanki ağırlık merkezini doğru ayarlayamamışım gibi. Sonra yavaş ve derin bir nefes aldım. Sanırım rahatlama nefesiydi bu.

* * *

Sonra kütüphanedeki işi devralmamla ilgili birkaç konuyu daha konuştuk. Evimi şimdi yaşadığım büyükşehirden bu şehre taşımam gerekiyordu. Kalacak bir yer ayarlamam gerekiyordu. Eğer ona bırakırsam bana uygun bir evi yakın zamanda bulabileceğini söyledi. Bu şehirde birkaç boş ev vardı ve kiraları da Tokyo'dakilerle kıyaslayınca çok ucuzdu. Mobilya gibi şeyler sonradan halledilirdi.

Yarım saat kadar sonra genel konularda karara varınca Müdür Koyasu sandalyeden kalktı, masanın üzerindeki koyu mavi beresini alıp başına taktı. Bir işi olduğundan geldiği yere dönmek zorunda olduğunu söyledi.

Geldiği yere dönmek zorunda olmak da ne tuhaf bir ifade diye düşündüm. Ancak özünde çok az konuşan bir insan olduğumdan buna özellikle takılmadım.

"Bereniz ne kadar güzel" diye övdüm.

Dudaklarına sevinçli bir gülümseme yayıldı. Beresini çıkarıp dikkatlice baktı, özenle düzeltti ve tekrar başına giydi. Şimdi beresi başına daha iyi oturmuş gibi göründü.

"Bu bereyi on yıldır severek kullanıyorum. Yaşlandıkça kaçınılmaz olarak saçlarım da seyreldi, başımda bere olmadan rahatsız hissetmeye başladım. Özellikle de kışları. Bu yüzden de Fransa'ya geziye giden yeğenimden rica ettim, Paris'te birinci sınıf bir dükkândan bere aldırdım. Bu taşra şehrinde bere takan bir ben varım; başlarda biraz çekiniyordum ama sonra tamamen alıştım. Benim gibi diğerleri de alıştı."

Sonra Müdür Koyasu'yla ilgili normal olmayan, bere takmasından daha tuhaf bir şey gördüm. Müdür pantolon değil etek giyiyordu.

* * *

Birkaç gün sonra, neden günlük yaşamında etek giydiğiyle ilgili nazikçe, kolay anlaşılır bir açıklama yaptı.

"Etek giymemin nedenlerinden biri, şey, kendimi güzel bir şiirin dizeleri gibi hissettirmesi."

31

Çok geçmeden on yıldan fazladır tek kişilik yaşamımı sürdürdüğüm Nakano Mahallesi'ndeki kiralık dairemden çıktım, Tokyo'dan ayrıldım, Z** şehrindeki yeni yerime taşındım. Bir nakliye şirketine büyük mobilyalarımı ve elektrikli ev aletlerini aldırttım. Güzel olmadıkları gibi sayıları da çok değildi. Kitaplıklarımdan taşan kitapların büyük kısmını ikinci el kitapçılara sattım. Ne de olsa bundan sonra kütüphanede çalışacaktım, muhtemelen okuyacak kitap bulmakta sıkıntım olmayacaktı. Artık ihtiyaç duymadığım eski takım elbise ve ceketlerimi, eski kıyafetleri toplayan bir merkeze bağışladım. Yeni yaşamıma başlarken, geçmişin kokusunu taşıyan şeyleri mümkün olduğunca elimden çıkarmak istiyordum. Böylece eşyalarım küçük bir kamyonete sığacak miktara indi, uzun zaman sonra kendimi ilk kez hafif hissettim.

Bu özgürlük hissi daha önce deneyimlediğim bir şeye benziyor diye düşündüm; o yüksek duvarla çevrili şehirde yaşamaya başladığım zamanki hissi andırıyordu biraz. Ama o şehre girdiğimde üzerimde taşıdığım hiçbir şey yoktu. Sözcüğün tam anlamıyla oraya *bir başına* girmiştim (evet, kendi gölgemi bile atmıştım), evimden kıyafetlerime dek her şeyi o şehir sağlamıştı bana. Hepsi son derece sade şeylerdi ama yeterliydi de.

O zamana kıyasla şimdi küçük bir kamyoneti ancak dolduracak kadar geçmişten kalan eşyam vardı. O zaman hissettiğim o hafiflik ve özgürlük hissini şimdi de yaşıyordum.

* * *

İstasyon önündeki emlakçı bana kiralık evi gösterdi. Komatsu adında, son derece sempatik, orta yaşlı, minyon bir adamdı. Kütüphane tarafından görevlendirilmiş, yerleşmemle ilgili her konuyu üstlenmişti.

Baktığımız ev tek katlı, küçük bir evdi, nehre yakındı. Koyu kahverengi bir çitle çevriliydi, küçük de bir bahçesi vardı. Bahçede yaşlı bir Japonhurması ağacı vardı. Bir de artık kullanılmayan, yarısı doldurulmuş kuyu. Kuyunun arkasındaki küçük fener yeşil yosunla kaplanmıştı. Yabani otlar güzelce temizlenmiş, açelya çalıları düzgünce budanmıştı. Altı aydır burada kimse yaşamadığından bahçesi epey dağılmış durumdaymış, ama birkaç gün önce bir bahçıvan gelmiş.

"Gereksiz bir iş gibi görünebilir ama bu çevrede bahçeler özel bir anlam taşır" dedi Komatsu.

"Elbette" diyerek hemfikir olduğumu belirttim.

"Dahası şuradaki Japonhurması ağacı harika, bol bol meyve verir ama tadı buruk olduğundan pek yenmez. Ne kötü değil mi? İyi tarafıysa çocuklar bahçeye izinsiz girip de meyve çalmazlar."

"Herkes biliyor yani? Bu bahçenin Japonhurmasının görünüşü güzel olsa da tadının buruk olduğunu, yenemeyeceğini?"

Komatsu birkaç kez başını sallayarak onayladı. "Evet, bu çevredekiler bu çevre hakkında her şeyi bilirler. Japonhurmalarına kadar."

* * *

Ev elli yıllıktı ama eski püskü bir havası yoktu. Küçük ve göze çarpan bir yer olmaması hoşuma gitti. Benden önce yaşlı bir kadın oturmuş burada. "Temizlik düşkünü biriydi, evin içini de tertemiz tutardı" dedi Komatsu. O yaşlı kadına ne olduğunu, nereye gittiğini söylemedi, ben de sormadım. Oda sayısı azdı ama tek

kişilik yaşam için yeterli genişlikteydi. Kirası, Tokyo'da ödediğimin beşte biriydi. Çalışma yerim olan kütüphaneye yürüyerek on beş dakikalık mesafedeydi.

"Eğer bu ev hoşunuza gitmezse, başka bir tane daha gösterebilirim, lütfen çekinmeden söyleyiniz. Bu çevrede pek çok boş ev var" dedi Komatsu.

"Teşekkür ederim. Ama gördüğüm kadarıyla bu evde bir sorun yok."

Gerçekten de sorun yoktu. Daha önce dendiği gibi (Bay Koyasu demişti, elinizi kolunuzu sallayarak gelebilirsiniz diye) içinde buzdolabından tabak çanağa, yemek aletlerinden, basit bir yatakla nevresime kadar her şey vardı, üstelik hiçbiri de eski değildi ve yeterliydi. Komatsu, kütüphane tarafından görevlendirilmiş ve tüm bunları hazırlamıştı demek. Ona teşekkür ettim. Bu kadar hazırlık yapmak çok zahmetli bir iş olmalıydı.

"Hayır, hayır" dedi elini sallayarak. "Bunlar basit işler. Ne de olsa dışarıdan buraya ender birileri geliyor."

* * *

Bu şekilde Z**'deki yeni, mütevazı yaşamım başladı. Her sabah saat sekizde evden çıkıp nehir boyunca akıntının ters yönünde yürüdüm, sonra şehrin merkezine giden yoldan devam ettim. Şirkette çalıştığım zamandan farklı olarak takım elbise giymem, kravat takmam da gerekmiyordu. İnsanın ayağını sıkan deri ayakkabı giymemin de lüzumu yoktu. Bu beni her şeyden çok memnun ediyordu. Sadece bunlar için bile iş değiştirmeye değerdi. Bir kez o yaşamı bırakınca hayatım boyunca ne kadar sıkıntıya katlanmış olduğumu anladım.

Nehirden gelen su sesi hoştu, gözümü kapayınca sanki su içimden akıp gidiyor gibi bir hisse kapılıyordum. Etraftaki dağlardan gelen su berraktı ve yer yer içinde yüzen küçük balıklar

görülebiliyordu. Taşın üstüne zayıf, beyaz bir balıkçıl kuşu konmuştu, sabırla suyun yüzeyini izliyordu.

Bu şehirdeki nehrin görünüşü, *o duvarla çevrili şehirde* akan nehirden son derece farklıydı. Burada adacık filan yoktu, salkımsöğüt ağacı da. Nehrin üzerinden geçen eski, taştan köprü de yoktu. Elbette katırtırnağı yapraklarını yiyen tek boynuzlu yaratıklar da gezinmiyordu ortalıkta. Bu nehrin iki tarafı da kişiliksiz beton setlerle çevriliydi. Ancak akıp gelen su aynı şekilde berrak ve güzeldi, serin yaz akşamında suyun sesi duyuluyordu. Nehir kenarında bu kadar hoş bir ortamda yaşadığım için sevinçliydim.

Şehir, çevresi yüksek dağlarla çevrili bir havzada olduğundan yazları sıcak, kışları soğuk geçiyormuş. Benim bu şehre gelişim ağustos sonuydu, dağ köylerine güz gelmeye başlamış, ağustosböceklerinin gürültücü sesleri neredeyse hiç duyulmaz olmuştu, bununla birlikte yaz sıcağı tüm şiddetiyle devam ediyordu ve güneş ensemi hiç çekinmeden, yavaş yavaş yaktı.

Etrafımdakilerin yardımıyla kütüphanedeki müdürlük işime azar azar alıştım. Kütüphane müdürü desem de, benim altımda çalışan bir tek Soeda Hanım adındaki kütüphaneci vardı (kütüphaneye ilk geldiğimde danışma masasında oturan, metal çerçeveli gözlük takıp saçını arkadan toplayan kadın), onun dışındaysa yarı zamanlı çalışan birkaç kadın daha vardı, her türlü günlük işi tek başına yapmak zorundaydım.

Arada bir Bay Koyasu, müdür odasına geliyor, masanın karşısına oturuyor, bir kütüphane müdürünün yapması gereken işleri detaylı olarak anlatıyordu. Kütüphaneye alınan kitapların seçimi, genel yönetim, günlük kayıt defterinin tutulması (resmi kayıt defterini ayda bir gelen vergi muhasebecisi tutuyordu), insan kaynakları yönetimi, kütüphane kullanıcılarına karşı tavırlar... Ezberlemek zorunda olduğum pek çok şey vardı, ama burası küçük ölçekli bir tesis olduğundan, yorucu türden şeyler değildi. Bana söylenen şeyleri birer birer kafama yerleştirdim ve hiç

aksatmadan yapmayı öğrendim. Bay Koyasu çok nazik biriydi (muhtemelen doğuştan gelen karakteriydi bu), bu kütüphaneyi de hiçbir karşılık beklemeden çok seviyor gibi görünüyordu. Her zaman odaya habersizce girer ve ben daha ne olduğunu anlamadan odadan bir anda çıkıp giderdi. Çok dikkatli küçük bir orman hayvanı gibi.

Kütüphanede çalışan kadınlarla da azar azar yakınlaşıyorduk. Birdenbire gökten düşer gibi Tokyo'dan gelen tamamıyla yabancı biri karşısında başta temkinli davranıyorlardı (doğal olarak öyle olacaktı tabii) ama birlikte zaman geçirip günlük konuşmalar yaparken giderek birbirimizi tanıdık. Çoğu otuzlu kırklı yaşlarında, evli, ailesi olan kadınlardı. Benim kırklı yaşların ortasında olmama karşın bekâr kalmam, onlara çok özel ve ilginç geliyordu.

"Elbette Bay Koyasu da müzmin bekârdı ama nasıl biriydi bilirsiniz" dedi kütüphaneci Soeda.

"Bay Koyasu bekâr mıydı?" diye sordum.

Soeda sessizce başını sallayarak onayladı. Sonra yüzünde yanlışlıkla bir şeyi ağzına atmış gibi bir ifade oluştu. Bu konuyu (en azından şimdilik) burada kapatsak iyi olur, diyordu yüzü.

Koyasu'yla ilgili üzerinde konuşulmayan, en azından henüz bana söylenmemiş, birkaç önemli şey var gibiydi.

32

Koyasu düzensiz biçimde, sanırım aklına estikçe, müdür odasına geliyordu. Ortalama üç ya da dört günde bir. Sessizce (neredeyse çıt çıkarmadan) kapıyı açıyor, yarım saat benimle sohbet ediyor, sonra sessizce çıkıp gidiyordu. Hoş bir esinti gibi. Sonradan düşündüğümde, (o günlerde pek bir şey düşünmüyordum) kütüphaneden başka bir yerde tek bir kez bile görüşmemiştik onunla. Kütüphanede de hep baş başa görüşüyorduk. Odada bizden başka kimse olmuyordu.

Koyasu hep o koyu mavi beresini takıyor, anvelop etek giyiyordu. Birkaç çeşit eteği vardı, desensiz olanlar, damalı olanlar. Hepsi de göz alıcı renklerdeydi. Sade değillerdi. Ve eteğinin altına siyah tayt gibi bir şey giydiği görülüyordu.

Onunla görüşmeye devam ettikçe artık bu görüntüsüne alışmış, yadırgamamaya başlamıştım. Bu kıyafetlerle şehirde yürürken (yürüyor olmalıydı), etrafındaki insanların ona nasıl gözlerle baktığını, nasıl bir tepki verdiğini hayal edemiyordum. Muhtemelen tıpkı benim gibi onlar da birkaç kez görünce alışmış ve artık pek bir şey düşünmüyor olmalıydılar. Dahası Koyasu, bu şehrin önde gelenlerindendi. Parmakla gösterip dalga geçilebilecek biri değildi.

Bir keresinde bir sohbetimiz sırasında cesaretimi toplayıp ona sordum. Ne zamandan beri böyle giyiniyorsunuz diye. O zaman gülümseyerek, çok normal bir şey açıklar gibi şöyle demişti:

"Etek giymemin nedenlerinden biri, şey, kendimi güzel bir şiirin dizeleri gibi hissettirmesi."

Nedense onun bu açıklamasına şaşırmamış, onu garipseme-

miş, olduğu haliyle kabul etmiştim. Her gün etek giymek, onun için her şeyden daha çok rahatlık veren bir şeydi demek ki. Ve yapılan ne olursa olsun, nedeni ne olursa olsun, kendini güzel bir şiirin dizeleri gibi hissetmek harika bir şey değil miydi? Elbette (ben) bu yüzden etek giyme isteği duymadım, bu sonuna dek kişisel bir tercih meselesi.

* * *

Koyasu'ya sempati duyuyordum, muhtemelen o da bana karşı iyi hisler (ya da ona yakın hisler) besliyordu. Ancak Koyasu'yla aramızdaki ilişki tamamen kamuya ait alanla sınırlıydı. Haber vermeden müdür odasına geliyor, işleri devralmama yardımcı oluyor, karar vermekte zorlandığım şeyler olunca faydalı tavsiyelerde bulunuyordu. Eğer o olmasaydı, işin gerekliliklerini idrak etmem için çok daha fazla zaman ve emek gerekecekti. İşin kendisi çok karmaşık değildi, ancak hesaba katılması gereken yerel kurallar gibi şeyler de vardı.

Kütüphanenin yönetimiyle ilgili heyecanla sohbet ederken birlikte çay içiyorduk. Kahve sevmiyordu, bu yüzden sadece çay içiyorduk. Müdür odasındaki dolapta ona ait beyaz porselen bir çay demliği bulunuyordu, özel karışım çay yaprakları da vardı. Çaydanlıkta su kaynatıp büyük bir özen ve dikkatle çay hazırlıyordu. Ben de içerken ona eşlik ediyordum. Gerek rengi gerekse aroması olsun, yaptığı çay büyüleyici denecek kadar güzeldi. Ben kahve tiryakisiyimdir, ama hazırladığı çayı onunla içmek benim için günün küçük zevklerinden biri olmuştu. Çayın tadını övünce Koyasu'nun yüzünde sevinç beliriyordu.

Yine de kütüphane dışında bir yerde görüşmedik hiç. Özel yaşam alanına başkasını sokmaktan hoşlanmayan biri olduğunu düşündüm. Dürüst olursam, bunun için ona minnettardım.

Kütüphanedeki işim bitip eve dönünce, tek kişilik basit bir ye-

mek hazırlıyor, sonra da okuma koltuğuna geçip kitap okuyordum. Evde ne televizyon ne de müzik seti vardı. Acil durumlar için transistorlu bir radyo bulunuyordu. Bir dizüstü bilgisayarım vardı, ancak onu kullanmayı gerçekten sevmiyordum, bu yüzden okuma koltuğuma kurulup kitap okumaktan başka bir şey yapmıyordum.

Kitap okurken bir iki kadeh buzlu Scotch viski içiyordum. Bunu yaparken de uykum geliyor, saat on gibi yatıp uyuyordum. Yatak rahattı, bir kez uykuya dalınca sabaha dek gözüm açılmıyordu.

* * *

Sabah ve akşamüzeri, yapacak bir şeyim olmadığı zamanlarda, şehirde amaçsızca gezintiye çıkıyordum. Akan suyun güzel sesini duyduğum nehir kıyısı favori yürüme rotalarımdan biriydi.

Yürüme yolu nehir boyunca devam ediyordu ama pek kimse yoktu. Arada bir koşu yapanlarla, köpeklerini gezdiren insanlarla karşılaştım. Nehrin akıntısının aşağısına doğru birkaç kilometre ilerledikten sonra yürüme yolu birden bitti ve yol nehirden uzaklaşarak geniş bir toprak alana girdi. Umursamadan yürümeye devam ettim, yaklaşık on dakika kadar sonra, o dar patika da kayboldu. Bir yere çıkmayan çayırın ortasında tek başına duruyordum. Yeşil çimler iyice uzamıştı, etrafta çıt çıkmıyordu. Kulağımda sessizlik çınlıyordu. Kırmızı yusufçuklar sürü halinde etrafımda ses çıkarmadan dans ediyordu.

Başımı kaldırıp bakınca gökyüzü masmavi ve açıktı. Güze özgü beyaz, katı bulutlar hikâyeye dahil edilmiş bölük pörçük birkaç bölüm gibi göğe yerleştirilmişti. Göğsüme hava doldurunca otların sert kokusunu aldım. Burası adeta bir çimen krallığıydı, bense o *çimensel* anlamı çözemeyen, nezaketsiz bir davetsiz misafirdim.

Orada tek başına durdum, içim üzüntüyle doldu. Bu yoğun üzüntüyü çok eskiden hatırlıyordum. Bu duyguyu çok iyi biliyordum. Sözcüklerle açıklanamayacak, aynı zamanda da hiçbir yerde görünmeyen derin bir üzüntüydü bu. Görünmez bir yerdeki görünmez bir yarayı öylece bırakmanın hüznü. Görünmeyen bir şeyle nasıl başa çıkılır?

Başımı kaldırdım, nehir akıntısının sesini duyabilir miyim diye dikkatlice kulak verdim. Ancak hiçbir ses duyamadım. Rüzgâr bile esmiyordu. Bulutlar gökyüzünde tek bir yerde toplanıp durmuştu. Sessizce gözlerimi kapattım, gözlerimden ılık gözyaşlarının akmasını bekledim. Ancak görünmeyen üzüntüm bana gözyaşı dahi getirmemişti.

Sonra vazgeçtim, daha önce geldiğim yoldan sessizce döndüm.

* * *

Koyasu'yla arada bir kütüphanede görüşüyor olsak da bunca zamandır onunla ilgili neredeyse hiçbir şey bilmiyordum.

Bekâr olması bugüne dek hiç aile kurmadığı anlamına mı geliyordu? Bayan Soeda Koyasu'nun bekâr olmasıyla ilgili "nasıl biriydi bilirsiniz" diye yorum yapmıştı. Bu da ne demek oluyordu? Ve neden geçmiş zaman kullanmıştı?

Ne kadar düşünürsem düşüneyim Koyasu'yla ilgili bilmediğim çok şey vardı. Aynı zamanda da, nedenini bir türlü açıklayamasam da, hiçbir şey bilmemek daha iyi olabilir diye de düşünüyordum.

Kütüphanede çalışan kadınlar epey konuşkandı. Elbette kütüphanenin içindeyken bilinçli olarak sessizliklerini koruyorlardı. Bir şey iletme gereği olduğunda kısık sesle kısacık konuşuyorlardı. Ancak gözden uzak bir yere çekilince, belki de görünürdeki sessizliğe de bir tepki olarak, gerçekten çok konuşuyorlardı. Ço-

ğunluğu kadınlar arasındaki gizli konuşmalar olduğundan ben mümkün olduğunca onların yakınına gitmemeye çalışıyordum.

O kadar çok konuşmalarına karşın, benim yanımdayken Koyasu'yla ilgili neredeyse hiçbir şey demiyorlardı. Diğer konularla ilgili (bu kütüphane ve şehir üzerine) nazikçe, detaylıca çeşitli bilgileri cömertçe veriyorlardı, ama konu Koyasu'ya gelince sözcükleri birden ağırlaşıp belirsizleşiyordu. Ve onların kişisel görüşleri ya da genel düşünceleri, kirli çamaşırlar gibi, arka tarafta bir yerlere saklanmıştı.

Bu yüzden de Koyasu adlı kişi hakkında hiçbir yerden bilgi edinemiyordum. Kişisel geçmişi, sırlarla sarmalanmış halde duruyordu. Neden kütüphanedeki kadınlar bu etek giyen, kendine özgü, minyon, tombul yaşlı adam hakkında bir şeyler söylemeye çalışmıyordu, bunun nedenini bilmiyordum. Bunu tabuya yakın bir şey olarak hissetmeden edemedim. Büyük tapınağı çevreleyen ormanın içindeki küçük tapınağın içine bakmanın yasak olması gibi. Çok basit, ama bilincin derinlerine kadar kök salmış bir tür tabu.

Bu yüzden ben de dikkat ettim; Koyasu hakkında mümkün olduğunca konuşmaktan kaçındım. Onlara sorun çıkarmak istemiyordum çünkü. Dahası, Koyasu nasıl bir geçmişe sahip olursa olsun, bu şehirdeki kütüphanedeki işime, en azından şu anki durumda, bir etkisi yoktu. Koyasu kütüphane müdürü olarak işin gereklerini, detaylarını nazikçe bana aktardığı gibi onun sayesinde bugüne dek sürdürdüğü işi sorunsuz bir şekilde devralabilmiştim. Bilmemem gereken bir şeyi bilmemek daha iyi olurdu, muhtemelen.

* * *

Kütüphaneci Soeda'nın kocası, bu şehirdeki devlet ilkokulunda öğretmendi. Çocukları yoktu. Soeda, Nagano doğum-

luydu, evlendikten sonra memleketinden ayrılmış, bu şehirde yaşamaya başlamıştı. Üzerinden on yıl geçmişti. Buna rağmen şimdi bile bu şehirde, temel olarak *dışarıdan biri* olarak kabul ediliyordu. Pek insanın gelip gitmediği, dağlarla çevrili bir yerdi burası. Dışlayıcı olmasalar da dışarıdan gelenleri kabul etmeye hevesli değillerdi. Her halükârda işinde son derece yetkin biriydi, kütüphanedeki detaylı ofis işlerini neredeyse tek başına yapıyordu. Her konuda hızlı karar verebiliyor, üstelik hata yapmıyordu.

"Soeda Hanım olmasa bu kütüphane muhtemelen bir haftada kapanır gider" dedi Koyasu. Burada birkaç gün geçirdiğimde aynı görüşe sahip oldum.

Neticede o bu kütüphanenin dayanak noktasıydı. Eğer o giderse, muhtemelen kütüphanenin sistemi de giderek bozulacak, sonunda da işleyiş duracaktı. Belediyeyle yakın irtibat kuruyor, çalışanların görev dağılımını ayarlıyor, bozuk su ısıtıcısının tamirinden ampulün değişimine kadar kütüphanedeki işleyişin aksamasına sebep olacak şeylerin önüne geçiyor, ayrıca kullanıcılardan şikâyet gelmemesi için tüm detaylara dikkat ediyordu. Yarı zamanlı çalışan kadınları uygun şekilde yönlendiriyor, bir sorun çıktığında derhal çözüyordu. Kütüphanenin etkinlikleri olduğunda gerekli şeylerin listesini çıkarıp onları eksiksiz bir şekilde tamamlıyordu. Bahçedeki bitkilerle de ilgilenmek zorundaydı. Temelde kütüphanenin işleyişinde gerekli olan şeylerin tamamına yakını onun kontrolü altındaydı.

Onun kütüphane müdürü olması, her haliyle en uygun seçim olurdu diye düşündüm. Bunu Koyasu'ya da söyledim. İşinde bu kadar yetkin bir kadın varken benim gibi bir amatöre en üst pozisyonda görev verilmese de, kütüphanedeki işler sorunsuz halledilirdi, diye.

Koyasu biraz sıkılmış bir ifadeyle yüzüme baktı. Sonra şunu dedi. "Bunu ona ben de demiştim. Benim ardımdan senin devam

etmen en iyisi olmaz mı, diye. Ancak o sert bir şekilde karşı çıktı. İdareci olmayı tercih ettiğini söyledi. Konuşup ikna etmeye çalıştım, ama kabul etmedi."

"Alçakgönüllü biri demek."

"Öyle görünüyor" dedi Koyasu gülümseyerek.

* * *

Soeda otuzlu yaşlarının ortasında, duru yüzlü, entelektüel havası olan bir kadındı. Boyu bir altmış kadardı, bedeni de yüzü gibi ince yapılıydı. Duruşu mükemmeldi; sırtı her zaman dikti. Yürüyüşü zarifti. Öğrencilik yıllarında basketbol oynamış. Boyu dizinin biraz altına gelen etekle yürümeye uygun, alçak topuklu ayakkabı giyerdi. Pek (neredeyse hiç) makyaj yapmazdı, teni güzeldi. Kulak memesi yuvarlak, sahildeki küçük taşlar gibi pürüzsüzdü. Ense kısmı inceydi ama kırılganlık hissi vermiyordu. Sade kahve severdi, danışma masasının üzerinde hep bir büyük kahve kupası dururdu. Kupasının üzerinde kanatlarını genişçe açmış renkli bir kuş resmi vardı. Gördüğüm kadarıyla, yeni tanıştığı birine kolayca kendini açan türde bir kadın değildi. Gözlerinde temkinli bir parıltı olur, dudakları kararlı bir şekilde sımsıkı kapalı dururdu. Ama ilk konuştuğum andan itibaren onunla zamanla yakınlaşacağım hissine kapılmıştım. Ne de olsa bu küçük şehirde ikimiz de *dışarıdan biriydik.*

Soeda az konuşurdu. İşe yeni başlamış, *dışarıdan biri* olsam da en baştan hiç karşı çıkmadan, doğal bir şekilde beni amiri olarak kabul etti. Bu duruma çok memnundum. İşyerindeki gergin ilişkiler kadar insanı tüketen başka bir şey yoktur çünkü.

Kendisiyle ilgili pek bir şey anlatmıyordu. Ama başkaları hakkında olması gereken düzeyde bir merakı da vardı, biraz zaman geçip bana alışınca, geçmişimle ilgili bir şeyler öğrenmek istedi. Kütüphanede çalışan diğer kadınlar gibi o da aynı şeyi merak

ediyordu: Kırklı yaşlarımın ortasında olmama karşın neden hâlâ bekârdım? Eğer bunun nedeni *uygun bir eş bulamamak* ise, *uygun birilerini bulup* benimle tanıştırabilirdi. Müzmin bir bekâr olarak, bugüne dek defalarca bu durumla karşılaşmıştım.

"Evlenmedim çünkü yüreğimde biri vardı" diye basitçe cevapladım. Bu soruya hep aynı yanıtı veriyordum.

"Ama onunla birlikte olamadınız, değil mi? Bir engel mi çıktı?"

Sustum, belli belirsiz başımı salladım.

"O kişi başka biriyle mi evlendi yoksa?"

"O kadarını bilmiyorum" dedim. "Uzun süredir onu görmüyorum, nerede olduğunu, ne yaptığını öğrenme imkânım da yok."

"Ama onu seviyorsunuz ve hâlâ unutamıyorsunuz, değil mi?"

Bir kez daha başımı belli belirsiz salladım. Bu şekilde açıklamak en zahmetsiz olanıydı. Ve tümüyle bir uydurmaca olduğu da söylenemezdi.

"Bu yüzden büyük şehirden ayrılıp bu dağlık yerdeki taşra şehrine taşındınız? Onu unutmak için mi?"

Gülüp başımı salladım. "Hayır, büyük şehir de olsa taşra da olsa bir şey değişmezdi. Kendimi akışa bıraktım sadece."

"Her koşulda o kadın harika biriydi, değil mi?"

"Kim bilir. Aşkın sağlık sigortası kapsamında olmayan bir ruh hastalığı olduğunu kim söylemişti?"

Soeda ses çıkarmadan güldü, gözlüğünün kemerini parmağıyla hafifçe itti. Sonra kupasındaki kahveden bir yudum aldı, yarım bıraktığı işinin başına döndü. Bu, o konuşmamızın sonu oldu.

33

Küçük bir şehir kütüphanesi olsa da, müdür olarak göreve başlayınca pek çok kişiyle görüşmeye gitmem gerektiğini, üst düzey kişilerle tanıştırılacağımı bekliyordum, kendimi buna hazırlamıştım da. Bu tarz *sosyalleşme* konusunda pek iyi değildim, ama iş gereği yapmam gerekeni layıkıyla yapmaya çalışırdım. Ne de olsa bir şirkette yirmi yıldan fazla çalışmıştım, bu kadarını da yapabilirdim.

Ancak beklediğim gibi olmadı, tek bir kere bile böyle bir şey yaşanmadı. O şehirdeki kimseyle tanıştırılmadığım gibi hiç kimseyle tanışmaya da gitmedim. Soeda beni yarı zamanlı çalışan kadınların hepsine (hepsi dediğim sadece dört kişiydi) yeni kütüphane müdürü olarak tanıttı, masanın etrafında birlikte çay içtik, birer minik kek yedik. Kadınlar kendilerinden kısaca söz ettiler. Hepsi buydu. Bu kadar basit oldu.

Böyle olmasından hoşnut kalmış olsam da durumu biraz garipsemiş ve şaşırmıştım da. Önemli ya da gerekli bir şeyi dalgınlıkla kaçırıyor muyum acaba diye düşündüm.

Bir gün, müdür odasında Koyasu'yla çay içerken ona soruverdim.

"Bu kütüphanenin adında resmi olarak Z** Şehri diye geçiyor, bu durumda belediyeye ziyarete gitmem gerekmez mi?"

Koyasu bunu duyunca küçük ağzını yarım açtı, yüzünde ağzına böcek girmiş de boğazına takılmış gibi bir ifade belirdi.

"Ziyaret mi?"

"Başka bir deyişle, yüz yüze tanışmak; hani bir şeylerin ters

gitmesi durumunda önceden şehir yöneticileriyle tanışmış olmak iyi olmaz mı?"

"Yüz yüze tanışmak" diye tekrarladı sıkılmış bir şekilde.

Sustum ve Koyasu'nun söyleyeceklerinin devamını bekledim.

Koyasu, hoşnutsuz bir şekilde boğazını temizledikten sonra konuştu. "Buna gerek yok. Bu kütüphanenin gerçekte şehirle bir bağlantısı yok. Tümüyle bağımsız bir kütüphane. Adında Z** Şehri diye geçiyor, çünkü ad değişikliği yapmak evrak işi gerektiriyor ve bu çok zahmetli olur. Bu yüzden de belediyeye ziyarete gitmenize hiç gerek yok. Aksine, gitmek birçok gereksiz soruna yol açabilir."

"Yönetim kurulunu ziyaret etme gereği de mi yok yani?"

Koyasu başını salladı. "Buna da gerek yok. Böyle bir fırsat da olmaz zaten. Çünkü yönetim kurulu neredeyse hiç toplanmıyor. Daha önce de söylemiştim diye aklımda kalmış, kısacası yönetim kurulu şeklen var."

"Şeklen var olan yönetim kurulu" dedim.

"Evet, öyle" dedi Koyasu gülümseyerek. "Beş üyesi var ama kütüphane hiçbirinin umurunda değil. Şehrin adını prosedür gereği kullanıyoruz. Bu yüzden, şey, sizin onları ziyarete gitmenize hiç gerek yok."

Hiçbir şey anlamamıştım. Sadece adı olan bir kurul tarafından yönetilen bir kütüphane mi?

"Birisine danışmamı gerektiren bir durumla karşılaşırsam kime danışmalıyım peki?"

"Ben varım. Anlamadığınız bir şey olduğunda bana sorabilirsiniz. Size yardımcı olurum."

İyi de onun ne adresini ne telefon numarasını ne de e-mail adresini biliyordum. Onunla nasıl iletişime geçecektim ki?

"Buraya üç günde bir gelmeye çalışıyorum. Bazı nedenlerden dolayı her gün gelemesem de en azından bu sıklıkla gelebileceğime eminim. Bir şey olursa geldiğimde sorun lütfen" dedi Koyasu düşüncemi okumuşçasına.

"Aa, tabii bir de Soeda Hanım var. Size her zaman yardımcı olacaktır. O çoğu şeyi çok iyi bilir. Bu yüzden endişe edecek bir şey yok."

Bir süredir aklımı kurcalayan şeyi de sordum.

"İyi de bu kütüphaneyi yönetmenin ve bakımını yapmanın belirli bir maliyeti olmalı. Küçük çaplı bir şehir kütüphanesi olsa da, ısınma, aydınlatma masrafı, çalışanların ücreti var, her ay yeni kitap satın almak da ayrı bir maliyet getiriyordur. Eğer yönetim kurulunun hiçbir işlevi yoksa, bu masrafları kim karşılıyor, idare ediyor?"

Koyasu kollarını kavuşturdu, biraz sıkıntılı bir yüz ifadesiyle boynunu büktü. Sonra konuştu.

"Bunları burada çalıştıkça anlayacaksınız. Tıpkı sabah olup da gün ışığının pencereden içeri girmesi gibi. Ama şimdilik bunları kafanıza takmayın, öncelikle işin yapılışını öğrenin. Bu sırada bedeniniz ve ruhunuz bu küçük şehre alışsın. Şu an için endişe etmenize gerek yok. Sorun yok."

Sonra elini uzattı, hafifçe omzuma vurdu. Sevdiği köpeğine cesaret vermek istercesine.

Tıpkı sabah olup da gün ışığının pencereden içeri girmesi gibi, diye yankılandı zihnimde. Harika bir ifadeydi.

* * *

Yeni kütüphane müdürü olarak ilk el attığım işlerden biri, bu kütüphane kullanıcılarının nasıl kitapları sorduğunu, ödünç alıp okuduklarını anlamak oldu. Böyle yapınca, bundan sonra nasıl kitaplar alınması gerektiğini anlayabilirdim, bu da bana kütüphaneyi yönetmek için kılavuzluk edecekti. Ama bunun için elle tutulmuş arama kayıtlarını, ödünç verme kart kayıtlarını birer birer gözden geçirmek gerekiyordu. Kütüphanede arama ve ödünç verme işlemleri için hiç bilgisayar kullanılmamıştı.

"Bu kütüphanede bu tür kayıtları tutmak için bilgisayar kullanılmıyor" diye açıkladı Soeda. "Hepsi el yazısıyla tutuluyor."

"Diğer bir deyişle, burada hiç bilgisayar kullanılmıyor, öyle mi?"

"Evet, kullanılmıyor" dedi beklenen bir şeyi söylercesine.

"Ancak el yazısı epey zaman alıyordur, ayrıca yönetimi de zahmetli olsa gerek. Barkod kullanılsa, iş bir anda biter, belgeleri saklayacak bir yere de gerek olmaz, üstelik bilgilerin düzenlenmesi de kolay olur."

Soeda sağ elinin parmak uçlarıyla gözlüğünü düzeltti, sonra şunları dedi. "Burası küçük bir kütüphane, o kadar çok miktarda kitap sorgulanmıyor, ödünç alınıp okunmuyor. Çok eskiden beri bu uygulama yeterli oluyor. Bu yüzden o kadar da zahmetli olmuyor."

"Peki bundan sonra da bu şekilde devam etmek mi iyi olur?"

"Evet" dedi Soeda. "Buna önceden karar verilmişti, bundan sonra da hep bu şekilde devam edeceğiz. Böylesi daha insancıl ve iyi değil mi? Bu yöntemle ilgili kullanıcılardan da hiç şikâyet almadık. Makine kullanmayınca teknik sorunlar da az oluyor, gereksiz masraf da çıkmıyor."

* * *

Kütüphanede Wi-Fi sistemi kurulu olmadığından bilgisayarımla internete erişim yapabileceğim yer, evimle sınırlıydı. Gerçi düzenli e-mail'le yazıştığım kimse olmadığı gibi sosyal medyaya da en başından beri hiç bulaşmadığımdan en ufak bir rahatsızlık hissetmedim. Yine kütüphaneye gidince okuma odasında pek çok gazete de okunabildiğinden internette bilgi arama gereği de olmuyordu.

Bu yüzden müdür odasında el yazısıyla yazılmış kitap listesi ve ödünç verme kartlarına birer birer göz atıp kütüphanenin

faaliyetleri hakkında genel bir fikir oluşturdum. Böyle desem de bu türde bir araştırmayla faydalı ve dikkat çekici bilgi elde edemedim. İnsanların burada okuduğu veya ödünç aldığı kitapların çoğu o sırada çok satanlara girmiş kitaplardı; pek çoğu pratik bilgiler veriyordu ya da rahatça okuyup eğlenceli vakit geçirmek içindi. Ancak ender olsa da Dostoyevski, Thomas Pynchon, Thomas Mann, Ango Sakaguçi, Ogai Mori, Junichiro Tanizaki ve Kenzaburo Oe'nin romanları da ödünç alınmıştı.

Şehir sakinlerinin çoğunluğuna tutkulu okur denemese de içlerinde (az sayıda) bu kütüphaneye gelmeyi günlük alışkanlık haline getirmiş, olumlu, sağlıklı entelektüel merakı olup okumayı ciddiye alanlar da vardı. Bu sonuca, vakit alan el yordamıyla araştırmam sonrasında erişmiştim. Bu oranın, tüm ülkedeki ortalamaya kıyasla sevindirici mi yoksa üzücü mü olduğuna karar veremedim. Bu durumu *şu an buranın gerçeği* olarak kabul etmekten başka çarem yoktu. Bu şehir (en azından şimdilik) benim düşüncem ve isteğimle alakası olmayan bir gerçeklik olarak var oluyor, hayatını sürdürüyordu çünkü.

* * *

Vakit buldukça kütüphane raflarını gözden geçiriyor, oradaki kitapların durumuna bakıyordum. Hasarlı kitapları onarıyor, fazla eskimiş olanları, artık kimsenin ilgi duymayacağını düşündüklerimi ayıklayıp atıyor ya da arkadaki depoya kaldırıyor, onların yerine başkalarını koyuyordum. Yeni çıkan kitap listelerini inceliyor, kullanıcıların ilgisini çekebilecek olanları seçip satın alıyordum. Dergi satın almaya ayrılan aylık bütçe, beklediğimden daha çoktu (yeterli denemese de) ve bu durum beni epey şaşırtmıştı.

Kitaplarla ilgilenmek, benim bugüne kadarki yaşamımda uğraşageldiğim bir şeydi, bu yeni günlük rutin bana yeni bir sevinç

veriyordu. Bu işyerinde bir amirim yoktu, kravat takma zorunluluğum da yoktu. Rahatsız edici toplantılar olmadığı gibi ofis partileri de yoktu.

Soeda ve yarı zamanlı çalışan kadınlarla sıklıkla bir araya geliyor, kütüphanenin bundan sonraki durumunu tartışıyorduk. Birkaç yeni önerim oldu, ama onlar yeni yöntem ve kural oluşturulmasına sıcak bakmadılar. Her şeyin mevcut haliyle devam etmesini istediler; ne de olsa kullanıcılardan herhangi bir şikâyet de gelmemişti. Bu yüzden şimdiye kadarki işleyişinin değişmesine gerek yok dediler. Özellikle de kütüphanede internet kullanılmasına bir ağızdan karşı çıktılar. Kısacası işleyişe, Koyasu'nun çizdiği mevcut çizgide, olduğu gibi, devam edilecekti.

Ancak rafları büyük bir hevesle düzenlemem, kitapları yeni bir yöntemle organize etmem, deyim yerindeyse güncellemem üzerine görüş bildirmiyor, hiçbir serzenişte de bulunmuyorlardı. Bu işlerin tümünden ben sorumluydum. Bu işlere ilgileri yoktu belki de. Raflarda dizili kitapların çeşitliliği, kullanıcıların elimizde ne tür kitaplar olduğunu bilmesi onlar için önemli değil gibiydi, arada bir bu izlenime kapılıyordum. Yine de hepsi işini azimle yapıyor, bu kütüphanede çalışmaktan keyif alıyor görünüyorlardı.

Kütüphanenin müdavim kullanıcılarıyla doğrudan temasım olmuyordu. Konuşma imkânım da. Orada yok gibiydim. Kütüphaneyi kullananlar, müdürün değiştiğini biliyor muydu acaba? Bunu bile anlamamıştım. Bu kütüphanede çalışmaya başladığımdan beri kimseyle tanıştırılmamıştım, benimle konuşmaya gelen de olmamıştı. Kütüphanede çalışan birkaç kadını hariç tutarsam, benim burada olmam tek bir kişinin bile dikkatini çekmemişti.

Şehir küçük olunca kütüphane müdürlüğünün Koyasu'dan bana geçtiğini herkes duymuş olmalıydı. Bu haberin yayılmamış olması mümkün değildi. Bildiğim kadarıyla pek kimsenin gelip gitmediği böylesine küçük ölçekli bir şehirde yaşayan insanların,

büyük şehirden buraya yeni taşınan insanlara karşı merak duymamaları da olası değildi.

Ancak içlerinden hiçbiri bunu ifade etmiyordu. İnsanlar normal yüz ifadeleriyle kütüphaneye geliyor, her zamanki gibi hareket ediyor, okuma odasına gittiğimde bana bakmıyorlardı bile. Lobiye oturuyor, kendilerini vererek gazete veya dergi okuyor ya da okuma odasında ödünç aldıkları kitapların sayfasını çeviriyor, ben yanlarından geçsem de kılları bile kıpırdamıyordu. Sanki hepsi böyle davranmak üzere aralarında anlaşmıştı.

Neden acaba diye merak etmekten kendimi alamıyordum. İnsanlar benim Koyasu'nun halefi olduğumu, bu kütüphanenin sorumlusu olduğumu *gerçekten* fark etmemişler miydi? Ya da bir nedenle, bu nedenin ne olduğunu tahmin edemiyordum, onlar beni *var olmayan biri* gibi görmezden gelmek konusunda sözleşmişler miydi?

Ne kadar düşünürsem düşüneyim anlamıyordum. Şaşırıp kalmıştım. Şu ana kadar pratikte herhangi bir sorun çıkmamıştı. Koyasu ve Soeda'nın desteğiyle işin içeriğini yeteri kadar öğrenmiştim. Bu yüzden de, *neyse, işler zamanla yoluna girer nasılsa* diye sakin olmaya karar verdim. Koyasu'nun dediği gibi, pek çok şey zamanla netleşecekti. *Tıpkı sabah olup da gün ışığının pencereden içeri girmesi gibi.*

* * *

Kütüphane, sabah dokuzda açılıyor, akşamüzeri altıda kapanıyordu. Her gün sabah sekiz buçukta evden çıkıyor, akşamüzeri altı buçukta eve dönüyordum. Sabah kapıyı açıp akşam kilitlemek, Soeda'nın göreviydi. Bana da bir set anahtar verilmişti ama henüz kullanma fırsatım olmamıştı. Kapıyı kilitlemek Soeda'nın göreviydi. Bugüne dek süren bu âdetin sorumluluğunu ona bırakmıştım. Sabah işe gittiğimde kütüphane açık, Soeda masa-

sında çalışıyor oluyordu; ben akşamüzeri dönerken Soeda hâlâ masa başında duruyordu.

"Endişe etmeyin siz. Bu benim işim ne de olsa" dedi bir gün, ondan daha önce çıkarken özür dileyen bir yüz ifadesiyle ona baktığımda.

Soeda'yı gördüğümde, duvarla çevrili o şehrin kütüphanesini hatırlamadan edemiyordum. O kütüphanede kapıyı açıp kapatmak *o kızın* göreviydi. O kız, büyük bir anahtar demetini dikkatlice taşıyarak yürürdü. İki kız arasındaki tek fark, oradaki kütüphanenin kapısı kilitlendikten sonra benim onunla evine kadar yürümemdi. Geceleyin nehir boyundaki yoldan İşçi Konutları'na doğru sessizce yürürdük.

Bu dağlar arasındaki şehirde yaşayan bense, kütüphane kapandıktan sonra, tek başına nehir boyunca yürüyüp evime dönüyordum. Bir başına, aklımdan sayısız düşünceler geçerken. Burada da akıntının sesi vardı evet, ama nehrin üzerinde dallarını suya uzatan salkımsöğütler olmadığı gibi gece kuşlarının sesi de yoktu. "Güz olunca geyiklerin sesi duyulur" demişti Koyasu ama o da duyulmuyordu. Geyikler muhtemelen güzün ortalarına doğru ses çıkarıyordu. Düşündüm ama bulamadım, geyikler nasıl ses çıkarırdı ki? Sahi, geyikler nasıl ses çıkarırlar acaba?

* * *

Kütüphane müdürü olarak işe başladıktan kısa bir süre sonra Soeda beni alıp kütüphanenin iç kısımlarını gezdirdi. Bu yüksek tavanlı büyük binada eskiden sake üretimi yapılırmış. Sonra sake fabrikası başka yere taşınmış, eski bina uzun bir süre kullanılmadan boş kalmış; tarihi bir yapı olarak değerli olduğundan yıkılmasına kimsenin gönlü razı gelmemiş, bir fon kurulmuş, böylece bu eski bina kütüphane olarak yeniden doğmuş.

"Çok masraf çıkarmış olmalı" dedim.

"Evet, öyle" dedi Soeda başını hafifçe yana eğdikten sonra. "Ama arazi ve bina, en başından beri Koyasu'ya ait, hepsini olduğu gibi fona bağışladığından o kadar da masraflı olmadı."

"Anladım" dedim. Şimdi pek çok şey anlaşılıyordu. Bu kütüphane pratikte Koyasu'nun kişisel mülküydü ve burayı o yönetiyordu.

Binanın kütüphane olarak kullanılmayan arka kısmı karmaşık bir düzendeydi, bir kez gezip görmekle tüm yapıyı kavrayamadım. Karanlık, kavisli koridorlar, hafifçe yükseltilmiş bölümler, küçük bir iç bahçe, dar bir avlu ve esrarengiz küçük odalar vardı. Ayrıca ne işe yaradığı anlaşılmayan, tuhaf şekli olan eski tarz ekipmanların yığıldığı bir depo odası da bulunuyordu.

Binanın arkasında büyük bir eski kuyu vardı. Kuyunun ağzı kalın bir kapakla kapatılmış, üzerine de büyük bir taş yerleştirilmişti. "Bir çocuk kapağı açıp da yanlışlıkla içine düşmesin" diye açıkladı Soeda. "Çok derin bir kuyudur." Arka bahçenin köşesinde nazik yüzü olan küçük bir taş *Jizo* yontusu[1] da vardı.

"Kütüphane olarak kullanılmak üzere tadilat gördü ama yeterli bütçe olmadığından sadece kısmen yenilenmiş oldu" dedi Soeda. "Bu yüzden de şimdi kullanılmayan kısımlara, kullanılmayacak bölümlere dokunulmadan olduğu gibi bırakıldı. Şu an için tüm binanın ancak yarısını kütüphane olarak kullanıyoruz. Elbette bu yarısını kullanabildiğimiz için bile minnettarız."

Bunları söylerken sesinde hiçbir duygu yoktu. Nötr olmaya çalışmaktan ziyade sanki birisi tarafından duyulmaktan korkar gibi hafif bir gerginlik vardı sesinde (istemeden etrafıma bakındım). Bu yüzden onun bu binaya karşı hislerinin olumlu mu olumsuz mu olduğunu anlayamadım.

İki katlı binanın ilk katında dergi salonu, okuma odası, kitap deposu, arşiv odaları, ofisler vardı. Ofislerin her birinde çeşitli

1. Çocukları ve yolcuları koruduğuna inanılan, genelde çocuk görünümlü olan taştan heykeller. (ç.n.)

kartların üretimi, kitapların onarımı yapılıyordu. Ofislerin ortasında kalın ahşaptan yapılmış devasa iş masaları vardı (eskiden sake fabrikası olduğu zamanlarda başka bir şey için kullanılmış olmalıydılar), masaların üzerinde kitap onarımı için çeşitli aletler, türlü ofis malzemeleri dağınık bir şekilde duruyordu.

Ziyaretçilerin kullandığı okuma odası, birkaç ışıklı penceresi olan yüksek bir tavana sahipti, ancak odaların geri kalanında neredeyse hiç pencere yoktu, bu yüzden soğuk ve nemliydiler. Belki de bu odalar eskiden farklı malzemeler için depo olarak kullanılıyordu.

Kullanıcıların çıkamadığı ikinci katta küçük bir müdür odası (ben zamanımın çoğunu burada geçiriyordum), pencerelerine kalın perde çekilmiş karanlık bir konuk odası ve çalışanların dinlenme odası vardı. Konuk odasında ağır döşemeli bir kanepe ve bir dizi sandalye bulunuyordu, ancak o odayı hiç kullanma fırsatım olmamıştı. "İsterseniz kanepeyi öğle uykusu için kullanabilirsiniz" dedi Soeda. Ama o odanın havası rahatsızlık verecek kadar tozluydu, unutulmuş zamanların kokusuyla doluydu. Perde ve kanepe takımının kumaşlarının rengi uyumsuzdu. Sanki geçmişte burada yaşanmış olayların tekinsiz sırlarını içlerine çekmiş gibiydiler. Üzerime büyük bir ağırlık çökse dahi orada öğle uykusuna yatma isteği duyamazdım.

Çalışanların dinlenme odası ikinci kattaki koridorun dibindeydi, oraya genelde *dinlenme alanı* deniyordu. İçinde kilitli dolaplar, küçük bir mutfak, basit yemeklerin yenebileceği bir masa seti yer alıyordu. Erkeklerin girmesi yasak değildi, ama pratikte o odayı kullananlar kadınlarla sınırlıydı. Bölmenin arka tarafında kıyafetlerini değiştiriyor, fısır fısır dedikodu yapıyor, yanlarında getirdikleri atıştırmalıkları yiyor ve çay, kahve içiyorlardı. Keyifli kahkahaları bazen odama kadar geliyordu.

O *dinlenme alanı*, deyim yerindeyse onların kutsal yeriydi, çok önemli bir durum olmadıkça koridorun dibindeki o odaya hiç

gitmezdim. Orada ne konuştuklarını bilme imkânım yoktu kuşkusuz ama muhtemelen ben, onların dedikodu konularının sadece küçük (umarım masum) bir parçasını oluşturuyordum.

Kütüphanedeki günlerim sorunsuz geçiyordu. Günlük işlerin pratik kısımlarını Soeda'nın başında olduğu kadın çalışanlar pürüzsüz bir şekilde hallediyordu. Benim müdür olarak yerine getirmem gereken görev zor değildi. Belgelerin giriş çıkışlarını düzenliyor, günlük maddi gider ve geliri kontrol ediyor, birkaç basit karar veriyordum.

Koyasu'nun ilk başta dediği gibi, kütüphane görünürde sahiden de Z** Şehri Halk Kütüphanesi adını taşımasına karşın şehir, kütüphanenin işleyişine karışmıyordu. Bu yüzden belediye yetkilileriyle iletişim halinde olma zorunluluğu gibi bir durum da çok ender oluyordu. Gerektiğinde belediyenin Kültür Bölümü'ne telefon edip sorumu soruyordum. Görevlinin tepkisi soğuk olmasa da, her zaman *hevessiz* oluyordu. Ne danışırsam danışayım, "İstediğiniz gibi yapın lütfen" dışında başka bir şey demiyordu. Belediye, bu kütüphaneyle mümkün olduğu kadar ilişki kurmamaya gayret ediyor gibi bir izlenim verecek kadar. Özellikle kötü bir niyet taşıyor gibi görünmüyorlardı ama dostça bir ilişki kurma isteği duyulduğuna dair bir izlenim de edinemedim. Neden böyle olduğunu da anlamadım.

Ancak, neticede, bu benim oldukça hoşnut olduğum bir durumdu. En küçük taşra şehrinde bile bürokrasiden kaçılmazdı. Hayır, yönetim ne kadar küçükse, güç kapışmaları da aksine, çok şiddetli olabiliyordu. Bu zahmetli şeylerle uğraşmak zorunda kalmamaktan gayet memnundum.

* * *

Koyasu önceden dediği gibi, üç günde bir müdür odasına ziyaretime geliyordu. Ziyaret saati değişiyordu. Sabah erkenden

geldiği de oluyordu akşamüzerine yakın zamanda uğradığı da. Dostça sohbet ediyorduk, ancak Koyasu her zamanki gibi kendisiyle ilgili neredeyse hiçbir şey anlatmıyordu. Nerede oturduğu, ne iş yaparak geçindiği gibi şeyler hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Özel yaşamı hakkında konuşmaktan hoşlanmadığını düşündüğümden ben de ona bir şey sormuyordum. Sakin (ve kendine özgü) konuşma tarzıyla söylediği şeyler, kütüphanenin idaresiyle ilgili işlerle sınırlıydı.

Koyasu, müdür odasına girince ilkin beresini çıkarır, dikkatli bir şekilde düzeltir, yavaşça masanın köşesine koyardı. O yer hiç değişmezdi. Yönü de aynıydı. Ondan başka bir yere, farklı bir açıyla koyarsa, kötü bir şey olacakmış gibi. Bunu büyük bir titizlikle yaparken hiç konuşmazdı. Dudakları sımsıkı kapalı olur, tören sessizlik içinde tamamlanırdı. Beresini yerleştirdikten sonra güler yüzle beni selamlardı.

Her zaman etek giyse de belden yukarısında normal, hatta tutucu denecek türde erkek kıyafeti olurdu. Düğmelerini boynuna kadar iliklediği beyaz gömleği, düz bir tüvit ceket, koyu yeşil sade bir yelek. Kravat bağlamıyordu. Biraz eski moda olsa da her zaman kırışıksız, temiz kıyafetler giyiyordu. Böyle sıradan orta yaş üzeri erkek kıyafetiyle etek (ve tayt) kombininin, ne kadar baksam da uyumlu olduğunu söylemek zordu, ama o bunu umursuyor gibi görünmüyordu.

* * *

Z** adlı şehirdeki günlerim sorunsuz bir şekilde geçip gidiyordu. Yeni normalimi kabul etmiş ve bedenimle ruhumu ağır ağır buraya alıştırmıştım. Yaz sonu sıcakları sona erdi, güz giderek kendini hissettirmeye başladı, şehri çevreleyen dağlar, güz yapraklarının çeşitli tonlarıyla güzelce renklendi. Tatil günlerimde tek başıma dağ yolunda gezintiye çıkıyor, doğanın

resmettiği sakin güzelliğin keyfini çıkarıyordum. Derken kaçınılmaz biçimde kış kendini hissettirmeye başladı. Dağlık alanda güz, kısa sürer.

"Yakında kar yağmaya başlar" dedi Koyasu gitmeden önce. Pencerenin önünde dikilip, bulutların hareketini dikkatlice gözlemledikten sonra söylemişti bunu. Küçük ellerini belinin arkasında bağlamıştı.

"Kar kokusu havaya yayılmış. Bu çevreye kış hızlı gelir. Kar botlarınızı hazırlasanız iyi olur."

34

Karın yağdığı ilk günün akşamüzeri (kasım ayının sonuna doğru) kütüphanedeki işim bittikten sonra şehre kar botu almaya gittim. Kar henüz tane tane yağıyordu, ama lapa lapa yağmaya başladığında Tokyo'da giydiğim *hafif* ayakkabıyla yürümek hiç kolay olmayacaktı.

Karın yağmaya başlaması bana, istemeden de olsa, o duvarla çevrili şehirdeki yaşantımı anımsattı. Kışın o şehirde çok kar yağardı. Ve o karlar arasında tek boynuzlu yaratıklar ölüp giderdi.

O şehirde nasıl ayakkabı giyiyordum acaba?

Bana o şehirde ayakkabı verilmişti (diğer tüm giysi ve eşyalarım da şehir tarafından sağlanmıştı), kış günü her gün onlarla caddede yürümüştüm. Kar henüz fazla birikmemişti ama yerler donmuş ve kaygandı. Ama o yolu yürürken hiç rahatsızlık hissetmemiştim. Karlı yolda yürümek için uygun bot verildiği için olabilirdi belki, ama onların ne şeklini ne de rengini hatırlıyordum. Her gün giymeme rağmen nasıl olur da hatırlamazdım?

O şehirle ilgili hatırlayamadığım şeylerin sayısı çoktu. Bazı şeyleri çok net hatırlayabilmeme karşın, bazılarını ne kadar gayret etsem de anımsayamıyordum. Kar botlarım da o *hatırlayamadıklarımdan biriydi*. Hafızamın *bulanık* olması beni de şaşırtıp kafamı karıştırdı. Anılarım zamanın geçişiyle yitip gitmiş miydi ya da en baştan beri aslında yok muydular? Hatırladıklarımın ne kadarı gerçek ne kadarı uydurmaydı acaba? Hangileri sahiden yaşanmış hangileri uydurmacaydı?

* * *

Koyasu kütüphaneye geldiğinde saat sabah on biri biraz geçiyordu. O gün de gökyüzü gri bulutlarla kaplıydı, hafif kar yağıyordu. Müdür odasında bir gaz sobası vardı ama verdiği ısı tüm odayı ısıtmaya yetecek kadar değildi. Bu yüzden yün kazak giymiş, boynuma atkı dolamış, kayıt defterini inceliyordum. Ancak odanın bu soğukluğundan hiçbir zaman rahatsız olmuyordum. Alt kattaki okuma odası güzelce ısıtılıyordu, eğer koltuklar dolmamışsa (ki genelde dolmuyordu) orada ısınabiliyordum.

Bununla birlikte, bir dereceye kadar, katlanabileceğim ölçüdeyse, soğuğu da seviyor olabilirdim. Bunu, etrafı duvarla çevrili o şehirde günlük yaşamımda tatmıştım da. Etrafımı saran soğuk hava, o şehirdeki yaşam tarzımı bir kez daha yüreğimde hissettirdi.

Koyasu o gün kapıyı çaldı, müdür odasına girdi. Önce beresini çıkardı, her zamanki gibi güzelce düzelttikten sonra masanın köşesindeki özel yerine koydu. Sonra bana gülümseyerek selam verdi. Ama atkı ve eldivenlerini bir süre daha çıkarmadı. Sadece beresini çıkarmıştı.

"Bu oda ne kadar da soğuk böyle" dedi Koyasu. "Bu kadar küçük sobayla ısınılmaz ki. Daha büyüğünü edinelim."

"Biraz üşümek hem beden hem de ruhun gevşememesi için iyidir" dedim.

"Kış asıl bundan sonra başlayacak, çok soğuk olacak, o zaman da *Biraz üşümek iyidir* diyecek kadar kaygısız olamayacaksınız. Büyük şehirden geldiğiniz için, buraların soğuğunu bilmezsiniz."

Koyasu, eldivenlerini çıkardı, katlayıp paltosunun cebine koydu, sobanın önünde iki elini ovuşturdu. Sonra konuştu.

"Müdürlük yaptığım sırada, sizce bu kütüphanede kışları nasıl atlatıyordum?"

"Ne yapıyordunuz?" Aklıma bir şey gelmemişti.

"Bu müdür odası benim için epey soğuk oluyordu" dedi Koyasu. "Bu şehirde doğup büyümüş olmama rağmen, nasıl desem, epey üşüyen biriyimdir. Bu yüzden de kışları başka bir odaya geçip işlerimi oradan yürütürdüm."

"Başka bir oda mı?"

"Evet. Buradan daha sıcak başka bir oda."

"Bu kütüphanenin içinde mi?"

"Evet. Bu kütüphanenin içinde."

Koyasu, epey kullanılmış görünen ekose desenli atkısını boynundan çözdü, özenle katlayıp beresinin yanına koydu.

"Evet, burada. Deyim yerindeyse, benim kışlık küçük sığınma yerim. Orayı görmek ister misiniz?"

"O *sığınma yeri* bu odadan daha mı sıcak?"

Koyasu birkaç kez başını salladı. "Evet, evet, buradan çok daha sıcak ve konforlu bir yer. Kütüphanedeki odaların anahtarlarından sizde de bir set var değil mi?"

"Evet, var." Masanın çekmecesinden kütüphanenin anahtar demetini çıkardım, Koyasu'ya gösterdim. Onları ilk iş günümde Soeda vermişti.

"Aa, çok iyi. Onları alıp peşimden gelin haydi."

* * *

Koyasu, enerjik bir şekilde merdivenlerden indi. Ben de hızlıca ardından gittim. Tenha okuma odasını geçtik, Soeda'nın oturduğu danışma bölümünün önünden ilerledik, iş odasını da geçtik (orada yarı zamanlı çalışan bir kadın ciddi bir yüz ifadesiyle yeni dergilerin üzerine etiket yapıştırıyordu), dipteki koridora ilerledik. Önünden geçtiğimiz hiç kimse başını kaldırıp bize bakmadı. Sanki görünmez olmuştuk. Tuhaf bir histi. Saydam insanlar olmuşuz gibi.

İş odasının arkasındaki kısım kütüphane tarafından kullanılmayan alandı. Soeda orayı daha önce göstermişti. Koridor karmaşık, dolambaçlı, loş ve girift bir yerdi; neresi neresiydi, hiç aklımda kalmamıştı. Ama Koyasu hiç bocalamadan hızlı adımlarla koridoru geçti, küçük bir kapının önünde durdu.

"İşte burası" dedi Koyasu. "Anahtarı alayım."

Ağır anahtar demetini uzattım ona. Çeşitli şekillerde on iki anahtar vardı, birkaç ana anahtar dışında hangisinin hangi kapı için olduğunu bilmek zordu. Koyasu anahtar demetini eline alır almaz birini seçti, anahtar deliğine soktu. Kapı hiç beklemediğim bir gürültüyle açıldı.

"Burası yarı bodrum katı. Epey karanlıktır, merdivene dikkat edin."

İçerisi gerçekten de karanlıktı. Merdiven ahşaptı, her adımımda rahatsız edici bir gıcırtı çıkıyordu. Koyasu önümde, merdiven basamaklarını dikkatle, birer birer iniyordu. Altı basamak indiğimizde ellerini başının üzerine uzattı, orada duran topuz gibi bir şeyi alışkın bir hareketle çevirdi. Çıt diye bir ses duyuldu ve tavandan sarkan ampulün sarı ışığı etrafı aydınlattı.

Burası yaklaşık dört metre genişliğinde ve uzunluğunda kare şeklinde bir odaydı. Zemin ahşaptı, kilim yoktu. Merdivenin karşısına gelen duvarın üst kısmında, aydınlatma için yatay bir pencere vardı. Muhtemelen bu pencere, binanın zemin seviyesinin hemen üzerine yerleştirilmişti. Belli ki pencere uzun zamandır yıkanmamıştı, camı griydi, dışarısı görülmüyordu. Güneş ışığı da azıcık sızıyordu içeri. Güvenlik için pencerenin dışına demir yapılmıştı ama pek de sağlam görünmüyordu.

Odada küçük, ahşap bir masa vardı. İki de birbirinden farklı sandalye. Hepsi de oradan buradan toplanıp bir araya getirilmiş hurdalar gibi görünüyordu. O odadaki tüm eşyalar bu kadardı. Dekoratif hiçbir şey yoktu. Duvarlarda soluk sarımsı sıva vardı,

tavandan tek bir ampul sarkıyordu. Ampulün küçük, süt beyazı bir abajuru vardı; tek aydınlatma bu ampuldü.

Bu oda zamanında acaba hangi amaçla kullanılmıştı, anlayamadım. Ancak bu kare odada gizemli, esrarlı bir hava hüküm sürüyordu. Eskiden birisi burada bir başkasına önemli bir sırrını fısıldamış gibi...

Sonra onu gördüm. Odanın bir köşesinde siyah, eski bir odun sobası duruyordu.

Elimde olmadan derin bir iç çektim. Sonra refleksle gözlerimi kapattım, nefesimi düzenledikten sonra açtım, böylece gerçekten orada *olduğumdan* emin oldum. Kuşkuya yer yoktu. Bu bir yanılsama değildi. O soba, duvarla çevrili şehrin kütüphanesinde olan sobanın tıpkısı ya da onun bir benzeriydi. Sobadan siyah, silindir bir boru çıkıyor ve bacaya giriyordu. Dilimi yutmuş gibi orada kalakaldım, uzun bir süre gözlerimi sobadan alamadım.

"Bir şey mi oldu?" diye sordu Koyasu kuşkulu bir ses tonuyla.

Bir kez daha derin bir nefes aldım. Sonra, "Bu bir odun sobası mı?" diye sordum.

"Evet, gördüğünüz gibi, eski tarz odun sobası. Eskiden beri hep buradaydı. Tahmin edemeyeceğiniz kadar işe yarar."

Ayakta dururken sobaya bakmaya devam ettim.

"Kullanılıyor mu peki?"

"Elbette. Kullanılabilir" dedi Koyasu gözleri ışıldayarak. "Ben her kış bu sobayı yakardım. Binanın başka bir bölümünde bolca odun var. Bu yüzden odunla ilgili endişeniz olmasın. Yakındaki bir elma üreticisi iflas edince kestiği yaşlı ağaçlarını bize verdi. Tanıdık bir oduncu da onları odun boyutunda kesti. Yakınca elma kokuyor. Sahiden çok güzel bir kokusu var. Ne dersiniz, odun alıp gelip sobada yakalım mı?"

Biraz düşündükten sonra hayır anlamında başımı salladım. "Hayır, gereği yok. Henüz o kadar soğuk değil çünkü."

"Öyle mi diyorsunuz? İhtiyaç duyarsanız istediğiniz zaman kullanabilirsiniz burayı. Kışın o soğuk ikinci kattaki müdür odasından çıkıp buraya gelebilirsiniz. Burada daha iyi çalışırsınız. Soeda da bu duruma itiraz etmez."

"Bu oda eskiden ne için kullanılıyormuş?"

Koyasu başını hafifçe yana eğdi, kulak memesini kaşıdı. "Şey, onu ben de bilmiyorum. Sizin de bildiğiniz üzere bu bina önceden sake üretimi için kullanılıyordu. Kütüphane olarak kullanılmak üzere yarısı yenilendi. Kalan kısımları, diğer bir deyişle buralar, el değmeden olduğu gibi bırakıldı. Bu odanın eskiden ne için kullanıldığı hakkında, benden önce olduğu için ne yazık ki bir bilgim yok."

O küçük odayı yeniden gözden geçirdim.

"Yani ben bu odayı ve sobayı kullanabilirim, öyle mi?"

Koyasu, başını güçlü bir şekilde sallayarak onayladı.

"Elbette kullanabilirsiniz. Burası bizim kütüphanenin bir parçası, burada istediğinizi yapmakta özgürsünüz. Odun sobasını seveceğinizden eminim. Hem sessiz hem sıcaktır. Sadece kırmızı alevlere bakmak bile hem bedeninizi hem ruhunuzu ısıtacaktır."

Koyasu'yla o kare odadan çıktık, karanlık koridora döndük, Soeda'nın oturduğu bölümün önünden geçtik, insanların az olduğu okuma odasını geride bırakıp üst kattaki ofisime döndük. Giderken olduğu gibi, dönerken de önünden geçtiğimiz hiç kimse başını kaldırıp bize bakmadı.

* * *

O gün öğleden sonra hep o kare odayı ve siyah, eski tarz odun sobasını düşündüm. Ertesi gün de sürekli aklımdaydı.

35

Aralık ayının başında ilk soğuklar başladı. İnce ince kar atıştırıyordu. Denemek için müdür odasını, yarım bodrum katındaki kare odaya taşımaya karar verdim. Soeda'ya bu fikrimi söylediğimde, birkaç saniye sustu. Kısa ama tuhaf bir yoğunluğu ve ağırlığı olan bir sessizlikti bu. Gölün dibine batırılmış küçük demir bir ağırlık gibi. Sonra fikrini değiştirmiş gibi başını hafifçe salladı, "Olur, tabii" dedi sadece. Bu taşınma hakkında ne fikrini söyledi ne de soru sordu.

Bunun üzerine ben ona sordum. "Odamı değiştirmemin bir sakıncası olur mu?"

Başını hayır anlamında salladı. "Hayır, bir sakıncası olmaz."

"Odun sobasını da kullanabilir miyim peki?"

"Rahatça kullanabilirsiniz" dedi vurgusuz bir ses tonuyla. "Ama öncesinde baca temizliği yaptırayım, sobayı yakmadan önce iki gün kadar bekleyin lütfen. Kuşlar bacanın içine yuva yapmış olabilir."

"Elbette" dedim. "Baca yukarı kadar erişiyor demek.

"Tabii, çatının üzerine kadar. Bu yüzden de uzman çağırmam gerek."

"Bu binada odun sobası kullanılan başka oda var mı?"

Soeda başını salladı. "Hayır, bu bina içinde odun sobasının kullanıldığı tek yer o yarı bodrum katındaki oda. Başka odun sobaları da varmış, ama yenilenme sırasında hepsi yerinden sökülüp atılmış. Sadece bu odadaki soba Koyasu'nun isteğiyle yerinde bırakılmış."

* * *

Bu bana çok tuhaf geldi. Binayı bana gezdirdiğinde, Soeda'nın bana o odayı gösterdiğini hatırlayamadım. Eğer görmüş olsaydım, kuşkusuz hatırlardım. Oda tuhaf bir şekilde tam kareydi, içinde bir de odun sobası vardı. Gözden kaçırmam olasılık dışıydı.

Peki Soeda neden bana o odayı göstermemişti? Özellikle gösterme gereği mi duymamıştı? Ya da dalgınlıkla unutmuş muydu? Veya her bir odanın anahtarını bir bir çıkarıp kapıları açmak zahmetli gelmiş de turu kısa mı kesmişti? Ama onun gibi titiz karakterli biri için bu olasılığı düşünmek zordu. Bir kez rutinine karar verince, ne kadar zahmetli olursa olsun, hiçbir şeyi atlamadan bu rutini yerine getiren bir kişiliği vardı çünkü.

İyi de o oda neden kilitliydi? Koyasu'nun kilidi açtığı sırada çıkan gürültüye bakılırsa, çok sağlam bir kilide benziyordu. Ama o odada, çalınınca eksikliği hissedilecek tek bir şey yoktu. O zaman neden orayı kilitleme zorunluluğu vardı. Ne içindi o kilit?

Bu kuşkularımı kendime sakladım, Soeda'nın yanında açığa çıkarmadım. Bu yerde bu tür sorular sormamam gerektiğini bir şekilde anlamıştım.

Bacanın temizlenmesini iki gün bekledim, sonra yarı bodrum katındaki kare odayı çalışma odası olarak kullanmaya başladım. Soeda bu durumu yarı zamanlı çalışanlara haber verdi. Onlar da bir şey demeden, sıradan bir şeymişçesine kabul ettiler. Bu taşınmayı şimdiye dek her yıl Koyasu da yapıyormuş.

Taşınmak kolay oldu. Belge dolapları ve masa lambasını yeni odaya geçirdim sadece. Sonra çaydanlık ve çay setini taşıdım. Odada telefon hattı için priz olmadığından telefonu götürmedim. Bir eksiklik de yaratmayacaktı zaten.

* * *

Ofisimi (o odaya böyle diyebilir miydim?) o odaya taşıdıktan sonra yaptığım ilk iş, odun taşımak oldu. Odunlar, bahçedeki depoda duruyordu. Oradaki bambu sepeti odunla doldurdum ve yarı bodrumdaki odaya taşıdım. Sonra sobaya o odunlardan birkaç tane attım, gazete kâğıdını yuvarladım, kibritle tutuşturdum. Hava girişi kapağını çevirip içeri hava girişini ayarladım, odunlar yeterince kuruydu, kolayca tutuştu.

Uzun süredir kullanılmamış sobanın ısınması uzun zaman aldı. Sobanın önünde oturdum, turuncu kıvılcımların sessizce dans edişini, odunların yanarken şekil değiştirmesini bıkmadan seyrettim. Yarı bodrum katındaki kare oda çok sessizdi. Ses namına hiçbir şey duyulmuyordu. Arada bir sobanın içinden çıt çıt diye çıkan sesler dışında tümüyle sessizdi. Etrafım, hiçbir şey söylemeyen çıplak dört duvarla sarılıydı.

Nihayet soba bütünüyle ısınınca suyla doldurduğum çaydanlığı üzerine koydum. Bir süre sonra çaydanlıktan fokur fokur sesler çıkmaya başladı, üzerinden beyaz buhar yükselince o sıcak suyla çay yaptım. Sobanın kaynattığı suyla yapılan çayın kokusu, aynı çayı kullansam da her zamankinden daha güzeldi.

Bir yandan çay içiyor diğer yandan gözlerimi kapatıp yüksek duvarla çevrili o şehri düşünüyordum. Akşamüzeri kütüphaneye gittiğimde soba harlı yanıyor, üzerindeki büyük, kara çaydanlıktan buhar çıkıyordu. Sonra basit, yer yer rengi atmış ve yıpranmış kıyafetler giyen o genç kız benim için bitki çayı hazırlıyor. Onun yaptığı bitki çayının tadı kesinlikle buruktu ama bu burukluk bizim (bu dünyanın) günlük yaşamındaki *buruk tattan* farklıydı. Bildiğim sözcüklerle nitelendirmem mümkün değildi, özel türde bir burukluktu bu. Muhtemelen o yüksek duvarla çevrili şehir dışında bir yerde yoktu bu tat. Ya da farkına varılamayacak türdeki bir *burukluktu*. O tarif edemediğim tadı özlemiştim. Bir kerecik bile olsa o buruk tadı yeniden tatmak isterdim.

* * *

Ama bu sessizliğin içinde harlı harlı yanmayı sürdüren sobayla günbatımı ışığını andıran loşluktaki odada arada bir ses çıkaran çaydanlık, o şehri bana şimdiye dek hiç olmadığı kadar yakınlaştırdı. Gözlerimi kapatıp o kayıp şehrin hayaline daldım uzun bir süre.

* * *

Ama o hayale dalıp da gün boyunca sobanın ateşi önünde hiçbir şey yapmadan duramazdım.

Çayımı içtikten sonra derin bir nefes alıp kendime geldim, o günkü işleri yapmaya koyuldum. Kütüphaneye o ay alınacak yeni kitapları, ayrılan bütçe dahilinde seçmek zorundaydım. Karar vermek benim elimdeydi, ama elbette kişisel zevkimle kitap almam uygun olmazdı. Genel olarak sevilen çok satanlar, toplumda konuşulan kitaplar, kullanıcıların istek listesine yazdıkları, bu bölgede yerel merak uyandıranlar, bir halk kütüphanesi olarak hazır bulundurmak zorunda olduklarımız, bunlara ek olarak bu şehirdeki insanların okumasını kişisel olarak istediğim kitaplar... Tüm bunların arasından dikkatle kitap seçip bir alım listesi hazırlamalıydım. Sonra o listeyi Soeda'ya gösterip onun fikrini almalı (her zaman her konuda faydalı düşünceleri vardı) ve nihayet listeyi oluşturmalıydım. Soeda bu listeye göre alım işlemini yapacaktı.

O gün temelde bu işi yaptım. Yarı bodrum katındaki kare odamda, arada bir harlı sobaya bakarak, bir elimde kurşunkalemle listeyi oluşturdum. Oda yeterince ısınınca üzerimdeki kazağı çıkardım, gömleğimin kollarını dirseklerime kadar sıvadım, işime devam ettim.

Ben çalışırken odaya gelen olmadı. Orası benim tek kişilik dünyamdı. Arada bir yerimden kalkıp sobaya odun atıyor, ateş

aşırı güçlenmesin diye sobanın hava deliğinin kapağını ayarlıyor, yakındaki musluğa gidip çaydanlığa su koyuyordum. Ve mümkün olduğunca *o şehri* o şehrin *kütüphanesini* düşünmemeye çalışıyordum. Onları düşünmek tehlikeliydi. Bir anda hayallerin derin dünyasına çekiliveriyordum. Bir an fark ettiğimde, masaya dirseklerimi dayamış, başımı ellerimin arasına almış, gözlerimi kapatmış (elimdeki kurşunkalemi bir yerlere bırakmışım), düşünceler labirentlerinde amaçsızca geziniyordum. Neden orada değil de burada olduğumu düşünüyordum.

Burası benim işyerim, kendime bunu söylüyordum. Burada kütüphane müdürü olarak toplumsal bir sorumluluğum vardı. Bu sorumluluktan kaçıp kendi hayal dünyama dalmam doğru olmazdı. Ama farkına bile varmadan bir anda o yüksek duvarla çevrili şehrin içine geri dönüveriyordum. Tek boynuzlu yaratıkların toynak sesi çıkararak caddelerinde yürüdüğü, tozlu, beyaz, eski rüyaların raflara dizildiği, nehirdeki salkımsöğütlerin dallarının rüzgârla titrediği, akrep ve yelkovanı olmayan saat kulesinin meydana yukarıdan baktığı o dünyaya. Elbette oraya giden tek şey, yüreğimdi. Ya da sadece bilincimdi. Gerçek bedenimse hep bu dünyada kalıyordu, sanırım.

* * *

Öğlenden önce sıcak odamdan çıkıp danışma masası başındaki Soeda'nın yanına gittim, gerekli birkaç idari işi görüştük.

Yeni ofisimin rahat olup olmadığı, sobanın yeterince sıcak olup olmadığı gibi şeyleri hiç sormadı. Her zamanki gibi ifadeden yoksun ve hızlı bir şekilde işlerle ilgili bilgi verdi, birkaç durumla ilgili karar aldık. Sessizliğin zorunlu olduğu kütüphanede temelde havadan sudan konuşmuyorduk. Hep böyleydik ancak o gün Soeda, odaya taşınmamla ilgili konu açmaktan bilinçli olarak kaçınıyor gibi göründü. Sesinde her zamankinden farklı, hafif

bir gerginlik tınısı aldım. Bunun nedenini ya da ne anlama geldiğini anlayamadım.

* * *

Koyasu'nun yeni odamı ziyareti, oraya taşındıktan üç gün sonra oldu; öğleden sonraydı, saat ikiye geliyordu.

Her zamanki gibi etek giymişti. Dizin hemen altına kadar uzanan yünlü anvelop eteğini. Rengi koyu şarap rengiydi. Eteğinin altında siyah tayt, boynunda açık gri atkı vardı. Ve tabii ki o koyu mavi beresi. Kazağı kalın tüvit kumaştandı. Bu giysiler içinde rahat görünüyordu. Kaban giymemişti. Muhtemelen girişte çıkarıp bırakmıştı.

Koyasu'nun yüzünde her zamanki gülümsemesi vardı. Bana selam verdikten sonra doğruca sobanın başına gitti, beresini çıkarmadan bir süre iki elini ısıttı. Bu onun için her şeyden daha önemli bir ritüelmiş gibi. Sonra bana doğru döndü ve konuştu.

"Odanız nasıl, rahat mı?"

"Güzel ısınıyor, sessiz ve huzurlu."

"Öyle olmalı" dedi birkaç kez başını sallayıp.

"Soba ateşi harika bir şeydir. Bedeni ve ruhu, hımm, derinden ısıtır."

"Kesinlikle öyle. Bedenim de ruhum da ısınıyor" diye onayladım.

"Elma ağacı kokusu da muhteşem değil mi? Oh, mis gibi."

Bu dediğini de onayladım. Sobayı yakınca odanın içine elma kokusu doluyordu. Hoşluk hissiyle birlikte benim için biraz tehlikeli bir şey de içeriyordu bu durum. Demek istediğim, o koku beni, istemeden hayal dünyasının derinliklerine sürüklüyordu. Zihnimi çerçevesi olmayan bir dünyaya çekme hissi uyandırıyordu bende.

Elma ağacı demişken, o şehrin kapısının dışında da elma ağaçları vardı. Kapı Muhafızı elmaları toplayıp şehirdeki insan-

lara dağıtırdı. O kapıdan dışarı çıkmasına izin verilen tek kişi Kapı Muhafızı'ydı çünkü. Kütüphanedeki genç kız o elmalardan elmalı tatlı yapmıştı bana. Tadı hâlâ damağımdaydı. Orta derecede tatlı, sert ve ekşimsiydi, doğal besleyici tadı bedenime işlemişti.

"Pek çok odunu denedim, içlerinde en iyisi bu eski elma ağacınınki. Hem yakmak için ideal hem de dumanın kokusu çok hoş. Bu kadar çok yakacak odun bulduğumuz için şanslıyız."

"Öyle gerçekten" diyerek onayladım onu.

* * *

Koyasu, sobanın başında durup ısındıktan sonra masamın önüne geldi, sandalyeye oturdu. Yürürken ayağından hiç ses çıkmıyordu. Dikkatlice bakınca ayağında tenis ayakkabıları olduğunu gördüm. Kışın kendini iyice hissettirmeye başlamak üzere olduğu bugünlerde hâlâ ince tabanlı tenis ayakkabısı giymesi bana tuhaf geldi. Çoğu kişi kış için astarlı ve kalın tabanlı ayakkabılarını çoktan giymeye başlamıştı. Ancak Koyasu'nun davranışlarında sağduyu aramanın bir anlamı yoktu.

Koyasu'yla kütüphane işleriyle ilgili kimi detayları konuştuk. Bu işlerle ilgili Koyasu'nun açıklamaları her zaman açık, net ve yerli yerinde oluyordu. O bazı tuhaf, uçuk mu demeli, eğilimleri olan yaşlı bir adamdı, ama konu kütüphane olunca görüşleri her zaman doğru ve uygulanabilir nitelikteydi. Bu tür idari konuları konuşurken, bakışlarına kadar değişiyordu. Gözlerinin derinlerinden sanki içlerine mücevher yerleştirilmiş gibi minik parıltılar çıkıyordu. Bu kütüphaneyi sevdiği çok belliydi.

Koyasu ceketini çıkarıp sandalyenin sırtına astı, atkısını çözdü, beresini çıkardı, her zamanki gibi özenle masanın üzerine koydu (masa şimdiye kadarkinden farklıydı gerçi). Rahatlamış bir kedi gibi iki elini masanın üzerine koydu. Bu yarı bodrum ka-

tındaki küçük kare odada Koyasu'yla bu şekilde baş başa olmak çok doğal bir şeymiş gibi geliyordu artık bana.

Ancak birden bir şeyi fark ettim. Kol saatinin akrep ve yelkovanı yoktu.

Başta yanlış mı görüyorum acaba diye düşündüm. Ya da ışıktan dolayı görememişimdir dedim. Ama öyle değildi. Gözlerimi ovdum, bir daha baktım; sol el bileğine taktığı klasik kol saatinin –muhtemelen elle kurmalıydı– kadranında akrep ve yelkovan yoktu. Ne saati gösteren akrep ne dakikayı gösteren yelkovan ne de saniyeyi gösteren ibre; hiçbiri yoktu. Sadece üzerinde rakamlar olan kadranı vardı.

Koyasu'ya sormak için can atıyordum. *Neden kol saatinizde akrep ve yelkovan yok* diye. O zaman Koyasu, sebebini ya da durumu kolayca açıklayabilirdi. Ona sormam gerekirdi belki de. Ama içimden bir ses, *öyle yapmasan iyi olur*, diye öğütledi. Ona fark ettirmemek için başka konulardan söz ederken birkaç kez sol bileğine bakmakla yetindim.

Sonra emin olmak için kendi kol saatime baktım. Zamanın başına bir şey mi geldi acaba diye endişelendim. Ama benim sol bileğimdeki kol saatimin kadranında tüm ibreler her zamanki gibi yerli yerindeydi ve saat öğleden sonra ikiyi otuz altı dakika kırk beş saniye geçiyordu. Kırk altı oldu, kırk yedi oldu. Zaman bu dünyada hâlâ güvenli bir şekilde varlığını sürdürüyordu ve kesinlikle ilerliyordu. En azından saatin işleyişi açısından.

Tıpkı o saat kulesi gibi, diye düşündüm, *kadranı var ama akrep ve yelkovanı yok.*

Zaman ve mekânın hafifçe çarpıtıldığına dair bir *bükülme* hissi vardı. Bir şeyle başka bir şey birbirinin içine geçip karışmış gibi hissettim. Bazı sınırlar çöküyor ya da bulanıklaşıyor ve gerçeklik oraya buraya karışmaya başlıyor. Bu karışıklığın nedeni benim kendi içimdeki bir şey miydi yoksa Koyasu'nun varlığından mı kaynaklanıyordu, karar veremedim. Bu karışıklığın içinde bir

şekilde kendimi sakinleştirip şaşkınlığımın yüzüme yansımasına izin vermemeye çalışsam da bu o kadar kolay olmadı. Söylemem gerekenleri unuttum ve konuşmamız kesildi.

* * *

Koyasu, masanın diğer tarafından beni izliyordu. Yüzünde belirli bir ifade yoktu. Üzerine hiçbir şey yazılmamış beyaz kâğıt gibi. Bir süre ikimiz de sessiz kaldık.

Derken bir noktada Koyasu birden aklına bir şey gelmiş gibi göründü. Birden bir şey hatırlamış da olabilirdi. Gözbebekleri hızlıca belirgin şekilde büyüdü, uzun kaşları bir kez seğirdi. Sonra hafifçe ağzını açtı. Bundan sonra söyleyeceği sözlerin provasını yapar gibi, küçük dudakları birkaç sessiz sözcük şekli oluşturdu. Boğuk ama kesin bir niyetle. Evet, bana bir şeyler söylemeye çalışıyordu, muhtemelen önemli bir konu hakkındaydı diyecekleri. Masanın karşı tarafında konuşmasını bekledim.

Tam o sırada sobanın içindeki odun parçasının gürültüyle düşmesi sesi duyuldu. Sonra ona tepki verircesine, sobanın üzerinde duran kara çaydanlıktan güçlü, beyaz buhar çıktı. Koyasu neredeyse refleksle dönüp onlara baktı (her zamanki hareketlerine uymayan bir hızla), keskin bakışlarla ateşin durumunu kontrol etti, herhangi anormal bir durum olmadığından emin olduktan sonra bakışlarını yeniden bana çevirdi.

Bu arada, söylemeye çalıştığı şey, ne olduğunu hiç bilmiyorum, kaybolup gitmişti. Bakışları her zamanki yumuşak haline döndü. Artık diyecek bir şeyi yoktu. Harlı sobanın alevleri orada olması gereken sözcükleri geride hiçbiri kalmayacak şekilde emmiş gibi.

Koyasu nihayet sandalyesinden kalktı. Derin bir nefes aldıktan sonra elini beline dayayıp gerindi. Gerilmiş eklemlerini birer birer gevşetmek istercesine. Sonra masanın üzerine koyduğu

koyu mavi bereyi eline aldı, özenle düzeltip başına geçirdi. Boynuna atkısını doladı.

"Yavaştan izninizi isteyeyim artık" dedi kendine söyler gibi. "Burada oyalanıp da işinize engel olmayayım. Soba sıcacık yanınca o kadar güzel oluyor ki uzun süre kalıyorum burada. Dikkat etmeliyim."

"Endişe etmenize gerek yok. İstediğiniz kadar kalabilirsiniz burada. Daha sizden öğrenecek çok şeyim var" dedim.

Koyasu'nun yüzüne bir gülümseme yayıldı, hiçbir şey demeden başını hafifçe salladı. Sessizce merdivenden çıktı, bana teşekkür edip ortadan kayboldu.

* * *

Kolunda akrep ve yelkovanı olmayan eski kol saati, hep etek giyen yaşlı bir adam; bu esrarengiz varlık ne ifade ediyordu acaba? Bir mesaj var gibiydi. Muhtemelen bana kişisel olarak gönderilen bir mesajdı. Bunları düşünürken uyku bastırdı, sandalyede otururken öylece uykuya daldım. Oturduğum sandalye sertti, uyumaya hiç uygun değildi, ama hiç umursamadan uyudum. Kısa ve derin bir şekilde. Bu kadar derin bir uykuya rüyanın sızabileceği bir aralık yoktu. Uykumda çaydanlığın tekrar buhar çıkaran sesini duydum. Ya da duyduğumu sandım.

* * *

Kısa bir süre sonra odadan çıkıp okuma odasına gittim, danışma bölümündeki Soeda'yla kısa bir konuşma yaptım. Sonra ona, Koyasu'nun dönüp dönmediğini sordum.

"Koyasu mu?" diye sordu kaşlarını hafiften çatarak.

"Yarım saat kadar önce bodrum katındaki odamdaydı, sohbet ettik. İki saat önce gelmişti."

"Hımm, görmedim" dedi tuhaf, cansız bir ses tonuyla. Sonra tükenmezkalemi eline aldı, bıraktığı işine döndü. Ne tuhaf diye düşündüm. Soeda bulunduğu yerden pek ayrılmazdı, ayrıca dikkatli biri olduğundan giren çıkanı gözden kaçırması olası değildi. O, öyle biriydi.

Hevessiz konuşma tarzı, sohbeti daha fazla uzatmak istemediğini açıkça gösteriyordu. En azından ben öyle olduğunu hissettim. Bu yüzden Koyasu'yla ilgili konuşmayı orada kestim. Yarı bodrum katındaki kare ofisime döndüm, belli belirsiz bir huzursuzluk hissiyle odun sobası ateşinin yanında işime devam ettim.

* * *

Koyasu bana ne demeye çalışmıştı acaba? Ve neden tam da o sırada, sanki ayarlanmış gibi odun bir takırtıyla düşmüştü? Sözünü kesmek istercesine. Konuşmacıyı uyarmak ister gibi. Bu konuda ne şekilde düşünmeye çalışırsam çalışayım tüm düşüncelerim ve varsayımlarım illaki kalın bir duvara çarptı, ötesine ilerleyemedi.

36

Günler geçtikçe kış kendini daha da hissettirdi. Yıl sonu yaklaştıkça, tam da Koyasu'nun dediği gibi, o dağlar arasındaki küçük şehirde kar daha sık yağmaya başladı. Kalın kar bulutları art arda kuzeyden gelen rüzgârlar tarafından süpürülüp getirildi. Bazen hızlı yağdı, bazen de hızı gözle görülmeyecek kadar yavaştı.

Sabah olduğunda her yer buz tutmuştu, yeni kar botlarımın altından hoş bir ezilme sesi çıkıyordu. Yere dökülmüş beyaz şekerin üzerine basıldığı zamanki gibi bir sesti bu. Sırf onu duymak için sabah erken saatte işim olmadığı halde nehir kenarında gezindim. Nefesim havada katı, beyaz bir kütleye dönüştü (üzerine yazı yazılacak kadar) ve sabahın berrak havası sayısız şeffaf iğneye dönüşüp tenime battı.

Bugünlerdeki şiddetli soğuklar benim için hem alışılmadık hem de hoş bir şekilde uyarıcıydı. Bugüne kadarkinden farklı yapıda bir dünyaya ayak bastığımı hissettiren taze bir histi bu. Hayatım her halükârda yer değiştirmişti. Ve değişen çevrem bundan sonra beni nasıl bir yere yönlendirecekti, henüz kestiremiyordum.

Şafağın yeni söktüğü nehir kıyısında, henüz kimsenin ayak izleriyle batmamış bembeyaz bir kar alanı vardı. Kar yağışı hâlâ kayda değer düzeyde değildi, ancak yaprak dökmeyen ağaçların gür ve geniş dalları gece boyunca biriken yeni kara sağlam bir şekilde dayanıyordu. Ara ara dağlardan esen rüzgârla, nehrin karşısındaki ağaçlardan daha sert bir mevsimin gelişini haber veren

keskin ve acı verici bir ses çıkıyordu. Doğanın bu hali, yüreğimi sinir bozucu bir nostalji ve hafif bir hüzünle doldurdu.

Yağan kar çoğunlukla katılaşıp donuyordu. Sıkı, saf kar taneleri avucumun içine aldığımda dahi uzun bir süre şeklini koruyordu. Kuzey tarafından pek çok dağı aşıp gelen kar bulutları nemsiz kalmış gibi görünüyordu. Yağan kar katılaşıp donuyor, uzun bir süre çözülmeden öylece yığılı kalıyordu. Bu haliyle Noel için pişirilmiş pastanın üzerine serpilmiş beyaz pudrayı andırıyordu. (En son ne zaman Noel pastası yemiştim acaba?)

Kalın bir palto ve sıcak tutan iç çamaşırı, yün şapka, kaşmir atkı ve kalın eldivenler gündelik ihtiyacım haline gelmişti. Kütüphaneye varınca, oradaki eski tarz odun sobasını beni bekliyor buluyordum. Odanın ısınması biraz zaman alıyordu ama bir kez alevler güçlenince sonrasında iyi hissettiren sıcaklık oluyordu. Oda ısındıkça üzerimdeki kıyafetleri birer birer çıkarıyordum. Eldivenimi çıkarıyor, atkımı çözüyor, paltomu çıkarıyor, en son üzerimde ince bir kazakla kalıyordum. Öğleden sonraları tek gömlekle kaldığım bile oluyordu bazen.

O duvarla çevrili şehirde, o genç kız benim için her zaman, önceden yakıyordu sobayı. Akşam kütüphanenin kapısını açtığımda oda çoktan ısınmış oluyor, sobanın üzerindeki büyük çaydanlıktan dostane buhar yayılıyordu. Ama burada kimse böyle bir hazırlık yapmıyordu. Kendi elimle yapmak zorundaydım. Kütüphanenin en dibindeki yarı bodrum katındaki oda, sabahın erken saatlerinde buz gibi soğuk oluyordu.

Sobanın başında eğilerek bir kibrit çakıyor ve rulo haline getirilmiş eski bir gazeteyi yakıyor, ateşi yavaş yavaş ince bir çalıya ve ardından daha kalın bir oduna aktarıyordum. Olmayınca baştan bu sırayı tekrar ediyordum. Bir ritüele benzeyen ciddi bir süreçti bu. İnsanların antik çağdan beri aynı şekilde devam ettirdiği bir şeydi (tabii antik çağda kibrit ve gazete yoktu).

Soba güzelce yanmaya başlayıp ısındıktan sonra üzerine su

dolu çaydanlığı yerleştiriyordum. Su kaynayınca Koyasu'dan aldığım porselen demliği kullanıp çay demliyordum. Sonra masanın başına geçip sıcacık çayı tadını çıkararak içiyor, yüksek duvarla çevrili o şehri, kütüphanedeki o genç kızı düşünüyordum. Bir türlü aklımdan çıkmıyorlardı. Bu şekilde bir kış sabahında yarım saat kadar bir süre geçip gidiyordu. Bilincim iki dünya arasında gelip gidiyordu.

Sonra kendime geliyor, derin nefes alıp veriyor, bilincimi demir bir çemberi kancaya geçirir gibi bu dünyaya bağlıyordum. *Bu kütüphanedeki* işimi yapmaya koyuluyordum. Artık eski rüyaları okumuyordum. Burada yapmam gereken şey, çok daha sıradan evrak işleriydi. Bana gelen belgelere göz atıyor, gerekli kayıtları tutuyor, ayrıntılı günlük gelir ve giderleri inceliyor ve kütüphanenin idaresi için gerekli şeylerin listesini çıkarıyordum.

O sırada soba düzenli olarak yanmaya devam ediyor, eski elma ağaçlarının hoş kokusu odayı dolduruyordu.

* * *

Koyasu'dan telefon geldiğinde gece saat onu geçiyordu. Bu şehre taşındığımdan beri bu kadar geç vakitte telefonum hiç çalmamıştı, dahası Koyasu beni ev telefonumdan çok ender arardı (net hatırlamıyorum ama belki de bu ilk arayışıydı).

Eski rahat okuma koltuğuma (bunu da Koyasu ayarlamıştı) oturmuş, abajurun ışığı altında Flaubert'in *Duygusal Eğitim* kitabını tekrar okuyordum. Eski baskıdan okumaktan gözlerim yorulmuş, her zamanki gibi yavaş yavaş yatma hazırlığı yapmak üzereydim.

"Alo" dedi Koyasu. "Geç saatte rahatsız ediyorum. Ben Koyasu. Yatmamıştınız, değil mi?"

"Hayır, uyanığım hâlâ" dedim. Tam uyumak üzereydim oysaki.

"Çok bencilce bir istek olacak ama şimdi kütüphaneye gelmenizi istesem, çok şey mi istemiş olurum?"

"Şimdi mi?" diye sordum yatağın başucundaki çalar saate bakıp. Saat onu on geçiyordu. Koyasu'nun kolundaki akrep ve yelkovansız saat geldi aklıma. Saatin kaç olduğundan haberi var mıydı bu adamın?

"Vaktin geç olduğunun farkındayım. Gece onu geçiyor" dedi Koyasu, aklımdan geçenleri okumuşçasına. "Ancak, çok önemli bir durum var."

"Bu durum, telefonda konuşulmayacak bir şey mi?"

"Evet, telefonda konuşulacak kadar basit bir şey değil. Telefonda olmaz."

"Peki" dedim, bir kez daha emin olmak için yatağın başucundaki saate baktım. Saniye ibresi zamanı bölmeye devam ediyordu. Derin sessizlik içinde tık tık diye hafif sesini duyuyordum.

"Tamam, kütüphaneye gideceğim. Peki siz şu anda neredesiniz?"

"Kütüphanedeki bodrum katındaki odada bekliyorum sizi. Sobanın olduğu o kare odada. Soba ısındı. Sizi burada bekliyorum, size de uygunsa."

"Anlıyorum. Oraya geleceğim. Üzerimi değiştirip oraya varmam yarım saati bulur."

"Sorun değil, ben beklerim. Bolca vaktim var nasılsa, geç saatlere kadar durmaya alışığım da. Uykum da gelmez. Bu yüzden acele etmenize hiç gerek yok. Bu odada sizinle görüşmeyi bekliyorum."

Telefonu kapattım, ne olduğunu anlayamamıştım. Koyasu kütüphaneye nasıl girmişti acaba? Dış kapının anahtarı onda var mıydı? Koyasu, müdürlük görevinden emekli olmuştu ama bugüne dek kütüphane yönetimine yoğun bir şekilde katıldığından hâlâ anahtarının olması şaşırtıcı olmazdı.

Karanlık kütüphanenin arka odasında Koyasu'nun soba ba-

şında oturmuş beni beklerkenki görüntüsü canlandı zihnimde. Çok tuhaf bir sahne olması gerekirken, nedense hiç garipsemedim. Neyin tuhaf olduğuna neyin olmadığına karar verecek yargı ekseni içimde bir o yana bir bu yana salınıp duruyordu.

Kazağımın üzerine kalın kabanımı giydim, boynuma atkımı doladım, başıma yün beremi taktım. Yün astarlı kar botlarımı giydim. Eldivenlerimi taktım. Soğuk bir geceydi ama kar yağmıyordu. Rüzgâr da esmiyordu. Başımı kaldırıp göğe baktığımda yıldızları göremedim, gökyüzü kalın bulutlarla kaplıydı. Kar her an yağabilirdi. Nehrin şırıltısıyla yere bastığım zaman botumun altından çıkan ses dışında bir şey işitilmiyordu. Tüm sesler başımın üzerindeki bulutlar tarafından emilmişti sanki. Soğuk hava yanaklarıma iğne gibi batıyordu, yün beremi kulağımın altına kadar çektim.

* * *

Dışarıdan bakınca kütüphane kapkaranlıktı. Eski kapıdaki yanan lamba dışında, bir savaştaymışız da karartma uygulaması yapılıyormuş gibi tüm ışıklar sönüktü. Kütüphaneyi ilk kez böyle karanlık görüyordum. Gündüz görmeye alışık olduğum kütüphaneden çok daha farklı bir bina gibiydi.

Dış kapı kilitliydi. Eldivenlerimi çıkardım, paltomun cebinden ağır anahtar demetini alıp el yordamıyla sürgülü kapının kilidini açtım. Sürgülü kapının kilidini açmak için iki anahtara ihtiyaç vardı. Bu anahtarları da ilk kez kullandığımı fark ettim.

İçeri girince arkamdan sürgülü kapıyı çekip kapattım, her ihtimale karşı kilitledim. İçerdeki acil durum ışığı kütüphanenin iç kısmına soluk, yeşilimsi bir ışık yayıyordu. O ışıktan yararlanarak, hiçbir şeye çarpmamaya özen göstererek önce salondan sonra danışma bölümünün önünden geçtim (Soeda'nın hep oturduğu yerden), okuma odasını geride bıraktım. Kavisli koridoru

takip edip yarı bodrum katındaki odaya yöneldim. Acil durum ışığı yanmadığından koridor karanlıktı. Her adım atışımda ayağımın altındaki döşeme tahtalarından sitemkâr bir gıcırtı yükseliyordu. El feneri getirmediğim için pişman oldum.

Yarı bodrum katındaki odadan dışarı hafif bir ışık sızıyordu. Kapının üzerindeki küçük buzlu cam pencereden yayılan sarı ışık koridoru hafifçe aydınlatıyordu. Odanın kapısını tıklattım. İçeriden öksürük sesi geldi. Sonra Koyasu, "Buyurun, içeri girin" dedi.

* * *

Koyasu, kızgın sobanın önünde oturmuş beni bekliyordu. Tavandan sarkan eski ampul, odayı sarının tuhaf bir tonuna boyuyordu. Masanın köşesinde o tanıdık koyu mavi bere vardı.

Karşılaştığım sahne tam da telefonu kapattığımda zihnimde canlanan manzaraydı. Gece yarısı ıssız kütüphanenin dibindeki odada beni bekleyen minyon, yaşlı bir adam (gri sakalı vardı ve ekose etek giyiyordu).

Bu sahne, çocukken okuduğum resimli kitap sayfalarından biri gibiydi. Bir şeylerin değişmek üzere olduğu hissini veriyordu. Caddedeki bir köşeyi dönünce, orada bir *şey* beni bekliyordu. Bu, çocukluğumda sıklıkla hissettiğim bir *şeydi.* Ve o *şey* bana önemli bir gerçeği söylüyor, o gerçek beni belirli bir dönüşüm geçirmeye zorluyordu.

Yün beremi çıkardım, eldivenlerimle birlikte masanın üzerine bıraktım. Kaşmir atkımı çözdüm, paltomu çıkardım. Oda yeterince sıcaktı çünkü.

"Çay içer misiniz?"

"Evet, içerim" dedim kısa bir duraksamanın ardından. Şimdi burada koyu çay içince belki de uyuyamayacaktım. Ama bir şey içmeyi çok istiyordum, Koyasu'nun demlediği çayın kokusu, beni hep karşı koyamayacağım şekilde cezbediyordu.

Koyasu, sandalyeden kalktı, sobanın üzerinde beyaz buhar çıkaran çaydanlığı eline aldı. Sonra kaynar suyu yatıştırmak için becerikli el hareketiyle çaydanlığı havada hareket ettirdi. Ağzına kadar suyla dolu büyük çaydanlık, çok ağır görünüyordu. Ama gördüğüm kadarıyla o böyle hissetmiyordu. Sonra ölçekle çayı uygun şekilde ayarladı, yeterince ısınan beyaz porselen demliğe koydu, üzerine dikkatli bir şekilde sıcak su ekledi. Demliğin kapağını kapatıp onun başında gözlerini kapattı, iyi eğitilmiş kraliyet muhafızı gibi şık ve dik bir duruşu vardı. Her zamanki aynı işlemdi. Hayır, işlemden çok bir ritüel gibi bir şeyi andırıyordu.

Koyasu'nun çayın lezzetli olması için en uygun zamanı ölçen bir iç saati var gibiydi. Bu adamın saatin yelkovan ve akrebi gibi kolaylık sağlayan araçlara ihtiyacı yoktu demek ki.

Nihayet içinde *en uygun zaman* gelmiş olmalı ki, sanki büyü bozulmuş gibi dik duruşunu bozdu, bir kez daha hareket etmeye başladı. Önceden hazırladığı iki fincana, demlikten çay koydu. Bir fincanı eline aldı, burnuyla buharı kokladı, bu sinirsel bilgi beynine iletildi, sonra hoşnut bir şekilde onaylama işareti verdi. Bir dizi eylem başarıyla gerçekleştirilmişti.

"Hiç fena değil sanki. Buyurun."

Çaya ne şeker ne süt ne limon ne de başka bir şey ekleme gereği duyduk. Bu haliyle harikaydı. Sıcaklığı da kusursuzdu. Demli, hoş kokulu, sıcak ve üst kaliteydi. Sinirleri usulca yatıştıran bir özelliği vardı. Eğer içine bir şey eklenecek olsa, bütünlüğünü kesinlikle yitirirdi. Yoğun sabah sisinin güneş ışığıyla kaybolması gibi.

Hep tuhaf gelmişti bana. Aynı kaynamış suyu, aynı seramik demliği, aynı çay yapraklarını kullanmamıza rağmen Koyasu'nun hazırladığı çayın tadı nasıl olur da benimkinden bu kadar farklı olurdu? Koyasu'yu taklit edip aynı sırayla çay demlesem de denemelerim hep başarısız oldu.

Bir süre konuşmadan çayın tadını çıkardık.

* * *

"Bu kadar geç saatte sizi buraya kadar getirttiğim için özür dilerim" dedi Koyasu kısa bir süre sonra, çok mahcup görünerek.

"Buraya bu saatte sık mı gelirsiniz?"

Koyasu hemen cevap vermedi, çayından bir yudum aldı, gözlerini kapatıp düşündü.

Sonra, "Bu sobayı her şeyden çok seviyorum" dedi özel bir sır verircesine. "Bu ateş, bu elma ağacının belli belirsiz kokusu, bedenimi ve yüreğimi ta içimden ağır ağır ısıtıyor. Benim için sıcaklık çok önemli bir şey. Bu geçici ruhumu ısıtıyor. Umarım buradaki varlığım sizi herhangi bir şekilde rahatsız etmiyordur."

Başımı hayır anlamında salladım. "Yoo, hiç rahatsız etmiyor. Benim için sorun değil ama Soeda buraya geldiğinizi biliyor mu? Ne de olsa, bu kütüphaneyi çekip çeviren o, bu yüzden burayı kullandığınızı bilmiyorsa..."

"Hayır, Soeda burada olduğumu bilmiyor" dedi kısık sesle ama gayet rahatça. "Gecenin bu saatinde burada olduğumu bilmiyor. Bilmeyecek, kabalık etmek pahasına söylersem, bundan sonra da bilmesine gerek yok."

Bununla ilgili ne diyeceğimi bilemediğim için sessiz kaldım. *Bilmesine gerek yok.* Bu ne demekti?

"Bu durumu açıklamaya kalkarsam çok uzun bir hikâye olur" dedi Koyasu. "Size gerçekleri daha önce söylemem gerekirdi. Ama doğru fırsatı bulamadan zaman geçti, mevsim değişti. Suçlanması gereken benim."

Koyasu elinde tuttuğu çayı içti, boş fincanı masanın üzerine bıraktı. *Tık* diye kuru bir ses çıkarak yarı bodrum katındaki odada yankılandı.

"Anlatacaklarım çok tuhaf gelebilir. Bu dünyadaki sıradan bir insanın kulağına muhtemelen inanması zor şeyler olarak gelecek-

tir. Ancak sizin, söyleyeceklerimi olduğu gibi kabul edeceğinizden eminim. Çünkü sizde buna inanmak için gereken *vasıf* var."

Koyasu nefes aldı, sobanın ateşinin verdiği sıcaklığı kontrol etmek istercesine iki elini dizinin üzerinde ovuşturdu.

"*Vasıf* dediğim şey, biraz yersiz bir sözcük olabilir. Bu fazla resmi bir ifade şekli. Ancak bundan başka uygun bir ifade bulamıyorum. Sizinle ilk görüştüğümüz anda bunu hemen anlamıştım. Bu kişi benim söylemeye çalıştığım şeyi, söylemem gereken şeyi, doğru bir şekilde idrak edip anlayan biri. Bu niteliklere sahip biri diye."

Sobanın içindeki odunun parçalanma sesi duyuldu. Tıpkı bir hayvanın duruşunu değiştirirken çıkardığı küçük, ani ses gibi.

Konuşmanın akışını pek anlamadığım için susup Koyasu'nun sobanın alevlerinden kıpkırmızı parlayan yüzüne baktım.

"Tüm cesaretimi toplayıp bir anda söyleyeyim" dedi Koyasu. "Ben gölgesi olmayan bir insanım."

"Gölgesi olmayan?" diye onun sözcüklerini tekrarladım.

Koyasu, hissiz bir ses tonuyla konuştu. "Evet, öyle. Ben gölgesini kaybetmiş bir insanım. Siluetim yok. Bunu bir gün fark edersiniz diye düşünmüştüm."

Bunları duyunca odadaki beyaz duvara çevirdim bakışlarımı. Sahiden de gölgesi yoktu. Duvara yansıyan sadece benim kara siluetimdi. Tavandan sarkan lambanın sarı ışığı altında hafif bir eğimle duvarın üzerinde uzuyordu. Ben hareket edince o da hareket ediyordu. Ama orada olması gereken Koyasu'nun gölgesini göremedim.

"Evet, fark ettiğiniz gibi benim gölgem yok" dedi Koyasu. Ardından da bir hatırlatma yapmak istercesine bir elini ışığın önünde tutup gölgesinin duvara yansımadığını gösterdi. "Gölgem beni terk edip başka yerlere gitti."

Sözcükleri mümkün olduğunca özenle seçerek sordum. "Peki bu ne zaman oldu? Demek istediğim, gölgeniz bedeninizden ne zaman ayrıldı?"

"Öldüğümde. İşte o zaman gölgemi kaybettim. Sanırım sonsuza dek."

"Öldüğünüzde mi?"

Koyasu birkaç kez hafifçe ama sert şekilde başını salladı. "Evet, bir yıldan biraz fazla oldu sanırım. O günden beri gölgem yok."

"Diğer bir deyişle, siz ölü müsünüz?"

"Evet, ben artık bu dünyada yaşamıyorum. Tıpkı soğuk bir çivi kadar ölüyüm."

37

"Evet, ben artık bu dünyada yaşamıyorum. Tıpkı soğuk bir çivi kadar ölüyüm."

Duyduklarım karşısında bir süre düşündüm. *Tıpkı soğuk bir çivi kadar ölüyüm?* Kendimi bir şeyler demek zorunda hissediyordum ama ne diyeceğimi bilemiyor, uygun sözleri bulamıyordum.

"Öldüğünüzden emin misiniz?" dedim nihayet. Gerçi ağzımdan çıktığı anda çok aptalca bir soru olarak geldi kulağıma.

Koyasu, ciddi bir yüz ifadesiyle, başını sallayarak onayladı.

"Evet, öldüğüme kuşku yok. Ne de olsa bu benim yaşamım ve ölümüm, iyi bir hafızam vardır, dahası belediyede resmi kaydı da olmalı. Şehrin Budist tapınağının mezarlığında bir de mezarım var. Dini tören de yapıldı, nasıl bir şeydi aklımda kalmadı ama ölüm sonrası Budist adımı da aldım. Öldüğümden eminim."

"İyi de böyle karşılıklı konuşurken hiç de ölü biri gibi görünmüyorsunuz."

"Evet, görünüşüm kuşkusuz yaşadığım zamandakiyle aynı. Şimdiki gibi mantıklı sohbetler de edebiliyorum. Ancak bir ölü olduğum, artık bu dünyaya ait olmadığım gerçeği değişmiyor. Yanlış anlaşılma korkusu olmadan eskiden beri kullanılan bir ifadeyi kullanırsam, şimdiki ben, bir hayaletim."

Oda derin bir sessizlikle doldu. Koyasu'nun dudaklarında bir gülümseme belirdi, dizlerinin üzerinde iki elini ovuştururken sobanın ateşine bakıyordu.

Bir olasılık geldi aklıma, belki de bu adam şaka yapıyor, benimle eğleniyordu. Normal şartlarda, böyle bir şey mümkündü.

Kimi insanlar ciddi bir yüz ifadesiyle şaka yapabilir, başkalarıyla dalga geçebilirler. Ancak, nasıl düşünürsem düşüneyim, Koyasu bu tür şakalar yaparak eğlenecek türde biri değildi. Her şeyden önce, gerçekten de bir gölgesi yoktu. Şaka yapayım diye gölgeni kaybetmek diye bir şey olmazdı ki.

Gerçeklik sözcüğü içimdeki anlamını yitirdi, paramparça oldu. Artık neyin gerçek olduğundan emin olmak için gereken standartlara sahip değildim. Şaşkın bir halde başımı hafifçe sallayınca, duvara yansıyan uzun, kara gölgem de aynı şekilde yavaşça başını salladı. Onun hareketi benimkinden biraz daha abartılı göründü.

Korkuyor muydum? Hayır, korkmuyordum. Nasıl yaptığımı bilmiyorum ama şu an gözümün önündeki yaşlı adam sahiden bir hayaletse, onunla gece yarısı bir odada baş başa olmak beni hiç ürkütmüyordu. Evet, bu normal bir durumdu. Bir ölüyle konuşmanın nesi yanlıştı?

Birçok şüphem vardı gerçi. Ne de olsa hayaletlerle ilgili bilmediğimiz o kadar çok şey vardı ki.

"Evet, benim de anlamadığım çok şey var" dedi Koyasu aklımdan geçeni okumuş gibi. "Neden ölüp de hiçliğe karışmadan bilincimi bu şekilde korudum, geçici bir biçimle bu kütüphanede kalmaya devam ettim, hiç bilmiyorum."

Hiçbir şey demeden Koyasu'nun yüzüne bakıyordum.

"Bilinç, çok tuhaf bir şey. Öldükten sonra da bilincin olması, çok daha tuhaf bir his. Bir kitapta *Bilinç, beynin kendi fiziksel durumunun farkında olmasıdır* diye bir tanım okumuştum. Ne dersiniz? Doğru bir tanımlama mı bu? Öyle midir?"

Bilinç, beynin kendi fiziksel durumunun farkında olmasıdır.

Bunun üzerine düşündüm.

"Öyle deyince, öyle olabilir diye düşündürüyor. Mantıklı geliyor kulağa."

"Peki, eğer öyleyse, beynimin hâlâ var olduğu anlamına gelir bu, değil mi? Bilinç varsa, orada mutlaka beyin de vardır. Ama,

artık bir bedenin yoksa beynin var olması mümkün müdür? Böyle bir şey gerçekleşebilir mi sahiden?"

Koyasu'nun söylediklerine yetişebilmem için biraz zamana ve gayrete ihtiyacım oldu. Ne de olsa konuşmamızın içeriği, gündelik konuşma seviyesinden çok uzaktaydı. Biraz durdum, sonra cesaretimi toplayarak sordum.

"Peki sizin bedeniniz artık yok mu?"

Koyasu başını sallayarak onayladı.

"Evet, bedenim artık bu dünyada değil. Yaşadığı zamandaki Koyasu'nun bedenini bu şekilde kullanıyorum ama onu da uzun süre muhafaza edemeyeceğim. Ne de olsa geçici, kısa bir sürelik biçim bu. Öyle çok övülesi bir görünüşü olmasa da şimdilik bundan başka alabileceğim bir biçim de yok."

"Ama bilinciniz devam ediyor, öyle mi?"

"Evet, bilincim olduğu haliyle devam ediyor. Bedenim olmasa da bilincim var. Bu benim için büyük bir gizem. Bir bedenim olmamasına karşın, beden olmayınca beynin de olmaması gerekirken, bilincim normal şekilde işlevini sürdürüyor. Böyle öldükten sonra da anlaşılamayacak şeylerin olması ne kadar tuhaf. Yaşarken, bir kez ölünce, yaşadığım zamanın gizemleriyle bir bağım kalmaz diye düşünürdüm."

"Beyin ve beden dışında, ruh diye bir varlığın olduğunu düşünmüyor musunuz?" diye sordum.

Koyasu'nun dudakları büzüldü, düşünceye daldı.

"Evet, ruh üzerine de düşündüm. Ancak ne kadar düşünürsem düşüneyim ruhun ne olduğu gizemini koruyor. Öldükten sonra, şu andaki gibi hayalet olduktan sonra da, bunu hayalet olduğum için söyleyebiliyorum, daha da anlamaz oldum. Pek çok insan, *ruh* sözcüğünü severek kullanır. Ama ruhun nasıl bir şey olduğunu, onu net ve anlaşılır biçimde tanımlayıp açıklayabilen kimse yoktur. Bu sözcük o kadar sık ve o kadar değişik bağlamda kullanılıyor ki hepimiz ruhun bedenlerimizde belli belirsiz de

olsa sürekli var olan bir şey olduğuna inanıyoruz. Ama ölünce anladım, ruh göze görünen bir şey olmadığı gibi elle dokunulan bir şey de değilmiş. Onu kullanarak özel bir şey yapmak da söz konusu değilmiş. Kişisel görüşüm, *güvenebileceğimiz* şey bilinç ve anılarımız sadece."

Ben kişisel fikrimi söylemedim. Gözümün önünde, *Ruhun var olup olmadığını bilmiyorum* diyen bir ölüye nasıl karşı çıkabilirdim?

"Siz, nasıl öldünüz?" diye sordum. "Ve nasıl, şeeey, demek istediğim, nasıl *hayalete* dönüştünüz?"

"Öldüğüm anı çok iyi hatırlıyorum. Ölme nedenim, kalp kriziydi. Bir anda ölüverdim. Ah, ben ölüyorum diye düşünemedim bile. Bunu düşünecek zamanım olmadı. Ölüm anında insanın hayatı boyunca tüm yaşadıklarının gözünün önünden geçtiği söylenir, ama benim durumumda tek bir kare bile geçmedi."

Bir süre kollarını kavuşturdu, boynunu hafifçe yana eğdi. Sonra konuşmasına devam etti.

"Kalbim eskiden beri pek sağlam değildi, ama o ana dek hiçbir sorun da çıkarmamıştı. Üstelik daha bir hafta önce Koriyama Hastanesi'nde yıllık sağlık kontrolümü yaptırmıştım. O zaman, 'Önemli bir sağlık sorununuz yok' demişti doktor. Bu yüzden de kalp krizinden ölmek, aklımın ucundan bile geçmezdi."

Bunları deyip kıs kıs güldü.

"O sabah yakındaki dağda tek başıma yürüyordum. Bir bastonum vardı, ona da ayıdan korunmak için bir çan takılıydı. Mevsimlerden güzdü, ayılar o dönemde sıklıkla, kış uykusu için besin depolamak üzere köyün yakınına kadar inerlerdi. Ama çanı çalarak yürüyünce, size saldırmalarından endişe duymanıza gerek kalmaz. En azından bize öyle öğretilmişti. Bu dağ yürüyüşü, benim yegâne sağlık yöntemimdi. Ama gezintinin ortasında, birden gözümün önü bembeyaz kesildi, bilincimin azar azar gitmeye başladığını hissettim. Bu durum pek iyiye işaret değildi,

yakındaki çam ağacının dalına tutundum, ama bununla bile bedenimi iyi bir şekilde destekleyemedim, yere düştüm. Kalbimin göğüskafesimin içinde yüksek sesle çarptığını hatırlıyorum. Sanki bir sürü cüce uzaktaki tepenin üzerine dizilmiş de her biri tüm gücüyle davul çalıyor gibi ürkütücü bir sesti. Cüceler uzaktaydı ama yüzleri gölgede olduğundan seçilemiyordu. Ama kolları çok güçlü olmalıydı; davulların sesi kulağımın dibine kadar geliyordu. Kalbimin bu kadar yüksek ses çıkardığına inanamıyordum."

Koyasu o zaman yaşadıklarını hatırlamış gibi gözlerini hafifçe kapattı.

"Sonra zihnimde canlanan görüntü, her nedense, sandala dolan suyu küçük bir kovayla boşaltmaya çalışmamdı. Büyük bir gölün ortasında bir sandalda tek başınaydım. Sandalın bir yerinde delik varmış, oradan güçlü bir şekilde soğuk su doluyordu içeriye. Neden dağların arasında, tam da ölmek üzereyken bunları düşündüğümü ben de bilmiyorum. Ama o suyu boşaltmam gerekiyormuş. Öyle yapmazsam sandal suyun dibine batacakmış. Bu benim yaşamımdaki son görüntüydü. Düşünüyorum da ne kadar tuhaf bir şey. İnsan yaşamı bundan mı ibaretti? Sonra hiçlik geldi. Tamamıyla hiçlik. Hayır, yaşamım gözümün önünden falan geçmedi. Gölde zar zor su üstünde kalan bir sandal ve küçük bir kova gördüm; hepsi buydu."

Sessizlik.

"Birden öldünüz, öyle mi?"

"Evet, gerçekten de hızlı bir ölümdü" dedi Koyasu başını sallayarak. "Hatırladığım kadarıyla fiziksel hiçbir acı duymadım. O kadar hızlı olmuştu ki, nasıl demeliyim bunu, *fazlasıyla basit* olmuştu. Şimdi burada ölüyorum, yaşamımı kaybediyorum diye fark etmedim bile. Bu yüzden, hayalet olduktan sonra bile, öldüğüm gerçeğini hâlâ tam olarak hissetmiyor, kavrayamıyorum."

"Öldükten sonra bu biçime gelene, demek istediğim, hayalet olana dek çeşitli aşamalardan geçtiniz mi?" diye sordum.

"Hayır, aşama diye bir şey yoktu. Fark ettiğimde, *aa* dedim ve bir baktım şimdiki haldeyim. Zamanını söylersem, ben öleli bir yılı geçti, şimdiki biçimimi almam, diğer bir deyişle bedeni olmayan bilinç denen bir varlık haline dönüşmem, öldükten bir buçuk ay kadar sonraydı. Öldüm, cenaze törenim yapıldı, cesedim yakıldı, kemiklerim mezara kondu, ondan sonra bir hayalet olarak yeryüzüne döndüm. O arada ne olduğunu, nasıl aşamalardan geçtiğimi bilmiyorum."

Anlattıklarına yetişip onları anlayabilmek, kafamda bir düzene koymak için biraz zaman gerekti. Bunun içinse temelde onun dediklerini olduğu haliyle gerçek olarak kabul etmekten başka çarem yoktu.

"Bu dünyada yarım bıraktığınız bir şey olduğu için mi geri geldiniz, böyle bir şey mi var?" diye sordum.

"Hayaletlerin böyle şeyler olduğu düşünülür genellikle, ama benim durumumda bu dünyada halletmem gerektiğini düşündüğüm hiçbir pişmanlığım ya da üzüntüm yok. Geriye dönüp baktığımda harika bir hayatım olmasa da inişli çıkışlı normal bir yaşamım oldu."

"Daha siz fark bile etmeden, ölümden sonra, bilinciniz bu dünyaya geri geldi, öyle mi?"

"Evet, aynen dediğiniz gibi. Böyle bir varlık olmayı kendim istemedim. Sadece bu kütüphaneye karşı şahsi duygularım, sevgim, kendimce bir bağlılığım olduğu içindir belki. Bunu diyorum ama bu kütüphaneyle ilgili geride yarım bıraktığım bir şey olduğunu kastetmiyorum kesinlikle."

"Her halükârda bu şehirdeki tüm insanlar artık sizin öldüğünüzü düşünüyor, öyle değil mi?"

"Aynen öyle. Daha doğrusu *düşünüyor* değiller, artık ben gerçekten bir ölüyüm. Ve bu geçici biçimim, sadece özel bazı insanlara görünüyor."

"Soeda sizin bu kütüphanede ortaya çıktığınızı biliyor, değil mi?" diye sordum.

"Evet, Soeda benim bir hayalet olduğumu biliyor. Onunla tanışıklığımız uzun yıllara dayanıyor, birbirimizi çok iyi anlarız. O da benim bir hayalet olmamı, deyim yerindeyse doğal bir olgu olarak, hiçbir şey sormadan ve söylemeden, olduğu haliyle kabullendi. Elbette başta epey şaşırmıştı."

"Peki diğer yarı zamanlı çalışan kadınlar? Onlar sizi görebiliyor mu?"

"Hayır, bu halimi görebilenler, siz ve Soeda sadece. Her zaman olmasa da gerektiğinde ona görünüyorum. Diğer herkes benim ölüp gittiğimi düşünüyor. Şey, gerçekte de ölüp gittim ama... Bu yüzden başkalarının yanında sizinle de Soeda'yla da konuşmaktan kaçınıyorum. Bu halinizi bir gören olursa ortaya çok tuhaf bir tablo çıkar çünkü."

Koyasu bunu dedikten sonra kıkırdadı.

"Demek ki siz öldükten sonra da o halinizle burada kaldınız ve eskiden olduğu gibi kütüphane işlerini yürüttünüz" dedim.

"Evet, Soeda işle ilgili bir sorun olup da bana danıştığında ona uygun olduğunu düşündüğüm önerilerde bulundum, kararlar aldım. Dediğiniz gibi, tıpkı yaşarken burada kütüphane müdürü olarak çalıştığım dönemde yaptığım gibi."

"Bir ölünün hayalete dönüşerek kütüphane müdürlüğünü yürütmesi kimseye söylenecek şey değildir, bu durumda da günlük pratik işlerin yürütülmesinden sorumlu bir kişiye ihtiyaç duyulması da kaçınılmaz olur. Bu noktada yeni bir kütüphane müdürü, diğer bir deyişle, canlı birini, işe uygun bir insanı almaya karar verdiniz. Haksız mıyım?"

Koyasu, dediklerimi, birkaç kez başını sallayarak onayladı. Demeye çalıştığım şeyi uygun sözcüklerle anlattığım için bana teşekkür edercesine.

"Evet, açıkça söylemek gerekirse, özetlediğiniz gibi. Ama buraya mülakata geldiğinizde, bir bakışta anladım. Evet dedim, bu kişi özel biri. Bu kişi muhtemelen benim varlığımı, geçici bir bedende olan bilinç formundaki beni tam olarak anlayıp beni olduğum gibi kabul edecek, buna kuşkum yok, diye. Nasıl diyeceğimi bilemiyorum ama hiç beklenmedik, mucizevi bir buluşmaydı bu."

Koyasu sobanın başında küçük bedenini ısıtırken zeki bir kedi gibi dosdoğru yüzüme bakıyordu. Küçük gözlerinin derinlerinden bir ışıltı geçti.

"Yine de çok temkinli davrandım, sözlerinizi ve hareketlerinizi dikkatlice gözlemledim. Size gerçeği açıklayıp açıklamamak konusunda kendimce tereddütlerim vardı. Bu ölüm kalım meselesi gibi hayati bir konuydu çünkü. Anlayacağınızı düşünüyorum; öyle kolayca ben bir hayaletim denemez. Zamana ihtiyacım oldu. Bu şekilde yaz geçti, dağlardaki kısa güz geçti, sert kış geldi, bu odada soba yakacak mevsim oldu ve nihayet yüreğimin derinliklerinde emin oldum. Siz benim için kesinlikle doğru alıcıydınız."

Bir şey demeden Koyasu'nun sakin yüzüne baktım. *Geçici bir bedende olan bilinç* halindeki Koyasu'nun yüzüne.

38

Koyasu, sobanın başına doğru eğilmiş gözlerini kapatmıştı, uzun bir süre derin düşünceler içinde sessizliğini korudu. O arada en ufak hareketi bile olmadı.

"Siz de gölgesini yitirme deneyimi yaşamışsınız" dedi sessizliğini bozup. Sonra gerindi, gözlerini açıp yüzüme baktı.

"Nereden bildiniz? Bir kere gölgemi kaybetmiştim."

Koyasu, iki kere başını salladı. "Ben bir hayaletim. Yaşamı olmayan bilincim. Böyle olunca da normal insanların göremediklerini görür, anlayamadıklarını anlarım. Sizin gölgenizi yitirdiğinizi bir bakışta anladım."

"Bir insanın gölgesini yitirmesi ne anlama gelir acaba?"

Koyasu ışıltılı bir şeye bakar gibi iki gözünü de kıstı.

"Aa, bunu bilmiyor musunuz?"

"Hayır, bunun ne anlama geldiğini o zaman da bilmiyordum, şimdi de bilmiyorum. Kendimi öylece akışa bırakmıştım. Bu süreçte gölge yitirmenin ne anlama geldiğini tam olarak anlayamadan gölgemle bir süreliğine ayrıldık. Orada, içinde yaşayanların hiçbirinin gölgesinin olmadığı o şehirde."

Koyasu bir şey demedi, çenesini okşamaya devam etti. Sonra konuşmaya başladı.

"Az önce de dediğim gibi, bu şekilde ölü bedene girsem de benim de anlayamadığım pek çok şey var. Evet, tıpkı yaşadığım dönemdeki gibi. Ne yazık ki insan ölünce bilgeleşiyor diye bir şey yok. Bu yüzden de sorunuza yeterli bir cevap vermem mümkün değil. Dahası bu dünyada kolayca açıklanamayacak şeyler vardır."

Koyasu, sol el bileğini kaldırdı, oradaki yelkovan ve akrebi olmayan kol saatine bir göz attı. Yüz ifadesinden anladığım, kadranında ibre olmasa da bu durum Koyasu için saatinin işlevini yerine getirmesinde bir eksiklik oluşturmuyordu. Belki de yaşadığı sırada edindiği alışkanlığını devam ettiriyordu.

"Ben artık izninizle gideyim" dedi Koyasu. "Bu geçici biçimimi uzun süre koruyamıyorum. Öğleden ziyade gün batımında daha uzun süre dünyada kalabiliyorum ama sınırım bu kadar. Artık kaybolma zamanım geldi. Yine görüşüp sohbet edelim. Tabii siz de isterseniz. Eğer sizi rahatsız ediyorsam, bir daha size görünmem."

"Hayır" dedim. Bu dediğimi vurgulamak için de birkaç kez başımı salladım. "Hayır, rahatsız etmiyorsunuz. Sizinle tekrar görüşmek isterim. Konuşmak istediğim pek çok şey var. Peki ne yaparsak daha çok görüşebiliriz?"

"Ne yazık ki her istediğimde bu biçime bürünüp sizin yanınıza gelemem. Bu fırsatım sınırlı. Ve süre de kesinlikle uzun değil. Bu yüzden sizinle ne zaman görüşebileceğimi ben de bilmiyorum. Kendi özgür irademle, 'Şimdi biçimleneyim' diye karar veremiyorum çünkü. Eğer sizin için de uygunsa, yine bugün olduğu gibi, evinize telefon edeyim. Sonra bu odada, bu sobanın başında buluşalım. Muhtemelen yine geceye denk gelir. Az önce de dediğim gibi etraf karardıktan sonra biçim almam görece daha rahat oluyor. Sizin için de uygun mu? Bencilce bir istek bu ama."

"Olur, saati benim için fark etmez. Telefon edersiniz, sonra burada buluşuruz."

Koyasu bir süre daha düşündü, sonra yeni aklına gelmiş gibi yüzünü kaldırdı. "Bu arada, *Kitab-ı Mukaddes*'i okudunuz mu?"

"*Kitab-ı Mukaddes* mi? Hıristiyanların kutsal kitabını mı diyorsunuz?"

"Evet, *Bible*."

"Hayır, okumadım. Hıristiyan değilim ki."

"Ben de Hıristiyan değilim ama inançtan bağımsız olarak *Kitab-ı Mukaddes*'i okumayı seviyorum. Gençliğimden beri ne zaman vakit bulsam elime alır rastgele açıp okurum; fark etmeden alışkanlık oldu benim için. Tavsiyelerle dolu metinler var, ondan öğrenecek, hissedecek çok şey var. *Mezmurlar* Kitabı'nda şöyle bir cümle var. 'İnsan, nefes gibidir. Hayatı geçici gölgeden başka bir şey değildir.'"

Bunları söyledikten sonra sustu. Kolu çekip sobanın kapağını açtı, maşayla odunları dürterek düzenledi. Sonra cümleyi yavaşça tekrarladı. Kendisine duyurmak ister gibi.

"'İnsan, nefes gibidir. Hayatı geçici gölgeden başka bir şey değildir.' Anlıyor musunuz? İnsan alınan nefes gibi geçici bir varlıktır, bu insanın günlük faaliyetleri, geçici gölgeden başka bir şey değildir. Bu cümle beni eskiden beri büyülemiştir, ancak onun anlamını yüreğimin derinliklerinde idrak etmem ölüp de bu biçimi aldıktan sonra oldu. Evet, biz insanlar nefesten başka bir şey değiliz. Ve ben bir ölüyüm, artık bir gölgem bile yok."

Hiçbir şey demeden Koyasu'nun yüzüne baktım.

"Siz yaşamaya devam ediyorsunuz" dedi Koyasu. "Bu yüzden yaşamın kıymetini bilin. Hâlâ kara bir gölgeniz varken."

Koyasu kalktı, beresini başına taktı. Sonra atkısını boynuna doladı.

"Artık gitmeliyim. Benim için gözden kaybolma zamanı. Yakın zamanda tekrar görüşmek dileğiyle."

Bir cesaretle ardından seslendim.

"Aslına bakarsanız ben şehir sakinlerinin hiçbirinin gölgesi olmayan o yerde de, şimdiki gibi, kütüphanede çalışmıştım. İçinde aynı bu odun sobasından olan küçük bir kütüphaneydi."

Koyasu, arkasını döndü, dediklerimi duyduğunu belirten şekilde bir kez başını salladı. Ama fikrini söylemedi. Sadece susup başını bir kez sallayarak onayladı dediğimi. Sonra odadan çıktı, kapıyı arkasından yavaşça kapattı.

Koridorda uzaklaşan ayak seslerini duydum ya da ben öyle sandım. Belki de hiçbir şey duymamıştım. Eğer duysaydım, bu çok sessiz ayak sesleri olurdu.

* * *

Koyasu gittikten sonra bir süre daha o yarı bodrum katındaki odada tek başıma vakit geçirdim. O gidince, az önceye dek burada mıydı yoksa hayal mi gördüm diye güçlü bir kuşku duydum. Burada en başından beri tek başımaydım da halüsinasyon mu gördüm acaba, diye. Ancak bu ne bir hayaldi ne de halüsinasyon. Kanıtı vardı; masanın üzerinde iki boş çay fincanı duruyordu. Biri benim, diğeriyse Koyasu'nun, ya da onun hayaletinin (veya geçici biçiminin sahip olduğu bilincin) kullandığıydı.

Bir iç çektim, ellerimi masanın üzerine koyup gözlerimi kapattım, geçip giden zamanın sesini dinledim. Tabii öyle bir ses işitemedim. Duyduğum tek şey, sobadaki odunun parçalanma sesiydi.

39

Koyasu'ya sormam ve ona anlatmam gereken şeyler vardı. Yaşayan biri olarak benim bilmemde fayda olanlar, bir ölü olarak onun bilmesini istediklerim. Ama bunun öncesinde pek çok şeyi kafamda bir düzene oturtmalıydım.

Koyasu'nun insan biçiminde kalabilmesi, onun açıklamasına göre, pek uzun sürmüyordu. Ve istediği her an o biçimi alamıyordu. Bu yüzden de sınırlı zaman içinde mümkün olduğu kadar çok sayıda önemli konuyu konuşmak durumundaydık. Mantık açısından anlamlandırılması muhtemelen zor olan ve büyük ölçüde kavramsal alana ait pek çok şeyi. Bu yüzden de önceden bir dereceye kadar düşüncelerimi toplayıp konuşmanın gidişatını ayarlamam gerekiyordu. Aksi takdirde kendimi gizemli, karanlık bir dünyada amaçsızca dolaşıp ipucu ararken bulmam işten değildi.

* * *

Ertesi gün, öğleden sonra saat biri geçerken Soeda'dan üst kattaki müdür odasına gelmesini istedim. Biraz konuşmamız gerek dedim.

Soeda'yla kütüphane işletmesiyle ilgili gerekli idari işler hakkında alt kattaki danışma bölümünde neredeyse her gün konuşuyordum, ama düşündüğümde karşılıklı, baş başa konuşma şansımız olmamıştı hiç. Soeda'nın bu fırsattan bilinçli olarak kaçtığını düşünmesem de çok istemediğinden de emindim. Ya da (şimdi

düşündüğümde) benimle Koyasu hakkında konuşmaktan kaçınıyor olabilirdi.

Soeda ince, açık yeşil bir hırka, sade, beyaz bir bluz ve mavimsi gri bir etek giymişti. Ayakkabısı koyu kahverengi ve alçak topukluydu. Pahalı görünmüyordu ama ucuz da değildi, eski ve yıpranmış da. Bakımlı, daha da önemlisi tertemizdi, bluzu özenle ütülenmiş, kırışıksızdı. Göze çarpmayan hafif bir makyaj yapmıştı, sadece iki kaşını, güçlü iradesini gösterircesine net ve kalın bir şekilde çizmişti. Tüm görüntüsü onun deneyimli ve yetkin bir kütüphaneci olduğuna işaret ediyordu.

Masada karşılıklı oturduk. Yüzünde hafif bir gerginlik fark ettim. Soluk, hoş bir pembeye boyadığı ince dudakları yatay bir çizgi halinde kapalıydı. Gerekenden daha fazlasını söylememeye karar vermiş gibi.

Dışarıda yağmur ince ince sessizce yağmaya devam ediyordu, oda nemli ve soğuktu. Tek bir küçük gaz sobasıyla oda pek ısınmıyordu. Yağmur sabahtan beri aynı tempoda aralıksız yağıyordu, havanın soğumasından anlaşılan her an kara dönüşebilirdi. Oda loştu, tavan ışığı o loşluğu daha belirginleştiriyordu. Öğleden sonra saat birde sanki akşamüzeri olmuş gibiydi.

"Sizinle biraz Koyasu hakkında konuşmak istiyorum" deyip doğrudan konuya girdim. Soeda'yla dolambaçlı yollara sapmadan açık açık konuşmanın daha iyi olacağını düşünmüştüm. Soeda yüz ifadesinde değişiklik olmadan başını hafifçe sallayarak beni onayladı. Dudakları sımsıkı kapalıydı.

"Koyasu çoktan ölmüş, değil mi?" diye başladım cesaretimi toplayıp.

Soeda bir süre sessizliğini korudu, sonunda vazgeçmiş gibi hafif bir iç çekti, ağzını ağır ağır açıp konuştu.

"Evet. Dediğiniz gibi. Koyasu bir süre önce öldü."

"Ama öldükten sonra canlı olduğu zamandaki biçimini aldı, sıklıkla da kütüphaneye geliyor. Öyle değil mi?"

"Evet, aynen öyle" dedi Soeda. Sonra dizlerinin üzerine koyduğu elini kaldırıp gözlüğünün duruşunu düzeltti. "Ancak onu kimse göremiyor."

"Siz onu görüyorsunuz" dedim. "Ve ben de."

"Evet, öyle. *Bildiğim kadarıyla* burada öldükten sonra Koyasu'yu gören, onunla konuşabilen, şimdilik, siz ve ben varız sadece. Diğer çalışanlar onu ne görüyor ne de sesini duyabiliyor."

Uzun süredir bir başına yüreğinde taşıdığı sırrı nihayet biriyle paylaşmak Soeda'yı rahatlatmış görünüyordu. Bu onun için muhtemelen hiç de azımsanamayacak bir yüktü. Aklımı mı kaçırıyorum diye kendinden kuşku duymuş bile olabilirdi.

Konuşmaya devam ettim. "Dün geceye dek onun öldüğünü bilmiyordum. Kütüphane müdürü olduğumdan beri Koyasu'nun gerçekten yaşayan biri olduğunu düşünüyordum. Onun öldüğünü bana kimse söylememişti çünkü. Dün gece kendi ağzından olanları dinledim, tahmin edeceğiniz gibi, çok şaşırdım."

"Şaşırmanızdan daha doğal bir şey yok" dedi Soeda. "Ama Koyasu'nun artık bu dünyada olmadığını size ben söyleyemezdim, bunun için özür dilerim."

* * *

Soeda'ya önceki gün olanları sırasıyla, basitçe anlattım. Gece on sularında birden Koyasu'dan telefon geldiğini, beni kütüphaneye çağırdığını. Sonra kütüphanenin arkasındaki yarı bodrum katındaki küçük odada, o sıcak sobanın başında, güzel kokulu, sıcak çay içerken (Koyasu'nun suyu kaynatıp hazırladığı) kendi ağzından bir ölü olduğunu söylediğini.

Soeda, anlattıklarımı sonuna dek sessizce dinledi. Dediklerimde gizlenmiş bir şeyi, eğer öyle bir şey varsa, okumaya çalışır gibi.

"Koyasu sizi sevmiş anladığım" dedi sakin bir ses tonuyla, konuşmam bitince. "Ve yine sizin yüreğinizde taşıdığınız bir şeyi de sevmiş bence."

Yüreğimde taşıdığım bir şey, diye yineledim zihnimde.

"Ben burada göreve başlayana dek, bildiğiniz kadarıyla onu sizden başka, öldükten sonra kimse görmedi. Öyle mi?"

"Evet. Burada onu görebilen muhtemelen tek bendim. Koyasu kütüphaneye geldiğinde sadece benimle konuşuyordu. Yaşadığı zamandaki gibi. Tabii diğer çalışanların önündeyken, görünmeyen biriyle konuşmak olmazdı, bu yüzden de hep baş başayken konuştuk. Konuşma derken, temelde kütüphane yönetimiyle ilgili idari konulardı."

Soeda sustu, hislerini anlamaya çalışır gibi bir süre derin düşüncelere daldı. Sonra şöyle dedi. "Muhtemelen Koyasu'nun aklında kütüphanenin yönetimi kaldı. Bu kütüphane hâlâ şehir yönetimi altında ama pratikte, sözün tam anlamıyla Koyasu'ya ait bir yer çünkü. Bu kütüphaneyle ilgili neredeyse her şeyi o, bir başına yapmıştı. Derken geçen sene hiç beklenmedik bir şekilde aniden ölünce, kütüphane müdürlüğü görevini devralacak kişiye karar vermeden önce, ben onun yerine vekil gibi görev yaptım. Söylemeye gerek yok ama, bir başıma işlerin üstesinden gelemedim. Ben sadece ön tarafta çalışan bir kütüphaneciyim, günlük işlerde, kütüphanenin genel yönetimiyle ilgili bilemediğim konularda doğru karar veremediğim zamanlar da oldu sıklıkla. Koyasu bunu görünce, öldükten sonra da buraya sık sık geldi. Bana yardım etmek için."

"Koyasu öldükten sonra bu kütüphaneyi onun, daha doğrusu hayalete dönüşmüş Koyasu'nun, tavsiyeleriyle mi yönettiniz?"

Soeda bir şey demeden başını sallayarak onayladı.

"Ve böylece, müdürün yokluğunda Koyasu'nun yerine bu kütüphane müdürlüğü görevini yürüttünüz. Öyle mi?"

Soeda bir daha başını sallayarak onayladı. "Evet, Koyasu ya-

zın bu odada sizinle birebir mülakat yaptığında, açıkçası şaşırmıştım. Hayır, şaşırmaktan ziyade anlayamamıştım, kafam allak bullak olmuştu. Ne de olsa ilk görüşmeden itibaren karşınızda o biçimiyle belirmişti. Çok dikkatli biridir, benden başka hiç kimsenin karşısına çıkmaz. Böyle bir şey nasıl olur diye şaşkınlığa düştüm. Ama duruma bakınca, bunun nedenini ve dayanağını anlayamasam da Koyasu'nun size yüreğini açabildiğini tahmin ettim. Bu kişinin karşısında görünür olabilirim diye düşünmüş olmalı dedim kendime."

Hiçbir şey demeden onu dinliyordum. Soeda konuşmasına devam etti.

"Siz ve Koyasu uzun uzun içtenlikle sohbet ettiniz, neticede de bu kütüphanede müdür olarak göreve başladınız ve kütüphanedeki işler eskisi gibi pürüzsüz bir şekilde devam etti. Böylece omzumdan büyük bir yük kalktı, çok rahatladım. Sonra sizin Koyasu'yla insanların görmediği yerde iyi bir arkadaşlık kurduğunuzu gördüm. Bu beni her şeyden çok sevindirdi.

Ne var ki Koyasu'nun bir ölü olduğunu size ben söyleyemezdim. Nasıl desem, bu bir dayatma olurdu. Eğer Koyasu bunu, kendisinin yaşayan bir insan olmadığını, bilmenizi isterse, kendisi söylerdi zaten. Söylememiş olması henüz zamanı gelmediği için olmalıydı. Bu yüzden ben sessiz kaldım, gelişmeleri kenardan izledim. Diğer bir deyişle ben önemli bir gerçeği yüreğimde saklayarak geçirdim şu son ayları. Size söylemem gerekir miydi? Koyasu'nun canlı bir insan olmadığını, nasıl demeli, bir ruh ya da hayalet gibi bir varlık olduğu gerçeğini?"

"Hayır" dedim "bence sizin de belirttiğiniz gibi, Koyasu gerçeği kendi ağzından söylemek istemişti. Doğru zamanı beklemiş olmalı. Bu yüzden sizin bir şey dememeniz kesinlikle doğru bir hareket oldu."

Bir süre ikimiz de sustuk. Pencereden dışarı baktım, yağmur hâlâ yağmaya devam ediyordu. Şimdilik henüz kara dönüşme-

mişti. Ses çıkarmayan sessiz yağmur. Toprağı, bahçedeki taşları, ağaç dallarını sessizce ıslatıyordu. Ve nehrin akıntısına karışıyordu.

Soeda'ya sordum. "Koyasu nasıl biriydi? Bu şehirde doğduğunu duydum ama nasıl bir çevrede büyümüş, gençliğinde nasıl bir yaşam sürmüş ve hangi motivasyonla bu *kişisel kütüphaneyi* kurmuş olabilir? Düşündüğümde onunla ilgili neredeyse hiçbir şey bilmiyordum. Kendisine de birkaç kez doğrudan sordum, ama her seferinde cevap vermekten kaçındı. Kendisi hakkında pek fazla konuşmayı sevmiyordu anladığım. Bu yüzden de zaman içinde ona özel sorular sormaz oldum."

Soeda bacaklarını düzgünce bir araya getirmiş, ellerini eteğinin üzerinde kavuşturmuştu. On ince parmağı iplik yumağı gibi özenle iç içe geçmişti.

"Gerçeği söylemek gerekirse ben de Koyasu'yla ilgili pek bir şey bilmiyorum. Yaklaşık on yıldır bu kütüphanede çalışıyorum ama o kendisi hakkında neredeyse hiç konuşmazdı. Tuhaf bir durum ancak Koyasu'nun kişiliğini daha yakından tanımam, o öldükten sonra oldu. Yaşarken, bunu nasıl söylesem bilemiyorum ama, aklı sanki hep başka bir yerdeymişçesine dalgın bir halde dolanırdı etrafta. Kesinlikle soğuk ya da üstten bakan biri değildi, bize karşı nazik ve içten davranırdı, yine de etraftaki gerçek olaylara ilgisi yokmuş gibi tuhaf bir mesafeyle yaklaşırdı insanlara.

Öldükten sonra, diğer bir deyişle geride sadece ruhu kaldığında, gözlerimin içine doğrudan bakıp konuşurken söylediklerine hislerini de katıyor. Hiç olmadığı kadar canlı ve cana yakın bir kişiliğe büründü. Öldükten sonra daha canlı biri oldu mu demeli, tuhaf bir ifade olacak ama, içinde önemli bir şeyler saklıymış da öldükten sonra onlar dışarı çıkmıştı sanki."

"Yaşarken yüreğini saran kalın kabuk gibi şeyden kurtulmuş demek ki."

"Evet, sahiden de öyle hissettiriyordu" dedi Soeda. "Bahar gelip de birikmiş karlar eriyince altından pek çok şeyin ardı ardına çıkıp kendini göstermesi gibi... Ben evlenene dek Nagano Bölgesi'nde Matsumoto şehrinde yaşamıştım, burası hakkında hiçbir bilgim yoktu. Kocam da Fukuşima Bölgesi doğumlu ama doğup büyüdüğü yer Koriyama şehri olduğundan burayla bir bağı yok. Şans eseri bu şehirdeki okulda çalışma imkânı bulup gelmiş. Bu yüzden Koyasu hakkında bildiklerimin tamamına yakını, başkalarından duyduklarım. Etrafımdakiler bana onun hakkında bazı şeyler anlattılar. Bazısı dedikodu gibiydi, ne kadarının doğru olduğunu bilmiyorum. Eğer bunları da duymak isterseniz size onun hakkında bildiklerimi anlatabilirim."

* * *

Soeda'nın anlattığına göre, Koyasu bu şehirde tanınan, varlıklı bir ailenin büyük oğlu olarak dünyaya gelmiş. Aralarında büyük yaş farkı olan bir kız kardeşi varmış. Ailesi, kuşaklar boyunca sake üretimi işi yapmış, işleri çok iyiymiş. Koyasu, liseden mezun olduktan sonra Tokyo'da özel bir üniversiteye gitmiş. Branşı ekonomiymiş ama derslerine pek ilgi göstermeyince birkaç yıl kalmış. Aslında edebiyat okumak istiyormuş ama ailenin işlerini devam ettirmesini isteyen babası izin vermemiş, hiç istemediği halde işletme okutmuş ona. Bu yüzden de üniversitede okuduğu yıllarda arkadaşlarıyla bir grup kurup edebiyat dergisi çıkarmışlar, bu arada kendisi de öykü yazıyormuş, hatta bir tanesi büyük bir edebiyat dergisinde yer almış. Ama bağımsız bir yazar olma hedefine ulaşamamış, üniversiteden mezun olduktan sonra birkaç yıl Tokyo'da vakit geçirmiş, edebiyatçı gibi davranmış ama bu durumundan bıkan babası tarafından uyarılmış (diğer bir deyişle her ay aldığı harçlığı kesilmiş), o da Fukuşima'daki bu küçük şehre dönmek zorunda kalmış.

Aile mesleği olan sake üretim işini devralmak üzere babasının altında çalışarak deneyim kazanmaya başlamışsa da işkolik babasıyla geçinmekte zorlanmış ve doğal olarak da sake üretim işine kendini verememiş, bu taşra şehrindeki yaşam onun için hiçbir tatmin sağlamıyormuş. Boş vakitlerinde kitap okumak, masa başında bir şeyler yazmak, tek eğlencesiymiş.

Varlıklı bir ailenin tek erkek evladı olduğundan pek çok talibi çıkmış, ama o evlenmek istemediğinden uzun süre bekâr kalmış. Hem genel imajını korumak için hem de babasının gözü hep üzerinde olduğundan doğduğu şehirde dikkatli davranmış, ama denilene göre arada bir gittiği Tokyo'da içinde sıkışan enerjiyi salıvermek için oldukça çılgın şeyler yapıyormuş.

Koyasu otuz iki yaşına geldiğinde, içki seven babası felç geçirip yatalak olmuş, işleri yürütme görevi de ona kalmış. Gerçi işlerin yürütülmesini eskiden beri orada çalışan sadık çalışanlar devraldığından o, arka odada oturup gereken talimatları vermiş, kayıt defterlerini incelemiş, meslektaşlarla toplantılara katılmak ve şehrin ileri gelenleriyle yemek yemek gibi diplomatik işlerle ilgilenmiş ve bu kadarı da yetmiş. Heyecandan yoksun, sıkıcı günler geçirse de her şeye kusur bulan babası artık onunla konuşamıyormuş ve iş de, var gücüyle çalışmasa da, istikrarlı ve iyi bir şekilde devam ediyormuş. Yani rahat bir hayatı varmış.

Boş vakitlerinde istediği kitapları okuyor, masasının başında roman yazıyormuş ama bir zamanlar içinde harlı bir alev gibi yanan o yaratma arzusu, otuz yaşından sonra giderek azalmış. Bir gezginin farkında olmadan önemli bir dönüm noktasından geçmesi gibi. Kâğıda hiçbir şey yazamadığı günlerin sayısı giderek artmış.

Roman... Ne yazsa iyi olacağı noktasında artık kendinden emin olamıyormuş. Eskiden böyle düşüncelere üzülecek zamanı olmuyormuş, çünkü sözcükler kayaların arasından fışkıran pınar gibi gözünün önüne geliyormuş. Bu dağlık taşra şehrinde sızlanırken Tokyo'da her gün pek çok önemli gelişme yaşanıyor, o ise

kendini çok geride, ön cepheden çok uzakta bırakılmış hissediyormuş. Tokyo'daki edebiyat çevresinden arkadaşlarıyla da irtibatı gün geçtikçe azalınca eski tutkusunu yitirmiş, onlarla arasına da mesafe girmiş.

Böyle telaşlı, huzursuz hissettiği günleri neredeyse bir vazife gibi tembellikle geçirirken, artık otuz beş yaşındaymış, şans eseri kendisinden on yaş küçük bir kadınla tanışmış ve göz açıp kapayana dek ona âşık olmuş. O güne kadarki yaşamında bir kez bile deneyimleyemediği şekilde kalbinde şiddetli bir titreme hissetmiş. Bu titreme ölçülemeyecek denli kuvvetliymiş ve onu derinden sarsmış. O ana dek dikkatle koruduğu değer yargılarının birden hiç anlamı olmayan bomboş şeylere dönüştüğünü hissetmiş. Bugüne dek ben ne için yaşamışım, yoksa dünya tersine dönmeye mi başladı, diye büyük bir endişeye kapılmış.

Kadın, bu şehirdeki bir tanıdığının yeğeniymiş, Tokyo'dan ziyarete gelmiş. Yamanote tren hattı sınırı içinde doğmuş, hep orada yaşamış. Misyoner bir kadın üniversitesinin Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun olmuş, Fransızcayı akıcı konuşuyormuş. Tunus ya da Cezayir'deki büyükelçilikte sekreter olarak çalışmış. Akıllı, kıvrak zekâlı biriymiş, edebiyat ve müzik konusunda bilgiliymiş. Bu konularda ne kadar uzun konuşursa konuşsun ilgisi tükenmiyormuş. Koyasu onunla konuşurken, uzun zamandan beri içinde uyuyan entelektüel merakın bir kez daha tutkuyla geri geldiğini hissetmiş. Bu onun için her şeyden çok sevindirici bir şeymiş.

Yaz dönemi iznini bu şehirde geçiren bu kadınla tanıştıktan sonra birkaç kez görüşmüş, sohbet etmiş, derken yakınlaşmışlar. Koyasu fırsat yaratıp sıklıkla Tokyo'ya gider olmuş, onunla çıkmış (bu arada o dönem Koyasu etek giymiyor, normal, sade kıyafetler oluyormuş üzerinde).

Aylarca süren ilişkilerinin ardından Koyasu cesaretini toplayıp ona evlenme teklif etmiş, ama kadın hemen cevap vermekten

kaçınmış. "Üzgünüm, düşünmek için zamana ihtiyacım var" demiş. Ve bu tereddüt haftalar boyunca sürmüş.

Koyasu'yu çok seviyormuş, onu güvenilir buluyormuş. Birlikte eğlenceli vakit geçiriyorlarmış. Onunla evlenmeye temelde itirazı yokmuş (kısa bir süre önce, ki bunun Koyasu için iyi bir durum olduğu söylenebilir, çünkü kadın o güne dek birlikte olduğu erkekten yeni ayrılmış). Ancak yabancı dil alanında sevdiği, uzman olduğu mesleği ve büyük şehirde bir başına yaşamının rahatlığını bırakıp da bir sake işletmecisinin karısı olmaya, köklü bir ailenin gelini olarak Fukuşima'daki küçük bir şehre kapanmaya gönlü razı olmamış.

Nihayetinde defalarca konuşmanın ardından evlenseler de bir süre daha mevcut işine devam edip hafta sonraları ve izin günlerinde bu şehre gelme, ya da vakit buldukça Koyasu'nun Tokyo'ya gitmesi şartıyla anlaşmaya varmışlar. Elbette Koyasu'nun razı olduğu bir karar değilmiş bu, var gücüyle onu ikna etmeye çalışmış ama kadının kararı kesinmiş ve onu kaybetmek istemediği için neticede durumu kabul etmekten başka çaresi kalmamış Koyasu'nun. Sonra ikisi Koyasu'nun evinde, sadece şeklen basit bir nikâh töreni yapmışlar. Tören desem de davetliler sadece yakın akrabalarla tanıdıklarmış, büyük bir düğün yapılmamış ve şehirdeki pek çok kişi onun evlendiğini bile duymamış.

Koyasu, sake üretim şirketini terk edip bu eski ve küçük şehirle tüm bağını koparark o kadınla baş başa Tokyo'da özgür ve rahat bir evlilik yaşamı sürdürmek istemiş, ama (bunu gerçekleştirebilse, ne kadar da mutlu olurdu kim bilir) eskiden beri tanıdığı çalışanlarını, yatalak babasını, ona bel bağlayan ailesini geride bırakıp şehirden ayrılmayı bencilce bulmuş. İstese de istemese de sorumlulukları varmış. Şartlar onu buna zorlamış, o da bir kez kabul ettikten sonra bırakamamış.

Yine somut bir başka problem de bu yaşında ne bir mesleği ne de iş kariyeri varmış. Bir romancı olarak yaşamını kazanacak ye-

teneği de yokmuş (böyle bir yeteneği olduğuna dair özgüveni de yokmuş). Bu şartlarda Tokyo'ya gitse ne yapabilirmiş ki?

Böylece Koyasu, eşinin sunduğu *gelip gitmeli evliliği* kabul etmek zorunda kalmış. Elinden başka bir şey gelmemiş. Neticede hayatın neredeyse tümü uzlaşmalardan ibaret değil mi diye düşünmüş. Böylece bu zahmetli ve hareketli evlilik yaşantısını beş yıla yakın sürdürmüşler.

Eşi cuma akşamı, o gün değilse cumartesi sabahı trene binip geliyor, pazar akşamüzeri Tokyo'ya dönüyormuş. Veya Koyasu Tokyo'ya gidiyor, hafta sonunu orada geçiriyormuş. Yaz ve kış izninde günlerini birlikte geçiriyorlarmış. Tutucu ve eski kafalı babasının sağlığı yerinde olsa bu tarz bir evliliğe kesinlikle itiraz edermiş ama (Koyasu babasının durumuna minnettar mı olmalıydı?) adam neredeyse hiçbir şey söyleyemeyecek durumdaymış. Annesi doğuştan sessiz biri olduğundan yaşamdaki temel önceliği başkasının işine karışmamakmış. Koyasu'nun kız kardeşiyle eşinin yaşları birbirine çok yakınmış, akılları da uyuşuyormuş ve iki genç kadın olarak samimilermiş. Bu yüzden Koyasu'nun düzensiz ve hareketli geçen evliliği yaklaşık beş yıl, çevresinde hiç kimsenin şikâyeti olmadan düzgün ve pürüzsüz devam etmiş.

Koyasu, dışarıdan bakıldığında normal kabul edilmesi zor görünen bu yaşam şeklinden keyif de alıyormuş. Haftada bir, iki gün bile olsa onunla görüşmek kendisine her şeyden çok sevinç veriyor, baş başa geçirdikleri zamandan hiçbir şeyle kıyaslanmayacak kadar mutluluk duyuyormuş. Belki de onunla görüşebildiği zaman sınırlı olduğundan, Koyasu'nun mutluluğu daha yoğun, daha büyük oluyormuş. Onunla görüşemediği günleri, hafta sonunda buluşmanın hayalini kurarak, zengin ve renkli bir beklenti hissiyle geçiriyormuş.

Koyasu, Tokyo'ya trenle gittiği gibi bazen arabayla da gidiyormuş. Açıkçası araba kullanmakta pek iyi değilmiş ama onunla

(eşiyle) görüşeceği için direksiyon başında olmak ona hiç yorucu gelmiyor, tek başına gittiği uzun yollarda yorgunluk nedir bilmiyormuş. Bir kilometre, bir kilometre daha derken onun yaşadığı şehre yaklaştığını düşündükçe yüreği küt küt atıyormuş. Sanki gençliğine geri dönmüşçesine. Aslında gençliğinde birine bu kadar derinden ve koşulsuzca âşık olduğu bir deneyim de yaşamamış.

* * *

Düzensiz ama kendine özgü biçimde dolu dolu geçen günler, Koyasu kırkıncı doğum gününü karşıladıktan kısa bir süre sonra sona ermiş. Karısı hamileymiş. İkisinin çocuk yapma niyeti olmadığı gibi doğum kontrolüne de dikkat etmişler, ama bir gün karısının hamile kaldığı ortaya çıkmış. Bu beklenmedik durumla nasıl başa çıkacaklarını baş başa verip konuşmuş, telefonda da uzun uzun, ciddi bir şekilde tartışmışlar. Sonunda karısının kürtajdan kaçınma isteğine saygı göstermiş. İkisinin de çocuk sahibi olma hevesi yokmuş ama (sadece iki kişi olmak onlara yetiyormuş) küçük bir yaşamın doğacak olması gerçeği değerli bir şeymiş. Konuşmalarının neticesinde eşi, çok uzun süredir çalıştığı Kuzey Afrika Büyükelçiliğindeki görevinden ayrılmış, kocasının yaşadığı Fukuşima'daki küçük şehre tümüyle yerleşmiş. Doğumu da orada yapacakmış.

Kadın büyükelçilikteki işinden ayrılacağı için üzülmüyormuş, çünkü o zamana kadarki nazik büyükelçi, yeni hükümet başa geçince değişmiş ve göreve yeni gelen büyükelçiyle anlaşamıyormuş. Bununla birlikte, işine duyduğu istek de azalmış. Ayrıca, Tokyo'yla Fukuşima arasında gelip gitmek, yorucuymuş. Özellikle de hamile biri için böyle sürekli yolculuk etmek gittikçe zor bir hale gelmiş.

Dahası, kocasıyla birlikte tek bir çatı altında sakin bir aile hayatı sürdürmek için güçlü bir istek de duyuyormuş. Şimdiye

kadar kocasının akrabalarıyla dostane bir ilişki kurmuş, her ne kadar küçük ve tutucu bir şehir olsa da fazla sorun yaşamadan sakin bir yaşam sürebileceğini düşünmüş. Ayrıca sıkıntılı bir durum söz konusu olursa, kocasının onu koruyacağına güveni tammış. Koyasu'ya karşı hisleri, en başından beri, tutkulu bir aşktan ziyade bir insan olarak ona değer vermeye yakınmış. Bir hayat arkadaşı istemesinin nedeni, yakıcı bir tutku değil, iniş çıkışı az olan istikrarlı bir ilişkiymiş.

Koyasu da ailesi de onun yanlarına taşınmasını, bir eş olarak artık yerleşmesini sevinçle karşılamışlar. Koyasu, ailesinin evinden biraz uzakta, birlikte yaşayacakları rahat ve yeni bir ev hazırlamış. Böylece nihayet karısıyla doğal bir evlilik yaşamını sürdürebileceğini hissedip rahat bir nefes almış. *Gelip gitmeli evlilik* yaşamının kendine göre heyecan verici bir yanı da varmış, ancak sürekli karısının bir gün onu terk edip gideceği endişesini de duyuyormuş. Koyasu bir erkek olarak çekiciliğine pek güvenmiyormuş çünkü.

Koyasu karısının günden güne büyüyen karnına bakarak ve onu avuç içiyle hafifçe, nazikçe okşayarak doğacak çocuğunu hayal etmeye çalışıyormuş: *Acaba nasıl bir çocuk doğup gelecek bu dünyaya? Ve o çocuk nasıl bir insan olarak yetişecek? Nasıl bir kişiliği olacak, ne tür düşleri olacak?*

Koyasu kendi yaşamının anlamını yeterince idrak edebilmiş değilmiş, ama artık bunun bir önemi yok diye düşünüyormuş. Ebeveyninden aldığı bilgi birikimini, küçük değişiklikler ve eklemeler yaparak çocuğuna aktaracağını düşünüyormuş; neticede ben sadece bir geçiş noktasıyım diyormuş. Bu, uzayıp giden zincirin sadece bir halkasıyım. Böyle olması iyi bir şey değil mi diye düşünmüş. Yaşamında anlamı olan bir şey yapamamış ya da söylemeye değecek bir şey söylememiş olsa da bunun ne önemi varmış? Böylece çocuğuna, bu sadece bir ihtimal olsa da bazı imkânlar sunabilirmiş. Bu kadarı bile şu ana kadar yaşamış olmasını anlamlı kılmaz mıymış?

Bu bakış açısı onun için tamamen yeniymiş, o ana dek hiç aklına gelmemiş bir şeymiş. Ama böyle düşününce de çok rahatlamış. Kafa karışıklığı ve depresyonu geçmiş, doğduğundan beri ilk kez yüreği ferahlamış. O zamana dek içinde sakladığı tüm hırslarını, hayale yakın umutlarını bir yana bırakmış, bir taşra şehrindeki orta ölçekli sake üretim şirketinin dördüncü kuşak yöneticisi olarak istikrarlı günler geçirmeye başlamış. Etrafında hareket ya da yenilik anlamında çok az değişiklik oluyormuş, ama bunlarla ilgili bir şikâyeti de yokmuş. Dünyadaki yeni akımlardan geri kaldığı yönündeki üzüntüsü de bir anda kaybolup gitmiş. Artık yaşamının güvenli bir temeli varmış, dönmek zorunda olduğu bir evi, sevdiği eşi ve onun karnında sağlıklı bir şekilde gelişen bebeği onu bekliyormuş.

Kısacası, iyi bir görüş noktasına sahip düz bir platoya benzeyen orta yaş alanına adım atmış.

* * *

Kendini doğacak bebeğinin adını düşünmeye vermiş. Eskiden dünyaya *aa* dedirtecek romanlar yazma tutkusu kaybolup gitmiş. Çocuğuna vereceği adı düşünmek, onun için her şeyden çok daha önem taşıyan bir yaratıcılık eylemi imiş. Karısı memnuniyetle bu işi ona bırakmış: "Ben sağlıklı bir çocuk doğurayım, sen de ona harika bir ad bul, böyle bir iş bölümü yapalım" demiş. Çocuğa güzel bir ad bulmak, onun iyi olduğu bir alan değilmiş çünkü.

Koyasu, çok sayıda referansa başvurmuş, bulduğu bilgileri iyice ayıklamış, uzun uzun kafa yorma ve kararsızlığın ardından sert bir kayanın sertliğine benzer şekilde kesin bir karara varmış.

Oğlan çocuğu olursa "Şin/森"[2], kız çocuğu olursa "Rin/林" olsun. Öyle ya, dağlar arasında doğayla iç içe olan bu küçük şehirde bundan daha uygun bir ad olamazmış.

2. Şin ve Rin sözcükleri Japoncada "orman" anlamına gelir, ancak Şin'de büyük ağaçlar sık biçimde yer alırken, Rin'de ağaçlar daha geniş alana seyrek halde yayılır (ç.n.).

子易森 - KOYASU Şin
子易林 - KOYASU Rin

Bu iki adı beyaz bir kâğıda siyah mürekkeple kocaman yazıp odasının duvarına asmış. Sonra sabah ve akşam o sözcüklere bakıp doğacak çocuğunun yüzünü zihninde canlandırmaya çalışmış.

"Ne harika adlar" diye onun fikrini onaylamış eşi. "İdeogramın görünüşü de hoş. Biri kız diğeri oğlan çocuğu olarak ikiz doğarsa ne muhteşem olur, ama karnımın büyüklüğünden bu mümkün görünmüyor. Peki sen hangisi olsun istiyorsun? Oğlan çocuğu mu, kız çocuğu mu?"

"İkisi de olur" diye cevap vermiş Koyasu. "Sağlıklı bir şekilde doğsun da kız çocuğu olmuş, oğlan çocuğu olmuş fark etmez, yeter ki adı üzerine tam oturan bir giysi gibi yakışsın."

Bu Koyasu'nun samimi yanıtıymış. Oğlan çocuğu kız çocuğu fark etmezmiş onun için. Yeter ki kendisine aktarılan olasılıkları olasılık olarak devam ettirsin.

40

"Doğan çocuk, bir oğlanmış" dedi Soeda. "Adı planladıkları gibi Şin Koyasu olmuş. Rahat bir doğum olmuş, çok sağlıklı bir bebekmiş. Koyasu Ailesi'nin ilk torunuymuş, onu herkes sevmiş, el üstünde tutularak yetiştirildiği bir bebeklik dönemi geçirmiş. Hem Koyasu hem de karısı mutlu günler geçiriyorlarmış. Yaşamları istikrarlıymış, ciddi bir sorunları yokmuş, karısı bu şehirdeki yaşama alışmış. Ben o dönem henüz bu şehre gelmemiştim, o sırada neler olduğunu doğrudan bilmiyorum. Her şeyi sonradan, çevremdeki insanlardan duydum. Bana bunları anlatanlar güvenilir insanlar olduğundan anlattıklarının doğruluğundan kuşkum yok. Özetle, Koyasu'nun çevresinde mutsuzluğun gölgesi dahi yokmuş ve her şey yolunda gidiyormuş."

Soeda bunları dedikten sonra bir süre sustu, ifadeden yoksun gözlerle, dizine koyduğu ellerine bakıyordu. Sol elinin yüzük parmağında sade bir altın yüzük parlıyordu.

Ne var ki mutlulukla dolu günleri uzun sürmemiş, mi diyecekti şimdi? Öyle söyleyeceğini düşündüm. Öyle bir şey söyleyecekmiş gibi dudaklarının titrediğini gördüm çünkü.

"Ne var ki mutlulukla dolu günleri uzun sürmemiş. Ne yazık ki" diye devam etti Soeda, benim sessiz düşüncemi okumuş gibi.

* * *

Oğulları mayıs ayının ortasında beş yaşına girdiğinde coşkulu bir doğum günü partisi yapmışlar (o sırada Koyasu kırk beş, eşi

otuz beş yaşındaymış). Çocuklarına doğum günü hediyesi olarak küçük, kırmızı bir bisiklet almışlar. Aslında çocuk uzun tüylü iri bir köpek istiyormuş (*Heidi*'deki köpeği çok seviyormuş) ama annesinin köpek tüyüne alerjisi olduğundan köpek yerine bisiklet almışlar. Sevimli, küçük bir bisikletmiş bu. Çocuk da sevmiş. Kreşten eve dönünce, her gün, evlerinin bahçesinde yanda destek tekerlekleri olan bisikletini sürmüş. Şarkı söylemeyi seven bir çocuk olduğundan bisiklete bindiğinde hep şarkı söylüyormuş. Kendi uydurduğu, anlamı olmayan şarkılarmış bunlar.

Bir akşamüzeri, annesi mutfakta akşam yemeği hazırlarken bir yandan da çocuğun dışarıda şarkı söyleyen sesini dinliyormuş. Bunu yapmak, ona büyük mutluluk veriyormuş. Bahar akşamüzeri yemek yaparken, bisikletini keyifle süren oğlunun şarkısına kulak vermek.

Kızartmayı yaparken kavanozda tuz kalmadığını görmüş, yeni paketi nereye koyduğunu hatırlamaya çalışırken dikkati dağılmış, çocuğunun şarkı söylemesini işitemediğini bir süre fark edememiş. Bu durumu ayrımsadığı anda işittiği tek şey büyük bir kamyonun ani fren sesiymiş. Sonra kamyonun bir şeye çarptığı anda çıkan o kuru ses. Sonraki sesler evin yakınından gelmiş. Ve onların ardından, tüm o sesleri emmiş gibi uğursuz bir sessizlik. Refleksle ocağı kapatmış, terliklerini giyip hızla koridoru geçmiş. Sonra kapıdan dışarı çıkmış.

Orada gördüğü şey, ani fren yaptıktan sonra yolu kapatacak şekilde yan durmuş büyük bir kamyon, onun lastiklerinin önünde devrilmiş, ezilip bükülmüş kırmızı bir çocuk bisikletiymiş. Ama çocuk ortada görünmüyormuş.

"Şin!" diye bağırmış. "Şin!"

Cevap gelmemiş. Kamyonun kapısı açılmış, orta yaşlı şoför aşağı inmiş. Adamın yüzü bembeyazmış, bedeni tir tir titriyormuş.

Çocuk oradan beş metre kadar uzağa, yol kenarına fırlamış.

Büyük bir güçle çarpan kamyon çocuğu, lastik bir top gibi uçurmuş. Bilinci yerinde olmayan küçük bedeni, bir şeyin kabuğu gibi gevşek ve ürpertici derecede hafifmiş. Ağzı bir şey demek istercesine hafif açıkmış, söylemekte olduğu bir şey yarım kalmış gibi. Gözleri kapalıymış. Ağzının kenarından salyalar ince çizgi gibi akıyormuş. Annesi çocuğunu kollarına almış, hızlıca tüm bedenini incelemiş. Gördüğü kadarıyla kan yokmuş. Bunu görünce biraz rahatlamış. *En azından kanı akmamış*, diye.

"Şin!" diye seslenmiş çocuğuna. Ancak çocuk tepki vermemiş. Gözleri kapalıymış ve hiç kıpırdamıyormuş. İki elinin parmakları gevşekçe sallanıyormuş. Nefes alıp almadığını bilmiyormuş. Kalbi atıyor mu, bilmiyormuş. Oğlunun dudaklarına kulağını yaklaştırmış annesi, nefesini kontrol etmiş. Ancak öyle bir işaret yokmuş.

Kamyon şoförü gelmiş, kadının yanında durmuş, çok üzgün görünüyormuş, ne yapacağını ne söyleyeceğini bilemez haldeymiş. Tir tir titriyormuş.

Annesi çocuğunu kucaklayıp eve girmiş, onu yatağın üzerine yatırmış, telefonla ambulans çağırmış. Sesi, kendini bile şaşırtacak denli soğukkanlıymış. Evin adresini düzgün bir şekilde vermiş, evlerinin önünde beş yaşındaki çocuğunun trafik kazası geçirdiğini söyleyip acil ambulans göndermelerini istemiş. Ambulans ve polis arabası hızla, sirenlerini çalarak gelmiş, anne ve çocuğu ambulansla hastaneye götürmüşler. İki polis memuru ve kamyon şoförü, olay yeri incelemesi için orada kalmış.

Ocağı kapatmış mıydım acaba diye düşünmüş annesi ambulansta oğlunun yanında. Hatırlayamamış. Hiçbir şey gelmiyormuş aklına. Ama bunun bir önemi yok diye başını güçlü bir şekilde birkaç kez sallamış. *Bunu bir önemi yok.* Ama yine de çocuğunun yanında, ocağı kapattım mı diye düşünmeye devam etmek sanırım onun için gerekli bir şeymiş. Aklını koruyabilmesi için.

* * *

Oğullarının kalbi, hastanede üç gün komada kaldıktan sonra durmuş, sessizce son nefesini vermiş. Ölüm nedeni, kamyonun çarpmasıyla fırlayarak kaldırımın kenarına başının arka kısmını çarpması sonucu aldığı darbeymiş. Kan çıkmamış, bedeninde gözle görünür bir fiziksel deformasyon yokmuş, tümüyle sessiz, sakin bir ölüm olmuş. Bir şey düşünecek zamanı da olmamış, ölümü bir anda gerçekleşmiş. Muhtemelen acı hissedecek vakti de olmamış. Çok merhametli bir ölüm denebilirmiş. Ama bunlar, anne ve babası için teselli olmamış.

Kamyon şoförünün ifadesine göre, kırmızı bisiklete binmiş bir çocuk birden önüne çıkmış, bahçe kapısından caddeye fırlamış. Hemen frene basmış, direksiyonu sağa kırmış ama kaçamamış, tamponun köşesi çocuğa vurmuş. Hız sınırı içinde kullanıyormuş kamyonu ama birden önüne fırlayıp gelince elinden bir şey gelmemiş. Gerçekten çok üzgün olduğunu söylemiş. Kendisinin de küçük bir çocuğu olduğunu, ailenin acısını derinden hissettiğini söylemiş. Kendisini nasıl affettirebileceğini sormuş.

Polisler asfalt yoldaki fren izlerini incelemiş, kamyonun, şoförün ifadesinde belirttiği gizi, hızlı olmadığı anlaşılmış. Şoför, kasıtsız adam öldürmekle suçlansa da onu dikkatsizliği nedeniyle suçlamak da haksızlık olacakmış. Ne de olsa çocuk bir nedenle hızlı bir şekilde bahçe kapısından caddeye fırlamış. Aklı çocuklara özgü düşüncelerle dolu olabilirmiş ya da henüz bisiklet kullanmaya pek o kadar alışmamış da olabilirmiş. Evin önündeki yoldan çok sık araba geçmiyormuş ama yine de tehlikeli olduğundan bisiklete binmesini bahçe içiyle sınırlandırmış, kesinlikle yola çıkmaması için ciddi şekilde uyarmışlarmış. Normalde bahçe kapısı da kapalı ve kilitli olurmuş.

* * *

Geride kalan anne ve babasının acısı, söylemeye gerek olmasa da, tarif edilemez ölçüdeymiş. Sınırsız sevdikleri çocukları gözlerinin önünde birdenbire yok olup gitmiş. Daha yeni doğmuş sağlıklı bir yaşam, sıcaklığı, yüzündeki gülümseme, şarkı söylerkenki neşe dolu sesi, birden çıkan rüzgâra yakalanmış alev gibi sönüvermiş. Ailesinin umutsuzluğu, kayıp hissi, acıları asla geçmeyecek kadar büyükmüş. Çocuğunun öldüğü haberini alan anne, geçirdiği şokla orada bayılıp yere düşmüş, sonraki günlerde de gözyaşı dinmemiş.

Koyasu'nun duyduğu acı da karısının duyduğundan geri kalmayacak yoğunluktaymış, ama aynı zamanda karısını korumak için de güçlü bir istek duyuyormuş. Kaybın yarattığı şoku en derinden hissedip yaşama isteğini kaybetmiş görünen eşini bir şekilde şoktan kurtarmalı ve tekrar hayata döndürmeliymiş. Elbette bütünüyle eskisi gibi olmasa da (bunun imkânsız olduğunu o da biliyormuş), onu birazcık da olsa normale yakın bir zemine çekip alma gereği duyuyormuş. Çocuğunun ölümüne sonsuza dek matem tutması doğru olmazmış. Ne de olsa yaşam, uzun soluklu bir savaştır, diye düşünüyormuş. Yaşamda ne kadar kayıp ve üzüntü olsa da yine de emin adımlarla ilerlemek gerektiğine inanıyormuş.

Koyasu her gün eşini teselli edip onu avutmuş. Yanına gidip aklına gelen teselli sözlerini söylemiş. Onu eskiden olduğu gibi çok seviyormuş ve biraz da olsa eski haline dönmesini istiyormuş. Yaşama isteğini geri kazanmasını ve eskisi gibi gülümsemesini istiyormuş.

Koyasu ne kadar gayret etse de karısının kalbi adeta karanlık bir uçurumun dibine düşmüş ve bir daha yukarı çıkmamış. Odasına kapanıp kapıyı sımsıkı kapatmış, içeriden kilitlemiş. Sabahtan akşama dek hiç kimseyle tek kelime konuşmamış. Yine Koyasu ona ne söylese, neden söz etse, sözleri sert bir kabuğa çarpıp geri dönercesine geri püskürtülmüş. Ona dokunduğunda karısı-

nın bedeni katılaşıp küçülmüş, kasları gerilmiş. Sanki tanımadığı bir adam tarafından taciz edilir gibi. Bu durum Koyasu'ya derin bir üzüntü yaşatmış. Bu onun için gerçekten de çifte üzüntüymüş. Birincisi, sevgili oğlunu kaybetmiş, devamında da sevgili karısını yitirmiş.

Karısının yaşadığı sadece üzüntü değilmiş, büyük bir şok geçirdiğinden ruhunda bir şeylerin değiştiğini de düşünüyormuş Koyasu ve giderek daha huzursuz hissediyormuş. Ama bu durumla nasıl başa çıkacağını bilemiyormuş. Doktora danışmakla olmazmış, zira karısının sorununu çözecek bir doktorun öyle kolayca bulunacağını düşünmüyormuş. Çünkü bu önemli sorun muhtemelen karısının ruhunun çok derinliklerinde bir yerdeymiş. Hayat arkadaşı olarak karısının yüreğindeki o taze yaraları bir şekilde iyileştirmeye çalışmaktan başka yapacak bir şeyi yokmuş. Başka yolu yöntemi yokmuş. Bunu yapması ne kadar uzun sürerse sürsün, ne kadar çaba gerektirirse gerektirsin.

* * *

Bir ay kadar sessizliğini koruduktan sonra, bir gün aniden, sanki kötü ruhun esaretinden kurtulmuş gibi, konuşmaya başlamış karısı. Bir kez başlayınca da susmak bilmemiş.

"O zaman, istediği gibi bir köpek almalıydık ona" demiş vurgusuz bir ses tonuyla, sakince. "Dediği gibi köpek alsaydık, o bisikleti almamış olacaktık. Köpek tüyüne alerjim var, köpek besleyemeyiz, dedim. Bu yüzden bisiklet hediye ettik ona. Doğum günü kutlaması için, o küçük, kırmızı bisikleti. O, bisiklet için daha çok küçüktü. Öyle değil mi? Bisikleti, ilkokula başladıktan sonra almalıydık. Bu yüzden, benim yüzümden, çocuk yaşamından oldu. Eğer benim tüye alerjim olmasaydı, çocuk kaza geçirmeyecekti, ölmeyecekti. Şimdi burada bizimle sağlıklı, eğlenceli bir şekilde yaşamaya devam edecekti."

"Hayır" demiş Koyasu, onu ikna etmek için elinden geleni yaparak. "Hiçbiri senin suçun değil. Bu, sebep ve sonucu karıştırmak olur. Ayrıca köpek yerine bisiklet alalım diyen ben değil miydim? Benim fikrimdi. Her halükârda olan yine olacaktı. Kimsenin hatası yok. Kimse suçlu değil. Sadece birçok talihsizlik bir şekilde aynı zamana denk geldi. Kader demekten başka yapacak bir şey yok. Olan oldu, her bir detayı bir bir söylesen de kaybolan yaşam geri gelmez."

Karısı, Koyasu'nun söylediklerini dinlemiyormuş bile. Söylediği tek bir şey bile kulağına ulaşmamış. Sadece kendi argümanını, kaydedilmiş, sonu olmayan bir mesaj gibi durmadan tekrarlıyormuş. İstediği gibi köpek sahiplendirseydik, o bisikleti almamış olacaktık. Öyle yapsaydık o çocuk yaşamından olmayacaktı, diye.

Yemek yaparken birden biten tuzla ilgili de aynı şeyleri tekrar tekrar anlatmış. "Tuzun bitmek üzere olduğunu fark etmeliydim. Yedek tuz paketini nereye koyduğumu da aklımda tutmalıydım. Her şey benim dikkatsizliğimden oldu. Tuz bitince dikkatim dağıldı, çocuğun şarkı söyleyen sesinin kesildiğini fark etmedim. Kızartma yaparken tuz bittiği için. Böyle saçma bir şey yüzünden çocuğun biricik hayatı sonsuza dek çalındı. Üstelik yemek yaparken ocağı kapatıp kapatamadığımı bile hatırlayamadım."

Koyasu, "Eğer yemek yaparken tuz bitmeseydi de o kaza önlenemezdi. Ocağın altı da kapalıydı" deyip onu inandırmaya çalışsa da karısı bir türlü ikna olmamış. Koyasu ne derse desin karısı, köpek, bisiklet, tuz ve ocağı kapatmak konusunu hiç durmadan tekrar etmiş. Birine anlatır gibi konuşmuyormuş. Kendi kendine konuşuyor gibiymiş. Konuşmaları içinde oluşmuş karanlık boşlukta yankılanan bir dizi kasvetli yankı gibiymiş ve Koyasu o boşlukta girebileceği bir alan göremiyormuş.

Her şeyin daha da kötüye gittiğini hissediyormuş Koyasu. Ne yapsa da karısının durumu iyiye gitmiyormuş. Ne yapaca-

ğını, neye nereden başlayacağını kestiremiyormuş. Afallayıp kalmış. Karısı aynı şeyleri durmadan tekrar edip duruyormuş, Koyasu'nun teselli edici, avutucu sözlerini duymazdan gelip onu başından savıyormuş. Ve kendisine dokunmasına da izin vermiyormuş. Uykusu sığmış, uyanık olduğunda da kendinde gibi değilmiş.

"Zaman alacak" diye olacakları göze almış Koyasu. Bu, ancak zamanın çözebileceği bir sorun. İnsan eliyle yapılabilecek bir şey yok, diye düşünmüş. Ama, ne yazık ki, zaman Koyasu'nun tarafında değilmiş.

* * *

Haziran ayının sonuna doğru günlerce o ana dek hiç olmadığı kadar şiddetli yağmur yağmış. Nehir hızla kabarmış ve selden endişe duyulmaya başlanmış. Şehrin dış tarafından her zaman sakin ve temiz bir şekilde akan nehir, çamurlu kahverengiye dönmüş, irili ufaklı dalgaların vahşi bir ses çıkararak getirdiği çalı çırpıyı, ağaçları birbiri ardında aşağıya doğru sürüklüyormuş.

Böylesi günlerden bir sabah (pazar günüymüş) Koyasu saat altıda uyanmış, yanına bakmış ama karısını görememiş. Yağmur şiddetli sesler çıkararak saçaklara vuruyormuş. Koyasu endişeye kapılmış, evin içini aramış ama karısını bulamamış. Yüksek sesle eşine seslenmiş, ama cevap alamamış. Kötü bir hisse kapılmış. Yüreği küt küt atmaya başlamış. Bu denli şiddetli yağmur altında sabahın kör vaktinde dışarı çıkmamıştır herhalde diye düşünüyormuş, ama evin içinde olmadığına göre dışarı çıkmış olmasından başka bir olasılık da gelmiyormuş aklına.

Yağmurluğunu giymiş, yağmur şapkasını takmış, dışarı çıkmış. Dağdan esip gelen rüzgâr ağaçları keser gibi bir ses çıkarıyormuş. Koyasu, bahçeye bakmış, evin çevresini dolanmış ama karısını görememiş. Çaresiz eve girip onu beklemiş. Fırtınaya

yakın rüzgârlı, yağmurlu bir hava varmış. Bir şey olup bir anda dışarı çıkmış olabilir, bu havada çok uzağa yürüyemez, bir süre sonra eve dönecektir, diye düşünmüş.

Ama ne kadar beklediyse de karısı eve dönmemiş. Koyasu, ne olur ne olmaz diye bir daha yatak odasına gitmiş, karısının yattığı tarafta yorganı ters çevirip altına bakmış. Orada iki tane taze yeşil soğanın karısının yerinde yattığını görmüş. Beyaz, kalın, harika yeşil soğanlarmış bunlar. Karım bırakmış olmalı diye düşünmüş. Bu durum onu (tabii ki) çok şaşırtıp korkutmuş.

Neden yeşil soğan, diye düşünmüş.

Hiç kuşkusuz tuhaf, hastalıklı bir durum varmış ortada. İki yeşil soğanı yatağa bırakmakla ona ne anlatmak istiyor olabilirmiş (bunun ona bıraktığı bir mesaj olduğu şüphesizmiş). Bu tuhaf manzara karşısında bir ürperti gelmiş, iliklerine kadar donuyor gibi hissetmiş.

Koyasu, hemen karakolu aramış. Telefona çıkan polis memuru, tesadüf bu ya, onun eski bir arkadaşıymış. Ona olanları basitçe anlatmış. "Sabah erken saatte gözümü açtığımda karımı göremedim. Hiçbir yerde yoktu. Nereye gittiğini bilmiyorum. Böylesine şiddetli rüzgâr ve yağmur altında, hem de pazar sabahı saat altıdan önce bir yere gitmesi için aklıma tek bir neden bile gelmiyor." Ona yatağa bırakılmış iki uzun yeşil soğandan söz etmemiş. Bunu söylese bile karşısındakinin anlamayacağını, aksine kafa karışıklığının daha da artacağını düşünmüş.

"Endişe ediyorsunuz ama eşinizin bir işi çıkmış olmalı. Mutlaka eve dönecektir. Biraz daha bekleyip duruma bakalım" demiş polis memuru.

Belirgin bir olay, bir suç yoksa bu kadarcık olayla polis harekete geçmez diye düşünen Koyasu vazgeçip teşekkür etmiş ve telefonu kapatmış. Eşler arasında çıkan sözlü kavgada sinirlenip öylece evden çıkan kadınların sayısı hiç de az değilmiş. Ve çoğu durumda da biraz zaman geçip sakinleşince evlerine dönerler-

miş. Polisler, böylesi aile içi sorunlara karışmak istemiyor demek, diye düşünmüş Koyasu.

Saat sekizi geçtiği halde karısı eve dönmemiş. Koyasu, bir kez daha yağmurluğunu giymiş, şapkasını takmış, yağmurlu havada dışarı çıkmış. Arada bir şiddetini artıran rüzgâra karşı yürüyerek etrafta dolaşmış, ama karısını hiçbir yerde görmemiş. Bu denli kötü bir havada, üstelik pazar sabahında dışarıda yürüyen tek bir kişi bile yokmuş. Tek bir kuş bile uçmuyormuş. Belli ki tüm canlılar bir yerlere sığınmış fırtınanın geçmesini bekliyormuş. Koyasu elinden başka bir şey gelmeyince eve dönmüş, oturma odasındaki kanepeye oturmuş, her beş dakikada bir saate bakarak öğlene dek karısının dönmesini beklemiş. Ama karısı geri dönmemiş.

Bir daha onu göremeyeceğim diye düşünmüş Koyasu. Bunu *biliyormuş*. Sezgileri açıkça söylüyormuş bunu. Karısı artık onun ulaşamayacağı bir yerdeymiş. Muhtemelen sonsuza dek.

* * *

"Koyasu'nun karısının cesedini, nehrin ne kadar kabardığına bakmaya giden itfaiyeciler bulduğunda öğleden sonra saat iki civarıymış" dedi Soeda. "Kendini nehre atmış, evinin yakınından aşağıya doğru yaklaşık iki kilometre sürüklenmiş, köprü ayağına sıkışmış bir ağaç parçasına takılıp durmuş. Bacakları naylon iple bağlıymış. Kendini nehre atmadan önce kendisi bağlamış olmalı. Otopside midesinde uyku ilacı bulunmuş, ama ölümüne neden olacak miktarda değilmiş. Doktor tarafından reçeteyle yazılan hafif dozda bir ilaçmış. Ama o eline geçirebildiği kadar çok uyku ilacı toplayıp içmiş, sonra ayaklarını bağlamış, evinin yakınındaki köprüden kendini nehre bırakmış. Ölüm nedeni boğulma olarak belirlenmiş, inceleme sonrası polis bunun bir intihar vakası olduğuna karar vermiş. Çocuğunun kazada ölmesinin ardından

ruhsal açıdan çöktüğü, derin bir bunalım içinde olduğu bilindiğinden, intihar olduğuna kuşku yokmuş."

"Kendini attığı nehir, hani şu benim evimin önünden geçen mi?"

"Evet. Bildiğiniz gibi genelde su seviyesi düşük, sakin ve güzel bir nehirdir. Ama çok yağmur yağınca çevredeki dağlardan bir anda su akmaya başlar, çok kısa zamanda çoğalır ve son derece tehlikeli bir akıntıya dönüşür. Meleğin bir anda iblise dönüşmesi gibi... Bazen küçük çocukların suya kapıldığı da olur. Ne kadar tehlikeli bir akıntı olduğunu o haldeyken görmeden gözünde canlandırmak zordur."

Gerçekten ben de nehrin o şiddetli halini hayal edemedim. Normalde sakin görünen, sessizce akan güzel bir nehirdi çünkü.

"Şehirdekilerin hepsi Koyasu'nun durumuna yürekten üzüldüler" diye devam etti Soeda. "Birbiriyle iyi geçinen, gerçekten mutlu bir aile olarak görünüyorlardı çünkü. Hayır, görünmekle kalmıyorlardı, gerçekten mutluydular. Genç bir karısı vardı, sevimli, sağlıklı bir oğlu ve mutlu bir ailesi. Hayatlarına gölge düşüren tek bir şey bile yoktu. Böylesine ışıltılı, ideal bir aile göz açıp kapayana dek parçalanmıştı. Koyasu önce oğlunu yitirmişti, ondan sadece bir buçuk ay sonra karısını da yitirdi. Hiçbiri Koyasu'nun suçu değildi. Hayır, kimsenin suçu değildi. Acıma nedir bilmeyen kader, ikisini ondan koparıp götürdü. Ve Koyasu da bir başına kaldı."

Soeda konuşmasına ara verdi, bir süre suskunluğunu korudu.

"Bundan kaç yıl önceydi acaba" diye sordum kısa bir süre sonra, sessizliği bozmak için. "Oğlu ve karısının ölmesi?"

"Otuz yıl oldu. O zaman Koyasu kırk beş yaşındaymış. O günden ölene dek dul kaldı. Tekrar evlendirmeye çalışanlar oldu, ama hepsini geri çevirdi ve bir başına yaşamayı sürdürdü. Hiç yardım almadan tüm ev işlerini kendisinin yaptığı söyleniyor. Aile işi olan sake üretim şirketinin işletmesini sıkıntısız bir şe-

kilde yürütse de pek hevesli olmadığı görülüyordu. O güne dek süren gidişatı bozmamak adına gözlerini sakin bir şekilde şirketin üzerinde tutuyordu sadece. İnsanlarla sosyal ilişki kurmaktan mümkün olduğunca kaçınıyor, evinin yakınındaki şirkete gidip gelmek haricinde pek dışarı da çıkmıyordu. İkisinin ölüm yıldönümlerinde hiç aksatmadan mezar ziyaretlerini yapıyor, ama onun dışında şehir sakinlerinden onu gören olmuyordu. Üzerinden ne kadar uzun zaman geçse de oğlu ve karısının ölümünün şokunu üzerinden atamadı."

* * *

Uzun süredir yatalak olan babası da ölünce Koyasu, ailesinin işlettiği sake üretim şirketini, çok eskiden beri satın almak için ısrar eden büyük ölçekli bir firmaya satmış. Şirketlerinin adı tüm ülkede bilinse de hiçbir zaman büyük ölçekli üretime geçmemişler ve dört kuşaktır kaliteli sake üretimindeki istikrarı korumuşlar, bu nedenle marka değeri yüksekmiş; şirketin adı ve tesisleri çok yüksek bir miktara satılmış. Eski çalışanlara yüklü miktarda tazminat ödemiş ve ailesindeki herkese de sahip oldukları hisse paylarına göre adaletli şekilde paylaşım yapmış. Koyasu, herkesin güvendiği, sevgisini kazandığı biri olduğundan (ve karakteri şirket yönetimine uygun olmadığından, herkes bu durumu kabullenmiş) anlaşmaya karşı çıkan olmamış. Koyasu'ya kalan, satıştan eline geçen parayla birlikte çok eskiden beri kullanılmayan sake fabrikası ve aile eviymiş.

* * *

"İlk baştan beri aklına yatmayan aile işinden nihayet kurtulup özgür biri olunca Koyasu artık emeklilik yaşantısına yakın bir hayat geçirmeye başlamıştı" diye devam etti Soeda. "Henüz o ka-

dar yaşlı olmasa da tek başına evine kapanıp sessiz, sakin bir yaşam sürdürüyordu. Birkaç kedi besliyor, sürekli kitap okuyarak geçiriyordu günlerini. Muhtemelen spor yapmış olmak için sıklıkla dağda gezintiye çıkıyordu. İnsanlarla ilişkisi hiç değişmedi, her zamanki gibi çok sınırlıydı. Caddede tanıdığı birine denk gelince gülümseyerek selam veriyordu, ama onun ötesinde bir iletişim istemediği belli oluyordu. Sonra, azar azar da olsa eksantrik hareketleri gözümüze çarpmaya başladı."

Eksantrik sözcüğünü duyunca şaşırıp elimde olmadan kaşlarımı kaldırdım.

"Eksantrik ifadesi fazla güçlü oldu sanırım" dedi kaşlarımı kaldırdığımı görünce. Düşüncesini gözden geçirmiş gibi ekledi. "Bunlar için büyük şehirlerde muhtemelen *biraz farklı* deyip geçilir. Ama burası gibi tutucu, küçük bir şehirde, bazı şeyler insanlara eksantrik gelir. Koyasu, önce bere takmaya başladı. Yeğeni, Fransa ziyaretinden hediye getirmiş. Koyasu rica etmiş. Evden dışarı bir adım bile atsa, beresini mutlaka başına takıyordu. Elbette bu duruma eksantrik denemez. Ama, şeeey, nasıl ifade edebilirim acaba, Koyasu o bereyi takınca, etrafında açıklanması güç bir şekilde *normal olmayan* bir hava oluşuyordu. Öncelikle bu şehirde bere takacak kadar kıyafetine düşkün kimse yoktu. Dolayısıyla etrafında, cesaret edip söylersem, *farklı* bir hava oluşuyordu. O bereyi takınca, Koyasu artık Koyasu olmaktan çıkıp farklı birine dönüşüyordu sanki... Çok tuhaf bir ifade oldu ama anlatabildim mi?"

Sorusuna hemen cevap vermedim. Bilmiyorum der gibi belli belirsiz bir şekilde başımı hafifçe yana eğdim. Ama ne demeye çalıştığını aşağı yukarı anlamıştım.

Açıkçası Koyasu gibi yüz hatları olan birine bere yakışmıyordu. Koyasu bere takıyor gibi değil de aksine, bere Koyasu'yu kendine geçirmiş gibi göründüğü de oluyordu. Ama o bundan hiç de rahatsızlık duyar gibi değildi. Hatta tersine, bu durumdan

çok memnun gibiydi. Kendisi siliniyor, geriye sadece bere kalıyormuşçasına.

"Bere derken bir de etek çıktı. Bir gün (hangi vesileyle olduğu belli değil) pantolon yerine etek giymeye başladı. Daha doğrusu, *etekten başka* bir şey giymemeye. Görenler gözlerine inanamadı. Elbette erkekler etek giyemez diye bir kural hiçbir yerde yoktur. Bu, kişinin özgür tercihidir. Bildiğiniz gibi İskoçya'da erkekler etek giyer. İngiliz prensinin bile duruma göre giydiği oluyor. Erkeklerin etek giymesi kimseye zarar vermez, belirli bir rahatsızlığa da neden olmaz. Bunu engellemek için de bir dayanak yoktur. Ancak bu küçük şehirde Koyasu'nun, o zaman altmış yaşını geçmiş, belli bir statüsü olan, aklı başında, şehrin ünlü simalarından bir erkeğin, etek giyerek şehirde dolaşması çok şaşırtıcı bir olaydı.

Neden etek giydiği bir türlü anlaşılamadı. Arkasından Koyasu'nun aklını kaçırdığı dedikodusunu çıkardılar. Ya da belki de kafasındaki birkaç vida biraz gevşemiştir, dendi. Ama Koyasu'nun karşısına geçip de yüzüne, etrafta neden etekle dolaşıyorsun, diye soran olmadı. Ne de olsa Koyasu tanınmış bir zengindi, şehre ekonomik açıdan pek çok katkıda bulunuyordu. İyi eğitimliydi, dostane ve sakin kişiliğiyle sevilen biriydi. Böyle bir insana doğrudan kaba bir soru sormak olmazdı. Bu yüzden şehir sakinleri onun etek giymesine şaşırsa da sadece boyunlarını yana eğip şaşkınlıklarını belirtmekle kaldılar. Acaba Koyasu'ya neler olmuştu?

Çok sevdiği oğlunu ve karısını art arda kaybetmesiyle yaşadığı derin yürek sızısının, hiç kuşkusuz Koyasu'nun *eksantrikliğinin* başlıca nedeni olduğunu herkes kolayca tahmin edebiliyordu. Bundan önce normal bir yaşamı vardı çünkü. Ancak garip bir şekilde bere ve etekten oluşan o farklı giyim tarzına başladıktan sonra Koyasu'nun kişiliği, öncesine göre dramatik bir şekilde değişti ve çok neşeli bir karakteri oldu. Sanki uzun bir süre kapalı

tutulmuş pencere sonuna dek açılmış da karanlıkta kalmış odaya bahar güneşi girmişti bir anda.

Evden çıkıp şehirde dolaşıyor, karşılaştığı insanlarla konuşuyordu artık. Evine kapanıp bir başına kitap okuduğu yaşamı, her nasılsa bitmişti. Şehir sakinleri ondaki bu radikal değişimi hoş karşılamışlardı. Onun bu durumunu görüp seviniyorlardı. Neşeli ve daha sosyal biri olması, karşılaştığı insanlarla sohbet etmesi karşısında biraz tuhaf kıyafetler giymesine takılmayalım, hem böyle giyinmesinin kime ne zararı var ki, diye düşünüyorlardı. Sevdiklerini peş peşe kaybetmenin verdiği acı, zamanla hafiflemiş demek ki, dediler. Bu şehir sakinleri için iyi haberdi. Herkes bu şekilde düşünmek istiyordu. Zaman pek çok sorunu çözer diye. Ama gerçekte durum hiç de öyle değildi.

Şehir sakinleri Koyasu'nun *eksantrikliğini* sağduyudan biraz sapmış olsa da düşünce ve inanç özgürlüğü çerçevesinde hoş görülebilecek kişisel hareket, eylem tarzı, deyim yerindeyse *zararsız şımarıklık* olarak kabul ettiler. Görmezden gelmeye başladılar. Yolda karşılaştıklarında onun bu görünüşüne gözlerini dikip bakmadılar, gözlerini de kaçırmadılar; onu parmakla gösteren, onun bu görüntüsü karşısındaki hayretlerini yüksek sesle belirten, onu takip eden küçük çocukları da azarlayıp onları uyardılar.

Ama onun bu görüntüsü, çocukları kendisine çekiyordu. Koyasu normal bir şekilde yürürken, sanki masaldaki Fareli Köyün Kavalcısı gibi çocuklar ona ilgi gösteriyordu. Koyasu, bu durumdan keyif alır gibiydi. Çocuklar şaşkın bir surat ifadesiyle onun peşinden gitse de, onlara gülümsüyordu sadece. Muhtemelen kazada kaybettiği çocuğunu hatırlıyordu. Arkasından gelen çocuklara bağırmadığı gibi onlarla oynamaya da kalkmıyordu."

"Fareli Köyün Kavalcısı, masalın sonunda tüm çocukları şehirden alıp götürmüyor muydu?"

"Evet" diye cevap verdi Soeda, dudağında hafif bir gülümseme vardı. "Hamelin sakinleri, kavalcı adamdan fareleri şehirden

götürmesini ister, kavalcı fareleri yok ettiği halde, kendisine söz verilen ödülü alamaz, o da bunun bedeli olarak sihirli kavalının sesiyle şehirdeki tüm çocukları büyüleyip peşine takar ve derin bir mağaraya götürüp orada bırakır. Geride bir tek ayakları felçli olduğu için hareket edemeyen bir oğlan çocuğu kalır. Bunun üzerine kavalcı genç, uğursuz sihirli bir varlık olup çıkar. Söylemeye gerek yok ama Koyasu'nun kimseye zarar verme niyeti olmadığı gibi bu türden hiçbir belirti de göstermiyordu. Koyasu'nun yaptığı, hislerine, duyumsadıklarına dürüst bir şekilde uymaktan başka bir şey değildi. Ne farklı bir anlamı ne de bir amacı vardı. Görünüşü karşısında kimin şaşırıp kaldığı, kimin alay ettiği, kimin etkilendiği, hiç umurunda değildi.

Görünüşündeki değişiklikle birlikte bedeni de hızlı bir şekilde değişmişti. Eskiden zayıfmış (öyle deniyordu. Ama onu ilk gördüğümde artık zayıf biri değildi), koyu mavi beresini takmaya, sakal bırakmaya, etek giymeye başladıktan sonra, çok kısa sürede şişmanlayıp obez olmuş. Yusyuvarlak olmuş. Görünüşünü değiştirmekle başka bir insanın karakterine bürünmüş sanki."

"Gerçekten de farklı bir kişiliğe bürünmüş olabilir" dedim. "Kendini o zamana kadarki yaşamından ayırmak ve acı anıları unutmak için."

Soeda başını sallayarak onayladı. "Evet, dediğiniz gibi olabilir. Sahiden de yepyeni bir yaşama başladı. Altmış beş yaşına gelince, sahibi olduğu, artık kullanılmayan eski sake üretim fabrikasını kütüphane olarak kullanılmak üzere şehre bağışladı. On yıl kadar önceydi bu. Tam da benim buraya taşındığım yıl.

Şehrin yönetimindeki halk kütüphanesinin binası yaşlanıp yıpranmış, eskiden beri sorunluymuş zaten, üstelik şehrin o binanın tadilatına ayıracak bütçesi yokmuş. Koyasu bu duruma üzülmüş, şahsi fonunu satıp eski fabrikayı yeniletmiş ve bir kütüphaneye çevirtmiş. Sahip olduğu çok sayıdaki kitabı da oraya bağışlamış. Fabrika eski bir binaymış, ama sütunları ve kirişleri

kalın olduğundan yapı açısından hiç sorun yokmuş. Yenileme için epey masraf yapılması gerekmiş, Koyasu bir başına neredeyse tümünü karşılamış. Sonra kütüphanede çalışacak kişilerin, ben de onlardan biriyim, maaşı da temelde Koyasu'nun kurduğu vakıftan karşılanıyor. Bildiğiniz gibi, hiç de yüksek bir maaş değil, yarı gönüllülük esası da var ama yıllar geçtikçe yönetim için hiç de az olmayan bir sermaye gerekiyor. Yeni kitaplar alınmak zorunda, aydınlatma, ısınma gibi şeylerin masrafı da yabana atılır gibi değil. Şehirden de bir miktar destek var ama fazla sayılmaz.

Bu yüzden de bu kütüphane özünde Koyasu'nun kişisel kütüphanesi gibi bir şey ama o, bu şekilde görmekten hoşlanmadığı için, girişte Z** Şehri Halk Kütüphanesi yazılı tabela asılı durmaya devam ediyor. Kütüphane binası, şehir sakinlerinden oluşan bir yönetim kurulu tarafından idare ediliyor, ancak bu şeklen böyle. Yönetim kurulu yılda iki kez toplanıyor, rapor edilen gelir ve gideri soru sormadan, mekanik bir şekilde olduğu haliyle kabul ediyorlar. Her şeye karar veren Koyasu'ydu; hiç kimse ona karşı çıkmıyordu. Ne de olsa onun maddi desteği ve liderliği olmadan kütüphane ayakta duramazdı.

Koyasu'nun şirketin satışından gelen kendi payını kullanarak bir kütüphane kurmasının ilk nedeni, eskiden beri kendi idealindeki kütüphaneye sahip olup onu yönetmek gibi gizli bir hayalinin olmasıymış. Rahat ve özel bir yer kurarak orada çok sayıda kitabı bir araya getirmek, pek çok kişinin o kitapları rahatça okumasına fırsat sağlamak, Koyasu'nun idealindeki dünyaymış. Ya da küçük evreni denebilir. Gençken, roman yazarı olmaya büyük bir tutku beslediği zamanlar olmuş, ama bir noktada o isteğinden vazgeçtiğinden, yine, karısı ve oğlunun ölümünden sonra, kütüphane onun yaşama umudu olmuş gibi görünüyordu.

Koyasu'nun mal varlığını miras bırakacak bir akrabası da yoktu. Karısı ve oğlunu kaybetmişti, annesi de babasının ardından ölmüştü, geride kan bağı olan kız kardeşi vardı ama o da

varlıklı sayılabilecek bir aileye gelin gitmiş, Tokyo'da yaşıyormuş, şirketin satışından payını almıştı, bu yüzden Koyasu ona daha fazla mülk bırakmak istemedi. Dahası, Koyasu'nun varlıklı bir yaşam sürmeye ilgisi de yoktu, şaşırtıcı derecede sade bir yaşam sürüyordu. Şirketin satışından elde ettiği gelirin neredeyse tümüyle vakıf kurdu, fonları da kütüphaneyi yenilemek için kullandı; doğal olarak da kütüphaneye müdür olarak atandı. Başka bir deyişle, uzun yıllardır hayalini kurduğu bir şeyi, kendi küçük evrenini kurdu.

Koyasu, sonraki on yıl boyunca kütüphane müdürü olarak o küçük evreninde yaşadı, ama bu sürede yaşamından ne kadar hoşnuttu, ne kadar huzurluydu, yüreğinde neler hissediyordu, bunu bilmemiz mümkün değildi.

Kütüphaneyi elbette çok seviyordu. Buranın onun yaşama sebebi olduğuna şüphe yok. Koyasu, kütüphanede mutluydu. Kesinlikle öyleydi. Yürekten hoşnut muydu, bilmiyorum, ben aksini düşünüyorum. Koyasu'nu yüreğinde büyük bir boşluk olduğunu düşünmeden edemiyordum. Ve o boşluğu hiçbir şey dolduramıyordu."

Soeda sustu, bir şey düşünür gibi görünüyordu.

"Siz, kurulduğundan beri bu kütüphanede mi çalışıyorsunuz?" diye sordum.

"Evet, burada çalışmaya başlamamın üzerinden on yıl geçti. Eşimin işi nedeniyle bu şehre taşındığımda yeni kurulmuştu, şehir yönetimindeki bu kütüphaneye görevli arandığını duyar duymaz başvurumu yaptım. Evlenmeden önce bir süre üniversite kütüphanesinde çalışmıştım, sertifikam da vardı, her şeyden önce işi seviyordum. Kitapları çok sevdiğim gibi eskiden beri titiz biriyimdir. Karakterim, kütüphanede çalışmaya uygundur. Tam da bu odada, bu müdür odasında, Koyasu benimle mülakat yaptı. Beni beğenmiş göründü. Sonrasında onun altında çalıştım. En başından beri ben bu kütüphanenin tek uzman görevlisiyim.

Çalışması kolay bir yer. Şehir çok küçük olmasına karşın kütüphaneyi kullananların sayısı hiç de az değil ve okumaya çok heveslilerdir. Kışların sert ve uzun geçtiği yörelerde yaşayan insanlar, genelde çok kitap okurlar. Pek çok anlamda benim için dolu dolu geçen bir on yıldı."

"Ama bir yıl önce Koyasu öldü."

Soeda sessizce başını salladı. "Evet. Ne yazık ki bir gün aniden öldü."

41

"Çok ani ve beklenmedik bir olaydı" dedi Soeda. "Koyasu her zamanki gibi sağlıklı görünüyordu. Yetmiş yaşındaydı, herhangi bir sağlık şikâyeti yoktu. Biraz şişmanlamıştı ama beslenmesine dikkat ediyor, Koriyama'daki hastanede düzenli sağlık kontrolünden geçiyordu. Ayrıca bacak ve bel kaslarının gücünü korumak için sıklıkla yakındaki dağda yürüyordu. Bu yüzden Koyasu'nun bu yürüyüşlerinden birinde kalp krizi geçirip aniden öldüğüne inanmak zordu. Ölüm haberini alan pek çok kişi büyük bir şaşkınlık geçirdi, benim için de şok oldu. Binanın kalın, sağlam bir sütunu kolayca çekilip alınıvermişçesine büyük bir yıkım oldu.

Koyasu'yu bir insan olarak sevdiğim gibi ona saygı da duyuyordum. Böyle bir başına yalnız bir yaşam sürdürdüğü için de endişe ediyordum. Bana düşmez ama onun bir daha aile kurması gerektiğini düşünüyordum. Başka bir deyişle, o, rahat, sıcak bir ailesi olması gereken biriydi. İçten bir aileyle çevrelenip huzurlu bir yaşam sürdürmeliydi. Hem bir insan olarak hem de toplumsal açıdan bunu hak ediyordu çünkü. Bu yüzden de ben, onun anlattığım gibi yaşamının sonuna tek başına gelmiş olmasına üzülmüştüm. Koyasu, karısını ve oğlunu yitirmenin verdiği şoktan hiç kurtulamamıştı. İnsanlar göremese de o, daima bu yükü yüreğinde taşıyarak yaşamıştı.

Bununla birlikte kütüphanenin, onun ölümünün ardından ne olacağı hakkında telaşlanmadan edemedim. İşimi kaybetme ihtimali, kuşkusuz, benim için büyük bir sorundu. Buna ilaveten, bu

büyüleyici, küçük kütüphane onu hak etmeyenlerin eline geçebilir, istenmeyen bir yönde değişebilir ya da hiç tutkusu olmayan insanların yönetimi altında mevcut canlılığını yitirebilir, boş ve ıssız bir hale gelebilirdi. Bunları düşünmekle bile kahroluyordum. Kendimle ilgili kısmı söylersem, kütüphanedeki işimi kaybetsem de eşimin geliriyle iyi kötü yaşamaya devam edebilirdik. Ama bu harika kütüphanenin mevcut halini yitirmesi olasılığını düşünmeye bile katlanamıyordum.

Koyasu'nun cenaze töreninin ardından külleri şehirdeki Budist tapınağı mezarlığına yerleştirildi. Kütüphanenin ne olacağı konusunda az önce de söylediğim gibi tek başına düşünüp duruyordum ki bir gece Koyasu rüyama geldi. Uzun ve net bir rüyaydı. Uyandıktan sonra bile onun bir rüya olmadığını düşündürecek kadar. Ya da bir rüya değildi. Ama o gece onun çok net bir rüya olduğundan başka bir şey düşünemedim.

Rüyamda, Koyasu her zamanki gibi görünüyordu. O koyu mavi beresini takmış, ekose eteğini giymişti. Yatağımın başucunda oturmuş yüzüme bakıyordu. Sanki uzun bir süredir orada oturmuş sessizce gözlerimi açmamı bekliyordu.

Bir şeyin varlığını hissedip irkilerek uyandığımda karşımda Koyasu'yu gördüm, telaşla doğrulup kalkmak istedim, ancak Koyasu beni durdurmak için hafifçe ellerini kaldırdı.

'Kalkmayın, öyle kalın lütfen' dedi Koyasu nazikçe. Ben de olduğum yerde yatmaya devam ettim.

'Bugün sizinle biraz konuşmaya geldim' dedi. 'Bildiğiniz gibi ben artık bir ölüyüm ama ürkülecek biri de değilim. Sizin çok iyi tanıdığınız Koyasu'yum. Bu yüzden benden korkmayın, olur mu?'

Susup başımı sallayarak onayladım. Karşımda ölü olması gereken Koyasu vardı ama bu beni korkutmuyordu. O sırada *bu bir rüya* diye düşünüyor, en ufak bir kuşku duymuyordum çünkü."

* * *

"Bir ölü olarak size bu şekilde kendimi göstermemin nedeni, size mutlaka aktarmak istediğim birkaç önemli konu olduğu için" dedi Koyasu özür dilercesine. "Kütüphaneyle ilgili konular. Bu yüzden de sizin rüyanıza girmek zorunda kaldım. Gecenin bir yarısı, dinlendiğiniz bir sırada sizi rahatsız ettiğim için çok özür dilerim."

Soeda başını salladı. "Hayır, sorun değil. Yapmam gereken önemli bir şey varsa, çekinmeden her zaman söyleyebilirsiniz. Sizi dinlemekten mutlu olurum."

"Kütüphanenin geleceğiyle ilgili sizin de endişelendiğinizi düşünüyorum. Bu hissi çok iyi anlıyorum. Böyle hissetmekte haklısınız" dedi Koyasu. "Ama, endişeye kapılmaya gerek yok. Bunun üstesinden gelmek için birkaç küçük adım atmıştım. Bu yaşa gelince bu dünyadan ne zaman gideceğiniz düşüncesini hep taşırsınız çünkü. Kütüphanedeki ofisimdeki masanın en alt çekmecesinde küçük bir kasa var. Üç basamaklı şifresini girerek açabilirsiniz. Şifre, 491. Yarın sabah işe gidince o kasayı açın lütfen. İçinde arazinin tapusu, mülkün kullanımıyla ilgili vasiyetname, birkaç önemli belge olacak. Avukatım Bay İnoue'yle, elbette o, bu durumdan haberdar, iletişim kurun ve bunları ona elden siz verin. O, tüm konularla ilgili uygun ayarlamaları yapacaktır.

Ayrıca kütüphanenin yönetimiyle ilgili talimatların yer aldığı mavi bir zarf var. Zarfın içinde benden sonraki kütüphane müdürünü seçme yöntemiyle ilgili talimatların yazılı olduğu bir mektup olacak. Onu Bay İnoue'nin huzurunda yönetim kuruluna okuyacaksınız. Yaparsınız değil mi?"

"Vakfın yönetim kurulunu toplayıp Bay İnoue'nin huzurunda mavi zarfı açıp okuyacağım, öyle mi?"

"Evet, aynen öyle" dedi Koyasu. Sonra başını sallayarak onay-

ladı. "Tüm yönetim kurulu üyeleri bir araya gelecek ve avukatım İnoue'nin huzurunda talimatlar okunacak; işin özü bu."

"Anladım. Dediğiniz gibi yapacağım. Kasanın şifresi 491'di, değil mi?"

"Evet, doğru. Bugünlük sizden isteyeceğim tek yardım bu. Gecenin bu geç vaktinde sizi rahatsız ettiğim için çok üzgünüm ama bu konu benim için çok önemliydi."

"Hayır, böyle söylemeyin lütfen. Hangi biçimde olursa olsun, sizinle tekrar görüşmek, konuşmak beni mutlu etti."

"Gerekli durumlarda ben yine size görüneceğim" dedi Koyasu. "Ama bundan sonra dinlendiğiniz sırada rüyanızda değil de gerçek dünyada, gündüz vakti karşınıza çıkacağım. Diğer bir deyişle, bunu nasıl söylesem acaba, hayalet gibi bir şey olarak. O sırada beni sizden başkası göremeyecek, sesimi sizden başkası duyamayacak. Size bu halde görünecek olmamdan rahatsız olur musunuz? Kendinizi kötü hissettirir mi bu durum? Eğer öyleyse, başka bir yol düşüneyim."

"Hayır, benim için uygun. İstediğiniz zaman kendinizi gösterebilirsiniz. Rahatsız olmam, korkmam. Aksine sizden talimat aldığım için hem kendim hem de kütüphane adına size minnettar kalırız."

"Peki, teşekkür ederim. Bunları duymak beni rahatlattı. Şey, söylemeye gerek yok ama bu durum aramızda kalsın lütfen. Ölü biri olarak bu biçimde görünmem, aramızda bir sır olarak kalsın lütfen."

"Anladım. Kimseye söylemeyeceğim."

Sonra Koyasu, Soeda'nın rüyasından gitmiş. Soeda bir daha uyuyamamış. Yorganın altında kalıp Koyasu'yla konuştuklarını defalarca içinden tekrarlayarak sabahın gelmesini beklemiş.

* * *

Soeda'ya, "Sonra sanırım müdür odasına girip masanın çekmecesini açtınız, değil mi?" diye sordum.

"Evet, ertesi sabah ilk iş buraya gelip kasayı açtım."

Çekmeceyi açtım, gerçekten de içinde siyah kasa vardı. Çekmece kilitli değildi, içinde başka bir şey de yoktu.

"Bana öğrettiği şifreyi girip kasayı açtım. Kasanın içinde dediği her şey vardı. Evet, vardı. O gördüğüm rüya değildi. Koyasu sahiden de bu dünyaya dönmüştü. Öldükten sonra da kütüphanenin düzenli çalışması, onun için acil ve önemli bir görevdi. Artık bir hayalet olsa da hiç korkacak bir şey yoktu. Hangi şekilde olursa olsun Koyasu'yla görüşmüş olmaktan mutluydum, böylece bu harika kütüphanenin düzeni de şimdiki gibi korunacaksa, bu duruma ancak minnettar olurdum."

"Ve siz yönetim kurulunu topladınız, Koyasu'nun mirasıyla ilgili talimatları herkesin önünde okudunuz, doğru mu?"

"Evet, dediği gibi yaptım. Önce avukatı yönetim kuruluna, Koyasu'nun bıraktığı mirasın paylaşımıyla ilgili açıklamayı okudu. Vasiyetnameye göre Koyasu, şahsına ait tüm nakit para, hisse senetleri, gayrimenkul ve hayat sigortasını vakfa bağışlayacaktı. Vakıf sonra kütüphaneyi yönetecekti. Diğer bir deyişle, Koyasu'yu kaybetmek bizler için ölçülemeyecek büyüklükte bir kayıptı, ama kütüphanenin işlemesi açısından büyük bir kazanç oldu.

Sonrasında yönetim kuruluna gönderdiği mektup tüm üyelerin önünde okundu, içeriği temelde kütüphane yönetiminin bundan sonraki işleyişiyle ilgili somut talimatlardı. Ayrıntılı, kişisel talimatlar maddeler halinde listelenmişti. Kütüphane müdürlüğü işiyle ilgiliyse, kendisi öldükten sonra gazete ilanıyla dışarıdan birinin aranması yazıyordu. Ve o kişiyi seçmekle görevli kişi bendim, yani karşınızdaki Soeda.

Yazılanları sesli bir şekilde okurken şaşırmıştım. Neden bir kütüphane görevlisinden başka bir şey olmayan bana böylesine

önemli bir görev vermişti? Yönetim kurulundakiler de eminim şaşırmışlardır. Mektupta net bir şekilde yazdığından uymak zorundaydım. Elbette seçeceğim kişiyi yönetim kurulunun kabul etmeyeceği bir aşama da olabilirdi, ama en azından bunu şeklen yapmalıydım."

"Koyasu'nun talimatına uyarak gazeteye kütüphane müdürü için ilan verdiniz, o ilana ben başvurdum ve seçimi siz yaptınız ve neticede işe alınan ben oldum. Öyle mi?"

"Evet, öyle. Daha doğrusu görünüşte öyle. Aslındaysa, tam olarak öyle olmadığını söyleyebilirim. Tüm ülkeden yapılan pek çok başvuru arasından sizi seçen, Koyasu'ydu. O sizi aday gösterdi, ben de sonucu, benim seçimimmiş gibi, yönetim kuruluna duyurdum. Bir ölü kendi yerine müdür olacak kişiyi seçemeyeceği için, canlı biri olarak ben bu görevi şeklen yerine getirdim. Tıpkı vantroloğun dediklerini ağzını oynatarak söyleyen kukla gibi. Yönetim kurulunun resmi onayıyla kütüphaneye müdür olarak atandınız.

Benim görevim, Koyasu'nun verdiği kararı o haliyle yönetim kuruluna aktarmaktı sadece. Daha önceden verdiği talimata uyarak, başvuranların özgeçmişlerini ve ekteki mektuplarını müdür odasındaki masanın üzerine koydum. Ben orada değilken Koyasu onlara göz gezdirip içlerinden sizi seçti. Sonra bana göründü ve bu kişiyi müdür yapalım dedi. Ona karşı çıkmak için bir nedenim yoktu elbette. Koyasu daha sağlıklı bir yaşam sürerken bile yakında öleceğini öngörmüş gibiydi. Kendisinin ardından kimin kütüphane müdürü olacağını dikkatle düşünmüştü demek ki. Bu yüzden de yönetim kurulu toplantısında okunmak üzere o talimatları önceden, üşenmeden hazırlamış olmalı."

"İyi de neden ben olmak zorundaydım? Neden *beni* seçti?"

Soeda başını yana eğdi. "Bunu bilmiyorum, Koyasu sizi seçmiş olma nedenini bana söylemedi. Yalnızca, bu kişiyi seçiniz, dedi."

"Koyasu'nun hayaleti sıklıkla karşınıza çıkıyor mu?"

Soeda başını hafifçe salladı. "Sıklıkla denemez. Arada bir, gerekli olduğunda görünüyor sadece. Bazen gülümseyerek beliriyor, üst kattaki müdür odasına çağırıyor beni. Onu, kendisinin de belirttiği gibi, benden başka kimse göremiyor. Sesini benden başkası duyamıyor. Bu yüzden ben, hiçbir şey olmamış gibi, etrafımdaki insanların dikkatini çekmeden sessizce merdivenden üst kata çıkıyor, müdür odasına giriyorum. Sonra kapıyı kapatıyorum ve baş başa konuşuyoruz. Yaşadığı zamandaki gibi. Koyasu, masanın diğer tarafında oturuyor, ben bu tarafına oturuyorum. Masanın kösesinde hep koyu mavi beresi oluyor. Böyle zamanlarda, onun çoktan öldüğü gelmiyor aklıma. Koyasu karşımda olunca, ölümle yaşamın farkı giderek belirsizleşiyor."

Bu hissini çok iyi anlıyordum.

Konuşmaya devam etti. "Sizin onunla görüşüp samimi bir şekilde konuştuğunuzu seziyordum. İşaretlerini görebiliyordum. Ancak az önce dediğim gibi görüştüğünüz kişinin yaşayan Koyasu değil de onun hayaleti olduğunu size ben söyleyemezdim. Ve yine, yaşayan sizinle ölmüş Koyasu arasında bir yakınlık kurulduysa, bunun bir nedeni olmalıydı. O benim bileceğim bir neden değil."

"İyi de sadece sizinle değil, diğerleriyle de konuştuğumda neden bana Koyasu'nun ölmüş olduğunu kimse söylemedi? En azından bir kez, '*Ah, rahmetli Koyasu...*' gibi bir şey duymam gerekmez miydi?"

Soeda yine başını salladı. "Şey, neden acaba? O kadarını bilmiyorum. Belki de gözle görülmeyen özel bir güç mü bunu böyle yaptırıyordu?"

Odanın içine göz gezdirdim. Koyasu burada olabilir mi diye. Ya da "Gözle görülmeyen özel bir güç" bir yerde harekete geçmiş mi diye düşünerek. Ancak orada olan tek şey hareketsiz, donuk öğleden sonra havasıydı sadece.

"Belki diğerleri de seziyordur" dedim. "Koyasu'nun henüz tam olarak ölmediğini. Görünmese de bu kütüphanedeki varlığının işaretlerini hissediyor olabilirler."

"Evet, belki de öyledir" dedi Soeda. Son derece sıradan bir şeymiş gibi.

42

Koyasu ya da hayaleti mi demeli, bu konuşmadan sonra bir süre görünmedi. Kütüphanenin arka tarafındaki yarı bodrum katındaki odaya kapanıp müdürlük görevimi yerine getirerek geçiriyordum günlerimi. Arada bir okuma odasına gidiyor, Soeda veya diğer çalışan kadınlarla sohbet ediyor, dergi ve kitap okuyan insanları gözlemliyor, tanımadığım biriyle karşılaşınca selamlaşıyordum ama çoğunlukla sıcak odun sobasının yanında, küçük masamda idari işlerimi yapıyordum.

Ufak tefek idari konularla ilgilenmenin yanı sıra dağınık kitapları düzenlemek, sistematik halde raflara yerleştirmek ve kataloğa kaydetmek ana görevlerimdi ama bilgisayara geçmeyi kati bir şekilde reddeden Koyasu'nun bu politikasından dolayı (bu politikayı çalışanlar da güçlü bir şekilde destekleyince, Koyasu'nun ölümünden sonra sıkı bir şekilde devam ettirdiler), işler zaman alıyor, zorlaşıyordu. Klavye yerine alışık olmadığım tükenmezkalem kullandığım için sağ elim ağrıyordu. Yine de bilgisayarsız işyerinin, kendi tarzında canlandırıcı bir yanı da vardı, bu farklı dünyaya *kayıp* düşmüş gibi tuhaf bir his yaratıyordu.

Bununla birlikte, kütüphanenin mevcut işletim sistemini kademeli olarak değiştirme sorumluluğu da bana verilmişti. Burası pratikte Koyasu'nun kişisel kütüphanesi gibi bir yer olduğundan şimdiye kadar pek çok konuda tek yetkili o olmuş, uygun gördüğü kararları alıp uygulatmış, hiç kimse de bu durumu sorgulamamıştı. Ancak Koyasu artık yoktu, şimdi işler elbette o kadar basitçe yürümüyordu. İşleri yürütürken birilerini ikna etmek

gerekebiliyordu. Bunun için de yeni bir sistem kurup merkezine kendimi koyup devam etmeliydim, ne var ki bu nasıl bakarsam bakayım, hiç de kolay bir iş değildi. Birincisi, ben bu kütüphanenin ve bu şehrin durumuna hâlâ yabancıydım (çoğu konuda Soeda'nın yardımını almam gerekiyordu), dahası, bu tür pratik işlerde doğuştan beceriksizdim.

Bir yandan ufak tefek günlük işlerimi yürütüyor, diğer yandan da Soeda'nın Koyasu'yla ilgili anlattıklarını birer birer, sırasını koruyarak hatırlamaya, tükenmezkalemle not defterime kaydetmeye çalışıyordum. Bir şeyi gözden kaçırmamak, önemli noktaları dalgınlıkla unutmamak için. Sonra notlarımı gözden geçiriyor, her bir ana nokta üzerine düşüncelere dalıyordum.

Anlamadığım çok şey vardı. Hem de sayılamayacak kadar çok şey.

Soeda'nın anlattığı gibi, Koyasu yakın zamanda öleceğini önceden anlamış mıydı? Bunu öngördüğü için mi masanın çekmecesine vasiyetnamesini bırakmış ve ölümünden sonra tüm ülkeye açık bir kütüphane müdürü alım ilanı talimatını vermişti? Böylece (artık bir ölüyken) halefini seçmek için düzenleme mi yapmıştı? Her şeyi öngörmüş ve planlamış mıydı?

Yoksa benim ilana başvuracağımı da mı biliyordu?

Anlamadığım ne çok şey vardı. El yazısıyla yazılmış notlarıma bakarak iç çektim. Mantıksal sıra karışmıştı. Sebep ve sonucun önce ve sonraki ilişkisi ayırt edilemiyordu. Küçük odada Koyasu'yla son karşılaştığımızda, bana "Gölgesini bir kez kaybetmiş biri olarak sizin *bu vasfınız* var" demişti. Tam olarak böyle mi demişti tam hatırlayamıyorum ama yaklaşık olarak ağzından çıkan bunlardı. Daha sonra o *vasıf* sözcüğü beynime kazındı. O sözcüğün tınısını duymak bile beni tedirgin ediyordu.

Vasıf, diye düşündüm. Acaba ne vasfından söz ediyordu?

* * *

Loş yarı bodrum katındaki odada bulunan odun sobasını yaktım, titreyen alevlere bakarken Koyasu'nun hayaletinin ortaya çıkmasını bekledim Ona sormak zorunda olduğum birkaç soru vardı.

Bir şey beni yönlendirip buraya getirmişti. Ben *bir şey* tarafından yönlendirilip buraya gelmiştim. Kesinlikle öyle olduğunu hissediyordum. Ama anlamını bir türlü çözemiyordum. *Bir şey* neyin nesiydi? Ve benim buraya yönlendirilmiş olmamın ne gibi bir anlamı ya da amacı vardı? Ona bu soruları sormak istiyordum. Cevap verip vermeyeceğini bilmesem de.

Ne kadar beklersem bekleyeyim Koyasu, onun hayaleti, gelmedi. Beni çağıracak telefon da çalmadı.

Soyut ruha dönüşen bir ölü, bir şeyin biçimini alarak, diğer bir deyişle hayalet gibi bir şey olarak, insan önüne çıkmayı istediğinde veya öyle bir zaruretle buna zorlandığında, kendi özgür iradesiyle, kendi gücüyle her zaman bunu gerçekleştirebilir miydi? Ya da dışarıdan bir eylem olmadan veya daha yüksek bir varlığın yardımını almadan, bu kişinin nasıl biri olacağını bilmiyorum, başarılamayacak bir şey miydi?

Elbette bunları bilmem mümkün değildi. Koyasu'nun hayaletiyle karşılaşmadan önce, hayalet denen bir şeyle hiç karşılaşmadığım gibi (Karşılaşmadığımı düşünüyorum. Gördüysem de fark etmemişim demektir) bir ölüyle konuşma deneyimim de olmadı. Bir ölü hangi aşamalardan geçip hayalet olur, nerede, nasıl *vasıf* kazanır (tümüyle kişisel bir tahminin ötesine geçmiyor ama tüm ölülerin hayalete dönüşmesi olası olmasa gerek); bunları ne kadar düşünürsem düşüneyim, anlamam mümkün değildi. Düşüncelerinizi bir mantık çerçevesinde toplayıp da somut bir çözüm bulabileceğiniz türden bir soru değildi çünkü bu.

Öncelikle, ruhun ne olduğunu dahi idrak edemiyordum.

Eğer ruh diye bir şey varsa, onun şekli olmayan, şeffaf ve havada süzülen bir şey olduğuna dair belli belirsiz bir düşüncem vardı. Ama düşününce de bu varsayımdan öte bir şey değildi. "Tanrı beyaz kıyafetler giymiş, uzun sakallı, asası olan, kır saçlı yaşlı bir adamdır" demekle aynı ölçüde basmakalıp bir klişeden farksızdı.

Koyasu'nun ruhunun bilinci vardı, o bilince göre hareket ediyordu. Nereden bakarsan bak buna kuşku yoktu. *Bilinç, beynin kendi fiziksel durumunun farkında olmasıdır* diye birinden alıntı yapmıştı Koyasu. Beyne sahip olmayan bir ruhun (diğer bir deyişle Koyasu'nun kendisinin) bu şekilde hâlâ bilince sahip olup hareket etmesi konusunda temel kuşkuları vardı. Kafa karışıklığı demek daha doğru olabilir. Evet, bir ölünün ruhu bile kendi var oluşundan emin değildi. Yaşayan bir insan olarak bunu ben nasıl bilebilirdim ki?

Benim, kırılgan bedenim ve kusurlu düşünce gücümle, bu dünyaya sıkı sıkıya bağlı olan benim, yapabileceğim tek şey, muhtemelen Koyasu'nun hayaletinin kendi koşulları ve durumunun uygunluğuna göre karşıma çıkmasını beklemekti. O sessizlikle dolu yarı bodrum katındaki kare odada eski odun sobasında odun yakarak.

* * *

Koyasu ortada görünmedi. Soeda'yla müdür odasında karşılıklı oturup sohbet etmemizin üzerinden bir hafta kadar geçmişti. O arada dağlarla çevrili şehirde kış günden güne yoğunlaştı. Bolca kar yağdı, bir gecede yaklaşık bir metre kar birikti. Bu kadar çok kar görmek, şimdiye kadarki hayatının çoğunu sıcak Pasifik kıyılarında geçiren biri olan benim için bir ilkti. Elime yassı alüminyum küreği alıp sabahtan itibaren kapıdan kütüphane girişine kadarki yokuştaki karları küredim. Hayatımda ilk kez kar kürü-

yordum.

Kütüphanede çalışanlar, Soeda'nın dışındaki yarı zamanlı çalışan kadınlardı sadece, geçici işe alınan yaşlı adamı saymazsak tek erkek çalışan bendim. Bazen pratik ve faydalı bir şeyler yapmak iyi hissettirir. Havada keskin bir soğuk vardı ama rüzgâr esmediği gibi gökyüzü gerçek olamayacak kadar açık ve güzeldi. Tek bir bulut bile görünmüyordu. Yoğun kar getiren bulutlar gitmiş gibi görünüyordu. Ya da tuttuğu tüm karı bırakmış ve ortadan kaybolmuştu.

Uzun zamandır ilk kez saf fiziksel güçle iş yapmak, zihnimi beklediğimden daha güzel bir şekilde boşalttı. Çok geçmeden gömleğim ter içinde kaldı. Üstümü çıkardım, sabah güneşinin altında kendimi sessizce kar küremeye verdim.

Sarı gagalı bir kış kuşu tiz sesiyle havayı yarıyor, çam ağacının dallarına yığılmış kar arada bir ağır ve ıslak bir sesle yere düşüyordu. Hiç gücü kalmayınca ellerini bırakan insanlar gibi. Çatı saçaklarından sarkan yaklaşık bir metre boyundaki buz sarkıtları, üzerlerine güneş ışığı vurunca bir silahın keskin ışığı gibi parlıyorlardı.

İçten içe daha çok kar yağmasını ve birikmesini diliyordum. Öyle olursa etrafımdaki sıkıntılı işlere kafa yormaz, ruhların şekillerini düşünüp kafamı karıştırmaz, zihnimi boşaltıp sadece kar küreğini elime alır gün boyu fiziksel bir işle meşgul olurdum. Bu tam olarak arzu ettiğim yaşamdı; elbette fiziksel gücüm ağır işlere yetebildiği sürece.

El arabasına kar doldururken açlık ve soğuktan dolayı yaşamını kaybeden tek boynuzlu yaratıklar geldi aklıma. Kışın gece bitip şafak söktüğünde içlerinden birkaçı yaşama alanlarında yerde yatıyor ve üzerleri karla kaplı oluyordu. Başkasının suçunu üzerine alıp da ölüp gitmiş insanlar gibi. O şehirde kar, buradaki kadar yoğun birikmese de öldürücü bir etkisi vardı.

Beyaz karla kaplı yerde tek başıma durdum, başımı kaldırıp masmavi gökyüzüne bakınca anlayamaz oldum: Ben şimdi hangi

dünyaya aittim?

* * *

Burası yüksek tuğla duvarın içi miydi yoksa dışı mı?

* * *

Kütüphanenin tatil gününe denk gelen pazartesi gününün sabahında, Soeda'ya çizdirdiğim haritayı alarak Koyasu'nun mezarının bulunduğu mezarlığa gittim. Elimde istasyon önündeki çiçekçiden aldığım küçük bir demet çiçek vardı.

Elimde çiçekle sabahleyin şehrin tenha caddelerinde yürürken farklı biriymişim gibi hissettim. Mesela, on yedi yaşındaymışım da güneşli bir tatil sabahı elimdeki çiçek demetiyle kız arkadaşımın evine gidiyormuşum gibi; bana öyle geliyordu. Mevcut gerçeklikten ayrılmış, farklı bir zaman ve mekâna çekilip alınmış olmak gibi tuhaf bir his.

Ya da benmişim gibi davranıyordum ama ben, ben değildim. Aynanın içinden bana bakan ben, gerçek ben olmayabilirdi. O sonuna dek bana benzeyen, benimle aynı hareketleri yapan başka biriymiş gibi hissetmekten alıkoyamadım kendimi.

* * *

Mezarlık, şehrin dışında, dağın eteğindeydi. Budist tapınağının girişinde, taş merdivenleri çıkmak zorunda kaldım. Birkaç gün öncesinin karı erimiş, kalanlar iyice buza dönmüş, taş basamakların kimi kısımları kaygandı. Tapınağın arkasındaki hafif yamaçta bir mezarlık vardı ve mezarlığın en ucunda Koyasu Ailesi'ne ait mezarlar sıralanmıştı. Oldukça geniş bir alandı burası ve bakımlıydı, bu da Koyasu Ailesi'nin bu bölgede prestijli

bir aile olduğuna işaret ediyordu. İçlerinde karı koca Koyasu ve oğullarının mezarı da vardı.

Soeda'nın dediği gibiydi, yeni yapılmış büyük bir mezar taşıydı, uzaktan da görülüyordu. Muhtemelen Koyasu öldüğünde üçünün kemikleri bir araya getirilmiş ve yeni bir mezar yapılmıştı. Koyasu'nun ölümüyle üçü tekrar bir araya gelmişlerdi demek. Koyasu muhtemelen bunu her şeyden çok istemiş olmalı diye düşündüm. Onun adına sevindim (belki de Koyasu'nun kendisi böyle olmasını istemişti önceden).

Gösterişten uzak sade bir mezar taşıydı ama pahalı olduğu da ilk görüşte anlaşılıyordu. *2001: Bir Uzay Destanı*'ndaki monolit gibi pürüzsüz ve yassı taşa, üçünün adı düz harflerle kazınmıştı.

Tatsuya KOYASU

Miri KOYASU

Şin KOYASU

Üzerinde *furigana*[3] olmadığından (hiç üzerinde furigana yazan mezar taşı görmemiştim) karısının adı "観理 - Miri" diye okunuyor olmalı diye düşündüm. Başka bir okuma şekli düşünemedim. "Miri KOYASU" diye tekrar ettim içimden birkaç kez. *Tefekkür* demekti; derin anlamı olan bir addı. Böyle adı olan bir kadının kendi eliyle yaşamını almak zorunda kalması, ne kadar üzücüydü.

Üçünün adının altında doğum ve ölüm yılları net bir şekilde yazılmıştı. Koyasu'nun eşi ve çocuğu aynı yıl ölmüştü. Soeda'nın anlattığı gibi neredeyse aynı zamanda bu dünyadan ayrılmışlardı. Birine kamyon çarpmıştı, diğeriyse nehrin kabaran sularına bırakmıştı kendini. Ve geride bir başına kalan Koyasu, onlardan uzun zaman sonra ölmüştü. Mezar taşının önünde dikildim, uzun bir süre sayılara baktım. Sayıların kendisi pek çok şeyi dile getiriyordu. Bazen sözcüklerden ziyade sayılar daha etkili konuşabilir.

---

3. Japonca ideogramların üzerinde kana alfabesiyle yazılan sözcüklerin okunuşu. Özellikle istisnai okunuşu olan Japon adlarında ve sözcüklerde kullanılır. (ç.n.)

Kuşku yoktu; Koyasu bu dünyadan ayrılmıştı. Bugüne dek karşı karşıya gelip konuştuğum, onun hayaletiydi. Veya ölmeden önceki bedenine bürünmüş ruhuydu. Mezarının önünde değiştirilemeyecek bu gerçeği bir kez daha kabul ettim.

Yanımda getirdiğim çiçek demetini Koyasu Ailesi'nin mezarının üzerine bıraktım, sonra mezarın önünde ayakta durup gözlerimi kapattım, susup ellerimi birleştirdim. Yakında bir koruda adını bilmediğim bir kış kuşu keskin bir şekilde öttü. Daha ne olduğunu anlamadan gözümden bir damla yaş düştü. Sıcak, iri bir gözyaşıydı. Yavaşça çeneme süzüldü, sonra yağmur damlası gibi yere düştü. Sonraki gözyaşı da öncekiyle aynı rotayı çizip yere düştü. Derken gözyaşlarım peş peşe akmaya başladı. Çok uzun zamandır ilk kez bu kadar çok gözyaşı döküyordum. Sahi, bundan önce en son ne zaman ağlamıştım acaba? Gözyaşlarının bu kadar sıcak olduğunu unutmuştum.

Evet, gözyaşları da kan gibi aynı sıcak bedenden sıkılarak çıkarılır.

Başımı hafifçe sallayarak düşündüm: Acaba ben mezarın başında dururken Koyasu beni bir yerlerden izliyor muydu? Tuhaf bir histi bu. Genellikle ölmüş yakınlarımızın yasını tutmak için mezarlarını ziyaret ederiz. Onlara, "Huzur içinde yat" diye iyi dilekte bulunuruz. Ama Koyasu hem bir ölüydü hem de ölülerin dünyasından canlıların dünyasına gelip gidiyordu. Birilerine bir şeyler söylemek için, sanırım. Söylemek zorunda olduğu bir şey vardı. Bu durumda, onun gibi bir varlığın mezarı başında ne diye dua edebilirdim?

* * *

Ayağımın kaymaması için her bir adımıma dikkat edip tapınağın merdiveninden inip şehre döndüm. İstasyonun yakınındaki kapalı çarşı içinden yürürken, kuru gıda dükkânıyla ya-

tak malzemeleri satan dükkân arasına sıkışmış küçük bir kahve dükkânı gördüm. Önünden defalarca geçmiş olmama karşın öyle bir dükkân olduğunu her nasılsa fark etmemiştim. Sanırım önünden geçerken düşüncelere dalmış oluyordum (bu durum benim için sık sık geçerliydi). Ön tarafı boydan boya cam, aydınlık bir dükkândı, dışarıdan görülen tezgâh sandalyelerine ek olarak üç küçük masası vardı. Adına baktım, hiçbir yerde göremedim. Kapısında KAHVE DÜKKÂNI yazıyordu yalnızca. Adı olmayan bir kahve dükkânı. Hafta içi ve sabah saatleri olduğundan içeride müşteri görünmüyordu, tezgâhın ardında bir kadın çalışan vardı.

Cam kapıyı itip içeri girdim. Mezarlıkta üşüyen bedenimi ısıtmaya ihtiyacım vardı. Tezgâhta en dipteki sandalyeye oturdum, sıcak bir kupa kahve ve vitrinden yabanmersinli bir çörek sipariş ettim.

Tavana yakın yerleştirilmiş küçük hoparlörlerden Dave Brubeck Dörtlüsü tarafından çalınan eski bir Cole Porter şarkısı kısık sesle içeri yayılıyordu. Paul Desmond'un berrak bir suyun akışını andıran alto saksafon solosu. Çok iyi bildiğim bir şarkı olmasına karşın adını bir türlü hatırlayamadım. Ama adını hatırlayamasam da sakin bir tatil günü sabahına uygun bir parçaydı. Çok uzun zaman öncesinden bugünlere ulaşmış güzel ve hoş bir melodi. Bir süre hiçbir şey düşünmeden müziğe kulak verdim.

Servis edilen kahve sert, orta derecede acı ve sıcaktı, yabanmersinli çöreğiyse taze ve yumuşaktı. Kahve basit, beyaz bir kupadaydı. Orada daha yalnızca on dakika geçirmiştim ama içim ısındı.

"İkinci kahve yarı fiyatına" dedi tezgâhtaki kadın.

"Teşekkürler" dedim. "Çörek çok lezzetliymiş."

"Yeni çıktı. Yakındaki fırında yapılıyor" dedi kadın.

Hesabı ödedim, dizime dökülen çörek kırıntılarını elimle süpürdüm, kafeden çıktım. Ben çıkarken, pötikareli önlük giyen kadın, tezgâhın arkasından bana gülümsedi. Aydınlık kış sabahına

uyan, sıcaklık hissi veren bir gülümsemeydi. Yapmacık değildi.

Kadın otuzlu yaşlarının ortalarında görünüyordu. İnce bir bedeni, çok güzel denemese de hoş bir yüzü vardı. Hafif bir makyaj yapmıştı. Daha genç görünmek istese, makyajla bunu yapabilirdi ama böyle bir çabaya girmemişti. İyi bir his uyandırıyordu.

"Az öncesine dek bir mezarın başındaydım. *Gerçekte* ölmemiş bir insanın mezarı önünde" demek istedim kadına, kapıdan çıkmadan az önce. Kim olursa olsun, birine anlatmak istiyordum. Ama bunları kimseye söyleyemezdim.

43

O gece her zamanki gibi akşam on sularında yattım. Ama bir türlü uyuyamadım. Ender bir durumdu bu. Çünkü normalde yatar yatmaz uykuya dalan biriyimdir. Yatağın başucunda bir kitap durur hep, ama nadiren açıp okurum. Genelde sabah güneşiyle doğal bir şekilde uyanırım. Muhtemelen şanslı bir yıldızın altında doğmuş biriyim; pek çok insanın uykusuzluktan şikâyet ettiğini çok duymuştum.

O gece her nedense gözüme uyku girmedi. Bedenim doğal bir şekilde uyumayı istiyordu, ama bir türlü uyuyamıyordum. Muhtemelen aşırı derecede heyecan yaşadığım içindi.

Zihnimde açılan kocaman (olduğunu düşündüğüm) bir boşluğu doldurmak için gözlerimi kapatıp Koyasu'nun mezarını düşündüm. Koyasu Ailesi'nin mezarlarının üzerinde monolit gibi düz duran o mezar taşını. O yeni taşın pürüzsüz ışıltısını. Üzerine kazınmış aileden üç kişinin doğum ve ölüm tarihlerini. Onlara götürdüğüm küçük çiçek demetini, koruluğa gelip giden kış kuşunun keskin ötme sesini, tapınağın kısım kısım buzlanmış, birbiriyle uyumsuz taş basamaklarını düşündüm. Slayt fotoğraflarına bakar gibi her bir imgeyi sırayla takip ettim.

Bu sırada, birden, bir kuş ayaklarımın dibindeki çalılıktan bir anda havalanmış gibi, adını hatırladım. İstasyon yakınındaki kafede çalan Cole Porter'ın şarkısının adını. "Just One of Those Things." Sonra o şarkının melodisi, bilincimin duvarına yapışmış bir büyü gibi kulaklarımda defalarca, defalarca tekrarladı kendini.

Yatağın başucundaki saat akşam on bir buçuğu gösteriyordu. Uyumaya çalışmaktan vazgeçip yataktan çıktım, pijamamın üzerine hırkamı giydim, gaz sobasını yaktım, buzdolabından süt çıkardım, küçük bir tencerede ısıtıp içtim. Birkaç tane zencefilli kurabiye yedim. Sonra koltuğa oturdum ve kitabın kaldığım sayfasını açtım. Ancak bir türlü kendimi okumaya veremedim. Çeşitli imgeler, türlü sesler başımın içinde aralıksız geziniyordu. Farklı dünyadan gönderilen, anlamsız mesajlardı sanki bunlar. Sessiz bisikletlere binmiş yüzü olmayan haberciler, ardı ardına mesajları kapıma bırakıp çekip gittiler.

Okumaya çalışmaktan vazgeçip kitabı kapattım, koltukta oturmaya devam edip derin nefes alıp verdim. Dikkatimi topladım, ciğerlerimi olabildiğince şişirdim, kaburgalarımı esnettim. Bedenimdeki tüm havayı değiştirmek için. Huzursuzluğumu yatıştırmak için. Ama bir faydası olmadı.

Her zamanki gibi sessiz bir akşamdı. Bu saatte evin önünden araba da geçmiyordu. Ne köpek vardı ne de kuş. Sözcüğün tam anlamıyla çıt çıkmıyordu; tabii kafamın içinde durmadan çalan müziği hariç tutarsam.

Uyumak istiyordum ama ne kadar gayret edersem edeyim bunu yapamayacaktım. Ne viski ne brendi işe yarayacaktı. Bunu çok iyi biliyordum. Bu akşam, beni uyutmayan bir şey vardı. *Bir şey*...

* * *

Pijamamı çıkardım, mümkün olduğunca sıcak tutacak kıyafetler seçtim. Kalın bir kazak üzerine yün ceket giydim, kaşmir kayak beremi taktım, astarlı eldivenlerimi elime geçirdim. Sonra dışarı çıktım. Evde uyuyamadan öylece durmaya, neredeyse beş dakikada bir saate bakmaya daha fazla dayanamazdım. Bu durumda kapının dışına çıkıp soğukta amaçsızca gezinmek daha iyi olabilirdi.

Evden dışarı çıktığımda rüzgâr esmeye başladı. Öğle vaktinin

hoş sıcaklığı gitmiş, gökyüzünü kalın bulutlar kaplamıştı. Ne ay ne de tek bir yıldız görünüyordu. Sadece seyrek sokak lambaları ıssız yolun üstünü soğuk bir şekilde aydınlatıyordu. Arada bir dağdan esen rüzgâr, yaprakları dökülmüş dalların arasından geçerek soğuk hava getiriyordu. Her an kar yağsa şaşmazdım. Ağır kar botlarımın altında çakıl taşlarının çıkardığı ses, doğal olmayacak kadar yüksek bir şekilde yankılandı. Nehrin yarısı buzla kaplıydı ama akıntının sesi hâlâ kulaklarıma net bir şekilde geliyordu. Buz gibi soğuk bir geceydi, ama beklenenin aksine o soğukluğu hoş karşıladım. Soğuk hava bedenimi iliklerime kadar sıktı ve sisli, amaçsız düşüncelerimi geçici bir süreliğine de olsa felç etti. Soğuk rüzgâr gözlerimi yaşartıyordu, ama bu sayede az öncesine dek kulaklarımda durmak bilmeden çınlayan melodi bir yerlere kaybolup gitti. Kuzey şehrindeki kışın erdemi mi demeliydim buna?

Yürürken hiçbir şey düşünmedim. Kafamda hoş bir boşluk vardı sadece. Ya da hiçlik. Kar yağacağını sezdiren soğuk, demir bir kol gibi bilincimi şiddetli bir şekilde sıkıp ele geçirmişti. Oraya soğuktan başka sızacak bir his yoktu. Birden fark ettiğimde ayaklarım otomatik olarak kütüphaneye yönelmişti. Giydiğim kar botları, onların sahibi olan benden daha net bir iradeye sahipti sanki.

Paltomun cebinde kütüphanedeki odaların anahtarlarının olduğu demet vardı. İçlerinden en kalın olanını kullanıp demir kapıyı açtım, kütüphanenin bahçesine girdim. Hafif eğimli yoldan yürüdüm, girişteki sürmeli kapıyı açtım. Kol saatimin ibresi gece on iki buçuğu gösteriyordu. Elbette kütüphane ıssız ve karanlıktı. Sadece duvardaki yeşil acil durum ışığı zayıf bir şekilde parlıyordu.

O zayıf ışıktan yararlanarak hiçbir yere çarpmamaya çalışarak yavaşça yürüdüm, sürekli masanın üzerinde duran feneri el yordamıyla bulup aldım. Fenerle ayak ucumu aydınlatarak karanlık kütüphanenin iç tarafına doğru ilerledim. Gittiğim tek bir yer vardı. Elbette ki içinde o odun sobasının olduğu yarı bodrum kattaki kare oda.

44

İçten içe sezdiğim gibi elbette Koyasu orada beni bekliyordu.

Odun sobası sessizce yanıyordu, küçük oda yeterli derecede ısınmıştı. Ne soğuktu ne de fazla sıcak. Sobadaki eski elma ağacı kütüklerini yalayan alevler ne çok iriydi ne de çok minik. Koyasu, nasıl olduysa onu ziyaret edeceğim saati tahmin etmiş görünüyordu (ya da önceden biliyordu), ona göre odayı kısa bir süre öncesinden ısıtmıştı. Önemli bir misafir ağırlayan zeki bir ev sahibi gibi. Odaya hafif bir elma kokusu yayılmıştı, bu da yakınlık hissi uyandırıyordu. Dikkatli ama müdahaleci olmayan bir yakınlaşma.

Kapıyı itip açınca, "Hoş geldiniz" dedi Koyasu yuvarlak yüzüne yayılan bir gülümsemeyle. "Ben de sizi bekliyordum."

Koyasu her zamanki kıyafetlerini giymişti. Masanın üzerindeki koyu mavi beresi oraya yapışmış gibi duruyordu. Uzun yıllardır giydiği belli olan tüvit ceketi, ekose etek, kalın, siyah tayt, ince tabanlı beyaz tenis ayakkabıları. Palto göremedim. Bu binadan çıkıp soğuk rüzgâra karşı dışarıda yürümeyecekti muhtemelen. Bu yüzden kar botlarına da ihtiyacı yoktu.

"Sizi iyi gördüğüme sevindim" dedi Koyasu iki elini ovuşturup gülümseyerek. "Haydi oturun."

Sobanın önünde ağır paltomu çıkardım, atkımı çözdüm. Eldivenlerimi çıkardım. Ahşap sandalyeye oturup Koyasu'ya sordum.

"Bu gece buraya geleceğimi önceden biliyordunuz değil mi?"

Koyasu hafifçe başını sallayarak onayladı.

"Fark ettiğiniz gibi ben bu kütüphaneden ayrılmıyorum. Daha doğrusu ayrılamıyorum, insan biçiminde olsam da olmasam da. Sizin bu gece burada olacağınızı hissettim, var gücümle biçim aldım ve tüm kalbimle sizi karşılamaya hazırlandım."

"Bugün nedense bir türlü uyuyamadım, biraz gezineyim diye düşündüm, sıcak tutacak bir şeyler giyip çıktım evden, ayaklarım beni buraya, kütüphaneye getirdi."

Koyasu hafifçe başını salladı. "Bu sabah tapınaktaki mezarlığa gidip bizim mezarlarımızı ziyaret ettiniz değil mi?"

"Bu konuda ne diyeceğimi bilmiyorum ama evet, mezarınızı ziyaret ettim. Aşırıya kaçan bir hareket oldu belki de."

"Hayır, hayır, yok öyle bir şey" dedi Koyasu gülümseyerek. "İlginiz için yürekten teşekkür ederim. Çiçek bile getirmişsiniz."

"Mezarınız harika" dedim. Ölü birine mezarını övmek çok tuhaf bir hisli. "O taşı bizzat siz mi seçtiniz?"

"Evet, öyle. O mezar taşını henüz yaşadığım sırada seçtim, ödemesini önceden yaptım. Üçümüzün adını, doğum ve ölüm tarihlerini kazdırdım. Bunların dışında tek bir şey bile yazılmamasını rica ettim samimi olduğum taş ustasından. Her şeyi benim istediğim gibi yaptı. Öldükten sonra kendi gözlerimle kendi mezar taşımın bitmiş halini kontrol edebilmek de, çok tuhaf bir şey."

Koyasu keyifli bir şekilde kıs kıs güldü, ben de ona eşlik ederek gülümsedim.

Ona şunu sordum. "Mezara girince üçünüz yine bir arada oldunuz, değil mi?"

Koyasu, başını hafifçe salladı. "Şey, böyle düşünmekte haklısınız ama aslında öyle olmadı. Mezara giren, neticede, üç kişinin kemiklerinden başka bir şey değil; kemikle ruh arasında bir bağ yok. Kemik kemiktir, ruh da ruh; madde ve madde olmayan şey. Bedenini yitirmiş ruh, kaybolup gider. Bu yüzden de ölümden sonraki dünya var olsa da bizler yaşadığımız zamandaki kadar yalnızız. Karım ve çocuğumu hiçbir yerde görmedim. Mezar ta-

şına üçümüzün adı yazıldı sadece. Ve nihayet benim ruhum da, belirli bir süre geçtikten sonra bir yerlere gidip kaybolacak, hiçe dönüşecek. Ruh denen şey önünde sonunda geçici bir şeydir, hiçlikse sonsuzdur. Aslında *sonsuz* ifadesini fazlasıyla aşar."

Söyleyecek bir şeyler aradım ama bu duruma uygun bir şey bir türlü gelmedi aklıma. Ama Koyasu uzun bir süre sessizliğe bürününce bir şey söylemeden edemedim.

"Bu çok acı verici bir şey olmalı."

"Evet, yalnızlık çok zor ve acı vericidir. Yaşasan da ölsen de, bedenini kemiren o zorluk ve acının farkı yoktur. Yine de, bir zamanlar birini yürekten sevmiş olduğumuza dair güçlü ve canlı anılar kalır geriye. O his, her iki avucumuzun içinde sıkıca gömülü kalır. Ve o sıcaklığın olup olmaması, ölümden sonra ruhun durumunda büyük bir fark yaratır."

"Dediğinizi anladığımı düşünüyorum."

"Siz de eskiden birini çok sevmiştiniz ve hâlâ sevilmiş olduğunuza dair o güçlü anılarınız var, değil mi? Ve o sevdiğiniz kişinin ruhunun peşinden, uzaklara, çok uzaklara seyahat edip sonra tekrar buraya döndünüz."

"Bunu da biliyorsunuz demek."

"Evet, biliyorum. Daha önce de dediğim gibi, bir kez kendi gölgesini kaybeden birisini ilk görüşte tanırım. Böyle insanlar, doğal olarak, pek bulunmaz. Özellikle de *hâlâ yaşayan* insanlar arasında."

Bir şey demeden sobanın ateşine baktım. Bedenimde zamanın durduğunu hissettim. Zamanın akışı bir engelle karşılaşmış gibiydi.

"Oraya gidip tekrar buraya dönmenin yaşayan bir insan için ne kadar zor olduğunu biliyor musunuz?" diye sordu Koyasu. "Oraya gitmek zordur, ama buraya dönmek de zor iştir. Normalde olacak iş değildir."

"Gerçi neden, nasıl buraya döndüğümü ben de bilmiyorum"

dedim dürüstçe. "Gölgem benimle vedalaştı, derin göletin içine tek başına daldı, ürkütücü yer altı kanalı tarafından yutuldu. Kesin kararını verdi ve bu dünyaya dönmek için büyük bir tehlikeyi göze aldı. Ben çok düşündüm ve o dünyada, o duvarla çevrili şehirde kalmayı seçtim. Ama sonra gözümü açıp bakınca, etrafa göz atınca, kendimi bu dünyaya dönmüş buldum. Ve gölgem, yine gölgem olmuştu. Hiçbir şey olmamış gibi. Uzun, canlı bir rüya görmüşüm gibi. Ama hayır, bu bir rüya değil. Bunu çok iyi biliyorum. Birileri bunun bir rüya olduğunu bana düşündürmeye çalışsa da."

Koyasu kollarını kavuşturmuş, gözlerini yummuş söylediklerimi dinliyordu. Konuşmaya devam ettim.

"Neden böyle olduğunu bilmiyorum. Kendi isteğimle o dünyada kalmaya karar vermiştim oysaki. Yine de bu dünyaya döndüm. Güçlü bir yay tarafından geri sıçratılmış gibi. Bu konu üzerine çok düşündüm, ama neticede benim irademi aşan başka bir iradenin harekete geçtiğinden başka bir sonuca varamadım. Ama bu iradenin ne olduğunu hiç bilmiyorum. Ayrıca o iradenin amacını da."

"Belki sizin o şehre girebilmeniz de o başka iradenin hareketiyle mi olmuştu, ne dersiniz?"

"Muhtemelen" dedim. "Bir gün, derin bir uykudan uyandım ve kendimi bir çukurda yatarken buldum. Duvarla çevrili şehrin kapısının yanına kazılmış bir çukurdu bu. Orada Kapı Muhafızı buldu beni ve şehre girmek isteyip istemediğimi sordu. Girmek istediğimi söyledim. Biri ya da bir irade beni o çukurun içine taşımış olabilir. Ondan sonraysa, Kapı Muhafızı'nın sorusuna cevap verip de şehre girmeye karar veren benim irademdi elbette."

Koyasu bunun üzerine bir süre düşündü.

"Aa, bunun ne anlama geldiğini, o iradenin ne olduğunu, amacını ben de bilmiyorum. Ben bedeni olmayan bir ruhtan başka bir şey değilim, ölmek bana özel bir bilgelik katmadı. Ama an-

lattıklarınızdan yaptığım çıkarım şu oldu. Aslında bunların hepsinin gerçekleşmesini yüreğiniz istemişti. Yüreğiniz (siz farkında olmasanız da) bunu arzulamıştı, bu yüzden yaşandı hepsi. İtiraz edebilirsiniz tabii. O gizemli şehirde bulunmayı kendi iradenizle tercih ettiğinizi söyleyebilirsiniz. Ama belki sizin gerçek iradeniz o değildi. Yüreğiniz, en derininde o şehirden çıkıp bu tarafa gelmeyi istemiş olabilir."

"Diğer bir deyişle benim irademi aşan, çok güçlü başka bir irade denen, benim dışımda değil, içimde bulunuyor, öyle mi?" diye sordum.

– "Evet, tabii ki bu sonuna dek benim kişisel varsayımımdan başka bir şey değil. Ancak konuşmanızı dinleyince, başka türlüsünü düşünemiyorum. Bence siz büyük ihtimalle kendi iradenizle o tuhaf şehre girdiniz ve kendi iradenizle bu tarafa geldiniz. Sizi geri döndüren o yay, kendi içinizdeki özel bir güç olmalı. Yüreğinizin derinliklerindeki güçlü bir arzu, o muazzam gidiş ve dönüşü mümkün kılmış. Mantığınızın ve aklınızın ötesindeki bir diyarda."

"Bundan emin misiniz?"

"Hayır, bu sadece kişisel varsayımımdan başka bir şey değil. Güven verici olmayabilir. Ama içten içe öyle olduğunu hissedebiliyorum, ölümden sonra ruhun içten içe hissetmesi diye bir şey varsa tabii. Evet, bu olabilir. Elbette herkese olacak diye bir şey yok. Güçlü irade ve gerçek bir arzuya sahipseniz."

"Size bir sorum var" dedim bir süre düşündükten sonra.

"Buyurun, sorun."

"Ölen karınızı ve çocuğunuzu seviyordunuz. Hem de yürekten seviyordunuz, öyle değil mi?"

Kararlı bir şekilde başını sallayarak onayladı. "Evet, tam da öyle. Kendi küçük yaşamımda hiç kimseyi o ikisinden daha çok sevmedim. Bundan eminim."

"O ikisiyle gerçekten aile kurdunuz ve o sevgiyi beslediniz. İstikrarlı ve verimli bir sevgiydi bu."

"Ah, biraz abartılı bir söylem oldu ama evet dediğiniz gibiydi. Elbette ki küçük ailemizde her şey mükemmel değildi. Bazen problem de yaşıyorduk. Neyse, önemsiz ayrıntıları bir kenara bırakırsak, bizimki verimli ve ödüllendirici bir sevgiydi."

"Ne harika. Benim durumum ne yazık ki öyle değil. On altı yaşındaydım, o kızla şans eseri tanıştım ve ilk görüşte âşık oldum. On altı yaşındaki gençlerin sıklıkla başına gelir bu. Ama gerçekten şanslıydım ki o da beni sevdi. Benden bir yaş küçüktü. Birkaç kez çıktık, el ele tutuştuk, öpüştük. Harikaydı, rüya gibiydi. Ama neticede, hepsi buydu. Bedenlerimiz bir olmadı, birlikte olmadık. Ve yine açıkçası, onun gerçekte nasıl biri olduğunu bile bilmiyorum. Kendisi hakkında pek çok şey anlattı ama hepsi de onun ağzından anlatılan şeylerdi. Objektif gerçekler olup olmadığını teyit etme durumum olmadı.

O zamanlar ben henüz on altı, on yedi yaşlarındaydım, dünyanın ne olduğu hakkında pek bilgim olmadığı gibi kendim hakkında da pek bir şey bilmiyordum. Her şeyin ötesinde derinden, çok güçlü biçimde ona kapılmıştım. Başka hiçbir şey düşünemeyecek kadar. Böylesi saf ama nasıl bakarsan bak olgunlaşmamış bir aşktır. Sizinki gibi olgun bir sevgi değildi. Zaman tarafından sınanmamış, çeşitli gerçek engellerle karşılaşmamış, onlu yaşlarındaki çocukların tatlı aşklarından başka bir şey değildi. Geçici bir *baş ağrısı* gibi bir şey de olabilirdi. Ve bunun üzerinden yaklaşık otuz yıl geçti.

O bir gün, veda bile etmeden, gideceğini ima bile etmeden, gözümün önünden kayboldu. Ondan sonra onunla bir daha hiç görüşmedik. Ondan tek bir haber bile gelmedi. Ve ben, şu anda, artık orta yaşa adım attım. Böyle bir insanın, çocukluk anılarını aramak üzere bu dünyayla o dünya arasında gidip gelmesi, normal bir şey mi sizce?"

Koyasu ya da onun ruhu, kollarını kavuşturdu, derin bir iç çekti. Sonra konuştu.

"Size bir şey sormak istiyorum."

"Ne isterseniz sorabilirsiniz."

"Şimdiye kadar hiç başka bir kadına onunla aynı derecede âşık oldunuz mu? Böyle bir tecrübeniz var mı?"

Bu sorusu üzerine biraz düşündüm. Düşünmeme gerek yoktu ama. Sonra konuştum.

"Hayatımda birkaç kadınla görüştüm, sevdiklerim de oldu. Yakın ilişki yaşadıklarım da. Ama o kıza karşı hissettiğim güçlü duyguları bir daha hiç hissetmedim. Diğer bir deyişle, kafamda boşluk hissi yaratacak, gündüz vakti derin rüyadaymış gibi hissettirecek kadar karışık hislerim olmadı.

Neticede ben o yüzde yüzlük duyguların bana yeniden uğramasını şimdiye kadar beklemeyi sürdürdüm. Ya da bir zamanlar bana bunları hissettiren o kadının gelmesini."

"Ben de aynı durumdaydım" dedi kısık sesle. "Ben de karımı kaybettikten sonra bazı fırsatlarla başka kadınlarla tanıştım. Öyle çok değil, birkaç kişiyle. Bunun dışında epey çok kişiyle görücü usulü evlendirmeye çalışan aracılar da oldu. Karımı kaybettiğimde ben henüz kırklı yaşlardaydım, köklü bir ailenin vârisi olarak bu küçük şehirde belirli bir sosyal statüye sahiptim. Bu yüzden de yeni bir eşimin olmasına doğal gözüyle bakıyordu etrafımdakiler. Bana yaklaşan kadınlar da yok değildi.

Tüm bunların içinde karıma karşı hissettiklerime yakın duyguları bana duyumsatan biri çıkmadı. Ne kadar güzel bir kadın da olsa, ne denli iyi karakterli bir kadın da olsa, ölmüş eşimin yaptığı gibi yüreğimi kıpırdatmadı hiçbiri. Ve bir noktadan sonra etek giymeye başladım. Bu dağlar arasındaki tutucu yerde, tuhaf kaçan bir görüntüyle şehirde dolaşan değişik bir adama, görücü usulü evlilik konusunu açacak kadar çılgın biri çıkmaz artık diye düşündüm."

Koyasu bunu dedikten sonra kıs kıs güldü. Sonra yüzü yeniden ciddileşti, konuşmasına devam etti.

"Demeye çalıştığım şey, bir kez katıksız, saf aşkı tadanların, deyim yerindeyse, kalplerinin bir parçası ışınlanır. Bir anlamda yanmış gibi olur. Özellikle de o aşk yarım kalmışsa. Böylesi bir aşk, o kişi için daha ötesi olmayan bir mutluluktur, ama aynı zamanda baş belası bir lanettir. Anlatabiliyor muyum?"

"Anlıyorum."

"Orada yaş, gençlik, zamanın sınaması, cinsel deneyim gibi şeyler artık önemli olmaktan çıkar. Önemli olan şey bunun sizin için yüzde yüz olup olmadığıdır. Sizin on altı, on yedi yaşlarınızdayken o kıza karşı hissettikleriniz, son derece saftı, yüzde yüz saftı. Evet, siz yaşamınızın daha en başındaki aşamada, sizin için en iyi olan kişiyle karşılaşmışsınız. Denk gelmişsiniz demeli belki de."

Koyasu bir süreliğine sustu, öne doğru eğildi ve sobadaki alevlere bakarak bir şeyler düşünüyor gibi göründü. Gözlerine sobanın alevleri yansıdı.

"O, bir gün ansızın ortadan kayboldu. Geride ne bir mesaj ne de bir ipucu bıraktı. Neden öyle olduğunu bir türlü anlayamıyorsunuz. Tahmin dahi edemiyorsunuz.

Benim durumum da sizin yaşadığınıza benzer. Tek çocuğumu trafik kazasında kaybettikten sonra karım intihar yolunu seçti, böyle olunca da ne tek bir veda sözcüğü ne de bir not bıraktı geriye. Yatağın üzerinde, insan şeklindeki o küçük çukurda, sadece iki yeşil soğan bıraktı. Uzun, beyaz, harika görünen, taze soğanlardı.

Yataktaki yeşil soğanların ne anlama geldiğini kimse bilemedi. Ben de anlamadım. İçimde büyük bir sır olarak kaldı. O canlı beyazlık hâlâ aklımdaydı. Neden yeşil soğandı, neden yeşil soğan olmak zorundaydı? Eğer ölümden sonraki dünyada karımla karşılaşabilirsem, bunun anlamını sormayı istiyorum. Ama ölümden sonraki dünyada da ben hep böyle bir başına olacağım. Sır, sır olarak kalacak."

Koyasu kısa bir süre gözlerini kapattı. Aklımda kalan yeşil soğan imgesini bir kez daha kontrol etmek istercesine. Sonra gözlerini açıp konuşmaya başladı.

"Geride tek bir şey bile bırakmadan karımın bu dünyadan ayrılması, yüreğimde derin bir yara açtı. Gözle görülmez ama yüreğimde derin bir yara izi kaldı. Yüreğimin en derinine kadar inen bir yarık. Yine de ölmedim, uzun bir yaşamım oldu. O yaranın iyileşmeyecek, öldürücü bir yara olduğunu ilkin fark etmemiştim çünkü. Sonradan fark ettiğimdeyse çoktan uzun bir yaşamım olmuştu bile. Yaşamaya devam etmek için önüme raylar çekilmişti."

Bunları söyledikten sonra Koyasu'nun yüzünde hafif bir gülümseme belirdi.

"O günden sonra başka bir insan oldum. Tek cümleyle, bu dünyadaki hiçbir şeye tutkum kalmadı. Yüreğimin bir kısmı yanmıştı çünkü. Ve ben denen insan, yüreğine aldığı ölümcül ve derin yaradan dolayı yarı ölü haldeydi. Sonraki yaşamımda ilgi duyabildiğim yegâne şey, bu kütüphane oldu. Bu küçük kişisel kütüphanenin varlığı sayesinde yakın zamana kadar yaşayageldim. Bu yüzden, hislerinizi anlıyorum. Yüreğinizde açılan yaraların derinliğini hissedebiliyorum. Küstahlık etmek istemem ama *acınızı benim acım gibi hissediyorum*."

"Bunu bildiğiniz için mi beni bu kütüphaneye müdür olarak seçtiniz?"

Koyasu başını sallayarak onayladı. "Evet, sizi ilk gördüğüm anda anlamıştım. Bu kütüphanede benim yerimi alacak kişi olduğunuzu. Çünkü burası normal bir kütüphane değil. Birçok kitabın bir araya toplandığı kamusal bir alan değil. Burası herşeyden önce kayıp yüreklerin kabul gördüğü özel bir yer olmak zorunda."

"Bazen kendimi anlayamaz oluyorum" diye açıldım dürüstçe. "Belki de kendimi *gözden kaybediyorum* demeliyim. Bu yaşamda kendim olduğumu, *asıl ben olarak* yaşadığım hissini duymuyorum. Yalnızca bir gölge olduğumu düşündüğüm zamanlar olu-

yor. Böyle hissetmek beni rahatsız ediyor çünkü kendimin bir taslak biçimine bürünmüş, becerikli bir şekilde kendimi oynuyormuşum gibi geliyor bana."

"Gerçek benlik ve gölge, özünde madalyonun iki yüzüdür" dedi sakin bir ses tonuyla Koyasu. "Duruma göre rol değiştirirler. İnsanlar bunu yaparak acılarını aşar ve yaşama devam eder. Bir şeyin izini sürmek ya da *bir şeymiş gibi* davranmak bazen önemli olabilir. Endişelenmeye gerek yok. Ne olursa olsun, şu an burada olan sizsiniz, kendinizsiniz."

* * *

Koyasu bunları dedikten sonra birden sustu, yüzü buruşur gibi oldu. Tuhaf bir şey yutmuş gibi. Sonra omuzlarını birkaç kez kaldırıp indirdi, uzun, derin nefesler aldı.

"İyi misiniz?" diye sordum.

"Evet, iyiyim" dedi Koyasu nefesini düzenledikten sonra. "Sorun yok. Endişelenmeyin. Konuşmayı biraz uzattım sanırım. Özür dilerim, artık gitmem gerekiyor. Gitme zamanım gelmiş. Burada benim size söyleyebileceğim tek bir şey var; inancınızı sakın yitirmeyin. Bir şeye güçlü ve derinden inanırsanız, yolunuz kendiliğinden açılır. Böylece beklenen o şiddetli düşüş engellenecektir. Ya da o çarpmanın etkisi azalacaktır."

Beklenen o şiddetli düşüş engellenecektir. İyi de nereden düşeceğim? Ne dediğini anlamadım.

"Yakın zamanda yine görüşecek miyiz? Size sormak istediğim pek çok şey var daha."

Koyasu, masanın üzerindeki koyu mavi beresini aldı, alışkın bir el hareketiyle düzeltti. Sonra başına taktı.

"Evet, yine görüşeceğiz. Eğer benim gibi birinin size faydası olacaksa, severek yardımcı olurum. Ama bundan sonraki görüşmemizin ne zaman olacağından emin değilim. Beni farklı yönlere

taşıyan, incelikle değişen bir akış var, sizinle bu şekilde yüz yüze görüşüp konuşmak için belirli miktarda güç toplamam gerekiyor. Ama yakın zamanda görüşeceğimizi tahmin ediyorum."

Koyasu konuşurken bedeni giderek silikleşmeye başlamış gibi geldi. Onun içinden diğer tarafı biraz görmeye başlamıştım sanki. Ancak bu sonuna dek bir yanılsama da olabilirdi. Odanın aydınlığı yeterli değildi çünkü.

Koyasu, odanın kapısını açtı, dışarı çıktı. Sonra kapı kapanırken *gırç* diye bir ses duyuldu. Ardından derin bir sessizlik kapladı etrafı. Ayak sesi gelmedi.

45

Rafların önünde kitapları düzenlerken bir çocuk seslendi bana. Öğleden önce saat on biri biraz geçiyordu. Bej, bisiklet yaka kazak ve zeytin yeşili çino pantolon giymiştim. Boynumda plastik kütüphane görevlisi kartım asılıydı. Zarar görmüş kitapları raftan çıkarıp yenisiyle değiştiriyordum.

Çocuk minyondu, on altı ya da on yedi yaşlarında görünüyordu. Yeşil svetşört, soluk mavi kot pantolon, siyah basketbol ayakkabısı giymişti. Hepsi de çok eskimiş, bedenine uymamış gibi bir izlenim veriyordu. Birisinden ona geçmiş kıyafetler de olabilirdi. Svetşörtünün önünde sarı bir denizaltı resmi vardı. Beatles'ın Yellow Submarine'iydi.[4] Çocuğun gözünde gözlük vardı. John Lennon'ın eskiden taktığına benzeyen yuvarlak, metal gözlüğü, ince yüzüne biraz büyük gelmişti. 1960'lardan buraya yanlışlıkla ışınlanmış gibiydi.

Onu okuma odasında sıklıkla görüyordum. Her zaman cam kenarına oturur, ciddi bir yüz ifadesiyle kitap okurdu. Sayfayı çevirmediği zamanlarda neredeyse hiç kıpırdamazdı. Kitap okumayı çok seviyor olmalıydı. Hemen her gün sabahtan akşama dek kütüphanede olmasını garipserdim. Okulda olması gerekmez mi diye düşünürdüm.

Soeda'ya bir kere sordum. O çocuğun okulda olması gerekmiyor mu, diye. Soeda başını sallayarak cevap verdi. "Özel bir

4. Yellow Submarine (Sarı Denizaltı) Beatles'ın 1966 yılında çıkardığı Revolver adlı albümdeki şarkılardan biri. 1968 yılında *Yellow Submarine* adıyla bir animasyon filmine konu olmuştur. (ç.n.)

durumu var, okula gitmiyor. Onun için burası okul gibi bir yer. Ebeveyni de anlayışla karşılıyor burada oluşunu."

Muhtemelen okula gitmeyi reddetme durumuydu bu. Bu yüzden de daha fazla soru sormadım. Okula gitmese de her gün kütüphaneye gelip çalışıyorsa, sorun yoktu.

O günse, elinde kitap yoktu, bir şey düşünüyor gibi kitap raflarının önünden gelip geçiyordu ve durup, "Affedersiniz" dedi.

"Efendim?" dedim koltuğumun altında birkaç kitabı tutarak.

"Doğum tarihinizi öğrenebilir miyim?" dedi. O yaştaki bir oğlan çocuğu için fazlasıyla nazik bir dille ve özenle konuşuyordu. Sesinde tonlama yoktu. Sanki bir kâğıda yazılmış bir cümleyi okur gibi.

Birkaç kitabı koltuğumun altında tutarken dönüp doğrudan yüzüne baktım. Hoş bir yüzü vardı, iyi yetiştirilmiş biri izlenimi bırakıyordu. Suratının yapısına göre kulakları büyüktü. Saçları yakın zamanda kesilmiş gibiydi, düzgün kesilmiş, kulağının üst tarafındaki kısımları kısaydı. Minyon, açık tenliydi, boynu ve kolları çok uzundu. Teninde bronzlaşmış yer yoktu. Nasıl bakarsan bak sporsever bir hali de yoktu. Doğruca bana bakan gözlerinde tuhaf bir pırıltı vardı. Odağını net bir şekilde belirlemiş keskin bir pırıltı. Derin bir çukurun içindeki bir şeyi, doğrudan oraya odaklanıp arar gibi bakıyordu. Belki de ben, *o derin çukurun içindeki bir şey'dim.*

"Doğum tarihim mi?" diye sordum.

"Evet, doğduğunuz gün, ay ve yıl."

Şaşırmıştım ama ona doğum tarihimi söyledim. Neyin peşinde olduğunu bilmiyordum ama doğum tarihimi ona söylemekten bir zarar göreceğimi düşünmüyordum.

"Çarşamba" dedi birden.

Ne dediğini anlamamıştım, yüzümü hafifçe buruşturdum. Ben böyle yapınca biraz rahatsız oldu.

"Doğum gününüz, çarşamba günü" dedi. Aslında açıklama

yapmak istemezdim, dercesine sert bir tonlamayla. Bunu söyledikten sonra hızlıca yürüyüp okuma odasına döndü, cam kenarındaki masasına geçip kaldığı yerden kitabını okumaya başladı.

Ne olduğunu idrak etmem için biraz zaman geçmesi gerekti. Sonra birden anladım. Bu çocuk muhtemelen şu "takvim çocuk" denenlerdendi. Geçmişte veya gelecekte, hangisi olursa olsun ona bir tarih söylediğinizde, onun hangi gün olduğunu bir anda biliyorlardı. Bu onun özel yeteneğiydi. Buna *Savant Sendromu* deniyordu. *Yağmur Adam* filmindeki karakter de öyle biriydi. Zihinsel engeli olanları çoğunluktaydı, ama matematik ve sanat alanlarında sıklıkla alışılmadık, özel yetenek sergilerlerdi.

İnternetten doğum günüm gerçekten çarşamba mı diye kontrol etmek istedim, ama kütüphanede bilgisayar olmadığından bunu yapamadım (eve döndükten sonra kendi bilgisayarımdan baktım, doğduğum gün kesinlikle çarşambaydı).

Danışma bölümündeki Soeda'yı ofisin yakınına çağırdım, o çocuğun oturduğu yeri parmağımla işaret ettim.

"Şu çocuk var ya."

"Nesi varmış o çocuğun?"

"Nasıl desem. Hani şu Savant Sendromu denilen şey var sanırım onda."

Soeda yüzüme baktı. "Yoksa doğum tarihinizi mi sordu size?"

Ona olanları baştan sona anlattım.

Soeda anlattıklarımı dinledikten sonra ifadesiz bir şekilde konuştu. "O çocuk buradakilere sıklıkla doğum tarihlerini sorar. Sonra doğduğu günü tam olarak söyler. Ama hepsi bu kadar. Kimseyi rahatsız etmediği gibi sorun da çıkarmaz. Bir kez sorduğu kişiye de bir daha sormaz."

"Karşılaştığı herkese doğduğu tarihi sorar mı?"

"Hayır, herkese değil. İçlerinden seçip sorar. Kişiye göre sorduğu da sormadığı da olur. Bu kararı neye göre verdiğinden emin değilim."

"Anlıyorum" dedim. Alışıldık bir durum olmasa da Soeda'nın dediği gibi, bunu yapmakla bir sorun çıkarmıyordu. Neticede, sadece bir doğum tarihi ve sadece bir doğum günüydü konu olan.

"Bu arada hangi günde doğmuşsunuz?"

"Çarşamba" dedim.

"*Çarşamba çocuğu, hep kederlidir*" dedi Soeda. "O şarkıyı biliyor musunuz?"

Başımı hayır anlamında salladım.

"*Kaz Ana*'nın şarkılarından birinde geçer. *Pazartesi çocuğu güzel yüzlüdür, Salı çocukları zariftir, Çarşamba çocuğu hep kederli olur...*"

"Duyduğumu sanmıyorum" dedim.

"Yalnızca bir çocuk şarkısı işte. Tutarsız da. Ben pazartesi günü doğdum ama güzel bir yüzüm yok" dedi Soeda. Her zamanki ciddi yüz ifadesiyle.

"Çarşamba çocuğu, hep kederli olur" diye tekrarladım.

"Çocuk şarkısı. Yalnızca bir çocuk eğlencesi."

"Neden okula gitmiyor acaba? Zorbalık falan mı görmüş?"

"Hayır, öyle bir şey değil. Liseye giremedi."

Soeda elindeki tükenmezkalemi bıraktı, gözlüğünü düzelttikten sonra konuşmaya devam etti.

"Geçen yılın baharında devlet ortaokulunu zar zor bitirdi ama mahalledeki liseye devam edemedi. Ders notları dengesizdi çünkü. İyi olduğu derslerden mükemmel not alırken kötü olduğu derslerinin notları sıfıra yakındı. Okuduğu kitapların içeriğini, görsel hafızasından dolayı mıdır nedir, olduğu gibi ezberliyor ama edindiği bilgi o kadar çok ve detaylı oluyor ki bunları pratik düzeye bağlamakta güçlük çekiyor. Ve o bilgilerin çoğu aşırı derecede uzmanlık içerdiğinden, lise giriş sınavında işe yaramadı. Dahası, spor eğitimi almayı tümden reddetti. Bu yüzden de normal liseye devam edemiyor."

"Demek öyle. Ama kitap okumayı seviyor, değil mi?" dedim.

"Evet, kitap okumayı seviyor, her gün kütüphaneye gelir, ki-

tapları hızlıca okuyup bitirir. Bu yılın ortasında kütüphanedeki tüm kitapları okuyup bitirmiş olacak."

"Hangi tür kitaplar okuyor peki?"

"Her çeşit kitabı okur. Temelde her kitap olur onun için, özellikle seçip okumuyor yani. Besleyici bir içecek içer gibi, o kitaplardaki bilgileri özümser. Eğer bilgiyse, hangi türde olursa olsun, o haliyle alır."

"Bu bir yandan harika bir şey, ama bilginin zararlı olanı da vardır. Diğer bir deyişle, neyi alıp neyi almayacağını iyi bir şekilde seçemezse, demek istedim."

"Evet, tam da dediğiniz gibi. Bu yüzden ben, onun okuyacağı kitapları, ödünç vermeden önce bir bir inceliyorum. Sorun oluşturacak içerikte bilgi içeriyorsa, onu geri alıyorum. Örneğin, aşırı cinsellik veya şiddet içeren betimlemeleri olanları..."

"Bu şekilde kitabı zorla ondan almanız sorun olmuyor mu?"

"Hayır. O, benim dediğimi uysalca dinler" dedi Soeda. "Eşim ilkokulda iki yıl onun sınıf öğretmeniydi. Bu yüzden küçüklüğünden beri iyi tanırım. Kocam, çocuk için çok endişeleniyordu. Onun durumuyla nasıl baş edeceğini bilemediği zamanlar da oluyordu."

"Nasıl bir ailesi var?"

"Ebeveyni özel kreş işletiyor. Ayrıca bir küçük dershaneleri var. Mükemmel bir ailedirler. Üç oğulları var. Bu, en küçükleri. İki ağabeyi çok yetenekli, her ikisi de liseden yüksek notlarla mezun olup Tokyo'da üniversiteye devam ettiler. Biri üniversiteden mezun olduktan sonra medeni hukuk alanında avukat oldu. Diğeri henüz üniversitede. Tıp fakültesinde okuyor. Ama bu çocuk bir türlü liseye devam edemedi, okul yerine bu kütüphaneye devam ediyor, raflardaki her kitabı okuyor. Daha önce de dediğim gibi, bu kütüphane onun okulu."

"Ve okuduğu kitapların içeriğini olduğu gibi ezberliyor, öyle mi?"

"Mesela Toson Shimazaki'nin *Şafaktan Önce* kitabını okudu diyelim. Bu durumda o kitabı baştan sona, olduğu gibi ezberleyebiliyor. Epey uzun bir roman ama hepsi hafızasına giriyor. Her bir satırı kelimesi kelimesine söyleyebiliyor. Ama o kitabın okurlara ne anlatmak istediğini, o romanın Japon edebiyatı tarihi içindeki önemi gibi şeyleri anladığını sanmıyorum."

Benzer yetenekleri olan insanların olduğunu daha önce de duymuştum, ama ilk kez biriyle yüz yüze karşılaşıyordum. Soeda konuşmaya devam etti.

"Bazı insanlar bu tür özel yetenekten rahatsız olurlar. Özellikle burası gibi tutucu ve küçük şehir sakinleri, alışılmadık, sıra dışı olanları dışlamaya yatkındır, o yanlarına yaklaşırken pek çoğu oradan kaçar. Bulaşıcı hastalığı olan biriymiş gibi. En azından ona el uzatan kimse olmaz. Üzücü bir durum. Özünde sakin bir çocuk; insanların doğum tarihini sormaktan başka kimseye rahatsızlık da vermez."

"Ve okula gitmek yerine bu kütüphaneye gelip her gün eline geçen kitabı okuyor. Peki neden bu kadar çok miktarda bilgi edinmek zorunda hissediyor?"

"Hımm, bunu ben de bilmiyorum. Sanırım bunun cevabını kimse bilmiyor. Sadece, bilgiye karşı iflah olmaz bir merakı var demekten başka bir şey söyleyemiyorum. Bu kadar büyük bir bilgi yığınının o çocuk için iyi bir sonuç mu vereceğini, yoksa ona sorun mu getireceğini, kestiremiyorum. Bilgi depolama kapasitesinin bir sınırı olup olmadığı da belirsiz. Anlamadığım bir konu. Ama ne olursa olsun, bilme arzusu anlamlı ve önemlidir ve kütüphaneler de bunun için vardır."

Başımı sallayarak onu onayladım. Dediği gibiydi. İnsanların bilme arzusunu doyurmak için vardı kütüphaneler. Amaçları ne olursa olsun.

"Ama onun gibi öğrencileri kabul eden okullar da olmalı" dedim.

"Evet, birkaç uzmanlaşmış okul var. Fakat, ne yazık ki, bu yakınlarda tek biri bile yok. O okullardan birine girmek isterse, bu şehirden ayrılması gerekecek. Yatılı okul gibi bir yere girecek. Ama annesi ona aşırı derecede düşkün ve üzerine titriyor, gözünün önünden ayırmak istemiyor."

"Bu yüzden bu kütüphane, okulun yerini tutuyor."

"Evet, annesi Koyasu'yla eskiden beri yakındı, ondan bizzat rica etti. 'Oğlum eşi benzeri görülmemiş bir kitapseverdir. Kitap okumasına izin verildiği sürece sakindir. Bu kütüphanede ona rehberlik eder misiniz?' diye. Koyasu, çocuğun annesiyle uzun bir konuşmanın ardından bu rolü temelde kabul etti."

"Koyasu öldükten sonra onun mirasını siz devraldınız ve bu çocukla ilgileniyorsunuz."

"İlgilenme denecek kadar zahmetli bir şey yapmıyorum, ama mümkün olduğunca gözüm üzerinde oluyor. Okuduğu bütün kitapların kaydını tutuyorum. Ben de onu seviyorum. Garip denecek biri, arada bir inatçı da olabiliyor ancak güçlük çıkaracak kadar değil. Her gün gelip aynı yere oturur, tüm dikkatini kitap okumaya verir. Odaklanma gücü inanılmazdır. Gözünü sayfadan bir an bile ayırmaz. Okumasına engel olunmadığı sürece sakindir. Burada bir kez bile sorun çıkardığı olmadı."

"Yaşıtı arkadaşları yok mu?"

Soeda başını hayır anlamında salladı. "Bildiğim kadarıyla arkadaşı denebilecek yakınlıkta biri yok. Onunla konuşacak konusu olan yaşıtları yok ki. Dahası, ortaokulda sınıf arkadaşı olan bir kıza biraz güçlük yaşatmış."

"Sorun mu? Ne yapmış?"

"Aynı sınıftan bir kıza ilgi duymuş, ondan sonra sürekli onu takip etmiş. Öyle güzel ya da göze çarpan biri de değilmiş, ama o kızda olan bir şey çekmiş bizimkini. Takip etmiş desem de öyle ters bir şey yapmamış. Onunla konuşmaya da kalkmamış. Hiçbir şey demeden peşinden gitmiş yalnızca. Hemen ardından da değil,

araya biraz mesafe koyarak. Ama bunu yapınca tabii ki kızcağız kötü hissetmiş. Ebeveyni okul müdürüne şikâyete gelmiş, küçük bir sıkıntı yaşanmış. Bu şehirdeki herkes bilir bu durumu. Bu yüzden de bu çocuğun çocuklarının yakınında olmasını istemezler."

* * *

O günden sonra, her zaman pencere kenarında oturup kendini kitap okumaya veren o çocuğu biraz daha dikkatle gözlemlemeye başladım; ona fark ettirmeden, araya uygun bir mesafe koyarak.

Gördüğüm kadarıyla üzerinde hep *Sarı Denizaltı* resmi olan svetşörtü giyiyordu (çok seviyor olmalıydı bu svetşörtü). O zamana dek görünüşü dikkatimi çekmemişti ama Soeda'nın anlattıklarını dinledikten sonra kendini kitap okumaya vermesinde alışılmadık bir şey hissettim. Kitabı açıp okumaya başlayınca saatlerce duruşunu bozmuyordu (yanağına atsineği konsa bile fark etmeyecek kadar), sözcükleri takip eden bakışları düz, ifadeden yoksundu, bazen alnı ince ince terliyordu.

Bunların farkına varmam ancak Soeda'nın bana anlattıklarından sonra, bilinçli bir şekilde onu gözlemledikten sonra oldu. Eğer durumun farkında olmasaydım, sadece doğal bir şekilde baksaydım, herhangi bir farklılık hissetmeden geçip giderdim. Minyon bir çocuk, kütüphane masasında gözlerini kırpmadan kitap okuyor; hepsi bu olurdu. Ben de o yaşlarda aynı şekilde kendimi kaybetmiş gibi, uyumayı ve yemeyi unutarak kitaplara böyle kaptırırdım.

O çocuk doğum tarihimi sorduktan sonra bana bir daha hiç seslenmedi. Bir kez doğum tarihini öğrenince (ve doğduğu günü tahmin edince) o kişiye karşı merakını gidermiş oluyordu demek.

Sarı Denizaltılı Çocuğu kütüphanedeki okuma odası dışında ilk kez gördüğümde günlerden pazartesiydi, kütüphanenin kapalı olduğu günün sabahıydı.

46

O pazartesi sabahı da küçük bir demet çiçek alıp Koyasu Ailesi'nin mezarına gittim. Gökyüzü bulutlarla kaplıydı, rüzgârda hafif nem hissediliyor, her an yağmur yağacak gibi görünüyordu. Ama yanıma şemsiye almadım. Şemsiyem olmasa da yağmur ve kara karşı beyzbol şapkam ve yün paltomun kapüşonu vardı.

Önce mezarın önünde ellerimi birleştirdim, ailedeki üç kişi için dua ettim. Trafik kazasında talihsiz bir şekilde can veren beş yaşındaki oğulları, onun ölümüne çok üzülüp kendini taşkın nehre bırakan annesi ve dağ yolunda gezinirken kalp krizi geçirerek aniden ölen kütüphane müdürü; üçüne de şimdi tuhaf şekilde yakınlık duyuyordum. Oysaki yaşarken onlarla bir kez bile yüz yüze gelmemiştim.

Sonra her zamanki gibi önümdeki taş duvarın üzerine oturdum, pürüzsüz, siyah mezar taşıyla ya da onun içinde olabilecek Koyasu'yla konuşmaya başladım. Koruluğun içindeki o kış kuşu her zamanki gibi arada bir keskin sesle ötüyordu. Sanki az önce dünyada bir kırılma noktasına şahitlik etmiş gibi keder dolu bir çığlıktı bu. Ama onun dışında her yer sessizdi. Seslerin hepsi kalın bulutlar tarafından olduğu gibi emilmiş gibi.

O hafta kütüphanede yaşananları Koyasu'ya rapor ettim. Kayda değer bir şey yaşanmasa da ona söylemek istediğim birkaç şey vardı. Mesela, on yedi yaşındaki bir çocuk lobide gazete okurken birden kötüleşmiş, bir süre kanepeye uzanmıştı ama iyileşmeyince ambulans çağırmıştık (Hastanede hafif bir gıda zehirlenmesi

yaşadığı anlaşıldı). Kütüphanenin arka bahçesinde yaşayan çizgili dişi kedi beş yavru doğurmuştu. Çok şirinlerdi. Anneleri de yavruları da sağlıklıydı, biraz büyüdüklerinde kapıya ilan asıp onları verecek birilerini aramak durumunda kalacaktık sanırım. Hepsi bu kadar. Ne de olsa huzurlu bir şehrin huzurlu bir kütüphanesi. Önemli bir şey olmuyor (Arada bir kütüphane müdürünün hayaletinin ortaya çıkmasını saymazsak).

Ona yüksek tuğla duvarla çevrili şehirdeki yaşamımdan söz ettim. Orada ne kadar güzel bir nehrin aktığından, tek boynuzlu yaratıkların nasıl gezindiklerinden, Kapı Muhafızı'nın aletlerini ne kadar sivri bilediğinden, kütüphanedeki kızın benim için koyu bitki çayı yaptığından... Bu tür şeyleri teker teker, tüm detaylarıyla anlattım ona. Belki daha öncesinde de benzer şeyler anlatmış olabilirdim. Ama buna aldırmadan aklıma gelenleri olduğu gibi mezar taşına bakarak uzun uzun anlattım.

Kuşkusuz mezar taşı baştan sona sessizdi. Taş cevap vermediği gibi ifadesi de değişmiyordu. Anlattıklarıma kulak veren bir tek ben vardım. Buna rağmen aralıksız konuştum. O şehir hakkında söyleyeceğim çok şey vardı. Ne kadar anlatırsam anlatayım bitmeyecek kadar.

Kalın bulutlar rüzgârla güneye doğru hareket ediyorlardı. Bulutları öyle görünce insan dünyanın döndüğünü hissediyordu. Dünya yavaşça, kesin bir şekilde dönüyor, zaman hiç durmadan ilerliyordu. Bu ilerleyişi onaylarcasına her zamanki kuşlar daldan dala zıplıyor, arada bir keskin bir şekilde ötüyorlardı. Kış sabahının solgun hüznü, saydam bir pelerin gibi beni sarmıştı.

O sırada görüş alanımın köşesinde bir şeyin hareket ettiğini fark ettim. Hareketine bakılırsa o şey, bir köpek ya da kedi değildi. Görünüşe göre insandı. Küçük bir gölge, kesinlikle büyük bir bedene ait değildi. Onun dikkatini çekmemek için yönümü değiştirmeden sadece gözlerimle takip ettim hareketini.

O kişi bir mezar taşının gölgesine saklanmıştı ama mezar taşı

onun bedenini tümüyle gizleyecek kadar büyük değildi. Kıyafetinin görünen kısmından yeşil Sarı Denizaltılı svetşörtü seçebilmiştim. Hiç kuşkum yoktu.

Muhtemelen o çocuk da Koyasu'nun mezarını ziyarete gelmiş, tesadüfen karşısına mezarın başında oturan ben çıkmıştım. Başka biriyle temas kurmak, bu çocuğun en başarısız olduğu şeydi, bundan kaçınmak için de hızlıca yakındaki mezar taşının gölgesine saklanmıştı. Ne kadar süredir gizleniyordu acaba?

Koyasu'nun mezar taşının karşısında anlattıklarımı, tamamen kişisel itiraflarımı, duymuş muydu acaba? Yüksek sesle konuşmamıştım (diye düşünüyorum). Ve çocuk o kadar yakında da değildi. Ancak etraf ürkütücü derecede sessizdi (evet, kelimenin tam anlamıyla mezarlık kadar sessizdi). Ayrıca çocuğun kulakları bedenine göre epey büyüktü. Yoksa o kulaklarla anlattıklarımı baştan sonra duymuş muydu?

Gerçi anlattıklarımın hepsini duymuş olsa bile bunun kime ne zararı olurdu ki? Eğer duyan kişi normal biriyse, duvarla çevrili şehirle ilgili anlattıklarımı gerçek değil, hayali bir öykü olarak görürdü. Fantastik bir kurmaca diye düşünürdü. Ve beni de muhtemelen *hayalperestliğe meyilli biri* olarak tanımlardı. Bundan başkası olmazdı. Ancak bu hikâye, hassas görsel hafıza yeteneğine sahip bir çocuğun kulağına nasıl gelmişti acaba?

Taş mezardan yavaşça doğruldum, beyzbol şapkamı düzeltttim, gökyüzüne bakıp hava durumunu kontrol ettim, çocuğun varlığını hiç fark etmemiş gibi yaptım, mezarlıktan ayrıldım. Bilinçli olarak saklandığı yere doğru bakmadım ama onun hâlâ orada olduğunu, mezar taşının gölgesine gizlenmiş halde beni izlediğini, biliyordum. Ona sempati duymadan edemedim. En azından Koyasu'ya karşı hislerini, bunlar her ne ise, güçlü bir şekilde hissetmeye devam ediyordu. Öyle olmasa böylesine soğuk bir kış günü sabahında, şehrin dışındaki mezarlığa özellikle gelmezdi herhalde.

Tapınağın düzgün olmayan altmış küsur taş basamağından indim, her zamanki gibi istasyonun yakınındaki adı olmayan Kahve Dükkânı'na uğradım, sıcak sade kahve sipariş ettim, yanında yabanmersinli çörek yedim.

Tezgâhın arkasındaki pötikare önlüklü kadın bana gülümsedi. *Sizi hatırlıyorum* dercesine, doğal, içtenlik dolu bir gülümsemeydi. O sabah, tezgâhın arkasında çok meşguldü. Bu küçük dükkânı tek başına döndürüyor olmalıydı. Onun dışında çalışan birini görmemiştim. Duvardaki hoparlörden orta ses seviyesinde dinlendirici caz müziği yayılıyordu içeriye. Çalan şarkı, "Star Eyes" idi. Düzgün bir piyano üçlüsü konseriydi ama piyanistin adını bilmiyordum.

Kafede ısındıktan sonra hemen eve dönmedim, etrafta biraz gezinip kütüphaneye uğradım, arka bahçedeki kedilere baktım. Kediler, yağmur ve rüzgârdan korunmak için eski verandanın altına girmişlerdi. Birisi onlara karton kutu ve eski bir battaniyeyle yatak yapmıştı. Anne kedi insanlara karşı pek o kadar temkinli değildi (kütüphanedeki çalışan kadınlar ona her gün yemek verdiği için), ona yanaştığımda bana şöyle bir baktı sadece, heyecanlanmadı. Gözleri henüz tam açılmamış yavrular koku duyularını kullanarak, larvalar gibi annelerinin memesine üşüştüler, anneleriyse gözlerini kısmış yavrularına sevgiyle bakıyordu. Biraz uzaktan onları hiç bıkmadan izledim.

Sonra bir şey hatırladım. O duvarla çevrili şehirde, o kızın daha önceden dediği gibi, ne bir köpek ne de kedi görmüştüm. Tek boynuzlu yaratıklar vardı. Gece kuşları da. Ancak onlardan başka hayvana rastlamadım (gece kuşlarının ötüşlerini duymuştum sadece, onları da görmemiştim). Hayır, sadece hayvan değil, tek bir böcek bile görmemiştim. Neden acaba?

İhtiyaç olmadığı için. Söyleyebileceğim tek şey buydu. Evet, o şehirde gerekli olmayan şeyler yer almıyordu. İhtiyaç duyulanların, bulunması gerekenlerin dışındakilerin var olmasına izin ve-

rilmiyordu. Muhtemelen ben de oraya gerekliydim. En azından bir süreliğine.

* * *

Eve dönüp daha önceden pişirmiş olduğum çorbayı ocakta ısıttım. Sonra Sarı Denizaltılı Çocuk hakkında düşünmeye başladım. O çocuk acaba hangi gayeyle pazartesi sabahı erkenden Koyasu'nun mezarını ziyaret etmişti? Ritüel bir ziyaret miydi? (İçgüdülerim öyle olmadığını söylüyordu.) Acaba biliyor muydu? Koyasu'nun ruhunun henüz yaşamla ölüm arasındaki dünyada kaldığını ve arada bir yaşarkenki biçimini alarak bizlere göründüğünü?

Eğer biliyorsa bunu garipsemezdim. Koyasu'nun bir hayalete dönüşüp de yeryüzünde gezindiğini ben biliyordum, Soeda da biliyordu. Koyasu'ya emanet edilen bu çocuğun biliyor olması da kesinlikle şaşırtıcı olmazdı. Koyasu'nun yarım bıraktığı birkaç şey vardı, bu yüzden öldükten sonra ruhu, deyim yerindeyse o kalan işlerini yapmayı sürdürüyordu. Sarı Denizaltılı Çocuğun vasisi olmak da o *yarım kalan işlerinden* biri olabilirdi.

* * *

O çocuk daha sonrasında da gün aksatmadan kütüphaneye geldi. Kitap üstüne kitap okudu (öğle yemeği bile yemeden). Soeda, geçen sene bahar döneminde o çocuğun kütüphanede okuduğu kitapların listesini tutmuştu, bana gösterdi. Şaşırtıcı derecede çok ve yine insanı hayrete düşürecek denli farklı türde kitabın adı vardı listede. Immanuel Kant'dan Norinaga Motoori'ye, Franz Kafka'dan kutsal İslam metinlerine, genler üzerine yorumlardan Steve Jobs'ın biyografisine, Conan Doyle'un *Kızıl Dosya*'sından nükleer denizaltı tarihine, Nobuko Yoshiya'nın romanlarından

Ulusal Tarım Almanağı'na, Hawking'in *Zamanın Kısa Tarihi: Büyük Patlamadan Karadeliklere* adlı kitabından Charles de Gaulle'ün hatıratına kadar.

Tüm bu bilgilerin onun beyninde olduğu gibi depolandığını düşününce hayretten küçük dilimi yutacaktım az daha. Daha doğrusu, resmen başım dönmüştü. Dahası benim gördüğüm okuma listesi, bu kütüphanede okuduklarıyla sınırlıydı. Bunlara ilaveten, kütüphane dışındaki yerlerde daha ne kadar kitap okuduğunu Soeda bile idrak edemiyordu. Bu kadar çok bilgi onun için ne anlam taşıyordu acaba? Ne faydasını görüyordu?

Biraz düşündüm; on altı, on yedi yaşlarındayken ben de onun gibiydim galiba. Farklı ölçekte olsa da şimdi, "Neden o şeyleri okumaya kendimi o denli kaptırmıştım?" diye merak ediyorum. Elimden geldiğince kitap okumaya çalışıyor, çeşitli bilgileri aklıma yığıyordum. Hangi bilgi benim için değerli, hangisi faydasız, bunu seçecek beceri ve yeteneğe henüz sahip değildim çünkü.

Beki o da aynı şeyi, daha büyük ölçekte yapıyordu. Genç ve sağlıklı bilme arzusu, yorgunluk tanımaz. Ama yorulmadan ne çok bilgiyi içine alırsa alsın, bu ona yetmez. Çünkü dünya, akıl almayacak miktarda bilgiyle dolup taşar. Ne kadar özel yeteneğiniz olsa da kişisel kapasitenizin doğal bir sınırı vardır. Bu, deniz suyunu kovayla boşaltmaya çalışmak gibidir, kovanın ne kadar büyük ya da küçük olduğu fark etmez.

"Okuduğu kitap sıkıcı olduğundan yarıda bıraktığı olmuyor mu?" diye sordum Soeda'ya.

"Hayır, gördüğüm kadarıyla, bir kitaba başladığında sonuna dek okuyup bitiriyor. Yarıda bıraktığı olmuyor. O, kitapları çoğu insanın yaptığı gibi eğlenceli, sıkıcı ya da ilgi çekici gibi standartlarla değerlendirip de bırakmayı tercih etmez. Onun için kitaplar, her bir bilgi kırıntısının toplanması gereken bilgi kabıdır. Normal insanlar, örneğin Agatha Christie romanını ilginç bulanlar, sonrasında da onun romanlarını okumaya devam ederler. Ama bu ço-

cuğun durumunda, böyle bir şey söz konusu değil. Çünkü seçtiği kitaplar arasında bir bağ yok."

"Ancak bu kadar kapsamlı bir bilgi toplayıcılığı olan okuma sonsuza dek sürer mi acaba? Ya da böyle şeyler onun yaşına özgü geçici bir heves olup nihayetinde doğal bir şekilde sönümlenip gidecek mi? Ne kadar özel yeteneği olsa da bu kadar yoğun bilgi yığılmasının da sınırı vardır sanki."

Soeda hafifçe başını salladı. "Bunu ben de hiç bilmiyorum. Çünkü o çocuğun yaptığı şey, normal insanların sınırını fazlasıyla aşıyor."

"Koyasu yaşarken çocuğun kitap okumasıyla ilgili fikrini söylemiş miydi?"

"Hayır, o kişisel hiçbir şey *söylemez*" dedi Soeda. Şimdiki zamanda. Sonra ağzını hafifçe büzdü. "Kollarını kavuşturup gülümseyerek bize bakar sadece. Her zamanki gibi."

47

Pazartesi sabahı şehir dışındaki mezarlıkta, onu mezar taşının gölgesine saklanmış gördükten sonra o çocuk bana eskiye göre daha çok ilgi göstermeye başladı. En azından ben öyle olduğunu hissediyordum. Özel bir şey olmuş değildi. Gözlerini bana dikip beni gözetlemiyordu. Sadece bakışlarının bir anlığına bana yöneldiğini hissedebiliyordum. Pek çok durumda, arkamdan. Ama bu bakışta garip bir ağırlık ve keskinlik vardı, sanki ceketimin kumaşından geçip sırtımın derisine kadar ulaşıyordu. Ne var ki düşmanca ya da kötücül bir niyet hissetmedim. Muhtemelen meraktandı.

Belki de benim, Koyasu'yla yaşarken hiç karşılaşmamış olan benim, Koyasu'nun mezarını ziyaret etmeme şaşırmıştı. Yine benim Koyasu'nun mezarı başında uzun itiraflarda bulunmuş olmama. Tahminime göre bunlar ilgisini çekmişti.

* * *

Koyasu'nun mezarında anlattıklarımın ne kadarını duyduğunu bilemiyorum. Ama hepsini duymuş olsa da hiç duymamış olsa da benim için fark etmezdi. Nasıl bakarsam bakayım, duyduklarını başkasına söyleyecek türde biri değildi. Gerçekten de o çocuk neredeyse hiç kimseyle konuşmuyordu. Hatta dilsiz olduğunu düşündürecek kadar.

Soeda'nın anlattığına göre son derece az kişiyle, son derece kısıtlı durumlar dışında konuşmuyordu. O da kısık, boğuk, zar

zor duyulan sesle, mümkün olduğunca az sözcükle. Hiç kimseyle konuşmak istemediği günlerdeyse (böyle günleri yarı yarıyaydı), mesajlarını yazarak aktarıyordu. Bunun için cebinde hep küçük bir not defteri ve tükenmezkalem taşıyordu. Bana doğum tarihimi sorana dek sesini bir kez bile duymamıştım (her nedense sadece birine doğum tarihini sorduğu zamanda net bir şekilde konuşuyordu).

Bu yüzden Koyasu'nun mezarının başında söylediklerimin hepsini duymuş olsa da tümünü en ince ayrıntısına kadar ezberlese de başkasına anlatacağını hiç sanmıyordum.

* * *

Bir gün, öğle vakti okuma odasına baktım ama onu göremedim. Her zaman oturduğu pencere kenarındaki yerde açık kalmış bir kitap yoktu, kaz tüyü montu ve çantası da yoktu. Bu daha önce hiç olmamıştı. Normalde, öğle yemeği bile yemeden, gözünü dahi kırpmadan saat üçe dek kitap okumayı sürdürürdü.

"Onu bugün görmedim, bir şey mi oldu acaba?" diye sordum danışmadaki Soeda'ya.

Soeda hafifçe gülümsedi. "Arka bahçedeki yavru kedilere bakmaya gitti. Kedileri çok seviyor. Ama evinde besleyemiyor. Babası kedi sevmiyormuş. Bu yüzden de burada kedilere bakıyor."

Kütüphane binasından çıktım, ön girişten arka bahçeye dolandım. Ayak sesi çıkarmadan, gizlice. Sonra o çocuğun verandanın önünde çömelmiş kedilere baktığını gördüm. Üzerinde her zamanki yeşil şvetşörtü vardı, lacivert ceket giyiyordu. Hiç hareket etmeden tamamen odaklanmış bir şekilde kedileri izliyordu. Sanki dünyanın yaradılışına tanıklık ediyor gibi. Hiçbir detayı kaçırmamaya kararlı bir halde.

On ya da on beş dakika boyunca kalın çam ağacının gövdesinin ardından onu izledim; o sırada o yerde çömelmiş halde hare-

ketsizliğini korudu. Tıpkı okuma odasında kitap okumaya daldığı zamanlardaki gibi.

"Her zaman bu şekilde izler mi kedileri?" diye sordum binaya döndükten sonra Soeda'ya.

"Evet, sanırım her gün, bir saat kadar kedileri izliyor. Büyük bir hevesle. Dikkatini bir yerde toplayınca, yağmur da yağsa kar da yağsa, soğuk rüzgâr içine işlese de hiç umursamaz."

"İzliyor mu sadece?"

"Evet, sadece izliyor. Dokunmadığı gibi konuşmaz da. İki metre uzaktan kedilerin hareketlerini gözler yalnızca. Ciddi bakışlarla. Anne kedi de onun varlığına alışmış, yanına gittiğinde hiç irkilmez. Elini uzatıp sevse rahatsız olmayacağını düşünüyorum ancak tüm yaptığı belirli bir mesafeden onu izlemek oluyor."

Çocuk oradan ayrıldıktan sonra arka bahçeye geçtim, aynı onun yaptığı gibi yere çömeldim, mümkün olduğunca sessizce kedileri gözlemledim. Yavru kedilerin gözleri biraz açılmaya başlamış, tüyleri eskisine göre daha da parlıyordu. Anne kedi nazikçe gözlerini kıstı, yavrularının tüylerini yalamaya devam etti. Daha yakınlarına gidip kedilere dokunma isteği duysam da kendimi tuttum. O çocuk, kedileri büyük bir hevesle uzun uzun izlerken neler hissediyordu acaba diye zihnimde canlandırmaya çalıştım ama yapamadım.

* * *

Bir hafta sonra kütüphanede çalışan kadınlar yavru kedilerin fotoğrafını çekti, kütüphanenin girişindeki panoya "Kediler için koruyucu aile aranıyor" diye duyuru astılar. Kediler şirindi, fotoğrafta da iyi çıkmışlardı. Kısa sürede beş kedinin hepsi de sahiplendirildi ve yeni yuvalarına gönderildi. Anne kedi, yavruları art arda götürülürken hiç karşı koymadı ama sonuncu yavru da

gidince birkaç gün panik yaşadı. Bahçenin her yerini gezinerek onları aradı. Var gücüyle yavrularına seslendiğini duyan kütüphanedeki kadınlar, çare olmadığını bilseler de, anne kediye üzüldüler. Ancak anne kedi birkaç gün sonra vazgeçmiş gibi görünüyordu, çocukları doğurmadan önceki haline geri dönmüştü. Bir yıl sonra muhtemelen, aynı verandanın altında yine beş, altı kedi doğurup yetiştirecekti.

Sarı Denizaltılı Çocuk, yavru kedilerin gidişiyle ilgili ne hissetmişti acaba? Bilmiyordum; yavru kedilerin kaybolmasıyla ilgili tek bir kelime bile etmemişti. Arka bahçede kedileri izlemeye gitme alışkanlığı kaybolmuştu sadece. Sanki hiç öyle bir şey yaşanmamış gibi.

* * *

Sarı Denizaltı resimli svetşörtünü giymediği zamanlarda, *Sarı Denizaltı* adlı filmde oynayan başka bir karakterin fotoğrafının olduğu kahverengi svetşört giyiyordu. Karakter, mavi yüzlü, pembe kulaklı ve vücudunda kahverengi kıllar olan tuhaf bir yaratıktı. O filmi ben de seyretmiştim, ama o karakterin adını bir türlü hatırlayamadım. Nowhere Land'de yaşayan Nowhere Man'di. John Lennon'ın şarkısındaki gibi. Ama adını bir türlü hatırlayamadım.

Eve dönüp internette "*Sarı Denizaltı* filmindeki karakterler" diye arama yaptım. O mavi yüzlü, tuhaf yaratığın adının Dr. Jeremy Hillary Boob olduğunu öğrendim. Piyanist, botanikçi, klasik dönem edebiyatçısı, diş hekimi, fizikçi, hiciv yazarı... Her şeyi yapan bir hiç kimseydi.

Belli ki bu çocuk, *Sarı Denizaltı* adlı filmi çok seviyordu. Bu yüzden Sarı Denizaltı resimli svetşört giyiyordu. Arada bir de onun yerine Dr. Jeremy Hillary Boob illüstrasyonunun olduğu svetşörtü giyiyordu. Muhtemelen annesi çamaşır makinesine at-

mak için Sarı Denizaltı resimli svetşörtü ondan belirli aralıklarla alıyordu. Belki biraz da zorlayarak. O sırada da, deyim yerindeyse, en iyi diğer seçenek Dr. Jeremy Hillary Boob'lu svetşörtünü giymek oluyordu demek ki.

Dr. Jeremy Hillary Boob üzerine araştırma yaparken *Sarı Denizaltı* adlı filmi izlemek istedim, (ilk izleyişimin üzerinden yirmi yıldan fazla bir süre geçmişti ve konusunu neredeyse tamamen unutmuştum), şehirdeki tek kiralık video dükkânına gittim ama o film yoktu. Beatles'la ilgili filmlerden rafta sadece *A Hard Day's Night* ve *HELP!* vardı. Belki gözümden kaçmıştır diye görevliye sordum ama *Sarı Denizaltı* adlı filmin dükkânda olmadığını söyledi. O gencin o filmde ne bulduğunu birazcık da olsa öğrenmek istemiştim.

* * *

Çocuk neredeyse her gün aynı kıyafetleri giyiyordu. *Sarı Denizaltı* resimli svetşörtünü ya da Dr. Jeremy Hillary Boob resimli svetşörtünü. İkisinden birini. Ve soluk renkli kot pantolonunu, bilekli basketbol ayakkabısını. Bunların dışında bir kıyafet giydiğini hatırlamıyorum.

Soeda'nın anlattığına göre çocuğun ailesi varlıklıydı ve annesi oğlunu ölesiye seviyordu. Onun için yeni, temiz kıyafetler alması kolay bir şeydi. Demek ki çocuk bu giysileri seviyordu ve kendi isteğiyle her gün giyiyordu. Ya da alışık olmadığı yeni kıyafetleri giymeyi inatla red mi ediyordu? O kadarını bilmiyorum.

Neredeyse her gün aynı kıyafetlerle, omzunda aynı lacivert sırt çantasıyla kütüphane açılır açılmaz geliyordu. Hep aynı yere oturuyor, kimseyle konuşmuyor, raflardaki kitapları alıp okuyordu. Öğle yemeği yemiyor, yanında getirdiği sudan içiyordu arada bir. Saat üçü biraz geçince de kitabı kapatıyor, yerinden kalkıyor, sırt çantasını omzuna atıyor, sessiz bir şekilde kütüphaneden

çıkıp gidiyordu. Her gün bir öncekinin tekrarıydı.

Bu değişmeden ilerleyen gündelik rutininden hoşnut olup olmadığını, keyif alıp almadığını kimse bilmiyordu. Yüzünden hiçbir ifade okunmuyordu çünkü. Bununla birlikte her gün sabit bir düzeni tek tek doğru bir şekilde takip etmek, onun için her şeyden büyük bir anlam taşıyor olmalıydı. Belki de önemli olan şey, eylemin kendisinden veya yönünden ziyade tekrarın kendisiydi.

* * *

Sonraki hafta pazartesi sabahı da Koyasu'nun mezarını ziyaret ettim. Önceki haftayla aynı saatte. Mezarın başında ellerimi birleştirip Koyasu Ailesi'nin huzuru için dua ettikten sonra her zamanki gibi mezar taşına yönelip konuştum. O hafta kütüphanede yaşanan birkaç küçük olay hakkında aklıma gelen çeşitli düşünceleri ve duvarla çevrili şehirde geçirdiğim günlerdeki yaşamımı anlattım. O gün, uzun zamandır gökyüzünü kaplayan bulutlar dağıldı, güneş uzun bir aradan sonra gökyüzünde pırıl pırıl parlamaya başladı. Birkaç gün öncesinden kalan karlar, mezarlığın orasında burasında beyaz adacıklar oluşturmuştu.

Kesik kesik konuşarak monoloğuma devam ederken, etrafa dikkat kesildim. Ancak Sarı Denizaltılı Çocuk hiçbir yerde görünmediği gibi birinin beni izlediğini de hissetmedim. Etrafta herhangi bir ses duyulmuyordu, kulağıma gelen yalnızca kış kuşlarının ötüşüydü. Mezarlığın çevresini saran koruluğun içindeki ağaçlarda yemek için yemiş ya da böcek arıyor olmalıydılar. Bazen bir ağaçkakanın ağacı kakma sesi de işitiliyordu.

Çocuğu hiçbir yerde göremeyince yalnızlık hissine kapıldım, eksiklik hissettim. Sanırım yüreğimin bir yerinde onun bir mezar taşının gölgesine gizlenip anlattıklarımı dinliyor olmasını umuyordum. Konuştuklarımı sadece Koyasu'nun değil, hayır, aksine, daha çok, onun duymasını istiyordum.

İyi de niye?

Niye öyle olduğunu, nedenini ben de kendime açıklayamadım. Sadece, bir şekilde, öyle hissediyordum. Basit bir meraktı belki de. Yüksek duvarla çevrili şehirle ilgili anlattıklarım karşısında o gencin nasıl bir fikre kapılacağını, nasıl bir tepki vereceğini görmek istiyordum herhalde.

Birden aklına gelmiş gibi arada bir mezar taşlarının arasından soğuk rüzgâr esiyordu. Yaprakları dökülmüş ağaçların dallarından rüzgârla birlikte inleme gibi bir ses yükseldi. Kaşmir atkımı boynuma sımsıkı doladım, gökyüzüne baktım. Kış güneşi yere olabildiğince parlaklık ve sıcaklık saçıyordu, ama yine de yeterli değildi. Dünya –insanlar, kediler, gidecek yeri olmayan ruhlar– daha fazla aydınlık ve sıcaklık istiyordu.

* * *

Sarı Denizaltılı Çocuk, o pazartesi sabahı Koyasu'nun mezarına gelmedi. Beni, ziyaretimde (mezarlık ziyaretimde) rahatsız etmek istememişti sanırım. Ya da kendisinin o mezarlığa gittiğinin başkası tarafından görülmesini istememişti belki de. Bu yüzden saati değiştirip öğleden sonra ziyarete gitmeye karar vermiş olabilirdi. Veya kendini çok daha becerikli bir şekilde gizlemişti.

Mezarlıkta daha önceki gibi yarım saat vakit geçirip oradan ayrıldım. Sonra her zamanki gibi istasyonun yakınındaki adsız kahve dükkânına girdim, sıcak, sade kahve içtim, her zamanki yabanmersinli çörekten yedim. Ondan sonra gazetenin sabah baskısını okurken duvardan yayılan Erroll Garner'in "April in Paris" adlı şarkısına kulak verdim. Bu benim, her hafta pazartesi günkü mütevazı alışkanlığım olmuştu. Aynı şeyin tekrarı; önceki haftaki kendimin ayak izinden gitmekti yalnızca. Bu sadece Sarı Denizaltılı Çocuk'a özgü bir şey değildi, düşününce aynı onun gibi, rutinler, benim yaşamımın da önemli bir parçası oluyordu.

Aynı durum kıyafetlerim için de geçerliydi. Şirkette çalıştığım dönemde, kıyafetlerime çok dikkat ediyordum. Gömleğimi kendim ütülüyor (her pazar günü gömleklerimi topluca ütülüyordum), her gün birini giyiyordum. Kravat rengi ve desenini de ona göre seçiyordum. Ancak şirketi bırakıp da bu şehre taşındığımdan beri nasıl kıyafetler giydiğimi hatırlamıyordum bile. Bir hafta boyunca aynı kazağı, aynı pantolonu giyerken buluyordum kendimi. Ve bu durumu, sürekli aynı kıyafetleri giyiyor olmamı, fark etmiyordum bile. Bu yüzden sürekli *Sarı Denizaltı* resimli svetşört giyen çocuk hakkında yorum yapacak durumda değildim.

Kıyafetime ilgi göstermememem, gündelik yaşamımı olumsuz etkilemiyordu (öyle olmalı). Kişisel temizliğime yeterli özeni gösteren biri oldum hep. Her sabah sakal tıraşı olur, her gün çamaşır değiştirir ve saçlarımı yıkarım. Dişlerimi günde üç kez fırçalarım. Her zaman alışkanlıklarına önem veren, temiz bir bekâr adam olmuştum. Ama bir anda, hep aynı kazak ve pantolonu giyerken bulmuştum kendimi. Aynı kıyafetleri giymeye devam etmek, bilinçli olmasa da bir tür rahatlık hissettiriyordu.

Koyasu'yla en son görüşmemizin üzerinden dört hafta geçmişti. Onu ilk kez bu kadar uzun bir süredir görmüyordum.

"Ruhumun bu biçimi alması sonuna dek geçici bir olgu. Zamanla hepsi yok olacak" gibi bir şey söylemişti Koyasu bir gün. Ruhu o *geçici* zamanı aşıp bir yerlere gitmiş olabilirdi belki de. Hiçliğe karışıp bir daha geri gelmeyebilirdi.

Böyle düşününce üzüntüye kapıldım. Önem verdiğim bir arkadaşımı bir anda kazada kaybetmişim gibi hissettim. Ancak iyice düşününce, ilk karşılaştığımdan beri Koyasu zaten bu dünyada değildi ki. Özetle, *ölüydü*. Eğer ruhu burada (bir kez daha) sonsuza dek yok olmuşsa, bu neticede, zaten ölmüş biri için daha derin bir ölüm aşaması mı oluyordu?

Ancak bu durum bende, yaşayan birini kaybettiğimden biraz farklı, metafiziksel diye tanımlayacağım tuhaf sessiz bir üzün-

tü yarattı. Bu üzüntüde acı yoktu. Yalnızca sade bir üzüntüydü. Eğer onun ruhu *yeniden* ölmüşse, hiçlik denilen şeyin kesin varlığını daha yakından hissedebilirdim. Elimi uzatsam ona gerçekten dokunacakmışçasına.

Kütüphanenin tatil olduğu günün ertesinde, Soeda'nın yerine gittim, son zamanlarda Koyasu'yu görüp görmediğini sordum kısık sesle. Başını kaldırıp doğrudan yüzüme baktı. Sonra etrafa dikkatlice göz atıp cevap verdi.

"Hayır, uzun zamandır görmüyorum onu. Şimdiye kadar hiç bu kadar uzun zaman görmemişliğim olmamıştı. Ya siz?"

Başımı hayır anlamında salladım birkaç kez. Sonra odama döndüm.

Bir daha Koyasu'dan söz etmedik, ama Soeda'nın o sıradaki ses tonu ve yüz ifadesinden anlamıştım. Koyasu'nun yokluğu, onun ruhunun kütüphaneye günlük ziyaretlerini bırakması benim gibi Soeda'nın da yalnız hissetmesine neden olmuştu. Ben ve Soeda, Koyasu'nun *var olmayan varlığını* aralarında bir sır olarak paylaşan suç ortakları olmuştuk.

* * *

Günlerden bir gün, öğleden sonra, yarı bodrum katındaki kare odamda çalışırken Soeda yanıma geldi. Kapı hafifçe çalındı, "buyurun" diye seslenince, içeri girdi. Elinde büyük bir iş zarfı vardı. Onu, masamın üzerine koydu.

"Az önce M** bıraktı bunu. Size vermemi söyledi, ben de teslim aldım."

M**, Sarı Denizaltılı Çocuk'un adıydı.

"Bana mı?"

Soeda, başını sallayarak onayladı. "Çok önemli bir şey olmalı; bakışları her zamankinden daha ciddiydi."

"İçindeki ne acaba?"

Soeda bilmiyorum dercesine hafifçe başını salladı. Gözlüğünün kenarları ışıkta parıldadı.

Zarfı elime aldım. Çok hafifti. Hiç ağırlığı yok dense yeriydi. İçinde muhtemelen A4 boyutunda bir ya da iki kâğıt vardı. Zarfın üzerinde bir şey yazmıyordu. Ne gönderenin adı ne de alıcının adı. Bu denli hafif olması beni tedirgin etti.

Mektup? Hayır, değil. Normal bir mektup olsa katlar, daha küçük bir zarfa koyardı.

"O çocuk uzun bir zamandır bu kütüphaneye geliyor ama ilk kez böyle bir şey yapıyor" dedi Soeda, dediklerini vurgulamak istercesine gözlerini kısarak. "Demek istediğim, ilk kez birine kendinden bir şey veriyor."

"Hâlâ kütüphanede mi?"

"Hayır, zarfı bana verir vermez gitti."

"Bunu bana vermeni söyledi sadece, öyle mi?"

"Evet. Başka bir şey demedi."

"Tam olarak ne dedi peki? 'Yeni kütüphane müdürüne bunu verin lütfen' gibi bir şey mi?"

"Hayır, adınızı biliyordu."

Soeda'ya teşekkür ettim. Yerine gitmek için döndü. Yürürken çimen rengi kloş eteği dalgalanıyordu. Sağlıklı baldırlarının görüntüsü aklımda kaldı.

Bir süre o zarfı masanın üzerine koyduğum halde bıraktım. Hemen açma isteği duymadım. Açmak için kendimi hazırlamam gerektiğini hissettim. Neden böyle bir hazırlık yapmalıydım ya da o hazırlık nasıl olmalıydı, bilmiyordum. Ama hemen açmasam iyi olur, bir süre o halde bırakmam yerinde olur diye düşündüm. Çok ısınmış bir şeyi soğutur gibi. İçgüdülerim öyle diyordu.

Zarfı masanın üzerinde bırakıp sobanın önüne oturdum, alevleri izledim. Alevler, canlı yaratıklar gibiydi. Başarılı bir dansçı gibi salınıyor, kıvrılıyor, arada bir derin ve kısa iç çekiyor, eğiliyor, sonra yeniden hızla yükseliyorlardı. Güzel bir şey diye-

cekmiş gibi dikiliyor sonra hemen dikkatli bir şekilde kulak kesiliyorlardı. Gözlerini kocaman, faltaşı gibi açıyor sonra sımsıkı kapatıyorladı. Alevlerin bu görüntüsünü dikkatlice izliyordum. Bana önemli bir şey söyleyeceklerini ümit ederek. Ama hiçbir şey söylemediler. İpucu dahi vermediler. Sadece zaman sessiz bir şekilde geçip gitti. Olsun, dedim içimden. Bana gereken şey de yeterli zamanın bir şekilde geçmesiydi.

Masamın başına döndüm, büyük zarfı elime aldım. Mektup açacağını kullanıp içindekine zarar vermemeye dikkat ederek zarfı kestim. Tam da tahmin ettiğim gibi içinden A4 büyüklüğünde bir kâğıt çıktı sadece. Zarfın boş olmadığını görmek beni biraz rahatlattı. Çünkü, eğer boş olsaydı, eğer içinde hiçbir şey olmasaydı, kafam daha da karışırdı.

O beyaz daktilo kâğıdını zarftan dikkatlice çıkardım. Kâğıtta siyah mürekkeple çizilmiş ayrıntılı bir harita vardı. Yazı yoktu. O haritayı masanın üzerine yayıp baktım. Sonra yutkundum. Sanki sırtıma sert bir şeyle olabildiğince sert bir şekilde vurulmuş gibi şiddetli bir darbe hissettim. Bu darbe, bedenimin içinden tüm mantığı, tüm bağlamları söküp attı. Sanki bütün oda sallanıyormuş gibi fiziksel bir his vardı. Dengem sarsıldı, iki elimle masaya sımsıkı tutundum. Nutkum tutulmuştu ve ne düşüneceğimi bilemiyordum.

O kâğıda çizilmiş olan şey, yüksek duvarla çevrili şehrin neredeyse birebir haritasıydı.

48

Haritanın başında uzun bir süre nutkum tutulmuş halde öylece kalakaldım.

Kuşkusuz o tuğla duvarla çevrili şehrin haritasıydı bu.

Böbrek şeklini andıran (alt kısımda *girinti* vardı) şehir, şehir merkezi boyunca nazikçe kıvrılan güzel bir nehir. Nehrin çıkışında ürkütücü, derin bir gölet. Giriş çıkışın yapılacağı tek bir kapı. Onun iç tarafında Kapı Muhafızı'nın kulübesi. Nehir üzerine eski üç taş köprü (ne kadar eski olduğunu kimse bilmiyordu), kurumuş bir kanal, yelkovan ve akrebi olmayan saat kulesi ve içinde tek bir kitap bile bulunmayan kütüphane. Neredeyse bir şemaya benzeyen basit bir haritaydı (bana Ortaçağ Avrupa kitaplarındaki rustik baskıları hatırlattı). İyice bakınca detaylarında birkaç hata görülüyordu (mesela nehir üzerindeki adacıklar daha küçük çizilmişti, sayıları da azdı). Ama temel kısımları şaşırtıcı derecede birebir aynıydı. Neden o çocuk, henüz görmediği (görmemiş olmalı) o şehrin haritasını bu kadar doğru bir şekilde çizebilmişti? Ben bile defalarca çizmeye çalışıp da bir türlü başarılı olamamışken.

Aklıma gelen şu oldu. Mezarlıkta gizlenip (onu fark ettiğim günden farklı zamanlarda da) Koyasu'nun mezarına doğru yaptığım konuşmaları dinlemiş, orada biriktirdiği "duvarla çevrili şehir" hakkındaki bilgiler ışığında şehrin haritasını çizmişti. Belki de dudak okumayı biliyordu. Bu aklıma gelen en mantıklı varsayımdı.

İyi de böyle bir şey mümkün müydü? Benim mezarlıktaki konuşmalarım, kesik kesik monologlardı. Hatırladığım kadarıyla

parça parça, sırasız konuşmuştum, bir olaydan bir diğerine, bir bilgiden ötekine atlamıştım durmadan. O çocuk, birbiriyle bağlantısız ve bölük pörçük bilgileri, bir yapbozu yapar gibi bir araya getirerek ortaya bir harita mı çıkarmıştı yani?

Eğer öyleyse, görsel hafızayla kalmayıp özel bir işitsel yeteneğe de sahip demekti. Hatırladığım kadarıyla Savant Sendromu, ne denli uzun ve karmaşık olsa da bir şarkıyı olduğu gibi tek bir notayı bile karıştırmadan doğru bir şekilde çalabilen ya da notaya dökebilen insanları da içeriyordu. Amadeus Mozart'ın da onlardan biri olduğu söyleniyordu.

Mezarındaki Koyasu'ya duvarla çevrili şehri anlatmıştım ama somut olarak orada neler dediğimi, ne tür betimlemeler yaptığımı sonradan hiç hatırlayamadım. Gördüğüm gerçekçi bir rüyayı hatırlamış, daha doğrusu o rüyayı tekrar görüyormuşum gibi anlatmıştım o şehri. Hatırladığım kadarıyla, yarı bilinçli bir şekilde.

Orada akrep ve yelkovanı olmayan saat kulesinden söz etmiş miydim? Muhtemelen etmiştim ki o çocuğun çizdiği haritada saat kulesi resmi vardı. Basit bir çizimdi ama bir saat kulesine çok benziyordu. Ve akreple yelkovanı yoktu. Bununla birlikte, hafızamın daha sonra değiştirilmediğinin bir garantisi de yoktu. Arkasındaki mantığı tam olarak kavrayamasam da, hafızamın o çocuğun çizdiği haritaya uyacak şekilde değiştirildiğini düşünmek de olasıydı.

Düşündükçe işin içinden çıkamaz oldum. Nedeni neydi, sonucu neydi? Ne kadarı gerçekti nereye kadarı uydurmacaydı?

* * *

Haritayı zarfa koyup masanın üzerine bıraktım. Ellerimi başımın arkasında kenetledim, bir süre o şekilde boş boş havaya baktım. Öğleden sonra ışığı, zemin seviyesinin biraz üzerindeki yatay, buzlu cam pencereden içeri süzülürken, odanın havasında

yanan odundan çıkan elma ağacı kokusu vardı. Yanan sobanın üzerindeki siyah çaydanlıktan beyaz buhar çıkıyordu. Sanki kocaman bir kedi derin uykusunda nefes alıp veriyor gibi.

Etrafımda bir şeylerin belli belirsiz şekil değiştirdiğini hissettim. Farkında olmadan, bir güç tarafından, ağır ağır bir yere götürülüyordum sanki. Ancak bu, yakın zamanda mı başlamıştı yoksa çok eskiden devam edip gelen bir şey miydi, bilmiyordum.

Zar zor da olsa anlayabildiğim şey, benim şu anda dünyanın *o tarafı* ile *bu tarafı* arasındaki sınıra çok yakın olduğumdu. Tıpkı bu yarı bodrum katı odası gibi. Burası da ne yer üstündeydi ne de yer altında. Buraya süzülüp giren ışık soluk ve loştu. Muhtemelen ben de bir alacakaranlık dünyasına yerleştirilmiştim. Hangi tarafın hangisi olduğunu net bir şekilde belirlemenin mümkün olmadığı bir çizgide. Ve bir şekilde gerçekte hangi tarafta olduğumu kestirmeye çalışıyordum, benim bu ben dediğim kişinin *hangi* tarafta bulunduğunu.

* * *

Masanın üzerindeki zarfı bir kez daha elime aldım, içinden haritayı çıkardım, uzun bir süre dikkatlice inceledim. Sonra nihayet o haritanın kalbimi titrettiğini fark ettim. Mecazi anlamda söylemiyorum. Sözcüğün tam anlamıyla yüreğimi sessizce ama kesin bir şekilde titretiyordu. Sarsıcı bir depreme tutulmuş jöle formundaki bir madde gibi.

O haritaya bakarken aklım, ben fark etmeden, bir kez daha o şehre gitti. Gözlerimi kapatınca oradan geçen nehrin sesini gerçekten işittim, gece geç saatlerde kış kuşlarının hüzünlü ötüşlerini duydum. Kapı Muhafızı sabah ve akşam borusunu çalıyor, tekboynuzların toynaklarının tak tak diye taş zemine basma sesi şehre yayılıyordu. Yanımda yürüyen kızın sarı yağmurluğundan

hışırtılı bir ses çıkıyordu. Dünyanın köşeleri birbirine sürtünür gibi bir sesti bu.

Gerçeklik etrafımda hafifçe sallanıyor, küçük gıcırtılar çıkarıyor gibiydi, tabii o gerçek gerçeklikse.

49

Ertesi gün Sarı Denizaltılı Çocuk kütüphanede görünmedi. Bu ender bir durumdu.

"Bugün gelmedi mi?" diye sordum danışmada oturan Soeda'ya, okuma odasına bir göz attıktan sonra.

"Hayır, bugün gelmedi" diye yanıtladı. "Arada bir böyle gelmediği oluyor. Rahatsızlanmış olabilir."

"Arada bir mi oluyor?"

"Belirli aralıklarla. Özel bir hastalığı yok ama kendini iyi hissetmeyip gücünü kaybediyor ve yatağından kalkamıyor. Annesinin dediğine göre sinirsel bir şey olabilirmiş. Üç, dört gün yatakta öylece, sessizce yatınca kendiliğinden düzeliyormuş. Doktora götürmeye gerek duymuyoruz demişti annesi."

"Üç, dört gün öylece sessizce yatıyor demek."

"Evet, bitmiş bataryanın şarj olması gibi" dedi Soeda.

Gerçekten de şarj olmaya benzer bir şey gerçekleşiyor olabilir, diye düşündüm. Sahip olduğu (neredeyse insan kapasitesinin ötesindeki) yeteneğini çok aktif şekilde kullanıyor ve fiziksel kapasitesini aşıyor olabilirdi. Aşırı elektrik yükünü algılayıp sigorta devresinin otomatik atması gibi. Böyle olunca da biraz yatıyor, aşırı çalışma durumundan kaynaklı harareti soğutup bedenini kendi haline bırakarak iyileştirmeye ihtiyaç duyuyor olmalıydı. Zaman açısından bakınca, tam da (tahminim) o şehrin haritasını oluşturması, özel enerji gerektiren o işi yapması, bu seferki sistem çöküşünün nedeni olabilirdi.

Soeda anlatmaya devam etti. "Bildiğiniz gibi alışılmadık kapasitede duyu ve yetenekle donanmış bir çocuk, yaşı itibariyle henüz büyüme çağında ve bu tür bir yeteneği yönetmeyi destekleyecek fiziksel gücü ya da zihninin kendini koruma yeteneği muhtemelen yetmedi. O çocuğa bakınca, endişelenmeden edemiyorum."

"O çocuğa özel bakım ve yönlendirme yapacak biri lazım."

"Evet, aynen dediğiniz gibi. Özel yeteneğini doğru bir şekilde kontrol edebilme yöntemini ona öğretecek birine ihtiyacı var."

"Kolay bir iş değil."

"Evet, çok zor bir şey. Bunu yapabilecek kişinin öncelikle o çocukla yürekten anlaşması gerek. Ancak gördüğüm kadarıyla annesi onu ölesiye seviyor, babası ise günlük işlerin yoğunluğundan oğluyla ilgilenecek zaman bulamıyor. Şimdiye dek Koyasu onunla, bu kütüphane içinde, kişisel olarak özen ve dikkatle ilgilenmişti. Muhtemelen kazada ölen oğlunun yerine koymuştu onu. Ama ne yazık ki Koyasu da ölünce bu çocukla ilgilenecek kimse kalmadı."

"O çocuk hiç kimseyle sohbet etmiyor, ama sizinle her gün konuşuyor sanki."

"Evet, benimle konuşuyor. Beni çok küçük yaşlarından beri bilir çünkü. Ama sohbetimiz hep kısa oluyor, içeriği de pratik konularla sınırlı. Onun ruh sağlığıyla, duygusal problemleriyle ilgilenecek kadar bir iletişimimiz olduğunu söyleyemem."

"Birlikte yaşadığı ailesiyle diyalog kuruyor mu peki?"

"Annesiyle gerekli durumlarda azıcık konuşuyor. Ama o da, gerçekten gerekli olan durumlarla sınırlı. Babasıyla hiç konuşmuyor. Tanımadığı insanlarla konuşması da, onlara doğum tarihlerini sormakla sınırlı. Yalnızca o sırada korkmadan konuşuyor. Karşısındakinin gözüne doğrudan bakıp kararlı bir ses tonuyla konuşuyor. Ancak onun haricinde, gün boyunca kimseyle konuşmuyor. Birisi ona bir şey dese de, cevap vermiyor."

"Koyasu kişisel olarak o çocukla ilgileniyordu demiştiniz ya, o çocukla Koyasu, yaşadığı sıradaki Koyasu, birbirleriyle içten konuşuyorlar mıydı acaba?" diye sordum.

Soeda gözlerini kıstı, boynunu hafifçe yana eğdi. "Şey, nasıldı acaba? O kadarını ben de bilmiyorum. İkisi hep müdür odasında olurdu ya da yarı bodrum kattaki odada, kapıyı sımsıkı kapatıp içeride uzun zaman geçiriyorlardı. Ne konuştuklarını ya da konuşup konuşmadıklarını bilmiyorum."

"Ama Koyasu'ya bağlıydı değil mi?"

"*Bağlı* ifadesi yerinde olur mu emin değilim. Ancak en azından, ikisi baş başa uzun bir süre boyunca bir odaya kapanacak kadar birbirlerine yüreklerini açıyor olmalılar, çünkü o çocuk için bu, çok özel bir durumdu."

Merak ettiğim bir şey vardı. Ancak ona şimdi (sabah gün ışığının vurduğu aydınlık kütüphanenin danışma masasında) bu soruyu sormanın uygun olup olmayacağını bilmiyordum. Yine de cesaretimi toplayıp sordum. Mümkün olduğunca basit bir ifadeyle.

"Şey, acaba Koyasu öldükten sonra da ikisi görüşüyor mudur sizce?"

Soeda, ciddi bir bakışla birkaç saniye yüzüme baktı. Burnunun ince köprüsü hafifçe kırışır gibi oldu. Sonra, her kelimenin üstüne basa basa bana şunu sordu.

"Yani şunu mu soruyorsunuz: Koyasu'nun hayaletiyle, biçime bürünmüş bedeniyle, M**, Koyasu öldükten sonra da bir yerde görüştü mü, Koyasu'nun yaşadığı zamandaki gibi iletişim kurmaya devam ettiler mi?"

Başımı sallayarak onayladım.

"Evet, böyle bir olasılık var" dedi Soeda biraz düşündükten sonra. "Bence mümkün."

* * *

Sonraki dört gün Sarı Denizaltılı Çocuk kütüphaneye gelmedi. O olmayınca, kütüphanenin okuma odası her zamanki dengesini yitirmiş gibi görünüyordu. Ya da dengesini kaybeden bendim. O dört gün boyunca, genelde tek başıma yarı bodrumdaki kare odama kapandım, çocuğun çizdiği şehir haritasına bakıp hayallere dalarak vakit geçirdim.

Harita bana, *diğer taraftaki* dünyada gördüğüm her bir manzarayı, şaşılacak derecede canlı bir şekilde anımsattı. Harita adeta görsel bir halüsinasyon makinesi gibi hafızamı harekete geçirdi ve ayrıntıları titizlikle ve üç boyutlu bir halde ortaya çıkardı. İçime çektiğim havanın dokusunu ve hatta havada süzülen belli belirsiz kokuları bile canlı bir şekilde hatırlayabildim. Sanki gerçekten gözümle görüyormuşçasına.

Harita gerçekten basitçe çizilmişti ama her nasılsa o haritada özel bir güç vardı. O dört gün boyunca tek başıma odaya kapanıp harita önümde, *burada olmayan dünyada* gezindim. Hangi dünyaya ait olduğumu, gitgide anlayamayacak kadar derin bir şekilde o halüsinasyon makinesine (gibi şeye) kaptırmıştım kendimi. Saf halüsinasyon peşinde afyon kullanan on sekizinci yüzyıl estetik şairleri gibi. Oysaki elimdeki tek sayfalık A4 kâğıdına tükenmezkalem gibi bir şeyle çizilmiş basit bir haritadan başka bir şey değildi.

* * *

Acaba Sarı Denizaltılı Çocuk ne için o haritayı çizip bana göndermişti? Amacı neydi? Ya da bu, hiçbir amacı olmayan saf *eylem için eylem* miydi (evet, doğum tarihini sorarak, doğduğu günü insanlara söylemesi gibi).

Eğer Koyasu'yla o çocuğun bir yerlerde iletişim kurduğunu

ve güçlerini birleştirerek hareket ettiklerini varsayarsak, haritayı oluşturma işine Koyasu'nun iradesi dahil olmuş olabilir miydi? Çocuğun haritayı bana göndermesinde Koyasu'nun iradesi var mıydı? Eğer varsa, amacı neydi?

Bir sürü sorum vardı ama yanıtlarım yoktu. Anlamı kavrayamadığım şeylerdi hepsi de. Gözümün önünde sıralanan pek çok gizem kapısı vardı, ama anahtar deliğine uyan uygun bir anahtar bulamıyordum. Zar zor idrak edebildiğim tek şey (ya da birazcık algıladığım şey), o haritada normal olmayan, özel bir gücün iş başında olduğuydu. Bu sadece, geçmişte geçici bir süre bulunduğum o gizemli yerin haritası değildi, aynı zamanda gelecekteki dünyanın şeklini de gösteren, kaba bir taslak olarak da işlev görüyordu. Haritaya bakarken, orada bana kişisel olarak emanet edilmiş bir şey olduğunu hissetmekten alamadım kendimi.

* * *

Kütüphanedeki fotokopi makinesinde o haritanın bir kopyasını aldım, fark ettiğim birkaç şeyi kopya üzerine kurşunkalemle düzelttim. Mesela, haritadaki kütüphane, merkeze gerçekte olduğundan fazla yakındı, nehrin göletten hemen önceki kıvrımları gerçekte olduğundan fazla kıvrımlı çizilmişti, tekboynuzların yaşadığı arazi gerçeğinden daha genişti. Toplamda yedi fark vardı. Hepsi de görece küçük farklardı ve şehrin yapısıyla yakından ilgili değillerdi, aslında harita üzerinde düzeltme yapma gereği de yoktu (zaten hatırladıklarım ne kadar doğruydu ki?), çocuğun tüm ayrıntılara her şeyden çok önem vereceğini de tahmin ediyordum. *Her türlü ifade eylemi için eleştiri gereklidir* genel prensibi iş başında olabilirdi. Buna ek olarak, bir şekilde o çocukla iletişim kurma ihtiyacı da duyuyordum. Eğer top sana servis edilirse, ona vurmak zorundasın. Kural böyledir.

Haritanın düzeltmeleri işlediğim kopyasını zarfa koydum, kapatıp Soeda'ya verdim. Mektup yazmadım. Zarfta olan tek şey haritaydı. Çocuğun bana gönderdiği gibi.

"Eğer o çocuk gelirse bunu ona vermenizi istiyorum."

Soeda, zarfı eline aldı, inceler gibi baktı bir süre. Zarfın ne önünde ne arkasında bir şey yazıyordu. "Ona söylememi istediğiniz bir şey var mı?"

"Hayır, özellikle yok" dedim. "Benim gönderdiğimi bildirmeniz yeterli."

"Anladım. Öyle yapacağım. Bugünlerde gelir diye tahmin ediyorum, iyileşmiş olmalı. Önceki seferlerde olduğu gibi."

* * *

İki gün sonra Soeda odama geldi.

"Bu sabah M** geldi, bana verdiğiniz zarfı kendisine ilettim" dedi. "Bir şey demeden aldı zarfı, çantasına koydu."

"Açmadı mı?"

"Hayır, açmadan çantasına koydu. Sonrasında bir daha çantasından çıkardığını görmedim. Her zamanki yerine oturdu, her zamanki gibi kendini kaptırarak kitap okudu."

"Teşekkür ederim" dedim. "Peki bugün hangi kitabı okuyor?"

"Dmitri Şostakoviç'in toplu mektupları" diye anında cevapladı Soeda.

"Eğlenceli bir kitaba benziyor."

Soeda, dediğimle ilgili bir görüş belirtmedi. Sadece hafifçe kaşlarını kaldırdı. Kendini sözlerden ziyade yüz ifadesi ve jestle anlatan bir kadındı.

50

Kütüphanenin kapalı olduğu sonraki günün sabahında, her zamanki gibi evden çıktım, Koyasu'nun mezarına gittim. Karın arada bir aklına esmiş gibi yağdığı bir sabahtı, dün gece yağan karlar donmuştu. Lastikleri kalın zincirlerle sarılı büyük nakliye kamyonları, kulak tırmalayan sesler çıkararak, yeri ezerek geçiyordu önümden. Kuzey rüzgârı kulakları ağrıtacak kadar şiddetli esiyordu. Mezar ziyareti için hiç de uygun bir zaman değildi.

Haftada bir onun mezarını ziyaret etmek, alışkanlık haline gelen bir ritüel olmakla kalmayıp artık hayatımın vazgeçilmez duygusal gerilimi olmuştu. Bu şehirdeki yaşamımda son derece ihtiyaç duyduğum bir şeydi.

Düşününce, Koyasu benim için, tuhaf bir söyleyiş olacak bu ama, çevremde gerçekten yaşayan insanlardan daha fazla yaşamın soluğunu canlı bir şekilde hissettiren kişi olmuştu. Sadece bu şehir için söylemiyorum bunu, bugüne kadarki hayatımda da bulunduğum her yerde de böyleydi.

Onun kendine özgü kişiliğini seviyor, tutarlı yaşam tarzına sempati duyuyordum. Koyasu'ya kaderin nazik davrandığı kesinlikle söylenemezdi ama o, kendine acımak yerine hayatını, elinden geldiğince, hem kendisi hem de çevresi için, anlamlı kılmak için var gücüyle uğraşmıştı.

Oldukça izole bir yaşam sürmesine karşın başkalarıyla yaşadığı duygusal alışverişe hâlâ değer veriyordu. Okumayı her şeyden çok seviyordu, maddi sıkıntı içine düşen şehir kütüphanesinin yönetimini devralmış, kendi varlığını yönetim için

kullanmış ve kitap sayısını artırmıştı. Bu sayede küçük bir şehirde kişisel bir kütüphane kurmuş ve oradaki kitapların gerek sayısı gerekse niteliğini, şaşılacak derecede geliştirmişti. Ben Koyasu'nun bu zarif yaşam tarzına saygı duymadan edemediğim gibi her hafta pazartesi günü mezarlık ziyaretine giderken, yaşayan bir arkadaşımla görüşmeye gidiyor gibi bir hisse kapılıyordum.

Ne var ki o şubat sabahı hava daha da soğudu, mezar başında uzun monologa yer yoktu. Orada yirmi dakikadan fazla kalamadım, tapınağın merdiveninden birikmiş karların üzerinden kayıp düşmemeye dikkat ederek indim. Sonra her zamanki istasyon yakınındaki küçük kahve dükkânına girip ısındım, sıcak sade kahve içtim, tatlı çörek yedim. Orada sade ve yabanmersinli olmak üzere iki tür çörek vardı ve ben her zaman yabanmersinli çöreği tercih ediyordum.

Karlı bir pazartesi sabahında kahve dükkânında benden başka tek bir kişi bile yoktu. Her zamanki o kadın vardı, saçını arkada toplamıştı, muhtemelen otuzlu yaşlarının ortalarındaydı, tezgâhın ardında bir o çalışıyordu. Her zamanki gibi kısık sesle eski caz parçaları çalıyordu. Paul Desmond'dan alto saksafon.

Düşündüm de buraya ilk geldiğimde Dave Brubeck Dörtlüsü çalıyordu, Desmond da arada bir solo olarak giriyordu.

" 'You Go To My Head' " dedim.

Kadın, tatlı çöreği fırında ısıtırken başını kaldırıp yüzüme baktı.

"Paul Desmond" dedim.

"Bu parçadan mı söz ediyorsunuz?"

"Evet" dedim. "Gitarda Jim Hall var."

"Cazdan pek anlamam" dedi kadın özür dilercesine. Sonra duvardaki hoparlörü gösterdi. "Kablolu caz kanalı bu."

Başımı sallayarak onayladım onu. Öyle ya, Paul Desmond'un müziğini sevmek için fazla gençti bu kadın. Getirdiği sıcak ya-

banmersinli çöreği bölüp bir parça yedim, sıcak kahvemden içtim. Müzik harikaydı. Beyaz karı izlerken dinlenen Paul Desmond.

O an birden aklıma geldi. *O şehirde* müzik diye bir şey dinlememiştim hiç. Ama eksikliğini de duymamıştım. Hiç müzik dinleme isteğim olmamıştı. *Müzik yok*, diye bir durumun farkına bile varmamıştım. Neden acaba?

* * *

Birden fark ettiğimde Sarı Denizaltılı Çocuk tezgâhta oturduğum taburenin yanında dikiliyordu. O sırada tam da yabanmersinli çöreğimi yemeyi bitirmiş, ağzımın kenarını peçeteyle siliyordum. Çocuğun üzerinde her zamanki lacivert kaztüyü montu vardı, fermuarını boynuna kadar çekmişti; boynuna atkı dolamıştı; içine Sarı Denizaltı resimli svetşörtü giyip giymediğini anlayamadım. Bence, giymişti.

Çocuğun orada olduğunu görünce, bir an ne düşüneceğimi bilemedim. Neden oradaydı? Benim bu kahve dükkânında olduğumu nereden bilmişti? Ya da benim her hafta pazartesi günü mezar ziyareti dönüşü buraya uğradığımı biliyordu da benimle görüşmek için mi buraya gelmişti?

Çocuk yanımda dikiliyor ama bana bakmıyordu. Orada dimdik duruyor, doğruca tezgâhın ardındaki kadına bakıyordu. İki gözünü irice açmış, çenesini hafifçe geriye çekmişti. Kadın yüzünde "Efendim?" diyen bir ifade ve hafif bir profesyonel gülümsemeyle çocuğa bakıyordu. Çocuk bu kafenin müşterisi olmak için çok küçüktü. Henüz bir çocuktu.

"Doğum tarihinizi öğrenebilir miyim?" diye sordu kadına. Nazik bir dille, sanki kâğıda yazılmış bir cümleyi okur gibi.

"Doğum tarihimi mi?"

"Doğum tarihiniz" dedi. "Hangi gün, ay ve yıl?"

Kadın (doğal olarak) bunu duyunca biraz şaşırdı tabii, sonunda doğum tarihini söylemekte bir sakınca olmayacağına karar verip çocuğa söyledi.

"Çarşamba" dedi çocuk hemen.

"Çarşamba mı?" dedi kadın. Ne olduğunu anlayamamış bir surat ifadesiyle.

"Doğduğunuz günün çarşamba olduğunu söylüyor" diye yardımcı olmaya çalıştım yan taraftan.

"Bilmiyordum" dedi kadın. Henüz durumu tam anlayamamış bir yüz ifadesiyle. "Ama nasıl oluyor da böyle bir şeyi bu kadar hızlı biliyorsun?"

"İyi soru" dedim. Baştan anlatmak çok uzun zaman alacağından "Bir şekilde biliyor" dedim.

"Kahvenizi tazeleyeyim mi?" diye sordu kadın. Başımı sallayarak onayladım.

"Çarşamba çocuğu, hep kederlidir" diye mırıldandım.

Çocuk, kaz tüyü montunun cebinden büyük bir zarf çıkardı, bana uzattı. Sonra onu bana uzattığını teyit edercesine başını bir kez salladı. Zarfı aldım, aynı şekilde başımı bir kez salladım. Western filmlerinde Kızılderililerin barış çubuğunu birbirlerine verdiklerinde yaptığı gibi.

"Gitmeden önce tatlı çöreğe ne dersin?" diye sordum çocuğa. "Buranın yabanmersinli çöreği çok lezzetli. Taze oluyor."

Ancak dediğimi duyup duymadığı anlaşılmadan, bana cevap bile vermeden bir süre öylece yüzüme baktı. Yüzümdeki bazı bilgileri zihnine doğru şekilde kazımak istercesine. Yuvarlak, metal çerçeveli gözlükleri tavandan vuran ışıkla parlıyordu. Çocuk sonra arkasını döndü, hiçbir şey demeden kapıya yöneldi, kapıyı açıp çıktı. İnce ince yağan karın altına.

"Tanıdığınız biri mi?" diye sordu kadın, onun arkasından bakarken.

"Evet" dedim.

"Biraz tuhaf bir çocuk sanki. Neredeyse hiç konuşmuyor."

"Aslında ben de çarşamba günü doğmuşum" dedim. Konuyu değiştirmek için.

"Çarşamba çocuğu, hep kederlidir" dedi kadın ciddi bir surat ifadesiyle. "Az önce öyle dediğinizi duydum, gerçekten öyle mi?"

"Eski bir çocuk şarkısı sözü o, aldırmayın" dedim. Bir zamanlar Soeda'nın bana dediği gibi.

Birden hatırlamış gibi, kot pantolonunun cebinden kırmızı plastik kılıflı cep telefonunu çıkardı, ince parmaklarını becerikli bir şekilde kullanarak hızlıca ekranda bir şeylere baktı, sonunda başını kaldırdı ve etkilenmiş gibi şöyle dedi.

"Hımm. Bilmiş. Doğum günüm gerçekten çarşambaymış. Doğruymuş."

Sessizce başımı sallayarak onayladım onu. Elbette çarşamba olacaktı. Sarı Denizaltılı Çocuk'un hesaplamada yanlış yapması düşünülemezdi. Teyit etmeye bile gerek yoktu. Kendi doğum gününün hangi güne denk geldiğini Google'ı kullanıp on saniye bile sürmeden basitçe öğrenebilirdin. Çocuksa bunu sadece bir saniyede yapabiliyordu. Elbette bu Western filmlerinden bir düello değildi, hem on saniye ile bir saniye arasında pratikte bir fark var mıydı ki? O çocuk için biraz üzüldüm. Bu dünya her geçen gün daha kullanışlı ama romantik olmayan bir yere dönüşüyordu.

* * *

İkinci kupa kahvemi içerken çocuğun bana verdiği zarfı açtım. İçinden tahmin ettiğim gibi bir harita çıktı. Başka hiçbir şey yoktu. Öncekiyle aynı tipteki kâğıda, aynı tipteki tükenmezkalemle çizilmiş bir haritaydı. Yüksek duvarla çevrilmiş, şekli böbreği andıran şehir haritası. Birkaç gün önce işaret ettiğim yedi hatalı

yerin tümü yeniden çizilmişti. Bu çizimdeki bilgiler daha detaylı ve doğruydu. Diğer bir deyişle gözden geçirilmiş yeni baskı şehir haritasıydı bu seferki. Haritayı zarfa koydum. En azından çocuk ona verdiğim mesaja tepki vermişti. Onun kortuna attığım top ağı geçmiş, karşı taraf karşılamış ve benim sahama gelmişti. Bu bir gelişmeydi. Anlamlı ve iyi bir gelişme.

İki yabanmersinli çörek satın aldım, paket yaptırdım. Kasada ödemeyi yaparken kadın bana şunu dedi.

"Aklıma takıldı, çarşamba günü doğan çocukların hep kederli olduğu doğru değildir, değil mi?"

"Hayır, öyle bir şey yok" dedim. Kesin bir garanti veremesem de *muhtemelen* doğru değildi.

* * *

Ertesi gün, salı sabahı, çocuk kütüphaneye geldi. O gün, her zamanki Sarı Denizaltı resimli svetşörtünü değil Dr. Jeremy Hilary Boob resimli açık kahverengi svetşörtünü giymişti. "Denizaltı"lıyı annesi çamaşır makinesine atmış, o kuruyana dek yedek kıyafetini giymişti anlaşılan. Ama giydiği kıyafet farklı olsa da çocuğun hareketlerinde en ufak bir değişiklik yoktu. Okuma odasında her zamanki pencere kenarındaki yerine oturmuş, orada gözünü dahi kırpmadan kitap okuyordu. Onun bu görüntüsü bana, tam açmış bir çiçekten nektarın her damlasını içmeye çalışan bir kelebeği hatırlattı. Bu hem çiçek için hem de kelebek için, karşılıklı faydası olan bir eylemdi. Kelebek besin topluyor, çiçekse polen yayarak döllenmek için yardım alıyordu. Ortak var oluş, ortak fayda, zarar gören yoktu. Bu, okuma denen eylemin harikalıklarından biridir.

O gün, yarı bodrum katındaki odada değil, üst kattaki resmi müdür odasında çalıştım. Sadece küçük gaz sobasıyla oda yeterince ısınmasa da uzun zamandır ilk kez bulutların dağılıp güne-

şin kendini gösterdiği bir gün olduğundan, biraz değişiklik olsun diye, dikey pencereleri olan o odada çalışmayı tercih ettim. Çocuğun verdiği yeni haritanın içinde olduğu zarf masanın üzerinde duruyordu, onu oradan çıkarma isteğimi bastırmaya çalıştım. Acil tamamlamam gereken bir işim vardı ve bir kez haritayı masaya yayıp bakmaya başlarsam, ilgim ona kayacak ve işten uzaklaşacaktım.

Evet, o çocuğun çizdiği şehir haritasında bir şekilde insanın yüreğini çelen ya da insanı büyüleyen, özel bir güç saklıydı. Sadece A4 boyutundaki kâğıda siyah tükenmezkalemle çizilmiş bir harita değildi bu. Gören gözlere insanın yüreğinin içindeki (ve normalde derinlerde iyice saklanmış) bir şeyleri çağrıştıran, bir anlamda harekete geçiren bir güç vardı. Ve ben o güce karşı koyamıyordum. İşte bu yüzden haritayı zarftan çıkarmamaya çalışıyordum. Bugün, tüm gün boyunca bu dünyayla bağlantıda kalmak zorundaydım; *gerçek dünya* diye andığımız bu yerle. Yine de gözüm istemeyerek de olsa, esip geçen rüzgârla uçan yaprak gibi, masanın üzerinde duran o büyük zarfa yöneliyordu.

Arada bir çalışma odamın penceresini açıyor, başımı çıkarıp manzarayı seyredip heyecanımı bastırmaya çalışıyordum. Su kaplumbağası ya da balinanın nefes almak için düzenli olarak su yüzeyine başını çıkarışı gibi. Ancak bu kadar soğuk bir kış gününde ve oda da sıcak olmamasına karşın, neden sakinleşmek için başımı dışarı çıkardığımı ben de garipsedim. Ama o gün benim için gerekli, vazgeçilmez bir eylem vardı. Benim *bu taraftaki dünyada* yaşadığımı teyit etmek.

Aşağıda bir kedinin yürüdüğünü gördüm. Verandanın altında beş yavrusunu büyüten anne kediydi. Ama şimdi yavruları orada değildi, kedi beyaz soluklar çıkararak yavaşça bahçeden geçiyordu. Kuyruğu dimdik havadaydı, adımlarını ciddiyetle atıyordu. Bir yere doğru, neredeyse düz bir çizgide. Kış ortasının donmuş toprağı, ayaklarına fazla soğuk gelmiş olmalı ki yürür-

ken acı çekiyor gibi görünüyordu. Görüş alanımdan çıkana dek o ince, zarif kediyi gözümle takip ettim. Sonra pencereyi kapattım, masamın başına geçip yarım kalan işlerime devam ettim.

* * *

Öğleden kısa bir süre önceydi, Soeda çekingen bir tavırla kapıyı çaldı.

"Biraz vaktiniz var mı?" diye sordu.

"Elbette" dedim.

"M** buraya gelmek istediğini söylüyor ama" dedi Soeda.

"Olur" dedim hemen. "Gönderebilirsiniz."

Soeda gözlerini hafifçe kısıp tamam anlamında başını salladı.

"İki fincan çay alabilir miyim? Bir de şunları ısıtabilir misiniz?" deyip iki yabanmersinli çöreğin olduğu kesekâğıdını uzattım.

"Tatlı çörek sanırım" dedi Soeda, kesekâğıdının içine baktıktan sonra. Gözlüğünün ardında gözleri parladı.

"Yabanmersinli çörek. Dünden kalma ama mikrodalga fırında ısıtılırsa lezzetli olur."

Soeda kesekâğıdını alıp kapıya yöneldi. "Önce onu buraya getireyim, sonra çay ve çörekleri getiririm."

"Teşekkür ederim."

* * *

Beş dakika sonra kapı tekrar çalındı, Soeda'nın yanında Dr. Jeremy Hillary Boob resimli svetşörtüyle çocuk vardı, ağır ağır içeri girdi. Soeda, onu cesaretlendirmek için elini omzuna koydu, biraz bekledikten sonra odadan çıktı. Kapı arkasında ses çıkararak kapandıktan sonra çocuğun yüz ifadesi biraz daha sertleşmiş gibi göründü. Sanki etrafındaki hava basıncı artmış

gibi. Muhtemelen Soeda onun yanındayken kendini rahat hissediyordu. Benimle baş başa kalmaya henüz alışık değildi. Ancak bir nedenden ötürü (hangi neden olduğunu bilmiyorum) benimle iletişim kurmaya gereksinim duymuştu. Bu yüzden de odama gelmişti. Sanırım.

"Selam" diye seslendim.

Bir tepki vermedi.

"Buraya otur istersen" dedim masanın önündeki sandalyeyi işaret ederek.

Kısa bir süre düşündükten sonra dikkatli bir kedi gibi ağır adımlarla masanın yanına geldi ama işaret ettiğim sandalyeye şöyle bir göz atmakla yetindi, oturmadı. Masanın yanında ayakta durdu. Sırtını dikleştirip, çenesini iyice içeri çekerek.

Belki de sandalyeyi beğenmemişti. Ya da bana karşı temkini elden bırakmak istemiyordu. Her halükârda, eğer ayakta daha rahat ediyorsa, öyle yapabilirdi. Üzerinde durmadım.

Çocuk, orada öylece durdu, hiçbir şey demeden masanın üzerinde duran büyük zarfa bakıyordu. Çizdiği haritanın içinde olduğu zarfa. Masamın üzerinde duruyor olması dikkatini çekmiş gibiydi. Yüzü, ince bir maske takmış gibi ifadesizdi ama onun ardında bir düşünce çok hızlı bir şekilde ilerliyormuş gibi de görünüyordu.

Onu, kendi haline bıraktım. Hem derinlerde bir yerde ilerleyen (sanırım) düşüncesine engel olmak istememiştim hem de kısa bir süre içinde Soeda bize çay ve çörek getirecekti. Çocukla aramda bir konuşma geçecekse de bu daha sonra olacaktı. Normalde çay servisi yapmak gibi ufak görevler, Soeda'nın değil yarı zamanlı çalışan kadınların göreviydi, ama bu kez büyük olasılıkla Soeda'nın getireceğini tahmin ediyordum. Bu çocukla ilişkili şeyler, Soeda için çok kişisel önem ve anlam taşıyordu çünkü.

Tam da düşündüğüm gibi, Soeda getirdi. Elinde oval tepsiyle odaya girdi. Tepsinin üzerinde iki çay kupası, küçük bir şekerlik,

yuvarlak dilimlenmiş limon ve yabanmersinli çöreklerin olduğu tabak vardı. Kupa, tabak ve şekerlik takımdı, hepsi de eski tarzda ve güzeldi. Wedgwood'a benziyordu. Kaşık ve çatal, gümüştü; mütevazıydı ve zarafetle parlıyordu. Tümünün Koyasu'nun evinden getirilmiş olabileceğini tahmin ettim. Küçük bir şehir kütüphanesinde bulunacak türde şeyler değildi bunlar. Muhtemelen sadece özel misafirler için kullanılan sofra takımıydı. Soeda küçük tıkırtılar çıkararak fincanları, tabak ve şekerliği masamın üzerine koydu. Bu, normalde ıssız ve kasvetli olan odada, zarif ve sakin bir oturma odası atmosferi doğurdu. Mozart piyano dörtlüsü de olsa tam olacaktı.

İstasyonun önündeki kahve dükkânından satın aldığım çörekler kesekâğıdından çıkarılıp güzel desenli tabağın üzerine konmuştu. Gümüş çatallarla birlikte servis edilince asillere layık muhteşem hamur işleri gibi görünüyorlardı. Üçgen şeklinde katlanmış beyaz keten peçete ve bir de kırmızı gül konsaydı kusursuz olurdu ama o kadarını da bekleyemezdik artık.

"Çok teşekkürler. Harika olmuş" diyerek teşekkür ettim Soeda'ya.

Soeda hiçbir şey demediği gibi yüzündeki ifade de değişmedi, sadece başını hafifçe sallayarak odadan çıktı. Yeniden çocukla odada baş başa kalmıştık.

Çocuk o arada hiç konuşmadı. Soeda odaya girdiğinde de odadan çıktığında da ona doğru bakmadı bile. Ne masanın üzerindeki çay ve çöreğe ne de zarif sofra takımı ve gümüş parçalara en ufak bir ilgi gösterdi. Öyle dimdik bakıyordu. O keskin bakışlarında en ufak kıpırdama olmadı. İfadeden yoksun yüzünün arkasında zihni kesintisiz olarak düşünme işini devam ettiriyor gibi görünüyordu.

Çay fincanını elime alıp bir yudum içtim. Isısı ve demi, tam kıvamındaydı. Koyasu'nun hazırladığı çay da çok lezizdi ama Soeda da çay demlemede başarılıydı. Sanırım her şeyi –o şey

araştırmaya değer bir şeyse tabii ki– azimle araştıran türden biriydi. Entelektüel, dikkatli, hiçbir şeyde tembellik etmeyen bir kadındı.

Böyle özellikleri olan bir kadının eşi acaba nasıl biridir diye düşündüm bir an. Henüz onunla tanışmadığım gibi Soeda'dan da kocası hakkında pek bir şey duymamıştım. Bu yüzden zihnimde bir imaj oluşmamıştı. Onunla ilgili bildiklerim yalnızca, Fukushima'dan olduğu (ama burada doğmamıştı), on seneden beri bu şehrin ilkokulunda öğretmen olarak çalıştığı, eskiden Sarı Denizaltılı Çocuk'la ilgilendiğiydi. Onunla bir gün görüşüp sohbet etme fırsatı bulacak mıydım acaba?

* * *

Sonunda çocuğun yüz ifadesi biraz yumuşar gibi oldu. Düşünme eylemi zirveyi aşmış, hızı azalmıştı. O az da olsa *gevşeme* hissi bana kadar ulaştı. Gerginlik henüz devam ediyordu ama önceki kadar güçlü değildi.

Sonra çocuk zarftan gözünü çekti, masanın üzerine güzelce yerleştirilmiş çay ve çöreklere baktı. "Yabanmersinli çörek" dedim. "Çok leziz."

Dün ona, kahve dükkânında da aynısını demiştim. Davetimi tümüyle görmezden gelmişti. Ama bu kez, çörek ilgisini çekmiş gibiydi. Uzun bir süre onlara baktı. Paul Cézanne'ın bir kâsenin içindeki elmanın şeklini incelerken yaptığı gibi, keskin gözlemci bakışlarla.

Ağzı hafifçe hareket etti. Sanki sözcükleri oluşturuyor, sonra silip atıyordu. Ancak ağzından söz çıkmadı. Hayatında ilk kez yabanmersinli çörek görüyor olabilirdi. Ve yabanmersinli çörekle ilgili bilgileri özümsüyordu belki de. İyi de yabanmersini içinde ne kadar bilgi barındırabilirdi ki? Bunu ben de kestiremiyordum. Bu çocukla ilgili bilmediğim o kadar çok şey vardı ki. Çöreği ça-

talla önce ikiye sonra dörde böldüm, çeyrek parçayı ağzıma attım. "Sıcak ve lezzetli" dedim. "Soğutmadan yesen iyi olur."

Ben çeyrek çöreği yerken çocuk beni izledi. Yavrularını emziren anne kediyi izlercesine. Sonra elini uzattı ve tabaktaki çöreği aldı, bir ısırık aldı. Çatal kullanmadı. Parçaların dökülmesini önlemek için tabak da kullanmadı. Doğal olarak kırıntılar yere döküldü ama çocuk bunun farkına varmadı. Ben de umursamadım. Yeri daha sonra süpürebilirdim.

Çocuk üç ısırışta çöreği midesine indirdi. Ağzını kocaman açtı, gürültülü biçimde yedi. Ağzının kenarına yabanmersininin mavisi bulaşmıştı ama buna aldırmadı. Ben de görmezden geldim. Boya değildi neticede. Sadece yabanmersini suyuydu. Daha sonra kâğıt mendille silip temizleyebilirdi.

Yoksa, diye düşündüm, bu kadar kaba davranarak bana meydan mı okuyor, beni mi deniyor? Çocuğun varlıklı bir ailede yetiştiğini duymuştum Soeda'dan. Muhtemelen makul derecede disiplin de almıştı. Eğer öyleyse, kasıtlı olarak kaba davranıyor ve tepkimi izliyor olabilirdi. Bu şekilde top yeniden benim sahama düşmüştü. Veya sofra adabını bilmiyordu ya da bilme gereği duymuyordu.

Her halükârda her şeyi oluruna bıraktım. Bu çocuk söz konusu olunca, her şeyi oluruna bırakmaktan başka yapacak bir şey yoktu. Yabanmersinli çöreğe ilgi gösterip onu eline alıp yemesi bile onunla ilişkimde önemli bir adımdı.

Çatalımla çöreğin bir parçasını daha ağzıma götürdüm, sessizce yedim. Sonra mendille ağzımın kenarını hafifçe sildim, çaydan bir yudum aldım. Çocuk da ayakta çay fincanını eline aldı, şeker ve limon koymadan höpürdeterek içti. Bu da sofra adabına açıkça aykırıydı. Çay fincanı da (muhtemelen) Wedgwood'du. Yine fark etmemiş gibi bir yüz ifadesi takındım.

"Çörek ne kadar güzelmiş, değil mi?" diye konuştum ağır ağır.

Çocuk bu dediğime karşı hiçbir şey demedi. Dudağına bulaşmış yabanmersinini diliyle becerikli bir şekilde yaladı sadece. Kedilerin yemek sonrası yaptığı gibi.

"Dün, o kahve dükkânından alıp buraya getirdim. Bugün öğlen yerim diye" dedim. "Soeda mikrodalga fırında ısıttı benim için. Yabanmersini bu yakınlardaki çiftlikte üretiliyor, mahalledeki fırın onu kullanarak her sabah bu çörekten pişiriyor. Bu yüzden taze."

Çocuk yine bir şey demedi. Boşalan tabağına bakıyordu. Günbatımındaki ufku, tek başına güvertede oturarak izleyen yalnız bir denizci gibi.

Yarım çöreğin kaldığı tabağı elime alıp ona uzattım.

"Yarısı kaldı, yemek ister misin?"

Çocuk, kendisine uzattığım tabağa yirmi saniye kadar baktı, sonra elini uzatıp aldı. Biraz düşündü, bu kez çatalı kullanıp o parçayı ikiye böldü, tabağına alıp sessizce yedi. Ayakta durmasını bir kenara bırakırsak, son derece uygun bir sofra adabıyla. Yedikten sonra pantolonunun cebinden kâğıt mendil çıkardı, ağzının kenarını sildi.

Beni yerken izleyip bir anda mı öğrenmişti yoksa beni sınamaktan mı vazgeçmişti, anlayamadım. Sonra boşalan tabağını masaya koydu, ses çıkarmadan, çayını zarif bir şekilde içti. Top tekrar benim tarafıma atılmıştı. Sanırım.

* * *

Yabanmersinli çörek bitip çayı da içince tabak, fincan ve şekerliği tepsiye koyup kaldırdım. Masanın üzerini temizledim. Masada sadece içinde haritanın olduğu zarf kaldı. Tam da Koyasu'nun koyu mavi beresini hep bıraktığı yerde. Odanın içine hızlıca göz gezdirdim. Odanın bir yerinde Koyasu'nun da olmasını azıcık da olsa ümit ederek. Ama kimse yoktu. Odada olanlar,

Sarı Denizaltılı Çocuk (gerçi bugün farklı resimli bir svetşört giymişti) ve bendim.

"Çizdiğin haritayı gördüm" dedim. Sonra zarftan haritayı çıkardım, zarfın yanına koydum. "Çok doğru şekilde çizilmiş. Neredeyse aslının tıpkısı... açıkçası şaşırdım. *Neredeyse* dememin nedeni, o şehrin tam şeklini benim de bilmiyor olmam. Senin hatan değil yani."

Çocuk gözlüğünün ardından dosdoğru bana bakıyordu. Arada bir gözlerini kırpması dışında yüz ifadesinde bir değişiklik yoktu. Gözleri de ifadeden yoksundu, gözlerinden yansıyan ışık değişiyordu sadece.

Konuşmaya devam ettim. "Bir zamanlar o şehirde yaşamıştım. Bu haritada çizdiğin şehirde. Orada da yine kütüphanede çalışıyordum. Ancak o kütüphanede kitap yoktu. Tek bir kitap bile. Eskiden orası bir kütüphaneymiş, demek daha doğru olur. Orada bana verilen iş, raflarda kitap yerine yer alan eski rüyaları her akşam birer birer okumaktı. Eski rüyalar, iri yumurtalar şeklindeydi. Üzerleri beyaz toz kaplıydı. Büyüklükleri yaklaşık olarak şöyleydi."

İki elimle büyüklüğü gösterdim. Çocuk dikkatlice baktı ama bir yorum yapmadı. Bilgi edindi sadece.

"Ne kadar uzun bir süre orada yaşadığımı ben de bilmiyorum. Mevsim değişmişti, orada geçen zaman, mevsim dönümüyle farklı gelmişti bana. Her halükârda, zaman denen şeyin bir anlamı yoktur.

Orada yaşarken, her sabah kütüphaneye gidiyor, eski rüyaları okumaya devam ediyordum. Kaç tanesini okuduğumu, tam sayısını hatırlamıyorum. Ama önemli olan sayı değil. Demek istediğim, eski rüyalar sonsuz görünüyordu. Gün battıktan sonra işe başlıyordum. Akşamüzeri okumaya başlıyor, gece yarısından önce bitiriyordum. Tam saatini bilmiyorum. O şehirde saat diye bir şey yoktu çünkü."

Çocuk refleksle saatine baktı. Orada zamanın gösterildiğini teyit ettikten sonra bakışlarını yine yüzüme çevirdi. Onun için zaman kesin bir anlam taşıyordu sanki.

"Gündüzleri istediğimi yapma özgürlüğüm vardı ama pek dışarı çıkmıyordum. Güneş ışığı gözümü acıtıyordu çünkü. Rüya Okuyucusu olmak için iki gözümün de yaralı olması gerekiyordu, o şehre girerken Kapı Muhafızı eliyle açmıştı o yaraları. Bu yüzden de o şehrin doğru bir haritasını çıkaracak kadar dışarıda gezinme fırsatım olmadı. Dahası, şehri çevreleyen tuğla duvarların şekli her gün az çok değişiyor gibiydi. Benim harita çizmemle alay edercesine. Bu da, o şehrin tüm yapısını iyice anlayamamış olma nedenlerimden biri.

Duvar birbirine sımsıkı yapışmış tuğladan örülüydü. Çok yüksekti. Çok eski zamanlarda inşa edilmiş görünse de üzerinde ne bir çizik ne de hasar izi vardı. İnanılmayacak kadar sağlamdı. Hiç kimse o duvarı aşıp da dışarı çıkamıyor, hiç kimse de o duvarı geçip içeri giremiyordu. Özel bir duvardı."

Çocuk cebinden küçük bir not defteriyle üç renkli tükenmezkalem çıkardı. Defter, spiralliydi. Masanın üzerine koyduğu deftere hızlıca bir şeyler yazdı. Sonra bana uzattı. Defteri elime alıp baktım. Orada kısa bir cümle yazılıydı.

Salgın hastalıktan korunmak için.

* * *

Düzgünce yazılmıştı. Hızlıca yazmış olmasına karşın sanki el yazısı değil de matbaadan çıkmış gibi görünüyordu. Ve orada his namına tek bir şey yoktu.

"Salgın hastalıktan korunmak için" diye seslice okudum. Sonra çocuğun yüzüne bakarak, o kısa mesajla ilgili düşünmeye başladım. "Tuğla duvarın, salgın hastalığın şehre girmesini önlemek için yapıldığını mı söylüyorsun?"

Çocuk başını hafifçe salladı. Evet, demekti bu.

"Peki sen bunu nasıl oluyor da biliyorsun?"

Soruma cevap vermedi. Dudaklarını sımsıkı kapattı, her zamanki duygudan yoksun yüz ifadesiyle bana bakıyordu. Muhtemelen, *bu şimdi burada tartışılması gereken konu değil*, demek istiyordu.

O duvar, çocuğun dediği gibi salgın hastalıkları önlemek için yapıldıysa, bu da pek çok anlama gelirdi. Ne zaman olduğunu bilmiyorum ama en azından yapıldığından itibaren o yüksek duvarlar, şehir sakinlerini içeride tutup, diğerlerinin içeri girmesini önleyerek kesinlikle işini yapıyordu. Şehre girebilenler, yaşama alanında yaşayan tekboynuzlar, Kapı Muhafızı ve şehrin gereksinim gördüğü özel *vasıfları* olan az sayıdaki kişilerdi yalnızca ve ben de onlardan biriydim. Kapı Muhafızı'nın salgın hastalığa karşı doğal bağışıklığı olabilirdi. Bu yüzden sadece o, serbestçe kapıdan girip çıkabiliyordu.

O duvar, sıradan bir tuğla duvar değildi. Kendi iradesi vardı, kendine özgü yaşam gücü de. Nasıl olup da bu özel güçleri edinmişti acaba?

"İyi de bir noktada salgın hastalık bitmiş olmalı" dedim çocuğa. "Hangi salgın hastalık olursa olsun, sonsuza dek devam etmez. Buna rağmen duvar yıllar boyu hiç değişmeden, şehri dışarıya tamamen kapalı tuttu. Hiç kimse içeri giremiyor, dışarı da çıkamıyordu. Bunun nedeni ne olabilir?"

Çocuk, not defterini çıkardı, yeni bir sayfa açtı ve tükenmez-kalemle bir şeyler yazdı.

Sonu gelmeyen salgın hastalık.

* * *

"Sonu gelmeyen salgın hastalık" diye seslice okudum. "Bu da ne demek oluyor?"

Yine cevap vermedi. Bu yüzden onun anlamını kendim düşünmek zorundaydım. Bilmece çözer gibi. Ve bu çok zor bir bilmeceydi. Bilmecenin derinliğiyle kıyaslandığında ipucu çok küçüktü. Ama ne olursa olsun top benim tarafıma servis edildiği için rakibin sahasına geri göndermek zorundaydım. Oyunun kuralı böyleydi. Eğer buna oyun denirse tabii.

Cesaretimi toplayıp konuştum. "Aslında salgın hastalık olmayan salgın hastalık. Diğer bir deyişle, bir metafor olarak salgın hastalık... Öyle mi?"

Çocuk, başını hafifçe sallayarak onayladı.

"Yoksa bu salgın hastalık, ruhla ilgili mi?"

Çocuk bir kez daha başını sallayarak onayladı. Kendinden emin şekilde.

Bir süre düşündüm. *Ruhla ilgili bir salgın hastalık*. Sonra şunu söyledim.

"Şehir, daha doğrusu o zaman şehri yöneten insanlar, dış dünyada yayılmakta olan salgın hastalığı dışarıda tutmak amacıyla yüksek ve sağlam duvarla şehri çevrelediler. Hiç aralık kalmayacak, sımsıkı şekilde. Bu şekilde hiç kimsenin içeri giremeyeceği, kimsenin de dışarı çıkamayacağı güçlü bir sistem kuruldu. O duvarın inşasında muhtemelen sihirli şeyler de kullanılmıştı.

Bir aşamada bir şeyler oldu, bu nasıl bir şeydi bilmiyorum, ama duvar, kendi özgün idaresiyle ve gücüyle çalışmaya başladı. Bu güç, insanlar tarafından kontrol edilemeyecek bir kuvvete erişti. Demek istediğin böyle bir şey mi?"

Çocuk sessizliğini koruyarak yüzüme baktı. Ne evet diyordu ne de hayır. Konuşmaya devam ettim. Bu sonuna dek bir tahmindi ama muhtemelen bir tahminden daha fazlasıydı.

"Sonra duvar, her türdeki salgın hastalığa, onların düşündüğü *ruhla ilgili salgın hastalık* da dahil olmak üzere hepsine, karşı koymak ve onu ortadan kaldırmak gayesiyle şehir ve orada yaşayan insanlar için yeni bir sistem kurdu. Diğer bir deyişle, şehir yeniden

düzenlendi. Kendi içinde tamamlanmış, sıkı bir şekilde tecrit edilmiş bir sistem inşa etti. Demek istediğin şey, böyle bir şey mi?"

* * *

O sırada birden kapıya vuruldu. Öyle yüksek bir ses değildi. Hafif, kısa bir sesti; gerçek dünyadan gelen gerçek bir ses. İki kere, sonra biraz ara verip iki kere daha.

"Buyurun" dedim. Sesim kendi sesim gibi değildi, sanki başka birinin sesiydi.

Kapı yarı açıldı, Soeda başını uzattı.

"Tabak ve fincanları almaya gelmiştim" dedi çekingen bir tavırla. "Rahatsız etmiyorsam tabii."

"Buyurun alın. Teşekkür ederim" dedim.

Soeda ayak sesi çıkarmamaya özen göstererek içeri girdi, tabak ve fincanların olduğu tepsiyi aldı, hepsinin boş olup olmadığını hızlıca kontrol etti. Boş olmaları onu biraz da olsa rahatlatmış görünüyordu. Sonra yere dökülmüş çörek kırıntılarını görse de görmezden geldi. Daha sonra süpürebilirdi.

Soeda, soru sorarcasına yüzüme baktı. Ben, "Her şey yolunda" dercesine başımı sallayınca, tepsiyi alıp odadan çıktı. Kapının metalik kapanma sesi duyuldu. Ardından oda sessizliğe büründü.

* * *

Çocuk, not defterinde yeni sayfa açtı, tükenmezkalemle hızlıca bir şeyler yazdı. Sonra defteri masanın üzerinden bana uzattı. Yazdığını okudum.

O şehre gitmek zorundayım.

* * *

"O şehre gitmek zorundayım" diye seslice okudum. Sonra bir kez öksürdüm, not defterini ona uzattım. Çocuk onu eline aldıktan sonra nihayet sandalyeye oturdu, doğruca bana baktı. Tereddütsüz ve ölçülemeyecek kadar derin bakışlarla.

"Sen, o şehre gitmeyi arzu ediyorsun" dedim teyit etmek istercesine. "Yüksek duvarla çevrili o şehre. İnsanların gölgesinin olmadığı, kütüphanesinde tek bir kitabın bile bulunmadığı o şehre."

Çocuk başını net bir şekilde salladı. Tartışmaya yer yok der gibi.

Sessizlik kısa bir süre daha sürdü. Ağır, yoğun bir sessizlikti. Pek çok anlam içeren bir sessizlikti bu. Sonra çocuk tiz sesiyle sessizliği bozdu.

"O şehre gitmek zorundayım."

Ellerimi masanın üzerinde birleştirdim, bir süre anlamsızca parmaklarıma baktım, sonra başımı kaldırıp ona sordum. "Eğer *oraya* gidersen, artık *burada* olamayacaksın, biliyorsun değil mi?"

Çocuk bir kez daha başını net bir şekilde salladı.

Çocuğun o kapıdan geçtiğini, duvarla çevrili şehre girdiğini, orada yaşamaya başladığını hayal ettim zihnimde. Onun için orası muhtemelen "Pepperland" idi. *Sarı Denizaltı* adlı filmdeki o cıvıl cıvıl ütopya şehri Pepperland. Bu on altı yaşındaki çocuk, (görünüşe göre) kendisini kabul etmeyen bu gerçek dünyada yaşamaya devam etmektense, orası gibi farklı yapıdaki bir dünyaya gitmeyi arzu ediyordu. Yüreğinin en derinlerinde, ciddi anlamda. Çocukla karşı karşıya oturmuş konuşurken, ne kadar ciddi olduğunu acı verecek şekilde içimde hissediyordum.

Yeniden sessizlik girdi araya, sonra çocuk konuştu.

"Eski rüya okuması. Bunu yapabilirim."

Çocuk, parmağıyla kendini işaret etti.

"Sen eski rüyaları okuyabiliyorsun" diye tekrarladım söylediğini.

"O kütüphanede eski rüyaları okurum. Sonsuza dek" dedi çocuk, aynı büyük harflerle yazdığı gibi, sözcükleri birer birer söyleyerek, aralarını güzelce bölerek.

Sessizce başımı sallayarak onu onayladım.

Evet, bu çocuk bu söylediği şeyi yapabilirdi. *Bu kütüphanede* yaptığından çok da farklı olmazdı. Ve orada, o kütüphanenin arkasında, onun okuması gereken tozlu eski rüyalar yığın halinde bekliyordu. Oku oku bitmeyecek kadar çok, muhtemelen sonsuz sayıda. Ve rüyaların her biri de dünyada bir eşi daha olmayan rüyalardı.

"O şehre gitmek zorundayım" diye tekrarladı çocuk, önceki söyleyişinden daha anlaşılır bir sesle.

51

"O şehre gitmek zorundayım" diye tekrarladı çocuk.

"Bu dünyadan ayrılıp duvarın iç tarafına girmek istiyorsun, öyle mi?" dedim.

Çocuk susup kısa ve net bir şekilde başını salladı.

Ama o duvarla çevrili şehir, söylemenin gereği yok ama, Pepperland'den farklıydı. Pepperland, animasyon film için yapılmış hayali bir ütopya diyarıydı. Orada güzel insanlar, güzel doğa içinde güzel bir yaşam sürüyorlardı. Eğlenceli müzik çalınıyor, renkli çiçekler açıyordu. 1980'li yılların uyuşturucu kültürünün kokusunun hafifçe etrafa yayıldığı hayali bir dünyaydı. Ancak "duvarla çevrili şehir" öyle bir yer değil.

Kışın sert soğuklar yüzünden yaratıklar ardı ardına açlıktan ölüyordu. Şehir sakinleri, suskun ve yoksuldu. Kendilerine verilen yiyecek miktarı çok azdı, giyecekleri iyice yıpranana kadar giyiyorlardı. Ne kitap vardı ne de müzik. Su kanalları kurumuş, pek çok fabrika kapalıydı. İnsanların yaşadığı toplu konutlar pis ve bakımsızdı. Ne köpek yaşıyordu orada ne de kedi. Görünen tek canlı, duvarı aşarak oraya gelip giden kuşlardı sadece. Ütopya şehrinden çok farklı bir dünyaydı. Çocuk, o şehrin yapısını ne kadar anlıyordu acaba?

Bunları çocuğa anlatmak istedim ama sonra vazgeçtim. Büyük olasılıkla bu durumları zaten biliyordu. Ve hepsini kabul ederek o şehre gitmeye karar vermişti. Titizce düşünmenin ardından verdiği kararını değiştirmeyecekti. Çocuğun yüzünde tereddütsüz bir ifade vardı, kararının kesin olduğunu anladım.

Yine de, benim bir kez daha, hislerinden emin olmam gerektiğini düşündüm.

"O şehre girmek için gölgenden vazgeçmelisin, iki gözünün de yara alması gerekiyor. Bu ikisi, o kapıdan içeri girebilmen için şartlar. Kesilip atılan gölgen, pek de uzun olmayan bir süre sonra hayatından olacak ve gölgen ölünce de sen o şehirden bir daha çıkamayacaksın. Buna razı mısın?"

Çocuk başını sallayarak onayladı.

"Bu dünyadakilerle bir daha hiç görüşemeyebilirsin."

"Olsun" diyerek onayladı çocuk, bu kez konuşarak.

Derin bir iç çektim. Çocuğun yüreği buradaki gerçek dünyaya bağlı değildi. Bu dünyaya gerçek anlamda kök salmamıştı. Sanki geçici olarak iple bağlanmış balon gibiydi. Yeryüzünden biraz yüksekte salınıyor, çevresindeki sıradan insanlardan farklı manzaralar görüyordu. Dolayısıyla balonu tutan ipleri çözüp bu dünyayı sonsuza dek terk etmek ona acı ve korku vermeyecekti.

İstemsizce etrafıma baktım. Acaba ben yeryüzüne sıkı bir şekilde bağlı mıydım? Dünyaya kök salmış mıydım? Yabanmersinli çörekler geldi aklıma. İstasyon önündeki kahve dükkânının hoparlöründen yayılan Paul Desmond'un alto saksafonunun tınılarını düşündüm. Kuyruğunu kaldırıp bahçeden geçip giden zayıf ve yalnız dişi kediyi düşündüm. Onlar benim ruhumu bu dünyaya biraz da olsa bağlıyor muydu acaba? Ya da bütün bunlar, dile getirme değeri bile olmayan küçük detaylar mıydı?

Çocuğa baktım. Metal çerçeveli gözlüğünün arkasından gözlerini kısmış bana bakıyordu. Aklımdan geçenleri anlamak istercesine.

"Peki o şehre nasıl gitme niyetindesin?"

Parmağıyla önce beni, sonra kendini, sonra da uzakları işaret etti.

Bu hareketlerini cümleye döktüm. "Seni oraya ben götüreceğim, öyle mi?"

Üzerinde Dr. Jeremy Hillary Boob'un resminin olduğu svetşört giyen çocuk, bir şey demeden, başını sallayarak dediğimi onayladı. Evet.

"Ama" dedim "ben bu dediğini yapabilir miyim ki? Kendi irademle o şehre gidemem ki. Dahası, seni oraya götürmem pek mümkün görünmüyor. Ben şans eseri, *tesadüfen* gitmiştim oraya."

Çocuk bir süre bu konu hakkında düşündü (ya da düşünüyor gibi göründü). Sonra hiçbir şey demeden sandalyeye oturdu. Cebinden güzelce katlanmış beyaz bir mendil çıkardı, bir kez daha kibarca ağzını sildi. Yabanmersinli çörek için teşekkürünü ifade eden, kendince bir jestti sanırım. Ya da sadece bir alışkanlıktı. Aradaki farkı anlamamıştım.

Mendili arka cebine koyduktan sonra kapıya yürüdü, kapıyı açıp arkasına bakmadan, veda sözüne benzer bir şey demeden, odadan çıkıp gitti. Arkasından kapı kuru metalik bir ses çıkararak kapandı, odamda bir başına kaldım.

* * *

"*Seni* oraya ben mi götüreceğim?" dedim odada tek başına kaldıktan sonra kısık sesle, kendi kendime.

Çocuğun elinden çekerken o şehrin kapısının önünde durduğum manzara canlandı gözümün önünde. Sarı Denizaltılı yeşil svetşörtlü çocuk, hiç tereddüt etmeden yanımdan ayrılıyor (arkasına bile bakmıyor), kapıdan içeri adım atıyordu.

Benim o kapıdan bir daha geçmem mümkün değildi. Bunun için gerekli olan vasfımı tüketmiştim çünkü. Çocuğun ardından bakıp kapının tekrar kapandığını gördükten sonra tek başına bu dünyaya dönerdim bu durumda.

Yerimden kalkıp pencere kenarına gittim. Pencereyi, üst kısmından itip açtım, başımı dışarı çıkarıp birkaç kez nefes aldım.

Kış havasının ayazı ciğerlerimi yaktı. Sonra kimsenin olmadığı bahçeye baktım. Toprağın üzerinde yer yer beyaz *leke* gibi katılaşmış karlar vardı.

Birkaç gün sonraydı. Güneşli günler devam ediyordu, rüzgâr dinmiş, parlak güneş saçaklardan sarkan kalın buz sarkıtlarını ardı ardına düşürüyordu. Eriyip damla damla düşen buzların sesini dinlerken, masada idari işlerimi yapmaya devam ediyordum. Çocuksa her zamanki gibi okuma odasında kendini kitap okumaya kaptırmıştı. Soeda'ya, çocuğun okuduğu kitabın adını sordum, bana hemen cevap verdi. Okuduğu kitaplar, *Sagas of Icelanders*, *Wittgenstein: Dil Üzerine Konuşmalar*, *Kyoka İzumi Antolojisi* ve *Evinizin Doktoru* adlı kitaplardı. Hepsi de oldukça kalın kitaplardı. İçerikleri yerine kitapların kalın olmasına dikkat etmiş gibi görünüyordu. İnce kitaplar ona yetmiyordu demek ki. Çok iştahlı birinin restorandaki en kalın bifteği sipariş etmesi gibi bir şeydi bu.

* * *

Müdür odasındaki sohbetimizin ardından geçen bir hafta boyunca çocukla hiç iletişimimiz olmamıştı. Üzerine yeniden Sarı Denizaltılı svetşörtünü giymiş (yıkanmıştı demek ki), yeşil sırt çantasıyla her gün kütüphaneye geliyordu, ama okuma odasının yanından geçsem de ne ben ona sesleniyordum ne de o bana bakıyordu. Çocuk, kendini kitap okumaya vermiş, başka hiçbir şeye ilgi göstermiyor gibi görünüyordu. Sanırım, gerçekten de öyleydi. Odama döndüm, kütüphane yöneticisi olarak günlük işlerimi yerine getirdim. Monoton bir iş denirse, öyleydi ama içerik kitap olduğu sürece, sadece sayım kontrolü gibi bir iş olsa da, bundan keyif alabilirdim. Bizler, çocuk ve ben, yeryüzündeki bu gerçek dünyada yapmamız gereken şeyleri yapıyorduk.

Sarı Denizaltılı Çocuk, o yüksek duvarla çevrili şehre gidip

oranın sakini olmayı yürekten arzu ediyordu. Bu dünyaya bir daha dönememeyi de göze almaya kararlıydı. Bu taraftaki dünyada, onu burada tutacak hiçbir güç yoktu. Bu çok açıktı. Ancak onun gücü, tek başına o şehre gitmeye yetmezdi. Bu yüzden benim *rehberliğime* ihtiyacı vardı. Şehre ulaşmak için izlenmesi gereken rotayı bilen ya da bir zamanlar o rotayı takip etmiş olan bir ben vardım çünkü.

Öte yandan, ben, o şehre giden yolu hatırlamıyordum. Eskiden *oraya gitmiştim*. Daha doğru bir ifadeyle, bilinçsiz bir şekilde, oraya *götürülmüştüm*. Bir kez daha aynı yolu izlememi söyleseler dahi bunu nasıl yapacağımı bilmiyordum.

Anlayamadığım başka bir şey daha vardı. Çocuğu o taraftaki dünyaya götürmenin gerçekten doğru bir hareket olup olmayacağı da ayrı bir konuydu. Bu etik açıdan uygun bir şey miydi? Eğer o çocuk o şehre girerse, bir Rüya Okuyucusu olarak oraya yerleşirse, bunun sonucunda onun varlığı muhtemelen buradaki gerçek dünyadan silinip gidecekti.

Gölgemin ölmesine izin vermeyip onu duvarın dışına kaçırdığım için, buradaki dünyaya bir şekilde dönmüştüm (daha doğru bir şekilde ifade edersem, *geri gönderilmiştim*), bunun neticesinde de bu dünyadaki varlığım yok olmamıştı. Elbette tüm bunlar varsayımdan başka bir şey değildi, ama giderek öyle olduğundan emin olmaya başlamıştım.

Diğer yandan, eğer çocuk kendi gölgesini bırakır ve gölgesi de hayatından olursa, çocuk bu taraftaki dünyadan sonsuza dek, kesin bir şekilde kaybolup gidebilirdi. Soeda'ya göre, onun hiç arkadaşı yoktu ama ebeveyni ve kardeşleri, o ortadan kaybolunca mutlaka üzüleceklerdi. Özellikle onu ölesiye seven annesi... Bunlara neden olacak bir şeyi yapmam uygun düşer miydi? Kendisi bunu ne kadar çok arzu etse de ve bunun, o çocuğun yaşamı için daha doğal bir akış olduğunu düşünsem de. Bu etiğe aykırı bir şey değil miydi?

* * *

Bu konuyu birine danışmak istedim. Koyasu olabilirdi. O, durumu anlardı ve gerekli bilgeliğe de sahipti. Bana faydalı şeyler söyleyebilirdi. Ama Koyasu, daha doğrusu Koyasu'nun hayaleti, uzun bir süredir bana görünmüyordu. Belki bir daha hiç görünmeyecekti. Ruhu bu dünyayı terk edip gitmiş olabilirdi. Bu olasılık hiç de az değildi. Ruhunun dünyada yalnızca sınırlı bir süre kalabileceğini söylemişti. Ve ruhun insan biçimini alarak görünmesinin hiç de kolay bir şey olmadığını.

Soeda'ya danışsam mı diye düşündüm. Geçici bir süre yüksek duvarla çevrili bir şehirde yaşadığımı, normal bir yaşam süren insanlara anlatmak, nasıl düşünürsem düşüneyim, imkânsız denecek kadar zor bir işti. İşler iyice içinden çıkılmaz hale gelirdi. Bu durumda Soeda, çocuktan önce, benim ruh sağlığımla ilgili endişeye kapılabilirdi. Evet, ona o şehirden söz edemezdim. Orada görüp duyduklarımı olduğu haliyle kabul edip anlayabilen, şimdilik, Koyasu ve Sarı Denizaltılı Çocuk'tu sadece.

Soeda'nın yanına gittim, mümkün olduğunca boş zamanını yakalamaya çalışarak ona çocuk hakkında gündelik sohbet eder gibi sorular sordum. Özellikle de aile ortamıyla ilgili.

"Bir konuşmamızda, M** annesi tarafından ölesiye seviliyor demiştiniz değil mi?"

"Evet, öyle demiştim. Gerçekten de, sanki kedi sever gibi seviyor M**'yi."

"Babası peki?"

Soeda, başını hafifçe yana eğdi. "Babasını pek tanımıyorum. Yüz yüze hiç karşılaşmadım çünkü. Sadece, başkalarından duyduğum kadarıyla, o çocuğa pek ilgi göstermiyormuş. Ama başkasından duyduğum için, net bilgim yok."

"Pek ilgi göstermiyor muymuş?"

"Daha önce de söylediğim gibi, iki ağabeyi mahalle okulunda harika notlar alıp Tokyo'daki ünlü üniversitelere devam edip, kelimenin tam anlamıyla elit sınıfa geçmişler. Babaları, oğullarıyla gurur duyuyormuş. Onlarla karşılaştırıldığında, en küçük oğulları mahalle lisesine dahi girememiş, her gün kütüphaneye gidip kitap okuyor, anlaşılmaz şeyler söylüyormuş. İnsan içine çıktığında alay ediyorlarmış onunla. Babası da bu durumdan utanıyor görünüyormuş."

"Babası, bu şehirde kreş işletiyordu, değil mi?"

"Evet, kreş işletiyor. Oldukça iyi imkânları olan bir kreş. Sadece kreş de değil, aynı zamanda başka iş alanlarına da el atmış durumda. Dershane, yetişkinler için özel dersler gibi şeyler. İşletmeci olarak başarılı ama eğitimci yanı olan biri olmadığı söyleniyor. En azından benim duyduğum bu.

M**'nin evde kitap okumasına sınır getirmişler. Sürekli kitap okumasının sağlıksız olduğunu söyleyen babası ona çok az kitap alıyormuş. Kitap okuması için verdikleri süre de son derece kısıtlıymış. Bu, M** için çok acı verici olmalı. Çünkü onun için kitap okumak, nefes alıp vermek kadar doğal bir şey."

"Annesi peki? O çocuğun durumunu anlıyor muymuş? Demek istediğim, doğuştan gelen özel yeteneğini, diğer çocuklardan farklı yanlarını."

"Annesi, benim gördüğüm kadarıyla, oldukça duygusal biri. Oğlunu ölesiye seviyor ama muhtemelen onun doğasını anlamıyor. O çocuğun sahip olduğu özel yeteneği geliştirmek ya da faydalı bir şekilde kullanacağı bir alan bulmak gibi şeylere istekli görünmüyor."

"Bu yüzden mi onu yanından ayırmamaya çalışıyor?"

"Evet, aslına bakarsanız, ona defalarca öneride bulundum. Lüzumsuz bir şeydi belki ama düşüncemi dürüstçe dile getirdim. Tüm ülkede onun gibi çocuklara özel eğitim veren kurumların

bulunduğunu, eğer böyle bir yere giderse onun da, sahip olduğu yeteneği geliştirebileceğini söyledim. Bu şehirde kaldığı sürece, muhtemelen M**'nin bir geleceğinin olmayacağını da. Ama bu teorimi, kulak ardı etti. O çocuğun, kendi koruması altında yaşamaya devam etmesi gerektiğine inanıyordu çünkü."

Soeda'nın söyledikleri hakkında bir süre düşündüm. Sonra, "Dediklerinizden, o çocuk için ev ortamının pek de iyi bir yer olmadığını çıkarıyorum" dedim.

"M** neyi, nasıl hissediyor, elbette bilmiyorum. Çünkü, her şeyden önce, o çocuk hislerini hiç belli etmiyor. Ama, dediğiniz gibi, ev ortamının o çocuk için kesinlikle iyi bir yer olmadığını tahmin edebiliyorum. Kendine hiç ilgi göstermeyen bir babayla aşırı korumacı bir anne. Ve her ikisi de onu gerçekten anlamadığı gibi anlamak için gayret de göstermiyor."

"Peki iki ağabeyiyle nasıl bir ilişkisi var?"

"Tokyo'ya giden ağabeyleri, kendi işlerine odaklanmışlar, çok meşguller. Genç olduklarından da bu normal tabii. Görünüşe göre memleketlerine nadiren dönüyorlar ve okulu bırakmış, eksantrik kardeşleriyle ilişki kuracak vakitleri olmuyor."

"Bu yüzden de her gün evden çıkıp bu kütüphaneye gelmeye devam ediyor. Kimseyle konuşmuyor, sadece kitap okuyor."

"Bunu söylemek için çok geç ama" dedi Soeda, "Koyasu yaşasaydı keşke. Bunu tüm kalbimle isterdim. O çocuk yüreğini sadece Koyasu'ya açıyordu çünkü. Ölmesi fena oldu. Hem M** için hem de bu kütüphane açısından."

Başımı sallayarak onayladım. Koyasu'nun ölümü, pek çok yerde büyük bir eksikliğe neden olmuştu.

Gerçi Soeda'nın anlattığını dinleyip çocuğun ailesi hakkında daha detaylı bilgi alınca, biraz rahatlamış da olabilirdim.

Evden ayrılmak istemesi, bu dünyadan çıkıp gitmek konusunda güçlü bir arzu duyması için yeterli nedeni vardı o çocuğun. Eğer bir anda bu dünyadan kayboluverse, annesi, hiç kuşkusuz,

çok üzülecekti. Ama çocuğun iyiliği için, annesinden kopması tercih edilebilirdi. Tıpkı yavru kedilerin bir noktada annelerinden kopup kendi başlarına yaşamaları gibi. Anne kedi, yavrularını yitirince bir süre etrafta var gücüyle onları arasa da neticede bu arayıştan vazgeçer ve onları unutur. Sonra bir sonraki döngüye girer. Bu hayvanlar için sonuna dek doğal bir süreçtir. Mevsim dönümleri gibi.

Baba ve iki ağabeyi, çocuk birden ortadan kaybolsa ya da ölse, elbette çok üzülürlerdi. Belki de onunla yeterince ilgilenmedikleri için hiç de azımsanmayacak kadar pişmanlık hissedebilirlerdi. Ancak uzun süre yas tutamayacak kadar kendi işleriyle meşgul olacaklardı. Yine çocuğun arkadaş diyebileceği tek bir kişi bile yoktu. O, bu dünyada izole bir varlıktı. Ortadan kaybolsa bile, onun boşluğu hemen doldurulabilirdi, muhtemelen. Çok sessizce kaybolurdu, ne bir ses çıkardı ne de bir dalgalanma yaşanırdı.

Eğer ben o çocuğun yerinde olsam –Soeda'nın dediği gibi onun yerinde olup da o hislerin yükünü taşımak hiç de kolay bir şey değilse– ben de büyük olasılıkla, başka bir dünyaya gitmek isterdim.

Örneğin, o yüksek duvarla çevrili şehre.

52

Pazartesi sabahı her zamanki gibi Koyasu'nun mezarına gittim. Sonra mezar taşına bakarak çocuktan söz ettim. Onun *yüksek duvarla çevrili şehre* gitme arzusundan, benim onu oraya götürmemi istemesinden, ama şimdilik onun bu isteğini yerine getirmemin mümkün olmadığından, çünkü, her şeyden önce, oraya nasıl gidileceğini bilmediğimden bahsettim ona.

O çocuk, Koyasu'nun da bildiği üzere, bu dünyada çok yalnızdı. Bu dünyadan ayrılıp *duvarla çevrili şehre* gitmenin kendisi için çok daha doğal ve mutluluk verici olduğuna güçlü bir şekilde inanıyordu.

Belki de öyleydi, gerçek dünya onun için iyi bir yer olmayabilirdi. Kan bağı olan ailesi dahil, kimse onu anlamıyordu. Sahip olduğu özel yeteneği, öteki taraftaki dünyada daha etkin kullanabilirdi belki de.

Öte yandan, eğer ben bunu başarabilirsem, onun *göçüne* yardım etmem uygun bir davranış olur muydu, emin olamıyordum. Bunu yapmak için yetkin miydim? Ne de olsa o daha on altı yaşında bir çocuktu. Her ne kadar onu tam anlamasalar ve aralarındaki duygusal bağ çok zayıf olsa da ortadan kaybolduğunda ailesi ve ağabeylerinin çok üzüleceğine kuşku yoktu. Bu yüzden Koyasu'nun fikrini almak istedim. Eğer şimdi, söylediklerimi işitiyorsa, içten tavsiyelerini almak istiyordum. Ne yapmam gerektiğini bilmiyordum, açıkçası şaşkın bir haldeydim.

Konuşmamı bitirdikten sonra mezar taşının önündeki taş duvara oturdum ve bir yanıt gelmesini bekledim. Ancak tahmin

ettiğim gibi, bir cevap alamadım. Sadece gökyüzünden bulutlar süzülüp geçti. Bir dağın ucundan bir diğer dağın ucuna kadar. O sabah her nedense kuş ötüşlerini duymadım. Yalnızca mezarlığın sessizliği vardı.

* * *

O mezar taşının önünde otuz dakika kadar sessizce durdum. Kuru bir kuyunun dibinde dizlerimi tutarak tek başına oturur gibi. O arada hiçbir şey olmadı. Başımın üzerinden gri bulutlar geçti, saatin yelkovanı kadranın yarısını dolandı sadece. Başka bir hareket olmadı.

Arada bir başımı kaldırıp hızlıca etrafa baktım ama Sarı Denizaltılı Çocuk hiçbir yerde görünmüyordu. Mezarlıkta benden başka kimse yoktu. Taş duvardan kalktım, bir süre gökyüzüne baktım, sonra atkımı boynuma dolayıp yün paltomun üzerine düşmüş yaprakları elimle silkip attım.

Koyasu'nun ruhu artık bu dünyadan ayrılmış mıydı? Onunla son görüşmemizin ardından uzun bir süre geçmişti. Ve Sarı Denizaltılı Çocuk, hâlâ bu dünyadaydı. İkisi aslında (sonsuza dek) ortadan kaybolsa da ben *burada* yaşamaya devam etmek zorundaydım. Onlarsız buranın tattan yoksun bir dünya olacağına şüphe yoktu. Çünkü her ikisine de doğal bir şekilde sempati duyuyordum.

* * *

Mezarlıktan dönerken her zamanki gibi istasyon önündeki adsız kahve dükkânına uğradım. Ben, görünen o ki, otomatik olarak alışkanlıklarının peşinden giderek yaşamını sürdüren orta yaşlı, yalnız bir adama dönüşüyordum. Tezgâhın önündeki her zamanki yerime oturdum, her zamanki sade kahvemi sipariş ettim, bir tane sade çörek yedim (O gün yabanmersinli çörek bit-

mişti çünkü). Her zamanki kadın, tezgâhın arkasından bana gülümsedi, her zamanki gibi.

Hoparlörden kısık sesli caz gitar müziği geliyordu. Şarkının adını da çalanı da bilmiyordum. Müziği yarım kulak dinlerken sıcak kahveyle üşümüş bedenimi ısıttım, sade çöreğimden küçük ısırıklar aldım. Sade çörekte, sade çörek tadı vardı.

"Bir süredir söylemek istiyordum, bu paltonuz çok güzel" dedi kadın. Yanıma koyduğum gri yünlü paltoya baktım.

"Bu mu?" diye sordum biraz şaşırarak. Sonra okuyup bitirdiğim sabah gazetesini katladım. "Yirmi yıldır giyiyorum. Zırh kadar ağır, tarzı da çok eski, dahası pek o kadar da sıcak tutmuyor."

"Ama çok güzel. Son zamanlarda insanlar hep aynı tarz palto giydiklerinden, sizinki yeni gibi duruyor."

"Öyle olabilir ama bu kadar soğuk bir yer için yeterli değil. Bir sonraki kışa yeni bir tane almayı düşünüyorum. Yenileri daha sıcak tutuyor ve daha hafif. Burada geçirdiğim ilk kış, hava durumunu pek bilmiyordum."

"Nedense eskiden beri yünlü paltoları severim. Çekici geliyorlar."

"Buna palto da seviniyordur" dedim gülerek.

"Eşyalarını uzun yıllar boyu özenle kullanan biri misiniz?"

"Öyle olabilir" dedim. Bunu bana birisi ilk kez söylüyordu, gerçekten dediği gibi olabilirdi. Ya da sadece yeni bir şey almak zahmetli geliyor olabilirdi.

Kafede benden başka müşteri yoktu, o, kahve yapmak için suyun kaynamasını beklerken ayaküstü sohbet etmeyi seviyor gibiydi.

"Burada geçirdiğiniz ilk kış olduğuna göre, buralı değil misiniz?"

"Geçen yaz taşındım buraya, yeniyim" dedim. "Bu yüzden bu şehir hakkında neredeyse hiçbir şey bilmiyorum. Öncesinde hep Tokyo'da yaşadım."

O tuğla duvarla çevrili şehirde geçirdiğim zamanı hariç tutarsak tabii ki...

"Buraya iş için mi geldiniz?"

"Evet, burada şans eseri bir iş imkânı buldum."

"O zaman siz de benimle aynı durumdasınız" dedi kadın. "Ben de iş bulunca, geçen yaz taşındım buraya. Ondan önce Sapporo'daydım. Orada bir bankada çalışıyordum."

"Bankadaki işinizi bırakıp buraya taşındınız demek."

"Tam bir ortam değişimi."

"Burada bir tanıdığınız mı vardı?"

"Hayır, hiç tanıdığım yoktu. Sizin gibi tek başıma geldim buraya."

"Sonrasında bu kafede çalışmaya başladınız?"

"İşin aslı, bu yeri internette buldum. Kahve dükkânı satılıktı. Bazı nedenlerden ötürü sahibi hızlı şekilde elden çıkarmak zorundaymış, piyasa değerinin epey altında satmaya karar vermiş. Bunun üzerine ben de dükkânı satın aldım ve yeni sahibi olarak buraya taşındım."

"Büyük bir cesaret" dedim, etkilenmiştim. "Büyük şehirde bankadaki işinizi bırakıp hakkında hiçbir şey bilmediğiniz uzaktaki küçük bir şehre tek başına taşınmak ve orada iş kurmak; hayal bile edemiyorum."

"Birçok nedenim vardı. Geçenlerde o oğlan çocuğu da demişti, çarşamba günü doğanlar hep kederlidir, diye."

"Onu o çocuk demedi. Ben demiştim. Öyle bir çocuk şarkısı sözü varmış. O çocuk, 'Siz çarşamba günü doğmuşsunuz' demişti yalnızca."

"Öyle miydi?"

"O çocuk temelde hakikatten başka bir şey söylemez."

"Hakikatten başka bir şey söylemez" diye tekrarladı kadın etkilenmiş biçimde. "Bu müthiş bir şey, değil mi?"

Sonra yavaşça geri gitti, ocağın altını kapattı, kaynamış suyla

yeni kahve yapmaya başladı. Yerimden kalkıp paltomu giydim. Sonra hesabı ödedim, tam kafeden çıkacakken bir şey beni orada tuttu. Durdum, geri döndüm, tezgâhın arkasındaki kahve yapan kadına, "Bunu söylemekle kabalık etmiyorum umarım" dedim, "ama bir ara sizi yemek ya da başka bir şeye davet edebilir miyim?"

Bunlar son derece doğal bir şekilde, ağzımdan çıkıvermişti. Hiç tereddüt etmeden, duraksamadan. Yanaklarımın birazcık kızardığını hissettim sadece.

Başını kaldırıp bana baktı. Gözlerini kısarak, görmeye alışık olmadığı bir şeye bakar gibi.

"*Bir ara*?" dedi.

"Bugün de olabilir."

"Yemek ya da *başka bir şeye*?"

"Akşam yemeğine mesela."

Dudaklarını hafifçe büzdü, sonra şunları dedi. "Akşamüzeri saat altıda dükkânı kapatacağım. Sonrasında yarım saatlik işim daha olur. Ondan sonrası nasıl olur?"

"Olur" dedim. Akşamüzeri saat altı buçuk, yemek için uygun bir zamandı. "Saat altıda sizi buradan alırım."

Kafeden çıkıp eve kadar yürüdüm. Sonra ona dediklerimi birer birer tekrarladım zihnimde, tuhaf bir histi. O ana dek onu yemeğe davet etme gibi bir niyetim yoktu. Ama cümleler ağzımdan kendiliğinden çıkıvermişti. Düşününce, en son bir kadını yemeğe davet etmemin üzerinden çok zaman geçmişti. Bunu neden yapmıştım ki? Yoksa ondan etkilenmiş miydim?

Belki de etkilenmiştim.

Eğer öyleyse, neyi beni bu kadar etkilemişti? Bunu bilmiyordum. Ona karşı belli belirsiz bir ilgim vardı, tamam, ama bu özel bir şeyi –daha yakın bir bağ kuracağım bir şeyi– arzu ettiğim anlamına gelmiyordu. Her hafta pazartesi günü öğleden önce bana kahve ve çörek servisi yapan, otuzlu yaşlarının ortasında hoş bir

kadındı; hepsi buydu. İnce bir fiziği vardı, tek başına hızlı bir şekilde çalışıyordu. Gülümsemesinde doğal bir sıcaklık vardı.

O gün *bir şeyi* bana çekici gelmiş olmalı ki onu yemeğe davet etmiştim. Yaptığımız kısa sohbet içinde bir şey, beni heyecanlandırmıştı. Veya tek başına olmaktan sıkılmıştım ve keyifli sohbet edeceğim bir akşamlık arkadaş arıyordum sadece. Ama, muhtemelen hepsi bu değildi. Bunu bana sezgilerim yaptırmış olabilirdi.

Her halükârda artık olan olmuştu. Orada yarı bilinçsiz bir şekilde, neredeyse refleksle onu yemeğe davet etmiştim ve o da kabul etmişti. Düşününce pek çok şey bu şekilde, ilgili kişinin niyeti ve planıyla ilgili olmadan, doğal bir şekilde ilerleyebilir. Düşününce, şu anda niyet ya da plan diyebileceğim bir şeyim de yok gibiydi.

Dönüş yolunda süpermarkete uğradım, bir haftalık yiyecek satın aldım, eve dönünce onları küçük parçalara ayırıp buzdolabına yerleştirdim, gerekli hazırlıkları yaptım. Sonra elektrik süpürgesini açıp odayı süpürdüm, yatak odasını temizledim, çarşaf ve yastık kılıfını değiştirdim, biriken bulaşıkları yıkadım. Daha sonra ütü yaptım. Her pazartesi yaptığım gibi. Tüm işleri sessizce ve gerektiği gibi yaptım. Her zamanki gibi.

Saat üçü geçip de tüm işler bitince, okuma koltuğumu iyi güneş alan yere taşıdım, okumakta olduğum kitabı açtım. Ancak kendimi bir türlü okumaya veremedim. Çünkü bu, her zamanki pazartesilerden gibi değildi. Bir kadını yemeğe davet etmiştim. Ve o (birkaç saniyelik beklemenin ardından) davetimi kabul etmişti. Bu benim için özel bir önem taşımalı mıydı? Ya da bu, olayların büyük akışıyla ilgisi olmayan, küçük bir yan bölüm müydü? "Olayların büyük akışı" denen o şey benim hayatımda hiç var mıydı ki?

Dalgın dalgın bunları düşünerek akşamüzerini etmiştim. Radyoyu açınca, FM kanalında I Musici Topluluğu'nun seslendirdiği

Vivaldi'nin Viola D'Amore için konçertosu çalıyordu. Yarı kulakla dinliyordum.

Radyo sunucusu, eserler arasında şunları dedi.

"Antonio Vivaldi 1678 yılında Venedik'te doğmuştur, yaşamı boyunca altı yüzü aşkın eser bestelemiştir. Besteci olarak ünlenmiş, aynı zamanda başarılı bir keman sanatçısı olarak da ün kazanmıştır. Daha sonra uzun yıllar boyunca hiç dikkate alınmayan, unutulmuş, geçmişte kalan biri olmuştur. Ancak 1950'lerde, yeniden değer görme şansı bulmuş, özellikle de 'Dört Mevsim' adlı eserinin partisyonunun yayınlanmasıyla yeniden popülerleşmiştir. Öldükten iki yüz yıl sonra ise birden adı tüm dünyaca bilinir olmuştur."

Radyoda çalan eseri dinlerken iki yüzyıl boyunca unutulmuş olmak üzerine düşündüm. İki yüzyıl uzun bir zamandı. "Hiç dikkate alınmayan, unutulmuş" biri olarak iki yüzyıl geçirmek. İki yüzyıl sonra ne olacağını kimse bilemez elbette. Onu bırakın, iki gün sonra ne olacağını da.

* * *

Sarı Denizaltılı Çocuk şimdi ne yapıyordu acaba? Kütüphane tatil olduğunda gününü nasıl geçiriyordu? Kütüphane açık olmayınca muhtemelen çok sıkılıyordur. Soeda'nın dediğine göre evde okumasına babası sınır getirmişti.

Böyle günlerde beyninin nelerle uğraştığını hayal bile edemedim. Acaba bir hafta boyunca biriktirdiği o kadar çok bilgiyi, o boş zamanlarında sistematik olarak düzenliyor muydu? *Wittgenstein: Dil Üzerine Konuşmalar*, *Evinizin Doktoru* adlı kitapların parçalarını organik bir şekilde birbirine bağlıyor ve "Bilgelik Sütunu"nun bir parçasını oluşturuyordu belki de. Böyle bir sütun gerçekten bir araya getirilmişse, nasıl bir görünüşü vardı ve hacmi ne kadardı? Onun içinde meydana getirilmiş halde duru-

yor ve başkaları tarafından görülemiyor muydu? Çıkışı olmayan, çok sayıda girdinin anıtı olarak.

Belki de babasının ona dayattığı sınır doğru olan şeydi (en azıdan sonuç itibariyle). Okumayı (girdi işini) bir kez durdurup o zamana dek edindiği devasa bilgiyi ayırıp beynindeki doğru yerlerde düzgün bir şekilde depolamak için zaman ayırmak çocuk için gerekli bir şey olmalıydı (süpermarkette satın alıp geldiğin yiyecekleri ayırıp buzdolabına yerleştirmekle aynı şey). Ama bunların hepsi kişisel varsayımlarımdı. Çocuğun beyninde gerçekten neyin nasıl ilerlediğini bilen tek kişi kendisiydi.

Gözlerimi kapattım, yalnız çocuğun içinde yükselen Bilgelik Sütununun (eğer ona böyle diyebilirsek) görüntüsünü zihnimde canlandırmak zorunda kaldım. Bu yeraltındaki karanlık kireçtaşı mağarasının derinliklerindeki devasa bir sarkıt sütun gibi bir şey miydi? İnsanların hiç ayak basmadığı o zifiri karanlıkta, hiç kimse tarafından görülmeden görkemli bir şekilde duruyordu. O karanlığın içinde iki yüzyıl, uzun bir zaman olmayabilirdi.

Belki de "duvarla çevrili o şehre" girerek, o "Bilgelik Sütunu"nu işlevsel hale getirebilirdi. Ya da orada bilginin çıkışı için doğru yolu bulabilirdi.

Sarı Denizaltılı Çocuk... *O kendi başına bağımsız bir kütüphane olabilirdi.* Bu düşünce aklıma geldiğinde derin bir nefes verdim.

En Üst Düzeyde Kişisel Kütüphane.

53

Saat altıyı biraz geçe kahve dükkânına gittim. Oraya vardığımda o kadın dükkân işlerini bitirmek üzereydi. Işıkları kapattı, önlüğünü çıkardı, arkadan bağladığı saçını çözdü, lacivert paltosunu giydi. İş için giydiği spor ayakkabılarını çıkarıp yerine kısa, deri botunu giydi. Kıyafetlerini değiştirince her zamankinden farklı biri gibi göründü.

"Yemek ya da *başka bir şey*" dedi gri atkısını boynuna dolarken.

"Eğer acıktıysan."

"Çok acıktım. Öğle yemeği yiyecek vaktim olmadı."

Yemek yenecek iyi bir yer bilmiyordum. Bu şehre geldiğimden beri neredeyse hiç dışarıda yememiştim. Tesadüfen girdiğim az sayıdaki restoranın hiçbirinde de özellikle beğendiğim bir yemek olmadığı gibi servis de hijyen de kusurluydu. Ne de olsa dağlar arasında bir şehirdi burası. Rehber kitaplarda yer alan şık restoranlardan yoktu.

Yemek yiyebileceğimiz iyi bir yer olup olmadığını sordum. "Bu şehri henüz pek iyi bilmiyorum da" dedim.

"Ben de pek iyi bilmiyorum, özellikle aklımda kalan bir yer yok."

Bir süre düşündükten sonra "Eğer rahatsız hissetmezsen, bana gidelim mi? Basit bir şeyler hazırlayabilirim, istersen tabii" diye sordum.

Bir süre kafası karıştı. Sonra, "Ne pişirebilirsin?" diye sordu.

O gün öğle yemeğinde buzdolabına yerleştirdiğim malzemelerin listesini hızlıca aklımdan geçirdim.

"Küçük karidesli salata, istersen kalamarlı, mantarlı spagetti. Yanında soğutulmuş Chablis. Bu şehirde satın aldığım malzemeler olduğundan öyle lüks bir yemek değil."

"Kulağa iyi geliyor."

Dükkânın kapısını kilitledi, kahverengi deri çantasını omzuna attı. Sonra karanlık caddede yan yana yürümeye başladık. Botunun topukları takır tukur diye kuru ve sert bir ses çıkarıyordu.

"Hep bu şekilde güzel yemekler mi yapıyorsun?"

"Dışarıda yemek zahmetli geldiğinden genelde kendim pişiriyorum. Harika yiyecekler değil tabii ki. Fazla ustalık istemeyen basit şeyler sadece."

"Uzun zamandır mı tek başına yaşıyorsun?"

"Uzun sayılır. On altı yaşında evden ayrıldım ve sonrasında hep tek başıma yaşadım."

"Ah, tek başına yaşama ustasısın demek."

"Sen öyle diyorsan" dedim. "Övünülecek bir şey değil."

"Bu arada, henüz ne iş yaptığını bilmiyorum."

"Bu şehirdeki kütüphanenin müdürlüğünü yapıyorum. Küçük bir kütüphane olduğundan müdür dediğime bakma sen, hepi topu iki çalışanız."

"Hımm. Kütüphane müdürüsün demek. Çok ilginç bir meslek. Gerçi ben henüz o kütüphaneye gitmedim. Kitap okumayı severim, bu şehirde bir kütüphane olduğunu da biliyordum ama her gün işim o kadar yoğun oluyor ki."

"Küçük bir yer ama iyi kitaplarımız var. Binası, geleneksel tarzda yapılmış, içki fabrikasından dönüştürülmüş, oldukça hoş. Eğer vaktin olursa gelebilirsin."

"Peki kütüphane müdürü olmadan önce ne iş yapıyordun?"

"Üniversiteden ayrılmadan önce Tokyo'da kitap dağıtım şirketinde çalışıyordum, kitaplarla uğraşmayı sevdiğim için. Ama bazı nedenlerden ötürü oradaki işimden ayrıldım, bir süre hiçbir

şey yapmadan etrafta dolaştım. Sonra bu şehirdeki kütüphanenin çalışan aradığını duyunca buraya başvurdum."

"Büyük şehir yaşamından mı bıkmıştın?"

"Hayır, sebep o değildi. Kütüphanede çalışmak istiyordum, çalışacak bir yer arıyordum ve iş ilanı veren yer, tesadüfen bu şehir oldu. Büyük şehir ya da taşra, kuzey veya güney, her yer olabilirdi."

"Yaklaşık iki yıl önce boşandım" dedi kadın, yoldaki buzlanmayı kontrol etmek isteyerek bastığı yere bakarken. "O zamana dek pek çok sıkıntılı şey yaşadım, bir süre ruhsal açıdan çöküntüdeydim. Hiçbir şey yapmak gelmiyordu içimden. Ama neresi olursa olsun, yeter ki şu Sapporo'dan uzaklaşayım diye düşündüm. Beni tanıyan tek bir kişinin bile olmadığı bir yer olsun da Japonya'da neresi olursa olsun dedim."

Belli belirsiz bir şeyler mırıldandım. Ne diyeceğimi bilememiştim. Kısa bir süre sonra konuşmaya devam etti.

"Sonra, az önce de dediğim gibi, internette araştırma yaparken bu şehirde, istasyon yakınında bir kahve dükkânının satılık olduğunu gördüm. Sonra buraya gelerek yeri kendi gözlerimle gördüm, hiç de fena bir yer değildi. Tahmini gelir ve gider hesaplarını yaptım, bu dükkânı alıp işletirsem, tek kişilik bir yaşam sürdürebileceğime karar verdim. Bankada çalışan biri olduğumdan bu hesaplamalara alışıktım. Ve bu dağlar arasındaki küçük şehirde yaşarsam, kimse beni bulamazdı. Böylece bankadaki işimi bıraktım, aldığım tazminatla o güne dek biriktirdiğim parayı birleştirip bu dükkânı satın aldım ve buraya taşındım. Hiç kimseye yeni adresimi söylemedim, neyse ki elimdeki para bir şekilde yeterli oldu ve hiç borç yapmadım."

"Ne iyi olmuş."

"Buraya taşındığımdan beri bunları anlattığım ilk kişi sensin."

"Başkasına söz etmemiş miydin?"

"Hayır, hiç kimseye."

"Derin bir çukur kazıp onun dibine bakarak her şeyi itiraf etmedin mi?"

"Hayır. Sen öyle bir şey yaptın mı peki?"

Bir süre düşündüm. "Yapmış olabilirim."

Durumlarımız birbirine benzediğinden birbirimize yakınlık hissetmiş olabilirdik. Bu kuzeydoğuda, dağların arasındaki küçük taşra şehrine adeta rüzgârla savrulup gelmiş gibi olan iki yalnız yabancıydık. Eskiden tanıdığımız tek bir kişi bile yoktu. Bundan sonra buraya mı yerleşecektik? O da belli değildi.

* * *

Eve varınca ilk iş gaz sobasını açtım. Sonra paltomu çıkardım, beyaz Bordeaux şarap açıp ona ikram ettim. Şerefe kadeh kaldırdık.

Mutfakta bir yandan şarabımı yudumlarken diğer yandan salata ve spagetti yaptım. O, yemek yapışımı ilgiyle seyrediyordu. Tencerede spagetti için su kaynarken sarmısak ezdim, kalamar ve mantarları soteledim. Maydanozu ince ince kıydım. Sonra küçük karideslerin kabuklarını soydum. Greyfurtu kesip yumuşak marul yapraklarını otlarla karıştırdım, üzerine zeytinyağı, limon suyu ve hardaldan oluşan sosu döktüm.

"Ne yaptığını biliyor gibi görünüyorsun. Elin de alışıkmış" dedi etkilenmiş halde.

"Ne de olsa tek başına yaşama ustasıyım."

"Ben tek başına yaşama konusunda henüz yolun başındayım. Açıkçası yemek yapmakta da pek iyi değilim. Ev temizliği yapmayı seviyorum gerçi. Belki doğuştan geliyordur."

"Kaç yıl evli kaldın?"

"On yıla yakın."

"Hep Sapporo'da mıydın?"

"Evet" dedi. "Sapporo'da doğdum, orada büyüdüm. Çok sakin bir ailede, çok sakin bir şekilde. Evlendiğim kişi liseden sınıf

arkadaşımdı. Üniversiteden mezun olunca bankadaki işime başladım, yirmi dört yaşında da evlendim. Başlarda her şey iyi gidiyordu ama sonra birden artık öyle gitmediğini fark ettim."

"Spagettiyi haşlanması için tencereye koyacağım, zamanı sen tutar mısın?" dedim. "Sekiz buçuk dakika geçince haber vermeni istiyorum. Ama sekiz buçuk dakikayı bir saniye bile geçmesin."

"Tamam" dedikten sonra duvar saatine baktı ciddiyetle. "Tam sekiz buçuk dakika değil mi?"

Tenceredeki kaynayan suyun içine spagetti koydum, tahta spatulayla gevşemesi için karıştırdım, sonra salatayı böldüm, masayı hazırladım.

* * *

Küçük yemek masasında karşılıklı oturduk, soğutulmuş Chablis içip salata ve spagetti yedik. Yemekten sonra kahve içtik. Tatlı yoktu.

Biriyle birlikte yemek yememin üzerinden çok zaman geçmişti (sahi, en son ne zaman biriyle yemek yemiştim acaba?). Birisi için yemek hazırlayıp masaya düzgün tabakları koymak, keyifli sohbet ederek akşam yemeği yemek, hepsi çok güzeldi. Ağzımıza birkaç küçük lokma attık, birer kadeh şarap eşliğinde kendimiz hakkında konuştuk. Daha doğrusu, benim anlatacak pek bir şeyim olmadığından, sohbetimizin odak noktası o oldu.

Sapporo şehir merkezinde küçük ve elit bir kadın üniversitesinden mezun olmuş, yerel bir bankada iş bulmuş. Sonra lisedeki sınıf arkadaşıyla mezunlar gününde yine görüşmüş, bir anda ona âşık olmuş ve yirmi dört yaşında evlenmiş. Pek çok arkadaşının katıldığı görkemli bir düğün yapmışlar. Herkes ikisinin evliliğini samimiyetle kutlamış. Bu, on yıl kadar önceymiş (bu durumda şimdi otuz altı yaşında olmalı, Soeda'yla yakın yaştalar).

Eşi çoğunlukla yiyecek sektöründeki şirketlerde çalışmış. Un

ithalatı ve işlenmesini temel alan bir şirketmiş. Balayında Bali Adası'na gitmişler. Oraya gider gitmez kocası gıda zehirlenmesi yaşamış (yengeçten olmuş), ishal olup sürekli kusmuş, balayı boyunca neredeyse hep yatakta dinlenmek durumunda kalmış. Rahatça yemek bile yiyememiş. O yatakta uzanırken, kadın tek başına otelin havuzunda yüzmüş, Japonya'dan getirdiği kitapları ağaç gölgesinde okumuş. Yapacak başka bir şeyi yokmuş çünkü. Geri döndüklerinde o güzelce bronzlaşmış, eşi zayıflayıp güçten düşmüş haldeymiş. Böylesine uğursuz bir başlangıç olsa da evlendikten kısa bir süre sonra rahat ve mutlu bir yaşamları olmuş. Acınası balayı deneyimleri de ikisinin arasında ilginç bir hatıra olarak kalmış.

"Hangi noktadan sonra aramızın bozulduğunu bilmiyorum" dedi hafifçe boynunu bükerek. Sonra şarabından bir yudum aldı. "Ama bir noktada önemli bir şeyler bozulmuştu, pek çok şey yanlış gitmeye başlamıştı. Ne yapsak da her şeyde ufak da olsa bir fark oluyordu artık. Sohbet konularımızın uyuşmadığını, zevklerimizin ve düşünce tarzımızın farklılık gösterdiğini giderek anlamıştık, tabii bir de seks konusu vardı... Bunu bir şekilde anlıyorsundur değil mi?"

Belli belirsiz başımı sallayarak onayladım. Sonra şişeyi aldım ve kadehine şarap koydum. Solgun yanakları şarap yüzünden hafifçe kızarmıştı.

"Sonunda beni şirketteki iş arkadaşı bir kadınla aldattığını fark ettim, bu da boşanmamızın nedeni oldu. Bir şeyleri gizleme konusunda oldukça beceriksizdi."

"Anlıyorum" dedim.

"Ama o kadınla pek o kadar da yakın bir ilişkisi yoktu. Geçici bir *heves* ya da geçici bir fanteziydi. Eşim pişman olduğunu söyledi, benden özür diledi. Bir daha böyle bir şey yapmayacağına dair söz verdi. Bu durumlarda sık görülen bir şeydir. Ama ben artık o eski hislerime dönemezdim."

Onu onayladım. Sessizce.

"En zor geleni, onunla boşanmaktan ziyade, kendi hislerime artık güven duyamamam oldu" dedi gözlerini elindeki şarap kadehine dikip.

"Sonrasında hangi erkekle tanışsam da, evlensem de, o kişiye ne kadar âşık olursam olayım, bir süre geçince yine aynı şeyin olacağını hisseder oldum. Eskiden hiç böyle düşünmezdim."

"Onu liseden beri tanıyorum mu demiştin?"

"Evet, aynı sınıftaydık. Ama o zaman özel bir ilişkimiz yoktu. Birkaç kez havadan sudan sohbet etmiştik, hepsi o kadar. Ondan hoşlanıyordum, ama gizliden gizliye. Uzun boyluydu, yakışıklıydı, derslerinde başarılıydı. Ama ben voleybol takımında çok meşguldüm, o futbol takımının kaptanıydı, üstelik üniversiteye giriş sınavına hazırlanıyorduk, yakınlaşacak zamanımız yoktu."

"Yakışıklı ve sportmendi demek."

"Evet, kızların hayranlık duyduğu tipte biriydi. Sınıfta popülerdi. Üniversiteden mezun olduktan uzun bir süre sonra mezunlar gününde denk geldik, içki içip sohbet ederken bir anda hemen kaynaştık. *Eskiden beri senden hoşlanıyordum* gibi şeyler dedik... Sık rastlanan bir durum."

"Evet, sık olan bir şey."

"Evet, sık olan bir şey. Sen de mezunlar gününe katılmışsındır, değil mi?"

Başımı hayır anlamında salladım. "Mezunlar gününe bir kere bile katılmadım. Ne ilkokulunkine ne de sonrasındakilere."

"Geçmişi pek hatırlamak istemiyor musun?"

"Öyle değil ama aynı okuldu, aynı sınıftı, açıkçası pek yakınlık duymuyorum onlara. Aynı sınıfta olduğum birileriyle bir kez daha görüşme isteği de duymuyorum çünkü."

"İlgi duyduğun hoş bir kız yok muydu sınıfında?"

Başımı hayır anlamında salladım. "Yoktu."

"Eskiden beri yalnızlığı seviyordun yani?"

"Yalnızlığı kimse sevmez. Muhtemelen hiçbir yerde" dedim. "Herkes bir şeyleri, birilerini arzular. Arzu etme tarzı farklı olsa da."

"Evet. Haklı olabilirsin."

* * *

Kahve içmeyi bitirdikten sonra bulaşıkları hallettik (ben yıkadım, o bezle kuruladı), duvar saati dokuzu göstermek üzereydi. *Artık eve döneyim, yarın yine erkenden iş var* dedi. Paltosunu ve atkısını getirdim. Giymesi için paltosunu tuttum. Düz, siyah saçlarını paltosunun yakasının içine koydu.

"Akşam yemeği için teşekkür ederim" dedi. "Çok lezzetliydi."

"Seni evine bırakayım" dedim.

"Gerek yok. Ben bir yetişkinim, tek başına güvenle eve gidebilirim."

"Ben de biraz yürümek istiyorum."

"Böylesine soğuk bir akşamda mı?"

"Soğukluk, göreceli bir şeydir."

"Daha soğuk akşamlar da mı oldu?" diye sordu kadın.

"Evet ve çok daha soğuk yerler de oldu."

Bir süre yüzüme baktı, sonra hafifçe başını salladı. "Hımm. Peki o zaman, haydi beni evime bırak."

* * *

Nehir kıyısındaki yolda yan yana yürüdük. Botlarının topuğu yer yer donmuş zemine bastığında keskin ve sert bir ses çıkıyordu. O sesi dinleyerek, duvarla çevrili şehirde, kütüphanedeki o kızı evine bıraktığım zamanları hatırladım. *Orada* nehir akıntısının sesini, arada bir kış kuşlarının ötüşünü duyardım, nehirdeki

salkımsöğüdün dalları rüzgârda sallanırdı. O kızın giydiği o eski yağmurluktan hışırtılı sesler çıkardı.

İçimde zamanın bozulduğu hissini duydum. İki ayrı dünya birbiriyle, tam uçlarından incelikli bir şekilde örtüşüyordu. Yüksek gelgitte deniz suyuyla nehir suyunun yükselip alçalışı, gelgiti, birbirine karışması gibi.

Hiç rüzgâr esmiyordu ama gece, sahiden de buz gibiydi. Gündüzleri, şubat ayı sonu olmasına karşın epey ılık geçse de günbatımının hemen ardından sıcaklık aniden düşüyordu. Paltomuza iyice sarınmış, atkımızı boynumuza sımsıkı dolamıştık. Ağzımızdan beyaz soluklar çıkıyordu. Üzerine yazı yazılacak kadar beyaz ve katı soluklar. Ama ben böylesine soğuk olmasından hoşnuttum. İçimdeki karmaşayı biraz soğutuyordu çünkü.

"Bu akşam hep ben konuştum gibi geldi" dedi kadın yürürken. "Sen kendinden hiç söz etmedin."

"Şimdiye kadarki yaşamımda özellikle anlatmaya değer bir şey olmadı."

"Ama merak ediyorum. Nasıl bir süreçten geçtin de şimdiki sen oldun? Bunu bilmek isterim."

"O kadar ilgi çekici bir süreç değildi. Normal bir ailede yetiştim, normal bir işle meşgul oldum, tek başıma sessiz bir yaşam sürdüm. Sıradan bir yaşam işte."

"Böyle diyorsun ama benim gözüme hiç de sıradan biri gibi görünmüyorsun" dedi. "Hiç evlenmeyi istedin mi?"

"Birkaç kez" diye cevap verdim. "Neticede ben de insanım. Herkes gibi o hisse kapıldığım oldu. Ama her evlenme fırsatında, nedense şansım yaver gitmedi. Her seferinde aynı şeylerin tekrarı yordu beni."

"Hiç âşık oldun mu peki?"

Buna verecek iyi bir cevabım yoktu. Bir süre sessiz kaldım. O sessizlik, gökyüzünde süzülen boş bir nefes şeklini aldı.

"Neyse, boş ver. Teşekkürler, biriyle yemek yiyip sohbet et-

memin üzerinden çok uzun zaman geçmişti" dedi. "Bu şehre geldiğimden beri bu ilk oldu."

"Buna sevindim."

"Şarap yüzünden biraz fazla konuşmuş olabilirim. Ama sen insanların anlattığını dinleyen türden birisin anladığım."

"Ne zaman şarap içsem hemen birilerinin anlattıklarını dinlemek isterim."

Kıs kıs güldü. "Ama kendin hakkında pek konuşmuyorsun, değil mi?"

* * *

Fark ettiğimizde onun kahve dükkânının önünde dikiliyorduk.

"Burası benim evim."

"Burası mı?"

"Evet, üst katta kalıyorum. Dar ama her şey var içinde, yaşanabiliyor. Daha iyi koşullarda bir yer bulup oraya taşınmayı düşünmüştüm, ama bir türlü uygun zamanı bulamadım."

"Kullanışlı olması iyiymiş."

"Evet, öyle, *kullanışlı*. Ne de olsa işe gitme süresi sıfır dakika. Ama insanlara gösterebileceğim bir yer değil."

Kapının kilidini açtı, dükkânın içine girdi. Sonra tezgâhın arkasındaki ışığı yaktı.

"Yine çıkalım mı?" diye sordum, o kapının iç tarafında dururken. Sözlerim neredeyse ben fark etmeden çıkmıştı ağzımdan, öylece. Sanki bir yerlerde yetenekli bir vantrolog ağzımı hareket ettirip konuşmuş gibi. "Eğer seni rahatsız etmeyecekse tabii" diye de çekincemi eklemeyi becerebildim.

"Lezzetli yemek yapacaksan, olur" dedi ciddi bir yüz ifadesiyle.

"Tabii, zevkle yaparım."

"Şaka yapıyorum" dedi gülerek. "Akşam yemeği olmasa da yine çıkabiliriz."

"Dükkânın hangi gün tatil?"

"Çarşambaları" dedi. "Diğer günler sabah ondan akşamüzeri altıya dek açık oluyor. Peki senin kütüphanen?"

"Pazartesileri tatil oluyor. Diğer günlerde sabah dokuzdan akşamüzeri altıya kadar açık."

"Ancak günbatımından sonra görüşebileceğiz demek ki."

"İki baykuş gibi."

"Karanlık ormanın derinliklerindeki iki baykuş gibi" dedi.

"Tatil gününü pazartesiye çevirsen olur aslında. Ne de olsa işletmeci sensin, dükkânının ne zaman kapalı olacağına sen karar verebilirsin."

Başını yana eğip biraz düşündü. "Öyle tabii. Yine de biraz düşünmeliyim bunu."

Sonra usulca yanıma geldi, boynunu uzattı ve yanağımdan öptü. Çok doğal ve son derece olağan bir şeymiş gibi.

Dolgun dudakları, muhtemelen uzun süredir etrafına atkı doladığı için, şaşırtıcı derecede sıcak ve yumuşaktı.

"Beni evime bıraktığın için teşekkür ederim. Bunu yapmayalı çok uzun süre olmuştu. Liselilerin çıkması gibiydi."

"Liseliler ilk randevuda soğuk Chablis içmezler, boşandıklarından da söz etmezler."

Güldü. "Öyle ya. Kesinlikle öyle. Ama yine de..."

"İyi geceler" dedim. Sonra paltomun cebinden yün beremi çıkarıp başıma taktım. Bana el salladıktan sonra kapıyı içeriden kapattı.

Sağ yanağımda dudağının hissi hafifçe kalmıştı. Orayı korumak için gözlerimin altına kadar doladım atkımı. Göğe baktım ama ne ay görünüyordu ne de yıldızlar.

Hava bulutlanmış olmalıydı.

54

Düşünceler içinde yürüdüğüm için midir nedendir, ayaklarımın beni eve değil kütüphaneye götürdüğünü fark ettim. Kol saatim gece dokuz kırkı gösteriyordu.

Buraya nasıl geldim diye bir süre şaşkınlık geçirdim, sonra kütüphaneye uğramaya karar verdim. Uzun zamandır ilk kez biriyle bu kadar uzun konuşmuştum ve sanırım yanağımda kalan o yumuşak dudakların hissinden dolayı bir yerde, onun varlığını hissetmeye devam etmeyeceğim bir yerde, biraz sakinleşmek istemiştim. Düşününce, epeydir böyle hissetmemiştim.

Liselilerin çıkması gibiydi, demişti. Öyleydi sanırım. Bu topraklarda, o da ben de pek çok anlamda *acemi* gibi bir şeydik. Yeni oluşan çevremize ne yüreğimiz ne de bedenimiz alışmıştı. Vücudun yeni giysiye alışamaması gibi. İkimizin de hem hareketlerimizde hem de konuşma tarzımızda hafif bir acemilik vardı. Yanağa kondurulan hafif bir öpücükle bile heyecanlanıp dönüş yolunu karıştırmanıza neden olabilirdi; kesinlikle liseli seviyesiydi bu.

* * *

Paltomun cebinden anahtar demetini çıkardım, kütüphanenin girişindeki küçük demir kapıyı hafifçe açıp sonra yine kapattım. Hafif yokuştan yukarı yürüdüm ve ön kapının sürgülü kapısını açtım. Kütüphanenin içi karanlık ve soğuktu. Duvara monte edilmiş acil durum lambasının yeşil ışığı binayı belli belirsiz aydınla-

tıyordu. Bu, akşamın bir vakti kütüphaneyi üçüncü ziyaretimdi. İlk seferki heyecanım yoktu. Gözlerim karanlığa alıştıktan sonra acil durum ışıklarından gelen zayıf ışığa güvenerek danışma kısmına gittim, orada her zaman hazır duran el fenerini aldım. Fenerin ışığıyla ayak ucumu aydınlatarak koridorun dibindeki yarı bodrum kattaki odaya ilerledim.

Yarı bodrum katındaki odanın kapısını usulca açtım; içerisi karanlıktı. Ama soba yanıyordu. Alevler harlı değilse de birkaç kalın odun turuncu renkte parlıyordu. Ve o her zamanki elma ağacı kokusu odaya yayılmıştı. Odanın beyaz alçı duvarları alevlerin parlaklığıyla turuncu renge bürünmüştü.

Etrafa bakındım. Birisi sobaya odun atmış ve onu yakmıştı. Muhtemelen Koyasu'ydu. Ve beni bekliyor olmalıydı. Ama odada onu göremedim. Sadece sessizce yanan ateş vardı. Ateş bir süre önce yakılmış gibi görünüyordu, sabit bir şekilde yanıyordu ve küçük oda oldukça ısınmıştı. Atkımı çözdüm, önce eldivenlerimi sonra paltomu çıkardım. Sobanın başında dikilip üşüyen bedenimi ısıttım.

"Koyasu" diye seslendim, denemek için. Cevap gelmedi. Sesim yankılanmadan dört duvar arasında emilip gitti.

Acaba Koyasu, benim bu akşam yolu karıştırıp buraya geleceğimi önceden biliyor muydu? Ya da o planlayıp da mı benim ayaklarımı buraya yönlendirmişti? Bana bir şey iletmek için mi? Bir ölünün ruhunun ne kadar yetenekli olabileceğini yaşayan biri olarak kestiremiyordum.

Öte yandan o küçük odada, etrafa ne kadar baksam da Koyasu'yu göremedim. Odada olan tek kişi, kuşkusuz, bendim. Orada tek başına dikilmiş, sessizce turuncu renkli ateşi seyrediyor, ısınıyor, zamanın geçişini gözlüyordum.

O turuncu renkli alevler, yüreğime sessiz bir sıcaklık ve huzur verdi. Antik çağlardaki atalarımız da mağaranın içinde yaktıkları ateşin başında, ısırıcı soğuktan ve vahşi hayvanların dişlerinden

korunurken güven hissetmiş olmalılar. Soğuk akşamlarda parlak alevlerin kırmızı parıltısının genlerimize işlemiş kolektif anıları çağrıştıran bir yanı vardı.

* * *

Kısa bir süre önce Koyasu bu odada olmalıydı, buna şüphem yoktu. Sobaya odun atmış, sonra yakmış, ateşin ne çok zayıf ne de çok kuvvetli olmasını sağlamak için hava beslemesini ayarlamıştı. Nihayet ben buraya geldiğimde odanın uygun sıcaklıkta olması için önceden hazırlık yapmıştı. Bunu yapan kişi Koyasu'dan başkası olamazdı. Buna rağmen, odada değildi. Sobayı yakmış, sonra gitmişti.

Acil bir işi çıkmıştı belki de. İyi de ölülerin ne gibi acil işleri olabilirdi ki? Bunu bilmem mümkün değildi, ama bir şekilde bir işi çıkmış ve benim gelmemi bekleyememişti. Öyle olmalıydı. Ya da sobayı yaktığı sırada (tıpkı pilin bitmesi gibi) ruhunun gücü tükenmiş, daha fazla insan biçiminde kalamamış mıydı acaba? İnsan biçimini almak için, diğer bir deyişle bir hayalet olarak bu dünyada görünmek için çok enerji gerektiğini bizzat kendisi söylemişti.

Her ne olduysa, benim şu anda yapabileceğim tek şey, onun yakıp bıraktığı sobanın alevlerini seyrederek bir şey olmasını beklemekti. Bu yüzden, bekledim. Derin sessizliğe bir nokta koymak ya da bağırma yetimin hâlâ yerinde olduğundan emin olmak için, boşluğa usulca bağırdım.

"Koyasu?"

Cevap gelmedi. Cevap yerine geçecek bir işaret de yoktu. Odayı saran sessizlik ağır ve yoğundu, en ufak bir kıpırtı bile yoktu. Sanki kış ortasında gökyüzünde duran ağır, kalın kar bulutu gibi. Sobanın kapağını açtım ve içine odun attım.

Sobanın başında dikilirken kahve dükkânındaki kadını düşündüm (Adı neydi? Neden adını sormayı akıl edememiştim

acaba? Ve niye ona kendi adımı söylememiştim? Ad, önemli bir konu değil miydi?). Onun ince bedeni, uzun siyah saçları, hafif makyajlı yüzü, arada bir alaycı biçimde büzülen dolgun dudakları. Onda, onu bana çekici kılan özel bir şey mi vardı? Güzel sayılmazdı, pek genç de değildi (benden on yaş küçük olduğuna göre gençti gerçi).

Bir şekilde görüntüsü zihnimin bir köşesine (ama bakışlarımın kesinlikle ulaşamayacağı bir yerde) tüneyip kaldı ve oradan bir türlü kalkmadı. O bana bir şeyi ya da birini mi çağrıştırmıştı? Ne kadar düşünürsem düşüneyim, onun görüntüsüyle ne bir şeyin ne de birinin bağlantısını kurabildim. O, sonuna dek kendisiydi, kendine özgü bir varlık olarak içimde sessizce yerini almıştı.

Kendime dürüst bir soru sordum. Ona karşı cinsel bir arzu hissediyor muydum?

Evet, hissediyordum. Sağlıklı (sağlıklı olduğumu tahmin ediyorum) cinsel isteğe sahip bir erkek olarak ona karşı cinsel arzu duyuyordum. Buna kuşku yoktu. Ancak bu arzu, şimdilik, kontrol edemeyeceğim bir şiddette değildi. Böyle bir arzuyu ifade etmenin yol açabileceği çeşitli pratik sorunları unutturacak özgüvene de sahip değildim. Olasılıklar incelikle şekil değiştirerek yüreğimin kapısını usulca çalıyordu ve o noktada kalıyordu. Kulağım çalma sesini işitiyordu. Hatırladığım bir sesti.

Sadede geleyim.

Ona âşık mı olmuştum?

Cevap büyük olasılıkla hayırdı. Kahve dükkânındaki kadına âşık değildim, sanırım. Doğal bir ilgi duyuyordum ama bu aşktan farklı bir şeydi. *Âşık olmak* için gerekli fiziksel ve zihinsel işlevlerim, kendimi karşımdakine tümüyle verme dürtüsü, bende çoktan tükenmişti. Koyasu bana bir keresinde şöyle demişti. "Evet, siz yaşamınızın daha en başındaki aşamada, sizin için en iyi olan kişiyle karşılaşmışsınız. Denk gelmişsiniz demeli belki de."

Bu bir gerçekti. Yaşamımdaki birkaç acı deneyim bana açık ve net bir şekilde göstermişti bunu. Yoksa içime mi işlemişti demeli? Evet, bunu ilk elden öğrenmiştim. Hiç de az olmayan bir bedelle. Mümkünse bir daha böylesi bir deneyim yaşamak da istemiyordum. En azından bir başkasını incitecek ve bunun neticesinde incineceğim türde bir deneyim.

Yine de onunla yatmayı hayal edemeden yapamadım. Eğer gerçekten istersem, bu isteğime karşılık vereceğini hissediyordum. O sahneyi hayal ettim. Onu soyduğumu ve yatakta çırılçıplak birlikte olduğumuzu. Onun çıplak bedenini düşledim, ona sarıldığım zaman ne hissedeceğimi. On yedi yaşındayken, biraz sonra buluşacağım kızın kıyafetlerini çıkaracağım sahneyi, trenin içindeyken hayal ettiğim gibi. Ve yine o zaman olduğu gibi bir suçluluk duygusuna kapıldım. Geçmişteki cinsel arzularımla şimdikileri birbirinden ayıramıyordum. Zihnimde ikisi birbirine karışmış, iç içe girmişti. Bu da kafamı epey karıştırdı.

* * *

Sonra memelerini ve eteğinin altını düşündüm. Orada ne olduğunu hayal ettim. Parmaklarım, beyaz bluzunun düğmelerini beceriksizce, teker teker açtı, sonra taktığı (hayal ettiğim) beyaz sutyenin kancasını da yine beceriksizce çözdüm. Elim ağır ağır eteğinin altına gitti. Yumuşak baldırlarının iç kısmına dokundum, sonra...

* * *

Gözlerimi kapattım, zihnimde yeniden kurduğum bu imgeyi silmeye çalıştım. Ya da gözle görülmeyen bir yere kaldırmaya. Ama imge öyle kolayca yok olmadı.

Hayır, değildi. Bu, şimdiye ait bir şey değildi. Bu yerde olan

bir şey değildi. Bu çoktan yitip gitmiş, yok olmuş bir şeydi. Benim yaptığım, farklı yapılardan gelen iki farklı imgeyi, kafama göre, üst üste bindirmekti yalnızca. Bunun doğru bir şey olduğunu söyleyemezdim.

Ama *gerçekten* öyle miydi? Gerçekten de doğru değil miydi?

Kol saatim on ikiyi göstermek üzereydi. Issız kütüphanenin arkasındaki yarı bodrum katındaki kare odamda, odun sobasının başında durup ısınırken düşüncelere dalmıştım. Odunun yanıp dağılma sesi odada yankılandı. Sobanın ateşine baktım, sonra bir kez daha odanın içine göz gezdirdim.

"Beklettim, affedersiniz" dedi Koyasu.

55

"Beklettim, affedersiniz" dedi Koyasu.

Daldığım düşüncelerden bir anda uyandım, telaşla etrafa baktım. Koyasu, karanlık köşede duran eski ahşap sandalyede oturuyordu. Koyu mavi beresi başındaydı, anvelop eteğini ve tüvit ceketini giymişti. Ayağında beyaz ince tenis ayakkabıları vardı. Her zamanki kıyafetleri. Üzerinde paltosu yoktu.

"Daha erken gelmeliydim ama bir engel çıktı, o yüzden geciktim."

Söyleyecek iyi bir şey bulamadım, susup başımı sallayarak onu onayladım. Sobaya sırtımı verdim, orada ayakta durarak Koyasu'nun yüzüne baktım. Yüzü her zamankinden daha beyazdı ve kederli bir ifadesi vardı.

"Uzun bir süredir kütüphaneye de gelemedim" dedi Koyasu. "Sizinle de görüşemedim. İnsan biçimine girmek, gitgide zorlaştı. Sanırım bu dünyadan ayrılma zamanım geliyor artık."

Sahiden de Koyasu'nun görüntüsü her zamankine kıyasla biraz küçülmüştü, sanki onu oluşturan maddeler seyrelmiş gibiydi. Dikkatli bakınca karşı taraf görülecekti neredeyse. Bir filmin soluklaşmasının ilk aşamaları gibi.

"Uzun zaman oldu" dedim. "Sizinle görüşmeyi özledim."

Koyasu'nun dudaklarına hafif bir gülümseme yayıldı. Yüz hareketleri zayıftı.

"Bunu duyduğuma sevindim, ama ben aslında çoktan ölmüş biriyim. Sizinle bu şekilde görüşmek, geçici bir şey. Bu uzatma süresi bana bir lütuf olarak veriliyor."

Bir lütuf olarak veriliyor, diye içimden tekrarladım. Kim veriyordu peki? Bunu sorarsam, konu uzayacaktı. Oysa onunla konuşmam gereken önemli şeyler vardı.

"Sizin olmadığınız zamanlarda birkaç şey oldu" dedim.

"Evet. Genel hatlarıyla bildiğimi düşünüyorum ama sizin ağzınızdan duymak daha iyi olabilir. Yanlış anlaşılma olsun istemem."

Sarı Denizaltılı Çocuk'la konuştuğumu söyledim ona. Sonra o çocuğun bu dünyadan ayrılıp *duvarla çevrili şehre* gitmek istediğinden söz ettim. Koyasu kollarını kavuşturmuş, sessizce, söylediklerimi dinliyordu. Herhangi bir mimik yapmıyordu. Arada bir hafifçe başını sallıyordu sadece. Gözleri kapalıydı, uyuyor mu acaba diye düşündürecek kadar. Elbette uyumuyordu. Gereksiz enerji harcamamak üzere hareketlerini kısıtlıyordu yalnızca.

Anlatmam gereken her şeyi ona söyledikten sonra Koyasu yine öyle kollarını kavuşturmuş halde, benden duydukları üzerine bir süre düşündü. Ya da düşünür gibi göründü. Bedeninde en ufak bir hareket yoktu. Hiç nefes almıyor gibiydi. Ama düşününce, o zaten bir ölüydü. Nefes almaması hiç de tuhaf olmazdı.

Ya insan iki kere ölürse? Yeryüzündeki ilk ve geçici ölümüyle ruhunun gerçek ölümü. Kuşkusuz hiç kimse bu şekilde ölmezdi. Koyasu'nunki özel bir durumdu.

"O çocuğun sizinle o şekilde konuşabilmesi, sevindirici" dedi nihayet ağzını açıp. "Herkesle konuşabilen biri değil çünkü. Daha doğrusu neredeyse hiç kimseyle konuşmaz."

"Konuştuk dediysem de çoğunlukla sessiz jestlerle ve yazılı iletişimle yaptık bunu. Gerçekten sesli konuşmamız ender oldu."

"Olsun, o da iyi. Benimle de çoğunlukla o şekilde konuşmuştu zaten. Onun normal konuşma tarzı öyle. Bölük pörçük iletişim kurmak onun için doğal bir şey. En azından *bu dünyada*."

Sobanın içinden kedi mırıltısı gibi bir ses duyuldu, başımı çevirip baktım. Ancak odunların duruşunda bir değişiklik yoktu.

Muhtemelen hava besleme ağzında hava hareket ediyordu. Gözlerimi Koyasu'ya çevirdim. Aynı pozisyonda gözleri hafif açıktı.

"Duvarla çevrili şehre gitmeyi çok istiyor" dedim. "Hani benim şu eskiden yaşadığım şehir. Ama oraya girmek için, bu dünyadan kendimizi silmemiz gerekiyor. Gölgesini kaybeden insan, neticede bu dünyadaki varlığından da olur çünkü."

Koyasu başını sallayarak dediğimi onayladı. "Evet, bunu biliyorum. Siz birçok şeyin ardından bu dünyaya dönmüş, gölgenize yeniden kavuşmuştunuz. Ama o çocuk, oraya tamamen geçmeyi arzu ediyor."

"Aynen öyle."

"Sanırım sizin de bildiğiniz gibi bu dünya ona göre değil. Burası onun için uygun değil."

"O çocuğun bu dünyaya göre olmadığını ben de anlayabiliyorum. Sırf bu yüzden o dünyaya gitmesine yardım etmeli miyim? Ya daha sonra oraya gittiği için pişmanlık duyarsa? Keşke buraya hiç gelmeseydim derse? Ne de olsa henüz on altı yaşında, yaşamının asıl rotasına karar verecek yargılama gücüne sahip olduğundan kuşkuluyum."

Koyasu, başını bir kere hafifçe sallayarak onay verdi. Dediğini çok iyi anlıyorum manasında.

"O şehre bir kez girince oradan bir daha çıkmak imkânsıza yakındır" dedim. "Yüksek duvarla çevrili olduğu gibi güçlü Kapı Muhafızı tarafından giriş çıkışlar sıkıca kontrol edilir. Ve o şehirde yaşayan insanların dolu dolu bir yaşam sürdürdüğü de söylenemez. Kışları çok soğuk ve uzundur, pek çok yaratık açlık ve soğuktan ölür. Orası, kesinlikle cennet değil."

"Ama siz, o dünyada olmayı seçmiştiniz. Yüksek duvarla çevrili o şehirde, çok eskiden beri yüreğinizde arzu ettiğiniz yaşamı sürdürebildiniz. Gölgeniz sizi oradan çıkıp gitmeye davet etmişti ama siz orada tek başınıza kalmayı seçtiniz. Öyle değil mi? En azından netice itibariyle."

Hafif bir iç çektim, sonra nefesimi bıraktım. Denizin derinliklerinden yukarı çıkan bir insanın yaptığı gibi.

"Tam da öyle. Ama kararımın doğru olup olmadığını şimdi bile değerlendirmekte güçlük çekiyorum. O şehirde kalmalı mıydım, yoksa buraya dönmeli miydim? Neticede, verdiğim kararla hiç ilgisi olmayan bir şekilde bu şehre geri gönderildim... Bu yüzden o çocuk şehre girebilse de oradaki yaşama uyum sağlayıp sağlayamayacağını kestiremiyorum."

Koyasu gözlerini tam açmış, tavanın köşesine bakıyordu. Oraya gizlenmiş özel bir şeye bakar gibi. Ben de oraya baktım. Ama özel bir şey göremedim. Sadece tavanın köşesiydi sonuçta.

"Ve şimdi de karar vermekte güçlük çekiyorsunuz."

"Evet. Karar vermekte güçlük çekiyorum. Onun arzusunu yerine getirip getirmemekte kararsızım. O çocuğun, bunu nasıl desem bilemiyorum ama bir insanın, bu dünyadan silinip gitmesine yardımcı olmalı mıyım, bilemiyorum."

"İzin verirseniz" dedi Koyasu sözünü vurgularcasına tek parmağını kaldırarak, "şunu söylemek isterim. Sizin karar vermek konusunda zorlanmanız gerekmiyor. Çünkü, sizin karar vermeniz de gerekmiyor."

"Ama o çocuk benden kendisini o şehre kadar götürmemi istiyor. Oraya giden yolu bilmiyor çünkü."

"Ama siz bunu yapamazsınız, çünkü her ne kadar o şehre gitmiş olsanız da siz de yolu bilmiyorsunuz."

"Tam da öyle."

"Bu yüzden sizin karar vermek konusunda zorlanmanıza gerek yok" diye tekrarladı kısık sesle. "Diğer bir deyişle, durum şu: Göreceğiniz rüyayı kendiniz seçebilir misiniz?"

"Seçemem."

"Peki bu durumda, başka birinin de göreceği rüyayı onun için seçebilir misiniz?"

"Seçemem."

"İkisi aynı şey."

"Duvarla çevrili o şehrin bir rüya mı olduğunu söylüyorsunuz?" diye sordum.

"Hayır hayır, öyle değil. Benim dediğim şey, sonuna dek metafor alanıyla sınırlı. Duvarla çevrili şehir diye bir yer olduğuna şüphem yok. Ve oraya giden belirli bir yol yok. Söylemek istediğim buydu. Oraya ulaşmanın yolu, herkes için farklıdır. Bu yüzden siz öyle yapmaya karar verseniz bile, onu elinden tutup da oraya kadar götüremezsiniz. O çocuk kendi gücüyle, kendi yolunu bulmak zorunda."

"Yani karar vermekte zorlansam da zorlanmasam da, o şehre gitmesi için o çocuğa somut bir yardımım dokunmayacak, öyle mi?"

"Aynen öyle" dedi Koyasu. "O şehre giden yolu kendisi bulabilir. Bunun için muhtemelen sizin yardımınız gerekecek ama bunun nasıl bir yardım olacağını da o kendi gücüyle bulmalı. Sizin karar vermenize gerek yok."

Koyasu'nun dediklerini düşündüm, ama söylediklerini tam manasıyla kavrayamadım. Mantıksal sıralamayı yakalayamıyordum.

Koyasu devam etti.

"Bakın, siz ona yeterince yardımcı oldunuz zaten. Çünkü onun zihnine o yüksek duvarlı şehri siz inşa ettiniz. O şehir artık onun içinde canlı bir şekilde kök saldı. Bu dünyadan çok daha canlı bir şekilde."

"Yani benim içimdeki o şehrin anıları, onun zihnine, olduğu gibi geçti mi? Üç boyutlu kopya gibi?" dedim.

"Evet, o çocuk doğuştan doğru ve benzersiz bir şekilde kopyalama yeteneğine sahip. Belki benim de ona küçük bir yardımım dokunmuş olabilir."

"Ama bu tamamıyla, olduğu haliyle bir kopyalama değil. Çünkü benim o şehirle ilgili bilgilerim tam olmadığı gibi, anılarımın da doğru olduğunu söyleyemem."

Koyasu onayladı. "Evet, onun içinde inşa ettiği şehirle, sizin gerçekten yaşadığınız o şehir arasında pek çok nüans olabilir. Yapısının temeli aynı ama detaylı kısımlar farklı, böylece *onun için yapılmış bir şehir* olarak yeniden inşa edilmiş olmalı. Çünkü o şehir *bu amaç içindir*."

Öyleydi belki de. Düşündüm de orada yaşadığım zamanda da duvarla çevrili şehir parça parça değişmişti. Tıpkı bir organın iç duvarları gibi.

Koyasu bir süre sonra konuşmaya devam etti.

"Bu yüzden, her halükârda, onun hangi taraftaki dünyayı seçeceği hakkında sizin endişelenmeniz yersiz. O çocuk kendi kararını, yaşam biçimini, kendi seçebilir. Öyle görünmese de özünde güçlü bir çocuktur. Kendine uygun dünyada, güçlü bir şekilde yaşamayı sürdürecektir. Ve siz de, kendi seçeceğiniz dünyada, seçtiğiniz yaşamı sürdürebilirsiniz."

Koyasu, bir kez daha göğsünde kollarını kavuşturdu, doğrudan yüzüme baktı.

"Siz, o çocuk için, halihazırda yeteri kadar iyi şey yaptınız. Ona yeni bir dünyanın olasılığını verdiniz. Bunun, o çocuk için sevindirici bir şey olduğuna inanıyorum. Nasıl desem, bir nevi miras sanki. Evet, öyle, tıpkı sizin bu kütüphaneyi benden devralmanız gibi."

Koyasu'nun söylediklerini sindirmem için biraz zamana ihtiyacım vardı. Miras mı? İyi de Sarı Denizaltılı Çocuk, benim neyimi miras alacaktı ki?

Koyasu, kavuşturduğu kollarını çözdü, sonra dizlerinin üzerine koydu.

"Şey, ben artık gitmeliyim. Kalan sürem bitmek üzere. Benim için özel bir yer var, oraya geçmeliyim. Bu yüzden artık sizinle bu şekilde görüşme fırsatımız da olmayacak. Sanırım."

Gözlerimin önünde Koyasu'nun görüntüsü azar azar soluklaştı, nihayet tamamen yok oldu. Dumanın havaya karışıp gitme-

si gibi. Geriye eski ahşap bir sandalye kaldı sadece. Uzun bir süre o sandalyeye bakakaldım. Koyasu'nun bir kez daha görünüp bir şeyler daha söylemesini ümit ederek. Ancak ne kadar beklesem de bir daha ortaya çıkmadı. Eski ahşap sandalye, sessizliğin içinde bomboş kaldı.

Onun kuşkuya yer bırakmayacak şekilde sonsuza dek ortadan kaybolduğunu anladım. Bu dünyadan son kez gitmişti. Bu çok üzücü bir şeydi. Yaşayan insanların ölümünden bile daha üzücü.

Soba kedi mırıltısı gibi bir ses çıkardı. Dışarıda rüzgâr esiyordu. Sobanın ateşinin sönmesini izledim, sonra kütüphaneden çıktım.

56

Ertesi sabah, girişteki sürgülü kapıyı geçip kütüphaneye girdiğimde, orasının eski kütüphaneden farklı bir yere dönüştüğünü fark ettim. Tenime değen havanın niteliği değişmiş, pencerelerden içeri sızan ışığın rengi farklılaşmış, çeşitli seslerin tınısı başkalaşmıştı. Koyasu'nun kütüphanedeki varlığı kaybolmuştu, sonsuza dek, tümüyle. Ama bunu bilen, muhtemelen, bir tek bendim.

Hayır, bir de Sarı Denizaltılı Çocuk biliyor olabilirdi. O, pek çok şeyi sezgileriyle anlayan biriydi ve Koyasu'yla da yakınlardı. Bu yüzden Koyasu'nun ruhunun bu dünyadan ayrıldığını hissetmiş olmalıydı. Ya da Koyasu, bana yaptığı gibi, artık bu dünyada olmayacağını ona da söylemiş olabilirdi.

Çocuğa bir şey sorsam da bana cevap vermeyecekti muhtemelen. O, temelde, sadece kendi söylemek istediklerini, söylemek istediği zamanda dile getirirdi ve bu konuşması da bölük pörçük ve bazen de sembolikti. Onunla konuşmak, onun arzusuna bağlıydı.

Soeda, *yeni durumu* bilmiyor gibi görünüyordu. En azından sabah karşılaştığımızda, her zamankinden farklı bir davranış sergilemedi. Yüzünde her zamanki dingin ve hafif gülümsemesi vardı, bana hızlıca selam verdi. Ve her sabahki gibi görevlerini hızla ve titizlikle yerine getirdi, yarı zamanlı çalışan kadınlara gerekli talimatları verip ziyaretçilerle ilgilendi.

Salı sabahıydı. Uzun bir zamandan sonra güneş yeryüzünü aydınlatıyordu. Saçaklardaki buz sarkıtları ışıl ışıl parlıyordu ve etraftaki donmuş karlar yavaş yavaş erimeye başlamıştı.

* * *

Öğleden önce okuma odasına gittim, odaya göz attım. Altı kadar ziyaretçi masalarda kitap okuyor, bir şeyler yazıyordu. Üçü yaşlıydı, diğer üçü öğrenciye benziyordu. Yaşlılar, boş zamanlarını okumakla geçiriyor, gençlerse ellerindeki kalem, önlerinde not defterleri ya da referans notları, adeta zamanla yarışıyor gibiydiler. Odada Sarı Denizaltılı Çocuk yoktu. Her zaman oturduğu yerde beyaz saçlı, yaşlı bir adam oturuyordu.

Danışma masasına gidip Soeda'yla konuştum. Birkaç iş hakkında fikir alışverişinde bulunduktan sonra birden aklıma gelmiş gibi sordum.

"Bugün M** yok galiba."

"Evet, bugün gelmedi" dedi Soeda, rahat biçimde. Öyle ya, o çocuğun kütüphaneye gelmediği günler de olabilirdi.

Ona Koyasu'yu sormak istedim ama sonra vazgeçtim. Mevcut durumda, onunla ilgili mümkün olduğunca konuşmamamın daha iyi olacağını sezmiştim çünkü. Giden ruhu kendi haline bırakmak en doğrusuydu. Onun adını da elimden geldiğince dile getirmemek iyi olacaktı. Neden öyle yapmam gerektiğini bilmiyor ama öyle yapmam gerektiğini hissediyordum. Bir süre mezarını ziyaret etmekten kaçınmak da iyi olurdu.

Sarı Denizaltılı Çocuk, ertesi gün de gelmedi kütüphaneye. Sonraki gün de.

Perşembe öğleden önce, çocuğun her zamanki yerinde olmadığını görünce Soeda'nın yanına gidip sordum. Üç gündür ortada yok, acaba başına bir şey mi geldi, diye.

"Yine yatıp dinleniyordur sanırım" dedi Soeda. "O kadar yoğun bir şekilde okuyunca muhtemelen beynini aşırı çalıştırmıştır."

"İyi de bundan önceki batarya bitimine bakarsak, aradan çok zaman geçmedi ki."

Soeda gözlüğünün köprüsüne hafifçe bastırdı. "Evet, kesinlikle öyle. Diğer zamanlardakilerle kıyaslarsak bu seferki ara fazla kısa görünüyor."

"Endişelenecek bir şey olmayabilir, ama o çocuğu birkaç gün görmeyince aklıma takılıyor."

Dudaklarını sımsıkı büzüp dört beş saniye düşündükten sonra "Siz böyle söyleyince benim de biraz aklıma takıldı şimdi. Daha sonra annesine telefon edip sorayım" dedi. Ardından işine geri döndü.

* * *

Öğle tatilinden sonra yarı bodrum katındaki odamda işime devam ederken Soeda geldi.

"Öğle tatilinde o çocuğun evine telefon ettim" dedi. "Annesiyle konuştum ama bir türlü konuya giremedim."

"Konuya giremediniz mi?"

"Evet, ne dediğini bir türlü anlayamadım. Çok perişan bir hali vardı. Bir şey olmuş ama ne olduğunu telefonda anlayamadım. Evine gidip konuşmak en doğrusu olacak gibi görünüyor."

"Evet, öyle" dedim. "Siz gitseniz daha iyi olur. Yerinize ben bakarım."

"Tamam. Ne olduğunu anlayıp geleyim. İş size emanet."

Soeda, personel odasından paltosunu alıp giydi, hızlı adımlarla kütüphaneden çıktı. Bir saat kadar danışmada onun yerine ben baktım. Açıkçası, hafta içi öğleden sonrası tenhalığında pek yapacak iş de yoktu. İnsanlar sıcak okuma odasında, sessizce kitap okuyup bir şeyler yazıyorlardı.

* * *

Soeda döndüğünde saat ikiye gelmek üzereydi. Personel odasında paltosunu çıkardı, sonra yanakları hafif kızarmış halde yanıma geldi. Sesi gergindi.

"Konuştuklarımızı özetlersem, çocuk dün gece ortadan kaybolmuş."

"Ortadan mı kaybolmuş?"

"Evet, pazartesi sabahı ateşlenmiş, sonra uykuya dalmış, yatakta dinleniyormuş. Bu sabah erkenden durumuna bakalım diye odasına girince, yatağı boşmuş, hiçbir yerde yokmuş. Annesi perişan durumda ama konuştuklarımızın özeti bu."

"Gece yarısı evden çıkıp gitmiş mi yani?"

Soeda hayır anlamında salladı başını. "Öyle olmadı diye ısrar ediyor annesi. M** üzerinde pijamalarıyla uyumuş, diğer kıyafetleri odasındaymış. Kaz tüyü montu, kazağı, pantolonu, hepsi. Diğer bir deyişle dün gece pijamalarıyla ortadan kaybolmuş. Hava çok soğuk olduğundan ince pijamayla dışarı çıkması olası değil, eğer çıkmışsa da şimdiye çoktan donup ölmüştür, dedi annesi. Ayrıca, evin tüm kapıları içeriden kilitli, pencereleri de kapalıymış. Kesinlikle. Annesi çok dikkatli biriymiş, uyumadan önce mutlaka evdeki tüm kapıların kilitli olup olmadığın kontrol edermiş. Demek ki o, kapı ya da pencereden çıkmamış. Buna rağmen, ortadan kaybolmuş. Duman gibi."

Konuştuklarımızı zihnimde toparlamaya çalıştım. "Bu durumda, evin içinde bir yere saklanmış olabilir mi?"

Soeda yine hayır anlamında salladı başını. "Evin her bir köşesini aramışlar. Bodrum katından tavan arasına dek. Ama ondan hiç iz yokmuş."

"Ne tuhaf şey" dedim. "Peki, kayıp ihbarında bulunmuşlar mı?"

"Evet, hemen polise başvurmuşlar. Ama çocuğun kaybolmasının ardından sadece birkaç saat geçtiği için, şimdilik kaçırılma ya da benzeri bir olay özelliği taşımadığından, bir süre daha bek-

leyelim hâlâ ortaya çıkmazsa, o zaman bizimle tekrar iletişime geçin demişler. O arada bir yerden çıkabilir, demişler."

Tek yapabildiğim kollarımı kavuşturup düşünmek oldu.

"Ailesi sabahtan beri evin çevresinde onu arıyor, komşulara da onu görüp görmediklerini soruyorlar. Ama hiçbir ipucu bulamadılar. O çocuk, kapıların kilitli olduğu evden birdenbire yok olup gitmiş. Hem de pijamalarıyla."

"Hep giydiği o Sarı Denizaltılı svetşörtü de mi evde kalmış?"

"Evet, sadece pijamaları yok dedi annesi."

Eğer evden kaçmışsa, Sarı Denizaltılı svetşörtünü mutlaka giyerdi. Bundan emindim. Giymekten yıpranmış svetşörtünün, onun ruhunu sakinleştirici bir işlevi vardı sanki. Onu yanına almamış olması, evden yürüyerek çıkıp gitmediğinin göstergesiydi. Diğer bir deyişle, gece yarısı, üzerinde pijamasıyla, ya da kıyafet anlamına gelmeyen bir şeyle, bir yerlere gitmişti. Veya *götürülmüştü*. İyi de nereye? Yoksa, o *duvarla çevrili şehre* mi?

Gözlerimi kapatıp düşünmeye çalıştım. Ama birçok duygu, içimden farklı yönlere dağılıp saçıldı. Tek bir yere toparlamam mümkün görünmüyordu.

* * *

"Bir de" dedi Soeda, "o çocuğun babası, mümkünse sizinle konuşmak istiyor."

"Benimle mi?"

"Evet, sizinle görüşüp konuşmak istediğini söyledi."

"Olur tabii; nasıl yapalım?"

"Bugün saat üç gibi, kütüphaneye sizi görmeye gelmek istiyor, sizin için de uygunsa."

Kol saatime baktım.

"Anladım. Üst kattaki konuk odasında görüşelim."

İyi de o çocuğun babası benimle buluşunca ona ne diyecek-

tim? Duvarla çevrili şehir konusunu açmam uygun olmazdı. Çocuk, bu taraftaki dünyadan ayrılıp o şehre, diğer dünyaya gitti demek olmazdı ki.

Şimdi keşke Koyasu burada olsaydı diye düşündüm. Onun derin bilgeliğine ve yerinde önerilerine her zamankinden daha çok ihtiyacım vardı. Ama o artık bu dünyada değildi. Sonsuza dek kaybolup gitmişti. Duvardaki saate bakarak derin bir nefes aldım.

* * *

Saat üçü biraz geçe, çocuğun babası kütüphaneye geldi. Soeda, onu üst kata çıkarıp odaya getirdi, sonra bizi baş başa bıraktı. Basit bir tanışmanın ardından ona kartvizitimi verdim, o da bana kendisininkini verdi.

Neredeyse başında hiç saçı kalmamış, uzun boylu bir adamdı. Ellili yaşlarının ortalarında görünüyordu, uzun kulakları, kalın kaşları ve sağlam görünen siyah çerçeveli gözlükleri vardı. Gördüğüm kadarıyla yüz şekli mükemmel derecede simetrikti. Bu yüzüne bakınca edinilen ilk izlenimdi; sağ ve sol tarafının simetrisinin mükemmel olması. Sırtı dimdik, düzgün bir duruşu vardı, güçlü iradeli birine benziyordu. Orkestra şeflerine yakışır bir görünümdeydi. Kreş ve dershane işlettiği söylenmişti, ama bu özgüvenli duruşla bugüne kadar pek çok iş yapmış olmalıydı. Yüz ifadesinde Sarı Denizaltılı Çocuk'u andıran bir şey yoktu.

Hafif eğilip paltosunu çıkardı. Yün ekose ceket ve siyah balıkçı yaka bir kazak giymişti. Ona misafir koltuğunu gösterdim, başıyla onaylayıp oturdu. Ben de küçük masada onun karşısına oturdum.

Soeda geldi ve çay bıraktı. Sonra odadan çıktı. Kapı kapanınca bir süre sessizce birbirimize baktık. Odada ikimizin dışında kimsenin olmadığından emin olmak istercesine. Sonra konuştu.

"Sizden önce buranın müdürü olan Koyasu'yla çok uzun yıl-

lara varan arkadaşlığımız vardı. Oğlum, eskiden beri bu kütüphaneye gelir, Koyasu onunla yakından ilgilenirdi."

"Koyasu'nun ölmüş olması gerçekten de çok üzücü" dedim

Biraz garipseyerek yüzüme baktı. "Siz, Koyasu'yu tanıyor muydunuz?"

"Hayır, ne yazık ki görüşmedik hiç. Ben buranın sorumluluğunu aldığımda o ölmüştü bile. Ama pek çok kişiden onunla ilgili şeyler duydum, anlatılanlardan işinde başarılı ve harika bir insan olduğu izlenimi edindim."

"Evet, gerçekten de harika bir insandı. Bu kütüphaneyi kurmak için kişisel servetini harcadı, var gücüyle çalıştı. Bu şehirde onunla ilgili kötü söz söyleyecek tek bir kişi bile yoktur. Ne var ki..." dedikten sonra bir süre sustu. Sonra başını oynattı, uygun sözcükleri seçmeye çalışıyor gibiydi. "Ne var ki, bunu nasıl demeli, bir şeyleri söyleme ve yapma tarzında tuhaf bir şeyler vardı. Biraz eksantrik mi demeli, bilemedim. Özellikle de oğlunu ve karısını kaybettikten sonra. Böyle söylesem de bu eksantrikliği hiçbir soruna neden olmadı."

Başımı belli belirsiz salladım.

"Bugün böyle aniden sizinle görüşmek istememin nedeni oğlum M** ile ilgili konuşmak istemem."

Bir kez daha başımı belli belirsiz salladım.

"Soeda'dan olanları duymuş olmalısınız; oğlum geçen gece birden ortadan kayboldu. Onu en son akşam on gibi gördük, bu sabah saat yedide eşim durumunu kontrol etmek üzere odasına girdiğinde, yatağı boştu. Yatağında uyunmuş olduğunun izleri kalmıştı, yatak terle ıslanmıştı. Oğlum gece boyunca yüksek ateşle yatmış demek ki. Ama kendisi ortada yoktu. Eşim, var gücüyle adını seslenerek evin içinde dolanıp onu aradı. Ben de birlikte aradım. Ama onu hiçbir yerde bulamadık."

Siyah çerçeveli gözlüklerini çıkardı, kalın camlara, inceler gibi baktı, sonra gözlüğünü geri taktı.

"Evde hiçbir ipucu bulamadık. Kapılar içeriden kilitli, pencereler de sımsıkı kapalıydı. Kıyafetleri de yerli yerindeydi. Eşim, oğlumun eşyalarını didik didik etti, hepsinin yerinde olduğundan emin oldu. Söylemeye gerek yok ama bu soğukta gecenin bir yarısı pijamayla dışarı çıkması düşünülemez" dedi.

Ağzından çıkan gerçeği tekrar düşünürcesine bir süre sessiz kaldı.

Ona şunu sordum. "Diğer bir deyişle M** gece yarısı, henüz nasıl yaptığı belli olmasa da bir şekilde evin içinde ortadan kayboldu. Öyle mi?"

Babası evet anlamında başını salladı. "Evet, oğlum sanki duman gibi yok oldu. Başka bir açıklaması yok."

"Daha önce de böyle birdenbire ortadan kaybolmuş muydu hiç?"

Hayır anlamında başını salladı.

"M**, muhtemelen sizin de fark ettiğiniz gibi, doğuştan kendine özgü, biraz farklı bir çocuktur. Sıradan bir çocuk olduğu söylenemeyeceği gibi ara sıra eksantrik denecek davranışları da vardır. Ama şimdiye dek bir kez bile ortadan kaybolup bize sorun yaşatmamıştı. Günlük alışkanlıklarını her şeyden çok önemseyen bir çocuktur, bir alışkanlık kazanınca ona sımsıkı tutunup sürdürür yaşamını. O alışkanlığı sekteye uğrarsa kafası karışır, hatta öfkelenir. Bu yüzden nereye gitti diye düşündüğümüz ya da kaybolma gibi bir şey bir kez bile olmadı."

Başımı kuşkuyla hafif yana eğdim. "Çok tuhaf bir durum bu. Anlaşılmaz bir şey."

"Evet, tamamıyla anlaşılmaz bir şey. Üzerini değiştirmeden, ayakkabı bile giymeden, kapı açtığına dair hiçbir iz bırakmadan, nasıl dışarı çıkmış olabilir? Üstelik kışın ortasında, buz gibi soğuk bir gecede. Polise haber verdik elbette, ama dikkate almadılar. Biraz daha bekleyin deyip durdular. Bu yüzden size geldim, acaba bir şey biliyor musunuz diye. Boşa kürek çektiğimi bilsem de size geldim."

"Bana mı?"

"Evet, sizin oğlumla konuştuğunuz geldi kulağıma."

Sözlerimi dikkatle seçerek konuştum.

"Evet, kesinlikle bir ya da iki kez M** ile konuşmuştuk. Ama bu mimikler ve yazılı iletişimle, kopuk bir halde gerçekleşti. Konuşma denilecek kadar tutarlı bir şey değildi."

"Peki o zamanlarda M** mi sizinle konuşmak istemişti?"

"Evet, öyle oldu. O istedi."

Bir iç çekti, sonra hayali bir şenlik ateşinin önünde ısıtıyormuş gibi iri ellerini önünde hışır hışır birbirine sürttü.

"Bunu söylemekten utanıyorum ama ben çok uzun yıllardır onunla doğru düzgün bir şekilde konuşamadım, ona seslendiğimde cevap vermediği gibi kendisi benimle konuşmak istemezdi. Annesiyle kısa konuşmalar yapıyormuş ama içeriği gündelik, sıradan şeylerle sınırlı.

Oğlumun doğru dürüst konuştuğu tek kişi Koyasu'ydu. Nedenini bilmiyorum ama sadece ona açıyordu yüreğini. Koyasu da, M**'yle kendi çocuğu gibi ilgileniyordu. Bunun için ben de annesi de ona minnettardık. Bu şekilde oğlumuz dış dünyayla bağlantısını korumuş oluyordu çünkü."

Başımı sallayarak onayladım. Anlatmaya devam etti.

"Koyasu'yla aralarında ne konuşuyorlardı bilmiyorum. Öğrenmeye de çalışmadım. İkisinin arasında kalmasının daha iyi olacağını düşündüm. Ama Koyasu geçen yıl güzün aniden öldü ve M** de tek arkadaşını kaybedip yine bir başına kaldı. Liseye devam etmedi, her gün bu kütüphaneye gelip kitap okumayı sürdürdü.

Az önce de dediğim gibi M** herkesinki gibi bir yaşam sürmek için pek çok yetenekten yoksun, ama onların yerine özel bir yeteneği var. Normal olmayan bir hızda ardı ardına kitap okuması, çok miktarda bilgiyi beyninde depolaması, bu özel yeteneğinden geliyor. Ama bunu yaparak yaşamdan nasıl bir beklen-

tisi olabilir ki? Bunu anlamıyorum. Ve bu uç noktadaki özelliği, onun yararına mı yoksa zararına mı, bunu da bilmiyorum.

Koyasu muhtemelen bu durumu biraz da olsa kavramıştı. Ve oğlumu uygun bir şekilde yönlendiriyordu. Ama Koyasu öldü ve şimdi, ne yazık ki, artık ona ne olup bittiğini sormam mümkün değil.

Ve üstüne şimdi de, oğlum birden ortadan kaybolup gitti. Gece yarısı aniden ortadan kayboldu."

Sessizce söyleyeceklerinin devamını bekledim. Bir süre sonra yeniden konuştu.

"Koyasu öldükten sonra onun yerini siz aldınız, bu kütüphanenin müdürü olarak göreve başladınız. Eşimin Soeda'dan duyduğuna göre, oğlumla aranızda az sayılmayacak bir iletişim olmuş. Öğrenmek istediğim şey, M** ile neler konuştuğunuz. Konuşmanızın içeriğinden, onun ardında iz bırakmadan kaybolmasıyla ilgili herhangi bir ipucu bulabiliriz belki."

Nasıl cevap vereceğimi şaşırdım. Oğlunun iyiliği için (görünüşe göre) çok endişe duyan bir babaya yalan söylemek olmazdı. Ama gerçeği de olduğu gibi açamazdım. Bu çok karmaşık bir şeydi ve toplumsal normlardan çok uzaktaydı. Dikkatli olmalıydım. Neyi söylemeliydim, neyi söylememeliydim? Dikkatimi topladım ve gerçeğe yakın cümleler aradım.

"M** ile konuştuklarım fabl türü şeylerdi. *Bir şehir* hakkında konuştum. Bunun hayali bir şehir olduğunu söyleyebilirim. En ince ayrıntısına kadar titizlikle ve gerçekçi bir şekilde tasarlansa da sonuna dek varsayımlara dayalı bir şehir. Açıkçası, ona doğrudan bu şehirden söz etmedim. *Birine* anlatmıştım, o sırada duymuş. Her halükârda, oğlunuz o şehre büyük bir ilgi gösterdi."

Ona anlatabileceğim tek gerçek buydu. En azından yalan değildi.

Söylediklerim üzerine derin düşüncelere daldı. Sindirmesinin zor olduğu anlaşılıyordu, aynı bir şey yutmaya çalışan biri gibi.

"Annesinin dediğine göre, birkaç gün boyunca masanın başında büyük bir hevesle bir şeyin resmini ya da haritasını çizmiş. Yemek yemeyi de uyumayı da unutacak kadar kaptırmış kendini. Acaba o şehirle ilgili bir şey miydi?"

Başımı belli belirsiz sallayarak onayladım. "Evet, öyle olmalı. Sanırım o şehrin haritasını çizmiş. Benim anlattıklarımdan çıkardığı haliyle oranın haritasını çizmiş."

"Peki siz o haritayı gördünüz mü?"

Biraz kararsızlığın ardından başımı sallayarak onayladım dediğini. Yalan söyleyemezdim. "Evet, o haritayı bana göstermişti."

"Harita doğru muydu?"

"Evet, şaşılacak denli doğru çizilmiş bir haritaydı. Söz ettiğim hayali bir şehirdi oysaki."

"M**'nin öyle bir yeteneği vardır" dedi babası. "Bölük pörçük, detaylı parçaları neredeyse anında bir araya getirerek doğru ve bütün bir imge oluşturacak yeteneği vardır. En karmaşık bin parçalı yapbozu bile göz açıp kapayana dek birleştirebilir. Daha çocukluğundan itibaren bu yeteneğine defalarca şahit oldum. Büyüdükçe daha temkinli oldu ve bu yeteneğini mümkün olduğunca insanların gözünden kaçırmaya çalıştı."

İnsanların doğduğu günü tahmin etme yeteneğini ortaya koymaktan kendini alamamış sadece, diye düşündüm.

Babası, anlatmaya devam etti. "Bunu sorarak kabalık ediyor olabilirim ama siz ne dersiniz? Anlattığınız hayali şehirle M**'nin birden ortadan kaybolması arasında bir bağlantı olduğunu düşünüyor musunuz?"

"Sağduyulu düşünürsek, bir bağlantı görülmemeli" diye yanıtladım sorusunu, sözlerimi özenle seçerek. "M**'ye anlattıklarım sonuna dek hayale dayanan, kurgusal bir şehrin betimlemeleriydi çünkü, o da bundan yola çıkarak gerçekte var olmayan bir şehrin detaylı haritasını çizmiş. Konuştuklarımız tamamen kurmacaya dayalı şeylerdi."

Sağduyulu düşünürsek.

Başka bir şekilde ifade edemezdim. Neyse ki babası çoğunlukla sağduyu ile sınırlandırılmış bir dünyada yaşayan biriydi. Bu yüzden, her şeyden önce, oğlunun hayali bir dünyaya gerçekten ayak basacağını düşünmezdi. Bunun için minnettar olmalıydım.

"Yine de M**, o şehre büyük ilgi göstermişti değil mi? Kendini kaptırdı mı demeli?" diye sordu babası yüzünde şaşkın bir ifadeyle.

"Evet, öyle. Bana da öyle geldi."

"Oğlumla konuşurken ona *hayali* bir şehirden söz ettiniz. Onun dışında başka bir konuyla ilgili konuştunuz mu?"

Başımı hayır anlamında salladım. "Hayır, başka bir konu açılmadı. Onun ilgi gösterdiği tek şey, o hayali şehirdi."

Baba, sessizliğe gömüldü. Uzun bir süre düşüncelere daldı. Ama bu yoğun düşünce hattı kıvrılıp dönüyor olsa da bir yere varmış gibi görünmüyordu. Önümüzdeki çay soğudu. İkimiz de fincanlara el sürmemiştik. Sonunda baba, vazgeçmiş gibi omuz silkti ve derin bir nefes aldı.

"İnsanlar benim M**'ye karşı soğuk davrandığımı düşünüyorlar" dedi içini dökercesine. "Bahane aramıyorum ama ona karşı soğuk davranmıyorum. Onunla nasıl yakınlaşacağımı bilmiyorum yalnızca. Ona yaklaşmak için elimden geleni yaptım ama ne kadar denersem deneyeyim ondan bir tepki alamadım. Sanki taş heykelle konuşmaya çalışır gibi bir durumdu."

Çay fincanına uzandı, soğumuş çaydan bir yudum aldı, kaşları hafifçe çatıldı, sonra fincanı tabağa geri koydu.

"Onunla bunları ilk kez yaşıyordum. Üç oğlum var, iki büyüğü normal çocuklardı, derslerinde başarılılardı ve hiç sorun yaşatmadılar bize, onlar için ayrı bir çaba göstermem gerekmedi. Sorunsuz büyüdüler, yeni bir dünyada yaşamak üzere büyük şehre gittiler. Ama M**, onlardan farklıydı. Özel, muhtemelen değerli bir yetenekle doğduğunu anlamasına anlıyordum ama

bir baba olarak ona nasıl davranmam gerektiği, onu nasıl yetiştireceğim hakkında hiçbir fikrim yoktu.

Uzun bir süredir eğitimci olarak çalışıyorum, bu yüzden de bu durumdan ayrı bir mahcubiyet duyuyorum ama en küçük oğlum karşısında güçsüz ve beceriksiz kaldım. Yüreğimi her şeyden çok acıtan şeyse, onun, bana hiç ilgi göstermemesiydi. Aynı çatı altında baba oğul olarak yaşıyorduk, ama varlığım ona görünmüyordu sanki. Kan bağı onun için hiçbir şey ifade etmiyordu. Açıkçası, Koyasu'ya imreniyordum. Koyasu'da olup da bende olmayan ne var diye düşünüp sıklıkla üzüntüye kapılıyordum."

Babasının anlattıklarını dinlerken ona sempati duymadan edemedim. Biz bir anlamda aynı türden olabilirdik. Sarı Denizaltılı Çocuk'un ilgi gösterdiği şey ben değildim, benim daha önce yaşadığım o şehirdi. Belki de ben sadece bir geçiş yoluydum. Benim karşımda olsa da onun gözlerine yansıyan o şehrin manzarası mıydı?

"Yoğun zamanınızda vaktinizi aldım" dedi baba kol saatine bakıp. "Buradan karakola geçeceğim, bir kez daha arama talebinde bulunacağım. Ondan sonra biz de bir kez daha aklımızdaki yerlere bakacağız. Eğer fark ettiğiniz bir şey olursa lütfen haber verin. Size verdiğim kartvizitte cep telefon numaram var."

Yerinden kalktı, yine hafif eğilerek paltosunu giydi, bana başıyla selam verdi.

"Bir faydam dokunamadığı için üzgünüm" dedim.

Hayır anlamında salladı başını, güçsüz bir şekilde.

Onu koridora kadar geçirdim, sonra konuk odasına döndüm. Pencereden dışarı bakarken düşüncelere daldım. O her zamanki zayıf dişi kedinin bahçeden ağır ağır geçtiğini gördüm. Sarı Denizaltılı Çocuk'un anne ve yavru kedileri bıkmadan, dikkatle seyrettiği zaman geldi aklıma.

Soeda odaya geldi ve masanın üzerindeki çay fincanlarını topladı.

"Görüşmeniz nasıl geçti?" diye sordu.

"Babası o çocuk için çok endişeli. Faydam dokunmadı ama."

"Sanırım biriyle konuşma ihtiyacı duyuyordu. Tek başına endişelenmek daha zor oluyordur çünkü."

"Umarım nerede olduğu bulunur."

"Gece yarısı ortadan kaybolmuş olması, nasıl bakarsanız bakın, tuhaf. Çok soğuk bir geceydi çünkü. Çok endişe verici."

Sessizce başımı sallayarak onayladım. Soeda'yla aynı endişeyi taşıdığımızı hissettim. O çocuk bir daha aramıza dönmeyecek miydi? Soeda'nın sesinin tonundan sezmiştim bu endişeyi.

57

Çocuk, bir daha görünmedi.

Ebeveyninin defalarca talepte bulunmasının ardından polis ciddiyetle arama çalışmalarına başladıysa da neticede hiçbir ipucu bulunamadı. Sarı Denizaltılı Çocuk, o küçük şehirde bir daha görülmedi. Elbette kütüphanede de yoktu. Tren istasyonundaki güvenlik kamerasının görüntüleri incelendi, tren veya otobüse binip gittiğinin de izine rastlanmadı (şehirden ayrılmak için o yerel tren hattı ve otobüsten başka toplu taşıma imkânı yoktu). Babasının dediğine göre, kelimenin tam anlamıyla duman gibi kaybolup gitmişti. Annesinin bildiği kadarıyla evden hiçbir kıyafet götürmemişti oğlu, yanında nakit para olsa bile ancak öğle yemeğini karşılayacak kadar bir harçlık olabilirdi. Herkes şaşkınlık içindeydi. Böylece iki gün geçti, üç gün geçti.

Çocuğun nereye gittiğini birazcık da olsa tahmin edebilen, muhtemelen, bir tek bendim. Çocuk, bir başına yüksek duvarla çevrili şehre giden yolu bulmuş (nasıl bulduğunu ben de bilmiyorum) ve oraya gitmişti. Eskiden benim yaptığım gibi, o da kendi içindeki gizli bir geçitten diğer dünyaya geçmişti.

Tabii bu benim kişisel tahminimden başka bir şey değildi. Bir dayanağı olmadığı gibi mantığa dayalı bir açıklaması da yoktu. Yine de, biliyordum. Çocuk, o şehre *gitmişti*. Kuşkum yoktu. Kusursuz denebilecek kaybolma şeklini düşününce, başka bir açıklaması olamazdı. O yüreğinde, çok ciddi biçimde o şehre gitmeyi arzu etmiş, istemişti. Muhtemelen doğuştan gelen, farklı denebilecek odaklanma gücü, onun için bunu mümkün kılmıştı. Evet,

farklı şekilde söylersem, o, "o şehre" gitmek için gerekli "vasfa" sahipti. Eskiden benim de elimde olan o vasfa.

Sarı Denizaltılı Çocuk'un o şehre girişini canlandırdım gözümde.

Giriş kapısında onu o güçlü Kapı Muhafızı karşılıyor, çocuk orada gölgesinden ayrılıyor, gözlerine yara açtırıyordu. Tıpkı bana yapıldığı gibi. Şehrin bir Rüya Okuyucusu'na ihtiyacı vardı, çocuk benim halefim olmayı hemen kabul ediyordu. Ve sanırım... Hayır, kuşkusuz, şehir için benden çok daha yetenekli ve faydalı bir Rüya Okuyucusu oluyordu, dahası yorulmak ve bıkmak bilmeyen güçlü bir odaklanma yeteneğine sahipti. Ve bugüne dek beyninde depoladığı devasa miktardaki bilgilerle, kendi başına bir kütüphane, diğer bir deyişle devasa bir bilgi haznesi oluyordu.

Sarı Denizaltılı svetşört giyen çocuğun, o kütüphanede eski rüyaları okurkenki görüntüsünü canlandırdım gözümde. Yanında o kız da oluyor muydu? O kız, sobayı yakıp onun için odayı ısıtıyor ve zayıf gözlerini iyileştirmek için koyu yeşil bitki çayı yapıyor muydu? Bunları düşününce, hafif bir hüzün hissettim. Bu hüzün, renksiz, tamamen sıcaklıktan yoksun su gibi usulca yüreğime sızdı.

* * *

Pazartesi sabahı erken saatte ev telefonum çaldı. O gün kütüphane tatil olduğundan henüz yataktan kalkmamıştım. Birkaç saat önce uyansam da yataktan kalkma isteği duymamıştım içimde. Gün ışığı perde aralığından adeta tembelliğimi eleştirir gibi uzun ve ince bir çizgi şeklinde odaya giriyordu.

Beni evimdeki telefondan kimse aramazdı. Çünkü bu şehirde beni telefonla arayacak bir arkadaşım yoktu. Tatil günümün sabahında odamda çalan telefonun sesi, gerçeklikten fazlasıyla uzak bir his veriyordu. Bu yüzden de ahizeyi kaldırmak için kı-

mıldamadım yerimden. Sadece çalma sesine kulak verdim. On iki kere çaldıktan sonra çalmaktan vazgeçip durdu.

Bir dakika geçmemişti ki tekrar çalmaya başladı. Ses, az öncesine göre daha yüksek ve keskinmiş gibi geldi kulağıma. Muhtemelen yanılıyordum. On kez çaldıktan sonra bu kez ben vazgeçtim, yerimden kalkıp ahizeyi elime aldım.

"Alo" dedi bir kadın.

Kimin sesi olduğunu ilkin anlamadım. Pek genç olmayan, pek yaşlı da olmayan bir kadının sesiydi. Ne yüksekti ne de kısık. Daha önce kesinlikle duymuşluğum vardı bu sesi, ama sesle sahibi arasında bir türlü bağ kuramadım. Ancak çok geçmeden kafamdaki karmakarışık anılar birbirine bir şekilde bağlandı ve bu kişinin kahve dükkânındaki kadın olduğunu anladım.

"Günaydın" dedim. Boğazımın dibinden sözcükleri sıkarak çıkarır gibi.

"İyi misin? Sesin her zamankinden farklı geliyor."

Hafifçe öksürdüm. "İyiyim. Yalnızca, konuşmakta zorlanıyorum."

"Uzun süredir tek başına yaşadığın içindir. Bir süre kimseyle konuşmayınca, sözcükler düzgün bir şekilde çıkıp gelmez. Boğazına bir şey takılmış gibi."

"Sana da oluyor mu?"

"Evet, bazen. Henüz tek başına yaşamanın acemisiyim gerçi."

Kısa bir sessizlik oldu aramızda. Sonra devam etti.

"Bu sabah iyi görünümlü iki genç adam geldi kafeye. Kahve içmeye."

"Bir Hemingway öyküsünün başı gibi oldu" dedim. Kıs kıs güldü.

"Onunkiler kadar sert bir hikâye değil ama" dedi. "İkisi, aslına bakarsan, kahve içmek için gelmemişlerdi. Amaçları benimle sohbet etmekti. Kahve sipariş etmek, buna eklenmiş bir şey gibiydi."

"Seninle sohbet etmek istediler demek" dedim. "Karşı cinse duyulan ilgi gibi bir şey mi var bu durumda?"

"Hayır, yok sanırım. Ne yazık mı demeliyim, bilemedim. Zaten ikisi de benim için fazla gençti."

"Kaç yaşındaydı acaba? O ikisi."

"Biri yirmilerinin ortasında, diğeri de aşağı yukarı yirmi yaşındadır sanırım."

"Senin için fazla genç de değillermiş."

"Teşekkür ederim. Ne kadar da naziksin" dedi histen yoksun bir ses tonuyla.

"Peki, seninle ne konuştular? Karşı cinse ilgi duymak dışında."

"İkisi aslında Çarşamba Çocuğu'nun ağabeyleriymiş."

"Çarşamba Çocuğu mu?"

"Hani vardı ya, sen buradayken aniden içeri girmişti ve bana doğduğum günü söylemişti, şu tuhaf oğlan çocuğu."

Ahizeyi bir elimden diğerine geçirdim. Sonra nefesimi düzenledim.

"O çocuğun ağabeyleri senin dükkânına geldi demek... İyi de niye?"

"Ortadan kaybolan kardeşlerini arıyorlarmış. İstasyon önünde durup gelen geçene o çocuğun fotoğrafını gösterip onu görüp görmediklerini soruyorlarmış."

"Sonra da senin kafene gelip kahve sipariş ettiler ve aynı soruyu sana da sordular."

"Evet, bu çocuğu bir yerde gördünüz mü, diye sordular. Ben de, gördüm dedim, elbette. Sonra o gün olanları basitçe anlattım. Benim doğum tarihimi sordu, ben söyleyince de, çarşamba günü olduğunu söyledi, dedim. Sonra araştırınca gerçekten çarşamba çıktığını gördüğümü. Ama bu olay, o *götürülmeden*[5] önceydi. Bu yüzden de araştırmalarına yardımcı olamadım."

---

5. Orijinal metinde "Kamikakushi" olarak geçiyor. Kamikakushi'nin motamot sözcük anlamı, tanrının gizlemesi, tanrı tarafından saklanmaktır. Japon kültüründe tanrılar tarafından kimseye fark ettirmeden götürülmek anlamına gelir. Bir anlamda Türkçedeki "şeytan aldı götürdü" ifadesinde olduğu gibi. (ç.n.)

"*Götürülmek*?"

"Evet, bu sözcüğü kullandı ağabeyi. 'Kardeşimiz evden gitti ama bu evden kaçtığı anlamına gelmiyor. Gece yarısı birden, hiçbir neden yokken, ortadan kayboldu. Sanki götürülmüş gibi.' Böyle dedi."

"*Götürülmek*, çok eski bir deyiş."

"Dağların arasındaki bu küçük şehre bu sözcüğün tınısı yakışıyor olabilir" dedi. "Senin haberin vardır değil mi? O çocuğun ortadan kaybolduğunu biliyor olmalısın."

"Biliyordum."

"Onlara bundan söz edince ikisi de başını salladı. 'Kardeşimiz çok utangaçtır, dışarıda bilmediği bir yere girmez. Ama neden o gün bu kafeye gelmişti acaba?' diye sordular. Ben de açıkladım. Senin, diğer bir deyişle şehir kütüphanesinin yeni müdürünün tezgâhtaki sandalyede oturmuş yeni hazırlanmış leziz kahveden içtiğini gördüğü için olabilir, dedim. Senin içeride olduğunu, seni camekândan görünce onun da içeri girmiş olabileceğini söyledim. Seninle bir işi var gibiydi o çocuğun."

Ne diyeceğimi bilemeyince sustum.

"Gereksiz bir şey mi söylemişim?"

"Hayır, kesinlikle söylemedin. Benim orada olduğumu görünce içeri girmişti zaten."

Veya o sabah beni oraya kadar takip etmiş de olabilirdi.

"Ve sonra benim doğduğum günü söyledi."

"Doğduğu günü söylemek, o çocuk için ilk kez karşılaştığı birine merhaba demek gibi bir şey. Kendince karşısındakine yakınlığını gösteriyor."

"Çok özgün bir selamlaşmaymış."

"Kesinlikle."

"Ve o iki hoş kardeş, biricik küçük kardeşlerinin neden şehre yeni gelen birine, sana, yakınlık duyduğunu bilmek istiyor gibiydiler."

"O çocuğun yakınlık duyduğu kişi sayısı pek fazla olmadığından alışılmadık gelmiş olmalı."

"Evet, konuşmalarından anladığım kadarıyla ağabeylerine de pek yakınlık göstermiyormuş. Aynı çatı altında yaşamış olsalar da pek samimi değillerdi muhtemelen. Elbette bu sonuna dek benim kişisel izlenimimden başka bir şey değil."

"Gözlem gücün çok keskin."

"Gözlem gücü denemez. Ama benimki gibi bir iş yapınca, içgüdülerin yavaş yavaş gelişiyor. Birçok müşteri gelir, pek çok şey anlatır. Onları, hı hı diyerek dinlerim. Anlattıklarını genelde unutsam da geride izlenimleri kalır."

"Anlıyorum."

"Bu yüzden de o iki saygılı, yakışıklı genç, yakın zamanda seninle görüşmeye, kütüphaneye ziyarete gelebilir. Kayıp kardeşlerini aramak için bir ipucu bulmaya."

"Gelsinler tabii. Onlarla konuşurum. Ama araştırmalarına bir faydam olacağını sanmıyorum."

"*Götürüldüğü* için mi?"

"Hımm, öyle mi oldu bilemedim" dedim. "Ama söylediklerinden anladığım o iki ağabey, büyük bir azimle kardeşlerini arıyorlar."

"İkisi de kardeşlerinin ortadan kaybolduğunu duyar duymaz büyük bir şaşkınlık yaşayan anne babalarına destek olmak için Tokyo'dan buradaki evlerine dönmüşler, kardeşlerini aramaya başlamışlar. En büyük olanı, işinden bir süre izin almış, diğeri de üniversitedeki derslerini bırakıp gelmiş. Henüz bir ipucu bulamamışlar ama hallerinden büyük bir azimle araştırma yaptıkları anlaşıyordu. İkisi güç birliği yapmış. Bunu nasıl söylemeli bilemedim; sanki bir şeyleri telafi eder gibi."

Bir şeyleri telafi eder gibi. Bu uygun ifadeydi sanırım. Çocuğun babasıyla konuştuğumda ben de benzer bir şey hissetmiştim.

"Bu arada bugün pazartesi, kütüphane tatil değil mi?"

"Evet, tatil. Bu yüzden bu saatte evdeyim ya."

"Öyle ya. Aa, önemli bir şey daha diyecektim, unutmuşum" dedi bir an hatırlamış gibi.

"Neymiş?"

"Fırından yeni çıkan yabanmersinli çörek, az önce geldi."

Zihnimde, üzerinden duman çıkan sade kahveyle yumuşacık, sıcacık yabanmersinli çöreğin görüntüsü canlandı. O görüntü, bedenime bir canlılık getirdi. Sağlıklı bir açlık hissi duydum içimde. Bir süredir kayıp olan kedinin geri dönüp gelmesi gibi.

"Yarım saate kadar gelirim" dedim. "İki tane yabanmersinli çörek ayırır mısın? Birini orada yiyeceğim, diğerini eve getiririm."

"Olur. Yabanmersinli çörek, iki adet, siparişiniz alınmıştır. Biri paket olacak."

58

Kahve dükkânının kapısını itip içeri girdiğimde içeride iki müşteri vardı. Çocuklarını ilkokul ya da kreşe bıraktıktan sonra kafeye gelip sohbet eden otuzlu yaşlarının ortalarında iki kadın. Pencere kenarındaki küçük masaya oturmuş, yüzlerinde ciddi bir ifadeyle fısır fısır konuşuyorlardı.

Tezgâh önündeki yere oturdum, her zamanki gibi bir kupa sade kahve ısmarladım, bir tane yabanmersinli çörek yedim. Çörek henüz hafif sıcak ve yumuşaktı. Bu şekilde kahve benim kanım, çörekse etim oluyordu. Her şeyden daha önemli besin kaynaklarım.

O, tezgâhın ardında durup özenle çalışırken onu izlemek harikaydı. Saçlarını her zamanki gibi arkada toplamış, kırmızı pötikareli önlük giymişti.

"İki kardeş hâlâ istasyon önünde o çocuğun fotoğrafını dağıtıyor mu?"

"Evet, oradalar" dedi kadın bulaşık yıkarken.

"Henüz ipucu bulamadılar demek."

"O çocuğu gören kimse çıkmadı. Anlattıklarına göre çok tuhaf bir şekilde kaybolmuş. Gece yarısı bir başına evden nasıl çıkıp gittiği daha açıklanamadı."

"Bu bir gizem."

"Eskiden beri gizemlerle dolu bir çocukmuş zaten."

Başımı sallayarak onayladım. "Alışılmadık yetenekleri olan bir çocuktu. Normal çocuklardan çok daha farklı. Bu dünyayı bizimkilerden farklı bir gözle görüyordu."

Bulaşıkları yıkamaya ara verdi, başını kaldırıp bir süre bana baktı.

"Şey, bu akşamüzeri dükkânı kapattıktan sonra biraz sohbet edelim mi? Tabii vaktin varsa."

"Elbette vaktim var" dedim. Günbatımından sonra yapmayı planladığım şeyler, radyoda FM yayınında klasik müzik programını dinlemek ve kitap okumaktı sadece.

"O halde her zamanki gibi saat altıda ben dükkânı kapattıktan kısa bir süre sonra buraya gelir misin?"

"Olur" dedim. "Saat altıyı biraz geçe buradayım."

"Teşekkürler."

Öğlen olunca kafe kalabalıklaştı, oradan çıktım. Kesekâğıdına bir tane yabanmersinli çörek koyup bana verdi.

* * *

Eve dönünce, önce bir haftadır biriken çamaşırları yıkadım. Çamaşır makinesi çalışırken evi süpürdüm, banyoyu güzelce temizledim. Pencere camlarını sildim, yatak çarşafını değiştirdim. Makine yıkamayı bitirince bahçedeki çamaşırlığa çamaşırları astım. Sonra radyoda FM yayınında Alexandra Borodin'in yaylı çalgılar dörtlüsünü dinlerken birkaç gömlek ve çarşaf ütüledim. Çarşaf ütülemek epey zaman aldı.

Radyodaki sunucu o zamanki Rusya'da Borodin'in müzisyenden çok bir kimyager olarak daha çok tanındığını ve saygı gördüğünü anlatıyordu. Ama dinlediğim kadarıyla yaylı çalgılarda bir kimyagere özgü şeyler hissetmedim. Yumuşak melodi, nazik armoni... Acaba bunlarda kimyanın elementlerinden bir şeyler var mıydı?

Ütü yapmayı bitirdikten sonra bez çantamı alıp alışverişe çıktım. Süpermarketten gerekli yiyecekleri satın aldım, eve dönüp yemek hazırladım. Sebzeleri yıkayıp ayırdım, et ve balığı sardım,

donması gerekenleri derin dondurucuya koydum. Tavuk suyuna çorba yaptım, balkabağı ve havuç haşladım. Böylece tek tek ev işlerini yaparak azar azar normal benliğime döndüm.

* * *

Klasik müzikle ilgili kısıtlı bilgime dayanarak söylersem, Alexandra Borodin, şu "Rus Beşleri"nden biri olmalıydı. Diğerleri kimdi peki? Mussorgsky, sonra Rimsky-Korsakov... Bu kadarını hatırlayabildim. Mutfağı düzenlerken diğer adları da hatırlamaya çalıştım ancak bir türlü aklıma gelmedi. Hoş hatırlayamamış olmam bir şeye engel oluşturacak da değildi.

* * *

Saat beş buçukta evden çıktım. Gün boyunca baharın geleceğini müjdelercesine ılık ve güneşli bir hava vardı, ancak akşama doğru, kış kaybettiği mevzileri geri kazanmış gibi aniden soğuk bir rüzgâr esmeye başladı. Ellerimi paltomun cebine koyup istasyona giden yolda yürüdüm. Karmaşık kimya deneyleri yaparken zihninde güzel melodiler besteleyen Borodin canlandı gözümün önünde, nedensiz yere.

Saat altıyı biraz geçiyordu, kafede hiç müşteri kalmamış, o, içeriyi toparlıyordu. Başının arkasında topladığı saçını çözüp pötikareli önlüğünü çıkarmıştı; üzerinde beyaz bir bluz ve ince mavi bir kot pantolon vardı. İnce, hiç fazlalığı olmayan bedeni oldukça hoştu. Vücudu bütünüyle orantılıydı ve hareketlerinde esneklik vardı.

"Yardım edebileceğim bir şey var mı?" diye sordum.

"Teşekkürler. Gerek yok. Tek başına yapmaya alıştım, çok zaman almıyor çünkü. Sen şuraya oturup bekle."

Dediği gibi tezgâhtaki tabureye oturdum, onun hızlı ve becerikli bir şekilde iş yapışını izledim. Yaptıklarında yerleşik iş akışı varmış gibi görünüyordu. Bulaşıkları yıkadıktan sonra onları silip dolaba kaldırdı, çeşitli makineleri kapattı, kasadaki paraları saydı ve son olarak pencere panjurlarını indirdi.

Kapandıktan sonra kafede *çıt* çıkmıyordu. Gereğinden fazla, yoğun bir sessizlik vardı. Kafe, gündüz açıkken tümüyle farklı bir yere benziyordu. O kadın işini bitirdikten sonra ellerini sabunla, özenle yıkadı, havluyla parmaklarını birer birer kuruladı, sonra yanımdaki tabureye oturdu.

"Sigara içsem rahatsız olur musun?"

"Hayır, olmam tabii. Sigara içtiğini bilmiyordum."

"Günde bir tane sadece" dedi. "Dükkânı kapattıktan sonra bu tezgâhın başına oturup bir tane içiyorum. Küçük bir ritüel gibi."

"Geçen sefer içmemiştin."

"Senden çekinmiştim. Rahatsız olursun diye düşünmüştüm."

Yazar kasadan mentollü, uzun sigara paketi çıkardı, içinden bir tane alıp kibritle yaktı. Sonra gözlerini kıstı ve keyifle bir nefes çekti, sonra bıraktı. Göründüğü kadarıyla hafif bir sigaraydı. Çok içmediği sürece zararı olmazdı.

"Daha önceki gibi bana yemeğe gidelim mi?"

Hafifçe başını salladı. "Hayır, bu sefer gitmeyelim. Karnım aç değil. Daha sonra hafif bir şeyler yerim belki, ama şimdi iyiyim. Biraz sohbet etsek nasıl olur?"

"Olur" dedim.

"Viski içer misin?"

"Arada bir, canım çektiğinde."

"Leziz single malt'ım var, bana eşlik eder misin?"

"Elbette" dedim.

Tezgâhın arkasına geçti, başının yukarısındaki raftan on iki yıllık Bowmore şişesi çıkardı. Şişe yarıya inmişti.

"Harika viskidir" dedim.

"Hediye gelmişti."

"Bu da *ritüellerinden* biri mi?"

"Öyle" dedi. "Bana ait gizli bir ritüel. Günde bir tane mentollü sigara ve bir kadeh single malt. Arada bir de şarap içiyorum gerçi."

"Bekârlara böyle küçük ritüeller gerekli. Günü iyi uğurlamak için."

"Senin benzer ritüellerin var mı peki?"

"Birkaç tane" dedim.

"Ne mesela?"

"Ütü yapmak. Çorbalık hazırlamak. Karın kaslarımı çalıştırmak."

Bunun üzerine bir şeyler diyecek gibi oldu ama vazgeçti.

"Viskiye" dedi, "buz koymuyorum ama birazcık su katıyorum. Seninki nasıl olsun? Buz istersen koyabilirim."

"Seninkiyle aynı olsun."

İki kadehe dubleye yakın viski koydu, biraz su ekledi, çubukla hafifçe karıştırdı. İkimiz de birer yudum aldık.

"Tadı aromatikmiş" dedim.

"Islay Adası viskisinin turba ve deniz havası koktuğu söylenir."

"Öyle olabilir. Turbanın nasıl koktuğunu bilmiyorum."

Güldü. "Ben de bilmiyorum."

"Hep böyle mi içiyorsun? Birazcık su katarak?" diye sordum.

"Sek içtiğim de buzlu içtiğim de oluyor. Ama en çok böyle içmeyi seviyor olabilirim. Hem pahalı bir içki hem de kokusunu kaybetmiyor bu şekilde."

"Her zaman bir kadehle mi yetiniyorsun?"

"Evet, her zaman bir kadeh. Bazı günlerde uyumadan önce bir kadeh içtiğim de oluyor ama onun dışında ağzıma koymuyorum. Yoksa sonu gelmeyebilir. Tek başına yaşayınca öyle olmasından korkuyorum. Ne de olsa henüz acemiyim."

Bir süre sessizlik oldu aramızda. Kafenin kapandıktan sonraki sessizliğinin ağırlığını omuzlarımda hissettim. O sessizliği bozmak için bir şey sordum.

"Şey, Rus Beşleri'ni biliyor musun?"

Başını hayır anlamında salladı hafifçe. Ardından sessizce tütmekte olan sigarasını kül tablasına bastırarak söndürdü. "Hayır, bilmiyorum. O dediğin siyasetle ilgili bir şey mi? Anarşist bir grup falan mı?"

"Hayır, siyasetle ilgisi yok. On dokuzuncu yüzyılda Rusya'da faaliyet gösteren beş besteci."

Bana kuşkulu gözlerle baktı. "Tamam... Peki, ne olmuş onlara? O beş Rus besteciye?"

"Bir şey olmadı. Sordum sadece. O beşinin içinden üçünü hatırladım ama diğer ikisinin adı bir türlü aklıma gelmiyor. Eskiden ezberimdeydi oysa. Öğleden sonradan beri düşünüp duruyorum."

"Rus Beşleri" dedi keyifle gülerek. "Ne tuhaf birisin."

"Benimle konuşmak istediğin bir şey olduğunu söylemiştin, değil mi? Öğlen geldiğimde."

"Aa, evet, o konu" dedi, viski kadehini ağzına götürüp bir yudum aldı. "Ama zaman geçince bunu sana anlatsam mı kararsız kaldım."

Viskimden bir yudum aldım. Sonra yemek borumdan aşağıya yavaşça inişinin tadını çıkararak sessizce onun konuşmaya devam etmesini bekledim.

"Bunu söylersem benimle ilgili hayal kırıklığı yaşar ve bir daha benimle görüşmek istemeyebilirsin çünkü."

"Ne hakkında konuşacağını bilmiyorum ama" dedim, "eline iyi bir fırsat geçtiğinde, cesaretini toplayıp konuşmak en iyisi olabilir. Bugüne kadarki mütevazı deneyimlerime göre, önüne gelen uygun zamanı bir kere kaçırınca, olay gereğinden fazla karmaşık bir hal alabiliyor çünkü."

"Acaba şimdi o *uygun zaman* mı?"

"Bugünlük işin bitti, ince uzun, mentollü sigaranı yaktın, kaliteli single malt'tan iki yudum içtin; buna uygun zaman diyebiliriz bence."

Ay dağın yamacından yeni yükselmiş gibi dudaklarına belli belirsiz bir gülümseme yayıldı. Alnına inen perçemi eliyle itti. Parmakları uzun, ince ve güzel biçimliydi.

"Bu dediklerinde haklısın. Hımm, gayret edip konuşmaya çalışacağım. Duyunca hayal kırıklığı yaşayabilirsin. Ya da sen hiç hayal kırıklığı yaşamasan da ben utanç içinde geride bir başıma kalacağım."

Geride bir başına kalmak?

Ona ne düşündüğümü söylemedim. Konuşmasına başlamak üzere olduğunu biliyordum çünkü.

"Bunu şimdiye kadar hiç kimseye anlatmadım."

Tavanın bir köşesindeki klima termostatı aniden yüksek bir ses çıkardı. Ben hâlâ sessizdim.

Sonra o konuştu. "Açıkça sorabilir miyim?"

"Elbette."

"Bana, bunu nasıl desem bilemiyorum, şey, karşı cinse duyulan türden bir ilgin var mı?"

Başımı evet anlamında salladım. "Hımm, madem sordun, evet, kesinlikle öyle bir ilgim var."

"Ve bu ilgide cinsel ögeler de var."

"Az çok."

Kaşlarını hafifçe kaldırdı. "Az çok dediğin, ne kadar yani? Tam olarak ne kadar, sakıncası yoksa söyler misin?"

"Tam olarak mı? Şey, gündüz yatak çarşaflarını değiştirirken ellerimle kırışıklıkları düzeltiyordum, işte o zaman düşündüm, bu akşam belki seninle bu yatakta yatarız diye. Sonuna dek *belki* sınırları içinde bir olasılıktan başka bir şey olmasa da hoş bir olasılık."

Elinde viski kadehini çevirdi. Sonra, "Bunu söylediğine sevindim" dedi.

"Sevindiğine ben de sevindim. Ne var ki, *ama* diye konuşmaya devam edecekmişsin gibi bir hisse kapıldım."

"Ama..." dedi. Sonra bir süre doğru sözcükleri seçmek için bekledi. "Ama, ne yazık ki, senin bu beklentine ya da orada var olan olasılığa, karşılık veremeyeceğim. Karşılık verebilmeyi istesem de."

"Sevdiğin başka biri mi var?"

Başını kuvvetli bir şekilde salladı. "Hayır, öyle birisi yok. Konu o değil."

Susup konuşmasının devamını bekledim. Hâlâ elinin içinde kadehi yavaşça döndürüyordu.

"Sorun, seks eyleminin kendisinde" dedi hafif bir iç çekerek, pes etmiş gibi. "Basitçe söylersem, seks denilen şeye iyi gözle bakmıyorum. Yapmayı istemedim ve gerçekte de pek beceremiyorum."

"Evliyken de mi böyleydi?"

Başıyla onayladı. "Gerçeği söylersem, ben evlenene dek hiç seks yapmadım. Çıktığım birkaç kişi oldu ama ileri gitmedik. Daha doğrusu, birkaç kez denedik ama iyi gitmedi. Diğer bir deyişle, canım çok acıyordu. Ama evlenince, onu da rahatça yaparım artık diye bir iyimserliğe kapıldım. Gitgide alışırım diyordum. Ne var ki evlendikten sonra da durumlar pek değişmedi. Kocamın isteğine uyup düzenli olarak karı koca arasında olan şeyleri yaşadık. Çeşitli yaratıcı yollarla. Ama bana acı vermekten başka bir işe yaramadı hiçbiri de. Sonra birlikte olmayı genel olarak reddettim. Söylememe gerek yoktur gerçi ama yine de diyeyim, boşanma nedenimiz de buydu."

"Peki buna neden olacak bir şey geliyor mu aklına?"

"Hayır, özel bir şey yok. Çocukken şoke edici bir deneyim yaşayıp da onun psikolojik ağırlığından olabilir mi diye de düşün-

düm ama öyle bir neden de yoktu. Çünkü öyle bir deneyim yaşamamıştım. Eşcinsel yönelimim de yok, cinselliğe karşı önyargı da taşımıyorum. Son derece normal bir ailede, son derece normal bir şekilde yetiştirildim, sıradan bir kız çocuğu olarak. Anne ve babamın arası iyiydi, yakın arkadaşlarım da vardı, okulda derslerim de hiç fena değildi. Ortalama denecek kadar normal bir hayatım vardı. Sadece seks denen eylemi gerçekleştiremiyorum. Hayatımda normal olmayan tek şey, bu."

Başımı sallayarak onayladım dediklerini. Bardağını kaldırıp viskiden küçük bir yudum aldı.

"Bu sorunla ilgili uzmanlara danıştın mı?" diye sordum.

"Evet, Sapporo'dayken. Eşimin isteği üzerine psikosomatik tıp alanındaki bir kliniğe iki kez gittim. Birinde eşim de yanımdaydı. Diğerinde yalnız gittim. Ama işe yaramadı. Daha doğrusu, faydası olmadı. Dahası yabancı birine böylesine özel konuları anlatmak, açıkçası, üzücüydü. Karşımdaki bir uzman olsa da."

On altı yaşındaki o kızı hatırladım. O mayıs ayı sabahında söylediklerini olduğu gibi hatırlıyordum. O zaman ben on yedi yaşındaydım. Onun sesi, nefes alıp verişi, hâlâ kulaklarımdaydı.

* * *

"Senin olmak istiyorum" dedi kız. "Her şeyimle senin olmak istiyorum. Seninle bir olmak istiyorum. Gerçekten."

* * *

"Hayal kırıklığına mı uğradın?" diye sordu kadın.

Karmakarışık olan düşüncelerimi topladım ve bir şekilde gerçekliğe döndüm.

"Kadınla erkek arasında yaşanan cinselliğe ilgi duymadığın için hayal kırıklığına uğradığımı mı soruyorsun?"

"Evet."

"Birazcık olabilir" dedim dürüstçe. "Ama bana bu konuyu önceden açman iyi oldu."

"Peki *o şeyi yapmasak* da benimle görüşecek misin?"

"Elbette" dedim. "Seninle bu şekilde samimiyetle sohbet etmekten keyif alıyorum. Bunu yapabildiğim başka biri yok bu şehirde."

"Benim için de aynısı geçerli" dedi. "Ama senin için bir şey yapamam. O alanda demek istiyorum."

"*O alanı* mümkün olduğunca unutmaya çalışalım."

"Şey" dedi itiraf edercesine, "bunun için ben de üzgünüm. Hem de düşündüğünden daha çok."

* * *

"Acele etme olur mu? Yüreğimle bedenim birbirinden ayrı şu anda. Biraz farklı yerlerde. Bu yüzden biraz daha bekleyelim. Ben hazır olana dek. Anlıyor musun? Benim için pek çok şey zaman alır."

* * *

Gözlerimi kapattım, zamanı düşündüm. Eskiden, on yedi yaşında olduğum zamanlarda, zaman, kelimenin tam anlamıyla tükenmez bir şeydi. Suyla dolu büyük bir rezervuar gibi. Böyle olunca da zamanla ilgili düşünme gereği olmuyordu. Ama şimdi durum farklıydı. Evet, zamanım artık sınırlıydı. Yaşım ilerledikçe zaman üzerine düşünmek giderek daha da anlam kazanıyordu. Çünkü zaman, hiç durmadan ilerlemeye devam ediyordu.

* * *

"Hey, ne düşünüyorsun?" diye sordu yanımda oturan kadın.

"Rus Beşleri'ni" diye cevap verdim hiç tereddüt etmeden, neredeyse bir refleksle. "Niye hatırlayamıyorum acaba? Eskiden beşinin adını birden hemen söylerdim oysaki. Okuldaki müzik dersinde öğrenmiştim."

"Tuhaf adam" dedi. "Şimdi burada ne diye aklına takıldı ki?"

"Hatırlayabileceğim bir şeyi hatırlayamayınca rahatsız oluyorum. Sana olmuyor mu?"

"Beni de hatırlamak istemediğim şeyleri unutamamak rahatsız eder."

"Herkesin tercihi kendine göre" dedim.

"Çaykovski de o Rus Beşleri'ne katılmış mıydı?"

"Hayır, katılmamıştı. Zaten onlar, o dönemde Çaykovski'nin yaptığı Batı tarzı müziğe tepki olarak bir grup kurmuşlardı."

Bir süre ikimiz de sessiz kaldık. Sonra sessizliği bozan o oldu.

"İçimde bir şey sıkışıp kalmış gibi. O yüzden de pek çok şey iyi gitmiyor."

"Olabilir. Ama geride bir başına bırakılmış değilsin."

Söylediğim şey üzerine bir süre düşündü. Sonra, "Bundan sonra da benimle görüşmeye devam edeceksin yani?"

"Elbette."

"Elbette demek de ağız alışkanlığı olmuş sende."

"Olabilir."

Tezgâhın üzerinde duran elimi onun elinin üzerine koydum. Beş yumuşak parmak, sessizce benimkilerle birleşti. Farklı türdeki zamanlar orada bir araya geldi, birbirinin içine girdi. Yüreğimin derinliklerinden üzüntüye benzer ama yapısı onunkinden farklı bir duygu, gelişen bir bitki gibi dokunaçlarını uzattı. Böyle hissetmeyeli uzun zaman olmuştu. Sanırım yüreğimde henüz bilmediğim yerler vardı. Zamanın dokunamadığı alanlar.

Balakirev, diye fısıldadı biri kulağıma. Sınavda yan sıradan gizlice cevabı veren nazik arkadaşın gibi. Tabii ya, Balakirev. Böylece dört oldu. Beşler'in dördüncü üyesi. Geriye bir kaldı.

"Balakirev" dedim. Havaya yazar gibi, net şekilde. Sonra yanımdaki tabureye baktım. Ama o, dediğimi duymamış gibi görünüyordu. Elleriyle yüzünü sımsıkı kapatmış, sessizce ağlıyordu.

Elimi usulca omzuna koydum ve uzun süre orada tuttum. Gözyaşları dinene dek.

59

O gencin uzattığı kartvizitte, çalıştığı hukuk bürosunun adresi basılıydı. Üç avukatın adı yan yana yazılarak firma adı oluşturulmuştu. "Hirao, Takubo & Yanahigara Hukuk Bürosu." Ama içinde onun adı geçmiyordu.

"Ben avukatım ama henüz alt basamaklardayım. Bir nevi stajyerim, ofis işlerini yapan, çırak gibi bir şey" diye gülümseyerek açıkladı, doğrudan gözlerime bakarken. Bu sıklıkla söylemeye alışık olduğu bir cümle gibi geldi kulağıma. Bu yüzden de pek mütevazı bulmadım.

O gençle diğerine, konuk odasında oturacak yer gösterdim. Çok dikkatli bir şekilde oturdular. Sanki sandalyelerin sağlamlığına güvenememişçesine.

"Yanımdaki kardeşim" diye tanıttı diğerini. "Tokyo'da bir üniversitede tıp öğrenimi görüyor. Pratik eğitimi başladığından çok yoğun çalışıyor."

"Memnun oldum" dedi kardeşi nazikçe, başını eğip beni selamlayarak. Çok kibardı.

Ağabey minyondu, kardeşiyse iriyarı. Yüzleri birbirine çok benziyordu. İlk bakışta kardeş oldukları anlaşılıyordu (ikisi de alışılmadık kulak şekillerini babalarından almıştı). Her ikisinin de gözleri ve burunları güzel biçimliydi. Görüldüğü kadarıyla iki kardeş de iyi yetiştirilmişti. Rafine bir şehirli görüntüleri vardı. Ağabey, lacivert, dar kesim takım elbise, beyaz gömlek giymiş, yeşil-lacivert çizgili kravat bağlamıştı, üzerinde siyah kaban vardı. Kardeşiyse, dar kesim balıkçı yaka kazak, bej çino pantolon ve

lacivert yün palto giymişti. İkisinin saçı da tam olması gereken uzunlukta kesilmiş, ikisi de saçına bir şeyler sürmüştü ama saçları çok doğal duruyordu.

Kahve dükkânındaki kadının onlar için kullandığı "iyi görünümlü iki genç adam" ifadesi tam yerinde bir nitelemeydi. Her ikisi de göründüğü kadarıyla temiz, zeki, mütevazıydı; onlarla ilk karşılaşan kişi üzerinde kuşkusuz iyi izlenim bırakıyorlardı. İkisini yan yana koyup erkek parfümü reklamı bile çekilebilirdi.

"M** ile yakından ilgilendiğiniz için teşekkür ederiz" dedi önce büyük olanı.

"M** her gün buraya gelip kendini kaptırarak kitap okurdu" dedim. "Birden ortadan kaybolunca burada çalışanlar olarak hepimiz endişelendik. Umarım bir an önce bulunur."

"Ailemizin geri kalan tüm fertleriyle var gücümüzle araştırıyoruz" dedi ağabeyi. "Fotoğraflı broşürler hazırladık ve son birkaç gündür bunları etrafta dağıtıyoruz. Ama şu ana kadar hiçbir ipucuna ulaşamadık. Kardeşimizi gören tek bir kişi bile çıkmadı. Çok tuhaf bir durum. Etrafı dağlarla çevrili, alanı küçük bir şehir burası, üstelik yanına para da almamış, yani uzağa gitmiş olamaz. Eğer evden kaçmış olsaydı kuşkusuz birisi onu görmüş olurdu."

"Kesinlikle tuhaf bir durum" dedim.

"*Tanrılar tarafından götürülmüş* gibi diyor babam" dedi kardeşi.

"*Götürülmek*" dedim.

"Evet, bu bölgede eskiden *götürülmek* sözcüğü sıklıkla kullanılırmış. Özellikle küçük çocuklar bir gün aniden hiç anlaşılmayan bir şekilde ortadan kaybolurmuş. Ve hiç geri dönmezlermiş. Bu söylenceler dilden dile aktarılmış. Yoksa aynısı mı oldu diyor babam. Bunun dışında başka bir açıklama da gelmiyor akla çünkü."

"Eğer bu bir *götürülme* olayıysa" dedim, "ortadan kaybolan çocukları geri getirmenin bir yolu var mı?"

"Babam, tanıdığı bir Şinto tapınağındaki baş rahipten her gün dua etmesini istedi. Çocuğun geri gelmesi için Tanrı'ya dua ediyor. Ben bunun sadece bir söylence olduğunu düşünüyorum ama babam bir şeylere tutunmak istiyor. Başka güvenecek bir şey yok. Tanrı'ya güvenmekten başka."

"Muhtemelen biliyorsunuzdur ama kardeşimiz, M**, *normal* bir çocuk değil" dedi tıp fakültesi öğrencisi olan küçük ağabey. "Alışılmış toplum yaşamını sürdürecek yetenekten yoksun, ama onun karşılığında mı demeli, özel bir yetenekle doğdu. Sıradan insanlarda bulunamayacak bir yetenek. Belki de bu anlamda Tanrı'nın alanına yakın olduğu söylenebilir. Tanrı tarafından sevildiği anlamına geliyor olabilir ya da aksine bir yerlerde ilahi bir tabuyu ihlal etme olasılığı anlamına da geliyor olabilir."

"M**" dedim "normal insanlarla kıyaslandığında ruhsal alana daha yakın mı demek istiyorsunuz?"

"Evet, belki bu şekilde düşünülebilir bence" dedi. "Bu anlamda babamın söylediği *götürülme* terimi yanlış olmayabilir. Elbette böyle bir şeyin olup olmadığı ayrı bir konu olsa da."

Ağabeyi kardeşine şöyle bir baktı ama özellikle fikrini belirtmedi. Bu sorunla ilgili olarak ağabeyler arasında bir fikir ayrılığı olduğu belliydi.

Bu kez ağabey konuştu. "Bu anlattıkların bir varsayım olarak çok ilginç olabilir, ama biraz daha gerçekçi olmaya ihtiyacımız var."

Mesleğini icra eden bir avukattan da böyle bir bakış açısı beklenirdi. Mahkemede *götürülme* diye bir görüş öne sürülemezdi. Çünkü böyle bir şeyi mantığa dayandırmak olası değildi.

Konuşmaya devam etti. "Bizler, nasıl olursa olsun, *somut* ipucu arıyoruz. Kardeşimizin hiçbir şekilde açıklanamayan biçimde, ardında hiç iz bırakmadan kaybolmasının gizemini çözmeye yarayacak, herhangi bir işaret. Muhtemelen zaman geçtikçe araştırma daha zorlaşacak. Bu yüzden sizinle konuşmaya geldik. Yoğun programınız arasında emrivaki yaptık, vaktinizi alıyoruz ama."

"İstediğiniz kadar zamanımı alabilirsiniz. Eğer faydam dokunacaksa her türlü işbirliğine memnuniyetle hazırım" dedim.

Ağabey, birkaç kez başını salladı, kravatının bağlanma yerine elini götürdü, onun doğru yerde olup olmadığını kontrol eder gibi. Sonra, "Duyduğumuza göre M** size özel bir yakınlık hissetmiş" dedi.

Başımı hafifçe yana eğdim. "Buna *yakınlık* denir mi bilemedim. Onunla pek o kadar samimi sohbetler etmedik çünkü. Babasına da dediğim gibi, düşüncelerini genelde yazı ve jestlerle anlatıyordu."

"Bu kadarı bile büyük bir şey" diye araya girdi kardeşi. "M** bizimle, aynı çatı altında yetişmiş ağabeylerine karşı, bu kadarını bile yapmazdı. Ona bir şey desek de cevap vermezdi. Babama karşı da aynıydı. Annemle de sadece yaşamı için gerekli sınırlı iletişim kurar, daha fazlasını beklemezdi."

Ağabeyi onayladı. "Evet, aynen öyle. Bizimle hiçbir şekilde konuşmaya kalkmazdı. Hep kendi dünyasına kapanırdı. Deniz dibindeki istiridye gibi. Ama sizinle iletişimi başlatan M** olmuş."

"Evet, öyle oldu" dedim. "O benimle konuşmaya başladı."

"Sonra sizi görmüş ve istasyon önündeki kapalı çarşıdaki kahve dükkânına girmiş. Kardeşim gibi birinin yapacağı bir şey değil bu."

"Evet, öyle görünüyor."

Kardeşler bir süre sustular. Ben de susup konuşmalarının devamını getirmelerini bekledim.

"Bunu sorduğum için beni bağışlayın" dedi ağabey, "ama sizin neyiniz, hangi yönünüz M**'ye ilginç gelmiş olabilir? Kardeşim Koyasu'ya kesinlikle yakınlık duyuyordu. Onunla sıkça sohbet ediyordu. Koyasu, M**'yi çocukluğundan beri iyi tanıyordu. Kardeşimize göz kulak oluyor, onunla ilgileniyordu. Bu yüzden ona yakınlık duymasını anlayabiliyorum. Karşılıklı iyi hisler bes-

liyorlardı demek ki. Ama siz, Koyasu öldükten sonra Tokyo'dan geldiniz, kütüphane müdürlüğü görevini yeni devraldınız. Nasıl olup da size yakınlık hissetti acaba?"

"Geçen gün babanıza da söylemiştim. Ben birine o hayali şehri anlatırken kardeşiniz duymuş olmalı."

"Evet, babamdan duyduk. M** o hayali şehre büyük bir ilgi duymuş ve o şehrin haritasını çizmiş."

"Evet, tam da öyle oldu."

Bu kez kardeşi sordu. "Orası, sizin hayalinizde kurduğunuz gerçekte olmayan bir şehir, öyle değil mi?"

"Evet, dediğiniz gibi. Gençken hayalimde kurmuştum, gerçekte var olmayan bir dünya orası" diye yanıtladım.

"O harita sizde mi peki?"

"Hayır, burada değil. M** alıp götürdü." Bu bir yalandı. O harita evimdeki masanın çekmecesindeydi. Ama nedense onlara haritayı göstermek istememiştim.

Kardeşler birbirine baktılar.

"Mümkünse o hayali şehri bize de anlatır mısınız?" dedi ağabey.

Tıp fakültesi öğrencisi ekleme yaptı. "Kaybolmadan önce M**'nin neye bu kadar güçlü bir ilgi gösterdiğini öğrenmek istiyoruz."

* * *

Onlara yüksek duvarla çevrili şehir hakkında kısaca bilgi verdim. Kardeşlerinin nerede olduğunu bulmak için ellerinden geleni yapıyorlardı. Geri çeviremezdim.

Oradaki manzarayı, o şehrin genel yapısını, sonuna dek bir hayal ürünü olarak anlattım ikisine (elbette onlara her şeyi anlatmadım. Kütüphanedeki görevli kıza birazcık değindim sadece; gölgemin ayrılmasından, gözüme yara açılmasından, ürkütücü göletten söz etmedim. Uğursuz bir izlenim bırakmak

istemedim.). İki kardeş sessizce, dikkatle beni dinlediler, arada bir soru sordular. Hepsi de sade ve yerinde sorulardı. İkisi de keskin sezgileri olan kıvrak zekâlı genç adamlardı. Babalarıyla yaptığım görüşme gibi kolay geçmedi. Konuşmam bitince, bir süre ağır ve yoğun bir sessizlik oldu. İlk konuşan küçük kardeşti.

"Bana öyle geliyor ki M** kendi başına o şehre gitmeyi arzu etti. Bir şeye odaklanınca normalde akla bile gelmeyecek kadar kuvvetli bir konsantrasyon gücünü harekete geçiriyor. Ve o, *sizin* şehrinizden çok etkilenmiş görünüyor."

Bir kez daha sessizlik oldu. Gidebileceği bir yeri olmayan ağır, durgun bir sessizlikti. Ona dönüp, sözcükleri dikkatle seçerek şunları söyledim.

"Ama o şehir, benim zihnimde kurduğum hayali bir yer. Aslında var olmayan bir şehir. M** oraya gitmeyi ne kadar çok arzu etmiş olsa da oraya gidemez ki."

Tıp fakültesi öğrencisi kardeş, "İyi de M** gerçekten ortadan kayboldu" dedi. "Çok soğuk bir gecede, üzerinde pijamaları ve cebinde hiç parası olmadan. Onun o şekilde kaybolması o kadar gerçekdışı ki birçok gerçekdışı varsayım da akla geliyor. Elbette sonuna dek birer olasılık olarak."

"Peki polis ne diyor bu konuda?" diye sordum. Konuyu değiştirmek için.

Avukat ağabey cevap verdi. "M** herkesin uyuduğu sırada kıyafetlerini giyip biraz nakit para alıp evden çıktı, bir yolunu bulup, mesela otostop yaparak, şehirden gitti, diye düşünüyor polis. Onlu yaşlarındaki oğlan çocuklarının yaptığı gibi. Annesinin ne kıyafetleri eksik ne de yanına para almış diye ifade vermesine pek inanmıyor görünüyorlar. Ne de olsa annem şimdi, nasıl desem, geçirdiği şoktan dolayı histerik bir halde."

"Yanındaki para bitince iletişime geçer ya da bir süre sonra sanki hiçbir şey olmamış gibi eve döner, diyor polis" dedi küçük kardeş.

"Çoğu insan da böyle düşünür" diyen ağabey iç çekti.

"Ama ben öyle düşünmüyorum" dedi kardeşi. "Annem, detaylar konusunda çok titiz biridir. Çabuk telaşlanan bir yapısı olsa da kıyafet sayısı, parasının olup olmaması gibi konularda sıradan insanlardan daha dikkatlidir. Biraz kafası karışmış olsa bile bunlarda yanılmış olamaz."

Avukat ağabey ekledi: "Evin içeriden kilitli olması konusunda da polis, bir yer mutlaka açık kalmıştır diye düşünüyor. *Rasyonel* yoruma göre durum buna çıkıyor. Dahası M**'nin biraz değişik, *normal olmayan* bir çocuk olduğunu düşünüyorlar. Babası şehirde tanınmış biri olduğundan, polis de özenli davranıyor ama bundan ötesini yapmıyor."

"Hiçbir şey olmamış gibi geri gelse, ne kadar iyi olur" dedim.

Ağabey, "Evet, annem ve babam da böyle diyor. Ama biz öylece durup da M**'nin dönmesini bekleyemeyiz. Topluma uyum sağlama gücü olan bir çocuk değil. Şimdi nerede, ne yapıyor diye düşündükçe endişemiz artıyor" dedi.

"Duvarla çevrili şehir konusuna dönersek" diye araya girdi küçük kardeş, "kardeşimiz *sizin* şehrinizin en çok neyine büyük ilgi göstermişti?"

Cevap vermekte bocaladım. Bu soruyu nasıl yanıtlayabilirdim?

"Bunu ben de bilmiyorum. Bu konuda hiçbir şey demedi çünkü. Sadece büyük bir ciddiyetle o şehrin haritasını çizmişti. Kişisel fikrimi sorarsanız, M**'nin o şehre bu kadar çok ilgi göstermesinin nedeni, sizin de az önce dediğiniz gibi, orada *topluma uyum sağlama gücü* gerekmediği için olabilir. O şehirde yapması gereken şey, kütüphaneye gidip özel kitapları okuması sadece. Bu da zaten, bu şehirdeki kütüphanede her gün temelde yaptığı şeyle aynı. Bunun dışında başka bir şey beklenmiyor. Ve o şehirde o kitapları okumak çok büyük bir önem taşıyor."

"Özel kitap nasıl bir şey oluyor?" diye sordu avukat ağabey.

Doğal bir şekilde gelen soruydu. "Neden onları okumak şehir için çok büyük bir önem taşıyor?"

İç çektim. Nedense o anda aklıma kütüphanenin bahçesinden yavaşça geçen zayıf, dişi kedi gelmişti birden. Ve o kediyle beş yavrusunu bıkmadan seyreden Sarı Denizaltılı Çocuk'un görüntüsü canlandı gözümde. Çok eskiden yaşadığım bir şeymiş gibi hissettim.

Sonra, "Bunun ne anlama geldiğini, onları okumanın nasıl bir anlam taşıdığını ben de pek açıklayamıyorum. Gizemli kitaplar demekten başka bir şey de söyleyemiyorum" dedim.

Ağabey sordu. "Tüm bu durumları siz hayal etmediniz mi?"

"Evet, dediğiniz gibi. Öyle sanırım. Ama orada olan pek çok şeyi mantıklı bir şekilde açıklayamıyorum. Bunlar çok uzun zaman önce, onlu yaşlarımdayken, kendiliğinden zihnimde belirmişti çünkü."

Daha doğrusu, o şehri, on yedi yaşındaki benimle on altı yaşındaki o kız, ikimiz gücümüzü birleştirerek oluşturmuştuk. Ben tek başına yapmamıştım. Ama onlara bunu anlatamazdım.

Kardeşler, anlattıklarımı bir süre düşündüler.

Sonra küçük kardeş konuştu. "Kişisel bir varsayımda bulunabilir miyim?"

"Elbette. Buyurun. Ne olursa."

"Düşünüyorum da, duvarla çevrili şehir muhtemelen, sizi oluşturan bilinç. Tam da bu yüzden o duvarlar, sizin iradenizle bağlantısı olmadan, serbestçe şekil değiştirebiliyor. İnsanın bilinci buzdağı gibidir, su yüzeyinde görünen küçük bir kısmından başka bir şey değildir. Büyük kısmıysa, görülmeyen karanlıklara batıp gizlenmiştir."

Ona sordum. "Tıp eğitimi aldığınızı söylemiştiniz, peki uzmanlık alanınız nedir?"

"Cerrah olmak için çalışıyorum. Beyin ve sinir cerrahisinde uzmanlaşmak istiyorum. Ama aynı zamanda psikiyatriye de il-

gim var, kişisel araştırmalar yapıyorum. İkisinin örtüşen yanları var."

"Anladım" dedim. "Bu yönde ilerleme kararınızda kardeşiniz M**'nin durumunun etkisi oldu mu?"

"Evet, biraz ilgisi var tabii. Ama tümüyle değil."

Avukat ağabey konuştu. "Söylemeye gerek yok ama bizler kardeşimizin o hayali şehre gerçekten gittiğini falan düşünmüyoruz. Bunlar ancak bilimkurgu dünyasında olur, gerçek hayatta olmaz. Bu yüzden size karşı bir suçlama içinde olmadığımız gibi sizi olanlardan sorumlu da tutmuyoruz. Ama, açık konuşursam, sizin M**'ye anlattığınız o şehirde onun ortadan kaybolmasını tetikleyen bir şey olduğunu düşünmeden de edemiyoruz."

"Nasıl bir tetiklemeyi kastediyorsunuz?"

"Mesela, M** o şehre giden geçidi bulduğuna inanmış olabilir. O sırada yüksek ateşi vardı çünkü. Sonra yatağından kalkıp o yolu takip ederek evden çıkmıştır. Her yeri kilitli ve kapalı olan evden nasıl çıkıp gittiğini bilmiyorum ama dışarı çıktı. Üzerinde sadece pijamayla. Ama elbette hiçbir yerde öyle bir geçit yok. Üstelik o gece, buz gibi soğuktu..."

Kardeşi konuşmayı devraldı. "Ve öylece dağların içine gidip orada soğuktan bilincini kaybetmiş olabilir. Bunlar bizim düşündüklerimiz, akla en yatkın varsayımlar."

"Peki onu dağlarda aradınız mı?" diye sordum.

"Evet, ikimiz mümkün olduğunca yürüyerek aradık. Ama bir uçtan bir uca araştırma imkânımız olmadı; sonuçta bütün şehir dağlarla çevrili" dedi kardeş.

"Çok sayıda insan toplayıp dağlarda onu aramayı isterdik ama bu aşamada zor görünüyor" dedi ağabeyi.

* * *

Avukat ağabey konuştu. "Birkaç gün daha burada kalıp kardeşimizi arayacağız. Elimizden geleni yapacağız. Ama burada çok uzun süre kalmamız da zor. Aklımız burada kalacak olsa da ikimiz de Tokyo'ya dönmeliyiz, ben işime, kardeşim öğrenimine devam etmeli."

Başımı sallayarak onayladım. Tokyo'dan bir hafta uzaklaşıp buraya gelmekle bile büyük fedakârlık yapmış olmalılardı. Herkesin meşgul olduğu bir hayatı vardı. Kardeş, cebinden bir not defteri çıkardı, oraya tükenmezkalemle bir şeyler yazdı, sonra o sayfayı defterden koparıp bana uzattı.

"Burada cep telefonu numaram yazıyor. Hangi detay olursa olsun fark etmez. O duvarla çevrili şehirle ilgili herhangi bir şey aklınıza gelirse, beni arayabilir misiniz lütfen?"

"Anladım. Ararım."

Ne yapacağı konusunda biraz bocaladıktan sonra ciddi bir ses tonuyla bir şey itiraf eder gibi konuştu. "İster metaforik ister sembolik anlamda ya da isterse sadece bir varsayımdan ibaret olsun ama ben M**'nin bir geçit bulmayı başarıp o şehre gittiğini düşünmeden edemiyorum bir türlü. Deyim yerindeyse, yüzeyin altında, bilinçdışının karanlık bölgesinde."

Bu söylediğine ne hemfikir oldum ne de karşı çıktım. Susup yüzüne baktım sadece.

"Oraya gidebilsem, kardeşimi bulurum belki. Ama bizim oraya gitmemiz gerçekte mümkün değil."

Sarı Denizaltılı Çocuk geçidi buldu diyelim, sonra bu dünyaya dönmeyi istemeyecekti muhtemelen. Bunu ağabeylerine söyleyemezdim.

Kardeşler bana nazikçe teşekkür edip sessizce odadan çıktılar. O kibar ve zeki görünüşlü gençler gidince, pencere kenarına gittim, hiç kimsenin olmadığı bahçeye baktım uzun bir süre. Kuşlar, yaprakları dökülmüş ağaçların dallarına konuyor, bir süre dallarda cıvıldıyor, sonra kim bilir neyin peşine düşerek uçup gidiyorlardı.

"İster metaforik ister sembolik anlamda ya da isterse sadece bir varsayımdan ibaret olsun" demişti tıp fakültesi öğrencisi kardeş.

Hayır, o şey ne metaforik ne sembolik ne de bir varsayımdan ibaretti, sarsılmaz bir gerçekti. Zihnimde canlandırdım: *Gerçek* Sarı Denizaltılı Çocuk o *gerçek* dünyaya doğru yürüyordu. Özlem duymadan edemedim. Hem o çocuğa hem de o şehre.

60

O gece çok uzun bir rüya gördüm. Ya da rüya gibi bir şey.

Rüyamda, bir ormanın içindeki küçük patikadan yürüyorum. Gökyüzünün ağır bulutlarla kaplı olduğu bir kış öğleden sonrasıymış. Sert, beyaz kar taneleri havada uçuşuyor. O sırada nerede olduğumu ben de bilmiyorum. Sadece orada amaçsızca, hiç durmadan yürüyorum. Bir şey arıyor ama aradığımın ne olduğunu kendim de bilmiyormuşum. Ama bu durum aklımı karıştırıyor da değilmiş. Ne arıyor olursam olayım, onu bir kez bulunca, onu aradığımı o zaman anlayacakmışım.

Sık ve yoğun ormanda ne tarafa bakarsam bakayım, ağaçların kalın gövdelerinden başka bir şey görülmüyor. Dökülmüş yaprakların üzerine basan ayakkabılarımın altından tekdüze bir ses çıkıyor, başımın üzerinde, yükseklerde birbirini çağıran kuşların sesleri kulağıma geliyor ama bunlar dışında başka bir ses işitilmiyor. Rüzgâr da esmiyor.

Nihayet sık ağaçların arasından düz bir alana çıkıyorum. Orada terk edilmiş eski bir bina var. Eskiden dağ kulübesi olarak kullanılan bir yer muhtemelen. Ancak uzun yıllardır kimse uğramamış görünüyor, ahşap çatı yana eğilmiş, yarı çürümüş sütunları böcekler yemiş. Tehlikeli görünen üç basamağı çıkıp verandaya geçiyorum, rengi solmuş ön kapıyı açıyorum. Kapı gıcırtıyla açılıyor. Kulübenin içi karanlık. Tozlu bir koku var. İnsandan iz yok.

Orasının aradığım yer olduğunu ilk görüşte içgüdüsel olarak anlıyorum. Ben bu kulübeye gelmek için o sık ormandan geçip

buraya kadar gelmişim. Binbir gayretle çalıları aşarak, kuşların tiz uyarılarını duyarak, buzlu küçük nehri aşarak.

Kulübenin içine sessizce adımımı atıp etrafa bakınıyorum. Pencere camları o kadar tozlu ki dışarısı neredeyse hiç görülmüyor ama camlarda tek bir kırık bile yok (binanın çok eski olduğu düşünülünce bu, mucizevi bir şey) ve dışarıdan içeriye az miktarda ışık giriyor. Tek göz odalı, sade bir dağ kulübesi burası. Burayı kim, hangi amaçla kullanmış, anlaşılmıyor. Odanın tam ortasında duruyorum, etrafa dikkatlice bakarken gözlerim karanlığa alışıyor.

Kulübenin içi, sözcüğün tam anlamıyla, bomboş. Ne mobilya ne de yatak var. Dekoratif hiçbir şey de yoktu. Bir gün insanlar bu yeri terk etmiş, binayı da gözden çıkarmış demek ki. Her adımımda ahşap zemin esniyor, inler gibi bir ses çıkarıyor. Ormanın içindeki canlılara önemli bir haber gönderir gibi.

Kulübenin içi, belli belirsiz bir şekilde tanıdık geliyor. Sanki daha önce burayı ziyaret etmişim gibi... Ama bu ne zaman, nerede olmuştu, onu hatırlamıyorum. Güçlü bir *deja vu* hissi tüm bedenime bir uyuşukluk getiriyor. Sanki gözle görülmeyen bir zehir kanıma karışmıştı.

Dipteki duvarda küçük, ahşap bir kapı var. Başta depo odası ya da dolap gibi görünüyor gözüme. O kapıyı açmaya karar veriyorum. İçinde ne olduğunu bilmediğim için, kendimi tutabilsem açmak istemiyorum ama bir yandan da açmak zorunda hissediyorum. O kadar yolu bir şey bulmak için gelmişim çünkü. Kapalı bir kapıyı açmadan dönemem. Mümkün olduğunca ses çıkarmadan kapının önüne kadar yürüyorum, sonra önünde durup derin bir nefes alıyorum. Kendimi toplamaya çalışıyorum, paslı metal kolu tutup yavaşça kendime doğru çekiyorum.

Kapı gıcır gıcır sesler çıkararak açılıyor. İçerisi, tam da tahmin ettiğim gibi, bir depoymuş. Çeşitli eşyaları koymak için yapılmış bir alan. Uzun, dar, derin ve arkaya ışık ulaşmadığından karan-

lık. Uzun bir süredir açılmadığından olsa gerek bir beklemişlik, bir çürümüşlük kokusu var. İçeride olan tek şey, bir kuklaymış. Karanlık olduğundan onun ahşaptan bir kukla olduğunu anlamam zaman alıyor. Oldukça büyük. Boyu bir metreden fazla görünüyor. El ve kolları bükülecek şekilde yapılmış, yorgun biri gibi yere oturmuş, duvarın dibine yaslanmış halde duruyor. Üzerinde svetşört gibi bir şey olduğunu görüyorum. Ve o yeşil svetşörtün üzerinde Sarı Denizaltı resmi var.

Öne doğru eğilip kuklanın yüzüne bakıyorum. Boyası epey solmuş olmasına karşın bu M**'nin yüzü. Tahta üzerine çizilmiş, M**'nin yüzü ama bir anlamda karikatürize edilmiş hali. Bir vantrolog kuklasının korkmuş yüzü gibi. Yüzünde gülmek üzereymiş de sonra vazgeçmiş gibi arada kalmış bir ifade var.

İşte o zaman anlıyorum. Benim aradığım buydu. Hiç kuşkum yoktu. Ben o kuklayı bulmak için buraya gelmiştim. Dik yamaçları aşıp derin ormanları geçip kara canavarların gözlerinden kaçarak. Orada durup nefesimi tutup o kuklaya bakıyordum.

Evet, bu M**'nin kabuğuydu. Öyle olduğunu anlamıştım. M** bu dağlar arasındaki ormanın derinliklerine bedenini bırakmış, terk edilen beden eski, rengi solmuş bir kuklaya dönmüştü. Ruhu, bedenin esir tutan hapishanesinden kaçıp yüksek duvarla çevrili şehre göç etmişti. Doğrulamak istediğim gerçek buydu.

Geride bırakılmış ahşap kuklayı, çocuğun kabuğunu, ne yapmam gerekiyordu? Şehre götürüp çocuğun ağabeylerine mi göstermeliydim yoksa burada olduğu gibi bırakmalı mıydım? Yoksa bir çukur kazıp içine mi atmalıydım? Bir türlü karar veremedim. En doğrusu öylece bırakmak olabilirdi. Belki daha sonra çocuğun işine yarardı.

O sırada birden fark ettim. Kuklanın dudaklarında hafif bir kımıltı oldu. Etraf karanlık olduğundan, bu kımıltının bir göz yanılsaması olduğunu düşündüm ilkin. Gerçekte olmayan bir şey görmüş olabilirim diye düşündüm. Ama yanılsama falan değildi.

Gözümü dikip bakınca o kuklanın dudaklarının hafifçe kımıldadığını gördüm. Bir şeyler anlatmak istercesine hareket ediyordu dudakları. Vantroloğun oynattığı kukla gibi.

Kuklanın ne söylemeye çalıştığını duymak için zihnimi odaklayıp dikkatlice dinledim ama duyabildiğim tek şey, eski, kırık bir *körüğün* sesine benzeyen, hışırtılı bir üfürme sesiydi. Ne var ki o ses, azar azar sözcük şeklini almaya başladı.

Daha... diyordu sanki.

Nefesimi tuttum, tüm dikkatimi ona verdim ve sonraki sözcüğü bekledim.

Daha... diye tekrarladı boğuk, belli belirsiz bir sesle aynı ya da ona yakın bir sözcüğü.

Yanlış duymuş olabilirdim. Başka bir sözcük olabilirdi. Ama bana "daha" gibi gelmişti.

"*Daha ne*?" diye sordum ahşap kuklaya; Sarı Denizaltılı Çocuk'tan geri kalan iskelete. Daha ne istiyorsun?

Daha... diye tekrarladı aynı ses tonuyla.

Daha yakınıma gel mi diyordu? Bu, uzak diyarlardan gelen önemli bir mesajdı belki de. Cesaretimi toplayıp o gizemli dudaklara kulak verdim.

Daha... diye bir kez daha tekrarladı. Öncesinden daha yüksek sesle.

Kulağımı dudağına yaklaştırdım.

O anda inanılmaz bir hızla başını öne uzattı kukla ve ben daha ne olduğunu anlamadan kulağımı ısırdı. Kulak memem koptu diye düşündürecek kadar sert, derin ve büyük bir ısırıktı. Şiddetli bir acı verdi.

Attığım yüksek sesli çığlığa uyandım. Etraf zifiri karanlıktı. Bir süre sonra rüya gördüğümü anladım. Ya da *rüyaya yakın bir şeydi* gördüğüm. Evimde, yatağımda uyuyordum. Uzun ve gerçekçi bir rüya (gibi bir şey) görmüştüm. Gerçek değildi. Buna rağmen sağ kulak mememde, çok sert bir şekilde ısırılmış gibi

şiddetli bir acı kalmıştı. Yanılsama değildi. Kulak memem *sahiden* sızım sızım sızlıyordu.

Yataktan kalkıp lavaboya gittim, ışığı açıp aynada sağ kulağıma baktım. Ne kadar dikkatli incelesem de ısırılma izine rastlamadım. Her zamanki gibi düzgündü kulağım. Geride kalan sadece ısırılmanın verdiği acıydı. Ve kuşkusuz bu gerçek bir acıydı. O ahşap kukla ya da kukla biçimine bürünmüş kişi, kulak mememi ısırmıştı. Hızlıca, güçlü bir şekilde ve derinden. Bu, rüyamda mı olmuştu yoksa bilincimin karanlık derinliklerinde mi yaşanmıştı?

* * *

Saat gecenin üçüydü. Terden ıslanıp ağırlaşmış pijamamı ve iç çamaşırlarımı çıkardım, toparlayıp çamaşır kutusuna attım, sonra birkaç bardak soğuk su içtim. Havluyla terimi sildim, çekmeceden yeni iç çamaşırı ve pijama çıkarıp giydim. Böylece biraz ferahlasam da kalbim bir levhaya vuran tokmak gibi kuru bir sesle atıyordu. Hafızamda kalan şiddetli uyaranlar nedeniyle bedenimdeki tüm kaslar gerilmiş, kaskatı kesilmişti. Gördüklerim, her bir ayrıntısını net bir şekilde hatırlayabildiğim son derece canlı imgelerdi ve kulak mememde kalan acı kuşkuya yer bırakmayacak şekilde gerçekti. O keskin acı hissi zaman geçse de azalmadı.

O çocuk mutlaka, bir mesaj iletmek üzere, kulağımı ısırmış olmalıydı. Bu yüzden beni yanına çağırmıştı, öyle yapmıştı bence. Ama kulağımı ısırarak, bana ne iletmek istemiş olabilirdi ki? Mesajın içeriğinde rahatsız edici bir şey mi vardı? Ya da kulağımı ısırması bir tür (kendine özgü) yakınlık gösterme şekli miydi? Bir türlü anlayamadım.

Yine de, kulak mememde şiddetli bir acı hissederken, yüreğimin derinlerinde azımsanmayacak derecede huzur da vardı. Nihayet onu o uzak ormanın derinliklerinde, yıkılmak üzere olan

o eski kulübede bulmuştum. Sarı Denizaltılı Çocuk'un geride bıraktığı "bedenini"

Veya kabuğunu. Bu Sarı Denizaltılı Çocuk'un ortadan kaybolması (ya da *götürülmesi*) denen gizemli olayı çözmek için önemli bir ipucu olmalıydı.

Bu durumu ağabeylerine haber veremezdim. Bu şekilde anlatırsam, şaşıracaklar, kafaları karışacaktı çünkü. Ve ne olursa olsun bu durum, (muhtemelen) rüyadan başka bir şey değildi. Yine de bunu bir bilgi parçası olarak duymaya hakları vardı. Tıp fakültesi öğrencisi kardeşin verdiği, cep telefonu numarasının olduğu not kâğıdını birkaç kez çıkarıp baktım. Ne yapacağıma bir türlü karar veremedim. Neticede, telefon etmedim.

* * *

O günün öğle tatilinde istasyon önüne kadar yürüdüm, kahve dükkânına girdim. İçerisi her zamankinden kalabalıktı. Tezgâh önündeki her zamanki yerime oturdum, sade kahve ve çörek sipariş ettim. Kahve dükkânındaki kadın saçlarını hep yaptığı gibi arkadan sıkıca bağlamış, tezgâhın arkasında çalışıyordu.

Kulak mememdeki acı epeyce azalmış olsa da rüyanın kalıntılarını hâlâ orada hissediyordum. Kalp atış ritmimle uyum sağlar gibi küçük ama net karıncalanma hissi devam ediyordu.

Kafedeki küçük hoparlörden Gerry Mulligan'ın solosu yayılıyordu içeriye. Geçmişte çok dinlediğim bir konser kaydıydı. Sıcak sade kahvemi içerken hafızamın derinliklerinde o şarkının adını arayıp buldum. "Walkin' Shoes" olmalıydı. Piyanosuz dörtlü tarafından çalınmıştı, trompette Chet Baker vardı.

Bir süre sonra içerisi tenhalaştı, işi azalınca tezgâhta önüme geldi. Dar bir kot pantolon ve düz beyaz bir önlük giymişti.

"Epey meşgulsün" dedim.

"Evet, ender bir şey" dedi gülümseyerek. "Geldiğine sevindim. Öğle tatilinde misin?"

"Evet, pek vaktim yok" dedim. "Senden bir şey isteyecektim."

"Neymiş?"

Sağ kulağımı işaret ettim. "Şu kulak mememe bir bakabilir misin? Bir iz var mı? Ben pek iyi göremiyorum da."

Dirseklerini tezgâha dayadı, öne doğru eğildi, birkaç farklı açıdan kulak mememe dikkatlice baktı. Marketin sebze bölümünde brokoli inceleyen ev hanımları gibi. Sonra doğruldu.

"*İze* benzer bir şey yok ama *iz* de neyin nesi?"

"Bir şey tarafından ısırılmış olabilirim."

İrkilip kaşlarını çattı. "Biri mi ısırdı?"

"Hayır" dedim başımı sallayarak. "Biri ısırmadı. Bu sabah uyandığımda kulak mememde ısırılmış gibi bir acı hissi kalmıştı. Gece iri bir böcek mi soktu ya da ısırdı acaba diye düşündüm."

"Etek giymiş bir böcek olmasın?"

"Hayır, öyle değil."

"Oh, iyi" dedi gülümseyerek.

"Kulak mememe parmağınla dokunur musun peki?"

"Elbette, zevkle" dedi. Sonra tezgâhın üzerinden elini uzattı, sağ kulak mememi sıktı ve hafifçe tekrar tekrar ovuşturdu.

"Büyük ve yumuşak kulak memesi" dedi etkilenmiş gibi. "Özendim. Benimkiler küçücük ve sert. Kötü görünüyor."

"Teşekkür ederim" dedim. "Sen dokununca, çok rahatladım."

Doğru söylüyordum. O parmak ucuyla nazikçe dokunduktan sonra kulağımdaki ağrı, rüyadan kalan o hafif sızı, tümüyle geçmişti. Gün doğumuyla aydınlanan sabah sisi gibi.

"Yine birlikte yemek yiyelim mi?"

"Sevinirim" dedi. "Ne zaman istersen davet edebilirsin."

* * *

Kütüphaneye yürüdüm, müdür odasındaki masada günlük işlerimi yaparken aklımda sürekli rüyam vardı. Düşünmemeye çalışsam da düşünmeden edemedim. Rüyanın anısı bilincimin duvarına canlı bir şekilde yapışmış ve oradan çıkmak bilmiyordu çünkü.

Neden Sarı Denizaltılı Çocuk, kulağımı o denli kuvvetlice ısırmak zorundaydı ki?

Düşüncelerimi bu tek nokta üzerine odaklamaya devam ettim. Bu soru, sabahtan beri aralıksız olarak kafamın içinde dönüp duruyor, keskin iğnelerle sinirlerimi dürtüyordu. *Neden Sarı Denizaltılı Çocuk, kulağımı o denli kuvvetlice ısırmak zorundaydı?* Bu kuşkusuz bir mesaj olmalıydı. Ve o bu mesajı iletmek için beni o ormanın derinliklerine yöneltmişti.

Ya da bu dünyada var olduğu gerçeğini bilincime ve bedenime sıkıca kazımak istemişti. Fiziksel acı vererek sanki unutulması zor bir iz bırakmak istercesine. O denli şiddetli bir acıydı.

Peki, neden? Bunu yapmasa da onun bu dünyada olduğu, bilincime canlı bir şekilde kazılıydı. Onun varlığını unutamazdım ki. Buradan sonsuza dek gitmiş olsa da.

Bu dünya, diye düşündüm.

Sonra başımı kaldırdım, etrafımdaki manzaraya baktım. Kütüphanenin üst katındaki müdür odasındaydım. Görmeye alıştığım tavan, duvar ve zemin vardı orada. Duvarlarda, birkaç dikey pencere vardı ve oradan içeriye tüm parlaklığıyla öğleden sonra güneşi giriyordu.

Bu dünya.

Onlara gözümü ayırmadan bakarken genel ölçeğin azar azar değişmiş olduğunu fark ettim. Evet, tavan fazla geniş, zemin fazla dardı. Bunun neticesinde de duvarlara baskı oluyordu. Daha dikkatli bakınca odanın tümü bir organın iç duvarları gibi yapış yapış ve kıvrımlıydı. Pencere çerçeveleri gerilip daralıyor, camlar sallanıyordu.

İlkin, büyük bir deprem oluyor sandım. Ama deprem falan olduğu yoktu. Bu, benim içimden gelen sarsıntıydı. Yüreğimdeki sarsıntı dış dünyaya olduğu haliyle yansıyordu sadece. Dirseklerimi masaya dayadım, gözlerimi kapattım. Sonra aceleye getirmeden içimden saymaya başladım ve sabırla yaşadığım yanılsamanın geçmesini bekledim.

Bir süre sonra, iki ya da üç dakika kadar sonra, iki elimi yüzümden çekip gözlerimi açtığımda, o his kaybolup gitmişti. Oda eski haline, eski sessiz ve durgun haline dönmüştü. Ne sarsıntı vardı ne de bir hareket. Ölçek de uyumluydu.

Yine de dikkatlice gözlemleyince, odanın halinde eskisine göre ufak bir değişim vardı sanki. Pek çok şeyin ölçeği azar azar değişmiş gibi bir izlenim veriyordu. Bir mobilyanın başka yere taşınıp sonra eski yerine geri konması gibi bir haldi. Dikkatlice eski haline döndürülmüş olsa da ayrıntılar hafifçe değişmişti. Büyük bir değişim değildi. Normal birinin muhtemelen fark edemeyeceği bir değişiklikti bu. Ama ben fark etmiştim.

Veya yanılıyordum. Fazla mı hassaslaşmıştım? Dün gece gördüğüm gerçekçi rüya (gibi şey) yüzünden sinirlerim bozulmuştu belki de. Rüyanın içiyle dışı arasındaki sınır çizgisi belirsizleşmişti.

Sağ kulak mememe parmağımla dokundum. Yumuşak ve sıcaktı, acı kalmamıştı. Acının kaldığı tek yer bilincimin içiydi. Ve o acı, onun canlı kalıntısı oradan hiç gitmeyebilirdi. Öyle hissettim. Evet, sıcak bir mühür gibi. Bir dünyayla bir diğeri arasındaki sınırı aşmayı başaran, somut acı veren bir iz. Onu muhtemelen varlığımın bir parçası olarak bundan sonraki yaşamımda da hep taşıyacaktım.

61

O gün öğleden sonra geç vakitte kahve dükkânına telefon açtım, o kadını yemeğe davet ettim.

"Kulağın ne durumda?" diye sordu.

"Sayende geçti, hiç sorun yok."

"Bir daha kötü böcekler ısırmasın da seni" dedi.

"Uygunsan bu akşam görüşelim mi?"

"Olur. İşim yok nasılsa. Dükkânı kapattıktan sonra, sana uygun bir zamanda buraya gelir misin?"

Telefonu kapattım, buzdolabının içindekilerin listesini çıkardım, ne tür yemek yapabileceğimi kafamda kurguladım. Özenli bir şey pişirmem mümkün görünmüyordu ama doğaçlama bir akşam yemeği hazırlayabilirdim. İstiridye sosu hazırdı, Chablis de soğutmuştum.

Aklımdan yemeğin detaylı sırasını bir bir düşünürken, huzursuzluğum da epey geçmişti. Ne de olsa aklını pratik şeylere yorunca, onun dışındaki sorunların varlığını unutabiliyordun. Gerry Mulligan Dörtlüsü tarafından çalınan şarkıların adlarını hatırladığım sırada olduğu gibi.

* * *

Akşamüzerinden biraz önce Soeda'yla görüştük, Sarı Denizaltılı Çocuk'un iki ağabeyinin ertesi gün birlikte Tokyo'ya gideceklerini söyledi.

"M**'nin nereye gittiğine dair hiçbir ipucu bulamadıklarından

büyük hayal kırıklığı içindeydiler. Ama biri işine diğeri üniversiteye dönmek zorunda olduğundan burada daha fazla kalamazlarmış."

"Ne kadar yazık, ama çare yok" dedim. "Polis soruşturmasında bir gelişme olmuş mu peki?"

Soeda başını salladı. "Buradaki polislerin yetersiz kaldıklarını söylemediler ama şimdiye dek de hiçbir faydaları olmamış. İnsanların pek gelip gitmediği bu küçük şehirde meydana gelen olaylar ancak karı koca kavgası, trafik kazası gibi şeyler. Personel sayısı da az olunca neyi nasıl yapacakları konusunda pek iyi değiller."

"Birden aklıma geldi" dedim, "eğer o çocuk evden kaçmış ve çok uzaklara gitmişse, orası neresi olursa olsun, o Sarı Denizaltılı svetşörtü giyiyordur bence. Deyim yerindeyse, onun ikinci derisi gibi bir şey ne de olsa. O giysiyi geride bırakmış olamaz."

"Evet, ben de sizin gibi düşünüyorum. Uzaklara gitmişse o svetşörtü de giymiştir. Onu giyince kendini rahat hissediyordu çünkü."

"Ama onu da geride bırakmış, değil mi?"

"Evet, annesi öyle demişti. Sarı Denizaltılı svetşörtü de almamış. Benim de aklıma takılmıştı bu, o yüzden emin olmak için birkaç kez sordum ve onu giymediğine kuşkum kalmadı."

* * *

Kütüphanedeki işim bittikten sonra istasyon önündeki kahve dükkânına vardığımda saat altı buçuğu biraz geçiyordu. Uzun geçen kış artık bitmek üzereydi, güneş fark edilir şekilde daha geç batmaya başlamıştı ve soğuk biraz hafiflemişti. Buz tutmuş yollardaki kar öbekleri öğle güneşi altında eriyerek küçülmüştü. Eriyen karlardan su toplayan nehrin hacmi de gözle görülür şekilde artmıştı.

Kahve dükkânının cam kapısında "kapalı" tabelası asılmış, pencere panjurları kapatılmıştı. Kapıyı itip açtım, içeri girdim. Tezgâh önündeki sandalyeye tek başına oturmuş, kitap okuyordu. El büyüklüğünde olanlardan değil, ciltli, kalın bir kitap. Kitabı kapattı, bana bakıp gülümsedi. Kitabın arasına koyduğu ayraca bakılırsa kitabın sonuna yakın yere kadar okumuştu.

"Ne okuyorsun?" diye sordum yün paltomu çıkarıp askıya asarken.

"*Kolera Günlerinde Aşk*" dedi.

"García Márquez'i sever misin?"

"Evet, severim. Çoğu eserini okudum. İçlerinde bu kitabı ayrı severim. İkinci kez okuyorum. Ya sen?"

"Eskiden okumuştum. İlk basıldığı zamanda" dedim.

"Bak ben bu kısmı seviyorum" dedi ayracın olduğu sayfayı açtı ve okumaya başladı.

Fermina Daza ve Florentina Ariza öğle yemeği saati gelene dek kaptan köşkündeydiler. Öğle yemeğinden kısa bir süre önce Calamar Köyü'nden geçtiler. Daha birkaç yıl öncesine dek gürültülü panayırların olduğu yıkık liman ve sokaklarında tek bir kişi bile yoktu. Beyaz kıyafetler içinde bir kadının mendil sallayarak işaret verdiğini gördüler. Fermina Daza, kadının yüzünde öylesine üzgün bir ifade olmasına karşın neden onu tekneye almadıklarına şaşırdı, ama kaptan onun boğulmuş bir kadının hayaleti olduğunu ve oradan geçen tekneleri nehrin diğer tarafındaki tehlikeli girdaba çekmeye çalıştığını söyledi. Tekne kadının o kadar yakınından geçti ki Fermina Daza, gün ışığı altında kadının her detayını net görebildi. Kadının bu dünyadan olmadığına kuşkusu kalmadı, ama yüzü tanıdık gibiydi.

"Onun hikâyelerinde gerçeklikle gerçekdışılık yaşayanlarla ölüler, birbirine karışır" dedi. "Gündelik, alışılmış olaylar gibi."

"Birçokları buna büyülü gerçekçilik diyor" dedim.

"Öyle. Ama düşünüyorum da bu tür hikâye anlatımı eleştirel standartlara göre büyülü gerçekçilik olabilir, ama García Márquez için sıradan bir gerçeklik değil mi acaba? Onun dünyasında, gerçeklikle gerçekdışılık son derece sıradan bir şekilde birbirine karışmış ve bu tür sahneleri gördüğü gibi yazmış olamaz mı?"

Yanındaki sandalyeye oturdum.

"Demek istediğin, onun dünyasında, gerçeklik ve gerçekdışılık temelde yan yana ve eşit ölçüde vardı ve García Márquez'in yaptığı bunu olduğu gibi kayda geçirmekti sadece, öyle mi?"

"Evet, sanırım öyle. Onun romanlarındaki böyle yerleri seviyorum."

Çalışırken arkadan bağladığı saçlarını çözmüştü, saçları şimdi omuzlarının üzerine dökülüyordu. Saçını eliyle kaldırınca kulağında minik bir gümüş küpe olduğunu gördüm. Çalışırken çıkarıyordu demek ki. Kulak memesi, dediği gibi küçük ve sert görünüyordu.

García Márquez'in romanlarından konuşmamız, bana Koyasu'yu hatırlattı. Bu kadın Koyasu'yla görüşse, onun çoktan ölmüş olduğu gerçeğini olduğu gibi kabul edebilirdi. García Márquez, gerçekdışılık ya da postmodernizmle bir alakası olmadan.

"Kitap okumayı seviyor musun?" diye sordum.

"Evet, küçüklüğümden beri kitap okurum. Artık işim yoğun olduğundan çok okuyamasam da, vakit buldukça az da olsa okumaya gayret ediyorum. Buraya geldikten sonra, okuduğum kitaplar hakkında konuşacak kimse olmayınca kendimi kötü hissetmiştim."

"Ben, kitap konuşmak için iyi bir kimse olabilirim."

Gülümsedi. "Ne de olsa kütüphane müdürüsün."

"Günlük tek sigara ve tek kadeh single malt ritüeline ne oldu?" diye sordum.

"Sigarayı bıraktım artık. Viskiye devam. Gelmeni beklemiştim."

"Bana gidip yemek yiyelim mi? Basit bir şeyler yapabilirim."

Başını hafifçe eğdi, gözlerini kısıp biraz düşündü. Sonra, "Eğer senin için de uygunsa bugün buraya pizza söyleyip bira içelim mi? Tam da o ruh halindeyim" dedi.

"Olur. Pizza fena fikir değil."

"Margaritaya ne dersin?"

"İstediğini sipariş edebilirsin."

Telefonundan kayıtlı kısayol numarasına bastı ve bir pizza sipariş etti. Ek malzeme, üç farklı türde mantar.

"Yarım saate gelir" dedi. Sonra duvardaki saate bir göz attı.

Pizza gelene dek yarım saat boyunca tezgâhtaki sandalyelerde oturduk, son günlerde okuduğumuz kitaplar üzerine konuştuk. Single maltlarımızı yudumlayarak.

* * *

"Yaşadığım yeri görmek ister misin?" diye sordu pizza yemeyi bitirdiğimizde.

"Buranın üst katıydı, değil mi?"

"Evet, küçük bir oda, alçak tavanlı, mobilyaları ucuz, ideal bir yer sayılmaz ama benim için yeterli. Görmek istersen tabii."

"Kesinlikle isterim" dedim.

Boş pizza kutusunu ve bulaşıkları topladı, dükkânın ışığını kapattı. Sonra o önde ben ardında, mutfağın arkasındaki dar merdivenden çıktık. Bana gösterdiği üst kattaki odası, dediği kadar kötü görünmüyordu. Kesinlikle küçüktü, tavan da alçaktı, ama bakımlı, temiz bir tavan arası havası vardı. Yatak olarak da kullanılabilen bir kanepe (şimdi kanepeydi), kompakt elektrikli yemek pişirme sistemi, pencere kenarında basit işler için bir masa ve sandalye vardı, masanın üzerindeyse dizüstü bilgisayar duru-

yordu. Şifonyer ve elbise dolabı. Küçük bir kitaplığa sıralanmış kitaplar. Ne televizyon ne de radyo görünüyordu. Banyo olsa olsa büyük bir telefon kulübesi büyüklüğündeydi, ancak en azından bir duş mevcuttu (gerçi, görünüşe göre, bedenini hareket ettirmek için epey bir beceri gerekiyordu).

"Mobilyalar eskiden varmış. Benden önceki kişinin kullandıkları. Sadece yatak takımlarını değiştirdim. Böylece yanıma sadece kıyafetlerimi alıp buraya taşındım ve öylece yaşamaya başlayabildim, bu benim için minnet duyulacak bir şeydi. Çamaşır ve yemek işlerini alt katta hallediyorum, aheste bir banyo yapmak istersem yakında ortak kullanımlı bir sauna var. Yaşam kalitesi açısından elbette pek hoşnut değilim, ama maddi durumumu göz önüne alınca daha fazlasını şimdilik karşılayamam."

"Sonuçta çalıştığın yere yakın."

"Evet, öyle. O açıdan rahat. Küçük alışverişleri internet üzerinden yapabiliyorum, dükkân için gerekli olanları getirtiyorum, günlük ihtiyaçlarımı kapalı çarşıdaki dükkanlardan sağlıyorum, böyle olunca da pek dışarı çıkmama gerek kalmıyor. Ama sürekli bu tarzda bir yaşam sürünce de aklıma hemen *Anne Frank'in Günlüğü* filmi geliyor. Amsterdam'da yaşadığı gizli oda. Tavanı alçak, pencereleri küçük..."

"Peşinde olan kimse yok, görünmeden yaşaman da gerekmiyor. Kendine uygun bularak seçtiğin bir yaşamı sürüyorsun yalnızca."

"Ama bu dar yerde, iki kat arasında git gel yaptığım bir yaşam sürünce, farkında olmadan o hisse kapılıyorum. Takip edilme paranoyası, sanki biri veya bir şey beni ısrarla takip ediyormuş da yaklaşan bir tehlikeden kendimi gizliyormuşum gibi."

Mini buzdolabından iki kutu soğumuş bira çıkardı, bardağa koydu. Kanepede yan yana oturup bira içtik. Oturması rahat bir kanepe denemezdi, ama daha önce çok daha kötülerine oturmuşluğum vardı.

"Keşke müzik olsaydı ama burada öyle bir şey yok" dedi.

"Fark etmez. Sessizlik de güzel" dedim.

* * *

Ona sarılıp onu öpmem doğal bir akışla oldu. Karşı koymak bir yana bedenini bana doğal bir şekilde yasladı. Ama bundan daha fazlasını istemiyordu ve ben de bunu biliyordum. Ona sarıldım ve öpüştük, hepsi buydu. Düşündüm de biriyle öpüşmemin üzerinden çok zaman geçmişti. Dudakları yumuşak, sıcak ve biraz nemliydi. İnsan bedeninin bir sıcaklığı vardı, bu sıcaklığı ve onun bir başkasına aktarılabileceğini hissetmeyeli uzun zaman olmuştu.

Uzun bir süre kanepenin üzerinde birbirimize sarıldık. Muhtemelen kendi düşüncelerimize dalarak. Ben avuç içimle sırtını okşarken, o da avuç içiyle benimkini okşadı.

Bunu yaparken elimde olmadan bir şeyi fark ettim. İnce bedeni, doğal olmayan bir halde bir şeyle sımsıkı bağlanmış gibiydi. Özellikle, meme çıkıntıları yuvarlak, yapay bir maddeyle korunuyordu. Bu kubbe şeklindeki şey metal değildi ama giysi denemeyecek kadar da sert bir maddeden yapılmış görünüyordu. Esnekti ama karşıdakini püskürtecek kadar da güçlüydü. Cesaretimi toplayıp sordum.

"Bedenin niye bu kadar sert? Sanki üzerine tam oturan özel bir zırh giymiş gibisin."

Gülerek cevapladı. "Bedenime sıkıca oturan özel bir iç çamaşırı giyiyorum çünkü."

"Nasıl bir şey olduğunu pek bilmiyorum ama rahatsız etmiyor mu?"

"Rahatsız etmiyor diyemem ama beden bir noktadan sonra alışıyor ve pek hissedilmiyor artık."

"Bütün gün boyunca kendini bu şekilde sımsıkı sıkıyor musun yani? *Özel* iç çamaşırıyla."

"Evet. Bu hepsi bir arada iç çamaşırı. Dinlenirken ya da uyurken çıkarıyorum, ama insan içine karışırken yine giyiyorum."

"Yeterince incesin, fiziğin de güzel, bedenini zorla sıkmaya ihtiyacın yok bence."

"Evet, ihtiyacım olmayabilir. Üstelik Scarlett O'Hara'nın döneminde de değiliz. Ama bunu yapmak beni rahatlatıyor. Güvende hissettiriyor. Çok iyi korunuyormuşum gibi."

"Korunmak mı? Benden mi?"

Güldü. "Hayır, bunu söyleyeyim madem, seninle ilgili endişem yok. Senin başkasına, onun istemediği bir şeyi zorla yaptıracak biri olduğunu düşünmüyorum. Kendimi korumak istediğim, çok daha genel şeyler."

"Çok daha genel şeyler mi?"

"Nasıl desem. Daha varsayımsal şeyler."

"*Varsayımsal Şeylere* karşı *Özel İç Çamaşırı*."

Güldü. Hafifçe omuz silkti.

"Daha anlaşılır, daha sade bir şekilde ifade edersek, onu çıkarmanın kolay bir iş olmadığını söyleyebilir miyiz?" diye sordum.

"Evet, henüz bunu deneyen biri olmadı ama muhtemelen kolay değildir."

"Yani sen özel zırh giyip varsayımsal şeylere karşı iyi bir şekilde korunuyorsun."

"Aynen dediğin gibi."

Bir süre aramızda sessizlik oldu. O arada, kendime rağmen, bilincimde on yedi yaşında olduğum zamana çekiliyordum. Sanki güçlü bir akıntının sürüklediği bir kazazede gibi. Etrafımdaki manzara içimde dönüp duruyordu.

Bedenini düşünmeye başladım. Memelerinin dolgunluğunu, eteğinin altını. Orada neler olduğunu hayal ettim. Bütün bunları düşünürken bedenimin bir yeri ben fark etmeden sertleşmiş. Mermerden yapılmış çirkin şekilli bir süs eşyası gibi.

Üzerime tam oturan kot pantolonun içinde ereksiyon olmuş cinsel organım çok rahatsız edici. Hızlıca normal haline döndürmezsem oturduğum yerden kalkamayacaktım.

Ama bir kez sertleşince, eski haline dönmesi, rahatlaması kolay olmaz. İpini ne kadar çekerseniz çekin, sizi dinlemeyen enerjik, iri bir köpek gibi.

"Ne düşünüyorsun?" diye fısıldadı kadın kulağıma.

Bilincim, şimdi, buradaki gerçekliğe döndü. Burası kahve dükkânının üst katındaki, kadının yaşadığı yerdi. Kanepedeydik, birbirimize sarılmış halde. Bedeni sıkı iç çamaşırıyla sımsıkısı sarılmıştı, böylece *varsayımsal şeylerden* becerikli bir şekilde korunmuş oluyordu.

"Bir faydam olmadığı için üzgünüm" dedi kadın. "Senden hoşlanıyorum. Mümkün olsa sana faydam dokunsun isterdim. Gerçekten. Ama o hisse kapılamıyorum bir türlü."

Sonrasında gelen sessizlikte dedikleri üzerine düşündüm. Oradan doğan düşüncelerimi gözden geçirdim.

"Bekleyebilir miyim seni?" dedim.

"Beklemek mi? Benim *o alanda* aktif bir ruh haline girmemi mi?"

"Aktif olmasan da olur."

"*Daha pasif bir ruh haline* mi gireyim yani?"

Başımı sallayarak onayladım. Bu önerim karşısında bir süre ciddi bir şekilde düşündü. Sonra başını kaldırıp konuştu.

"Bunu söylemen beni sevindirdi, ama bu çok uzun sürebilir. Aktif olsa da pasif olsa da, o hisse bir daha kapılmayabilirim belki. Çünkü çözmem gereken birkaç sorun var gibi görünüyor."

"Beklemeye alışığım."

Kısa bir süre düşündü. Sonra, "Bu kadar sabırla beklemeye değer miyim acaba?" dedi.

"Bilmem" dedim. "Ama uzun süre bekleme isteğinin de kendince bir değeri yok mu sence?"

Hiçbir şey demedi, dudaklarını dudaklarımla birleştirdi. Dudakları sıcak ve yumuşaktı, bedenindeki diğer yerlerden farklı olarak katı bir koruma altında değildi.

* * *

Eve yürürken bedeninin sıcak, yumuşak kısmıyla katı ve korunan kısmına dokunmanın verdiği hisleri düşündüm. Bu gece ay çok güzeldi, viski ve biranın verdiği çakırkeyiflik üzerimdeydi hâlâ.

"Beklemeye alışığım" demiştim ona. Ama gerçekten öyle mi diye sordum kendime. Verdiğim nefes, katı, beyaz bir soru işareti olup havada süzüldü.

Benimkisi beklemeye alışık olmak değil de beklemekten başka bir seçeneğin olmaması değil miydi?

Ayrıca ben bunca zamandır *neyi* bekliyordum ki? Neyi beklediğimi doğru bir şekilde idrak edebiliyor muydum? Neyi beklediğimi, o beklediğim şey netleşene dek sabırla beklemiştim, öyle değil miydi? Büyük bir ahşap kutunun içine konmuş küçük bir ahşap kutu ve onun içinde de bir başka küçük kutu. İç içe geçmiş sayısız, zarif bir dizi kutu. Kutu giderek küçülüyor ve tabii ki onun içinde olması gereken şey de. Bu tam olarak, benim son kırk yıldan fazladır sürdürdüğüm hayatın özü değil miydi?

Neresi hareket noktasıydı ve varış noktası diyebileceğim bir yer var mı yok mu diye düşündükçe kararsız kalıyordum. Hayır, şaşırıyordum demek daha doğru olur. Berrak, serin ay ışığı, eriyen karların suyunu toplarken sakin bir ses çıkaran nehrin yüzeyini aydınlatıyordu. Dünyada pek çok türde su vardır. Ve hepsi de yukarıdan aşağıya doğru akar. Apaçık bir gerçektir bu, tereddüt yoktur.

Belki o kadını bekliyordum.

Birden bu düşünce belirdi aklımda. Adı olmayan kahve dükkânını tek başına işleten, bedenini özel iç çamaşırıyla sımsıkı

saran, etrafında (pusuda bekleyen) olası varsayımsal şeylere karşı kendini koruyan, bilmediğim bir nedenden ötürü cinsel ilişkiye giremeyen, otuzlu yaşlarının ortasındaki o kadını.

Ondan hoşlanıyordum, o da benden hoşlanıyordu. Buna kuşku yoktu. Bu dağlarla çevrili küçük şehirde (muhtemelen) birbirimizi arzuluyorduk. Ama bir şey bizi ayırıyordu; sert öze sahip bir şey. Mesela, yüksek tuğla duvar gibi bir şey.

Öyle birinin karşıma çıkmasını mı beklemiştim bunca zamandır? Bu, bana verilen yeni küçük ahşap kutu muydu?

Söylememe gerek yok ama yine de diyeyim, o kadına duyduğum arzu ile on yedi yaşındayken o kıza duyduğum arzu, aynı değil. O zamanki muazzam bir odaklanma gücüyle lazer gibi bir şeyleri yakıp kavuracak kadar güçlü bir histi ve bu hissi bir daha muhtemelen içimde duymam mümkün değil (o his geri dönse bile, artık onun yoğunluğuna dayanamazdım). O kahve dükkânındaki kadına karşı hislerim, çok daha geniş kapsamlı, daha sakin, daha yumuşak bir giysiyle sarılmış, kendimce bir bilgelikle bastırılmıştı. Ve bu hisleri kavramam için daha uzun bir zaman gerekiyordu.

Bir başka önemli konuysa, onun her şeyini arzu etmememdi. Onun her şeyi, muhtemelen elimdeki kutunun içine sığmazdı. Ben artık on yedi yaşındaki o çocuk değildim. O günlerde dünyanın tüm zamanları elimdeydi. Ama şimdi durum farklıydı. Elimdeki zamanı kullanacağım yerlerin olasılıkları, çok sınırlıydı. Benim şimdi arzu ettiğim, onun bedenine sardığı koruma duvarının içindeki o sakin sıcaklıktı. Ve o özel malzemeden yapılmış yuvarlak kabın derinliklerinde atıyor olması gereken kalbin belli bir şekilde atmasıydı.

Bunu istemeye cesaret etmek, şu anki benim için biraz fazla mıydı? Yoksa çok mu fazlaydı?

Koyasu'yu özlemle anmadan geçemedim. Eğer Koyasu burada olsaydı, ona pek çok şeyi anlatır, danışabilirdim. Söyledikle-

rime karşı faydalı önerilerde bulunabilirdi. Bedenini kaybetmiş ruha uygun, pek çok anlama gelen mistik öneriler. Ve ben onun önerilerinin tadını, önüne atılmış kemiği kemiren zayıf bir köpek gibi uzun bir süre çıkarırdım.

Düşünüyorum da, onun ölü halinden başka Koyasu tanımıyordum. Ancak yaşamını kaybetmiş olmasına karşın, Koyasu yaşam gücüyle doluydu, onun varlığını, kişiliğini canlı bir şekilde hatırlayabiliyordum. Acaba şimdi ne yapıyordu? Yine bir yerlerde, neresi olduğunu hayal edemiyorum ama, var mıydı acaba, yoksa tümüyle hiçliğe mi karışmıştır?

> Fermina Daza, kadının yüzünde öylesine üzgün bir ifade olmasına karşın neden onu tekneye almadıklarına şaşırdı, ama kaptan onun boğulmuş bir kadının hayaleti olduğunu ve oradan geçen tekneleri nehrin diğer tarafındaki tehlikeli girdaba çekmeye çalıştığını söyledi.

García Márquez, canlılar ile ölülerin arasında ayrım yapma gereği duymayan Kolombiyalı yazar.

Nedir gerçek ve gerçek olmayan? Onun öncesinde, bu dünyada gerçek ve gerçek olmayan arasında duvar gibi bir şey var mıdır sahiden?

Duvar olabilir, diye düşündüm. Hayır, kuşkusuz vardır duvar. Ama sonuna dek belirsiz bir duvardır. Duruma göre, karşısındakine göre sertliği değişir, biçimi değişir. Bir canlı gibi.

62

O gece o belirsiz duvarları aşmış görünüyordum. Ya da *içinden geçmiştim* mi demeliyim? Kalın, jöle kıvamında bir maddenin içinden yarı yüzerek geçer gibi.

Fark ettiğimde duvarın diğer tarafındaydım. Ya da duvarın *bu tarafında.*

* * *

Rüya değildi. Karşımdaki manzara sonuna dek mantıklı, sürekli ve tutarlıydı. Her bir ayrıntıyı net olarak görüp tanıyabiliyordum. O dünyada durdum, bir rüyada olmadığımı aklıma gelen her yöntemle, defalarca doğruladım (hiçbir insan rüyasında bunu yapmazdı). Evet, bu bir rüya değildi. Bir cesaretle tanımlamam gerekirse, gerçekliğin zarında var olan bir kavram diyebilirdim.

Mevsim, yazdı. Gün ışığı güçlüydü, etrafı ağustosböceklerinin canlı ötüşü kaplıyordu. Yazın en doruğu, muhtemelen ağustostu. Nehirde yürüyordum. Pantolonumu dizlerime kadar sıvamış, beyaz spor ayakkabılarımı çıkarıp elime almıştım, ayaklarım suyun içindeydi. Doğrudan dağdan akıp gelen su buz gibi soğuk ve berraktı. Su akıntısını ayak bileklerimde hissediyordum. Sığ bir nehirdi. Arada derinlik olsa da oradan kaçınınca nehir içinde hareket edilebiliyordu. Derin yerlerde küçük gümüşi balık sürülerinin yüzdüğü görülebiliyordu. Ara sıra alçaktan uçan bir yusufçuğun gölgesi, nehrin yüzeyinde bir karaltı olarak hızlıca süzülüyordu. Yaz otlarının kokusu havayı doldurmuştu.

Bu nehri hatırlıyordum. Çocukluğumda sıklıkla eğlenmeye geldiğim nehirdi. Balık avlardım, suyun verdiği hisle keyiflenirdim. Ama buradaki ben, artık çocuk değildim. Kırklı yaşlarının ortalarına gelen *şimdiki bendim*. Tek başıma o nehirde yürüyordum. Güçlü güneş ışığı boynumu yakıyordu, ama ne terliyordum ne de boğazım kurumuştu. Yosun tutmuş taşlara basarken ayağım kaymasın diye dikkatli bakıyor, emin adımlarla yürüyordum. Acelem yoktu. Rüzgâr hafifçe nehir yüzeyinde esiyordu. Uzaktaki ufka yakın yerde bembeyaz bir bulut kümesi görülüyordu, ama başımın üzerindeki gökyüzü tek bir bulut olmadan genişliyordu.

Akıntıya karşı, nehrin yukarısına doğru yürüdüm. Bu şekilde yürümeye devam etmemde özel bir gaye yoktu, belirli bir yere doğru ilerliyor değildim. Sadece suyun içinde çıplak ayakla yürümek, etrafımdaki uzun süredir görmediğim bu manzarayı görmek istediğim için böyle yürüyordum. Diğer bir deyişle, yürümek denen eylem, benim o zamanki amacımdı.

Öylece yürürken birden *bir şey* fark ettim. Akıntıya karşı yürürken, azar azar da olsa görünüşümün değiştiğini. Bilinç değişimi ya da algıda ya da görüş açımda bir farklılık ya da bunlara benzer duyusal veya soyut değişiklik değildi bu. Gözle görülür, gerçekten elle dokunulur, somut bir değişimdi. Maddesel, muhtemelen fiziksel bir değişimdi.

Fiziksel değişim geçiriyordum.

Her attığım adımda değişmeye devam ediyordum. Yanılsama değildi. Yanılgı da değildi. Değişimin kesin ritmini tüm bedenimde hissedebiliyordum.

Bunun ne türde bir değişim olduğunu başta anlayamadım. Ancak elimi yüzüme götürüp dokununca, net bir şekilde değişim geçirdiğimi fark ettim. Yüzüm her zamankinden daha pürüzsüzdü, çenemin altındaki sarkık et gitmişti ve yüzümün genel hatları daha sıkı gibiydi. El ve ayaklarıma baktığımda, tenimin sağlıklı

gerginliğini geri kazandığını gördüm. Kırışıklıkların çoğu gitmişti. Birkaç yara izi de yok olmuştu.

Kuşkuya yer yoktu. Daha öncesiyle kıyaslayınca, daha öncesi dediğim, birkaç saat öncesiydi, tenim açıkça gençleşmişti. Bedenim sanki üzerinden bir *ağırlık* kalkmış gibi hafiflemişti. Kürekkemiklerimin derinliklerinde uzun bir süredir ağrı yapan inatçı sertlik tamamen kaybolmuş, omuzlarım yumuşamış, rahatça hareket ediyordu. Ciğerlerime çektiğim hava bile her zamankinden daha taze ve enerji dolu geliyordu. Kulağıma gelen çeşitli doğa sesleri, daha canlı ve belirgindi.

Keşke yanımda bir ayna olsaydı diye düşündüm. Bir aynam olsaydı, yüzümdeki değişimi somut olarak görebilirdim. Aynaya yansıyan yüzüm, gençliğimdeki yüzüme mi dönmüştü acaba? Muhtemelen yirmili yaşlarımın ortasındaki yüz hatlarıma. Saçlarım artık daha gür, çenem daha ince ve yanaklarım daha dolgun. Sağlıklı, ışıltılı ve (şimdiden bakınca) oldukça aptal görünüyor olmalıydım (muhtemelen gerçekten aptal da olabilirdim). Ama elbette yanımda ayna yoktu.

Bana neler oluyordu böyle? Doğal olarak idrak gücüm, olayların gelişimine yetişemiyordu. Aklıma gelen varsayım, bu nehrin üst kısmına doğru tırmandıkça, giderek gençleştiğimdi. Hepsi buydu.

Bunun eksantrik bir varsayım olduğunu söylemeye gerek yoktu. Ama başka türlü de düşünemiyordum, bedenime olan şeyin başka açıklaması yoktu. Etrafımdaki manzaraya baktım, sonra başımı kaldırıp bulutsuz, masmavi gökyüzüne baktım, ayağımın ucundaki berrak suya göz attım. Tuhaf ya da yabancı hiçbir şey görmedim. Her zamanki, alışıldık yaz ortasındaki öğleden sonrası manzarasıydı. Ama son derece sıradan görünse de bu, özel bir anlamı olan nehir olabilirdi. Belki de öyle bir nehre farkında olmadan sokmuştum ayağımı.

Akıntının yukarısına doğru yürümeye devam ettim. Böyle ya-

pınca daha gençleşirsem, varsayımımın doğruluğu da kanıtlanmış olurdu.

Peki ya sonra ne olacaktı? Eğer uygun yerde durup geri dönersem, diğer bir deyişle, nehrin aşağısına doğru inersem, tekrar eski yaşıma mı dönecektim? Ya da burası, geriye gitmeye izin verilmeyen bir akıntı mıydı? O kadarını bilmiyordum. Şu anda akıntının yukarısına doğru ilerlemekten yapacak başka bir şey yoktu. Merak, beni ileriye doğru yürümeye devam ettirdi.

Nehrin üzerindeki birkaç köprünün altından geçtim, suyun alçak olduğu yerden yürümeye devam ettim. O sırada hiç kimseyle karşılaşmadım. Gördüklerim dört minik kurbağa ve taşın üzerinde hareketsiz duran bir balıkçıldı. Kuş tek ayağının üzerinde durmuş, hiç kımıldamadan, sabırla, nehir yüzeyini izliyordu.

Nehrin üzerindeki köprüden geçen birkaç kişi gördüm, ama sayıları çok olmadığı gibi hiçbiri de durup bana bakmaya kalkmadı. Güneş şemsiyesi açmış, şapkalarını göz hizasına kadar çekmiş, yaz ortası öğleden sonrasının gün ışığından kendilerini koruyorlardı. Kıyafetleri, şapkaları hepsi eski ve tuhaf görünüyordu ama belki de ben yanılıyordum. Göz kamaştırıcı gün ışığı altında başımı kaldırıp uzağa bakmaya çalışıyordum çünkü.

Sadece bir kere, minyon bir çocuk, beton korkuluktan aşağıya sarkıp aşağıda yürüyen bana doğru ağzını kocaman açıp bağırarak bir şeyler söyledi, ancak ne dediğini duyamadım. Bana önemli bir şey iletmek istiyor gibi görünüyordu ama çok az bir ses bana ulaştı. O sırada annesi olduğunu düşündüğüm şişman bir kadın çocuğun arkasında belirdi ve bağırmaya devam eden çocuğu korkuluğun üzerinden zorla çekip götürdü. Kadın, bana doğru bakmadı bile. Orada olduğumu görmemişti sanırım. O küçük çocuktan başka, nehirde çıplak ayakla yürümem kimsenin dikkatini çekmedi.

Arada bir durup o sıradaki durumumu detaylıca inceleyerek

yürümeye devam ettim. Kuşkuya yer yoktu. O nehrin yukarısına doğru ilerledikçe bedenim azar azar ama kesin bir şekilde gençleşiyordu. Yirmili yaşlarımı yavaş yavaş geride bırakıp yirmi yaşıma girdiğim dönüm noktasına yaklaşıyordum. Kolumu ovuşturup baktım, tenim pürüzsüzdü ve giderek daha da pürüzsüzleşiyordu. Uzun yıllar boyunca okumaktan dolayı zarar görmüş görüşüm, sanki ortadan sis kalkmış gibi netleşmişti, bedenimdeki fazla yağlar azar azar gidiyordu. Kilo almamaya özen göstersem de geçen yıllar boyunca bedenimin bazı yerlerinde farkında olmadan fazlalık oluşmuştu. Elimi başımın üzerinde gezdirince saçlarımın kalınlaştığını ve sıklaştığını anladım. Ve şimdi, bacaklarım sağlıklı ve güçlüydü, ne kadar yürüsem de yorgunluk nedir bilmeyecek kadar.

Nehrin yukarısına doğru ilerledikçe etraftaki manzara da gözle görülür şekilde değişti. Düzlük araziden bir vadiye doğru çıkıyor gibiydi. Köprü sayısı azalmış, etraftaki yeşillik çok daha koyu bir renk almıştı. Artık etrafta kimse yoktu. Nehir eğimi öncekine göre iyice artmıştı. Bazen önüme aşmam gereken küçük bentler çıkıyordu.

Nehrin yukarısına doğru epeyce ilerledim, yirminci yaş dönümümü geçip (düşününce yirminci yaşımın önce ve sonrasındaki günlerimde hiç de mutlu değildim) onlu yaşlarıma adım attım. İlerledikçe bedenim daha da inceliyor, çene hatlarım daha keskin bir hal alıyordu. Bel çevrem sıkılaşıp gerginleşti, kemerimi sıkmam gerekti. Elimi yüzümde gezdirince, artık bu, benim kendi yüzüm değilmiş gibi geldi. Sanki başka birinin yüzüydü. Ya da aslında, ben eskiden başka bir insan olabilirdim.

Görünüşe göre bu şekilde zamanda geri giderek değişen sadece bedenimdi. Bilincim ve hafızam, kuşkusuz *şimdiki bana* aitti. Bir yandan kırklı yaşlarının ortasındaki birinin duygularını ve anılarını korurken diğer yandan bedenim onlu yaşlardaki gence ya da çocuğa dönmeye devam ediyordu.

Gittiğim yönde bir kumsal gördüm. Çok güzel bir kumsaldı. Beyaz kumdandı ve üzerinde sık yaz çimi vardı. *Ve o kız, oradaydı.* On altı yaşındaki haliyle. Ve ben de on yedi yaşıma dönmüştüm.

* * *

Ayağındaki ince topuklu kırmızı sandaletleri omzundaki sarı plastik çantaya atmış, benim biraz önümde, bir kum adacığından bir diğerine, ustalıkla yürüyordun. Islanmış baldırlarımıza ıslak otlar yapışmış, harika yeşil noktalama işaretleri gibi olmuşlardı.

* * *

O önden, ben onun arkasından, yürümeye devam ettik. Benim orada olacağımdan en ufak bir kuşku duymadan, bir kez bile arkasına dönüp bakmadan. Kendini tümüyle suyun içinde yürümeye vermişti. Arada bir kısık sesle, bir şarkıyı bölük pörçük söyleyerek yürüyordu (bu şarkıyı daha önce duymamıştım).

Çıplak, genç ayaklarımız, dağdan akıp gelen soğuk ve berrak suyu sessizce bölüyordu. Onun hemen ardından yürürken, dümdüz siyah saçlarının omzunda bir sarkaç gibi bir yana o bir bu yana sallanmasını gözlerimi kısmış izliyordum; göz kamaştırıcı, enfes bir el işçiliği eserine bakar gibi. Sanki hipnotize olmuş gibiydim; bu canlı, güzel belli belirsiz hareketten gözümü alamıyordum.

Nihayet, sanki birden aklına bir şey gelmiş gibi, durdu, etrafına baktı. Sonra sudan çıktı, çıplak ayaklarıyla kumsalda yürüdü. Soluk yeşil elbisesinin eteklerini dikkatlice topladı, yaz çimenleriyle çevrili açık bir alana oturdu. Ben de, bir şey demeden, onun yanına oturdum. Yeşil bir çekirge hemen yanındaki otların arasından telaşla havalandı ve keskin bir kanat çırpmasıyla uçup gitti. Bir süre gittiği yönü gözümüzle takip ettik.

* * *

Ve böylece ikimiz de o noktada durduk, on yedi ve on altı yaşımızdaki dünyada kaldık. Nehir akıntısının çevrelediği beyaz kumsaldaki yeşil yaz otlarının arasında. Buradan daha ilerisine gitmeyeceğiz. Benim için de onun için de, zamanda bundan daha fazla geriye gitmeye gerek yok.

Anılarım ve gerçeklik birbiriyle örtüşüyor, birbirine bağlanıp birleşiyor. Bu durumun gerçekleşmesini kendi gözlerimle izliyorum.

* * *

Yaz çimlerinin üzerine oturuverdin, hiçbir şey demeden göğü seyrediyordun. Keskin bir ötüş sesiyle gökyüzünde iki kuş hızla birbirinin yanından geçti. Sessizliğin içinde, alacakaranlık bizi sarmaya başladı. Yanına oturunca tuhaf bir hisse kapıldım. Sanki görülmeyen binlerce ip, senin bedeninle benim yüreğimi birbirine bağlıyordu.

* * *

Sana bir şey demeye çalıştım ama ağzımdan söz çıkmadı. Sanki dilimi arı sokmuş da şişip felç olmuş gibiydi. Gerçekliğin kıyısındaki bu dünyada, bedenim ve zihnim henüz bir bütün değildi.

Gerçi biliyordum. Burada, bu şekilde, sonsuza dek durmaya devam edecektim. Buradan ötesine ilerlemeyecek geriye de dönmeyecektim. Saat durmuştu ya da saatin akrep ve yelkovanı kaybolmuş ve zaman bu anda durmuştu. Nihayet dilim hareket etmeye başlayacak ve doğru sözcükleri birer birer bulup çıkaracaktı.

Gözlerimi kapadım. Bir süre karanlıkta kaldıktan sonra gözlerimi açtım. Sanki yanlışlıkla bir şeyi kırıp devirmekten korkar gibi, sessizce, dikkatlice bir kez daha etrafıma bakıp o dünyanın yok olup gitmediğinden emin oldum. Kulağıma serin su sesi ve yaz çimlerinin güçlü kokusu geldi. Sayısız ağustosböceği avazı çıktığı kadar yüksek sesle öterek dünyaya bir şeyler anlatıyordu. Sen kırmızı sandaletlerinle, ben beyaz spor ayakkabılarımla, kumun üzerinde yan yana duruyorduk. Dinlenen küçük hayvanlar gibi. Ayak bileğimize kadar ince beyaz kuma batmıştık. Gökyüzünün rengi bize yaz alacakaranlığının inmek üzere olduğunu söylüyordu.

Elimi uzatıp eline dokundum. Yanımdaydın. Sonra elini tuttum. Sen de benim elimi tuttun. Birbirimize bağlandık. Genç yüreğim göğsümün içinde kuru sesler çıkarıyordu. Düşüncelerim, parlak, keskin kenarlı çiviler haline geliyor, bir çekiçle doğru boşluklara tereddütsüzce çakılıyordu.

Ve o anda bir şeyi fark ettim. Göz açıp kapayana dek gölgem kaybolmuştu. Batı ufkunda batan yaz güneşinin ışıkları, her şeyin gölgesini uzun ve net bir şekilde yerde uzatırken, ne kadar bakarsam bakayım, benim gölgem ortada yoktu. Acaba ne zaman kaybetmiştim onu?

Tuhaf olansa, bu durum beni hiç mi hiç endişelendirmiyordu. Ne korkuyor ne de şaşırıyordum. Gölgem, kendi iradesiyle mi ortadan kaybolmuştu acaba? Ya da bir şey olmuş da geçici olarak bir yere mi gitmişti? Mutlaka bana geri dönecekti. Onunla biz, *birdik* çünkü.

* * *

Rüzgâr nehir yüzeyinde sessizce esiyordu. Kızın ince parmakları benimkilere fısır fısır bir şey anlatıyordu sanki. Önemli, sözcüklere dökülemeyen bir şeyleri.

* * *

Böylesi anlarda ne senin adın vardı ne de benim. Bir yaz günü alacakaranlığında nehir kenarındaki çimlerin üzerine oturmuş on yedi ve on altı yaşında iki kişinin rengârenk anısıydık, hepsi buydu. Biraz sonra başımızın üzerinde yıldızlar birer birer parlamaya başlayacaktı. Yıldızların da adı yoktu.

* * *

Doğruca yüzüme baktı. Son derece ciddi bakışlarla, sanki derin ve berrak bir pınarın dibine bakarcasına. Sonra, ellerimi tutmaya devam ederken itiraf eder gibi fısıldadı.

"Anladın mı şimdi? Biz, ikimiz, başkasının gölgesinden başka bir şey değiliz."

Tam o anda uyandım. Ya da şüphe götürmez biçimde gerçekliğin platosuna geri çekildim. Sesi hâlâ canlı bir şekilde kulaklarımdaydı.

* * *

"Anladın mı şimdi? Biz, ikimiz, başkasının gölgesinden başka bir şey değiliz."

* * *

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

63

Akşamüzeri, her zamanki gibi kütüphaneye doğru yürürken yolda tuhaf bir çocuk gördüm.

Köprünün diğer tarafında tek başına duruyordu. Nehrin yüzeyinde hafif bir akşam sisi vardı. Baharda sıklıkla böyle sis olurdu. Su sıcaklığıyla hava sıcaklığının arasındaki farktan kaynaklanıyordu. Sisten, çocuğu net olarak göremiyordum. Ancak giydiği kıyafeti çok farklıydı, bu da dikkatimi çekti. Çocuk, yeşil svetşört gibi bir şey giyiyordu. Göğüs kısmında sarı bir resim çiziliydi. Sonra rüzgâr esti ve sis bir an için kısmen dağılınca resim görünür oldu. Yuvarlak bir denizaltı resmi. *Yellow Submarine*, Beatles'ın animasyon filminde çıkan Sarı Denizaltı.

Yoldan gelip geçen insanların hepsi (böyle desem de sayıları pek o kadar çok değildi) donuk renkli eski giysiler giyiyordu, onların arasında canlı renkli svetşört dikkat çekiyordu. Bu çocuğu ilk kez görüyordum. Eğer daha önce görmüş olsaydım, kuşkusuz hatırlardım.

O çocuk da gözünü ayırmadan doğruca bana bakıyor gibiydi. Ama tam olarak emin olamadım. Durduğu yer nehri ayıran köprünün diğer tarafındaydı, rüzgâr durmuştu ve nehrin yüzeyi sisliydi. Gözlerim, şehre girerken aldıkları yaralardan henüz iyileşmemişti. Yine de hissediyordum, izlendiğimi hissediyordum. O çocuk bana bir şey söylemek istiyor olabilirdi. Köprüyü geçip nehrin diğer tarafına gidip ona sormalıydım belki de. Benimle konuşmak istediği bir şey var mı diye.

Öte yandan, kütüphane yolunu yarılamıştım, geçerli bir ne-

denim olmadan her zamanki yolumu değiştirmek istemiyordum. Bu yüzden nehrin bu tarafındaki yoldan yukarıya doğru yürümeye devam ettim.

Nehir kenarında orada burada beyaz kümeler halinde kalan kar, baharın yaklaşmasıyla erimeye başlamıştı. Karın erimesiyle nehrin su seviyesi her zamankine oranla daha yükselmişti. Tekboynuzlar içgüdüsel olarak baharın geldiğini hissetmiş, rüya görür gibi bakan gözlerle etrafı seyrederken, sabırla bitkilerin yeşermesini bekliyorlardı. Uzun süren sert kış sırasında pek çoğu yaşamını yitirmişti. Ölenlerin çoğunluğu yaşlılar ve yeterince güçlü olmayan yavrulardı. Bir şekilde hayatta kalmayı başaranlar ise kıtlıktan dolayı çok zayıflamış, kürkleri sonbahardaki parlak altın rengini kaybetmişti.

Ellerimi paltomun cebine sokup nehir boyunca yürümeye devam ettim. Her zamanki gibi, düzenli adımlarla. Ama nedense yüreğimde bir huzursuzluk vardı. Sarı Denizaltılı svetşörtü giymiş çocuğun görüntüsünü bir türlü aklımdan uzaklaştıramıyordum.

Birçok soru belirdi aklımda. Bu donuk renkli şehirde, neden bir tek o çocuk, canlı ve göze çarpan bir kıyafet giymişti? Ve neden gözünü ayırmadan bana bakmıştı? Bu şehirdeki insanlar başka birini gördüklerinde başlarını eğip sanki başlarının üzerindeki kötücül bir şeylerden, örneğin yüksekte uçan karanlık renkli büyük etçil kuşlardan kaçınmak ister gibi, gözlerini kaçırır ve hızlı adımlarla yürürlerdi. Özellikle durup birinin yüzüne uzun uzun bakmazlardı.

Duvarla çevrili bu şehre gelmeden önce, diğer bir deyişle o taraftaki dünyada olduğum zamanlarda, o animasyon filmini izlemiştim. *Sarı Denizaltı.* Bu yüzden o resme aşinaydım. Müziği de anımsıyordum. Ama filmin içeriğini hiç hatırlamıyordum. *Hepimiz sarı denizaltıda yaşıyoruz...* Bu cümle, anlamlı olduğu kadar anlamsızdı da.

Çocuk bir yerlerden, nereden olduğunu bilmiyorum ama, o svetşörtü ikinci el olarak mı almıştı? Üzerindeki resmin ne anlama geldiğini muhtemelen bilmiyordu. Bu yüksek duvarla çevrili şehirde, hiç kimse Beatles'ın müziklerini dinlemiyordu çünkü. Sadece Beatles değil, hiçbir müziği. Ve yine denizaltının nasıl bir şey olduğunu da biliyor olamazlardı.

Alacakaranlıkta yürürken bunlar geldi aklıma. Sonra saat kulesinin önünden geçtim. Geçerken de alışkanlıktan başımı kaldırıp saate baktım. Akrep ve yelkovanı yoktu, her zamanki gibi. Bu zamanı bildirmek için olan bir saat değildi. Zamanın anlam taşımadığını gösteren bir saatti. Zaman durmamıştı ama anlamını kaybetmişti.

Bu şehirde ondan başka saat de yoktu. Sabah olunca güneş doğuyor, akşam olunca batıyordu. Bunun dışında zamanı detaylı dilimlere ayırmaya kimin ihtiyacı vardı ki? Bir günle diğer günün arasındaki farkı, eğer öyle bir fark varsa tabii, kim bilmek istiyordu?

Ben de, zamanı ölçme ihtiyacı duymayan şehir sakinlerinden biriydim. Akşamüzeri yakınlaşınca kıyafetlerimi değiştiriyor, evden çıkıp her zamanki yoldan yürüyüp işyerim olan kütüphaneye gidiyordum. Adım sayım dahi her gün aynıydı. Ve kütüphanenin arka odasındaki raflardaki eski rüyaları okuyordum. Parmaklarım ve gözlerim artık daha fazla okuyamayacak kadar ağrıyana dek.

Orada zaman anlam taşımıyordu. Mevsimlerin dönüşümü gibi zaman da dönüyordu. Dönüp duruyordu. Aynı yerde mi? Bunu bilmiyordum. Zaman, kendince bir yöntemle azar azar ilerliyor da olabilirdi. Ama açıkçası *dönüp durmak* dışında bu duruma karşılık gelen uygun bir ifade yoktu. Gerisini zamana bırakmaktan başka yapacak bir şey de yoktu.

Ama o akşamüzeri, Sarı Denizaltılı svetşört giymiş çocuğu nehrin karşı tarafında görünce, zamanın normal akışı bozuldu.

Ayakkabılarımın kaldırım taşları üzerindeki sesi farklılaştı. Nehrin ortasındaki salkımsöğütlerin salınışı da belli belirsiz olsa da değişmiş gibiydi.

* * *

Kütüphanedeki kız, her zamanki gibi beni bekliyordu. Benden önce oraya gelmiş, benim için hazırlıkları yapmıştı. Hava soğuksa sobayı yakar, bitki çayı yapardı. Gözümdeki yarayı iyileştirmek için özel bir çaydı bu. Aslında çay, gözümü tamamen tedavi etmiyordu ama acısını hafifletiyordu. Ben Rüya Okuyucusu olarak yaralı gözlere sahip olmaya devam etmek zorundaydım.

Ve ben, Rüya Okuyucusu olduğum sürece, o kızla her gün görüşüp birlikte birkaç saat geçirebilirdim. O kız on altı yaşındaydı ve onun için zaman orada sessizce durmuştu.

"Nehrin karşı tarafında bir oğlan çocuğu gördüm" dedim kıza. "Sarı Denizaltılı kapüşonlü svetşört giyen bir çocuk. Seninle aynı yaşlarda. Onu tanıyor musun?"

"Svetşört? Denizaltı?"

Svetşörtün ne olduğunu açıkladım ona. Denizaltıyı da. Ne kadarını anladı bilmiyorum, ama genel anlamda nasıl göründüklerini iletebildim sanırım.

"Onu görmedim" dedi kız. "Görmüş olsaydım mutlaka hatırlardım."

"Belki şehre yeni gelmiştir."

Başını hayır anlamında salladı. "Yeni gelen biri olmadı."

"Emin misin?"

Yeşil yaprakları havan tokmağıyla özenli şekilde ezerken başını onaylarcasına salladı. "Senden sonra bu şehre gelen olmadı. Tek bir kişi bile."

Şehir sakinleri, o şehirde yaşayanların her birini tanıyor gibiy-

di. Başka biri gelirse, göze çarpmaması mümkün değildi. Zaten şehrin tek giriş çıkış kapısı da yetenekli ve güçlü Kapı Muhafızı tarafından sıkı bir şekilde korunuyordu.

Anlayamamıştım. Yanlış görmüş değildim, illüzyon da olamazdı. Ama o çocuğu daha fazla düşünmemeye karar verdim. Yapmam gereken bir iş vardı.

Kızın benim için hazırladığı koyu bitki çayını son damlasına kadar içtim, sonra arkadaki kitap deposuna geçtim. Kızın raftan seçtiği eski rüyayı iki elimde tutup sessizce okumaya başladım.

* * *

"Kulağına bir şey mi oldu?" diye sordu kız aniden. "Sağ kulak memene."

Elim sağ kulak mememe gitti. O anda müthiş bir acı hissettim. Acıdan hafifçe yüzümü buruşturdum.

"Şurası morarmış gibi. Sanki bir şey kuvvetlice ısırmış."

"Bir şey mi ısırmış, hatırlamıyorum ama" dedim.

Gerçekten de hatırlamıyordum. O söyleyene dek acı da hissetmiyordum. Ama şimdi, kulak memem, kalp atışımla birlikte sızlıyordu. Onun dikkat çekmesiyle birlikte kulak memem ısırıldığını bir anda hatırlamıştı sanki.

Kız yanıma geldi ve farklı açılardan kulağımı dikkatlice inceledi, parmağıyla o yere hafifçe dokundu. Bana dokunmasından sevinç duyuyordum. Bu, onun küçük parmak ucuyla kulak mememin arasında bir şey olsa da.

"İlaç sürsen iyi olur. Sana merhem yapayım, biraz bekle." Sonra hızlı adımlarla kitap deposundan çıktı.

Gözlerimi kapattım, onun dönmesini bekledim sessizce. Kalbim, sert ve düzenli bir şekilde atıyordu. Ağaçları gagalayan bir ağaçkakanın düzenli sesi gibi. Kulak mememe ne olduğunu bilmiyordum. Gerçekten *bir şey* tarafından mı ısırılmıştım acaba?

Hayır, iz kalacak kadar kuvvetli bir şekilde ısırılsaydım, o anda fark ederdim.

Peki ne ısırmıştı beni? Bir hayvan mı yoksa bir böcek mi? Bu şehirde hayvan da yoktu böcek de (tekboynuzlar vardı ama onlar da gece gizlice yanıma gelip kulağımı ısırmazlardı). Anlamıyordum.

* * *

Kız sonunda elinde porselen bir kâseyle geldi. Ağzı hafifçe çatlak sade görünümlü bir kâse. Kâsenin içinde hardal renkli, yapışkan bir merhem vardı.

"Şimdi el yordamıyla yaptığım için o kadar etkili olmayabilir ama hiç yoktan iyidir."

Daha sonra parmağına biraz merhem alıp nazikçe, yumuşakça kulak mememe sürdü. Soğuk hissettirdi.

"Bunu sen mi yaptın?" diye sordum.

"Evet, ben yaptım. Arka bahçedeki şifalı otlar arasından iyi geleceğini düşündüklerimi seçtim."

"Çok bilgilisin."

Utangaç bir tavırla başını salladı. "Bu kadarcık bir şeyi bu şehirdekilerin çoğu yapabilir. Burada ilaç satan hiçbir yer olmadığından ilaçlarımızı kendimiz yapmak zorundayız."

* * *

Merhemi sürdükten kısa bir süre sonra, kulak mememdeki ağrı biraz dindi. Soğukluk hissi hâlâ oradaydı ve ağrıya iyi geliyordu. Bunu ona söylediğimde sevinçle gülümsedi.

"Harika" dedi. "İşin bitince bir daha sürelim."

Tekrar masa başına geçtim, dikkatimi toplayıp eski rüyaları okumaya devam ettim. Masanın üzerinde duran kanola yağı lambasının ateşi hafifçe dalgalandı. Ama duvara yansıyan bir gölgemiz yoktu.

Bu şehirde tek bir kişinin bile gölgesi yoktu çünkü. Tabii ki benim de.

64

Ertesi gün de o çocuğu gördüm. Sarı Denizaltılı svetşört giyen, zayıf ve minyon çocuğu. Metal çerçeveli yuvarlak camlı gözlük takıyordu. Saçı kulak hizasına kadar geliyordu. Kolları ve bacakları öylesine ince ve uzundu ki düzgün beslenmiyor mu acaba diye endişe ettim. Çocuk dünkü gibi köprünün diğer tarafında durmuş, doğruca bana bakıyordu. Bir şey talep edercesine. Etrafta başka kimse görünmüyordu.

Nehir o gün sisli değildi, onu öncekine göre daha net bir şekilde görebiliyordum. Çocuğun görünüşü hâlâ tanıdık gelmiyordu. Daha doğrusu, bu şehirde daha önce hiç onlu yaşlarında bir oğlan çocuğu görmemiştim. Kütüphanede çalışan kızı ayrı tutarsam, bu şehirde gördüğüm insanlar çoğunlukla ya orta yaşlıydı ya da yaşlılığa adım atmış insanlardı. (İnsanlar caddede başlarını eğip yüzlerini gizler gibi yürüyorlardı, yaşlarını ancak bedenlerinin duruşundan ya da yürüme şeklinden tahmin edebiliyordum).

Bir an köprüyü geçip onunla konuşmak için ani bir istek duydum (bir öncekine göre daha güçlü biçimde), ama vazgeçtim. Bu şehirde çok önemli bir olay olmadıkça insanlar tanımadıkları kişilerle konuşmazlardı, özellikle de yolun ortasında. Göz göze bile gelmezlerdi. Buradaki önemli görgü kuralları böyleydi sanırım. Bu şehirde yaşamaya devam ederken ben de doğal olarak bu fikre kapılmıştım. Yol, yürünmesi gereken yerdi. Mümkün olduğunca hızlı ve basit adımlarla.

Bu nedenle o çocuğun köprünün diğer tarafında durup hiçbir yere gitmeden, gözünü ayırmadan bana bakması, *alışılmış* bir

şey değildi. Olacak iş değildi. Ama bir kere değil, iki gün üst üste aynı şey olmuştu. Orada öylece durup benim geçmemi mi bekliyordu acaba? İyi de ne için? Aklıma tek bir şey bile gelmedi. Kalbim tuhaf bir şekilde atıyordu.

Yine de durmadım. Nehir boyunca yolu takip edip kütüphaneye doğru yürümeye devam ettim.

* * *

Kütüphanede o gece rüya okuma işini bitirdikten sonra her zamanki gibi o kıza evine kadar eşlik ettim (nehir boyunca taşlık yoldan yan yana yürüdük. Ayakkabımızdan çıkan sesin ritmi birbirine uyar şekilde, neredeyse hiç konuşmayarak). Ama eve döndükten sonra da o Sarı Denizaltılı Çocuk'un görüntüsü aklımdan çıkmadı. Aklımda kaldığı haliyle sürekli bana bakıyordu. Yatağa girip uyudum ama bu kez de rüyamda göründü. Rüyamda yine o nehri ayıran taş köprünün diğer tarafından bana bakıyordu. Ama başka hiçbir şey olmuyordu. Orada durup bana bakıyordu sadece. Hiç kımıldamadan.

Gece boyunca sağ kulak memem, kalp atışımın ritmine uyarak sızlamaya devam etti. O tuhaf çocuğu nehrin diğer tarafında görmemle kulak mememin ağrımaya başlamasının aynı zamana denk gelmesi yüzünden bu iki olay arasında bir bağlantı olacağını düşünmeden edemedim. İkisi de açıklanamayan tuhaf olaylardı. Neden ikisi de neredeyse aynı zamanda başlamıştı?

* * *

O gece defalarca uyandım. Benim için ender bir durumdu. Bu şehirde yaşamaya başladığımdan beri gece yarısı hiç uyanmamıştım. Bir kez yatağa gömülünce hiç uyanmadan sabaha dek bedenimi ve ruhumu dinlendirebiliyordum. Ama o gece, o çocu-

ğu rüyamda görmem ve kulak mememin ağrısından düzgünce uyuyamadım. Bölük pörçük gelen uyku da kesinlikle rahatlatıcı değildi. Birkaç kez yastığın pozisyonunu değiştirdim, yorganı düzelttim, terimi havluyla sildim. Sık sık bir o yana bir bu yana dönerek huzursuz bir şekilde sabahı ettim.

* * *

Bir şeyler mi olmak üzereydi?

Bir şeylerin başlamasını arzu etmiyordum. Benim ihtiyaç duyduğum şey, *hiçbir şeyin* başlamamasıydı. Her şey bu şekilde sonsuza dek sürsün istiyordum. Ama bir kere başlayan değişimin, hangi türde olursa olsun, artık durdurulamayacağını seziyordum.

* * *

Ertesi gün, aynı vakitte, muhtemelen aynı vakitteydi çünkü saatin olmadığı bir şehirde zamanı tam bilemiyorduk, köprünün önünden geçtim. Ama o gün, Sarı Denizaltılı Çocuk orada değildi. Onun orada olmayışı aklımı daha da karıştırdı.

Neden bugün orada değildi?

Bu çelişkili bir histi. Orada olmasını istemiyordum. Buna rağmen, yokluğu kafamı karıştırmıştı. Neden acaba? Ama o çocuğu düşünmemeye karar verdim. Mümkün olduğunca kafamı boşaltıp kütüphaneye doğru yürümeye devam ettim. Ancak, her zamanki gibi, yine kafamı boşaltamadım. Sarı Denizaltılı svetşört giymiş minyon çocuk, hafızamda kalan bir imge olarak bana bakmaya devam etti.

* * *

Kızgın sobanın başında kız, endişeli gözlerle bana baktı. Sonra yanıma gelip sağ kulağımı dikkatlice inceledi, parmak ucuyla hafifçe dokundu. Sonra, "Düne göre daha da şişmiş" dedi.

"Gece boyunca ağrıdı. İyi uyuyamadım."

"İyi uyuyamadın mı?" diye sordu kız başını kaldırıp kaşlarını çatarak. Bu şehirde muhtemelen olmayacak bir şeydi bu dediğim.

"Evet, gece boyunca defalarca uyandım."

Başını salladı. "Etrafımdakilere kulak memesi şişen var mı diye sordum. Ama hiç kimsede o belirti olmamış. Bu yüzden ne sebebini ne de tedavi yöntemini biliyorum şimdilik. Bugün başka bir merhem getirdim, onu sürelim."

Üzerinde etiket olmayan küçük bir şişenin kapağını açtı ve parmak uçlarına koyu kahverengi, yapışkan merhemi alıp kulak mememe sürdü. Bir karıncalanma oldu. İlk hazırladığı kremden çok farklıydı bu seferki.

"Bir süre durumu gözlemleyelim. Umarım işe yarar."

Onu ilk kez yüzünde endişeli bir ifadeyle görüyordum. Şimdiye dek hep sakin bir tavırla, telaşa kapılmadan, kafası karışmadan kütüphanedeki görevini her gün serinkanlı ve sessiz bir şekilde sürdürmüştü. Onun bu endişeli yüz ifadesi, benim sebebi anlaşılmaz endişemi daha da artırdı. Kulak mememin şişkinliği basit bir böcek ısırmasından değil, çok daha kötü bir hastalığın belirtisi olabilirdi.

Muhtemelen bundan dolayı da o gece eski rüyaları düzgünce okuyamadım. Eski rüyalar, bu kez kendilerini avucuma öylece bırakmadılar. Uykudan uyanıyor, kendilerini gösteriyor, önümde bir an kararsız kalıyor, sonra kaybolup gidiyorlardı. Muhtemelen eski kabuklarına dönüyorlardı.

"Bugün nedense iş pek iyi gitmiyor" dedim kıza, birkaç denemenin ardından.

Başıyla onayladı. "Kulak memendeki şişlik ve ağrıdan olmalı.

Bu yüzden işine odaklanamıyorsundur. Önceliğin kulak memeni iyileştirmek olsun."

"İyi de şişkinliğin nedenini kimse bilmiyor, tedavi yöntemini de."

Bir kez daha başıyla onayladı. Endişesi yüzüne yayılan kız, her zamankine göre daha yaşlı göründü. Artık bir kız değil yetişkin biri gibi. Bu da kafamı daha da karıştırdı; şimdiye kadar bende bıraktığı izlenimin biraz değişmiş olması.

* * *

Normalden daha önce kapattık kütüphaneyi. Orada yapacak bir şeyimiz yoktu çünkü. Her zamanki gibi kızı evine bırakmaya kalktım. Ama bu kez karşı çıktı.

"Bugün tek dönmek istiyorum."

Bunu duyunca bir an göğsüm sıkıştı, nefes alamadım. Kütüphaneye gelişimden birkaç gün sonradan itibaren, tek bir gün bile atlamadan onu işten sonra eve bırakmıştım. Nehir boyunca yan yana yürüyüp İşçi Bölgesi'ndeki eski toplu konutlara kadar yürürdük. Ve bu benim için günümün, her şeyden çok önem verdiğim bir parçası olmuştu. Bu istikrarlı rutinim bugün ilk kez bozuluyordu. Merdivenin bir basamağının sökülmesi gibi.

Ona sordum. "Eski rüyaları okuyamadığım için mi? Yoksa kulak mememdeki şişlikten dolayı mı?"

Soruma cevap vermedi. Sonra, "Düşünmem gereken şeyler var" dedi.

Sesinden, başka soru kabul etmeyeceğini anladım. Bu yüzden orada, daha fazla konuşmadan ayrıldık. O nehrin yukarı tarafına yürüdü, bense aşağı tarafa, kendi evime yürüdüm. Kızın ayakkabısının sesleri giderek uzaklaştı, nihayetinde duyulmaz oldu. Kulağıma gelen tek ses, nehrin akıntısının sesiydi. Gece akan nehir, ne kadar da yalnızdı.

Gidecek hiçbir yeri olmayan karanlık bir yürekle gece geç saatlerde tek başıma sokaklardan yürüyüp evime vardım. Onunla her zamankinden farklı bir şekilde ayrılınca, bir başıma olmak daha da dokunmuştu yüreğime. Ve tam da bu duruma uyarmış gibi, sağ kulak memem daha da ağrımaya başladı.

Bir şeyler yapıp eski yaşamıma dönmek zorundaydım. Olması gereken rutinimi geri kazanmalıydım. Bunun için de öncelikle kulağımdaki yarayı iyileştirmeliydim. Ve Sarı Denizaltılı Çocuk'un görüntüsünü aklımdan çıkarmalıydım.

Ama bunu nasıl yapabilirdim?

* * *

Daireme döndükten sonra üstümü değiştirdim, ışığı kapatıp yatağa girdim. Sonra kafamı boşaltmaya çalıştım. Ama kulağımın ağrısı hiç durmaksızın devam ediyordu. Sarı Denizaltılı Çocuk'un görüntüsü de bir türlü gözümün önünden gitmiyordu. Bu iki anlaşılmaz olay, birbirinden kesip ayrılamayacak bir çift olarak içime yerleşmişti sanki.

65

O gece yine rahat uyuyamadım.

Birden uyandım ve başucumda birinin olduğunu anladım. O kişi, sessizce beni izliyordu. Dik bakışlarının derime saplandığını hissettim. Saatin kaç olduğunu kestiremedim. Gecenin en derin anı olmalıydı. Daha da derinleşemeyecek kadar derin.

Yatakta yatarken yavaşça gözlerimi açtım, oradakinin kim olduğunu anlamaya çalıştım. Odanın karanlığına alışana dek zaman geçmesi gerekti. Pencere pervazından giren ay ışığı, tek ışık kaynağıydı. Ona fark ettirmemeye çalışarak, burnumdan hafifçe nefes alıp vererek, ağır ağır gözlerimi karanlığa alıştırdım.

Ama böylesine karanlık bir odada, tümüyle savunmasız bir durumda, kim olduğunu bilmediğim biriyle birlikte olduğum halde ne endişe ne de korku hissediyordum. Kalbimin atışı da normaldi. Kalbimin sabit atış sesi, beni rahatlatıyordu.

Ne oluyor böyle diye düşündüm. Gecenin bir yarısı gözümü açıyorum ve kim olduğunu bilmediğim biri yatağımın başucunda durmuş, bakışlarını bana dikmiş bakıyordu. Aklım karışmalıydı. Korkmam gerekirdi. Normal olan tepkiler bunlardı. Ama tuhaf bir şekilde sakinliğimi koruyordum. Nasıl peki?

O tanımadığım kişi, zihnimdekileri olduğu gibi okumuş olmalıydı.

"Doğduğun gün, çarşamba" dedi. Genç bir erkek sesiydi. Biraz tiz bir ses. Sesinin kalınlaşmasının üzerinden pek fazla zaman geçmemiş gibi.

Doğduğum gün, çarşamba mı?

"Doğduğun gün, çarşamba" dedi o kişi.

Yatakta doğrulmaya çalıştım ama güç bulamadım. Karabasana uğramışım gibi el ve kollarımda his yoktu. Kulak mememin acısını bile hissedemiyordum. Sinirlerime anormal bir şey olmuştu. Çaresiz, yatakta öylece yatıyordum.

Çarşamba günü doğmuş olmanın, benim için bir anlamı mı olmalıydı?

"Hayır, bu sonuna dek basit bir gerçek. Çarşamba sadece haftanın günlerinden biri" dedi o kişi. Değiştirilemeyecek bir matematik teoremini açıklar gibi sade ve duygusuz bir sesle.

Karanlıkta o kişinin yüzünü henüz ayırt edemiyordum, ama oradaki Sarı Denizaltı resimli svetşört giymiş çocuk olabilir miydi? Aklıma başka bir olasılık gelmiyordu. Gecenin en derin anında buraya beni görmeye gelmişti demek. Çarşamba günü doğmuş olmam, böylesi basit bir gerçek, selamlaşma yerine verdiği minik hediye gibiydi.

"Benden korkmayın lütfen" dedi çocuk. "Size zarar verecek bir şey yapmam."

Başımı hafifçe sallayarak onayladım. Çenemi hafifçe kımıldatarak. Çünkü cümle kuracak kadar açamıyordum ağzımı.

"Gecenin bir yarısı birdenbire yatağınızın başucunda belirerek sizi şaşırtmış olmalıyım ama bunun dışında sizinle baş başa görüşme imkânı bulamadım."

Zar zor göz kırptım. Göz kırpabiliyordum. Kaşlarımı hafifçe hareket ettirebiliyordum. Ama onun dışında bedenim sözümü dinlemiyordu.

"Sizden bir isteğim var" dedi çocuk. "Onun için geldim. Duvarı aşarak."

Kapı Muhafızı'nın izni olmadan mı?

"Evet, aynen öyle" diye cevapladı çocuk zihnimi okuyup. Bu çocuk zihnimi okuyordu.

"Kapı Muhafızı'na haber vermeden, gözüme yara açtırmadan,

bu şehre girdim. Bu şehirde olmam, resmi olarak onaylanmadı. Bu yüzden de insanlar tarafından görülmemek için bu kadar geç saatte geldim."

"Gölgen var mı?" diye sordum. Gölgesi olanlar bu şehre giremezler.

"Hayır, gölgem yok. Kabuğumu öteki taraftaki dünyada bıraktım. Sanırım o şeye gölge deniyor. Ya da aksine, ben gölgeyimdir. Orada kalan asıl bendir. Her halükârda, ben o kabuğu, hiç kimsenin bulamayacağı şekilde, ormanın derinliklerine gizledim. Bu şehre girebilmek için."

Ve benden bir isteği vardı.

"Evet, sizden bir isteğim olacak. Ben rüya okumak zorundayım. Eski rüyaları okuma işini yapmak, benim tek dileğim. Ama ben bu şehrin sakinlerinden olmadığımdan, resmi olarak o işe atanamıyorum. Bu yüzden sizinle bir olmak istiyorum. Sizinle bir olursam, siz olarak, her gün burada eski rüyaları okumaya devam edebilirim."

Benimle bir olmak mı?

"Evet, öyle. Bunun çok tuhaf olduğunu düşünebilirsiniz, ama kesinlikle öyle değil. Tam aksine, doğal bir şey. Sizinle benim bir olmamız yani. Ne de olsa ben eskiden zaten sizdim, siz de özünüzde bensiniz."

Afalladım. Özünde ben oydum ve o da ben miydi?

"Evet, öyle. Bana inanın lütfen, biz eskiden birdik sizinle. Ama bir şeyler oldu ve bu şekilde ayrı bireyler olduk. Ne var ki bu şehirde bir kez daha bir olabiliriz. Ve ben sizin bir parçanız olarak Rüya Okuyucusu olur, eski rüyaları okumaya devam edebilirim."

Eski rüyaları mı okuyacakmış? Bu benim artık eski rüya okumamın gerekmeyeceği anlamına mı geliyor peki?

Çocuk konuştu. "Hayır, öyle olmayacak. Siz şimdiye kadar yaptığınız gibi eski rüyaları, o kütüphanenin arkasında okumayı sürdüreceksiniz. Ne de olsa ben sizim, siz de bensiniz ya. Benim

gücüm, sizin gücünüz olacak. Suyla suyu birbirine karıştırır gibi. Benimle bir olmanız, karakteriniz ve günlük rutininizi değiştirmeyecek asla. Özgürlüğünüzü kısıtlamayacak."

Birazcık da olsa aklımı toplamaya çalıştım. Sonra zihnimde, ona şunu sordum.

Neden eski rüya okumayı bu kadar çok istiyorsun?

"Çünkü eski rüya okumak, benim hayata geliş amacım. Ben bu dünyaya eski rüya okumak için geldim. Ancak rüya okumak için gereken yöntemi, ait olduğum dünyada bir türlü bulamadım. Ve nihayet sizinle bu şekilde karşılaştık. Lütfen dediklerime inanın, benimle bir olun. Ve benim bu şehirde yaşamamı sağlayın. Ben Rüya Okuyucusu olarak size yardım edebilirim. Eğer isterseniz, her gece kütüphaneye gelip o kızla görüşmeye devam edebilirsiniz."

Eğer istersem?

Ama somut olarak, seninle nasıl *birleşeceğiz*?

"Çok basit. Sol kulak memenizi ısırmama izin verin. O zaman bir olabiliriz."

O zaman, bir yerde, benim sağ kulak mememi ısıran sendin, öyle değil mi?

"Evet, bendim. O taraftaki dünyada sizin sağ kulağınızı ısırıp, bu şehre gelebildim. Ve bu taraftaki dünyada sol kulak memenizi ısırarak sizinle birleşebiliriz."

Doğruyu yanlıştan ayırmak için zamana ihtiyacım vardı. Karışan aklımı toplamalıydım. Felç halindeki bedenimi normale döndürmeliydim. Sarı Denizaltılı Çocuk'la bir olup olmamak benim için ciddi ve önemli bir karardı. Bunu yaparsam, ben denen bu kişi büyük bir değişim geçirebilirdi. Bu hiç görmediğim ve tanımadığım çocuğun ağzından çıkanların ne kadarına güvenebilirdim? Önemli bir şeyi gözden kaçırıyor olamaz mıydı?

"Özür dilerim, ama düşünecek çok zamanımız yok. Ben bu şehre kaçak giren biriyim. Varlığım Kapı Muhafızı tarafın-

dan fark edilirse, çok fena olur. Şehirdeki biri beni görüp Kapı Muhafızı'na haber verebilir. Öyle olursa hemen beni tutuklamaya gelir. Bunu yapacak gücü var. Bu yüzden bir an önce bir olmamız gerekiyor."

Hâlâ tam anlayamamıştım. *Nasıl olur da o çocuk bendi ve ben de o çocuktum*? Bu ne anlama geliyordu?

Ama nedense, bu hiç görmediğim ve tanımadığım çocuğun sakin bir ses tonuyla anlattıklarını, mantığını pek kavramadan, olduğu gibi kabul edeceğim hissine kapılmaya başlamıştım yavaş yavaş.

"Söylediklerime inanın lütfen. Benimle birleşirseniz, daha doğal, daha kendiniz olabilirsiniz. Pişmanlık duyacağınız hiçbir şey yapmam. Ve gitme zamanı geldiğini düşünürseniz, gidebilirsiniz. Evet, gökte uçan kuşlar gibi özgürce."

Gökte uçan kuşlar gibi özgürce?

Aklımı ne kadar zorlasam da düşüncelerimi bir türlü toparlayamıyordum. Zihnim giderek bulanıklaştı ve neticede hiçbir şey düşünemez hale geldim. Uykuya dalmak üzereydim.

"Uyumayın" dedi çocuk kulağıma sertçe. "Biraz daha uyanık kalın ve bana izin verin. Sol kulağınızı ısırmama izin verin. Başka fırsatım yok. Ve bu da benim için çok önemli."

Çok uykum vardı. Artık bana ne olduğunu umursamadığım bir vazgeçiş hali içindeydim. Bir an evvel *uyku* denen o rahat dinlenme dünyasına dalmak istiyordum. Kimsenin bana engel olmasını istemiyordum.

Olur, izin veriyorum, diye fısıldadım uykulu bir halde. *Madem o kadar ısırmak istiyorsun, ısır haydi*. Çocuk hiç vakit kaybetmeden sol kulak mememi ısırdı. Diş izi kalacak kadar güçlü bir şekilde.

Sonra ben öylece derin bir uykuya daldım.

66

Ertesi sabah geç vakitte, her zamanki gibi, hep olduğum ben olarak uyandım. Bedenimdeki geceki uyuşukluk geçmişti. Kollarımı ve bacaklarımı serbestçe hareket ettirebiliyordum. Güneş ışığı panjur aralığından hafifçe odaya sızıyordu, etrafta çıt çıkmıyordu. Her sabah olduğu gibi.

Gözümü açar açmaz önceki geceki Sarı Denizaltılı Çocuk'u hatırladım. Önce kulak memelerime dokundum. Önce sağ, sonra sol kulağıma. Ama ne şişlik vardı ne de ağrı. Normal zamanda olduğu gibi yumuşak ve sağlıklıydı kulak memelerim.

Çocuk önceki gece kulak mememi çok güçlü bir şekilde ısırmıştı. Diş izi kalacak kadar güçlü ve derin bir şekilde. O acıyı hâlâ canlı bir şekilde hissedebiliyordum, ama şimdi kulak mememde ne acı ne de diş izi kalmıştı. Çok tuhaf bir durumdu.

Gecenin karanlığı içinde Sarı Denizaltılı Çocuk'la yaptığımız konuşmayı bir bir hatırladım. O sohbetin tümünü, doğru bir şekilde hatırlayabiliyordum. Sanki bir belgeye kaydedilmişçesine. İznimi alarak sol kulağımı güçlü bir şekilde ısırmıştı. Bu yüzden (sanırım) benimle birleşmeyi başardı. Yine de ne bedenimde ne de bilincimde bir tuhaflık hissediyordum. Gözlerimi sıkıca kapattım, karanlığın içinde bilincimin mümkün olduğunca derinliklerine bakmaya çalıştım. Derin bir nefes alıp kol ve bacak eklemlerimi çıtırdatacak kadar güçlü bir şekilde esnettim. Birkaç bardak su içtim, uzun uzun işedim. Ama nereden bakarsam bakayım bu sabahki ben ile dünkü ben arasında değişen hiçbir şey yoktu. O çocuk gerçekten benimle birleşmiş miydi? Yoksa ben, canlı bir rüya mı görmüştüm?

Hayır, böyle bir şey olamazdı. Sol kulak mememi ısırmasının verdiği şiddetli acıyı canlı bir şekilde hatırladığım gibi (o acıya rağmen hemen uykuya dalmıştım) onunla sohbetimizi baştan sona, kelimesi kelimesine, her detayıyla tekrar edebilirdim. O, rüya olamazdı. O kadar net bir rüyayı kimse göremezdi.

Ama dedim kendi kendime, belki de tek bir gerçeklik yoktur. Gerçekliği birkaç alternatif içinden seçmek zorundasındır.

* * *

Kış sona ermek üzereydi. Havanın açık olduğu bir gündü. Öğleden sonradan akşamüzerine kadarki vakti, panjurları kapalı, karanlık odama kapanıp kendim hakkında düşüncelere dalarak geçirdim.

Eğer Sarı Denizaltılı Çocuk benimle gerçekten *birleşmişse* ben denen insanın hissetme ve düşünme şekli, değişmiş olmalıydı. Ne de olsa bir başka kişilik benim içime yerleşmişti. Ama ne kadar özenle ve dikkatlice düşünsem de içimde bir değişiklik olduğunu göremedim. Garipsediğim bir şey yoktu. Oradaki ben, her zamanki bendim. Hep ben olarak algıladığım bendim.

Yine de o çocuğun asılsız ve uydurma şeyler söylemiş olduğunu da düşünmüyordum. Yatağımın başucunda kesin doğruları söylüyor olmalıydı. Var gücüyle beni ikna etmeye çalıştığı gibi gözlerindeki bakışlarda dürüstlük vardı. Sol kulak mememi ısırarak kendisiyle beni bir yapacağını iddia etmiş ve bunu gerçekleştirmişti. Ona bunun için izin vermiştim. Ve ısırığı son derece kararlıydı. Söylediği *birleşme* orada gerçekleşmiş olmalıydı. Bundan kuşku duymak için bir neden bulamadım.

Evet, karanlık bir gecede uykumda ben ve Sarı Denizaltılı Çocuk birbirimize karışmıştık. Suyla suyun birbirine karışması gibi. Ya da başka bir deyişle *özümüze dönmüştük*.

Bir olmakla gelen değişimi bedenimde hissetmem için bir

süre zaman mı geçmesi gerekiyordu acaba? O değişimin ortaya çıkmasını sessizce beklemeli miydim? Ya da *bir olmak*, ortaya çıkan yeni özneye (yani şimdiki bana) içsel değişimi hissettirmiyor muydu? Kısaca, ben denen bu özne için yeni ben, baştan sona doğal bir varlık mı oluyordum?

Benim o olduğumu, onun da ben olduğunu söylemişti çocuk. Bizim bir olmamızın sonuna dek doğal bir şey olduğunu, böylece benim *özümdeki ben* olacağımı da söylemişti.

Özümdeki ben olmuş muydum acaba? Bu, buradaki ben, özümdeki ben miydi? Ama benim özümdeki benin ben olup olmadığına kim karar verecekti? Hemen birbirine karışıveren özne ve nesneyi birbirinden nasıl ayırırdınız? Düşündükçe kim olduğumu daha da unutur hale geldim.

* * *

Akşam yaklaşırken kıyafetlerimi değiştirdim, evden çıkıp kütüphaneye yürüdüm. Nehir kenarındaki loş yoldan meydana gittim. Orada durdum, başımı kaldırıp akrep ve yelkovanı olmayan saat kulesine baktım, var olmayan zamanı teyit ettim. Köprünün diğer tarafında kimse yoktu. Tekboynuzlar da yoktu. Rüzgârın hafifçe salladığı salkımsöğüt dışında hiçbir şey hareket etmiyordu. Gözlerimi kapattım, kendime sordum. İçimdeki Sarı Denizaltılı Çocuk'a.

"Orada mısın?"

Cevap veren olmadı. Sadece sessizlik vardı. Bir kez daha sordum.

"Oradaysan bir şey söyler misin? Bir ses çıkarman bile yeter."

Cevap gelmedi. Vazgeçip nehir kıyısındaki yoldan kütüphaneye doğru yürümeye başladım.

Muhtemelen tümüyle birleşmiştik onunla. Ya da yeniden *bir olmuştuk*. Diğer bir deyişle kendi kendime seslenmiştim. Böyle olunca da bir cevap gelmemişti. Gelmiş olsaydı bu bir yankı olurdu.

* * *

Kütüphanedeki kız beni görünce yanıma geldi, hiçbir şey demeden kulak mememi inceledi. Daha önce şişmiş olan sağ kulak mememi dikkatlice inceledi. Parmağıyla hafifçe dokundu. Sonra emin olmak için sol kulak mememi de sağ kulak mememe yaptığı gibi inceledi. Sonra bir kez daha sağ kulak mememi inceledi. Bunun çok büyük bir anlamı varmış gibi. Sonra başını hafifçe yana eğdi.

"Ne tuhaf. Dünkü şişkinlik inmiş. Rengi de eski haline dönmüş. Sanki hiçbir şey olmamış gibi. Büyük bir şişlikti oysa, rengi de değişmişti. Ağrıyor mu peki? Acıyor mu?"

"Ağrı da acı da yok" diye cevap verdim.

"Gece uyudun ve sabaha şişlik de ağrı da geçti, öyle mi?"

"Dün gece sürdüğün yeni merhem etkili olmuştur."

"Olabilir" dedi, ama pek de ikna olmuş gibi değildi.

Sarı Denizaltılı Çocuk'un dün gece odamda beni ziyaret ettiğini ona söyleyemezdim. Ve benim sol kulak mememi ısırmasıyla onunla bir olduğumu da. Çocuğun bu şehre girmesine izin verilmemişti. Belki de şimdi benimle bir olunca yasa dışı kalış durumu ortadan kalkmış olabilirdi. Ama o bu şehir için bir yabancıydı ve buradaki varlığı fark edilirse, güçlü Kapı Muhafızı şiddet kullanarak onu şehirden uzaklaştırırdı. Eğer öyle olursa, onunla birleşen ben de aynı zamanda uzaklaştırılırdım sanırım; hayır, hiç kuşkusuz uzaklaştırılırdım. Bu nedenle dün gece olanları hiç kimseye söyleyemezdim.

Artık kızdan sakladığım bir sırrım vardı. Büyük anlam taşıyan bir sır. Şimdiye dek ondan gizlemek zorunda olduğum tek bir şey bile yoktu oysaki. Bu durum beni epey endişelendirdi.

O her zaman yaptığı gibi benim için sıcak yeşil bitki çayı hazırladı. Acele etmeden içtim, beni rahatlattı. Odanın içinde sessizce gezinerek gerekli işleri yapan kızın zarif hareketlerini izle-

dim, onunla baş başa kaldığım bu kısıtlı zamandan hep olduğu gibi zevk aldım. Bu sakinlik, dinginlik ve sıcak rahatlık... Bugün sonuna dek dünün tekrarı, yarın da bugünün tekrarı olacak.

Bu durum beni rahatlattı. Etrafımda, gördüğüm kadarıyla, tek bir şey bile değişmemişti. Buradaki hava her zamanki havaydı, ışık her zamanki ışıktı. Çaydanlığın kaynamaya başlama sesi, ahşap zeminin hafif gıcırtısı ve kanola yağı kokusu. Her şey olması gereken yerde, doğru şekilde duruyordu. Uyumu bozan hiçbir şey yoktu.

* * *

Bitki çayını bitirince kızla hep yaptığımız gibi sessizce kitap deposuna gittik, eski rüyaları okuma işinin başına geçtik. Eski masanın başında oturdum, onun getirdiği eski bir rüyayı avuçlarımın içinde tutup nazik ve dikkatli bir şekilde uyandırdım. Uzun bir zamandır bu işi yaptığımdan ustalaşmıştım, bu yüzden rüyaların ürkekliklerini almayı becerebiliyordum. Rüya kendiliğinden sessizce kabuğunun dışına çıktı. Hafif bir ışık saçtı, sıcaklığını avuçlarımda hissettim.

Onların rahatladıklarını, ürkekliklerini bıraktıklarını hissedebiliyordum. Endişelerinden arınıp rahatlamış bir şekilde kendilerini avucuma bırakıyor, kendi hikâyelerini anlatmaya başlıyorlardı. Çok uzun bir zaman, acaba ne kadar uzun bir zamandı, kabuğun içinde kapalı kalmalarının hikâyesini.

Tuhaftır ki her nedense o gün eski rüyaların anlattıkları hikâyeleri, onların seslerini doğrudan işitemedim. Ben sadece onlar konuşurken oluşan kendilerine özgü, hafif titremeyi avucumda hissettim. Kesinlikle konuşuyorlardı. Ama seslerini duyamıyordum.

Onların rüyalarını o çocuk dinliyor olmalı, diye düşündüm. Ben rüyaları uyandırıyordum, o onları konuşturuyordu. Ama o

sesleri duyabilen sadece Sarı Denizaltılı Çocuk'tu. Diğer bir deyişle, rüya okumada iş bölümü yapmıştık. Yoksa öyle değil miydi? Ben ve çocuk birleşmiş, tek bir varlık olmuştuk. Bunu iş bölümü olarak adlandırmak belki doğru olmayabilirdi. Bedenimin çeşitli kısımlarını *uygun yöntemle kullanarak* paylaşmıştık belki de.

Açıkçası, ben eski rüyaların anlattığı hikâyeleri yeterince anlamıyordum. Kısık sesle, hızlıca konuşuyorlardı ve çoğu zaman dediklerini yakalamak zor oluyor, ağızlarından çıkan cümlelerin çoğunluğu anlaşılmıyordu. Dolayısıyla onların dediklerini olduğu gibi dinliyordum. Rüya Okuyucusu olarak benim görevim, onların yüreklerini açmalarını, özgürce konuşmalarını sağlamaktı; anlattıklarının içeriğini doğru şekilde anlamak değil. Dediklerini anlamamak bana bir engel oluşturmadığı gibi hayal kırıklığı da yaşatmıyordu. Bu yüzden, eğer çocuk onların anlattıklarını anlıyorsa, bu oldukça sevindiriciydi. Çocuk muhtemelen onların anlattığı hikâyeleri, en ince ayrıntılarıyla, doğru bir şekilde duyuyor ve içinde biriktiriyordu. Bense avucumda eski rüyayı nazikçe ısıtıyor, onları kabuğun dışına çıkmaya ikna ediyordum.

Sonra bir rüya konuşmasını tamamen bitirdiğinde, huzur içinde serbest kalıyordu. Havada hafifçe süzülüyor, sonra sessizce ortadan kayboluyordu. Elimde boş bir rüya kabuğu kalıyordu.

"Bugün işler çok daha hızlı ilerliyor" dedi kız karşı taraftaki yerinden, gözlerimin içine bakarak. Çok etkilenmiş görünüyordu.

Başımı sallayarak onayladım yalnızca. Ağzımdan bir söz çıkmadı.

"Rüya okuma işinde ustalaştın" dedi, nazikçe güldü. "Çok sevindirici bir durum bu. Hem bu şehir hem senin hem de benim için."

"Ne iyi" dedim. *Ne iyi* diye fısıldadı içimdeki Sarı Denizaltılı Çocuk da. En azından ona yakın bir fısıltı duyduğumu düşündüm. Mağaranın derinliklerindeki bir yankı gibi.

O gece, toplamda beş rüya okuduk. O ana dek günde iki, en fazla üç tane okuyabildiğimden, benim için büyük bir gelişmeydi bu ve kızı da mutlu etmiş görünüyordu. Kızın ışıltılı gülümsemesi, söylememe gerek yok ama beni çok mutlu etti.

* * *

Kütüphaneyi kapattıktan sonra eskiden yaptığım gibi kızı evine bıraktım. Nehir kıyısındaki taş kaldırımda kızın ayakkabısının sesi her zamankinden hafif ve neşeli geliyordu kulağıma. Yan yana yürürken pek konuşmadım, sadece ayakkabılarının sesini büyülenmiş bir şekilde dinledim.

"Rüya okumak kolay iş değildir" dedi kız bir şey itiraf eder gibi. "Herkesin yapabileceği bir iş değildir. Ama senin bu işe uygun olduğunu anladım. Bu da beni çok sevindiriyor."

Kız evinin kapısında içeri çekilir gibi kaybolduktan sonra nehir kıyısındaki yoldan tek başıma yürürken Sarı Denizaltılı Çocuk'a, diğer bir deyişle, kendi içime bir soru yönelttim. Hey, orada mısın, diye.

Ama cevap gelmedi. Yankı da oluşmadı.

67

O gece, Sarı Denizaltılı Çocuk rüyamda belirdi.

Yer, küçük kare bir odaydı. Dört tarafı boş duvarla çevriliydi, tek bir penceresi bile yoktu. Odanın ortasında küçük, eski bir ahşap masa vardı, çocukla ben o masada karşılıklı oturuyorduk. Masanın üzerinde küçük tabak üzerine dikilmiş ince, küçük bir mum vardı, nefes alıp verişimizle mumun alevi hafif salınıyordu.

"Burası neresi?" diye sordum etrafıma baktıktan sonra.

"Sizin içinizdeki oda" dedi Sarı Denizaltılı Çocuk. "Bilincinizin derinliklerindeki yer. Pek gösterişli olduğunu söyleyemem ama şimdilik buradan başka görüşüp konuşabileceğimiz bir yer yok."

"Buradan başka bir yerde seninle görüşemez miyim?"

"Evet, biz artık sizinle bir olduk, bu yüzden de birbirimizden kolayca ayrılmamız mümkün değil. Burası birlikte olacağımız yegâne yer."

"O halde, buraya gelince seninle görüşebileceğim, öyle mi?"

"Evet, bu özel yere gelirseniz, bu şekilde yüz yüze konuşabileceğiz. Bu küçük mum yanıp sönene dek."

Başımı sallayarak onayladım.

"Buna sevindim. Aramızda konuşmamız gereken bazı şeyler var çünkü. Gerçi sözler, önünde sonunda sadece sözdür."

Muma bir baktım, uzunluğunu teyit ettim ve bir nefes aldıktan sonra konuştum.

"Sen bu gece o kütüphanede benim yerime eski rüyaları okudun, değil mi? Toplamda beş rüya."

Çocuk doğruca gözlerime baktı. Sonra, "Evet, öyle. Sizin yerinize eski rüyaları okudum. Normalde sizin işinizi izinsiz almış gibi oldum, umarım kızmamışsınızdır."

Birkaç kez başımı salladım. "Hayır, kızmadım. Ben şimdiye dek hep eski rüyaları çağırıp içimden geçmelerine izin veriyordum, ama bana anlattıklarının sadece küçük bir kısmını anlayabiliyordum. Sanki yabancı dil dinlemek gibi bir şeydi."

Sarı Denizaltılı Çocuk bir şey demeden gözlerime bakıyordu.

"Sen onların dediklerini anlayabiliyorsun, değil mi?" diye sordum.

"Evet, ben onların söylediklerini çok iyi anlıyorum. Konuşmalarındaki anlam, içimden birer birer net şekilde geçiyor. Tıpkı bir kitapta yazanları takip eder gibi, net biçimde. Ama onları kabuklarından dışarı yönlendiremiyorum bir türlü. Şimdilik sizden başkasının yapamayacağı bir şey bu."

"Benden başkasının yapamayacağı bir şey mi?"

"Evet, avucunuz onlara rahatlık veriyor, bedenlerini ısıtıyor, onları nazikçe ve doğal bir şekilde dışarı çıkarabiliyor. Bir kelebeğin kozasından çıkması gibi."

"Neticede sen ve ben, birbirimizin yetmeyen kısımlarını tamamlıyoruz. Öyle mi?"

Çocuk net bir şekilde başını sallayarak onayladı. "Ben ve siz, bir olmakla birbirimizin eksik kaldığı kısımları, yetmeyen kısımlarını tamamlıyoruz."

"Ben eski rüyaları avucumun içinde ısıtıp onları kabuklarından dışarı yönlendiriyorum, sen onların anlattıklarını okuyorsun. Biz bundan sonra, deyim yerindeyse, bu işi ortaklaşa yapacağız."

"Evet, ben bunu mümkün kılmak için bu şehre geldim zaten. Biz bir olarak, *bunu* yapabiliriz."

Küçük mum küçük tabağın üzerinde kısalıyor, çok geçmeden sönecek gibi görünüyordu.

Sarı Denizaltılı Çocuk konuştu.

"Okumak, benim hayatımın işi. Orada birikmiş eski rüyalar, ancak benim okuyabileceğim özel kitaplar. Bu yüzden onları *ben* okumalıyım. Onları okumak, bana verilmiş bir sorumluluk, aynı zamanda benim için son derece doğal bir iş."

"Bu, deyim yerindeyse bu *ortaklığımız* ne zamana kadar sürecek?"

"*Ne zamana kadar*?" diye tekrarladı çocuk vurgusuz bir ses tonuyla. "Bu anlamı olmayan bir soru. Çünkü, bu şehirdeki saatlerin akrep ve yelkovanları yok."

"Burada zaman ilerlemiyor."

"Aynen öyle. Burada zaman durmuş halde."

"Zaman yoksa, hiçbir şey birikmiyor mu?"

"Evet, zaman olmayan yerde birikim de olmaz. Birikim gibi görünen şey, şimdiki zamanın yarattığı geçici bir yanılsamadır yalnızca. Bir kitabın sayfalarını çevirdiğinizi düşünün. Sayfa yenileniyor ama sayfa numaraları değişmiyor. Yeni sayfayla eski sayfa arasında bir bağ yok. Etraftaki manzara değişse de biz hep aynı pozisyonda kalıyoruz."

"Hep şimdiki zamandayız, öyle mi?"

"Aynen öyle. Bu şehirde şimdiki zamandan başka zaman yoktur çünkü. Birikim de yoktur. Her şey öncekinin üzerine yazılır, yenilenir. Ve şimdi, bu şekilde, bizim ait olduğumuz dünya oluşur." Ağzından çıkan sözlerin anlamını düşünürken, mumun alevi güçlü bir şekilde titredi, sonra söndü. Oda tümüyle karanlığa büründü, onunla birlikte zaman da kayboldu.

68

Kış bitti, yaz geldi. Zaman dursa da mevsimler değişiyordu. Gördüğümüz her şey, şimdiki zamanın yansıttığı geçici bir yanılsamadan başka bir şey olmasa da, ne kadar sayfa çevirirsek çevirelim numarası hep aynı kalsa da, günler değişiyordu.

Yerde, orada burada katılaşmış karlar birer birer eridi, eriyen kar suyunun toplandığı nehrin hacmi genişledi. Yaprakları dökülen ağaçlar ardı ardına filizlendi, tekboynuzların tüyleri eski ışıltısına her gün biraz daha kavuştu. Yakında üreme mevsimine girecekler, erkekler keskin boynuzlarıyla birbirlerini şiddetli bir şekilde yaralayacaktı. Azımsanmayacak kadar kan dökülecek, toprak kararacak, kan pek çok canlı çiçek açtıracaktı.

Zırh gibi ağır paltomdan kurtulup onun yerine pamuklu bir ceketle kütüphaneye gitmeye başladım. Birinin yıllarca giymiş olduğu, yıpranmış bir ceketti ama tuhaf şekilde bedenime tam olmuştu.

Baharın getirdiklerine minnettardım. Uzun süren kışın nihayet bittiğini bildiriyordu. Normal olmayacak kadar uzun bir kıştı. Elbette zamanın olmadığı bir şehirde yaşayınca neyin uzun neyin kısa olduğunu ölçmek kolay değildi ama en azından kişisel bir his olarak bu, çok uzun sürmüş bir kıştı. Neredeyse bu şehirde başka hiçbir mevsimin olmadığını düşündürecek kadar. Bu yüzden ben, baharın gelişine gerçekten minnet duymadan edemedim.

Dahası, artık Sarı Denizaltılı Çocuk'la bir olmaya da çok alışmıştım. Hiçbir şekilde yadırgamıyordum. Biz bir bütün, çocuğun deyişiyle söylersem *ayrılmaz* bir varlık olmuştuk. Bunda doğal ol-

mayan hiçbir şey yoktu. Kütüphanedeki kız da muhtemelen bu değişimi fark etmemişti.

Akşam olunca, nehir boyundaki yoldan yürüyüp kütüphaneye gittim. Ben kitap deposunun masasının üzerinde, iki elimle eski rüyaları ısıtıp onları kabuklarından çıkmaya yönlendirdim, çocuk da onları azimle, yutar gibi okudu. Bu bizim bir bütün olarak yaptığımız, birbirimizin varlığının bilincinde olduğumuz, yegâne *iş bölümüydü*, ama bu *ortaklık* sonuna dek sorunsuz, pürüzsüz ve kesintisiz bir şekilde devam etti. *Biz* artık bir gecede altı, yedi eski rüyayı kabuğundan çıkarıp okur hale geldik. İşimizdeki bu göz kamaştırıcı ilerleme kızı da çok etkilemiş ve sevindirmişti. Buna karşılık bir ödül olarak, sanırım bir ödül olarak, defalarca elmalı pasta yaptı. Keyifle yedik.

* * *

"*Göğü Delen Adam* romanını okudunuz mu?" diye sordu Sarı Denizaltılı Çocuk. Bodrum katındaki küçük odada, mum alevi aramızda, karşılıklı oturmuştuk.

"Gençliğimde okumuştum. Çok önceydi, detayları hatırlamıyorum, ama Samoa Adaları'ndan birinde yaşayan bir şef, yirminci yüzyılın başında Avrupa seyahatindeki deneyimlerini halkına anlatıyordu diye aklımda kalmış."

"Aynen öyle. Ama bugün, o romanın bir Alman yazar tarafından Samoa'lı bir şefin anlatısı şeklinde kurgulanmış sade bir eser olduğu biliniyor. Diğer bir deyişle, bir kurmaca. Ama zamanında bu kitabı okuyanların pek çoğu onu gerçek bir günlük sanmış. Mantıksız da değil, çünkü o, iyi bir roman, nükteli ve bilgece bir modern uygarlık eleştirisi."

"Ben de gerçek sanmıştım" dedim.

"Gerçek de olsa kurmaca da olsa, fark etmez. Gerçek ve doğru farklı şeylerdir. Bunu bir yana koyalım. Romanda sıklıkla hindis-

tancevizi ağacından söz edilir. Hindistancevizi o ada sakinlerinin yaşamında büyük bir anlam taşır, hindistancevizi üzerine metaforik bir hikâyedir. Çünkü tanıdık ve anlaşılması kolaydır.

İçinde şöyle bir alıntı var. Şef, etrafında toplananlara şunları der. 'Herkes ayaklarını kullanıp hindistancevizi ağacına tırmanır ama oradan daha yükseğe tırmanan kimse olmamıştır.' Bu muhtemelen Avrupalıların şehirlerine yüksek binalar inşa etmeleri ve yukarıya doğru daha da uzanmaları üzerine alaycı bir söylemdir. 'Herkes ayaklarını kullanıp hindistancevizi ağacına tırmanır ama oradan daha yükseğe tırmanan kimse olmamıştır.' Son derece somut ve anlaşılır bir ifade. Dinleyen herkesin anlayabileceği metaforik bir anlatı. Ayrıca çağrışımlar açısından da zengin. Bu şefin söylediklerini dinleyenler, elbette gerçekten orada olup dinlediklerini varsayarsak, onu kuşkusuz onaylamışlardır. Ağaca tırmanmada ne kadar usta olsalar da, içlerinde hindistancevizi ağacından daha yukarıya tırmanabilen kimse yoktur çünkü."

Susup konuşmasının devamını bekledim. Yeni şeyler öğrenen Samoa Adası sakinlerinden biri gibi.

"Ama, şefin anlattığı hikâyeye karşı olsa da şöyle bir şey düşünülebilir mi? Diğer bir deyişle, hindistancevizi ağacından daha yukarına tırmanan bir insan yok değildir. Mesela burada ben ve siz, tam da o tür insanlardan değil miyiz?"

Anlattığı manzarayı zihnimde canlandırdım. Samoa Adaları'ndan birinde yaşıyorum ve en yüksek hindistancevizi ağacının tepesine (yaklaşık olarak beş katlı bir bina yüksekliğinde bir yere) kadar tırmanıyorum. Sonra oradan da yükseğe tırmanmaya çalışıyorum. Ama ağaç orada bitiyor. Ondan sonrası mavi tropikal gökyüzü sadece. Ya da boylu boyunca uzanan hiçlik. Gökyüzünü görebilsem de hiçliği göremiyorum. Hiçlik denen şey kavramdan başka bir şey değil çünkü.

"Diğer bir deyişle, biz ağaçtan ayrıldık ve boşluktayız, öyle mi? Tutunacak hiçbir şeyin olmadığı bir yerde."

Çocuk başını hafifçe, sert bir şekilde sallayarak onayladı. "Aynen öyle. Bizler, deyim yerindeyse boşlukta yüzüyoruz. Orada tutunacak hiçbir şey yok. Ne var ki, henüz düşmüş de değiliz. Düşüşün başlaması için zaman akışı gerek. Zaman dururs a, sonsuza dek boşlukta yüzer halde kalırız."

"Ve bu şehirde zaman yok."

Çocuk başını hayır anlamında salladı. "Bu şehirde zaman var. Ama bir anlam taşımıyor. Gerçi ikisi aynı şey."

"Diğer bir deyişle, bu şehirde kaldığımız sürece, sonsuza dek boşlukta yüzebiliriz, öyle mi?"

"Teorik olarak evet."

"Ama" dedim, "zaman yeniden bir noktada akmaya başlarsa, o yükseklikten düşeceğiz. Ve belki de bu öldürücü bir düşüş olacak."

"Muhtemelen" dedi Sarı Denizaltılı Çocuk.

"Ve biz o varlığı muhafaza etmek için bu şehirden uzaklaşamayacağız. Öyle mi?"

"Büyük olasılıkla düşmeyi önleyecek bir yöntem bulunmayacak" dedi çocuk. "Ama öldürücü olmasını önleyecek bir yol var."

"Ne gibi?"

"İnanmak."

"*Neye* inanmak?"

"Birinin seni tutacağına. Yüreğinin derinliklerinde buna inanmak. Çekincesizce, koşulsuzca."

Söylediği manzarayı zihnimde canlandırdım. Çok güçlü kolları olan biri, hindistancevizi ağacının altında bekliyor, düşersem beni tutmak için. Ve o kişinin kim olduğunu bilmiyorum, yüzünü göremiyorum. Muhtemelen hiçbir yerde olmayan hayali biri.

"Böyle biri var mı? Seni tutacak biri?" diye sordum çocuğa.

Çocuk başını yana eğdi. "Hayır, öyle biri yok. En azından yaşayanlar arasında yok. Bu yüzden ben, sonsuza dek zamanın durduğu bu şehirde olacağım sanırım."

Bunları dedikten sonra dudaklarını sımsıkı kapattı.

Onun söylediğini düşündüm. O yükseklikten düşersem beni tutacak (eğer varsa) biri, acaba kimdi? Hayal etmeye çalışırken mumun ateşi bir anda söndü. Sonra içeriyi simsiyah bir karanlık kapladı.

69

Sarı Denizaltılı Çocuk'la hindistancevizi ağacından söz ettikten kısa bir süre sonra içimde bazı şeylerin değişmekte olduğunu fark ettim. Bedenimde kolayca açıklayamadığım bir tuhaflık hissi oluştu. Sanki boğazımın arkasında küçük, sert bir hava yumrusu gibi bir şey vardı da ne yaparsam yapayım onu çıkaramıyordum. Ne zaman bir şey yutmaya çalışsam, hafif bir rahatsızlık hissediyordum. Bir de hafif kulak çınlaması oluyordu. Bunun neticesinde de bugüne dek son derece doğal ve sorunsuz bir şekilde yürüyen günlük işlerime bir sarsaklık, bir tuhaflık gelmişti.

Şimdiye dek görülmemiş bu durumun mevsim değişikliğinden mi yoksa Sarı Denizaltılı Çocuk'la birleştiğimden mi veya başka bir nedenden mi kaynaklandığına karar veremiyordum.

Bu tuhaflık hissini nasıl açıklayabilirdim? Bir cesaretle şöyle diyebilirdim. Yüreğimin, isteğimden tamamen farklı bir yöne gitmeye çalıştığını hissediyorum. Yüreğim, isteğime karşı, genç bir tavşanın baharda ilk kez çayırlara çıkması gibi, açıklanamaz, öngörülemez vahşi bir dinamizmi arzu ediyordu. Ve ben bu bencil güdüyü bastıramıyordum. Fakat neden birdenbire içimde o tanıdık olmayan tavşan belirmişti ve bu ne anlama geliyordu, anlayamıyordum. Ve neden isteğimle yüreğimin birbirine zıt düştüğünü de.

Öte yandan geçirdiğim günlere şöyle bir baktığımda, görünürde sakin ve sorunsuzdu.

Kütüphaneye gitmeden önceki öğleden sonraları boş vaktimde, Sarı Denizaltılı Çocuk'un dış dünyada biriktirdiği çok sayı-

daki kitabı okuyordum. Bu, benim için oluşturulmuş kişisel bir kütüphaneydi. Çocuk içindeki kütüphaneyi olduğu gibi bana açmıştı.

O yüksek, büyük kitap rafları, eski, modern, doğudan ve batıdan her türde kitapla göz alabildiğince kaplıydı. Yaralı gözlerim henüz tam iyileşmiş olmasa da bilincimin içinde saklı olan bu kitapları okumakta zorlanmıyordum. O kitapları gözlerimle değil yüreğimle okuyordum çünkü. Yıllık Tarım Raporları, Homeros, Tanizaki, Ian Fleming'ler. Tek bir kitabın bile olmadığı bu şehirde şekli olmayan, bu yüzden gözle görülmeyen kitapları, kimse tarafından kınanmadan, özgürce okumayı sürdürmek benim için sonsuz bir mutluluktu.

Çocuğun içindeki kütüphaneyi bana açtığı, benim de o kitapları okuduğum sırada o, derin uykuda oluyordu. Ya da geçici olarak bilincini kapatıyordu. Her halükârda, orada olan bir tek bendim ve orada olan tek benim zamanımdı. O öğleden sonraları kitap okurken *biz*'den *ben*'e dönüyordum.

Öte yandan, içimdeki bahar çayırlarındaki tavşan, bir an bile durmak bilmiyordu. O yorulmak bilmez yaşam gücü, dinlenmeye hiç ihtiyaç duymuyordu. Bazen okumaya odaklanmamı bozuyordu ve sinirlerimi, güçlü arka bacaklarıyla şiddetle tekmeliyordu. Böylece geceler boyu uykularımı kaçırdı.

İçimde sıradışı bir şey oluyordu. Ama bu *sıradışı* şeyin ne olduğunu bir türlü anlayamıyordum.

* * *

Zaman zaman Sarı Denizaltılı Çocuk'la bilincimin derinliklerindeki küçük, kare odada buluşuyor, aramızdaki küçük mum alevinin iki tarafında karşılıklı oturuyor, çeşitli konular üzerine sessizce konuşuyorduk. Gecenin en geç ve en karanlık zamanlarında. Ancak bu tür karşılaşmaların sayısı giderek azaldı. Çünkü

birleşmemiz, zamanla son derece normal bir şeye dönüştü ve aramızda sözlerle konuşma gereği kalmadı. Muhtemelen.

Ama bir gün, Sarı Denizaltılı Çocuk, hiç olmadığı kadar ciddi bakışlarla doğruca gözlerime baktı. İnce dudakları tek bir çizgi halinde kapanmış, metal çerçeveli gözlüklerinin camında mum alevinin parlaklığı yansıyordu.

Ona, son günlerde hissettiğim tuhaf hissi sordum. Bedenimde neler oluyordu?

"O zaman yaklaşıyor demek" dedi çocuk kısa bir süre sonra, sessizliğini bozup.

Dediğinden hiçbir şey anlamamıştım.

"O zaman?"

Çocuk, iki avucunu açıp yukarıya kaldırdı. Tavandan doğru sözcüklerin inmesini beklercesine. Sonra konuştu. "Buradan gitme zamanınız."

"Buradan gitme zamanım mı?"

"Evet, siz de hissediyor olmalısınız" dedi Sarı Denizaltı resimli svetşört giymiş minyon çocuk.

Bunun içimdeki enerjik tavşanla bir ilgisi var mıydı?

"Evet, var. Bunu size içinizdeki tavşan söylüyor, dolaylı olarak" diye zihnimi okuyarak konuştu çocuk.

"Benim bu şehirden çekip gideceğimi mi?"

"Evet. Yüreğiniz bu şehri terk etmenizi istiyor. Daha doğrusu, bu şehirden gitmeniz *gerektiğini* söylüyor. Bir süredir bunun belli belirsiz farkında. Ve her hareketinizi dikkatle izliyordu."

Çocuğun dediği üzerine düşündüm.

"Ama ben, o hareketin anlamını henüz idrak edemedim. Öyle mi?"

Çocuk başını hafifçe eğdi. "Evet. Yüreğiniz ve aklınız başka yerlerde çünkü."

Susup çocuğun yüzüne baktım.

"Ben bu şehirden gitmek durumundayım yani?" diye sordum.

Çocuk başıyla onayladı. "Evet, öyle. Eskiden gölgenizi duvarın dışına kaçırmıştınız. Öyle değil mi? Şimdi siz beni geride bırakıp bu şehri terk edeceksiniz. Benden ayrılıp duvarın dışındaki gölgenizle bir daha birleşeceksiniz."

Düşüncelerimi toplamam için zaman gerekti. Çocuğa sordum.

"Ama bu mümkün mü? Bir kez daha gölgemle bir olmak?"

"Evet, mümkün. Eğer bunu *yürekten* arzu ederseniz."

"İyi de gölgem şimdi nerede, ne yapıyor, bilmemin imkânı yok ki? Her şeyden önce benden ayrılıp dış dünyada tek başına yaşamaya devam edebildi mi acaba?"

Küçük mumun alevinin iki tarafındaydık, çocuk sessizce konuştu. "Her şey yolunda. Endişelenmenize gerek yok. Gölgeniz dış dünyada, yaşıyor. Ve sizin yerinizi mükemmel bir şekilde dolduruyor."

Ne diyeceğimi bilemedim, susup çocuğun yüzüne baktım öylece. Bir süre sonra konuştum. "Sen benim dış dünyadaki gölgemle görüştün mü?"

"Defalarca" dedi çocuk başını hafif sallayarak.

Çocuğun söylediği beni şaşırtmış, kafamı karıştırmıştı. Dış dünyada gölgemle defalarca görüşmüş müydü?

"Evet, gölgeniz o dünyada sağlıklı bir şekilde yaşıyor."

"Peki" dedim, "*ben* bir kez daha gölgemle bir olmayı arzu ediyorum."

"Evet, *yüreğiniz* yeni bir hareket arzu ediyor, buna gerek duyuyor. Ama aklınız henüz bu durumu yeterince kavrayamıyor. İnsan yüreği, kolay anlaşılmaz çünkü."

Sanki baharda çayırlardaki genç bir tavşan gibi, diye düşündüm.

"Evet, tam da öyle" dedi çocuk zihnimden geçeni okuyarak. "Baharda çayırlardaki genç bir tavşan gibi, yavaş bir bilincin elleriyle yakalanması zordur."

"Buradan kaçıp giden gölgem, dış dünyada benim görevimi sorunsuzca yerine getiriyor, öyle mi demiştin?"

"Evet, aynen öyle. Sizin yerinizi eksiksiz dolduruyor."

"Bu durumda onunla rollerimizi çoktan değiştirmiş olabiliriz. Diğer bir deyişle, o şimdi benim bedenimi aktif bir şekilde kullanıyor ve ben onun gölgesi gibiyim, ona itaat eden bir varlığım. Ancak böyle olabilir diye düşünüyorum. Ne dersin, asıl bedenle gölgenin yerlerini değiştirmeleri mümkün müdür?"

Çocuk bununla ilgili bir süre düşündü. Sonra konuştu.

"Bu konuda ben bir şey diyemem. Ne de olsa bu sizin bedeninizle ilgili bir konu. Kendi adıma konuşursam, her ikisi de olabilir. İster asıl bedenimde olayım ister gölgesi. Hangisi olursa olsun, şimdi buradaki ben, ben olarak algıladığım bu ben, benim. Daha fazlasını bilmiyorum. Belki siz de aynı şekilde düşünmelisiniz."

"Hangisinin gerçek kişi hangisinin gölge olduğu büyük bir sorun değil diye mi?"

"Evet, öyle. Gölge ve beden muhtemelen, zaman zaman yer değiştiriyor çünkü. Görevlerini de değişiyorlar. Ama ister beden olsun ister gölge, siz her halükârda sizsiniz. Buna kuşku yok. Hangisinin beden hangisinin gölge olduğundan ziyade, aksine, hangisinin diğerine göre hayati derecede önemli benlik olduğunu düşünmek daha doğru olabilir."

Uzun bir süre, bir şeyi kontrol ediyormuş gibi elimin üstüne bakakaldım. Fiziksel olarak var olduğumu teyit etmek istercesine. Sonra dürüst bir şekilde itiraf ettim.

"Hiç kendime güvenim yok. Bir kez daha dış dünyaya dönünce orada yapabilir miyim, bilmiyorum. Uzun zamandır bu şehirde yaşıyorum, buradaki yaşama fazlasıyla alıştım."

"Endişe etmeyin siz. Yüreğinizin sesini takip ederseniz her şey yolunda gider. O sesi kaybetmezseniz her şey iyi gidecektir. Ayrıca diğer benliğiniz kendisine dönmenizi güçlü bir şekilde destekleyecektir."

Gerçekten öyle mi olacaktı? Bu kadar kolay mıydı? Hâlâ emin değildim.

"Peki, ben bu şehirden gidersem geriye sadece sen mi kalacaksın?"

"Evet, öyle. Benim bu şehirde kalmam gerekiyor. Siz buradan gidince, ben Rüya Okuyucusu görevini yerine getireceğim. Bir gün buradan gidebileceğinizi göz önüne alarak, kendimi yavaş yavaş bu fikre alıştırmıştım. Kabuklarının içindeki eski rüyalar artık bana biraz da olsa yüreklerini açar oldular. Ben de empati duymayı öğreniyorum. Bu benim için hiç kolay bir şey olmasa da ilerleme kaydediyorum. Ben pek çok şeyi sizden öğrendim."

"Ve benim halefim mi olacaksın?"

"Evet, ben Rüya Okuyucusu olarak sizin işinizi devralacağım. Benim için endişelenmeyin lütfen. Daha önce de dediğim gibi, eski rüyaları okumayı sürdürmek, bana verilmiş bir görev. Ben bundan başka bir dünyada yaşamayı beceremem. Bu değiştirilmesi zor bir gerçek."

Çocuğun sesi özgüvenle doluydu.

"Ama bir gün aniden Rüya Okuyucusu olma görevi benden sana geçince, şehir bunu itirazsız kabul eder mi acaba? Sen bu şehirde yaşama vasfına sahip değilsin."

"Hayır, endişe etmeyin. Benim bu şehre ihtiyaç duyduğum gibi bu şehir de bana ihtiyaç duyuyor. Rüya Okuyucusu olmadan bu şehir ayakta kalamaz çünkü. Beni bu şehirden atmaları söz konusu olamaz. Şehir ve duvarları, bana uyarak biraz şekil değiştirecektir."

"Emin misin?"

Çocuk net bir şekilde evet anlamında başını salladı.

"Peki" dedim, "buradan ayrılmayı istersem, bunu nasıl yapabilirim? Bu yüksek duvarla sımsıkı çevrili şehirden çıkıp gitmek, hiç de kolay olmamalı."

"Yürekten isterseniz olur" dedi çocuk kısık sesle. "Bu odada-

ki bu kısa mum bitmeden önce bunu dilemeniz ve sonrasında hemen bir nefesle alevi söndürmeniz yeter. Güçlü tek bir nefes. Bunu yapmanızın ardından kendinizi dış dünyada bulursunuz. Basit. Yüreğiniz, gökyüzünde uçan kuşla aynıdır. Yüksek duvarlar, yüreğinizin kanatlarını engelleyemez. Daha önceki gibi, o gölete kadar gidip de oraya dalmanıza gerek yok. Ve sizin dış dünyadaki diğer benliğinizin sizi, bu cesur düşüşünüzde tutacağına yüreğinizin derinliklerinde inanmalısınız."

Başımı sessizce salladım. Sonra birkaç derin nefes aldım. Acaba neyi nasıl demeliydi? Aklıma söyleyecek sözcük gelmedi. Şimdi içinde olduğum durumu tam olarak hazmedememiştim.

Bilincim ile yüreğim arasında derin bir uçurum vardı. Yüreğim bir an baharda çayırlardaki genç tavşan oluyordu, sonraki an gökyüzünde özgürce uçan bir kuş. Ama henüz yüreğimi bir türlü kontrol edemiyordum. Evet, insanın yüreği kavranması zor bir şeydir ve kavranması zor şey insanın yüreğidir.

"Biraz düşünecek zamana ihtiyacım var" dedim nihayetinde.

"Elbette. Düşünün lütfen" dedi çocuk gözlerimin içine bakarak. "İyice düşünün. Bildiğiniz gibi burada düşünmek için bol zaman var. Paradoksal olacak ama zamanın olmaması, onu sonsuz kılar."

Mumun alevi dalgalanarak söndü ve etraf derin bir karanlığa gömüldü.

70

O kızı evine bırakıp dönerken, "Yarın görüşürüz" derdim. Düşününce pek de anlamı olmayan bir sözdü. Çünkü bu şehirde tam anlamıyla yarın diye bir şey yoktu. Ama bunu bilsem de ona her gece böyle seslenmekten alamıyordum kendimi.

"Yarın görüşürüz."

Kız bunu duyunca hep, hafifçe gülümserdi. Bir şey demezdi. Bazen dudakları bir şey demek ister gibi azıcık aralanırdı ama neticede ağzından tek bir söz çıkmazdı. Sonra bana sırtını döner, eteğinin uçları dalgalanır ve toplu konuttaki evinin kapısı tarafından içeri çekilir gibi gözden kaybolurdu.

Sonra ben onunla aramızdaki sessizliği düşünür (evet, ikimiz yan yana nehir kıyısındaki yoldan yürürken paylaştığımız şey sessizliğin ta kendisiydi), sessizliğin tadını hâlâ damağımda hissederken bir başıma eve varırdım. Şehirdeki günüm böylece biterdi.

Nehir kıyısındaki yolda yürürken kendi kendime yüksek sesle "Yarın görüşürüz" derdim. Orada yarın diye bir zamanın var olmadığını bildiğim halde.

* * *

Ama *o son gece* o söz ağzımdan çıkmadı. Ne anlam taşırsa taşısın, orada artık "yarın" yoktu çünkü.

Onun yerine ağzımdan çıkan şey "Hoşça kal" oldu. Bunu dediğimde kızın yüzünde, sanki bu sözü ilk kez duymuş gibi tuhaf

bir ifade belirdi ve doğruca bana baktı. Her zamankinden farklı bu veda sözü onu şaşırtmış görünüyordu.

Ben de doğruca onun yüzüne baktım.

Sonra fark ettim. Fark etmemem mümkün değildi. Yüzünün tümünde belli belirsiz bir değişim vardı. Burası böyle olmuştu diye somut bir şekilde belirtemem ama orada hiç kuşkusuz birkaç farklı ayrıntıda değişiklik olmuştu. Yüz hatlarının şekli ve derinliği, sanki dalgalanıyormuş gibi, öncesine göre şekil değiştirmeye başlamıştı. Bu fark o kadar azdı ki normalde kimsenin göremeyeceği bir değişimdi.

Benim "Hoşça kal" sözüm, her zamankinden farklı vedalaşma sözcüğü, yüzündeki bu değişime neden olmuş olabilirdi. Hayır, öyle değildi, orada değişmekte olan şey, hafifçe değişen şey, onun yüzü değil, tam aksine, belki de, bendim. Benim yüreğim değişiyor olabilirdi.

Ona bir kez daha "hoşça kal" dedim.

"Hoşça kal" dedi kız da. O ana dek hiç görmediği bir yiyeceği ilk kez ağzına koyar gibi, yavaşça, dikkatlice ve özenle. Sonra, her zamanki gibi hafif bir gülümseme yayıldı dudaklarına ama bu seferki gülümseme öncekilerle aynı değildi. En azından ben öyle olmadığını hissettim.

* * *

Ertesi gün kız, benim o şehirde olmadığımı anlayınca, ne hissedecekti acaba? Hayır, diye düşündüm, ben buradan gittiğimde, o kız da ortadan kaybolabilirdi. Belki de o kız, bu şehrin yalnızca benim için hazırladığı biriydi. Bu yüzden ben buradan gidince, o da ortadan kaybolabilirdi; bu mümkündü. Ve başka birisi, Sarı Denizaltılı Çocuk'un rüyaları okumasına yardım ederdi. Bunu düşününce, çok büyük bir üzüntüye kapıldım. Bedenim yarı say-

dam olmuş gibi hissettim. Önemli bir şey benden gittikçe uzaklaşıyordu. Onu sonsuza dek yitiriyordum.

Yine de kararım kesindi. Bu şehirden gitmeliydim. Bir sonraki aşamaya geçmeliydim. Bu çoktan kararlaştırılmış bir akıştı. Artık anlıyordum. Bu şehir artık benim yerim değildi. Kaplayacak alanım kalmamıştı. Pek çok anlamda.

* * *

Sonunda kız yüzüme bakmayı bıraktı. Her zamanki gibi bana sırtını döndü, eteğinin kenarları dalgalanarak toplu konutlardaki evinin kapısında gözden kayboldu. Karanlıkta kaybolan bir gece kuşunun kesinliği ve hızıyla. Hareketinde tek bir fazlalık olmadan.

Orada tek başıma kaldım, uzun süre onun geride bıraktığı izlere baktım. O zarif görüntü yavaş yavaş silikleşti, tamamen kayboldu, kalan boşluğu hiçlik doldurana dek.

Evime giden nehir kenarındaki yolda tek başıma yürürken, gece kuşları yalnız gece şarkılarını söylüyor, nehrin ortasındaki salkımsöğüdün dalları hafifçe salınıyordu. Nehrin sesi her zamankinden daha yüksekti. Bahar gelmişti.

* * *

O gece geç vakitte, ben ve Sarı Denizaltılı Çocuk, bilincimin en derinindeki karanlık odada bir araya geldik. Küçük bir masada karşılıklı oturduk, masanın üzerinde her zamanki gibi bir mum yanıyordu. Bir süre sessizce o mumun alevini seyrettik. Alev, sessiz nefes alıp verişimizle birlikte hafifçe titriyordu.

"Yeterince düşündünüz mü?"

Başımı sallayarak onayladım.

"Tereddüdünüz var mı?"

"Yok" dedim. Yok diye düşündüm.

"O halde, burada sizinle ayrılacağız."

"Artık seni göremeyecek miyim?"

"Sanırım. Muhtemelen bir daha hiç görüşmeyeceğiz. Ama bilmiyorum. Kim kesin bir şey diyebilir ki?"

Sarı Denizaltı resimli svetşört giyen çocuğa bir daha uzun uzun baktım. Çocuk gözlüğünü çıkardı, parmak uçlarıyla gözkapaklarına hafifçe bastırdı, sonra tekrar gözlüğünü taktı. Sanki gözlüğünü her çıkarıp takışında azar azar farklı bir insana dönüşüyordu. Diğer bir deyişle, her an biraz daha büyüyordu.

"Özür dilerim ama ben üzüntü denen şeyi hissedemem" dedi itiraf eder gibi. "Doğuştan böyleyim. Ama öyle olmasaydı, eğer normal bir insan olsaydım, sizinle bu şekilde ayrılırken eminim üzüntü hissederdim. Tabii bu sonuna dek bir varsayım, çünkü benim üzüntünün ne olduğunu bilmem mümkün değil."

"Teşekkür ederim" dedim. "Bunu senden duyduğuma sevindim."

Sarı Denizaltılı Çocuk bir süre sessizliğini korudu. Sonra konuştu.

"Biz, sanırım bir daha hiç görüşemeyebiliriz."

"Öyle olabilir" dedim.

"Diğer benliğinize güvenin" dedi Sarı Denizaltılı Çocuk.

"O benim can kurtaranım olacak."

"Evet. O, sizi tutacak. Ona inanın. Diğer benliğinize inanmak, kendinize inanmaktır."

"Artık gitmeliyim" dedim. "Mumun alevi sönmeden önce."

Çocuk başını sallayarak onayladı.

Derin bir nefes aldım, bir an tuttum. O birkaç saniye içinde birçok görüntü belirdi zihnimde. Çeşitli görüntüler. Bende değeri olan tüm görüntüler. İçinde uçsuz bucaksız okyanusun üzerine

yağan yağmurun görüntüsü de vardı. Artık tereddüt etmiyordum. Tereddüdüm yoktu. Sanırım.

Gözlerimi kapatıp gücümü topladım, tek bir nefesle mumun alevini üfleyip söndürdüm.

* * *

Etraf karanlığa büründü. Her şeyden daha derin, çok yumuşak bir karanlıktı.

SON

Sonsöz

Romanlarıma "Sonsöz" gibi bir şey yazmaktan eskiden beri hoşlanmam (çoğu durumda az ya da çok kendimi haklı çıkarmaya çalışıyormuşum gibi gelir), ama bu roman bir açıklama yapmamı gerektiriyor.

Şehir ve Belirsiz Duvarları adlı bu romanın özü, 1980 yılında edebiyat sanat dergisi *Bungakukan*'da yayımlanan "Şehir ve Belirsiz Duvarları" adlı novellaya (ya da biraz uzun öyküye) dayanıyor. 400 karakterlik Japon kompozisyon kâğıdıyla yaklaşık 150 sayfa uzunluğundaydı. Dergide yayımlanmış olmasına karşın içeriği beni bir türlü tatmin etmemişti (önce ve sonrasında pek çok şeyde bocaladım, böyle olunca da onu dünyaya ham bir şekilde sunduğumu hissettim), bu yüzden de hiçbir zaman kitap formunda bastırmadım. Yazıp da yayımlanmamış romanım neredeyse hiç yoktur, sadece bu çalışmam ne Japonya'da ne de başka bir ülkede basıldı.

Bununla birlikte, en başından beri bu çalışmamın önemli bir şey barındırdığını hissetmeyi sürdürdüm. Ama o zamanki ben, ne yazık ki, henüz o *şeyi* tam olarak yazacak yetenekle donanmış değildim. Yeni bir yazar olarak daha yeni tanınmıştım ve o zamanki kendimin neyi yazabileceğini, neyi yazamayacağını yeterince idrak edemiyordum. Bu uzun öyküyü yayımlattığıma pişman olmuştum ama olan olmuştu. Bir gün, doğru zaman gelince, uzun uzun vakit vererek yeniden yazacağımı düşündüm ve o haliyle öylece bıraktım.

O novellayı yazdığım sıralarda Tokyo'da bir caz bar işletiyor-

dum. İki işi bir arada yürüttüğümden çok meşgul bir yaşamım vardı ve yazmaya kolayca odaklanamıyordum. Barı işletmek eğlenceliydi (müzik seviyordum, barım da epey popülerdi), ama iki romanın ardından geçimimi kalemimle sağlama düşüncesi ağır bastı, dükkânımı elden çıkarıp profesyonel yazarlığa geçiş yaptım.

Böylece ilk uzun romanım *Yaban Koyununun İzinde*'yi yazmaya oturdum. 1982 yılıydı. Ondan sonra "Şehir, ve Belirsiz Duvarları"nı yeniden yazmayı düşündüm. Ancak sadece bu hikâyeden bir roman oluşturmak zor olacaktı, bu yüzden ondan tamamen farklı bir tonda başka bir hikâye ekleyip bir nevi "iki film birden" öyküsü yazmayı düşündüm.

İki hikâyeyi koşut bir halde ve dönüşümlü olarak ilerletecektim. Sonra ikisi, sonunda birleşecekti; tabii bu benim en baştaki niyetimdi. Ancak yazmaya devam ederken, ikisinin nasıl birleşeceğini, yazarı olduğum ben bile bilemedim. Önceden bir plan yapmamış, aklıma estiğince, özgürce yazmıştım çünkü...

Düşününce ne kadar da gelişigüzel bir yaklaşımmış. Yine de "Bir şey çıkar nasıl olsa" diye iyimser (ya da çekincesiz) bir tavrı sonuna dek yitirmedim. Sonunda her şeyin iyi olacağına dair özgüvene yakın bir hissim vardı. Ve öngördüğüm gibi sona yaklaştıkça, iki hikâye iyi bir şekilde birbirine bağlandı. İki taraftan kazılan uzun bir tünelin tam ortada buluşup birbirine geçmesi gibi.

Benim için *Haşlanmış Harikalar Diyarı ve Dünyanın Sonu*'nu yazmak son derece heyecan verici ve aynı zamanda eğlenceliydi. Bu romanı 1985 yılında bitirdim ve aynı yıl yayımlandı. O zaman otuz altı yaşındaydım. Birçok şeyin kendiliğinden geliştiği bir dönemdi.

* * *

Zaman geçti, bir yazar olarak deneyim kazandım ve yaşım ilerledi, ancak "Şehir ve Belirsiz Duvarları" adlı bitmemiş ese-

rimi ya da eserin olgunlaşmamışlığını bir nihayete erdiremediğimi düşünmeden edemiyordum. *Haşlanmış Harikalar Diyarı ve Dünyanın Sonu*, bu öyküye bir cevaptı ama ondan farklı yapıda başka bir cevabın daha olması daha iyi olmaz mı diye düşünmeye başladım. Önceki çalışmanın "üzerine yazmak" yerine onunla koşut giden bir hikâye oluşturmak ve bu ikisinin birbirini tamamlaması.

Ama o "başka bir cevap" nasıl bir şekil alacaktı, buna bir türlü karar veremedim.

Bir yıl önce (2020 yılında) ilk kez (ben bu satırları yazarken ise tarih Şubat 2022), nihayet, "Şehir ve Belirsiz Duvarları" adlı uzun öykümü bir kez daha, baştan yazabileceğimi hissettim. İlk yayımlandığı günden itibaren sayarsam kırk yıl geçmişti. O arada ben de otuz bir yaşından yetmiş bir yaşına gelmiştim. İki işte çalışan acemi bir yazarla, belli bir yaşa gelmiş profesyonel bir yazar (kendimi böyle tanımlamaktan mahcubiyet duysam da) arasında pek çok anlamda büyük fark vardı. Ancak "roman yazmak" denen eyleme karşı doğal bir aşk hissetmemde bir değişiklik olmamıştı.

Ayrıca eklemem gerekirse, 2020, "Korona Virüs Yılı"ydı. Tam da korona virüsün Japonya'da yayılmaya başladığı mart ayı başında bu romanı yazmaya başladım ve üç yıla yakın sürede tamamladım. O sırada neredeyse hiç dışarı çıkmadım, uzun seyahatlere gitmedim, bu oldukça tuhaf ve stresli ortamda (oldukça uzun bir ara verme, soğuma dönemi olsa da) her gün düzenli olarak romanımı yazmaya devam ettim (tıpkı Rüya Okuyucusu'nun kütüphanede eski rüyaları okuması gibi). Böylesine bir durumun bir anlamı olabileceği gibi hiçbir anlamı da olmayabilirdi. Ama bir anlamı olacağına inanıyordum. Bunu geçmiş deneyimlerimden biliyordum.

* * *

Birinci Bölümü bitirince amacıma ulaştığımı düşünmüştüm, ama emin olmak için metni altı ay olduğu gibi bıraktım, "Bu kadarı yeterli değil. Bu hikâye sürmeli" diye hissettim ve İkinci ve Üçüncü Bölüm'ü yazmaya koyuldum. Böyle olunca da romanı tamamlamak düşündüğümden daha çok zaman aldı.

Ne olursa olsun, "Şehir ve Belirsiz Duvarları" adlı uzun öyküm bu şekilde, bir kez daha, yeni bir biçimde yazabilmiş (tamamlayabilmiş) olmak, açıkçası, beni çok rahatlattı. Çünkü bu roman benim için hep, tıpkı boğazıma takılmış balık kılçığı gibi rahatsız edici bir şeydi.

Benim için (ben denilen yazar için, ben denilen insan için) kılçığın önemli bir anlamı vardı. Böylece kırk yıl sonra yeniden yazarken bir kez daha "o şehre" geri döndüm ve o acıyı yeniden yaşadım.

Jorge Luis Borges'in dediği gibi, bir yazarın ömrü boyunca içtenlikle anlatabileceği hikâye sayısı, temelde sınırlıdır. Biz yazarların yaptığı, o sınırlı sayıdaki motifi alıp mümkün olan farklı şekillerde yeniden yazmaktır.

Kısacası, gerçek denen şey durağan değildir, sürekli geçiş halinde, hareket halindedir. Hikâye anlatıcılığının özü de zaten bu değil midir? En azından ben öyle olduğunu düşünüyorum.

Haruki Murakami
Aralık 2022

HARUKI

Yaz çimlerinin üzerine oturuverdin, hiçbir şey demeden göğü seyrediyordun. Keskin bir ötüşle gökyüzünde iki kuş hızla birbirinin yanından geçti. Sessizliğin içinde, alacakaranlık bizi sarmaya başladı. Yanına oturunca tuhaf bir hisse kapıldım. Sanki görülmeyen binlerce ip, senin bedeninle benim yüreğimi birbirine bağlıyordu...

Yaşayan en önemli edebiyatçılardan biri olarak kabul edilen, eserleri 50'den fazla dile çevrilen Haruki Murakami uzun bir aradan sonra yeni romanıyla okurlarıyla buluşuyor. *New York Times* "21. yüzyıl edebiyatını icat eden yazar" olarak tanımlıyor Murakami'yi... Belki de onun için yüreklerimizde bizim bile varlığından haberdar olmadığımız yerlerin haritasını çıkaran bir kâşif de denebilir. *Şehir ve Belirsiz Duvarları* kayıp bir aşka, yalnızlığa yazılmış bir ağıt...

Doğan Kitap

tavsiye edilen satış fiyatı
₺ 490

ISBN 978-625-5941-14-5

Sertifika no: 44919

9 786255 941145